Kitab Sutyi Prejanjian Anyar

ing Basa Jawa Suriname sing gampang

La Liga Bíblica
Las Sagradas Escrituras para Todos

Kitab Sutyi Prejanjian Anyar

ing
Basa Jawa Suriname
sing gampang

Het Nieuwe Testament
in Surinaams Javaans

2de uitgave, 2009

1st uitgave, 1999

Isiné

Kabar kabungahan sangka Gusti Allah miturut Matéus

Layang turunan

1 [1] Iki layang turunané mbah-
mbahané Gusti Yésus Kristus. Gusti
Yésus Kristus kuwi turunané ratu Daved
lan ratu Daved turunané Bapa Abraham.
[2] Bapa Abraham kuwi bapaké Isak,
Isak bapaké Yakub, Yakub bapaké Yudah
sak seduluré. [3] Yudah bapaké Pèrès
lan Sérak, Tamar ibuné. Pèrès bapaké
Kèsrom lan Kèsrom bapaké Aram.
[4] Aram bapaké Aminadab, Aminadab
bapaké Nakson lan Nakson bapaké
Salmon. [5-6] Salmon bapaké Boas, Rahab
ibuné. Boas bapaké Obèd, Rut ibuné.
Obèd bapaké Isai lan Isai bapaké ratu
Daved. Daved bapaké Soléman, ibuné
tilasané Uriah. [7] Soléman bapaké
Rekobéam, Rekobéam bapaké Abia,
Abia bapaké Asa. [8] Asa bapaké Yosafat,
Yosafat bapaké Yoram, Yoram bapaké
Usia. [9] Usia bapaké Yotam, Yotam
bapaké Akas lan Akas bapaké Hiskia.
[10] Hiskia bapaké Manasé, Manasé bapaké
Amon, Amon bapaké Yosia. [11] Yosia
bapaké Yekonya sak seduluré. Ing waktu
kuwi bangsa Israèl diboyong nang tanah
Babilon.
[12] Nang tanah Babilon kono layang
turunan kuwi terusané ngéné: Yekonya
bapaké Séaltièl, Séaltièl bapaké
Sérubabil. [13] Sérubabil bapaké Abihud
lan Abihud bapaké Eliakim. Eliakim
bapaké Asur. [14] Asur bapaké Sadok,
Sadok bapaké Akim lan Akim bapaké
Eliud. [15] Eliud bapaké Eliasar, Eliasar
bapaké Matan, Matan bapaké Yakub.
[16] Yakub bapaké Yosèf lan Yosèf kuwi
bojoné Maria. Maria kuwi sing nglairké
Gusti Yésus, sing diarani Kristus.
[17] Dadi ènèng turunan patbelas ping
telu, yakuwi: Patbelas wiwit Abraham
tekané Daved, patbelas wiwit Daved
tekané beboyongan nang tanah Babilon
lan patbelas wiwit beboyongan nang
tanah Babilon tekané Kristus.

Lairé Gusti Yésus

[18] Lairé Gusti Yésus Kristus kuwi
lakuné ngéné: Maria, ibuné, wis
patyangan karo Yosèf. Nanging
sakdurungé kawin Maria wis meteng
sangka Roh Sutyi. [19] Lah jalaran Yosèf
kuwi sakwijiné wong sing nglakoni
kekarepané Gusti Allah, mulané dèkné
ya ora gelem nggawé wirangé Maria
nang tengahé wong okèh. Yosèf jawané
arep meneng-menengan waé medot
pepatyangané karo Maria. [20] Nanging
sak barengé nggagas-nggagas bab kuwi,
dèkné éntuk impèn. Ing sakjeroné impèn
kuwi mulékaté Gusti ngétok marang
dèkné ngomong ngéné: “Yosèf, turunané
ratu Daved, kowé aja wedi ngepèk Maria
dadi bojomu, awit bayi sing digémbol
kuwi tekané sangka Roh Sutyi. [21] Maria
bakal nglairké anak lanang sing kudu
mbok jenengké Yésus, awit Dèkné bakal
nylametké bangsané sangka dosané.”
[22-23] Kuwi mau kabèh marakké
klakon sing wis diomong karo Gusti dèk
mbiyèn liwat nabi Yésaya, sing uniné
ngéné: “Enèng prawan bakal meteng
lan nglairké anak lanang, sing bakal
dijenengké Imanuèl, tegesé: Gusti Allah
karo awaké déwé.”

24 Kadung tangi, Yosèf terus nuruti
sing diomong karo mulékaté Gusti
mau. Dèkné terus kawin karo Maria.
25 Nanging Yosèf ora turu tyampur karo
Maria nganti lairé anaké lanang. Kadung
wis lair botyahé dijenengké Yésus karo
Yosèf.

Lintang sangka wétan

2 1 Gusti Yésus lairé nang kuta
Bètlehèm, nang distrik Yudéa. Ing
waktu kuwi Hérodès sing dadi ratuné
kono. Ora let suwi ènèng wong pinter
siji-loro sangka bawah wétanan teka
nang kuta Yérusalèm. 2 Wong-wong iku
terus pada takon: “Nang endi awaké
déwé bisa nemu ratuné bangsa Ju sing
entas lair? Awaké déwé weruh lintangé
nang wétan lan awaké déwé teka
mbréné arep nyembah marang Dèkné.”
3 Kadung ratu Hérodès krungu bab
iki, dèkné terus kagèt banget, semono
uga wong sak kuta Yérusalèm. 4 Ratu
Hérodès terus kongkonan nyeluk para
pengarepé imam lan para guru Kitab
kabèh terus ditakoni, nang endi bakalé
lairé Kristus.
5-6 Wong-wong kuwi terus pada semaur:
“Nang kuta Bètlehèm nang distrik Yudéa,
awit wis ditulis karo nabi Mika ngéné:

‘Kowé Bètlehèm nang tanah Yudah,
kowé ora pisan-pisan kuta sing
tyilik déwé nang tanah Yudah,
awit sangka kowé bakal metu
pangon sing bakal nuntun
umatku Israèl.’ ”

7 Sakwisé éntuk katerangan kuwi,
ratu Hérodès terus kongkonan nyeluk
wong-wong pinter sangka wétanan
mau, nanging tanpa wong okèh ngerti.
Wong-wong pinter kuwi terus ditakoni
okèh-okèh, kapan lintangé molai kétok.
8 Sakwisé kuwi wong-wong pinter
mau terus dikongkon budal nang kuta
Bètlehèm. Ratu Hérodès ngomong ngéné
marang wong-wong kuwi: “Kana pada
budal lan pada nggolèk sak ènèngé
kabar bab Bayi kuwi. Nèk wis ketemu,
aku diomongi, supaya aku uga bisa
nyembah marang Dèkné.”
9 Wong-wong pinter mau terus pada
budal, sakwisé nampa tembungé ratuné.
Sak barengé pada mlaku, lintang sing
kétok nang wétan ngétok nang ngarepé
lan mlaku tekan nduwuré panggonané
Botyah Bayiné. Tekan kono lintangé
terus mandek. 10 Weruh lintangé mau,
wong-wong pinter kuwi terus pada
bungah banget. 11 Terus pada mlebu
omahé lan weruh Bayiné lan Maria,
ibuné. Wong-wong pinter mau terus
pada sujut lan nyembah marang Bayiné.
Sakwisé kuwi terus pada mbukak palisé
wadah kasugihané terus ngekèki kado
marang Bayiné, yakuwi emas, menyan
lan emur.
12 Wong-wong pinter mau mulihé
ora mlaku dalan sing diliwati mauné.
Awit ing impèn Gusti Allah ngomongi
wong-wong kuwi, dipenging balik nang
nggoné ratu Hérodès.

Lunga nang negara Egipte

13 Sakwisé wong-wong pinter mau
pada mulih, terus ènèng mulékaté
Gusti Allah ngétok marang Yosèf
ing sakjeroné impèn. Mulékaté mau
ngomong ngéné: “Yosèf, tangi! Bayiné
lan ibuné gawanen lunga nang negara
Egipte. Pada manggona nang kana
tekané aku ngomongi kowé menèh. Awit
ratu Hérodès bakal nggolèki Bayiné arep
dipatèni.”
14 Ing tengah wengi Yosèf tangi, terus
Bayiné lan ibuné digawa lunga nang
negara Egipte. 15 Yosèf terus manggon
nang kono tekan patiné ratu Hérodès.
Dadiné klakon tenan tembungé Gusti
Allah dèk mbiyèn liwat nabi Hoséa
sing uniné ngéné: “Aku nyeluk Anakku
sangka Egipte.”

Botyah-botyah dipatèni

16 Ratu Hérodès ngerti nèk diapusi
karo wong-wong pinter sangka wétanan,
mulané terus nesu banget. Dèkné terus
mréntah kongkon matèni botyah kabèh
nang kuta Bètlehèm lan sak kiwa-
tengené, sing umuré rong taun medun.
Umur kuwi tyotyok karo waktuné dongé

ratu Hérodès takon marang wong-wong
pinter.
17 Dadiné klakon tenan tembungé
Gusti Allah liwat nabi Yéremia, sing
uniné ngéné:
18 “Wong-wong pada krungu
swara sesambat
lan tangisan seru
nang kuta Ramah;
awit Rakèl nangisi anak-anaké;
ora gelem dilipur,
awit anak-anaké wis pada mati.”

Yosèf lan Maria manggon nang kuta Nasarèt

19 Sakwisé ratu Hérodès mati, Yosèf,
sing ijik manggon nang negara Egipte,
terus éntuk impèn menèh. Mulékaté
Gusti ngétok ing impèn kuwi, ngomong
ngéné: 20 “Yosèf, kana kowé balik menèh
nang Israèl karo Bayiné lan ibuné, awit
wong-wong sing arep matèni Bayiné wis
pada mati.” 21 Yosèf terus tangi, terus
Bayiné lan ibuné digawa balik menèh
nang negara Israèl.
22 Nanging kadung Yosèf krungu
nèk Arkélaus sing ngganti Hérodès,
bapaké, dadi ratuné distrik Yudéa,
dèkné terus ora gelem manggon nang
kana. Ing impèn liyané Yosèf nampa
tembungé Gusti, kongkon lunga nang
bawah Galiléa. 23 Mulané dèkné terus
rana lan manggon nang sakwijiné kuta
sing jenengé Nasarèt. Dadiné klakon
tembungé Gusti Allah liwat para nabi,
sing ngomongké nèk Gusti Yésus bakal
diarani “Wong Nasarèt.”

Yohanes Pembaptis

3 1 Ing waktu kuwi Yohanes
Pembaptis molai nggelarké pituturé
Gusti Allah nang wustèn nang bawah
Yudéa. 2 Dèkné ngomong ngéné: “Pada
ninggala urip sing dosa, awit ora suwi
menèh Gusti Allah bakal ngedekké
kratoné.” 3 Ya bab Yohanes iki nabi
Yésaya dèk mbiyèn ngomong ngéné:
“Nang wustèn ènèng wong
bengok-bengok ngomong:
‘Gusti pada digawèkké dalan,
pada dilempengké dalan
sing arep diambahi.’ ”
4 Yohanes nganggo salin gawéan wulu
unta lan sabuké lulang. Pangané walang
lan maduné tawon alasan. 5 Wong
pirang-pirang sangka kuta Yérusalèm,
sangka bawah Yudéa lan sak kiwa-
tengené laut Yordan pada mara nang
nggoné Yohanes. 6 Wong-wong pada
ngakoni dosa-dosané lan pada dibaptis
nang laut Yordan.
7 Uga wong Farisi lan wong Saduki
okèh pada mara nang nggoné Yohanes
njaluk dibaptis. Yohanes weruh wong-
wong mau terus ngomong: “Anakan ula!
Sapa ta sing ngomongi kowé nèk bisa
nyimpangi setrapané Gusti Allah sing
bakal teka? 8 Kétokna nganggo tindakmu
nèk tenan kowé wis ninggal klakuanmu
sing dosa kuwi! 9 Aja mikir dumèh kowé
anak turunané Bapa Abraham waé,
kuwi wis tyukup. Ngandela omongku
iki: Gusti Allah nduwèni kwasa ngekèki
anak-turunan marang Bapa Abraham
sangka watu-watu iki. 10 Delokké,
kampaké wis dityepakké kanggo negor
wité nang poké oyoté. Saben wit sing
ora ngetokké woh sing apik bakal
ditegor lan dibuwang nang geni. 11 Aku
mbaptis kowé karo banyu kanggo tanda
nèk kowé wis ninggal urip dosa, nanging
ènèng wong liyané bakal teka. Dèkné
kwasané ngungkul-ungkuli aku. Kanggo
ngutyuli sepatuné waé aku durung
pantes. Dèkné sing bakal mbaptis kowé
karo Roh Sutyi lan geni. 12 Dèkné bakal
napèni pariné sing wis diiles. Gabahé
bakal dilebokké nang lumbung, nanging
kapahé bakal diobong nang geni sing
ora bisa mati.”

Gusti Yésus dibaptis

13 Gusti Yésus lunga sangka bawah
Galiléa, budal nang laut Yordan, supaya
dibaptis karo Yohanes. 14 Nanging
Yohanes arep menggak Dèkné ngomong:
“Aku sing kudu mbok baptis, lah kok
malah Kowé sing njaluk tak baptis?”
15 Nanging Gusti Yésus semaur: “Wis
bèn ta, awit awaké déwé kudu nglakoni

apa waé sing dikarepké Gusti Allah."
Yohanes terus nuruti apa karepé Gusti
Yésus.
16 Sakwisé dibaptis Gusti Yésus terus
mentas sangka banyu. Langité terus
menga lan Dèkné weruh Roh Sutyi
medun kaya manuk dara, méntyloki
Dèkné. 17 Sangka langit terus ènèng
swara ngomong: "Iki Anakku sing tak
trésnani lan sing ndadèkké legané atiku."

Gusti Yésus digoda karo Sétan

4 1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
digawa karo Roh Sutyi nang
wustèn, supaya digoda karo Sétan.
2 Nang kono Dèkné pasa patang puluh
dina patang puluh wengi. Gusti Yésus
terus krasa ngelih. 3 Sétan terus marani
Dèkné ngomong: "Jaréné Kowé Anaké
Gusti Allah? Jajal watu iki dipréntah
kongkon dadi roti!"
4 Nanging Gusti Yésus semaur: "Nang
Kitab ketulis ngéné: 'Manungsa uripé
ora namung sangka roti waé, nanging
uga sangka sak ènèngé tembung sing
metu sangka Gusti Allah.' "
5 Sakwisé kuwi Sétan terus nggawa
Gusti Yésus nang kuta sutyi Yérusalèm,
diejèk ngadek nang putyuké payoné
Gréja Gedé. 6 Sétan terus ngomong: "Nèk
Kowé Anaké Gusti Allah, kana anjlok
medun! Nang Kitab lak ketulis ta:

'Gusti Allah ngongkon
para mulékaté mageri kowé.
Kowé bakal ditampani nganggo
tangané,
supaya sikilmu ora kenèng watu!' "

7 Nanging Gusti Yésus semaur: "Nang
Kitab uga ketulis ngéné: 'Kowé aja nyoba
Gusti Allahmu.' "
8 Sétan terus nggawa Gusti Yésus
munggah nang gunung sing duwur
banget. Nang kono Gusti Yésus terus
kongkon ndelok sakkèhé kraton ing donya
sak apik-apikané kabèh. 9 Sétan terus
ngomong: "Kabèh kuwi bakal tak kèkké
Kowé, nèk Kowé gelem sujut nyembah
marang Aku."
10 Gusti Yésus terus ngomong: "Kana
lunga Sétan! Nang Kitab ketulis:
'Nyembaha marang Gusti, Dèkné
Allahmu. Namung Dèkné sing kudu
mbok ladèni.' "
11 Sakwisé kuwi Sétan terus lunga.
Para mulékat terus teka lan ngladèni
Gusti Yésus.

Gusti Yésus molai penggawéané nang Galiléa

12 Kadung Gusti Yésus krungu nèk
Yohanes dilebokké nang setrapan,
Dèkné terus lunga nang bawah Galiléa.
13 Sangka Nasarèt Dèkné manggon
nang Kapèrnakum, sakwijiné kuta
nang pinggiré mér Galiléa, nang bawah
Sébulon lan Naftali. 14 Dadiné klakon
tembungé Gusti Allah liwat nabi Yésaya,
sing uniné ngéné:

15 "Tanah Sébulon lan tanah Naftali,
tanah sing nang sak uruté dalan
nang mér,
nang sabrangé laut Yordan,
tanah Galiléa panggonané
bangsa-bangsa liya.
16 Bangsa sing manggon
ing pepeteng wis weruh pepadang
gedé.
Srengéngé wis njedul
kanggo wong-wong sing manggon
nang tanah sing dikwasani pati."

17 Ing waktu kuwi Gusti Yésus terus
molai mulang, tembungé: "Pada
ninggala urip dosa, awit ora suwi menèh
Kratoné Gusti Allah bakal diwiwiti."

Murid-murid sing ndisik déwé

18 Dongé Gusti Yésus mlaku nang
pinggiré mér Galiléa kono, Dèkné weruh
wong loro kakang-adi, yakuwi Simon
sing uga dityeluk Pétrus lan Andréas.
Wong loro iki ijik nguntyalké jalané,
awit kerjanané nggolèk iwak. 19 Gusti
Yésus nyeluk: "Hayuk pada mèlu Aku.
Kowé bakal tak blajari dadi tukang
nggolèk wong." 20 Simon lan Andréas
terus ninggal jalané lan mèlu Gusti
Yésus.
21 Kadung mlaku sedilut menèh terus
nemu wong loro menèh, yakuwi Yakobus
lan Yohanes, kabèh loro anaké Sébédéus.

Wong loro iki karo bapaké ijik pada
ndandani jalané nang prauné, terus
dityeluk karo Gusti Yésus. 22 Sakwat
terus pada medun sangka prauné, terus
mèlu Gusti Yésus, ninggal bapaké.

Gusti Yésus memulang lan nambani wong lara

23 Gusti Yésus terus ndlajahi bawah
Galiléa. Dèkné memulang nang
sinaguk-sinaguk lan nggelarké kabar
kabungahan bab Kratoné Gusti Allah.
Sing lara pada ditambani sangka
pernyakité lan memalané. 24 Kabar bab
Gusti Yésus terus sumebar nang seluru
bawah Siria. Wong-wong sing lara lan
sing nduwé werna-werna pernyakit,
sing kesurupan demit, sing lara ayanen
lan sing lumpuh pada digawa nang
nggoné Gusti Yésus lan kabèh ditambani.
25 Wong pirang-pirang pada mèlu
Gusti Yésus. Enèng sing sangka Galiléa,
sangka Dékapolis, sangka Yérusalèm,
Yudéa lan sabrangé laut Yordan.

Piwulang nang gunung

5 1 Kadung Gusti Yésus weruh wong
pirang-pirang kuwi, Dèkné terus
munggah nang gunung. Sakwisé Dèkné
njagong, murid-muridé terus njagong
ngubengi Dèkné. 2 Gusti Yésus terus
molai mulangi murid-muridé ngéné:

3 “Beja wong mlarat sing pada
njagakké marang Gusti Allah,
awit wong sing kaya ngono kuwi
sing nduwèni Kratoné Swarga.
4 Beja wong sing sedi,
awit bakal dilipur karo Gusti Allah.
5 Beja wong sing andap-asor,
awit wong sing kaya ngono kuwi
sing bakal nampa prejanjiané Gusti
Allah.
6 Beja wong sing kepéngin banget
nglakoni kekarepané Gusti Allah,
awit Gusti Allah bakal nggawé
maremé atiné.
7 Beja wong sing seneng melasi wong
liya,
awit Gusti Allah uga bakal melasi
wong kuwi.
8 Beja wong sing resik atiné,
awit bakal weruh Gusti Allah.
9 Beja wong sing seneng ngrukunké,
awit bakal diarani anaké Gusti
Allah.
10 Beja wong sing disiya-siya jalaran
nglakoni kekarepané Gusti Allah,
awit wong sing kaya ngono kuwi
sing nduwèni Kratoné Swarga.

11 “Beja kowé, nèk kowé diolok-olok,
disiya-siya lan disalah-salahké sing
ora-ora, jalaran kowé dadi muridku.
12 Kowé kudu bungah lan sukak-sukak,
awit kowé bakal nampa upah gedé nang
swarga. Para nabi jaman mbiyèn uga
pada disiya-siya kaya kowé.”

Uyahé lan pepadangé jagat

13 Gusti Yésus neruské tembungé
ngéné: “Kowé kuwi uyahé jagat. Nèk
uyah ilang asiné, wis ora ènèng apa-apa
menèh sing kenèng kanggo ngasinké.
Uyah kuwi ora kanggo gawé apa-apa
menèh, kejaba namung dibuwang nang
dalan lan diidek-idek wong.
14 “Kowé kuwi pepadangé jagat.
Kuta sing nang nduwur gunung ora
bisa dialing-alingi. 15 Kowé mesti ora
nyumet dian terus ditutupi ténggok
ta? Ora, mesti diané terus didèkèk sing
duwur, supaya bisa madangi kabèh
wong sing nang omah kono. 16 Mulané,
kowé uga kudu nylorotké padangmu
marang wong-wong, supaya pada weruh
penggawému sing betyik. Dadiné wong-
wong kuwi pada ngluhurké Bapakmu
sing nang swarga.”

Piwulang bab wèt-wèté nabi Moses

17 Gusti Yésus ngomong ngéné: “Kowé
aja pada mikir nèk Aku iki teka arep
ngrombak wèt-wèté nabi Moses. Tekaku
iki ora arep ngrombak, ora, nanging
Aku malah netepké. 18 Mulané, pada
ngertia, suwéné langit lan bumi ijik
ènèng, ora bakal ènèng aksara sangka
wèté nabi Moses dityorèk, siji waé ora,
nganti tekan rampungé. 19 Mulané, sapa
sing nerak salah-sakwijiné wèt mau,
senajan sing tyilik déwé lan mulangi

wong liya nglakoni sing kaya ngono,
wong iku bakal éntuk panggonan
sing endèk déwé ing Kratoné Swarga.
Nanging sapa sing nglakoni wèté nabi
Moses sak kabèhé lan mulangi liyané
nglakoni kuwi kabèh, wong iku sing
bakal éntuk panggonan sing duwur ing
Kratoné Swarga. 20 Mulané rungokké
tembungku iki: ‘Nèk enggonmu nglakoni
wèt-wèté nabi Moses ora ngungkul-
ungkuli sing ditindakké karo para guru
Kitab lan para Farisi, kowé ora bakal
bisa mlebu ing Kratoné Swarga.’ ”

Bab nesu karo liyané

21 Gusti Yésus neruské piwulangé
ngéné: “Kowé pada ngerti nèk mbah-
mbahané awaké déwé diwulangi ngéné:
‘Aja matèni wong; sapa sing matèni
wong kudu dikrutu.’ 22 Nanging Aku
mulangi kowé: sapa sing nesoni liyané
kudu dikrutu. Lan sapa sing ngelokké
liyané kudu dikrutu karo krutoné
Agama. Sapa sing ngelokké liyané
ngomong ‘gemblung,’ wong kuwi kudu
dityemplungké nang geniné neraka.
23-24 Mulané, nèk kowé arep nggawa
pawèhmu marang Gusti Allah, nanging
kowé kélingan nèk ènèng sakwijiné
wong nduwèni prekara karo kowé,
pawèhmu disèlèhké nang ngarepé altar
ndisik, terus wongé diparani. Nggawéa
rukun karo wongé ndisik, terus balik
menèh masrahké pawèhmu marang
Gusti Allah.

25 “Nèk ènèng wong nggawa kowé
nang kruton, sakjeroné mlaku rana,
kowé kudu nglumui, supaya bisa apik
karo wongé. Nèk ora diapiki ndisik,
mengko kowé bakal digawa nang
nggoné rèkteré. Rèkteré terus masrahké
kowé marang sekaut, terus kowé
dilebokké nang setrapan. 26 Lan ngertia,
kowé ora bakal bisa metu sangka
setrapan kuwi, nèk utangmu durung
mbok bayar sak kabèhé.”

Bab laku bédang

27 Gusti Yésus ngomong menèh:
“Kowé wis pada ngerti piwulang sing
uniné ngéné: ‘Kowé aja laku bédang!’
28 Nanging aku ngomong iki marang
kowé: sapa sing nyawang wong wédok
karo rasa seneng ing atiné, wong kuwi
wis laku bédang karo wong wédok
kuwi ing atiné. 29 Nèk mripatmu tengen
marakké kowé nggawé dosa, dityukil
waé lan dibuwang. Luwung kowé
kélangan mripat siji, tenimbang awakmu
sak kujur dityemplungké nang neraka.
30 Nèk tanganmu tengen marakké
kowé nggawé dosa, diketok waé terus
dibuwang. Luwung kowé kélangan
tanganmu sebelah, tenimbang karo
awak sak kujur mlebu nang neraka.”

Bab pegatan

31 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné:
“Uga ènèng piwulang sing uniné ngéné:
‘Sapa sing megat bojoné kudu ngekèki
layang pegat.’ 32 Nanging saiki kowé tak
omongi: sapa sing megat bojoné, nanging
bojo kuwi ora laku bédang, lah wong kuwi
marakké bojoné mau terus laku bédang, nèk
sing dipegat mau terus kawin menèh. Lah
wong lanang sing kawin karo wong sing
dipegat mau ya katut mèlu laku bédang.”

Bab sumpah

33 Gusti Yésus ngomong: “Kowé pada
ngerti nèk mbah-mbahané awaké déwé
diwulangi ngéné: ‘Kowé aja mblénjani janji.
Nèk kowé wis janji karo wong nganggo
sumpah karo jenengé Gusti Allah, janji kuwi
kudu mbok tetepi.’ 34 Nanging saiki kowé
tak omongi: kowé aja pisan-pisan sumpah.
Aja sumpah nyeluk langit, awit langit kuwi
jagongané Gusti Allah. 35 Lan aja sumpah
nyeluk bumi, awit bumi kuwi antyik-
antyiké sikilé Gusti Allah. Lan aja sumpah
nyeluk jenengé Yérusalèm, awit kuwi kuta
panggonané ratuné. 36 Uga aja sumpah
nyeluk sirahmu, awit kowé déwé ora bisa
nggawé uwan, sakeler waé ora bisa. 37 Nèk
ya, ngomonga ya, nèk ora, ya ngomong ora.
Kliwat sangka kuwi metuné sangka Sétan.”

Bab mbales

38 Tembungé Gusti Yésus: “Kowé pada
ngerti nèk wèté nabi Moses ngomong

ngéné: ‘Sapa sing ngrusak mripat kudu
gentèn dirusak mripaté lan sapa sing
ngrusak untu kudu gentèn dirusak
untuné.’ 39 Nanging saiki Aku ngomongi
kowé: aja mbales marang wong sing
nggawé ala marang kowé. Malah nèk
ènèng wong ngeplak pipimu tengen, bèn
ngeplak pipimu sing kiwa pisan. 40 Lah
nèk ènèng wong arep nggawa kowé
nang kruton awit arep njaluk klambimu,
malah jasmu dikèkké pisan. 41 Lah nèk
kowé dipeksa wong kongkon nggawakké
barangé sak kilomèter, digawa rong
kilomèter pisan. 42 Nèk ènèng wong
njaluk apa-apa marang kowé, dikèki
lan sing arep utang marang kowé ya
diutangi.”

Bab trésna marang mungsuh

43 Gusti Yésus neruské tembungé
ngéné: “Kowé pada ngerti piwulang
iki: ‘Kowé pada trésnaa marang kantya-
kantyamu lan pada sengita marang
mungsuhmu.’ 44 Nanging saiki kowé
tak omongi: pada trésnaa marang
mungsuhmu lan wong sing nggawé ala
marang kowé didongakké. 45 Dadiné
ketara nèk kowé kuwi pantyèn anaké
Gusti Allah Bapakmu sing nang swarga.
Awit Gusti Allah Bapakmu nylorotké
padangé srengéngé marang wong
sing betyik lan sing ala. Gusti Allah
Bapakmu uga ngekèki udan marang
wong sing nglakoni betyik lan sing
nglakoni ala. 46 Lah nèk kowé namung
nrésnani wong sing trésna marang
kowé, aja njagakké nèk Gusti Allah
bakal ngupahi kowé, awit wong sing
mata-duwiten waé nglakoni kuwi. 47 Lah
nèk kowé namung mbagèkké kantya-
kantyamu, lah kowé apa ènèng bédané
karo liyané? Wong sing ora kenal
marang Gusti Allah ya pada waé kaya
ngono. 48 Mulané, kowé kudu sampurna,
kaya enggoné Gusti Allah Bapakmu
nang swarga ya sampurna.”

Bab tetulung

6 1 Tembungé Gusti Yésus:
“Enggonmu pada nglakoni
panyembah kuwi aja kanggo pamèran
wong. Mengko ndak Bapakmu nang
swarga ora mberkahi kowé.
2 “Nèk kowé pawèh duwit, aja
diomong-omongké, kaya wong lamis kaé.
Wong lamis kuwi lumrahé ngomong-
omongké bab betyiké, dikabar-kabarké
nang sinaguk-sinaguk lan nang dalan-
dalan, supaya dielem wong. Ngertia,
wong sing kaya ngono kuwi wis nampa
pembalesané penggawéané. 3 Nanging
kanggo kowé, nèk kowé pawèh, aja
sampèk wong liya ngerti. 4 Dadiné
pawèhmu ora kétok wong, nanging
Bapakmu nang swarga ngerti barang
sing ora kétok, Dèkné sing bakal
ngupahi kowé.”

Bab ndedonga

5 Gusti Yésus ngomong: “Nèk kowé
ndedonga, aja kaya wong lamis. Wong
lamis kuwi lumrahé pada ndedonga
nang sinaguk-sinaguk apa nang dalan-
dalan, supaya kétok wong. Ngertia,
wong sing kaya ngono kuwi wis nampa
upahé. 6 Nanging nèk kowé ndedonga,
mlebua nang kamar lan lawangé
dikantying, terus ndedongaa marang
Bapakmu sing ora kétok. Dèkné ngerti
apa sing mbok tindakké, senajan wong
liya ora weruh. Gusti Allah Bapakmu
bakal ngupahi kowé karo berkah.
7 “Nèk kowé ndedonga, aja dawa-
dawa, kaya lumrahé wong sing ora
kenal marang Gusti Allah. Wong-wong
kuwi mikiré Gusti Allah ngrungokké
pandongané, jalaran dawa. 8 Aja pada
niru wong-wong kuwi, awit Gusti
Allah Bapakmu ngerti apa sing mbok
butuhké, sakdurungé mbok tembung ing
pandonga. 9 Mulané ndedongaa ngéné:

‘Duh Bapaké awaké déwé nang swarga
muga Jenengmu kasutyèkna.
10 Muga kratonmu tumekaa
lan kekarepanmu klakonana
ing donya kayadéné nang swarga.
11 Nyuwun sandang-pangan saben dina
12 lan pangapura sangka ing dosa

awit awaké déwé ya ngapura
dosané wong liya.
13 Nyuwun aja sampèk kenèng goda
nanging luwarana sangka ala.’
14 “Nèk kowé ngapura marang
wong sing nduwé salah marang kowé,
Bapakmu nang swarga ya bakal ngapura
salahmu. 15 Nanging nèk kowé ora
ngapura salahé liyané, Bapakmu nang
swarga ya ora bakal ngapura salahmu.”

Bab pasa

16 Tembungé Gusti Yésus: “Nèk kowé
pasa, aja kétok sedi kaya lumrahé wong
lamis. Wong-wong kuwi rupané digawé-
gawé, supaya kétok sedi, dadiné wong
kabèh ngerti nèk ijik pasa. Ngertia,
wong sing kaya ngono kuwi wis nampa
upahé kaya sak mestiné. 17 Nanging
kowé, nèk kowé pasa, kowé raupa lan
rambutmu dijungkati. 18 Dadiné ora
ènèng wong ngerti nèk kowé pasa.
Namung Bapakmu nang swarga sing ora
kétok sing ngerti apa sing mbok lakoni.
Dèkné sing bakal ngupahi kowé.”

Banda nang swarga

19 Gusti Yésus neruské piwulangé
ngéné: “Aja pada nglumpukké banda
ing donya, awit bisa rusak dipangan
rayap lan renget lan bisa dityolong
maling. 20 Luwung nglumpukké banda
nang swarga waé, awit nang swarga ora
ènèng rayap lan renget sing bisa ngrusak
lan maling ya ora bisa nyolong. 21 Awit
nang endi bandamu, ya nang kono uga
atimu.”

Mripat kuwi diané awak

22 Tembungé Gusti Yésus: “Mripat
kuwi diané awak. Nèk mripaté padang,
awakmu sak kujur ya padang. 23 Nanging
nèk mripatmu peteng, awakmu sak
kujur ya peteng uga. Dadiné, nèk dian
sing nang awakmu kuwi malih peteng,
lah kaya ngapa petengé!”

Bab ngladèni gusti loro

24 Tembungé Gusti Yésus: “Ora ènèng
wong sing bisa ngrangkep ngladèni gusti
loro. Awit wongé bakal sengit karo sing
siji lan nrésnani liyané, apa ngelem sing
siji lan nyepèlèkké sing liyané. Semono
uga kowé, kowé ora bisa ngladèni Gusti
Allah lan uga ngladèni duwit.”

Aja sumelang

25 Tembungé Gusti Yésus: “Mulané
Aku ngomong: aja pada sumelang bab
uripmu, bab apa sing mbok pangan
lan apa sing mbok ombé lan apa sing
mbok enggo. Apa urip kuwi ajiné ora
ngungkuli pangan lan awak kuwi ajiné
apa ora ngungkuli sandangan? 26 Mbok
disawang manuk-manuk sing mabur
nang langit kaé. Lak ya ora pada nyebar
lan ya ora pada ngunduh lan ya ora
pada nyimpen panènané nang lumbung.
Nanging Bapakmu nang swarga ngopèni
manuk-manuk kuwi. Apa ajiné uripmu
ora ngungkul-ungkuli manuk-manuk
kuwi? 27 Apa nang tengahmu ènèng
sing bisa nyambung uripé nganggo
sumelang?
28 “Lah kenèng apa kok pada sumelang
bab sandangan? Mbok disawang
kembang-kembang sing tukul nang
kebon kaé. Kembang-kembang kuwi lak
ya ora pada nyambutgawé apa nggawé
salin ta? 29 Nanging sawangen déwé,
gèk ratu Soléman waé sing sugihé kaya
ngono ora nduwé salin sing apiké kaya
kembang-kembang kuwi. 30 Semono
uga suket-suket nang kebon, sing dina
iki tukul lan sésuk diobong. Kuwi waé
diapik-apik tenan karo Gusti Allah. Lah
kowé menèh! Gusti Allah mesti bakal
nyandangi kowé ngungkul-ungkuli
suket-suket kuwi. Nanging kowé pada
tyilik pengandelé.
31 “Mulané, aja pada sumelang lan aja
pada bingung bab apa sing mbok pangan
lan mbok ombé lan mbok enggo. 32 Awit
kuwi prekara-prekara sing dipikir karo
wong-wong sing ora kenal marang Gusti.
Bapakmu nang swarga lak wis ngerti
nèk barang-barang kuwi kabèh mbok
butuhké. 33 Mulané, sing kudu mbok
pikir sing ndisik déwé kuduné Kratoné
Gusti Allah lan kepriyé enggonmu bisa

nuruti kekarepané. Mengko Gusti Allah
bakal ngekèki kowé barang-barang
liyané sing mbok butuhké. 34 Mulané,
aja pada sumelang bab dina sésuk, awit
dinané sésuk ènèng karépotané déwé.
Ngrasakké karépotané dina iki waé wis
abot, aja ditambahi karo karépotané
dina sésuk."

Bab maido

7 1 Gusti Yésus neruské piwulangé
ngéné: "Aja pada maido liyané,
supaya Gusti Allah ora maido kowé.
2 Awit Gusti Allah bakal maido kowé
manut tyarané enggonmu maido liyané.
Lan Dèkné bakal ngukur kowé nganggo
ukuran sing mbok kanggokké kanggo
ngukur liyané. 3 Kenèng apa kowé kok
ndelokké klilip nang mripaté liyané,
nanging balok nang mripatmu déwé
kowé ora weruh. 4 Lah kepriyé kowé
kok wani ngomong karo liyané: 'Kéné
klilip sing nang mripatmu tak buwangé,'
nanging mripatmu déwé ènèng baloké.
5 Kowé kuwi wong lamis. Balok sing
nang mripatmu kuwi dibuwang ndisik,
dadiné kowé bisa weruh mat lan bisa
mbuwang klilip sing nang mripaté
liyané.
6 "Barang sing sutyi aja dikèkké asu,
mengko ndak asuné balik nyatèk kowé.
Lan parel aja dikèkké babi, mengko
ndak diidek-idek nganggur."

Pandonga mesti ketampa

7 Tembungé Gusti Yésus: "Nèk kowé
njaluk, kowé mesti bakal dikèki; nèk
kowé nggolèk, kowé mesti bakal nemu;
nèk kowé totok-totok lawang, mesti
kowé bakal dibukakké. 8 Awit sapa
sing njaluk bakal nampa lan sapa sing
nggolèk bakal nemu lan sapa sing totok
lawang bakal dibukakké. 9 Para bapak
sing nang kéné iki, mosok nèk anakmu
njaluk roti mbok kèki watu? Mesti ora
ta! 10 Apa nèk anakmu njaluk iwak terus
mbok kèki ula? Mesti ora ta! 11 Lah nèk
kowé waé, wong sing ala, bisa ngekèki
barang sing apik marang anak-anakmu,
lah Bapakmu sing nang swarga menèh?
Mosok Dèkné ora bakal ngekèki barang
sing apik marang sapa waé sing pada
njaluk marang Dèkné.
12 "Mulané apa sing mbok karepké
supaya ditindakké karo wong liya
marang kowé, kuwi kudu mbok
tindakké marang liyané. Awit kuwi isiné
angger-angger sing diwulangké karo
nabi Moses lan nabi liya-liyané."

Bab lawang sing amba lan lawang sing tyiyut

13 Gusti Yésus mulangi ngéné: "Pada
mlebua liwat lawang sing tyiyut, awit
lawang sing amba lan dalan sing jembar
kuwi nggawa kowé nang karusakan lan
wong okèh sing pada milih dalan iku.
14 Nanging lawang sing tyiyut lan dalan
sing tyiyut kuwi nggawa kowé nang
kauripan lan namung wong setitik pada
milih dalan kuwi."

Bab nabi sing palsu

15 Gusti Yésus neruské piwulangé
ngéné: "Pada sing ati-ati karo nabi-
nabi sing palsu. Wong-wong kuwi
tekané nang nggonmu kaya wedus
manut, nanging wujuté beburon sing
galak. 16 Wong-wong kuwi ketarané
sangka penggawéné. Mosok tukulan
eri ngetokké woh dreif lan rerungkutan
ngetokké woh jambu? Mesti ora ta!
17 Wit sing apik mesti ya ngetokké woh
sing apik lan wit sing èlèk mesti ya
ngetokké woh sing èlèk. 18 Wit sing apik
ora bisa ngetokké woh sing èlèk lan wit
sing èlèk ora bisa ngetokké woh sing
apik. 19 Saben wit sing ora ngetokké
woh sing apik bakal ditegor lan diobong.
20 Mengkono kuwi kowé bisa nitèni nabi
sing palsu, sangka penggawéné."

Wong sing ngomong: "Gusti, Gusti"

21 Gusti Yésus ngomong: "Sing mlebu
ing Kratoné Swarga kuwi ora wong sing
ngomong 'Gusti, Gusti' marang Aku,
ora, nanging saben wong sing nglakoni
kekarepané Bapakku nang swarga. 22 Ing
dina kruton okèh wong bakal ngomong
marang Aku: 'Gusti, Gusti, awaké déwé

lak ngabarké pituturé Gusti Allah ing
jenengmu ta? Lan awaké déwé lak
nundungi demit ing jenengmu ta lan
awaké déwé ya nindakké mujijat ing
jenengmu uga?' 23 Nanging Aku bakal
semaur: 'Aku blas ora kenal marang
kowé. Pada lungaa sangka ngarepku,
kowé wong sing seneng nggawé ala!' "

Bab ngrungokké lan nglakoni

24 Gusti Yésus neruské piwulangé
ngéné: "Wong sing ngrungokké lan
nglakoni piwulangku kuwi kenèng
tak padakké karo wong pinter sing
ngedekké omahé nang panggonan sing
atos. 25 Kadung udané deres lan banyuné
laut munggah ngelepké panggonané
kabèh lan angin gedé ngantemi omahé,
omahé ora rubuh, awit ngadek nang
panggonan sing atos.

26 "Lah wong sing ngrungokké
piwulangku, nanging ora dilakoni, kuwi
kenèng dipadakké karo wong bodo
sing ngedekké omahé nang lemah santi.
27 Kadung ènèng udan deres lan banyuné
laut munggah ngelepké panggonané lan
angin gedé ngantemi omahé, omahé
terus ambruk, rusak sak kabèhé."
28 Sakwisé Gusti Yésus rampung sing
memulang, wong kabèh pada nggumun
banget marang piwulangé. 29 Awit
Dèkné sing mulang nganggo pangwasa,
séjé karo guru Kitab.

Gusti Yésus nambani wong lara lépra

8 1 Dongé Gusti Yésus medun sangka
gunung, wong pirang-pirang pada
ngetutké Dèkné. 2 Nang kono ènèng
wong lara lépra mara nang nggoné Gusti
Yésus, terus sujut nang ngarepé. Wongé
ngomong: "Duh Gusti, nèk kowé gelem,
mesti kowé bisa nambani aku."

3 Gusti Yésus terus ngelungké tangané
lan ndemèk wongé karo ngomong:
"Aku gelem, dadia waras!" Sakwat
wongé terus mari tenan. 4 Wongé terus
dipenging karo Gusti Yésus, ora éntuk
ngomong-omongké bab lelakon kuwi
marang wong liyané, nanging dikongkon
nang nggoné imamé, supaya weruh
nèk dèkné wis mari tenan. Wongé uga
dikongkon ngekèki kurbané miturut
pernatané nabi Moses kanggo tanda nèk
wongé wis mari tenan.

Gusti Yésus nambani peladèné ofisir Rum

5 Dongé Gusti Yésus mlebu kuta
Kapèrnakum ènèng ofisir Rum marani
Dèkné, njaluk tulung ngomong: 6 "Gusti,
peladènku lara nang omah. Dèkné wis ora
bisa apa-apa, namung ngrasakké lara tenan."
7 Gusti Yésus semaur: "Ya, Aku arep
teka nambani dèkné."

8 Nanging ofisiré semaur: "Duh Gusti,
aku iki ora pantes didayohi Gusti nang
omahku. Mbok Gusti ngetokké tembung
sak ketyap waé, mengko peladènku
mesti bakal mari. 9 Awit aku déwé ya
ing sak ngisoré penggedéku, nanging
aku déwé ya nduwé soldat-soldat ing
sak ngisorku, sing kudu manut marang
aku. Nèk aku mréntah sing siji ngomong:
'Kana lunga,' wongé ya lunga lan nèk
liyané tak tyeluk: 'Réné,' wongé mesti ya
teka. Nèk aku ngomong karo peladènku:
'Iki ditandangi,' mesti ya ditandangi."

10 Gusti Yésus nggumun krungu
tembungé ofisir kuwi. Dèkné terus
ngomong marang wong-wong sing pada
mèlu: "Tenan, Aku durung tau tumon
wong sing nduwé pengandel semono
gedéné nang tengahé wong Israèl.
11 Titènana ta, wong pirang-pirang bakal
teka sangka wétan lan kulon lan pada
pésta bebarengan karo Bapa Abraham,
Isak lan Yakub ing Kratoné Swarga.
12 Nanging wong-wong sing sak mestiné
kudu manggon ing Kratoné Gusti Allah
malah bakal diusir metu, dilebokké nang
panggonan sing peteng-ndedet. Nang
kono wong-wong kuwi bakal nangis lan
kerot untu." 13 Gusti Yésus terus ngomong
marang ofisiré: "Kana mulih, bakal klakon
manut pengandelmu."

Lan ing waktu kuwi uga peladèné mari.

Gusti Yésus nambani wong liya-liyané

14 Dongé Gusti Yésus teka nang
omahé Pétrus, Dèkné weruh nèk ibu-

maratuwané Pétrus lara panas nang
ambèn. 15 Gusti Yésus terus ndemèk
tangané wongé, wongé terus mari.
Wongé terus tangi lan ngladèni Gusti.
16 Kadung wis surup wong-wong sing
kesurupan demit terus pada digawa
nang nggoné Gusti Yésus. Demit-demité
pada ditundungi karo tembung sak
ketyap lan sing lara pada diwaraské
kabèh. 17 Gusti Yésus nindakké kuwi
mau kabèh, supaya klakon sing diomong
karo nabi Yésaya dèk mbiyèn, sing
uniné ngéné: “Dèkné wis nyangga
kasangsarané awaké déwé lan lelarané
awaké déwé Dèkné wis nambani.”

Apa tegesé mèlu Gusti Yésus

18 Gusti Yésus weruh nèk wong pirang-
pirang pada ngrubung Dèkné, mulané
Dèkné terus ngongkon murid-muridé
ngabrah mér. 19 Ing waktu kuwi ènèng
sakwijiné guru Kitab mara nang nggoné
Gusti Yésus ngomong: “Guru, aku arep
mèlu Kowé, nang endi waé aku arep
mèlu.”
20 Gusti Yésus nyauri wongé ngéné:
“Asu alasan nduwé rong lan manuk
nduwé susuk, nanging Anaké Manungsa
ora nduwé panggonan kanggo ngglétak
lan lèrèn.”
21 Terus ènèng murid liyané ngomong
ngéné marang Gusti Yésus: “Gusti, aku
dililani ngubur bapakku ndisik.”
22 Gusti Yésus nyauri ngéné: “Kowé
mèlua Aku, sing mati bèn ngubur
tunggalé sing pada mati.”

Gusti Yésus ngendek ombak gedé

23 Gusti Yésus terus mlebu nang prau
lan murid-muridé pada mèlu. 24 Ora let
suwi terus ènèng ombak gedé nang mér
kono lan ombaké ngontang-antingké
prauné. Ing waktu kuwi Gusti Yésus ijik
turu. 25 Murid-muridé terus marani lan
nggugah Dèkné: “Gusti, awaké déwé
ditulungi. Prauné kelep.”
26 Gusti Yésus terus ngomong: “Kenèng
apa kowé kok pada wedi? Kok tyilik
pengandelé!” Gusti Yésus terus tangi
lan mréntah angin lan ombak kongkon
mandek. Anginé lan banyuné terus
anteng. 27 Wong-wong sing nang kono
pada nggumun lan ngomong: “Wong
iki sapa ta? Angin lan ombak kok pada
manut marang tembungé?”

Gusti Yésus nambani wong sing kesurupan demit

28 Kadung Gusti Yésus wis tekan
abrahan, nang bawah Gadarah, terus
ènèng wong loro metuki Dèkné. Wong
loro iki kesurupan demit lan tekané
sangka guwa-guwa kuburan. Wong-
wong iki medèni tenan, mulané ora
ènèng wong sing wani liwat dalan kono.
29 Wong-wong kuwi terus pada bengok-
bengok marang Gusti Yésus, ngomong:
“Duh Anaké Gusti Allah, awaké déwé
arep mbok kapakké? Apa awaké déwé
arep mbok setrap? Saiki lak durung
waktuné ta?”
30 Ora adoh sangka kono ènèng babi
pirang-pirang ijik pada nggolèk pangan.
Demit-demité mau terus pada nyuwun
marang Gusti Yésus, ngomong: 31 “Nèk
awaké déwé niyat arep mbok kongkon
metu, awaké déwé dililani mlebu nang
babi-babi kaé!”
32 Gusti Yésus ngomong: “Kana pada
metua!” Demit-demit mau terus pada
metu sangka wong loro kuwi, terus
pada mlebu nang babi-babiné. Babi-babi
mau terus pada mblayu sangka pinggir
gunung kono, njegur nang mér terus
pada mati kelep kabèh.
33 Wong-wong sing angon babi-babi
mau terus pada mblayu nang kuta,
ngomongké bab lelakon kuwi lan uga
bab wong loro sing mauné kesurupan
demit. 34 Wong sak kuta kabèh terus
pada teka marani Gusti Yésus. Kadung
ketemu terus pada nyuwun tenanan
marang Dèkné, supaya lunga sangka
panggonan kono.

Gusti Yésus nambani wong lumpuh

9 1 Gusti Yésus terus munggah nang
prau lan ngabrah balik menèh nang
kuta panggonané, yakuwi Kapèrnakum.
2 Nang kono terus ènèng wong pada

teka nggotong wong lumpuh nganggo
peturoné. Kadung Gusti Yésus weruh
gedéné pengandelé wong-wong kuwi,
Dèkné terus ngomong marang wongé
sing lumpuh: “Aja wedi, dosa-dosamu
wis dingapura.”
3 Nang kono ènèng guru-guru Kitab
sing pada mbatin: “Wong iki nyepèlèkké
Gusti Allah.”
4 Nanging Gusti Yésus ngerti batinané
para guru Kitab kuwi, mulané terus
ngomong: “Kenèng apa kowé kok pada
nduwèni gagasan sing ala? 5 Gampang
sing endi, ngomong: ‘Dosamu wis
dingapura,’ apa: ‘Ngadek lan mlakua?’
6-7 Nanging Aku arep nduduhké marang
kowé, nèk Anaké Manungsa nduwèni
kwasa ngapura dosa nang jagat kéné.”
Gusti Yésus ngomong marang wong sing
lumpuh: “Ngadeka! Peturonmu diangkat
lan kana mulih.” Wongé terus ngadek
lan mlaku mulih. 8 Wong-wong sing
weruh lelakon kuwi mau pada nggumun
kabèh lan pada memuji marang Gusti
Allah, awit Gusti Allah gelem ngekèki
pangwasa semono gedéné marang
manungsa.

Gusti Yésus manggil Matéus

9 Gusti Yésus terus lunga sangka
panggonan kono. Dèkné weruh wong
belasting ijik njagong nang kantoré.
Wong belasting iki jenengé Matéus.
Gusti Yésus ngomong marang Matéus:
“Hayuk mèlu Aku!”
Matéus terus ngadek, terus mèlu
Gusti Yésus. 10 Dongé Gusti Yésus ijik
mangan nang omahé Matéus, wong
belasting pirang-pirang lan wong-wong
liyané sing dianggep wong ala, uga
pada teka lan mangan bebarengan karo
Gusti Yésus lan murid-muridé. 11 Wong
Farisi siji-loro sing weruh kuwi terus
pada takon marang murid-muridé Gusti
Yésus: “Kenèng apa gurumu kok mangan
bebarengan karo wong belasting lan
wong ala?”
12 Gusti Yésus krungu kuwi terus
ngomong: “Wong sing waras ora
mbutuhké dokter, nanging sing lara.
13 Dipikir apa tegesé ayat nang Kitab
sing uniné: ‘Sing tak karepké ora
kurban, nanging tumindak katrésnan!’
Awit tekaku iki ora nggolèki wong sing
ngakuné wis apik uripé, ora, nanging
Aku nggolèki wong sing ala.”

Bab pasa

14 Sakwisé kuwi murid-muridé
Yohanes Pembaptis pada teka nang
nggoné Gusti Yésus, terus takon: “Awaké
déwé lan para Farisi pada nglakoni pasa,
nanging murid-muridmu kok ora?”
15 Gusti Yésus semaur ngéné: “Dipikir!
Mosok dayoh nang kawinan kaé pada
sedi nèk mantèné lanang ijik nang kono?
Mesti ora ta? Nanging ènèng waktuné
mantèné lanang digawa lunga sangka
kono. Ing waktu kuwi dayohé bakal
pada pasa.
16 “Ora ènèng wong nambal salin
lawas nganggo bakal sing anyar. Awit
tambalané kuwi bakal mengkeret lan
nyuwèkké saliné luwih amba. 17 Semono
uga ora ènèng wong nyimpen anggur
sing anyar nang kantongan lulang sing
lawas, awit mengko kantonganė mesti
bakal bedah. Angguré bakal wutah lan
kantonganė bakal ora kanggo gawé
menèh. Apiké, anggur sing anyar ya
kudu disimpen nang kantongan sing
anyar, supaya angguré lan kantonganė
bisa tetep apik.”

Gusti Yésus menangké lara lan pati

18 Dongé Gusti Yésus ijik omong-
omongan karo murid-muridé Yohanes
Pembaptis mau, terus ènèng penggedéné
sinaguk teka lan niba nang ngarepé,
nyuwun: “Duh Gusti, anakku wédok
entas waé ninggal, nanging nèk Gusti
gelem teka lan ndemèk dèkné, mesti
dèkné bisa urip menèh.”
19 Gusti Yésus terus ngadek lan mèlu
wongé, bareng karo murid-muridé uga.
20 Nanging nang kono uga ènèng
wong wédok sing lara ngetokké getih,
wis rolas taun suwéné. Wongé nyedeki
Gusti Yésus sangka mburi terus ndemèk
gombyoké saliné. 21 Awit wongé mikir:

"Nèk aku bisa ndemèk saliné waé, mesti
aku bisa mari." Mulané wongé terus
ndemèk saliné Gusti Yésus.
22 Nanging Gusti Yésus terus minger.
Kadung weruh wong wédoké, Dèkné terus
ngomong: "Aja wedi, pengandelmu sing
nambani kowé." Sakwat wongé terus mari.
23 Kadung Gusti Yésus wis tekan omahé
penggedéné sinaguk, Dèkné weruh wong-
wong sing ngunèkké suling lan wong okèh
liyané sing pada tangisan. 24 Gusti Yésus
terus ngomong: "Kana pada metu! Botyahé
ora mati, namung turu." Wong-wong pada
ngguyu Gusti Yésus. 25 Kadung wong-wong
wis pada metu, Gusti Yésus terus mlebu
nang kamaré botyahé. Tangané botyahé
terus dityekel, botyahé terus sakwat tangi.
26 Kabar bab lelakon kuwi terus sumebar
nang sak bawah kono kabèh.

Wong loro sing lamur bisa weruh menèh

27 Dongé Gusti Yésus lunga sangka
kono, terus ènèng wong lamur loro
nututi Dèkné. Wong-wong kuwi bengok-
bengok: "Turunané ratu Daved, mbok
melas karo awaké déwé!"
28 Kadung Gusti Yésus wis tekan
omahé déwé, wong lamur loro mau
terus mara nang nggoné Dèkné. Gusti
Yésus terus takon marang wong loro
mau: "Apa kowé pretyaya nèk Aku bisa
nambani mripatmu?"
Wong loro mau semaur: "Ya Gusti,
awaké déwé pretyaya!"
29 Gusti Yésus terus ndemèk
mripaté wongé karo ngomong: "Apa
pengandelmu bakal klakon!" 30 Wong-
wong kuwi terus bisa weruh menèh.
Pada dipenging tenanan karo Gusti
Yésus, ora éntuk ngomong-omongké bab
kuwi marang sapa-sapa.
31 Nanging kadung wis lunga sangka
kono, wong loro mau meksa ngomong-
omongké bab Gusti Yésus marang saben
wong nang bawah kono.

Gusti Yésus nambani wong bisu

32 Kadung wong loro mau wis lunga,
terus ènèng wong bisu digawa nang
nggoné Gusti Yésus. Wongé dikwasani
demit. 33 Kadung demité wis dietokké
karo Gusti Yésus, wongé terus bisa
ngomong menèh. Wong-wong sing
weruh pada nggumun kabèh lan
ngomong: "Awaké déwé durung tau
weruh kaya ngono kuwi nang negara
Israèl kéné."
34 Nanging para Farisi ngomong:
"Wongé bisa ngetokké demit kuwi jalaran
éntuk pangwasa sangka penggedéné
demit."

Gusti Yésus nduwèni kawelasan gedé marang manungsa

35 Gusti Yésus terus lunga ndlajahi
kuta-kuta lan désa-désa. Dèkné memulang
nang sinaguk-sinaguk lan nggelarké kabar
kabungahan bab Kratoné Gusti Allah.
Gusti Yésus uga nambani wong-wong sing
nduwé werna-werna lara lan memala.
36 Saben-saben nèk Gusti Yésus weruh
wong pirang-pirang kuwi, Dèkné sedi
atiné, jalaran melas banget. Awit wong-
wong kuwi kétoké kesel lan ora kopèn,
kaya wedus sing ora nduwé pangon.
37 Gusti Yésus terus ngomong marang
murid-muridé: "Sing kudu dienèni okèh,
nanging bauné setitik. 38 Mulané pada
nyuwuna marang sing nduwé panènané,
supaya nambahi wongé sing panèn."

Rasul rolas

10 1 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus
nglumpukké muridé rolas.
Murid-muridé iki pada dikèki pangwasa
ngetokké demit lan nambani sak wernané
lara lan memala. 2 Jenengé rasul rolas
iki: Simon, sing uga dityeluk Pétrus,
Andréas, seduluré; Yakobus lan Yohanes,
kabèh loro anaké Sébédéus. 3 Uga Filipus
lan Bartoloméus, Tomas lan Matéus,
wong belasting; Yakobus anaké Alféus,
uga Tadéus. 4 Uga Simon, sing diparapi
Patriot lan Yudas Iskariot. Yudas iki sing
ngelungké Gusti Yésus marang mungsuhé.

Rasul rolas dikongkon budal

5 Gusti Yésus terus ngongkon
rasul rolas budal nganggo tembung

ngéné: “Aja pada nekani panggonané
bangsa sing dudu Ju lan aja mlebu
kutané bangsa Samaria. 6 Sing mbok
parani ndisik kuduné wong Israèl sing
ketriwal. 7 Pada dikabari nèk saiki
Kratoné Swarga wis diwiwiti. 8 Wong
lara pada diwarasna lan wong mati
pada ditangèkna. Wong lara lépra
pada dimarèkna lan demit-demit
pada tundungana. Kowé pada nampa
pangwasa tanpa mbayar apa-apa,
mulané pangwasa kuwi dikanggokna
tanpa njaluk bayaran. 9 Aja pada sangu
duwit, ora duwit emas, ora duwit
selaka apa duwit kopro. 10 Aja nggawa
kantongan apa sèrep salin lan sepatu
lan aja nggawa teken. Awit wong
nyambutgawé kuwi wis sak mestiné
dityukupi butuhé.

11 “Nèk kowé teka nang sakwijiné kuta
apa désa, nggolèka wong sing gelem
mbok inepi lan nginepa nang omah
kuwi nganti lungamu sangka kono.
12 Nèk kowé mlebu nang omahé wong,
wongé dibagèkké ngéné: ‘Muga Gusti
Allah mberkahi kowé kabèh!’ 13 Nèk
wongé gelem nampani kowé, pamujimu
berkah kuwi bakal nekani brayat kuwi.
Nanging nèk wongé ora gelem nampani
kowé, pamujimu berkah bakal balik
menèh marang kowé. 14 Nèk ènèng omah
apa kuta sing ora gelem nampani kowé
apa ora gelem ngrungokké piwulangmu,
lungaa sangka panggonan kono lan
lemahé diketok-ketokké sangka sikilmu.
15 Pretyayaa, mbésuk ing dina kruton
setrapané wong sing manggon nang
kuta-kuta kuwi aboté bakalé ngungkul-
ungkuli setrapané kuta Sodom lan
Gomorah!”

Bab kangèlan lan kasangsaran

16 Gusti Yésus neruské tembungé
marang rasul rolas mau: “Dirungokké
sing apik! Kowé tak kongkon budal kaya
wedus sing dietyulké nang tengahé
asu alasan. Mulané kowé kudu sing
ati-ati kaya ula lan atimu sing resik
kaya manuk dara. 17 Sing ati-ati ing
apa waé, awit kowé bakal dityekel lan
digawa nang ngarepé Kruton Agama.
Kowé bakal dipetyuti nang sinaguké
wong-wong kuwi. 18 Kowé bakal digawa
nang ngarepé para pangwasa lan para
ratu, jalaran kowé nglabuhi Aku. Kuwi
kelunggaranmu kanggo ngekèki paseksi
bab Aku marang para penggedé lan
marang wong-wong sing ora kenal
marang Gusti Allah. 19 Nanging nèk
kowé dikongkon maju nang ngarepké
kruton, aja pada wedi bab kepriyé
sing ngomong lan apa sing kudu mbok
omong. Awit ing waktu kuwi Gusti Allah
bakal ngekèki tembungé marang kowé.
20 Awit dudu kowé sing bakal ngomong,
nanging Rohé Gusti Allah Bapakmu sing
bakal ngomong lantaran kowé.

21 “Bakal klakon ènèng wong
masrahké seduluré déwé supaya
dipatèni. Semono uga bapak bakal
masrahké anaké supaya dipatèni. Anak-
anak bakal nglawan marang bapa lan
ibuné lan bakal masrahké wong tuwané
supaya dipatèni. 22 Wong kabèh bakal
sengit marang kowé, jalaran kowé mèlu
Aku. Nanging sapa sing mantep tekan
entèk-entèkané, kuwi sing bakal slamet.
23 Nèk kowé dikuya-kuya nang sakwijiné
kuta, pada lungaa nang kuta liyané.
Pretyayaa, Anaké Manungsa bakal teka,
sakdurungé kowé kemput enggonmu
nglakoni kongkonanmu nang kuta-kuta
sak Israèl kabèh.

24 “Murid mesti ora ngungkuli guruné
lan slaf mesti ora ngungkuli sing nduwé.
25 Kanggo murid mesti ya wis tyukup
nèk bisa kaya guruné, semono uga slaf,
ya wis tyukup nèk bisa kaya sing nduwé.
Lah nèk sing nduwé omah waé diarani
Bèlsebul, lah brayaté sak omah menèh
ora diarani kepriyé!”

Gusti Allah sing kudu diwedèni

26 Gusti Yésus neruské tembungé
ngéné: “Aja pada wedi marang wong-
wong kuwi. Apa sing ditutupi bakal
kétok lan apa sing didelikké bakal
kebukak. 27 Apa sing tak omongké
marang kowé ing petengan kudu
mbok kabarké ing padangan. Apa sing

dibisik-bisikké nang kupingmu, kuwi
diomong-omongké nang endi-endi. 28 Aja
pada wedi marang manungsa, awit
manungsa namung bisa matèni badané.
Pada wedia marang Gusti Allah sing
bisa matèni badan lan nyawamu pisan
nang neraka. 29 Manuk tyilik loro lak
ora ènèng ajiné ta regané? Nanging
ora ènèng sijia tiba nang lemah tanpa
Bapakmu nglilani. 30 Lah kowé menèh,
gèk rambut nang sirahmu waé wis
diitung kabèh. 31 Mulané aja pada wedi.
Kanggo Gusti Allah kowé kuwi ajiné
ngungkuli sak ènèngé manuk tyilik
kabèh."

Ngakoni Gusti Yésus nang ngarepé wong

32 Tembungé Gusti Yésus: "Sapa sing
ngakoni nèk dadi muridku nang ngarepé
wong, Aku ya bakal ngakoni nang
ngarepé Gusti Allah Bapakku, nèk wong
kuwi pantyèn muridku. 33 Nanging sapa
sing wedi ngakoni nèk dadi muridku
nang ngarepé wong, Aku ya bakal
nyélaki dèkné nang ngarepé Bapakku
nang swarga."

Ora rukun, malah pisah

34 Gusti Yésus terus ngomong:
"Kowé aja mikir nèk tekaku nggawa
rukun nang jagat. Ora, tekaku ora
nggawa rukun, nanging malah misah.
35 Tekaku malah misah anak lanang
sangka bapaké lan anak wédok sangka
ibuné, uga anak wédok mantu sangka
ibu maratuwané. 36 Malah wong sak
omah bakal dadi mungsuh marang
sakpada-pada."

Sapa sing bisa dadi murid

37 Gusti Yésus neruské tembungé
ngéné: "Sapa sing nrésnani bapa apa
biyungé ngungkuli enggoné nrésnani
Aku, wong kuwi ora pantes dadi
muridku. Uga wong sing nrésnani anaké
lanang apa anaké wédok ngungkuli
enggoné nrésnani Aku, wong kuwi
uga ora pantes dadi muridku. 38 Sapa
sing ora gelem manggul pentèngané
lan nurut Aku, kuwi ora pantes dadi
muridku. 39 Sapa sing ngéman uripé,
kuwi malah bakal kélangan uripé.
Nanging sapa sing ora wedi kélangan
uripé kanggo Aku, iku sing bakal nemu
uripé."

Upahé wong sing nggawé betyik

40 Gusti Yésus ngrampungké
piwulangé marang rasul rolas ngéné:
"Sapa sing nampani kowé, kuwi uga
nampani Aku. Lan sapa sing nampani
Aku, kuwi ya nampani Bapakku nang
swarga. 41 Sapa sing nampani wong
kongkonané Gusti Allah, jalaran wongé
kongkonané Gusti Allah, wong kuwi
bakal nampa upah sing bakal dikèkké
marang wong kongkonané Gusti Allah
mau. Sapa sing nampani wong betyik,
jalaran wong betyik, wong kuwi ya
bakal nampa upahé wong betyik kuwi.
42 Sapa sing ngekèki ngombé marang
salah-sakwijiné muridku sing tyilik iki,
jalaran muridku, senajan namung banyu
anyes sak gelas, pretyayaa, wong kuwi
bakal nampa upah."

Gusti Yésus lan Yohanes Pembaptis

11 1 Sakwisé rampung enggoné
ngekèki pitutur marang muridé
rolas, Gusti Yésus terus lunga sangka
panggonan kono, arep memulang lan
nggelarké kabar kabungahan nang kuta-
kutané bangsa Ju kono.
2 Yohanes, sing ing waktu kuwi ijik
nang setrapan, krungu kabar bab
penggawéné Kristus. Dèkné terus
kongkonan murid-muridé siji-loro
nang nggoné Gusti Yésus, kongkon
takon ngéné: 3 "Apa Kowé kuwi wong
sing kudu teka, apa awaké déwé kudu
ngarep-arep wong liyané?"
4 Gusti Yésus semaur ngéné: "Kana
pada balika lan Yohanes diomongi bab
apa sing kowé krungu lan apa sing kowé
weruh. 5 Kowé pada weruh nèk wong
lamur bisa weruh menèh, wong lumpuh
bisa mlaku menèh, sing lara lépra
awaké bisa resik menèh, sing budek bisa
krungu, wong mati pada diuripké menèh

lan kabar kabungahané Gusti Allah
digelarké marang wong mlarat. [6]Beja
wong sing ora mangu-mangu bab Aku."

Paseksiné Gusti Yésus

[7]Sakwisé murid-murid mau pada
balik, Gusti Yésus terus ngomong ngéné
bab Yohanes marang wong-wong:
"Dongé kowé pada marani Yohanes
nang wustèn kaé, sakjané kowé mikir
bakal weruh apa? Apa ndarani kowé
bakal weruh damèn sing keterak angin
rana-réné? Lak ya ora ta? [8]Lah weruh
apa? Apa wong sing nganggo salin sing
larang? Wong sing nganggo salin apik-
apik kuwi manggoné nang palès. [9]Lah
kowé pada nang wustèn kuwi kepéngin
weruh apa? Apa kepéngin weruh nabi?
Ya bener, kowé malah weruh wong sing
ngungkuli nabi. [10]Awit ya bab Yohanes
iki sing wis ketulis nang Kitab ngéné:
'Iki kongkonanku, sing tak kongkon
budal ndisik nggawèkké dalan kowé!'
[11]Pada dititèni ta! Nang sak jagat iki
ora ènèng wong sing ngungkuli Yohanes
Pembaptis. Nanging senajan ngono,
wong sing tyilik déwé ing Kratoné Gusti
Allah ijik ngungkuli Dèkné gedéné.
[12]Wiwit Yohanes Pembaptis memulang
tekan sepréné, Kratoné Swarga dilawan
karo wong-wong sing pada karep
ngwasani nganggo peksa. [13]Piwulangé
wèté nabi Moses lan para nabi liyané
nganti sak tekané Yohanes Pembaptis,
kabèh pada ngomongké bab Kratoné
Gusti Allah. [14]Nèk kowé gelem pretyaya
marang piwulang mau, ngertia, nèk
Yohanes Pembaptis kuwi nabi Elia, sing
wis diomongké nèk bakal teka. [15]Sapa
sing nduwé kuping, pada rungokké.
[16]"Wong-wong jaman saiki kenèng
tak padakké karo apa ya? Eling-éling
kaya botyah-botyah sing pada dolanan
nang latarè pasar kaé; sing sak krompol
tyeluk-tyeluk marang krompolan liyané
ngomong ngéné: [17]'Awaké déwé main
lagu bungah-bungah, nanging kowé
ora gelem njogèt. Awaké déwé singi
lagu susah, kowé ora nangis.' [18]Dongé
Yohanes teka, dèkné ora mangan lan
ngombé, kabèh wong ngomong nèk
dèkné dikwasani demit. [19]Lah dongé
Anaké Manungsa teka, Dèkné mangan
lan ngombé, kabèh wong ngomong:
'Delokké kaé, wong murka lan tukang
ngombé, kantyané wong belasting lan
wong ala.' Nanging Gusti Allah gedé
kaweruhé lan kaweruhé diwujutké
nganggo penggawéné."

Gusti Yésus manti-manti kuta-kuta sing ora gelem pretyaya

[20]Gusti Yésus terus maido kuta-kuta
sing ora pada gelem ninggal dosané
lan nganyarké uripé, senajan Dèkné
nindakké mujijat-mujijat sing okèh
déwé nang kuta-kuta kuwi. [21]Tembungé
Gusti Yésus ngéné: "Tyilaka kowé,
Korasim! Tyilaka kowé uga, Bètsaida!
Awit semunggoné nang kuta Sidon lan
Tirus ènèng mujijat kaya sing ènèng
nang tengahmu, wong-wong nang kono
mesti wis mbiyèn-mbiyèn pada ngakoni
salahé lan pada nganggo salin sakah
lan usapan awu sirahé kanggo ngétokké
kasusahané. [22]Pada titènana! Mbésuk
ing dina kruton kuta Tirus lan Sidon
setrapané bakalé luwih èntèng nèk
dipadakké karo setrapanmu. [23]Uga kowé
sing manggon nang kuta Kapèrnakum.
Apa kowé bakal dijunjung munggah
swarga? Ora bakal! Kowé malah bakal
dityemplungké nang neraka. Awit
semunggoné nang kuta Sodom ènèng
mujijat-mujijat kaya sing ènèng nang
tengahmu, kuta Sodom mesti saiki
ijik ènèng. [24]Nanging Aku ngomong
marang kowé, mbésuk ing dina kruton
wong-wong nang kuta Sodom malah
bakal nampa kawelasan sing luwih gedé
tenimbang kowé."

Gusti Yésus nyeluk sing pada kangèlan

[25]Ing waktu kuwi Gusti Yésus
maturkesuwun marang Gusti Allah,
tembungé: "Duh Allah Bapakku, Gustiné
langit lan bumi, Aku maturkesuwun
marang Kowé, awit Kowé nyimpen
prekara-prekara iki kanggo wong sing

pinter lan sing nduwé kaweruh, nanging
mbok udarké kanggo wong sing tyilik.
26 Pantyèn ya ngono Bapakku, iki
pantyèn wis dadi karep lan senengmu."
27 Gusti Yésus neruské tembungé
ngéné: "Bapakku wis masrahké
sembarang marang Aku. Ora ènèng
wong sing ngerti Anaké, kejaba Bapaké
lan ora ènèng sing ngerti Bapaké, kejaba
Anaké lan wong-wong sing dikenalké
karo Anaké marang Bapaké.
28 "Kabèh wong sing kangèlan lan
kabotan, pada mbrénéa nang nggonku.
Aku bakal ngekèki ayem lan tentrem
marang kowé. 29 Piwulangku dilakoni
lan pituturku digatèkké. Atimu mesti
bakal ayem, awit Aku iki alus lan
andap-asor. 30 Piwulangku ora angèl lan
momotanku kuwi èntèng."

Tujuané dina sabat

12 1 Ing sakwijiné dina sabat
Gusti Yésus mlaku liwat kebon
gandum. Murid-muridé krasa ngelih,
mulané pada ngepèki wohé gandum
terus dipangan. 2 Kadung wong Farisi
weruh kuwi, terus pada ngomong
marang Gusti Yésus: "Delokké kuwi,
murid-muridmu pada nerak angger-
angger, awit pada nglakoni prekara sing
dilarang ing dina sabat."
3 Gusti Yésus semaur ngéné: "Apa
kowé ora pada matya nang Kitab bab
sing ditindakké karo Daved, dongé
dèkné lan kantya-kantyané pada ngelih?
4 Dèkné mlebu nang omahé Gusti Allah
terus mangan roti sing dipasrahké
marang Gusti Allah, uga kantya-
kantyané sing mèlu dèkné. Mangka
miturut pernatané agama Ju namung
para imam sing kelilan mangan roti
kuwi. 5 Apa kowé ora matya nang wèté
nabi Moses nèk para imam sing saben
dina sabat ladèn nang omahé Gusti
Allah sakjané pada nerak pernatané dina
sabat, nanging ora pada dianggep salah.
6 Kowé pada tak omongi: nang kéné
iki ènèng sing ngungkuli omahé Gusti
Allah kwasané. 7 Nang Kitab lak ènèng
tulisan ngéné ta: 'Sing tak karepké
kuwi kawelasan, ora kurban.' Nèk kowé
dunung tegesé tulisan kuwi, kowé mesti
ora bakal nyalahké wong-wong sing
bener. 8 Awit Anaké Manungsa sing
kwasa ngarani apa sing kelilan lan sing
ora kelilan ing dina sabat."

Gusti Yésus nambani wong ing dina sabat

9 Gusti Yésus terus lunga sangka kono
arep nang sinaguké wong-wong kuwi.
10 Nang sinaguk kono ènèng wong sing
tangané lumpuh. Enèng wong siji-loro
sing pantyèn nuju arep nggolèki salahé
Gusti Yésus. Wong-wong iki takon
marang Dèkné: "Apa éntuk nambani
wong ing dina sabat?"
11 Gusti Yésus terus semaur:
"Semunggoné nang tengahmu ènèng
wong sing nduwé wedus siji, terus wedus
kuwi ketyemplung nang luwangan
ing dina sabat. Mosok wongé ora
ndang nyandak wedusé ditarik sangka
luwangané? 12 Lah manungsa ajiné apa
ora ngungkul-ungkuli wedus? Mulané
ya éntuk nulungi wong ing dina sabat."
13 Gusti Yésus terus ngomong marang
wong sing lara tangané: "Tanganmu
dietungké!"
Wongé terus ngetungké tangané
lan saiki tangan kuwi wis waras
kaya tangan sing liyané. 14 Nanging
para Farisi terus pada metu lan pada
rembukan kepriyé enggoné arep matèni
Gusti Yésus.

Gusti Yésus peladèné Gusti Allah lan manungsa

15 Kadung Gusti Yésus krungu bab
kekarepané para Farisi mau, Dèkné
terus lunga sangka kono. Wong okèh
pada mèlu Dèkné. Kabèh wong sing lara
pada diwaraské. 16 Nanging kabèh pada
diwanti-wanti, dipenging ngomong-
omongké bab Dèkné. 17 Kuwi marakké
klakon tembungé Gusti Allah dèk
mbiyèn liwat nabi Yésaya, sing uniné
ngéné:
18 "Iki Peladènku, Dèkné sing tak pilih.
Dèkné sing tak trésnani,

sing ndadèkké senengé atiku.
Dèkné bakal tak kèki Rohku.
Dèkné bakal ngabarké
marang kabèh bangsa bab
kabeneranku.
19 Peladènku ora bakal tukar-padu
apa gembar-gembor.
Ora ènèng wong sing bakal
krungu swarané nang dalan-dalan.
20 Damèn sing pepes
ora bakal dityoklèk
lan sentir sing murupé ketip-ketip
ora bakal dipatèni.
Peladènku bakal temen
terus ngudi nganti kabeneran
nduwèni kamenangan.
21 Ya Peladènku iki
sing bakal dadi pengarep-arepé
kabèh bangsa."

Gusti Yésus lan Bèlsebul

22 Terus ènèng wong nggawa wong
lamur sing uga bisu nang nggoné
Gusti Yésus. Wongé dikwasani demit.
Gusti Yésus nambani wongé terus bisa
ngomong lan weruh menèh. 23 Wong
kabèh pada nggumun tenan lan pada
ngomong: "Apa iki dudu turunané ratu
Daved ya, sing wis diomongké nèk bakal
teka?"
24 Kadung para Farisi krungu wong-
wong ngomong ngono, terus pada
semaur: "Wong kuwi bisa ngetokké
demit, awit dikèki pangwasa karo
Bèlsebul, ratuné demit-demit."
25 Gusti Yésus ngerti pikirané para
Farisi mau, mulané terus ngomong:
"Negara sing rayaté pada tyongkrèh
mesti bakal ambruk. Semono uga kuta
apa brayat, nèk pada memungsuhan
marang sakpada-pada, mesti bakal
bubrah. 26 Lah nèk demit nundung demit,
tibaké kratoné Sétan ya tyongkrèh lan
ya ora bisa ngadek? 27 Kowé ngomong
nèk Aku nundung demit, awit Bèlsebul
sing ngekèki pangwasa marang Aku.
Nèk ngono, lah murid-muridmu kuwi
sing nundungi demit éntuk pangwasa
sangka endi? Murid-muridmu déwé
tandané nèk pikiranmu kuwi klèru.
28 Aku nundungi demit kuwi sangka
Rohé Gusti Allah, sing ngekèki
pangwasa marang Aku. Kuwi tandané
nèk Kratoné Gusti Allah wis nekani
kowé.
29 "Apa ènèng wong bisa ngleboni
omahé wong sing rosa awaké terus
nyolong sembarangé? Mesti ora bisa!
Malingé kudu bisa mbanda sing nduwé
omah ndisik, sakdurungé ngusungi
sembarangé.
30 "Wong sing ora ngrujuki Aku, kuwi
tegesé nglawan Aku. Lan sapa sing ora
mèlu Aku ngumpulké wong-wong, kuwi
tegesé malah mbuyarké. 31 Mulané
kowé tak omongi: sakkèhé dosa lan
pengolok-olok marang Gusti Allah
bakal dingapura. Nanging sapa sing
ngolok-olok marang Roh Sutyi ora bakal
dingapura. 32 Nèk ènèng wong ngolok-
olok Anaké Manungsa, wong kuwi bakal
dingapura. Nanging wong sing ngolok-
olok marang Roh Sutyi, wong kuwi ora
pisan-pisan bakal dingapura, ora bakal
dingapura ing jaman saiki lan uga ora
dingapura ing jaman sing bakal teka."

Bab wit lan wohé

33 Gusti Yésus neruské tembungé: "Wit
sing apik mesti ya ngetokké wong sing
apik. Nèk wité ala, wohé ya ala. Awit
wohé kuwi ngétokké apik-èlèké wité.
34 Kowé kuwi anakan ula! Kepriyé kowé
bisané ngomongké sing betyik, nèk
atimu déwé ala? Awit apa sing metu
sangka lambé, kuwi metuné sangka
ati. 35 Wong betyik kuwi atiné ya mesti
betyik lan bakal bisa ngetokké barang
sing betyik sangka simpenané. Nanging
wong ala, atiné ya ala lan ya ngetokké
barang sing ala sangka simpenané.
36 "Mulané pada ngertia: ing dina
kruton kabèh wong bakal kudu asok
penjawab bab saben tembung sing ngawur
waé. 37 Awit tembung-tembungmu déwé
sing bakal ngarani kowé bener apa salah."

Bab njaluk tanda

38 Ing waktu kuwi ènèng guru Kitab
lan wong Farisi siji-loro sing ngomong

marang Gusti Yésus: “Guru, awaké déwé
kepéngin weruh tandané sangka Kowé.”
39 Nanging Gusti Yésus semaur:
“Pantyèn ala tenan lan gedé tenan dosané
wong jaman saiki. Pada njaluk tanda
pangwasa, nanging ora bakal nampa
tanda, kejaba tandané nabi Yonah. 40 Kaya
enggoné nabi Yonah nang wetengé iwak
telung dina telung wengi, mengkono
uga Anaké Manungsa bakal nang kubur
telung dina telung wengi. 41 Mbésuk ing
dina kruton wong-wong kuta Ninewé
bakal pada ditangèkké bareng karo wong-
wong iki lan bakal nyalahké wong-wong
iki. Awit dongé wong Ninewé krungu
tembungé Gusti Allah sing digelarké karo
nabi Yonah, wong-wong kuwi terus pada
njaluk ngapura marang Gusti Allah lan
ninggal laku sing ala. Lah mangka sing
ngadek nang kéné iki gedéné ngungkuli
nabi Yonah. 42 Mbésuk ing dina kruton
ratu wédok sangka bawah kidul bakal
maju lan bakal nyalahké wong-wong iki.
Awit ratu kuwi teka sangka pojoké bumi,
kepéngin ngrungokké kaweruhé ratu
Soléman. Lah mangka sing ngadek nang
kéné iki ngungkuli ratu Soléman.”

Baliké demit

43 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné:
“Nèk ènèng demit metu sangka sakwijiné
wong, demit mau terus mlaku-mlaku
nang panggonan sing ora kanggonan
wong, nggolèk panggonan kanggo lèrèn,
nanging ora nemu. 44 Demité terus
mikir: ‘Enaké tak balik waé nang omah
sing wis tak tinggal.’ Demité terus balik
nang omahé lan weruh nèk saiki wis
resik lan ditata apik. 45 Demit mau terus
lunga nggolèki kantyané, terus balik
nggawa demit pitu, sing alané ngungkul-
ungkuli dèkné déwé. Demit-demit kuwi
terus manggon ing wong mau. Entèk-
entèké wong kuwi kasusahané malah
ngungkul-ungkuli mauné, dongé namung
kanggonan demit siji.”

Gusti Yésus lan sedulur-seduluré

46 Dongé Gusti Yésus ijik omong-
omongan karo wong-wong kuwi, ibuné
lan sedulur-seduluré pada ngentèni nang
njaba, kepéngin ketemu karo Dèkné.
47 Terus ènèng wong sing ngomongi
Dèkné: “Guru, ibumu lan sedulur-
sedulurmu pada nang njaba, kepéngin
metuki Kowé.”
48 Gusti Yésus semaur: “Ibuku lan
sedulur-sedulurku kuwi sapa ta?”
49 Gusti Yésus terus nduding murid-
muridé karo ngomong: “Iku ibuku lan
sedulur-sedulurku! 50 Awit sapa sing
nglakoni kekarepané Bapakku sing nang
swarga, ya iku sedulurku lanang lan
sedulurku wédok lan ibuku.”

Piwulang bab wong nyebar

13 1 Ing dina kuwi uga Gusti Yésus
lunga sangka omahé, budal nang
pinggir mér terus njagong nang kono.
2 Wong pirang-pirang pada teka ngrubung
Dèkné, mulané Dèkné terus munggah nang
prau lan njagong nang kono. Wong okèh
mau pada ngadek nang pinggir mér. 3 Gusti
Yésus terus mulangi wong-wong bab
werna-werna prekara nganggo gambar.
Gusti Yésus ngomong ngéné: “Enèng
wong budal nang keboné arep nyebar.
4 Dongé nyebar wijiné ènèng sing tiba
nang pinggir dalan. Manuké pada teka
terus mangani wiji-wiji mau. 5 Wijiné uga
ènèng sing tiba nang panggonan sing atos,
sing lemahé tipis. Wijiné ya gelis tukulé,
awit lemahé ora jeru. 6 Nanging kadung
panasé banter, wini mau alum terus
garing, awit durung bisa ngoyot. 7 Enèng
wiji liyané tiba nang tengahé tukulan
eri. Kadung tukulan eri mau mundak
gedé, winihé terus kalah karo tukulané
eri, terus mati. 8 Nanging uga ènèng wiji
sing tiba nang lemah sing subur, terus
ngetokké woh okèh. Enèng sing wiji siji
dadi satus, ènèng sing dadi swidak lan
ènèng sing dadi telung puluh.”
9 Gusti Yésus terus nutup piwulangé
ngomong ngéné: “Sapa sing nduwé kuping,
rungokké sing apik tembungku kuwi.”

Tujuané piwulang nganggo gambar

10 Murid-muridé Gusti Yésus terus
mara nang nggoné Dèkné, takon: “Apa

jalarané nèk Gusti mulangi wong-wong
kok nganggo gambar?"
11 Gusti Yésus semaur: "Karepé Gusti
Allah, supaya namung kowé sing bisa
dunung wewadiné Kratoné Gusti Allah,
ora wong kabèh. 12 Awit wong sing wis
nduwé kuwi bakal dikèki nganti lubèr.
Nanging wong sing ora nduwé, apa
nduwéné malah bakal karebut. 13 Kuwi
jalarané Aku nèk mulang wong okèh
nganggo gambar. Awit senajan mripaté
pada ndeleng, nanging ora weruh lan
senajana kupingé krungu, nanging pada
ora dunung. 14 Dadiné bisa klakon apa
sing wis diomong karo nabi Yésaya dèk
mbiyèn, sing uniné ngéné:

'Kowé bakal bolak-balik krungu,
nanging ora dunung.
Kowé bakal bolak-balik ndeleng,
nanging ora weruh.
15 Awit bangsa iki ndablek,
kupingé budek lan mripaté merem
rapet.
Awit semunggoné ora ngono,
mesti mripaté weruh lan kupingé
krungu,
pikirané bisa dunung terus pada
teka marani Aku
lan ninggal uripé sing dosa,
mesti terus tak waraské.
Kuwi tembungé Gusti Allah.'

16 "Nanging beja kowé, awit mripatmu
weruh lan kupingmu krungu. 17 Ngertia,
okèh nabi lan wong betyik sing pada
kepéngin ndeleng apa sing mbok deleng,
nanging ora klakon ndeleng. Uga pada
kepéngin krungu apa sing kowé krungu,
nanging ora klakon."

Gusti Yésus ndunungké gambar bab wong nyebar

18 Gusti Yésus terus ndunungké ngéné:
"Pada dirungokké tegesé gambar wong
nyebar wiji mau. 19 Wong sing krungu
piwulang bab Kratoné Gusti Allah,
nanging ora dunung, kuwi kaya wiji
sing tiba nang pinggir dalan. Sétan teka
terus ngrebut piwulang sing disebar ing
atiné. 20 Lah wiji sing tiba nang lemah
atos, kuwi nggambarké wong sing
ngrungokké piwulangé terus pretyaya
karo bungah. 21 Nanging piwulang mau
durung mrasuk jeru ing atiné. Kadung
katekan kasusahan lan kangèlan jalaran
sangka enggoné pretyaya, wongé
semplak pengandelé. 22 Lah wiji sing
tiba nang tengahé tukulan eri, kuwi
nggambarké wong sing ngrungokké
piwulangé terus pretyaya, nanging terus
sumelang banget. Piwulang mau ora
bisa ngetokké woh, jalaran kalah karo
pikiran bab kabutuhané urip lan banda
donya. 23 Nanging wiji sing tiba nang
lemah sing subur, kuwi nggambarké
wong sing ngrungokké piwulangé terus
mantep pengandelé. Wong kuwi terus
ngetokké woh okèh, ping satus, ping
swidak lan ping telung puluh."

Piwulang bab suket nang tengahé tanduran gandum

24 Gusti Yésus terus ngekèki gambar
liyané kanggo mulangi wong-wong.
Tembungé ngéné: "Kratoné Swarga
kuwi kenèng dipadakké karo tukang
tandur. Wongé nyebar wiji sing apik nang
keboné. 25 Nanging ing wayah wengi, nèk
wong-wong pada turu, mungsuhé wong
tandur mau teka terus nyebar wiji suket
nang tengahé tanduran gandum mau,
terus lunga. 26 Kadung wiji gandumé
tukul lan ngetokké woh, suketé terus
kétok. 27 Wong-wong sing kerja terus
mara nang nggoné sing tukang tandur
terus ngomong: 'Lah Bapak nandur wiji
sing apik nang keboné, lah tukulan
suket kuwi sangka endi?' 28 Sing tukang
tandur terus semaur: 'Kuwi penggawéné
mungsuh.' Sing kerja mau terus pada
ngomong: 'Apa karepé Bapak suketé
dijabuti waé?' 29 Nanging wongé semaur:
'Aja, awit nèk suketé mbok jabuti,
mengko tanduranė gandum uga katut
kejabut.' 30 Bèn suketé tukul bareng karo
gandumé tekan wayahé panèn. Mengko
nèk wayahé panèn aku bakal ngomongi
sing kerja, supaya pada nglumpukké
suketé ndisik terus ditalèni lan diobong.
Sakwisé kuwi terus gandumé sing
dienèni lan disimpen nang lumbungku."

Piwulang bab wiji sing tyilik banget

31-32 Gusti Yésus terus mulangi wong-wong menèh nganggo gambar liyané. Dèkné ngomong ngéné: "Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké karo wiji sing tyilik banget, sing ditandur karo wong nang keboné. Wiji kuwi tyilik banget, nanging nèk wis tukul gedéné ngungkuli tanduran liya-liyané. Malah dadi wit lan manuk-manuk terus pada nggawé susuk nang pangé."

Piwulang bab ragi

33 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus ngekèki gambar liyané, uniné ngéné: "Kratoné Swarga kenèng dipadakké karo ragi. Enèng wong wédok njikuk ragi mau terus dityampurké glepung telung takeran, sampèk raginé mrasuk nang glepungé kabèh."

Tujuané piwulang nganggo gambar

34 Gusti Yésus mulangi wong-wong bab kuwi mau kabèh nganggo gambar. Dèkné nèk mulangi mesti nganggokké gambar kanggo ndunungké.
35 Dadiné keturutan tembungé sakwijiné nabi dèk mbiyèn sing ngomong:

"Nèk aku mulang, aku nganggokké gambar.
Aku bakal ndunungké prekara-prekara sing kasimpen wiwit jagat digawé."

Gusti Yésus ndunungké gambar tukulan suket

36 Sakwisé Gusti Yésus ngongkon wong-wong lunga, Dèkné terus mulih. Murid-muridé terus pada mara lan takon: "Gusti, mbok awaké déwé didunungké tegesé gambar tukulan suket."
37 Gusti Yésus terus ngomong ngéné: "Wong sing nyebar wiji sing apik kuwi Anaké Manungsa.
38 Keboné kuwi ya jagat iki. Wiji sing apik kuwi wong-wong umaté Kratoné Allah. Lah tukulan suket kuwi wong-wong balané Sétan.
39 Mungsuh sing nyebar wiji suket kuwi Sétan déwé. Wayah panèn kuwi entèk-entèkané jaman lan sing kerja panèn kuwi para mulékat.
40 Lah kaya enggoné tukulan suket kuwi dilumpukké terus diobong nang geni, ya ngono kuwi mbésuk ing entèk-entèkané jaman.
41 Anaké Manungsa bakal ngongkon mulékat-mulékaté nglumpukké sembarang sing marakké nggawé ala lan kabèh wong sing pada nglakoni dosa, dipisah sangka Kratoné Allah.
42 Wong-wong kuwi bakal dityemplungké nang pawon sing murup. Nang kono bakal pada tangisan lan kerot untu.
43 Nanging wong sing pada nglakoni kekarepané Gusti Allah bakal semlorot kaya srengéngé ing kratoné Bapaké. Wong sing nduwé kuping, pada dirungokké!"

Piwulang bab kasugihan sing kapendem

44 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: "Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké karo kasugihan sing dipendem nang lemah. Terus ènèng wong sing nemu, nanging terus dihuruki menèh. Sangking bungahé, wongé terus ngedol kabèh apa nduwéné, terus balik nuku keboné."

Piwulang bab parel

45 Piwulangé Gusti Yésus sing liyané uniné ngéné: "Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké karo sakwijiné tukang dagang sing nggolèk parel sing larang regané.
46 Ing sakwijiné dina dèkné weruh parel kuwi. Wongé terus ngedol sembarang nduwéné kanggo nuku parel sing larang regané kuwi."

Piwulang bab jala

47 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: "Kratoné Swarga kuwi kenèng dipadakké karo jala sing diuntyalké nang mér lan éntuk iwak werna-werna.
48 Nèk jalané wis kebek terus ditarik nang daratan karo sing nggolèk iwak. Wong-wong kuwi terus njagong milihi iwak-iwaké. Sing apik diwadahi, lah sing èlèk dibuwang.
49 Ya ngono kuwi

bakalé ing entèk-entèkané jaman.
Mulékat-mulékat bakal budal lan
misahké wong ala sangka tengahé wong
betyik. 50 Wong-wong sing ala mau terus
dityemplungké nang pawon sing murup.
Nang kono wong-wong kuwi bakal
tangisan lan kerot untu.”

Barang anyar lan barang lawas

51 Gusti Yésus terus takon marang
murid-muridé: “Apa kowé pada dunung
kuwi mau kabèh?”
Semauré murid-muridé: “Ya Gusti,
awaké déwé dunung.”
52 Gusti Yésus terus ngomong
ngéné: “Mulané saben guru Kitab sing
dadi umaté Kratoné Swarga kenèng
dipadakké karo pemimpiné omah sing
ngetokké barang sing anyar lan sing
lawas sangka godangé.”

Gusti Yésus ora diajèni nang kuta Nasarèt

53 Sakwisé Gusti Yésus rampung
enggoné mulangi nganggo gambar-
gambar mau, Dèkné terus lunga sangka
panggonan kono. 54 Gusti Yésus terus
teka nang kuta Nasarèt, panggonané
sedulur-seduluré. Nang kono Dèkné
mulangi wong-wong nang sinaguk.
Wong-wong sing ngrungokké pada
nggumun banget lan rasan-rasan
marang sakpada-pada: “Wong iki éntuk
kaweruh sing kaya ngono kuwi sangka
ngendi ya? Lan sangka ngendi Dèkné
éntuk pangwasa kanggo nindakké
mujijat-mujijat kuwi? 55 Apa Dèkné dudu
anaké sing tukang nggawé krosi-méja
kaé? Apa dudu anaké Maria, tunggalé
Yakobus, Yosèf, Simon lan Yudas?
56 Sedulur-seduluré wédok lak kabèh
manggon nang kuta kéné ta? Lah
sangka ngendi kapinterané kuwi kabèh?”
57 Wong-wong pada nampik Gusti Yésus.
Gusti Yésus terus ngomong ngéné
marang wong-wong kuwi: “Pantyèn,
nabi kuwi nang endi waé diajèni, kejaba
nang panggonané lan omahé déwé.”
58 Mulané nang kuta Nasarèt kono Gusti
Yésus ora nindakké mujijat okèh, awit
wong-wong nang kono ora pretyaya
marang Dèkné.

Ninggalé Yohanes Pembaptis

14 1 Ing waktu kuwi Hérodès dadi
ratuné distrik Galiléa. Dèkné
uga krungu kabar-kabar bab Gusti Yésus.
2 Hérodès terus ngomong marang para
peladèné: “Yésus kuwi ora liya, mesti
Yohanes Pembaptis, sing urip menèh.
Mulané dèkné bisa nindakké mujijat-
mujijat kuwi.”
3-4 Ya ratu Hérodès iki sing mbiyèn
ngongkon nyekel Yohanes Pembaptis, terus
diketyèk lan dilebokké nang setrapan. Ratu
Hérodès nindakké kuwi nuruti karepé
Hérodias. Awit Yohanes kerep ngomong
marang ratu Hérodès, nèk dèkné ora kenèng
ngepèk Hérodias dadi bojoné, awit Hérodias
kuwi bojoné Filipus, seduluré ratu Hérodès
déwé. 5 Mulané ratu Hérodès kepéngin
matèni Yohanes, nanging dèkné wedi karo
wong-wong, awit wong-wong nganggep
Yohanes kuwi nabi sangka Gusti Allah.
6 Nanging dongé Hérodès ngurmat tutup
tauné, anaké Hérodias njogèt kanggo para
dayohé. Ratu Hérodès seneng banget karo
jogètané botyah wédok mau. 7 Dèkné sampèk
ngetokké janji ngéné marang botyahé: “Apa
waé sing mbok jaluk bakal tak turuti.”
8 Jalaran ibuné botyah wédok mau sing
ngajani, botyahé terus ngomong: “Aku njaluk
endasé Yohanes Pembaptis nang piring.”
9 Hérodès sedi banget krungu penjaluké
botyahé, nanging jalaran dèkné wis kadung
janji nang ngarepé wong okèh, mulané
dèkné ya terus ngongkon nuruti apa
penjaluké botyah wédok mau. 10 Yohanes
terus diketok guluné nang setrapan kono.
11 Endasé terus dikèkké botyahé nang
piring, terus dipasrahké marang ibuné karo
botyahé. 12 Murid-muridé Yohanes terus
teka nang setrapan njikuk layoné arep
dikubur. Sakwisé kuwi terus pada ngabari
Gusti Yésus bab lelakon kuwi.

Gusti Yésus ngekèki mangan marang wong pirang-pirang èwu

13 Sakwisé krungu kabar bab ninggalé
Yohanes, Gusti Yésus terus lunga

déwékan sangka kono, numpak prau
nang panggonan sing sepi. Nanging
wong-wong ngerti parané Gusti Yésus,
mulané terus pada mlaku nusul Dèkné.
14 Kadung Gusti Yésus medun sangka
prauné, Dèkné weruh wong okèh mau,
terus krasa melas banget. Wong-wong
sing lara terus pada diwaraské.
15 Kadung wis soré murid-muridé terus
mara nang nggoné Gusti Yésus ngomong:
“Saiki wis soré lan nang panggonan kéné
ora ènèng apa-apa. Mbok wong-wong
pada dikongkon lunga, bèn nggolèk
mangan déwé nang désa-désa.”
16 Nanging Gusti Yésus semaur:
“Wong-wong ora usah lunga, kowé sing
kudu ngekèki mangan wong-wong!”
17 Murid-muridé terus ngomong:
“Awaké déwé namung nduwé roti lima
lan iwak loro!”
18 Gusti Yésus semaur: “Gawanen
mbréné!” 19 Wong-wong terus dikongkon
njagong nang suketan karo Gusti Yésus.
Dèkné terus njikuk roti lima lan iwak
loro mau, terus nyawang nduwur
lan maturkesuwun marang Gusti
Allah. Rotiné terus dityuwil-tyuwil,
terus dikèkké marang murid-muridé.
Murid-muridé terus ngedum rotiné
marang wong-wong. 20 Wong kabèh
pada mangan sampèk warek. Sakwisé
mangan, turahané roti lan iwak mau
dilumpukké karo para murid, ènèng
rolas ténggok kebek. 21 Sing mangan
ènèng wong limang èwu, namung wong
lanangé, wong wédok lan botyah-botyah
durung diitung.

Gusti Yésus mlaku nang mér

22 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
ngongkon murid-muridé budal ndisik
karo prauné nang abrahan. Wong okèh
mau terus dikongkon mulih. 23 Kadung
wong-wong wis lunga, Gusti Yésus terus
munggah gunung arep ndonga, déwékan.
Mbengi kuwi Gusti Yésus nang kono
déwé. 24 Ing waktu kuwi murid-muridé
wis nang tengah-tengah mér. Prauné
diontang-antingké karo ombak, awit
anginé nampek.
25 Kira-kira jam telu mbengi Gusti
Yésus nusul murid-muridé, Dèkné mlaku
nang banyu. 26 Kadung murid-muridé
weruh Gusti Yésus mlaku nang banyu,
terus pada wedi banget. Sangking wediné
terus pada njerit: “Enèng mokmedi!”
27 Nanging Gusti Yésus terus ngomong:
“Aja pada kagèt. Iki Aku. Wis aja pada
wedi!”
28 Rasul Pétrus terus ngomong: “Gusti,
nèk pantyèn Kowé tenan, mbok aku
dityeluk supaya marani Kowé mlaku
nang banyu!”
29 Gusti Yésus terus ngomong: “Ya,
mbrénéa Pétrus!” Rasul Pétrus terus
metu sangka prauné lan mlaku nang
banyu, marani Gusti Yésus. 30 Nanging
kadung rasul Pétrus weruh banteré
anginé nang mér kono, dèkné terus
wedi lan molai mendelep karo bengok-
bengok: “Gusti, aku ditulungi!”
31 Gusti Yésus terus gelis-gelis
ngelungké tanganè lan nyekel rasul
Pétrus, terus ngomong: “Kok tyilik
temen pengandelmu? Kenèng apa kok
terus mangu-mangu?”
32 Kadung Gusti Yésus lan rasul Pétrus
wis nang prauné, anginé terus mandek.
33 Murid-murid sing nang prau mau terus
pada sujut lan nyembah marang Gusti
Yésus tembungé: “Gusti, Kowé pantyèn
Anaké Gusti Allah tenan!”

Gusti Yésus nambani wong-wong lara nang bawah Genésarèt

34 Kadung wis pada ngabrah, Gusti
Yésus lan murid-muridé terus pada tekan
bawah Genésarèt. 35 Wong-wong kono
pada nitèni nèk sing teka kuwi Gusti
Yésus, terus pada ngabari wong-wong sak
kiwa-tengené panggonan kono kabèh.
Wong-wong sing lara terus pada digawa
nang nggoné Gusti Yésus. 36 Wong-wong
kuwi pada nyuwun, supaya pada kelilan
ndemèk gombyoké saliné Gusti Yésus.
Kabèh sing ndemèk malih waras.

Adat-pernatan gawéané manungsa

15 1-2 Ing sakwijiné dina ènèng
wong Farisi lan guru Kitab

sangka kuta Yérusalèm mara nang
nggoné Gusti Yésus terus takon ngéné:
“Kenèng apa murid-muridmu kok nerak
pernatané mbah-mbahané awaké déwé?
Nèk mangan kok ora pada wisuh tangan
ndisik?”
3 Gusti Yésus semaur ngéné: “Lah
kowé kok pada nerak angger-anggeré
Gusti Allah, awit namung kepéngin
netepi adat-pernatané mbah-mbahanmu?
4 Awit Gusti Allah ngomong: ‘Ngajènana
marang bapa lan biyungmu,’ lan ‘Sapa
sing mujèkké ala marang bapa lan
biyungé kudu dipatèni.’ 5 Nanging kowé
mulangi: ‘Urunan kanggo ngopèni wong
tuwamu kenèng mbok kèkké marang
Gusti Allah. Dadiné kowé wis ora usah
ngekèki urunan marang wong tuwamu
menèh.’ 6 Tegesé, angger-anggeré Gusti
Allah mbok undurké kanggo ngejokké
pernatan-pernatanmu déwé. 7 Kowé
kuwi wong lamis. Tyotyok tenan
tembungé nabi Yésaya bab kowé sing
uniné ngéné:

8 ‘Bangsa iki enggoné ngelem Aku
namung karo lambéné,
nanging atiné adoh sangka Aku.
9 Tanpa guna enggoné pada ngabekti
marang Aku,
awit pernatan-pernatan sing
diwulangké kuwi namung
gawéané manungsa.’ ”

Sing marakké atiné wong ala

10 Gusti Yésus terus nyeluk wong-wong
kongkon pada maju, terus diomongi
ngéné: “Iki pada dirungokké lan
dilebokké ing atimu! 11 Sing marakké
wong ala kuwi ora barang sing mlebu
tyangkem, ora, nanging apa sing metu
tyangkem.”
12 Murid-muridé terus mara nang
nggoné Gusti Yésus ngomong: “Gusti,
apa Kowé ngerti nèk para Farisi pada
panas atiné dongé krungu tembungmu?”
13 Gusti Yésus semaur: “Saben
tanduran sing ora ditandur karo
Bapakku nang swarga bakal dibedol.
14 Wong Farisi kuwi ora usah dirèwès.
Kuwi penuntun sing lamur. Lah nèk
wong lamur nuntun wong lamur liyané,
kabèh loro bakal ketyemplung nang
luwangan.”
15 Rasul Pétrus terus ngomong: “Mbok
awaké déwé didunungké tembungmu
kuwi Gusti!”
16 Tembungé Gusti: “Mosok kowé
uga durung dunung? 17 Mosok kowé
ora dunung nèk sembarang sing mlebu
tyangkem kuwi parané ya nang weteng
terus dietokké menèh sangka awak?
18 Nanging apa sing metu sangka
tyangkemé wong kuwi metuné sangka
atiné, kuwi sing marakké wong ala.
19 Awit sangka ing ati kuwi tekané
pikiran-pikiran sing ala, sing marakké
wong matèni, laku bédang, memédok,
nyenyolong, ngapusi lan nyenyatur.
20 Prekara-prekara kuwi sing marakké
manungsa ala. Nanging mangan tanpa
wisuh ndisik, kuwi ora marakké wong
ala.”

Pengandelé wong wédok bangsa Kanaan

21 Sangka kono Gusti Yésus terus
lunga nang bawahé kuta Sidon lan kuta
Tirus. 22 Nang kono ènèng wong wédok
bangsa Kanaan mara nang nggoné Gusti
Yésus tyeluk-tyeluk: “Gusti, Turunané
ratu Daved, mbok aku dimelasi! Anakku
wédok kesurupan demit lan melaské
tenan!”
23 Nanging Gusti Yésus ora semaur
blas. Murid-muridé terus pada nyuwun
marang Gusti Yésus: “Gusti, wong kuwi
mbok dikongkon lunga waé, awit wongé
terus bengak-bengok ngetutké awaké
déwé.”
24 Gusti Yésus terus ngomong: “Aku
iki dikongkon marani bangsa Israèl sing
ketriwal.”
25 Nanging wong wédok mau malah
sujut nang ngarepé Gusti Yésus karo
nyuwun: “Gusti, mbok aku ditulungi ta!”
26 Nanging Gusti Yésus ngomong: “Ora
apik nèk wong njikuk pangané anaké
terus dikèkké asu.”
27 Wong wédoké semaur: “Pantyèn
bener, Gusti, nanging asuné lak ya

mangan turahané pangané sing nduwé
omah ta!”
28 Gusti Yésus terus ngomong marang
wongé: “Ibu, pantyèn gedé tenan
pengandelmu. Kekarepanmu bakal
keturutan.” Lan wiwit waktu kuwi
anaké wongé malih waras.

Gusti Yésus nambani wong okèh

29 Gusti Yésus terus lunga sangka
panggonan kono liwat pinggiré mér
Galiléa, terus munggah gunung. Gusti
Yésus njagong nang kono. 30 Wong
pirang-pirang terus pada teka nggawa
wong lumpuh, wong pintyang, wong
lamur, wong bisu lan wong lara liya-
liyané, dieterké nang nggoné Gusti Yésus.
31 Wong-wong pada nggumun weruh sing
bisu bisa ngomong, sing pintyang bisa
mari sikilé, sing lumpuh bisa mlaku lan
sing lamur bisa weruh. Wong-wong kuwi
terus pada ngluhurké Gusti Allahé Israèl.

Gusti Yésus ngekèki mangan marang wong pirang-pirang èwu

32 Gusti Yésus terus nyeluk murid-
muridé diomongi ngéné: “Aku melaské
marang wong-wong. Wis telung dina
enggoné ngetutké Aku lan saiki wis
ora ènèng sing dipangan. Aku ora bisa
ngongkon wong-wong kuwi mulih karo
weteng ngelih, mengko ndak ambruk
nang dalan.”
33 Murid-muridé terus ngomong: “Lah
nang panggonan sing sepi iki awaké
déwé kongkon nggolèk roti nang endi
kanggo ngekèki mangan wong semono
okèhé?”
34 Gusti Yésus terus takon: “Lah kowé
nduwé roti pira?”
Murid-muridé semaur: “Enèng roti
pitu lan iwak tyilik-tyilik siji-loro.”
35 Gusti Yésus terus ngongkon wong-
wong supaya pada njagong nang
lemah. 36 Sakwisé kuwi Dèkné terus
njikuk roti pitu karo iwaké mau terus
ndonga marang Gusti Allah. Rotiné
lan iwaké terus dityuwil-tyuwil terus
dikèkké marang murid-muridé. Murid-
muridé terus ngedum roti lan iwaké
marang wong-wong. 37 Wong kabèh
pada mangan sampèk warek. Sakwisé
kuwi murid-muridé terus nglumpukké
turahané, éntuk pitung ténggok kebek.
38 Wongé lanang sing mèlu mangan
ènèng patang èwu okèhé, wong wédok-
wédok lan botyah-botyah durung
diitung.
39 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
ngongkon wong-wong mulih. Dèkné
terus numpak prau arep nang bawah
Makadan.

Wong Farisi lan wong Saduki njaluk tanda

16 1 Wong Farisi lan wong Saduki
pada mara nang nggoné Gusti
Yésus, tujuané arep ngenèng Dèkné.
Mulané pada kepéngin weruh tandané
nèk Gusti Yésus kuwi kongkonané
Gusti Allah. 2 Gusti Yésus semaur ngéné:
(“Nèk soré langité kétok abang murup,
kowé ngomong nèk arep terang. 3 Nèk
ésuk langité kétok abang peteng, kowé
ngomong nèk arep udan. Kowé pada bisa
nitèni tanda-tandané nèk arep terang
apa udan, nanging tanda-tandané jaman
kowé ora dunung.) 4 Kowé wong ala lan
wong sing ora kenèng dipretyaya, kowé
pada njaluk tanda. Nanging kowé ora
bakal éntuk tanda kuwi, kejaba namung
tandané nabi Yonah.”
Sakwisé ngomong ngono Gusti Yésus
terus lunga sangka kono, ninggal wong-
wong kuwi.

Gusti Yésus nyenèni murid-muridé

5 Dongé pada ngabrah mér, murid-
muridé Gusti Yésus pada lali nggawa
roti. 6 Gusti Yésus ngomong marang
murid-murid mau: “Kowé pada sing
ati-ati tenan karo raginé wong Farisi lan
wong Saduki.”
7 Murid-murid mau terus pada rasan-
rasan: “Gusti Yésus ngomong ngono
kuwi jalaran awaké déwé ora nggawa
roti.”
8 Gusti Yésus ngerti apa sing dirembuk
karo murid-muridé, mulané terus
ngomong: “Kenèng apa kowé kok pada

ngomongké bab ora nggawa roti? Kowé
kok tyilik tenan pengandelé? 9 Mosok
kowé durung nitèni lan durung dunung?
Apa kowé wis pada lali roti lima sing
kanggo ngekèki mangan wong limang
èwu kaé. Pirang ténggok turahané sing
mbok lumpukké? 10 Lan roti pitu sing
kanggo ngekèki mangan wong patang
èwu kaé? Apa wis pada lali? Pirang
ténggok turahané sing mbok lumpukké?
11 Kenèng apa kowé kok ora pada ngerti
nèk sing tak omong kuwi ora bab roti?
Aku ngomongi kowé supaya pada ati-ati
tenan karo raginé wong Farisi lan wong
Saduki.”

12 Entèk-entèké murid-murid pada
dunung apa sing diomong karo Gusti
Yésus. Dèkné ora ngomongké bab ragi
sing dienggo nggawé roti, nanging
murid-murid kudu sing ati-ati karo
piwulangé wong Farisi lan wong Saduki.

Rasul Pétrus ngakoni nèk Gusti Yésus kuwi Kristus

13 Kadung wis tekan sak tyedeké
kuta Sésaréa Filipi, Gusti Yésus terus
takon marang murid-muridé: “Miturut
omongané wong-wong, Anaké Manungsa
kuwi sapa?”

14 Murid-muridé semaur: “Enèng
sing ngomong nèk Kowé kuwi Yohanes
Pembaptis, liyané ngomong jaréné Kowé
nabi Elia lan liyané menèh ngarani
Kowé nabi Yéremia apa nabi liyané.”

15 Gusti Yésus terus takon: “Lah nèk
miturut kowé déwé, Aku iki sapa?”

16 Rasul Simon Pétrus semaur: “Kowé
kuwi Kristus, Anaké Gusti Allah sing
urip!”

17 Gusti Yésus terus ngomong: “Beja
tenan kowé Simon, anaké Yonah, awit
dudu manungsa sing ndunungké kuwi
marang kowé, nanging Bapakku nang
swarga. 18 Lan Aku ngomong iki marang
kowé: kowé kuwi Pétrus, watu lan
ing watu kuwi Aku bakal ngedekké
pasamuanku lan pangwasané pati ora
bakal bisa ngalahké. 19 Kowé bakal tak
pasrahi kuntyiné Kratoné Swarga. Apa
sing mbok talèni nang bumi kéné, bakal
ditalèni uga nang swarga. Apa sing
mbok utyuli nang bumi kéné, kuwi uga
bakal diutyuli nang swarga.”

20 Sakwisé kuwi Gusti Yésus ngomongi
murid-muridé, dipenging ngomongké
marang sapa-sapa nèk Dèkné kuwi
Kristus.

Gusti Yésus ngomongké bab sangsara lan patiné lan tanginé sangka pati

21 Wiwit waktu kuwi Gusti Yésus
ndunung-ndunungké marang murid-
muridé nèk Dèkné kudu budal nang
kuta Yérusalèm. Nang kana Dèkné
bakal nglakoni sangsara, jalaran sangka
para penuntuné rayat, para pengarepé
imam lan para guru Kitab. Dèkné bakal
dipatèni, nanging ing telung dinané
bakal tangi sangka kuburan.

22 Rasul Pétrus terus narik Gusti Yésus
rada adoh sangka murid-murid liyané
terus ngomong: “Muga-muga Gusti Allah
ngalang-alangi, supaya prekara-prekara
kuwi kabèh ora nganti klakon.”

23 Nanging Gusti Yésus minger terus
ngomong marang rasul Pétrus: “Lungaa
sangka ngarepku, Sétan! Kowé ngalang-
alangi Aku, awit kowé manut karepé
manungsa, ora manut karepé Gusti
Allah.”

24 Gusti Yésus terus ngomong marang
murid-muridé: “Sapa sing kepéngin
mèlu Aku kudu nglalèkké uripé déwé,
manggul pentèngané lan ngetutké
Aku. 25 Awit sapa sing ngudi nylametké
uripé, malah bakal kélangan. Nanging
sapa sing kélangan uripé jalaran
nglabuhi Aku, kuwi sing bakal nemu
uripé. 26 Awit apa gunané manungsa
nduwèni donya iki sak kabèhé, nanging
kélangan nyawané? Apa urip kuwi
ènèng ijolé? 27 Anaké Manungsa bakal
teka bareng karo mulékat-mulékaté
nganggo kwasané Gusti Allah Bapaké
lan Dèkné bakal ngupahi kabèh manut
penggawéné déwé-déwé. 28 Ditítèni
omongku iki: nang tengahé wong sing
nang kéné iki bakal ènèng sing ora
bakal mati sakdurungé weruh Anaké
Manungsa teka ing kratoné.”

Gusti Yésus nang gunung karo nabi Moses lan nabi Elia

17 1 Nem dina sakwisé kuwi Gusti
Yésus ngejèk rasul Pétrus,
Yohanes lan Yakobus, seduluré Yohanes,
munggah nang gunung sing duwur.
2 Gusti Yésus terus malih rupa lan
murid-murid sing mèlu pada weruh
kabèh. Rainé Gusti Yésus semlorot
kaya srengéngé lan saliné malih putih
kaya pepadang. 3 Murid telu mau terus
weruh nabi Moses lan nabi Elia omong-
omongan karo Gusti Yésus. 4 Rasul
Pétrus terus ngomong: “Gusti, kok
ndilalah temen awaké déwé nang kéné.
Nèk Gusti gelem, aku ngedekké gubuk
telu, siji kanggo Gusti, siji kanggo nabi
Moses lan siji menèh kanggo nabi Elia.”
5 Dongé rasul Pétrus ijik ngomong
ngono, terus ènèng méga padang
ngemuli murid-murid mau, terus ènèng
swara sangka méga mau ngomong: “Iki
Anakku sing tak trésnani; pada nggugua
tembungé!”
6 Kadung krungu swara kuwi murid-
murid mau pada kagèt lan wedi, sampèk
pada niba nang lemah. 7 Gusti Yésus
terus nyedeki lan ndemèk murid-muridé
karo ngomong: “Pada ngadeka! Aja
pada wedi!” 8 Kadung wis ngadek terus
namung weruh Gusti Yésus déwé, ora
ènèng liyané menèh.
9 Dongé medun sangka gunung kono
Gusti Yésus ngomong ngéné marang
murid-muridé: “Aja ngomong karo sapa-
sapa bab apa sing kowé pada weruh
mau, sakdurungé Anaké Manungsa tangi
sangka pati.”
10 Murid-murid mau terus takon:
“Lah kenèng apa para guru Kitab kok
ngomong nèk nabi Elia kudu teka
ndisik?”
11 Gusti Yésus semaur: “Pantyèn,
nabi Elia teka ndisik lan dèkné bakal
nyawiské sembarang kabèh. 12 Kowé
tak omongi: nabi Elia wis teka, nanging
wong-wong ora pada nitèni dèkné.
Dèkné malah digawé sak karepé.
Mengkono uga wong-wong kuwi bakal
nindakké sak karepé marang Anaké
Manungsa.”
13 Murid-muridé mau terus pada
dunung nèk Gusti Yésus kuwi
ngomongké bab Yohanes Pembaptis.

Gusti Yésus nambani botyah lara ayanen

14 Kadung Gusti Yésus lan murid-
muridé wis tyampur karo wong
pirang-pirang menèh, terus ènèng
wong mara lan niba nang ngarepé karo
nyuwun: 15 “Duh Gusti, mbok melas
marang anakku lanang. Dèkné lara
ayanen lan ya wis nemen. Botyahé ajek
tiba nang geni lan nang banyu. 16 Aku
wis nggawa botyahé nang nggoné
murid-muridmu, nanging ora bisa
nulungi.”
17 Gusti Yésus terus ngomong: “Kok
kebatyut tenan enggonmu ora pretyaya
marang Gusti Allah. Sepira menèh
suwéné enggonku kudu tyampur lan
nyabari kowé? Botyahé gawanen
mbréné!” 18 Gusti Yésus terus nundung
demité sing ngwasani botyahé. Demité
terus lunga lan botyahé sakwat terus
mari.
19 Sakwisé kuwi murid-muridé Gusti
Yésus terus pada marani Dèkné. Kadung
déwé karo Gusti Yésus terus pada takon:
“Gusti, kenèng apa awaké déwé kok ora
bisa ngetokké demité?”
20 Gusti Yésus semaur: “Awit
pengandelmu tyilik! Ngertia, nèk kowé
nduwé pengandel sing gedéné namung
sak wiji sing tyilik déwé waé, kowé bisa
ngomong marang gunung kuwi: ‘Ngaliha
mbrana,’ mesti gunungé manut. Ora
bakal ènèng barang sing mokal kanggo
kowé. (21 Nanging demit sing kaya
ngono kuwi lungané namung nganggo
pandonga lan pasa.)”

Gusti Yésus ngomongké ping pindoné nèk bakal nglakoni sangsara lan pati

22 Dongé murid-muridé ijik pada
ngumpul nang bawah Galiléa, Gusti
Yésus ngomong ngéné: “Anaké
Manungsa bakal dielungké marang

wong-wong. 23 Dèkné bakal dipatèni,
nanging ing telung dinané Dèkné bakal
ditangèkké menèh karo Gusti Allah.”
Murid-muridé terus pada sedi banget.

Bab mbayar belasting kanggo Gréja Gedé

24 Kadung pada teka nang kuta
Kapèrnakum, wong-wong sing njaluki
belasting kanggo Gréja Gedé pada
marani rasul Pétrus lan takon: “Apa
gurumu ya mèlu mbayar belastingé
Gréja Gedé?”
25 Rasul Pétrus semaur: “Lah kok ora?”
Kadung rasul Pétrus tekan omah,
Gusti Yésus nakoni dèkné, sakdurungé
rasul Pétrus déwé ngomong apa-apa.
Gusti Yésus takon: “Simon, kepriyé
pinemumu? Sapa sing kudu mbayar
belasting marang ratu ing donya kéné:
wargané negara apa wong liya?”
26 Rasul Pétrus semaur: “Ya wong-
wong liya!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Dadiné
anak-anakané negara ora usah mbayar.
27 Nanging awaké déwé aja pada
ndadèkké laran atiné wong-wong kuwi.
Kana budal nang mér lan diuntyalké
pantyingmu. Iwak sing mbok pantying
sing ndisik déwé kuwi dityekel. Nang
njero tyangkemé kowé bakal nemu
duwit. Dijikuk duwit kuwi kanggo
mbayar belasting marang wong-wong
kuwi, mbayar kanggo Aku lan kowé.”

Piwulang bab sapa sing gedé déwé

18 1 Ing waktu kuwi para murid
pada mara nang nggoné Gusti
Yésus terus takon: “Guru, sapa ta sing
gedé déwé ing Kratoné Swarga?”
2 Gusti Yésus terus nyeluk botyah
tyilik siji dikongkon ngadek nang
tengahé para murid mau. 3 Dèkné terus
ngomong: “Pada ngertia! Nèk kowé
ora malih atimu lan dadi kaya botyah
tyilik iki, kowé ora bisa mlebu Kratoné
Swarga. 4 Sing gedé déwé ing Kratoné
Swarga kuwi wong sing ngasorké awaké
lan dadi kaya botyah tyilik iki. 5 Lan
sapa sing nampani botyah tyilik sing
kaya ngéné iki jalaran sangka Aku, kuwi
sakjané nampani Aku.”

Sing marakké nglakoni dosa

6 Gusti Yésus neruské piwulangé
ngéné: “Sapa sing marakké salah-
sakwijiné botyah tyilik sing pretyaya
marang Aku sampèk ninggal dalanku,
apiké nèk wong kuwi guluné dibanduli
watu gilingan terus dijegurké nang
segara sing jeru. 7 Tyilaka tenan jagat iki,
nèk ènèng panggoda okèh sing marakké
wong nglakoni dosa. Prekara-prekara
sing kaya ngono kuwi pantyèn slawasé
ya bakal ènèng, nanging tyilaka tenan,
wong sing dadi jalarané.
8 “Mulané, nèk tanganmu apa
sikilmu marakké kowé nggawé dosa,
diketok waé lan dibuwang. Awit
luwih apik kanggo kowé urip manut
Gusti Allah namung karo tangan
sebelah apa namung karo sikil sebelah,
tenimbang karo tangan lan sikil genep
loro, nanging awakmu sak kujur
dityemplungké nang geniné neraka.
9 Nèk mripatmu marakké kowé nggawé
dosa, dityukil lan dibuwang. Luwung
kowé urip dadi siji karo Gusti Allah
nganggo mripat siji, tenimbang mripaté
genep loro, nanging dibuwang nang
geniné neraka.
10 “Aja pada nyepèlèkké botyah-botyah
tyilik iki. Pada ngertia, botyah-botyah
tyilik iki pada nduwé mulékat nang
swarga sing tansah nyedeki Bapakku
nang swarga. (11 Awit Anaké Manungsa
kuwi tekané nylametké wong sing
kesasar.)”

Piwulang bab wedus sing ilang

12 Gusti Yésus terus takon: “Kepriyé
pinemumu? Semunggoné ènèng wong
nduwé wedus satus terus ènèng siji sing
ilang. Wongé terus ngapa? Apa wongé
ora terus ninggal wedusé sing sangang
puluh sanga nang pangonan lan budal
nggolèki wedus siji sing ilang mau?
13 Nèk wongé wis nemu wedusé sing
ilang mau, mesti dèkné bungahé karo
wedus sing siji kuwi ngungkul-ungkuli

bungahé karo sing sangang puluh
sanga sing ora ilang. [14]Mengkono uga
Bapakmu nang swarga, Dèkné ora gelem
nèk botyah-botyah tyilik kuwi ènèng siji
sing ketriwal."

Bab ngélingké sedulur sing klèru

[15]Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné:
"Nèk kowé weruh sedulurmu nglakoni
sing klèru, diparani lan diduduhké
klèruné, nanging ijènan, tanpa wong
liyané ngerti. Nèk sedulur kuwi nggugu
marang tembungmu, kowé ora kélangan
sedulur. [16]Lah nanging nèk sedulur kuwi
ora gelem ngrungokké omongmu, kowé
kudu ngejèk sedulur liyané siji apa loro.
Awit nang Kitab ketulis nèk salahé wong
kudu ditetepké karo seksi loro apa telu.
[17]Nèk sedulur sing klèru kuwi meksa
durung gelem manut marang sedulur-
sedulur liyané kuwi, prekara iki kudu
mbok gawa nang ngarepé pasamuan.
Nèk sakwisé kuwi wongé meksa ora
gelem manut marang pituturé pasamuan,
wongé kudu dianggep kaya wong sing ora
pretyaya lan wong ala waé."

Bab sing ditalèni lan sing diutyuli

[18]Tembungé Gusti Yésus ngéné: "Pada
ngertia! Apa sing mbok talèni ing donya
kéné uga bakal ditalèni nang swarga.
Lan apa sing mbok utyuli ing donya
kéné uga bakal diutyuli nang swarga.
[19]"Pada ngertia uga! Nèk ènèng wong
loro ing donya menunggal ing pandonga
njaluk apa waé, pandonga kuwi bakal
dibales karo Bapakmu nang swarga.
[20]Awit nèk ènèng wong loro apa telu
pada ngumpul bebarengan lan pada
nyebut Jenengku, Aku uga nang kono."

Piwulang bab ngapura liyané

[21]Sakwisé kuwi rasul Pétrus terus mara
nang nggoné Gusti Yésus takon: "Gusti,
nèk sedulurku bolak-balik nggawé salah
marang aku, sampèk ping pira aku kudu
ngapura sedulur kuwi? Apa ora tekan
ping pitu?"
[22]Gusti Yésus semaur: "Ora namung
ping pitu, nanging pitung puluh ping
pitu. [23]Mulané, Kratoné Swarga kuwi
kenèng dipadakké karo sakwijiné ratu
sing nagih utang marang peladèn-
peladèné. [24]Kadung ratuné molai,
terus ènèng sakwijiné peladèn digawa
maju. Peladèn iki utangé pirang-pirang
mliyun. [25]Nanging wongé ora bisa
nyaur, mulané ratuné mau mréntah
kongkon ngedol peladèn mau dadi
peladèn, sak anak-bojoné lan sembarang
sak nduwéné, kanggo mbayar utangé.
[26]Peladèn mau terus niba lan sujut nang
ngarepé ratuné ngomong: 'Gusti, mbok
aku disabari sedilut menèh. Kabèh
utangku bakal tak bayar.' [27]Ratuné
melas karo peladèn mau lan wongé
dikongkon mulih, malah utangé kabèh
ora usah dibayar menèh.
[28]"Nanging sak lungané sangka kono,
peladèn mau kepetuk karo kantyané
tunggal peladèn, sing nduwé utang
setitik marang dèkné. Kantyané mau
terus dityekel lan ditekek guluné
karo ngomong: 'Bayaren utangmu!'
[29]Kantyané mau terus niba njaluk
kawelasan ngomong: 'Mbok sabar
ta! Utangku bakal tak bayar kabèh!'
[30]Nanging peladèn mau ora gelem
ngrungokké sambaté kantyané. Malah
kantyané dilebokké setrapan nganti
utangé disaur kabèh. [31]Kadung peladèn-
peladèn liyané weruh lelakon kuwi,
kabèh pada kagèt lan sedi banget,
mulané terus pada ngomongi ratuné bab
kuwi. [32]Ratuné terus kongkonan nyeluk
peladèn sing ala mau terus disenèni:
'Kowé kuwi pantyèn peladèn sing ala
tenan. Utangmu semono okèhé kowé wis
ora usah mbayar, jalaran kowé nyuwun
tenan marang aku. [33]Apa ya wis ora sak
mestiné kowé melasi kantyamu tunggal
peladèn, kaya enggonku wis melasi
kowé.' [34]Ratuné terus nesu banget lan
peladèn sing ala mau dilebokké nang
setrapan supaya diajar, nganti utangé
dibayar kabèh.
[35]"Bapakku nang swarga uga bakal
nindakké mengkono kuwi marang
kowé, nèk kowé ora ngapura marang
sedulurmu sak atimu."

Bab pegatan

19 1 Sakwisé ngrampungké
piwulangé kuwi Gusti Yésus
terus ninggal bawah Galiléa budal nang
bawah Yudéa, ngabrah laut Yordan.
2 Wong pirang-pirang pada ngetutké
Dèkné lan kabèh pada ditambani laranè.
3 Terus ènèng wong Farisi pada teka,
jawané arep ngenèng Dèkné nganggo
pitakonan. Mulané terus pada takon
ngéné marang Gusti Yésus: “Apa wong
lanang éntuk megat bojoné manut sak
karepé déwé?”
4 Sauraně Gusti Yésus: “Apa kowé
ora matya nang Kitab Sutyi nèk Gusti
Allah enggoné nggawé manungsa kawit
wiwitané rupa wong lanang lan wong
wédok? 5 Gusti Allah uga ngomong:
‘Mulané wong lanang kudu ninggal
bapa lan biyungé lan dadi siji karo
bojoné, dadiné wong loro dadi daging
siji.’ 6 Wong loro kuwi wis ora loro
menèh, nanging namung siji. Lan apa
sing wis didadèkké siji karo Gusti Allah,
manungsa ora kenèng misah.”
7 Para Farisi terus pada takon: “Lah
nèk ngono, lah kenèng apa nabi Moses
kok ngomong nèk wong lanang kudu
ngekèki layang pegat marang bojoné nèk
dipegat? Apa kuwi tegesé ora nglilani
pegatan?”
8 Gusti Yésus terus ngomong: “Nabi
Moses enggoné nglilani kowé megat
bojomu kuwi jalaran kowé ora kenèng
dikandani, nanging ing wiwitané ora
kaya ngono! 9 Kowé pada tak kandani:
Sapa megat bojoné terus kawin karo
wong liyané, wong kuwi laku bédang,
kejaba nèk bojoné laku bédang.”
10 Murid-muridé Gusti Yésus terus
ngomong: “Lah nèk wong omah-omah
kaya ngono lakuné, apa ora luwih apik
nèk ora omah-omah waé.”
11 Gusti Yésus semaur: “Ora saben
wong bisa nglakoni kuwi, namung wong
sing dipiji karo Gusti Allah. 12 Awit
ènèng wong sing ora bisa omah-omah,
jalaran kawit lair wis ngono. Enèng
uga sing ora bisa omah-omah, jalaran
didadèkké ngono karo wong liyané.
Lan ènèng liyané menèh sing milih
ora omah-omah sangka karepé déwé,
jalaran namung kepéngin ngurusi
Kratoné Gusti Allah. Sapa sing bisa
nglakoni, ya bèn nglakoni.”

Gusti Yésus mberkahi botyah-botyah

13 Ing sakwijiné dina wong-wong
pada nggawa anak-anaké nang nggoné
Gusti Yésus, nyuwun supaya pada
didongakké lan diberkahi. Nanging
wong-wong kuwi pada disenèni karo
murid-muridé. 14 Gusti Yésus malah
ngomong marang murid-muridé: “Mbok
bèn botyah-botyah kuwi pada mbréné,
aja dialang-alangi, awit Kratoné Swarga
kanggo wong sing kaya botyah-botyah
kuwi.”
15 Gusti Yésus terus numpangi tangan
marang botyah-botyah, terus lunga
sangka panggonan kono.

Wong enom sing sugih

16 Ing sakwijiné dina ènèng wong
enom mara nang nggoné Gusti Yésus,
takon ngéné: “Guru, supayané bisa
nampa urip langgeng, aku kudu
nglakoni penggawé betyik apa?”
17 Gusti Yésus semaur: “Kenèng apa
kowé kok takon marang Aku bab apa
sing betyik? Namung siji sing betyik,
yakuwi Gusti Allah. Nèk kowé kepéngin
nampa urip langgeng, kowé kudu
nglakoni angger-anggeré Gusti Allah
kabèh.”
18 Tembungé wong enom mau:
“Angger-angger sing endi?”
Gusti Yésus terus semaur: “Kowé aja
Ematèni, aja laku bédang, aja nyolong,
aja ngapusi. 19 Ngajènana marang bapa-
biyungmu lan trésnaa marang wong liya
kaya enggonmu trésna marang awakmu
déwé.”
20 Wongé terus ngomong ngéné:
“Angger-angger kabèh kuwi wis tak
lakoni. Lah ijik kurang apa menèh?”
21 Tembungé Gusti Yésus ngéné: “Nèk
kowé kepéngin sampurna, barang-
barang nduwému diedol kabèh. Sepira

payuné dikèkké marang wong sing ora
nduwé, supaya kowé nduwé banda nang
swarga. Sakwisé kuwi terus mbrénéa
mèlu Aku.”
22 Kadung krungu tembung kuwi,
wong enom mau terus lunga karo sedi,
awit dèkné sugih banget.
23 Gusti Yésus terus ngomong marang
murid-muridé: “Kowé pada tak omongi:
pantyèn angèl tenan kanggo wong
sugih mlebu ing Kratoné Swarga. 24 Tak
balèni menèh tembungku: malah luwih
gampang unta mlebu bolongané dom,
tenimbang wong sugih mlebu Kratoné
Gusti Allah.”
25 Krungu tembung kuwi mau para
murid kagèt banget, terus takon: “Lah
nèk ngono, sapa sing bisa slamet?”
26 Gusti Yésus nyawang murid-muridé
terus ngomong: “Kanggo manungsa
prekara kuwi pantyèn mokal, nanging
kanggo Gusti Allah ora ènèng barang
sing mokal.”

Upahé murid-muridé Gusti Yésus

27 Rasul Pétrus terus ngomong marang
Gusti Yésus: “Gusti, awaké déwé wis
ninggal sembarangé awaké déwé lan
saiki mèlu Kowé! Awaké déwé bakal
éntuk apa?”
28 Saurané Gusti Yésus: “Kowé pada
tak omongi, mbésuk ing entèk-entèkané
jaman Anaké Manungsa bakal njagong
nang dampar pangwasa. Ing waktu iku
kowé sing pada mèlu Aku uga bakal
mèlu njagong nang dampar lan ngrutu
taleré Israèl rolas. 29 Lan saben wong
sing ninggal omahé, seduluré lanang
apa wédok, bapa-ibuné, anak-anaké lan
keboné, jalaran nglabuhi Aku, wong
kuwi bakal nampa ijolé ping satus
lan uga bakal éntuk urip langgeng.
30 Nanging okèh wong sing tekané ndisik
bakal dadi kèri déwé lan okèh wong sing
tekané kèri bakal dadi ndisik déwé.”

Piwulang bab wong-wong sing kerja nang kebon dreif

20 1 Gusti Yésus mulangi ngéné:
“Kratoné Swarga kuwi kenèng
dipadakké karo wong sing nduwé
kebon dreif. Esuk mruput wongé
wis budal nggolèk wong sing kudu
ngerjani keboné. 2 Kadung wis pada
setuju bab bayarané saben wong
sedina, wong-wong terus dikongkon
budal nyambutgawé nang keboné.
3 Kira-kira jam sanga ésuk sing nduwé
kebon lunga menèh terus weruh wong
siji-loro nganggur nang lataré pasar.
4 Sing nduwé kebon mau terus ngomong
marang wong-wong sing nganggur
kuwi: ‘Hayuk pada nyambutgawé
nang kebonku, kowé bakal tak bayar
sak mestiné!’ 5 Wong-wong terus pada
budal. Kira-kira jam rolas lan jam telu
awan wong sing nduwé kebon lunga
menèh nggolèk wong. 6 Kira-kira jam
lima soré wongé uga budal menèh, terus
weruh wong-wong pada nganggur, terus
ditakoni: ‘Kenèng apa kowé kok pada
nganggur nang kéné sedina muput?’
7 Wong-wong semaur: ‘Lah ora ènèng
sing ngekèki kerjanan kok!’ Sing nduwé
kebon terus ngomong: ‘Nèk ngono,
hayuk nyambutgawé nang kebonku waé.’
8 “Kadung wis surup, sing nduwé
kebon terus ngomong marang mandoré:
‘Kana sing kerja pada dityeluk lan
dikèki bayarané. Molai karo sing teka
kèri déwé nganti tekan sing teka ndisik
déwé.’ 9 Wong-wong sing nyambutgawé
molai kira-kira jam lima terus pada
teka lan nampa bayarané wong kerja
sedina. 10 Sakwisé kuwi wong-wong sing
molai kerja kawit ésuk terus pada mara,
mikiré bakal nampa bayaran luwih okèh.
Nanging wong-wong kuwi uga nampa
bayarané wong kerja sedina. 11 Wong-
wong nampani bayarané karo nggresah
marang sing nduwé kebon. 12 Tembungé:
‘Lah sing teka kèri kerjané namung sak
jam, lah kok dibayar tunggalé karo
awaké déwé sing kerja kepanasen sedina
muput.’
13 “Sing nduwé kebon terus semaur:
‘Lo, aku ora ngapusi kowé! Kowé lak wis
setuju ta nampa bayarané wong kerja
sedina? 14 Ditampa bayaranmu kuwi
lan kana lunga! Pantyèn aku karep

ngekèki wong sing teka kèri bayaran
sing tunggalé karo bayaranmu. 15 Apa
aku ora éntuk nganggokké duwitku
manut karepku déwé? Kenèng apa kowé
kok mèri nèk aku nggawé betyik marang
liyané?' "
16 Gusti Yésus terus ngomong:
"Pantyèn kaya ngono, wong-wong sing
teka kèri bakal dadi ndisik déwé lan
wong-wong sing ndisik déwé bakal dadi
sing kèri."

Gusti Yésus ngomongké ping teluné nèk Dèkné bakal dipatèni

17 Dongé pada mlaku budal nang kuta
Yérusalèm, Gusti Yésus nyeluk murid-
muridé rolas didèwèkké, terus ngomong:
18 "Kowé pada ngerti nèk awaké déwé
saiki budal nang kuta Yérusalèm. Nang
kana Anaké Manungsa bakal dipasrahké
marang para pengarepé imam lan guru
Kitab. Wong-wong kuwi bakal netepké
setrapan pati marang Dèkné. 19 Sakwisé
kuwi wong-wong bakal masrahké Dèkné
marang bangsa Rum, supaya dipoyoki,
dipetyuti terus dipentèng. Nanging ing
telung dinané Dèkné bakal ditangèkké
sangka pati karo Gusti Allah."

Penjaluké bojoné Sébédéus

20 Bojoné Sébédéus mara nang
nggoné Gusti Yésus karo anaké lanang
loro. Wongé terus sujut arep nduwèni
tembung.
21 Gusti Yésus terus takon: "Apa sing
mbok karepké?"
Bojoné Sébédéus terus ngomong:
"Gusti, mbok janji ta, nèk Gusti mbésuk
dadi ratu, anakku kabèh loro kelilan
njagong nang sebelahé Gusti, sing siji
tengen lan liyané kiwa?"
22 Gusti Yésus semaur: "Kowé kuwi ora
ngerti apa sing mbok jaluk. Apa kowé
wani nglakoni kasangsaran sing bakal
tak lakoni?"
Saurané: "Ya Gusti, awaké déwé wani!"
23 Gusti Yésus terus ngomong:
"Pantyèn, kasangsaran sing bakal
tak lakoni kowé uga bakal nglakoni.
Nanging bab njagong nang sebelah
tengen apa kiwaku, kuwi Aku ora
nduwé kwasa ngarani. Jagongan kuwi
wis dityawiské kanggo wong-wong sing
wis dipilih karo Bapakku."
24 Kadung murid sepuluh liyané
krungu bab kuwi, terus pada nesu
marang sedulur loro mau. 25 Mulané
Gusti Yésus terus nyeluk murid-muridé
kabèh terus diomongi ngéné: "Kowé
pada ngerti déwé nèk para penuntun
malah pada ngerèh bangsané lan
semono uga para penggedé, kuwi malah
pada nindes bangsané. 26 Nanging kowé
aja kaya ngono. Sapa sing kepéngin dadi
pengarep, kuwi kudu ngladèni kowé.
27 Lan sapa sing kepéngin dianggep gedé
déwé, kuwi sing kudu dadi peladèné
liyané. 28 Didelokké ta Anaké Manungsa,
Dèkné tekané ora supaya diladèni,
nanging malah ngladèni lan masrahké
nyawané kanggo nylametké wong okèh."

Gusti Yésus nambani wong lamur loro

29 Dongé Gusti Yésus lan murid-
muridé pada ninggal kuta Yériko, wong
pirang-pirang pada ngetutké. 30 Nang
pinggir dalan ènèng wong lamur loro
pada njagong. Kadung krungu nèk Gusti
Yésus liwat, wong lamur loro mau pada
bengok-bengok: "Gusti, Turunané ratu
Daved, mbok melas karo awaké déwé!"
31 Wong okèh sing nang kono pada
nyenèni wong loro kuwi kongkon
meneng. Nanging malah tambah banter
sing mbengok: "Gusti, Turunané ratu
Daved, mbok melas karo awaké déwé!"
32 Gusti Yésus terus mandek, terus
wong loro mau dityeluk. Dèkné takon:
"Kowé njaluk apa?"
33 Semauré: "Awaké déwé nyuwun bisa
weruh menèh, Gusti!"
34 Gusti Yésus melas marang wong
loro kuwi, terus didemèk mripaté.
Sakwat terus pada bisa weruh menèh,
terus mèlu Gusti Yésus.

Gusti Yésus mlebu kuta Yérusalèm diarak-arak wong okèh

21 1 Kadung wis mèh tekan kuta
Yérusalèm, Gusti Yésus lan

murid-muridé mampir nang désa
Bètfaké, tyedek karo gunung Olèf. Nang
kono Gusti Yésus terus ngongkon murid
loro kongkon budal ndisik. 2 Gusti Yésus
ngomong ngéné: "Kana budal nang désa
nang ngarep kuwi. Nang kono kowé
bakal weruh kimar wédok karo anakané
dikentyang. Kimaré diutyuli terus
digawa mbréné. 3 Nèk ènèng wong takon
apa-apa, ngomong ngéné waé: 'Gusti
mbutuhké. Nèk wis rampung, bakal
dibalèkké.' "
4 Dadiné bisa keturutan sing wis
diomong karo sakwijiné nabi, sing uniné
ngéné:

5 "Dikabarké marang wong-wong
nang Sion:
Ratumu nekani kowé,
Dèkné andap-asor
lan tekané numpak anakan kimar."

6 Murid loro mau terus budal lan
nuruti apa sing diomong karo Gusti
Yésus. 7 Kimar lan anakané terus digawa.
8 Murid-murid pirang-pirang sing nang
kono terus pada njèrèng klambiné nang
dalan sing arep diliwati Gusti Yésus.
Wong-wong liyané pada ngepèk pangé
wit-witan terus disèlèhké nang dalan.
9 Wong pirang-pirang pada mlaku nang
ngarepé lan nang mburiné Gusti Yésus,
terus pada surak-surak: "Hosana, hayuk
dipuji Turunané ratu Daved. Muga
kaberkahan sing teka ing jenengé Gusti.
Hosana, hayuk dipuji Gusti Allah sing
nang swarga!"
10 Kadung Gusti Yésus wis mlebu nang
kuta Yérusalèm, wong sak kuta pada
gègèr lan pada takon: "Sing teka kuwi
sapa ta?"
11 Wong-wong sing pada mèlu Gusti
Yésus semaur: "Kuwi nabi Yésus, sangka
kuta Nasarèt nang distrik Galiléa!"

Gusti Yésus mlebu nang Gréja Gedé

12 Gusti Yésus terus mlebu nang lataré
Gréja Gedé. Wong-wong sing dodolan
lan tetuku nang lataré Gréja Gedé kono
pada diusir kongkon lunga kabèh. Méja-
méjané sing tukang ngijoli duwit lan
dingklik-dingkliké sing dodol manuk
dara diglémpangké kabèh. 13 Gusti
Yésus ngomong marang wong-wong sing
dodolan: "Nang Kitab wis ditulis nèk
Gusti Allah ngomong: 'Omahku bakal
diarani panggonan kanggo pamuji,'
nanging saiki mbok dadèkké rongé
maling."
14 Nang Gréja Gedé kono ènèng
wong lamur lan wong lumpuh pada
nang nggoné Gusti Yésus. Kabèh pada
diwaraské. 15 Nanging kadung para
pengarepé imam lan para guru Kitab
pada weruh enggoné Gusti Yésus
nindakké mujijat-mujijat lan botyah-
botyah pada surak-surak: "Dipuji
Turunané ratu Daved," terus pada nesu.
16 Para pengarepé imam lan para guru
Kitab terus ngomong marang Gusti
Yésus: "Apa Kowé ora krungu tembungé
botyah-botyah kuwi?"
Gusti Yésus semaur: "Ya, Aku krungu.
Nanging apa Kowé durung tau matya
nang Kitab Sutyi, sing uniné ngéné:
'Botyah-botyah lan bayi-bayi wis mbok
blajari memuji Jenengmu.' "
17 Gusti Yésus terus ninggal wong-
wong kuwi, lunga sangka kuta
Yérusalèm, terus budal nang désa Bétani
lan nginep nang kono.

Wit anjir sing ora metu wohé

18 Esuké, dongé balik nang kuta
Yérusalèm, Gusti Yésus krasa ngelih
nang dalan. 19 Dèkné weruh wit anjir
nang pinggir dalan, terus diparani.
Nanging ora ènèng wohé siji-sijia,
namung godong. Mulané Gusti Yésus
terus ngomong marang wité: "Slawas-
lawasé kowé ora bakal ngetokké woh
menèh!" Sakwat wité terus garing.
20 Kadung murid-muridé weruh
lelakon kuwi mau, terus pada nggumun
banget, mulané pada takon: "Lah wité
anjir kok dadi garing ngono, Gusti?"
21 Gusti Yésus semaur: "Pada ngertia,
nèk kowé pretyaya lan ora mangu-
mangu, kowé ya bisa nindakké sing
tak tindakké marang wit anjir kuwi.
Malah ora namung kuwi waé, kowé
bisa ngongkon gunung kaé ngomong:

‘Mumbula, njegura nang segara,’ lan
kuwi ya bakal klakon. 22 Sembarang sing
mbok jaluk ing pandonga bakal klakon,
janji kowé pretyaya.”

Pitakonan bab pangwasané Gusti Yésus

23 Gusti Yésus terus mlebu nang
Gréja Gedé lan mulangi nang kono.
Ing tengah-tengahé memulang ènèng
pengarepé imam lan para guru Kitab
mara nang nggoné Gusti Yésus takon:
“Guru, enggonmu nindakké prekara kuwi
kabèh éntuk pangwasa sangka ngendi?
Sapa ta sing ngekèki pangwasa marang
Kowé?”
24 Gusti Yésus semaur ngéné: “Aku
arep takon marang kowé ndisik. Nèk
kowé wis mangsuli pitakonanku, Aku
ya bakal mangsuli pitakonanmu. 25 Sapa
sing ngekèki pangwasa marang nabi
Yohanes kanggo mbaptis? Gusti Allah
apa manungsa?”
Para pengarepé imam lan para guru
Kitab terus pada rembukan déwé: “Nèk
awaké déwé ngomong: ‘Sangka Gusti
Allah,’ lah mengko Dèkné semaur: ‘Lah
kenèng apa kowé kok ora pretyaya
marang nabi Yohanes?’ 26 Lah nèk awaké
déwé semaur: ‘Sangka manungsa,’
awaké déwé wedi karo wong okèh iki,
awit wong-wong kuwi kabèh nganggep
Yohanes kuwi nabi.” 27 Dadiné para
pengarepé imam lan para guru Kitab
pada semaur: “Awaké déwé ora ngerti!”
Gusti Yésus terus semaur: “Nèk ngono,
kowé ya ora bakal tak omongi sapa sing
ngekèki pangwasa marang Aku kanggo
nindakké prekara kuwi mau kabèh.”

Piwulang bab anak loro

28 Gusti Yésus terus ngomong:
“Kepriyé pinemumu bab iki? Enèng
wong nduwé anak loro. Wongé marani
anaké mbarep terus ngomong: ‘Lik,
dina iki kana kowé nyambutgawé
nang kebon dreif.’ 29 Anaké semaur:
‘Ya Pak,’ nanging ora budal. 30 Bapaké
terus marani anaké sing enom, terus
dikongkon nyambutgawé nang keboné.
Anaké enom semaur: ‘Aku emoh Pak,’
nanging terus gela, mulané terus
budal. 31 Anak loro mau sing endi sing
nindakké karepé bapaké?”
Wong-wong terus semaur: “Ya sing
enom.”
Gusti Yésus terus ngomong: “Pada
titènana, wong-wong belasting
lan wong-wong lonté malah bakal
mlebu ndisik ing Kratoné Gusti Allah
tenimbang kowé. 32 Awit nabi Yohanes
teka lan nduduhké dalané Gusti Allah
marang kowé, nanging kowé ora pada
pretyaya marang dèkné. Wong-wong
belasting lan wong-wong lonté malah
pada pretyaya marang dèkné. Kowé
pada weruh kuwi, nanging kowé ora
terus malih pikirané lan pretyaya
marang dèkné.”

Piwulang bab wong nyéwa kebon

33 Gusti Yésus ngomong: “Pada
dirungokké piwulang iki. Enèng wong
sugih nduwé kebon dreif. Keboné
dipageri mubeng lan digawèkké
panggonan kanggo meres dreifé. Wongé
uga ngedekké gubuk duwur kanggo
njaga. Sakwisé kuwi keboné terus
diséwakké marang wong-wong liyané.
Wongé déwé terus lunga nang liya
negara. 34 Kadung wis wayahé panèn
sing nduwé kebon teka terus kongkonan
sing kerja supaya nang nggoné wong-
wong sing nyéwa keboné. Kongkon
njaluk bagèané dèkné sangka pametuné
keboné. 35 Nanging wong-wong sing
dikongkon mau malah dityekel karo
wong-wong sing nyéwa kebon. Enèng
sing digebuki, ènèng sing dipatèni lan
ènèng sing dibandemi watu. 36 Sing
nduwé kebon terus ngongkon wong
liyané menèh, okèhé ngungkuli sing
ndisik. Nanging kongkonan sing iki
kabèh pada waé ngalami kaya sing
ndisik. 37 Entèk-entèké sing nduwé kebon
ngongkon anaké déwé, mikiré wong-
wong sing nyéwa kebon ngajèni marang
anaké dèkné. 38 Nanging kadung wong-
wong sing nyéwa kebon weruh anaké
sing nduwé kebon teka, terus pada

rembukan ngéné: ‘Lah iki anaké sing
nduwé kebon teka. Hayuk dipatèni waé,
supaya awaké déwé éntuk warisané.’
39 Anaké sing nduwé kebon mau terus
dityekel, disèrèt metu sangka keboné
terus dipatèni.”
40 Gusti Yésus terus takon: “Nèk sing
nduwé kebon teka, wong-wong sing
nyéwa keboné bakal dikapakké?”
41 Wong-wong sing ditakoni pada
semaur: “Ya wis sak mestiné nèk wong-
wong ala kuwi bakal dipatèni kabèh.
Lah keboné dreif mesti bakal diséwakké
marang wong liya-liyané, sing pada
gelem ngekèkké bagèané sing nduwé
kebon pendak panèn.”
42 Gusti Yésus terus takon: “Apa kowé
pada durung tau matya tulisan iki nang
Kitab:

‘Watu sing ora dikanggokké karo
sing nggawé omah,
kuwi dadi watu sing penting déwé.
Iki penggawéné Gusti,
mulané ya nggumunké tenan.’

43 Mulané Aku ngomong marang kowé:
Kratoné Gusti Allah bakal direbut
sangka kowé lan dikèkké marang bangsa
liya, sing nggugu marang tembungé.
(44 Sapa sing tiba ing watu kuwi bakal
ajur lan sing ketiban watu kuwi bakal
remuk.)”
45 Kadung para pengarepé imam lan
para Farisi pada krungu tembungé Gusti
Yésus kuwi, terus pada rumangsa nèk
wong-wong kuwi déwé sing disemoni.
46 Wong-wong terus pada kepéngin
nyekel Dèkné, nanging pada wedi karo
rayaté, sing nganggep Gusti Yésus kuwi
nabi.

Piwulang bab mantènan gedé

22 1 Gusti Yésus memulang menèh
marang wong-wong nganggo
sakwijiné gambar. 2 Tembungé Gusti
Yésus ngéné: “Kratoné Swarga kenèng
dipadakké karo sakwijiné ratu sing
arep nduwé gawé gedèn, jalaran arep
ngawinké anaké lanang. 3 Ratu mau
ngongkon para peladèné ngundangi
wong-wong sing diulemi. Nanging
wong-wong ora gelem teka. 4 Ratuné
terus ngongkon peladèn-peladèn liyané,
diomongi ngéné: ‘Kana wong-wong sing
diulemi diomongi nèk péstané wis ditata.
Sapi lanang lan pedèt-pedèt pilihan
wis dibelèh. Sembarang wis rampung.
Kongkon ndang pada nekani péstané!’
5 Nanging wong-wong sing diulemi
ora teka. Malah pada lunga ngurusi
penggawéané déwé-déwé. Enèng sing
nang kebon, liyané ngurusi dagangané.
6 Malah ènèng sing pada nyekel
peladèné ratuné, dipilara lan dipatèni.
7 Mulané ratuné terus nesu banget.
Dèkné terus ngongkon soldat-soldaté,
kongkon matèni wong-wong sing matèni
peladèn-peladèné lan kongkon ngobong
kutané. 8 Ratuné terus ngomong marang
para peladèné: ‘Péstané mantènan wis
ditata, nanging wong-wong sing diulemi
pada ora pantes. 9 Mulané kana saiki
pada nang prapatan-prapatan lan sapa
waé sing ketemu diundang kongkon
teka nang péstané mantènan.’ 10 Para
peladèn mau terus budal nang prapatan-
prapatan. Kabèh wong sing ketemu,
sing ala lan sing betyik, terus pada
dikumpulké. Panggonan pésta saiki
kebek karo dayoh.
11 “Kadung ratuné mlebu kepéngin
weruh dayoh-dayohé, dèkné terus
weruh ènèng sakwijiné dayoh ora
nganggo salin pésta. 12 Dayoh kuwi terus
ditakoni: ‘Sedulur, lah kowé kok mlebu
tanpa nganggo salin pésta?’ Nanging
dayohé ora bisa semaur apa? 13 Ratuné
terus ngomong marang para peladèné:
‘Wong iki dibanda lan dietokké sangka
kéné, dibuwang nang panggonan sing
peteng. Nang kono dèkné bakal tangisan
lan kerot untu.’ ”
14 Gusti Yésus terus nutup piwulangé
ngéné: “Pantyèn okèh wong sing
dipanggil, nanging namung setitik sing
pantes dipilih.”

Pitakonan bab mbayar belasting

15 Para Farisi terus lunga lan pada
rembukan kepriyé bisané ngenèng
Gusti Yésus nganggo pitakonan. 16 Terus

pada kongkonan murid-muridé kono
bareng karo wong-wong golongané ratu
Hérodès marani Gusti Yésus. Wong-wong
iki terus takon: “Guru, awaké déwé
ngerti nèk kowé wong jujur lan blaka
enggoné mulangké bab kekarepané
Gusti Allah kanggo manungsa. Kowé
ora wedi lan ora perduli karo sapa-sapa.
17 Mulané awaké déwé kepéngin ngerti
sangka Kowé bab iki: mbayar belasting
marang ratuné Rum kuwi éntuk apa
ora?”

18 Nanging Gusti Yésus ngerti nèk
wong-wong kuwi tujuané ala, mulané
terus ngomong: “Kowé kuwi lamis.
Kenèng apa kowé kok arep ngenèng
Aku? 19 Ndelok kéné duwit sing dienggo
mbayar belasting.”

Terus ènèng sing nggawa duwit pérak
siji. 20 Gusti Yésus terus takon: “Nang
duwit iki ènèng gambaré lan jenengé
sapa?”

21 Wong-wong semaur: “Gambaré lan
jenengé ratuné Rum!”

Gusti terus ngomong: “Nèk ngono, apa
sing wèké ratuné ya dikèkké marang
ratuné lan apa sing wèké Gusti Allah ya
kudu dikèkké marang Gusti Allah.”

22 Wong-wong pada nggumun banget
krungu Gusti Yésus ngomong ngono
kuwi. Wong-wong terus ora ngrusui
Dèkné menèh, terus pada lunga.

Gusti Allahé wong urip

23 Ing dina kuwi uga ènèng wong
golongan Saduki siji-loro nang nggoné
Gusti Yésus. Wong Saduki nganggepé
wong mati ora bakal tangi menèh.
24 Mulané pada takon marang Gusti
Yésus: “Guru, nabi Moses mulangi
ngéné: ‘Nèk ènèng wong lanang mati
tanpa ninggal turunan, seduluré lanang
kudu ngepèk bojoné sing ditinggal mati
kuwi, supaya bisa nggawé turunan.’
25 Lah saiki ènèng sedulur pitu. Sing
mbarep kawin, nanging terus mati
tanpa ninggal anak. Bojoné terus diepèk
karo adiké sing mati. 26 Uga adiké mati
tanpa ninggal anak. Mengkono lelakoné
karo sedulur sing nomer telu tumekané
sedulur sing nomer pitu, kabèh mati
tanpa ninggal anak. 27 Entèk-entèké
wong wédoké mati pisan. 28 Saiki awaké
déwé arep takon: Lah mbésuk nèk wong
mati pada tangi, wong wédok kuwi dadi
bojoné sedulur sing endi? Awit sedulur
pitu kuwi kabèh wis tau dadi bojoné
wong wédok mau?”

29 Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi
klèru kabèh. Kowé kuwi ora dunung
isiné Kitab lan kowé blas ora ngerti
kwasané Gusti Allah. 30 Awit mbésuk
nèk wong-wong tangi sangka pati uripé
bakalé kaya mulékat nang swarga, ora
ènèng tyarané bebojoan. 31-32 Lan bab
tangi menèh sangka pati, apa kowé ora
tau matya tembungé Gusti Allah marang
kowé, sing uniné ngéné: ‘Aku iki Gusti
Allahé Abraham, Gusti Allahé Isak lan
Gusti Allahé Yakub!’ Gusti Allah kuwi
dudu Gusti Allahé wong mati, nanging
Gusti Allahé wong urip.”

33 Sakwisé wong-wong krungu
katerangan sing ngono kuwi, kabèh
pada nggumun karo piwulangé Gusti
Yésus.

Wèt sing gedé déwé

34 Kadung para Farisi krungu nèk Gusti
Yésus wis nylakepké wong Saduki, terus
pada nglumpuk. 35 Enèng siji, sakwijiné
guru Kitab, arep ngenèng Gusti Yésus
nganggo pitakonan ngéné: 36 “Guru, wèt
sing endi nang Kitab sing gedé déwé?”

37 Gusti Yésus semaur: “Wèt sing gedé
déwé ya iki: Kowé kudu trésna marang
Gusti Allahmu sak atimu, sak nyawamu
lan nganggo sak ènèngé pikiranmu. 38 Iku
wèt sing gedé déwé lan sing penting
déwé. 39 Wèt liyané sing uga penting kaya
sing ndisik kuwi ya iki: ‘Trésnaa marang
pepadamu kaya enggonmu nrésnani
awakmu déwé.’ 40 Kabèh wèt-wèté nabi
Moses lan sing diwulangké karo para
nabi liyané tibané ya nang wèt loro kuwi.”

Pitakonan bab Kristus lan bab Turunané ratu Daved

41 Dongé para Farisi ijik nglumpuk
nang kono, Gusti Yésus terus takon

marang wong-wong kuwi: “Kepriyé
pinemumu bab Kristus? Dèkné kuwi
turunané sapa ta?” 42Wong-wong
semaur: “Turunané ratu Daved.”
43Gusti Yésus terus ngomong: “Lah
nèk ngono, lah ratu Daved kok nyeluk
Kristus kuwi Gusti? Awit katuntun Rohé
Gusti Allah ratu Daved lak ngomong
ngéné ta: 44‘Gusti Allah wis ngomong
marang Gustiku:

> Kéné njagong nang tengenku,
> nganti mungsuhmu sak kabèhé wis
> tak telukké marang kowé.’

45Lah nèk ratu Daved nyeluk Kristus
kuwi Gusti, lah mosok Kristus turunané
ratu Daved?”
46Ora ènèng wong siji waé sing bisa
ngomong apa-apa. Wiwit dina kuwi
ora ènèng wong sing wani takon-takon
menèh marang Gusti Yésus.

Dirungokké piwulangé, nanging aja ditiru tumindaké

23 1Gusti Yésus terus ngomong
ngéné marang wong-wong
lan marang murid-muridé: 2“Para
guru Kitab lan para Farisi kuwi sing
nduwèni kwasa ndunung-ndunungké
wèt-wèté nabi Moses. 3Mulané kudu
dilakoni lan kabèh piwulangé kudu
dituruti sing sak mestiné. Nanging aja
pada niru klakuané, awit wong-wong
kuwi déwé ora pada nglakoni apa sing
diwulangké. 4Pada nggawé pernatan-
pernatan sing abot kanggo wong liyané,
nanging wong-wong kuwi déwé ora pada
nindakké. 5Sembarang sing ditindakké
namung supaya kétok wong. Kayadéné:
nganggo tali sembayang amba nang
batuké lan lengené, gombyoké saliné
digawé dawa. 6Nèk nang kumpulan
pésta seneng njagong nang jagongané
wong gedé lan nèk nang sinaguk njaluké
njagong nang ngarep déwé. 7Nèk
nang pasar-pasar seneng digatèkké
lan njaluké dityeluk ‘Guru’. 8Nanging
kowé aja seneng dityeluk ‘Guru’, awit
gurumu namung siji lan kowé kabèh
pada tunggal sedulur. 9Kowé uga aja
nyeluk wong ing donya kéné ‘Bapak’,
awit bapakmu namung siji, yakuwi sing
nang swarga. 10Kowé uga aja gelem
dityeluk ‘Penuntun’, awit penuntunmu
namung siji, yakuwi Kristus. 11Sing gedé
déwé nang tengahmu kudu ngladèni
liyané. 12Sapa sing ngluhurké awaké
déwé, iku bakal diasorké, malah sapa
sing ngasorké awaké déwé, iku bakal
diluhurké.”

Gusti Yésus nyenèni para guru Kitab lan para Farisi

13Gusti Yésus ngomong ngéné marang
para guru Kitab lan para Farisi: “Tyilaka
kowé, para guru Kitab lan para Farisi!
Kowé kuwi wong lamis! Kowé pada
ngalang-alangi wong-wong sing arep
mlebu Kratoné Gusti Allah. Kowé déwé
pada ora gelem, nanging wong liya
sing gelem malah mbok alang-alangi.
(14Tyilaka kowé, para guru Kitab lan
para Farisi! Kowé wong lamis. Kowé
pada nggolèk akal werna-werna kanggo
meres randa-randa lan ngrampok omahé.
Terus étok-étoké ndonga sing dawa.
Mulané kowé bakal nampa setrapan sing
luwih abot.)
15“Tyilaka kowé, para guru Kitab lan
para Farisi! Kowé kuwi wong lamis!
Kowé pada lunga adoh, nganti nyabrang
segara lan ndlajahi daratan kepéngin
éntuk wong siji sing mèlu agamamu.
Nanging nèk wongé wis mèlu agamamu,
wongé mbok matengké kanggo neraka,
malah alané wongé ping pindoné kowé
déwé.
16“Tyilaka kowé, penuntun-penuntun
sing pityek. Kowé ngomong: ‘Sapa
sumpah nyebut Gréja Gedé, wong kuwi
ora ketyentyang sumpahé. Nanging
sapa sumpah nyebut emasé Gréja Gedé,
sumpah kuwi nyentyang.’ 17Kowé kuwi
pantyèn wong bodo lan pityek. Awit,
apa sing luwih gedé ajiné: emasé apa
Gréja Gedé, sing nyutyèkké emasé?
18Kowé uga mulang ngéné: ‘Sapa
sumpah nyebut altaré Gusti Allah,
wong kuwi ora ketyentyang sumpahé.
Nanging sapa sumpah nyebut kurban
sing nang altar, wong kuwi ketyentyang

marang sumpahé.’ 19 Kowé pantyèn
wong pityek tenan! Apa sing luwih
gedé ajiné: kurbané apa altaré, sing
nyutyèkké kurban kuwi? 20 Sapa sing
sumpah nyebut altaré Gusti Allah, kuwi
sumpahé nyebut altaré lan sembarang
sing temumpang nang altar kono. 21 Lan
sapa sing sumpah nyebut Gréja Gedé
kuwi sumpah nyebut Gréja Gedé lan
Gusti Allah sing manggon nang kono.
22 Sapa sing sumpah nyebut swarga,
kuwi tegesé sumpah nyebut damparé
Gusti Allah lan Gusti Allah déwé sing
njagong nang dampar kuwi.

23 “Tyilaka kowé, para guru Kitab
lan para Farisi. Kowé kuwi wong lamis.
Awit kowé mbayar prasepuluhan sangka
bumbu kayadéné telasih, adas lan jinten,
nanging pernatan-pernatan sing luwih
penting ora mbok lakoni, kayadéné
kabeneran, kawelasan lan katemenan.
Bener, sing siji kudu mbok tindakké,
nanging liyané aja dilirwakké. 24 Kowé
pantyèn penuntun-penuntun sing pityek.
Lemut mbok saring sangka ombèn-
ombènmu, nanging unta mbok elek.

25 “Tyilaka kowé, para guru Kitab lan
para Farisi! Kowé kuwi wong lamis. Awit
tyangkir lan piring mbok resiki njabané,
nanging njeroné kebek karo rereget
sangka enggonmu ngrampas, jalaran
sangka srakahmu. 26 Kowé pantyèn wong
Farisi sing pityek. Tyangkir lan piring
kuwi kudu mbok resiki njeroné ndisik,
mengko njabané uga dadi resik.

27 “Tyilaka kowé, para guru Kitab
lan para Farisi! Kowé kuwi wong lamis.
Awit kowé kuwi kaya kuburan sing
dietyèt putih. Sangka njaba pantyèn
kétoké apik, nanging njeroné kebek
karo balungé wong mati sing wis bosok
kabèh. 28 Kowé pantyèn kaya ngono
kuwi: sangka njaba kowé kétok apik,
nanging njeroné batinmu kebek lelamis
lan ala.

29 “Tyilaka kowé, para guru Kitab lan
para Farisi. Kowé kuwi pantyèn wong
lamis. Kowé pada nggawèkké kuburan
kanggo para nabi lan ngapik-apikké
watu pengéling-élingé wong-wong sing
apik uripé. 30 Kowé pada ngomong:
‘Semunggoné aku urip ing jamané
para mbah-mbahanku, aku mesti ora
matèni para nabi.’ 31 Dadiné kowé déwé
pada ngakoni nèk kowé kuwi turunané
wong-wong sing pada matèni para
nabi. 32 Kono diteruské lan ditutukké
pisan dosa-dosané mbah-mbahanmu
kuwi! 33 Kowé kuwi ula lan anakan
ula. Kepriyé enggonmu arep nyimpangi
setrapanmu nang neraka? 34 Mulané
dirungokké sing apik. Aku bakal
ngongkon nabi-nabi, wong-wong sing
nduwé kaweruh lan guru-guru teka
nang nggonmu. Saloké bakal mbok
patèni lan mbok pentèng, liyané menèh
bakal mbok petyuti nang sinagukmu
apa mbok oyak-oyak sangka kuta sijiné
lunga nang kuta liyané. 35 Entèk-entèké
kowé bakal disetrap, jalaran kowé pada
matèni wong-wong sing ora salah, wiwit
Abel tekané Sakaria, anaké Bérékia, sing
mbok patèni nang tengahé panggonan
sutyi lan altar. 36 Pada ngertia: kabèh
dosa kuwi bakal ditibakké nang tangané
wong-wong ing jaman saiki.”

Kuta Yérusalèm bakal dirusak

37 Gusti Yésus terus ngomong ngéné
bab kuta Yérusalèm: “Yérusalèm,
Yérusalèm! Kowé wis matèni nabi-nabi
lan mbandemi watu marang wong-
wong kongkonané Gusti Allah. Wis ping
pira enggonku kepéngin nglumpukké
anak-anakmu kaya pitik babon sing
nglumpukké anak-anakané nang ngisoré
swiwiné. Nanging kowé ora gelem.
38 Titènana, omahmu bakal ditinggal
suwung lan dadi sepi. 39 Dirungokké
omongku iki: wiwit saiki kowé ora
bakal weruh Aku, nganti kowé bakal
ngomong: ‘Nampaa berkah sing teka ing
jenengé Gusti.’ ”

Gréja Gedé bakal dirusak

24 1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus
terus lunga sangka Gréja Gedé
kono. Murid-muridé terus pada mara
lan nduduhké gedong-gedongé Gréja
Gedé marang Dèkné. 2 Gusti Yésus

terus ngomong: “Kowé pada ngematké
gedong-gedong kuwi, nanging pada
ngertia, mbésuk bakal ora ènèng watu
siji waé temumpang liyané. Kabèh
ambruk dadi rata karo lemahé.”

Bab karusakan lan kasangsaran

3 Gusti Yésus terus munggah nang
gunung Olèf lan njagong nang kono.
Murid-muridé terus pada mara. Kejaba
murid-muridé ora ènèng wong liyané.
Murid-muridé terus takon marang
Dèkné: “Gusti, awaké déwé kepéngin
ngerti kapan kuwi bakalé klakon.
Awaké déwé uga kepéngin ngerti apa
tanda-tandané tekané Gusti lan apa
tanda-tandané entèk-entèkané jaman?”
4 Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé
pada sing ati-ati, aja sampèk kenèng
diapusi wong. 5 Awit okèh wong bakal
teka nganggo jenengku lan ngomong:
‘Aku iki Kristus!’ Lan mengkono kuwi
wong pirang-pirang bakal disasarké.
6 Kowé bakal krungu kabar-kabar bab
peperangan lan bab peperangan sing
bakal teka. Nanging aja pada bingung,
awit kuwi kabèh kudu klakon. Nanging
kuwi durung entèk-entèkané. 7 Awit
bangsa sing siji bakal perang nglawan
bangsa liyané lan negara sijiné bakal
perang nglawan negara liyané. Nang
endi-endi bakal ènèng kurang pangan
lan lindu. 8 Nanging kuwi mau kabèh
namung wiwitané kasangsaran
sakdurungé jaman anyar teka, kaya
wong sing nglarani kaé, sakdurungé
mbayi.
9 “Ing waktu kuwi kowé bakal dityekel
lan dipasrahké, supaya dipilara lan
dipatèni. Sakkèhé bangsa bakal pada
sengit karo kowé, jalaran kowé muridku.
10 Mulané okèh wong uga sing ora
bakal temen mèlu Aku, nanging pada
semplak pengandelé. Sing siji bakal
masrahké liyané supaya dipilara lan sing
siji bakal nyengiti liyané. 11 Okèh nabi
palsu bakal njedul lan nyasarké wong
okèh. 12 Tumindak ala bakal tambah
okèh, mulané katrésnan bakal suda.
13 Nanging sapa sing mantep terus tekan
entèk-entèkané, kuwi sing bakal slamet.
14 Kabar kabungahan bab Kratoné
Gusti Allah bakal digelar nang sak
jagat, supaya kabèh bangsa pada ngerti.
Sakwisé kuwi klakon, entèk-entèkané
jaman bakal teka.”

Tekané sangsara gedé

15 Gusti Yésus neruské tembungé
ngéné: “Kowé bakal weruh Nggegilané
Karusakan ngadek nang panggonan sutyi.
Nabi Danièl wis ngomongké bab iku. Sapa
sing matya iku mikira sing apik, supaya
bisa dunung tegesé. 16 Nèk kuwi klakon,
wong-wong sing nang bawah Yudéa
pada mblayua nang gunung-gunungan.
17 Wong-wong sing ijik nang nduwur
omah, aja pada medun njikuk barang-
barangé omahé. 18 Wong-wong sing ijik
nang kebon, aja pada mulih njikuk saliné.
19 Melaské banget wong wédok sing ing
waktu kuwi pada meteng lan sing pada
nyusoni. 20 Ndedongaa marang Gusti
Allah, supaya enggonmu lunga ora tiba
wayah adem apa dina sabat. 21 Awit ing
waktu kuwi bakal ènèng kasusahan
gedé banget, sing durung tau klakon
wiwit jagat digawé tekan sepréné. Lan
kasusahan gedé sing kaya ngono kuwi
ora bakal klakon menèh. 22 Semunggoné
waktuné kasusahan kuwi ora dityekakké
karo Gusti Allah, mesti ora ènèng wong
siji waé bisa urip. Nanging jalaran sangka
wong-wong sing wis dipilih karo Gusti
Allah, waktu kuwi dityekakké.
23 “Ing waktu kuwi, nèk ènèng wong
ngomong marang kowé: ‘Lah iki Kristus
nang kéné,’ apa ‘Lah kaé Kristus nang
kana,’ aja pada ngandel. 24 Awit kristus-
kristus palsu lan nabi-nabi palsu bakal
pada njedul lan bakal pada nindakké
mujijat-mujijat lan tanda-tanda sing
nggumunké kanggo nyasarké wong.
Malah semunggoné bisa ngono arep
nyasarké para pilihané Gusti Allah.
25 Mulané pada diéling-éling! Aku wis
ngomongi kowé sakdurungé kuwi mau
klakon.
26 “Nèk ènèng wong ngomongi
kowé: ‘Lah kaé Kristus nang wustèn,’

kowé aja mbrana. Apa nèk wong-wong
ngomong: 'Lah kaé Dèkné ndelik nang
kana,' kowé aja ngandel. 27 Awit kaya
enggoné klélapé bledèk ngebyar sangka
wétan lan padangé semlorot tekan
kulon, mengkono mbésuk tekané Anaké
Manungsa.
28 "Nang endi sing ènèng batang, mesti
manuk gagak pada nglumpuk."

Tekané Anaké Manungsa

29 Gusti Yésus terus ngomong
menèh: "Sakwisé wayah kasangsaran
kuwi, srengéngé bakal dadi peteng lan
mbulané ora bakal semlorot menèh.
Lintang-lintang bakal pada tiba sangka
langit lan pangwasa-pangwasa nang
langit bakal hoyak kabèh. 30 Sakwisé
kuwi tandané Anaké Manungsa bakal
kétok nang langit. Sakkèhé bangsa nang
bumi bakal pada nangis lan sambat lan
bakal pada weruh Anaké Manungsa teka
nang mégané langit, nganggo pangwasa
lan kamulyan sing gedé. 31 Trompèt sing
swarané banter banget bakal diunèkké
lan para mulékat bakal dikongkon lunga
nglumpukké umat pilihané Gusti Allah
sangka wétan, kulon, lor lan kidul,
sangka pojoké bumi sing sijiné tekan
pojok sing liyané."

Piwulang sangka wit anjir

32 Gusti Yésus terus ngekèki piwulang
ngéné: "Mbok dititèni wit anjir kaé. Nèk
pangé wis ijo lan memes lan molai metu
godongé, kowé ngerti nèk wayah panas
wis tyedek. 33 Mengkono uga, nèk kowé
weruh sembarang sing tak omong mau
klakon, kuwi tandané nèk tekané Anaké
Manungsa wis tyedek banget. 34 Pada
élinga! Wong-wong sing urip ing jaman
iki bakal pada menangi prekara-prekara
kuwi mau kabèh. 35 Langit lan bumi
bakal ilang, nanging tembungku bakal
ènèng terus slawas-lawasé."

Dinané lan jamé ora ènèng sing ngerti

36 Gusti Yésus neruské tembungé
ngéné: "Bab dinané lan jamé tekané
Anaké Manungsa ora ènèng wong siji
waé sing ngerti. Para mulékat nang
swarga ora ngerti lan Anaké Gusti
Allah ya ora ngerti. Sing ngerti namung
Gusti Allah Bapaké. 37 Kaya jamané nabi
Noah, mengkono uga mbésuk jamané
tekané Anaké Manungsa. 38 Awit ing
dina-dina sakdurungé udan gedé teka,
wong-wong pada mangan-ngombé lan
kawin, nganti dinané enggoné nabi
Noah munggah nang kapalé. 39 Wong-
wong ora pada dunung apa sing klakon,
nganti tekané udan gedé, terus pada
ngerti. Mengkono uga bakalé lelakoné
nèk Anaké Manungsa teka. 40 Ing waktu
kuwi bakal ènèng wong lanang loro
pada nyambutgawé nang kebon, sing siji
digawa, sing liyané ditinggal. 41 Enèng
wong wédok loro ijik nggiling gandum,
sing siji digawa, sing liyané ditinggal.
42 "Mulané, pada sing awas lan ati-
ati, awit kowé ora ngerti kapan tekané
Gustimu. 43 Elinga iki, semunggoné sing
nduwé omah ngerti waktuné tekané
malingé, dèkné mesti ora bakal turu
lan ora bakal nglilani omahé dibobol.
44 Mulané pada jaga-jaga, awit Anaké
Manungsa tekané ing waktu sing ora
mbok jagakké."

Piwulang bab slaf sing temen

45 Gusti Yésus terus ngomong: "Slaf
sing endi sing temen lan sing pinter, sing
didadèkké pengarepé slaf-slaf liyané
lan ngekèki pangané marang slaf-slaf
kuwi nèk wis pener waktuné? 46 Beja
tenan slaf sing ketemu ijik ngerjani
penggawéané nèk sing nduwé omah teka.
47 Ngandela, slaf kuwi bakal dipasrahi
ngurusi kabèh bandané sing nduwé
omah. 48 Nanging nèk slaf mau ala atiné
lan nduwé gagasan ngéné: 49 'Ah, gustiku
bakalé ora ndang teka kok,' terus dèkné
molai nyiya-nyiya slaf-slaf liyané lan
malah mangan lan ngombé bebarengan
karo wong-wong sing seneng mabuk.
50 Lah sing nduwé omah terus teka ing
dina sing ora dijagakké lan ing jam
sing ora dingertèni sakdurungé. 51 Slaf
kuwi bakal disetrap karo sing nduwé
omah, tunggalé waé karo setrapané

wong lamis. Nang kono slaf mau bakal
tangisan lan ngerot untu.”

Prawan sing pinter lan prawan sing goblok

25 1 Saiki Gusti Yésus mulangi
ngéné: “Nèk Anaké Manungsa
teka lan ngwasani Kratoné Gusti Allah,
kuwi kenèng digambarké karo prawan
sepuluh sing arep ngiring mantèn lan
pada nggawa ontyor kaé, metuk mantèn
lanang. 2 Prawan sepuluh kuwi sing lima
goblok lan sing lima pinter. 3 Prawan lima
sing goblok pada nggawa ontyor, nanging
ora nggawa lenga sèrep. 4 Lah prawan
lima sing pinter nggawa ontyor lan
nggawa lenga sèrep. 5 Kadung mantèné
lanang ora teka-teka, prawan-prawan
mau pada ngantuk, sampèk keturon.
6 “Nang tengahé wengi ènèng wong
tyeluk-tyeluk: ‘Mantèné teka, hayuk pada
metuk!’ 7 Prawan sepuluh mau terus
pada tangi lan njikuk ontyoré déwé-
déwé. 8 Prawan lima sing goblok terus
nembung marang prawan-prawan sing
pinter: ‘Mbok aku dikèki lengamu setitik,
awit ontyorku arep mati.’ 9 Prawan-
prawan sing pinter semaur: ‘Ora, mengko
awaké déwé kabèh ndak kekurangan
lenga. Kana nggolèk déwé nang setur
nèk butuh.’ 10 Kadung prawan-prawan
sing goblok mau pada budal tuku lenga,
mantèné lanang teka. Prawan-prawan
sing wis tata-tata mau terus pada ngiring
mantèné mlebu nang omahé sing nduwé
gawé. Lawangé terus dikantying.
11 “Ora let suwi prawan-prawan sing
tuku lenga mau pada teka terus tyeluk-
tyeluk: ‘Bapak, bapak, mbok dibukak
lawangé!’ 12 Nanging mantèn lanang
mau semaur: ‘Kowé sapa, aku ora kenal
kowé!’ ”
13 Gusti Yésus terus nutup piwulangé
ngéné: “Mulané pada melèka, awit
kowé ora ngerti dinané apa jamé tekané
Anaké Manungsa.”

Slaf telu sing dipokoki

14 Gusti Yésus terus ngekèki gambar
liyané: “Nèk Anaké Manungsa teka
ngwasani Kratoné Gusti Allah, kuwi
kenèng digambarké karo sakwijiné
wong sing arep lunga nang negara adoh.
Wongé nyeluk slaf-slafé, terus dipasrahi
bandané. 15 Sing siji dikèki duwit emas
limang èwu, sing liyané rong èwu lan
sing nomer telu dikèki sèwu. Siji-sijiné
dikèki duwit manut kapinterané déwé-
déwé. Sakwisé kuwi wongé terus budal.
16 Slaf sing nampa duwit emas limang
èwu terus budal nglakokké duwité lan
éntuk bati limang èwu duwit emas.
17 Semono uga slaf sing nomer loro,
dèkné éntuk bati rong èwu. 18 Nanging
slaf sing nampa duwit emas sèwu malah
ngeduk luwangan lan duwité sing nduwé
omah dipendem nang kono.
19 “Let suwi sing nduwé omah mulih,
terus slafé dikongkon teka ngekèki
laporan. 20 Slaf sing nampa duwit emas
limang èwu maju terus masrahké batiné
limang èwu karo ngomong: ‘Gusti, aku
mbok pasrahi duwit emas limang èwu,
lah iki delokké, aku éntuk bati limang
èwu.’ 21 Sing nduwé omah semaur:
‘Apik banget, kowé slaf sing apik lan
sing temen. Jalaran duwit setitik mbok
lakokké apik, kowé saiki tak pasrahi
duwit sing okèh. Réné mlebua lan mèlua
ngrasakké kabungahanku.’
22 “Uga slaf sing nampa duwit emas
rong èwu maju. Dèkné ngomong:
‘Gusti, kowé ngekèki duwit emas rong
èwu marang aku, lah iki delokké, tak
tambahi rong èwu batiné.’ 23 Sing
nduwé omah semaur: ‘Apik banget.
Kowé pantyèn slaf sing apik lan sing
temen. Duwit setitik mbok lakokké
apik, mulané kowé saiki tak pasrahi
duwit sing okèh. Réné mlebua lan mèlua
ngrasakké kabungahanku.’
24 “Sakwisé kuwi terus slaf sing nampa
duwit emas sèwu maju. Tembungé
dèkné ngéné: ‘Gusti, aku ngerti nèk
kowé kuwi wong kereng. Awit kowé
ngunduh nang panggonan sing kowé
déwé ora nyebar lan kowé narik tanpa
masang déwé. 25 Mulané aku wedi lan
duwitmu tak pendem nang lemah. Lah
iki duwitmu tampanen.’

26 “Sing nduwé omah terus ngomong:
‘Kowé kuwi slaf sing ala lan males.
Kowé ngerti nèk aku ngunduh nang
panggonan sing aku déwé ora nyebar
lan aku narik barang sing aku déwé
ora masang. 27 Ajuré duwitku mbok
dèkèk nang bank, dadiné aku bisa
éntuk duwitku karo rèntené. 28 Duwit
emas sèwu kuwi dijaluk lan dikèkké
marang slaf sing wis nduwé sepuluh
èwu. 29 Awit sapa sing wis nduwé, kuwi
bakal dikèki luwih okèh menèh sampèk
lubèr. Nanging sapa sing ora nduwé,
barang setitik sing diduwèni kuwi
malah bakal dijaluk kabèh. 30 Saiki, slaf
sing ora ènèng gunané kuwi dityekel
lan dietokké nang pepeteng. Nang kono
bakal tangisan lan ngerot untu.’ ”

Anaké Manungsa bakal ngrutu kabèh bangsa

31 Gusti Yésus terus ngomong ngéné:
“Mbésuk nèk Anaké Manungsa teka
nganggo pangwasané lan diarak-arak
karo sakkèhé mulékaté, Dèkné bakal
njagong nang damparé kaswargan.
32 Para mulékaté bakal nglumpukké
kabèh bangsa nang ngarepé damparé.
Dèkné bakal misah wong-wong mau
dadi loro, kaya enggoné tukang angon
kaé misah wedusé gèmbèl sangka wedus
bandot. 33 Wedusé gèmbèl disingkirké
nang tengené lan wedusé bandot
nang kiwané. 34 Ratuné terus bakal
ngomong marang wong-wong sing nang
tengené: ‘Bapakku wis mberkahi kowé.
Pada mbrénéa. Kowé bakal ngrasakké
berkahé Kratoné Gusti Allah sing wis
dityawiské kanggo kowé wiwit lairé
jagat. 35 Awit dongé Aku ngelih, Aku
mbok kèki mangan. Aku ngelak, Aku
mbok kèki ngombé. Dongé Aku sangka
panggonan adoh, Aku mbok kèki inepan.
36 Dongé Aku ora nduwé salin, Aku
mbok kèki salin. Dongé Aku lara, Aku
mbok rumati. Dongé Aku nang setrapan,
Aku mbok tiliki.’

37 “Nang kono wong-wong sing resik
atiné bakal pada ngomong: ‘Gusti,
kapan awaké déwé weruh Kowé ngelih
terus ngekèki mangan apa weruh Kowé
ngelak terus ngekèki ngombé Kowé?
38 Awaké déwé ora tau weruh Kowé kaya
wong sangka panggonan adoh apa ora
nduwé salin. Lah kapan awaké déwé
ngekèki inepan apa ngekèki salin Kowé?
39 Awaké déwé ora tau weruh Kowé lara
apa nang setrapan. Lah kapan awaké
déwé niliki Kowé?’ 40 Ratuné bakal
semaur marang wong-wong sing nang
tengené: ‘Pada élinga, apa waé sing
mbok tindakké marang salah-sakwijiné
sedulurku iki, senajana marang sing
tyilik déwé, kuwi pada waé karo nèk
mbok tindakké marang Aku.’

41 “Ratuné uga bakal ngomong marang
wong-wong sing nang sebelah kiwané:
‘Pada lunga sangka ngarepku! Gusti
Allah wis nampik kowé. Lungaa nang
geni sing langgeng, sing wis dityawiské
kanggo Sétan lan para mulékaté. 42 Awit
dongé Aku ngelih, kowé ora ngekèki
mangan Aku. Aku ngelak, Aku ora mbok
kèki ngombé. 43 Aku sangka panggonan
adoh, Aku ora mbok kèki inepan. Aku
ora nduwé salin, aku ora mbok kèki
salin. Dongé Aku lara lan dongé Aku
nang setrapan, kowé ora niliki Aku.’

44 “Wong-wong kuwi terus bakal
takon: ‘Gusti, kapan awaké déwé weruh
kowé ngelih apa ngelak? Lan kapan
awaké déwé weruh Kowé kaya wong
sing sangka panggonan adoh? Lan kapan
awaké déwé weruh Kowé lara apa nang
setrapan? Ora tau! Mulané awaké déwé
ya ora nulungi!’ 45 Ratuné bakal semaur:
‘Rungokké sing apik! Apa waé sing ora
mbok tindakké marang salah-sakwijiné
wong sing tyilik déwé iki, kuwi ya ora
mbok tindakké marang Aku.’ 46 Wong-
wong kuwi bakal nampa setrapan
langgeng, nanging wong sing resik atiné
bakal nampa urip langgeng.”

Komplot arep matèni Gusti Yésus

26 1 Sakwisé Gusti Yésus rampung
enggoné mulangké bab kuwi
mau kabèh, Dèkné terus ngomong
marang murid-muridé: 2 “Kowé wis pada
ngerti nèk riyaya Paskah wis kurang

rong dina menèh lan Anaké Manungsa
bakal dityekel lan dipentèng."
3 Ing waktu kuwi para pengarepé
imam lan para pinituwané bangsa Ju
pada nglumpuk nang omahé Imam
Gedé Kayafas. 4 Para pengarepé imam
lan para pinituwa mau pada rembukan
bab kepriyé akalé enggoné arep nyekel
lan matèni Gusti Yésus. 5 Nanging pada
ngomong: "Sing nyekel aja tiba dina
riyaya Paskah lo, mengko ndak marakké
ramé lan gègèran."

Gusti Yésus diusapi lenga wangi

6 Gusti Yésus saiki nang désa Bétani.
Dèkné merdayoh nang omahé Simon
sing mauné lara lépra. 7 Dongé Gusti
Yésus ijik jagongan mangan, terus ènèng
wong wédok teka, nggawa botol isiné
lenga wangi sing larang banget. Wongé
terus nglengani sirahé Gusti Yésus.
8 Para murid weruh kuwi mau terus
pada nesu lan pada ngomong marang
sakpada-pada: "Apa kuwi ora ngetyèh-
etyèh duwit? 9 Lenga wangi kuwi nèk
diedol apa ora payu okèh lan duwité
apa ora kenèng dikèkké wong sing ora
nduwé?"
10 Gusti Yésus ngerti rembukané para
muridé terus ngomong: "Kenèng apa
kowé kok pada ngrasani ala marang
wong wédok iki. Wong iki lak nglakoni
barang sing betyik marang Aku ta?
11 Wong ora nduwé kuwi slawasé ya
bakal ènèng terus nang tengahmu,
nanging Aku ora slawasé bakal tyampur
karo kowé. 12 Wong iki enggoné
ngesokké lenga nang awakku iki kanggo
tyetyawis penguburanku. 13 Pada
titènana! Nang endi waé sing digelari
kabar kabungahané Gusti Allah, apa
sing ditindakké karo wong wédok iki
ya bakal diomongké, kanggo pengéling-
éling marang dèkné."

**Yudas Iskariot saguh masrahké
Gusti Yésus marang mungsuhé**

14 Sangka murid-muridé Gusti Yésus
rolas ènèng siji, yakuwi Yudas Iskariot,
sing lunga nang nggoné para pengarepé
imam. 15 Yudas terus takon: "Pira upahé
nèk aku masrahké Yésus marang kowé?"
Yudas terus dikèki duwit selaka telung
puluh. 16 Wiwit waktu kuwi dèkné terus
nggolèk kelunggaran kanggo masrahké
Gusti Yésus marang para pengarepé
imam.

Tyetyawis Pésta Paskah

17 Saiki wis dina wiwitané Riyaya Pésta
Roti Tanpa Ragi. Para murid pada mara
nang nggoné Gusti Yésus terus takon: "Gusti,
Kowé njaluk mangan Pésta Paskah nang
endi? Dadiné awaké déwé bisa tyetyawis."
18 Gusti Yésus terus nyeluk jenengé
sakwijiné wong nang kuta: "Kana
nang omahé wong kuwi lan ngomong:
'Guruné ngomong: waktuku wis teka,
Aku kepéngin mangan Pésta Paskah
karo murid-muridku nang omahmu.' "
19 Murid-murid mau terus budal lan
nindakké apa sing diomong karo Gusti
Yésus, terus pada nyawiské Pésta Paskah.
20 Mbenginé Gusti Yésus mangan
bebarengan karo murid-muridé. 21 Dongé
ijik pada mangan, Gusti Yésus ngomong:
"Aku ngomongi kowé nèk siji sangka
tengahmu bakal ngelungké Aku marang
wong-wong sing arep matèni Aku."
22 Murid-muridé pada sedi banget krungu
Gusti Yésus ngomong kuwi mau, terus
gentènan takon: "Lak dudu aku ta Gusti?"
23 Gusti Yésus semaur: "Wong sing
ngetylupké rotiné nang mangkok
bareng karo Aku, yakuwi sing bakal
ngelungké Aku. 24 Anaké Manungsa
pantyèn kudu mati, awit nang Kitab
wis ketulis bab enggoné Dèkné bakal
mati. Nanging tyilaka tenan wong sing
ngelungké Anaké Manungsa. Luwih apik
semunggoné wong kuwi ora lair waé."
25 Yudas, sing bakal ngelungké
Gusti Yésus, terus takon: "Apa Kowé
ngomongké aku Guru?"
Gusti Yésus semaur: "Kowé déwé sing
ngomong."

Wiwitané Pésta Sutyi

26 Dongé pada mangan, Gusti Yésus
njikuk roti terus ndonga, maturkesuwun

marang Gusti Allah. Rotiné terus
dityuwil-tyuwil terus dikèkké marang
murid-muridé, tembungé: “Pada
ditampani lan dipangan, iki awakku.”
27 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
njikuk ombèné. Sakwisé didongakké
lan maturkesuwun marang Gusti Allah,
Dèkné terus ngelungké ombèné marang
murid-muridé karo ngomong: “Pada
ngombéa kabèh. 28 Awit iki getihku
kanggo netepké prejanjiané Gusti Allah.
Getihku iki mili kanggo wong okèh,
supaya bisa nampa pangapura sangka
dosané. 29 Pada ngertia, Aku bakal
ora ngombé anggur iki menèh nganti
waktuné Aku bakal ngombé anggur
anyar karo kowé kabèh ing Kratoné
Gusti Allah Bapakku.”
30 Sakwisé kuwi Gusti Yésus lan para
muridé terus pada menyanyi lan memuji,
terus budal nang gunung Olèf.

Rasul Pétrus bakal nyélaki Gusti Yésus

31 Gusti Yésus terus ngomong ngéné
marang murid-muridé: “Ing wengi iki
waé kowé bakal pada mblayu ninggal
Aku ijèn. Awit nang Kitab ya wis ketulis
ngéné: ‘Gusti Allah bakal matèni
pangoné lan wedus-wedusé bakal buyar.’
32 Nanging nèk Aku wis tangi sangka
pati, Aku bakal budal nang bawah
Galiléa, ndisiki kowé.”
33 Rasul Pétrus terus ngomong ngéné
marang Gusti Yésus: “Gusti, senajan
murid-murid liyané ninggal Kowé, aku
ora pisan-pisan bakal ninggal Kowé!”
34 Gusti Yésus semaur ngéné:
“Rungokké Pétrus, ing wengi iki waé,
sakdurungé jago kluruk, kowé bakal
nyélaki Aku sampèk ping telu.”
35 Nanging rasul Pétrus ngomong:
“Gusti, Aku ora pisan-pisan bakal
ninggal Kowé, senajan aku kudu mati
bareng karo Kowé.”
Lan murid-murid liyané uga kabèh
pada ngomong ngono.

Gusti Yésus ndonga nang Gètsémané

36 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
budal karo murid-muridé nang
panggonan sing jenengé Gètsémané.
Nang kono Gusti Yésus terus ngomong
marang murid-muridé: “Kowé pada
njagong nang kéné waé. Aku arep
mbrana ndonga.” 37 Gusti Yésus terus
ngejèk rasul Pétrus lan anaké Sébédéus
kabèh loro. Nang kono Gusti Yésus terus
kétok sedi lan wedi banget. 38 Dèkné
terus ngomong marang murid-murid
kuwi: “Atiku jan sedi banget, rasané
kaya wong arep mati. Pada ngentèni
nang kéné lan Aku diréwangi melèk.”
39 Gusti Yésus terus mlaku rada adoh,
terus niba lan ndonga: “Duh Gusti
Allah Bapakku, nèk Kowé gelem, mbok
kasangsaran iki disimpangké sangka
Aku. Nanging ora kekarepanku, mung
kekarepanmu sing kudu klakon.”
40 Gusti Yésus terus balik menèh lan
nemu murid sing telu mau pada turu.
Gusti Yésus terus ngomong marang rasul
Pétrus: “Mosok kowé kabèh telu ora
ènèng sing bisa ngréwangi Aku melèk
namung sak jam waé? 41 Pada melèka
lan pada ndedongaa, supaya ora tiba
ing panggoda. Pantyèn, atiné kepéngin
nglakoni sing betyik, nanging awaké ora
kuwat.”
42 Gusti Yésus terus lunga menèh ping
pindoné ndedonga ngéné: “Gusti Allah
Bapakku, nèk kasangsaran iki pantyèn
ora kenèng disimpangké, ya mosok bodo,
apa karepmu kudu klakon.” 43 Gusti
Yésus terus balik menèh, nanging nemu
muridé telu mau ijik pada turu menèh,
awit mripaté ora kuwat melèk.
44 Murid-muridé kuwi terus ditinggal
menèh lan Gusti Yésus terus ndonga
ping teluné, ya kaya sing ndisik.
45 Sakwisé kuwi Dèkné terus marani
murid-muridé. Dèkné ngomong: “Ijik
pada turu lan lèrèn? Saiki wis waktuné,
Anaké Manungsa bakal dipasrahké
marang wong dosa. 46 Hayuk pada tangi
lan hayuk pada lunga. Delokké, wong
sing ngelungké Aku wis teka.”

Gusti Yésus dityekel

47 Gusti Yésus durung sampèk
rampung sing ngomong, kok Yudas,

salah-sakwijiné murid sing rolas, teka.
Dèkné teka bareng karo wong okèh
sing nggawa pedang lan pentung.
Wong-wong kuwi dikongkon karo para
pengarepé imam lan para pinituwané
bangsa Ju. 48 Yudas wis nggawé tengeran
karo wong-wong kuwi ngéné: “Wong
sing tak ambung, yakuwi wongé. Wong
kuwi sing kudu mbok tyekel.”

49 Yudas terusan marani Gusti Yésus
terus ngomong: “Slamet Guru,” terus
ngambung Dèkné.

50 Gusti Yésus terus semaur: “Ndang
ditindakké apa sing mbok karepké!”

Wong-wong terus pada maju nyekel
Gusti Yésus. 51 Salah-sakwijiné muridé
Gusti Yésus terus narik pedangé
dienggo nyabet kupingé slafé Imam
Gedé. Kupingé tyepol. 52 Gusti Yésus
terus ngomong: “Pedangmu lebokké
menèh! Awit sapa waé sing nganggokké
pedangé, bakal mati karo pedang. 53 Apa
kowé mikir nèk Aku ora bisa nyuwun
marang Bapakku. Nèk Aku gelem,
Dèkné bisa ngongkon mulékat-mulékaté
teka sakwat, ngungkuli rolas golongan.
54 Lah nanging semunggoné ngono, lah
kepriyé sing ketulis nang Kitab bisané
keturutan? Awit nang Kitab wis ketulis
nèk kabèh iki kudu keturutan.”

55 Gusti Yésus saiki ngomong marang
wong-wong: “Apa rumangsamu Aku
iki wong tukang ngrampok, kok kowé
arep nyekel Aku nganggo pedang lan
pentung? Saben dina Aku lak mulangi
nang Gréja Gedé ta? Lah kok ora mbok
tyekel Aku? 56 Nanging kabèh iki kudu
klakon ngéné, supaya apa sing wis
ditulis karo para nabi nang Kitab bisa
keturutan.”

Sakwisé kuwi para muridé Gusti Yésus
terus ninggal Dèkné lan pada mblayu
lunga.

Gusti Yésus nang Kruton Agama

57 Gusti Yésus terus digawa nang
omahé Imam Gedé Kayafas. Nang kono
para guru Kitab lan para pinituwané
bangsa Ju wis pada nglumpuk. 58 Rasul
Pétrus ngetutké Gusti Yésus sangka
kadohan, sampèk tekan lataré omahé
Imam Gedé. Rasul Pétrus terus mlebu,
terus njagong kono karo wong-wong sing
jaga. Dèkné kepéngin weruh kepriyé
bakalé entèk-entèkané. 59 Imamé Gedé
lan para wargané Kruton Agama kabèh
pada nggolèk akal arep nyalahké Gusti
Yésus nganggo seksi-seksi palsu, supaya
Dèkné éntuk setrapan pati. 60 Nanging
senajan okèh wong sing pada maju lan
gelem dadi seksi, paseksiné ora ènèng
buktiné. 61 Terus ènèng wong loro maju
ngomong: “Wong kuwi tau ngomong:
‘Aku bisa mbubrah Gréja Gedé lan bisa
ngedekké menèh ing sakjeroné telung
dina.’ ”

62 Imam Gedé terus ngadek lan takon:
“Apa Kowé ora arep semaur apa-apa
enggoné wong-wong kuwi nyalahké
Kowé?” 63 Nanging Gusti Yésus meneng
waé. Imam Gedé terus ngomong menèh:
“Ing jenengé Gusti Allah sing urip, apa
Kowé ngaku nèk Kowé Kristus, Anaké
Gusti Allah?”

64 Gusti Yésus semaur: “Pantyèn bener.
Nanging ngertia, wiwit saiki kowé bakal
weruh Anaké Manungsa njagong nang
tengené Gusti Allah sing kwasa déwé.
Kowé bakal weruh Dèkné teka nang
méga nang langit.”

65 Krungu tembungé Gusti Yésus kuwi
mau, Imam Gedé terus nyuwèk-nyuwèk
saliné karo ngomong: “Wong iki ngolok-
olok Gusti Allah! Wis ora mbutuhké
seksi menèh! Kowé kabèh pada krungu
déwé enggoné wong kuwi ngolok-olok
Gusti Allah. 66 Saiki kepriyé pinemumu?”

Kabèh terus semaur: “Wong kuwi
salah, kudu dipatèni!”

67 Wong-wong terus ngidoni lan
ngantemi Gusti Yésus. 68 Enèng liyané
sing ngeplak Dèkné karo ngomong: “Jajal
bedèken, Kristus, sapa sing ngeplak Kowé?”

Rasul Pétrus nyélaki Gusti Yésus

69 Rasul Pétrus ijik njagong nang njaba,
nang latar. Terus ènèng wong wédok
slafé Imam Gedé marani dèkné karo
ngomong: “Lo, kowé lak mèlu Yésus ta,
wong sangka Galiléa kaé?”

70 Nanging rasul Pétrus ora ngaku.
Nang ngarepé wong okèh kono dèkné
ngomong: “Aku ora ngerti apa sing mbok
omong kuwi.” 71 Rasul Pétrus terus
lunga sangka lataré kono terus mlaku
lawang ngarep. Nang kono ènèng slaf
wédok liyané sing weruh dèkné. Wongé
ngomong karo wong-wong liyané sing
nang kono: “Wong iki uga mèlu Yésus
sangka Nasarèt kaé!”
72 Nanging sepisan menèh rasul Pétrus
ora ngaku, malah wani sumpah ngomong:
“Aku blas ora kenal marang wong kuwi!”
73 Ora let suwi wong-wong sing nang
kono pada marani rasul Pétrus terus
ngomong: “Pantyèn, kowé uga mèlu
Yésus, awit ketara omonganmu!”
74 Rasul Pétrus terus sumpah menèh:
“Aku wani mati, aku jan ora kenal tenan
karo wong kuwi.” 75 Ing waktu kuwi
terus ènèng jago kluruk. Rasul Pétrus
sakwat kélingan tembungé Gusti Yésus,
dongé Dèkné ngomong: “Sakdurungé
jago kluruk, kowé bakal sélak nganti
ping telu, nèk kowé ora kenal Aku.”
Rasul Pétrus terus metu sangka
panggonan kono lan nangis kelara-lara.

Gusti Yésus dipasrahké marang gramang Pilatus

27 1 Esuké kabèh pengarepé imam
lan para pinituwané bangsa Ju
pada nggawé putusan arep matèni Gusti
Yésus. 2 Dèkné terus dibanda lan digawa
lunga, arep dipasrahké marang Pilatus,
gramangé bawah kono.

Matiné Yudas

3 Kadung Yudas ngerti nèk Gusti
Yésus bakal dipatèni, dèkné terus gela
tenan. Yudas iki sing ngelungké Gusti
Yésus marang mungsuhé. Dèkné terus
mbalèkké duwité telung puluh sèkel
selaka marang para pengarepé imam
lan para pinituwané bangsa Ju. 4 Yudas
ngomong ngéné: “Aku nggawé dosa,
awit aku ngelungké wong sing ora salah,
marakké Dèkné éntuk setrapan pati.”
Nanging para pengarepé imam lan
para pinituwa mau semaur: “Awaké
déwé ora ngerti jawané, iku urusanmu
déwé.”
5 Yudas terus nguntyalké duwité
nang Gréja Gedé, mlaku lunga terus
nggantung.
6 Para pengarepé imam terus njikuki
duwité karo ngomong: “Iki duwit sing
gupak getih, ora kenèng dilebokké nang
wadah duwit kurban.” 7 Terus pada
setuju nèk duwité dienggo tuku keboné
wong sing tukang nggawé kendi. Kebon
kuwi arep dienggo kuburané wong
sangka liya negara sing mati nang kono.
8 Mulané tekan sepréné kebon kuwi
dijenengké Akeldama, tegesé: kebon
gupak getih.
9 Kuwi mau kabèh marakké klakon
apa sing wis diomong karo nabi Yéremia
dèk mbiyèn, uniné: “Pada nampa duwit
telung puluh sèkel selaka, yakuwi
regané wong siji miturut timbangané
wong Israèl. 10 Duwit mau dienggo nuku
keboné tukang nggawé kendi. Kuwi
tembungé Gusti marang aku.”

Gusti Yésus nang nggoné gramang Pilatus

11 Gusti Yésus terus ditakon-takoni
karo gramang Pilatus. Pitakonané
ngéné: “Apa Kowé ratuné wong Ju?”
Gusti Yésus semaur: “Ya, kuwi
bener.” 12 Para pengarepé imam lan
para pinituwané bangsa Ju terus pada
nyalah-nyalahké Gusti Yésus, nanging
Dèkné meneng waé.
13 Gramang Pilatus terus takon: “Apa
Kowé ora krungu enggoné wong-wong
pada nyalahké Kowé bab werna-werna
prekara?”
14 Nanging Gusti Yésus ora semaur
apa-apa blas, marakké Pilatus nggumun
banget.

Gusti Yésus nampa setrapan pati

15 Lumrahé, saben taun nèk wayah
dina Paskah, Pilatus ngetokké setrapan
siji, sing dipilih karo wong okèh. 16 Ing
waktu kuwi ènèng setrapan sing jenengé
Barabas. 17 Kadung wong sing pada
nglumpuk wis okèh, Pilatus terus takon

marang wong-wong kuwi: “Sapa sing
mbok jaluk metu: Barabas apa Yésus
sing diarani Kristus?” 18 Pilatus ngomong
ngono kuwi, awit dèkné ngerti nèk wong
Ju sengit marang Gusti Yésus, mulané
Dèkné dipasrahké marang Pilatus.
19 Dongé Pilatus njagong nang krosi
kruton, bojoné dèkné terus kongkonan
ngomongi dèkné ngéné: “Aja mèlu-mèlu
ngurusi prekarané wong sing ora salah
kuwi. Awit mau mbengi aku ngimpi lan
krasa sedi tenan nyawang wong kuwi.”
20 Nanging para pengarepé imam lan
para pinituwané wong Ju pada ngojok-ojoki
wong-wong sing nang kono, pada njaluk
supaya Barabas dietokké lan Gusti Yésus
dipatèni. 21 Pilatus terus takon marang
wong-wong: “Karepmu wong loro kuwi,
sing endi sing kudu tak etokké?”

Wong-wong semaur: “Barabas!”
22 Pilatus terus ngomong: “Lah nèk
Barabas sing metu, lah Yésus, sing
dityeluk Kristus, kudu tak kapakké?”

Wong-wong semaur bareng:
“Dipentèng waé!”
23 Pilatus terus takon: “Lah apa salahé
wong iki?”

Nanging wong-wong malah tambah
banter sing mbengok: “Wong kuwi
dipentèng waé!”
24 Pilatus weruh nèk ngono kuwi dèkné
ora bisa nentremké wong-wong, malah
tambah gedé rétyokké. Mulané dèkné terus
ngongkon njikukké banyu lan nang ngarepé
wong-wong kuwi dèkné misuhi tangané karo
ngomong: “Aku ora nduwé salah apa-apa nèk
wong iki mati. Kuwi urusanmu déwé!”
25 Wong-wong semaur bareng: “Ora
dadi apa, awaké déwé lan anak-anaké
awaké déwé sing tanggung jawab patiné
wong kuwi!”
26 Pilatus terus nuruti karepé wong-
wong. Barabas dietokké, nanging Gusti
Yésus dipetyuti. Sakwisé kuwi Gusti
Yésus terus dipasrahké marang para
soldat supaya dipentèng.

Gusti Yésus digawé sembrana

27 Para soldat terus nggawa Gusti
Yésus nang palèsé Pilatus, terus pada
nyeluk soldat kabèh sing nang kono,
kongkon pada nglumpuk ngubengi
Dèkné. 28 Saliné Gusti Yésus terus
dityepot, diganti salin abang mbranang
kaya ratu. 29 Soldat-soldat mau terus
pada nggawé makuta karo pangé eri-eri,
terus dipasang nang sirahé Gusti Yésus.
Tangané tengen dityekeli teken. Sakwisé
kuwi terus étok-étoké pada sujut nang
ngarepé, ngomong: “Dipuji ratuné wong
Ju!” 30 Para soldat mau terus ngidoni
Gusti Yésus. Tekené terus dijikuk sangka
tangané terus dienggo ngantemi sirahé.
31 Sakwisé moyoki kuwi, para soldat
terus nyepot saliné sing abang, terus
dienggoni saliné déwé menèh. Gusti
Yésus terus digawa metu arep dipentèng.

Gusti Yésus dipentèng

32 Nang sak njabané kuta terus pada
metuki sakwijiné wong sangka kuta
Siréné. Wongé jenengé Simon. Simon
dipeksa kongkon nggawa kayuné sing
arep dienggo mentèng Gusti Yésus.
33 Sing mlaku terus tekan panggonan
sing jenengé Golgota. Golgota kuwi
tegesé: endasé wong mati. 34 Nang kono
Gusti Yésus dikèki ngombé anggur
dityampuri rasa pait. Kadung ngityipi,
Dèkné terus ora gelem ngombé.
35 Gusti Yésus terus dipentèng lan
saliné diedum nganggo lotré. 36 Para
soldat terus pada njagong nang
kono karo njaga. 37 Nang nduwuré
sirahé Gusti Yésus dipasang tulisan
sing ngomongké apa jalarané Dèkné
dipentèng. Tulisané ngéné: “Iki Yésus,
wong Nasarèt, ratuné wong Ju.”
38 Bareng karo Gusti Yésus uga ènèng
wong nakal loro dipentèng, siji nang
sebelah tengen, liyané nang sebelah
kiwa.
39 Wong-wong sing liwat kono pada
gèdèk-gèdèk lan moyoki Gusti Yésus.
40 Tembungé ngéné: “Kowé jaréné arep
mbubrah Gréja Gedé lan arep ngedekké
menèh sakjeroné telung dina. Nèk Kowé
pantyèn Anaké Gusti Allah tenan, jajal
utyuli awakmu déwé lan meduna sangka
pentèngan!”

41 Para pengarepé imam lan para
guru Kitab lan uga para pinituwané
bangsa Ju pada mèlu moyoki Gusti
Yésus. 42 Pada ngomong ngéné: "Wong
liyané ditulungi, lah awaké dèkné
déwé ora bisa nulungi! Nèk wong iki
pantyèn ratuné Israèl tenan, jajal medun
sangka pentèngan, dadiné awaké déwé
bisa pretyaya. 43 Dèkné njagakké Gusti
Allah lan ngakuné Anaké Gusti Allah.
Nèk Gusti Allah trésna marang Dèkné,
ditulungi kono!"
44 Wong nakal sing dipentèng bareng,
uga pada mèlu moyoki Gusti Yésus.

Ninggalé Gusti Yésus

45 Molai jam rolas awan sak negara
malih peteng, kira-kira telung jam
suwéné. 46 Kira-kira jam telu soré Gusti
Yésus terus mbengok banter: "Eloi,
Eloi, lamah sabaktani!" Kuwi tegesé:
"Gustiku, Gustiku, kenèng apa Aku kok
mbok tinggal?"
47 Wong-wong sing liwat kono sing
pada krungu kuwi pada ngomong:
"Wong kuwi nyeluk nabi Elia." 48 Terus
ènèng siji njikuk spons dietylupké nang
anggur ketyut. Sponsé terus dipasang
nang putyuké garan kayu terus dikèkké
Gusti Yésus kongkon nyesep.
49 Nanging wong-wong liyané
ngomong: "Mengko ndisik, jajal dientèni,
nabi Elia arep nulungi Dèkné apa ora!"
50 Gusti Yésus terus mbengok banter
sepisan menèh, terus ninggal.
51 Ing waktu kuwi kordèné Gréja
Gedé suwèk dadi loro, sangka nduwur
mengisor. Terus ènèng lindu lan
gunung-gunung pada mbengkak.
52 Kuburan-kuburan pada menga lan
okèh wong mati sing mauné temen nurut
Gusti, pada urip menèh. 53 Wong-wong
iki pada metu sangka kuburané lan
sakwisé Gusti Yésus tangi sangka pati,
wong-wong iki mlebu nang Kuta Sutyi
Yérusalèm. Nang kono wong okèh pada
weruh wong-wong iki.
54 Kumendan-kumendan lan para
soldaté sing njaga Gusti Yésus pada
krasa linduné lan uga pada weruh
sembarang sing klakon mau. Kabèh
pada wedi tenan lan pada ngomong:
"Wong iki pantyèn Anaké Gusti Allah
tenan."
55 Nang kono okèh wong wédok sing
nyawang sangka kadohan. Wong-wong
iki mauné pada mèlu Gusti Yésus wiwit
sangka bawah Galiléa, tujuané ngladèni
Dèkné. 56 Wong wédok-wédok iki
kayadéné: Maria Makdaléna, Maria ibuné
Yakobus lan Yosèf lan bojoné Sébédéus.

Gusti Yésus dikubur

57 Ing wayah soré ènèng wong sugih
sangka kuta Arimatéa teka. Wongé
jenengé Yosèf lan dèkné uga muridé Gusti
Yésus. 58 Yosèf iki mara nang nggoné
Pilatus nembung layoné Gusti Yésus.
Pilatus terus mréntah supaya layoné Gusti
Yésus dikèkké marang Yosèf. 59 Yosèf
terus ngedunké layoné sangka pentèngan,
terus dibuntel mori anyar. 60 Layoné terus
disèlèhké nang kuburané Yosèf déwé sing
ijik anyar. Kuburan iki sakwijiné guwa
sing digrowong nang watu. Sakwisé
nutup lawangé kuburané karo watu gedé,
Yosèf terus lunga. 61 Maria Makdaléna lan
Maria sing liyané pada kèri nang kono,
njagong nang ngarepé kuburan.

Kuburané Gusti Yésus dijaga

62 Esuké, ing dina sabat, para
pengarepé imam lan para Farisi pada
mara nang nggoné Pilatus. 63 Tembungé
ngéné: "Bapak gramang, awaké déwé
kélingan nèk wong tukang ngapusi
kuwi tau ngomong ngéné dongé ijik
urip: 'Sakwisé telung dina Aku bakal
urip menèh.' 64 Mulané apik nèk bapak
gramang mréntah kongkon njaga
kuburané tekan telung dinané. Awit
nèk ora ngono, mengko murid-muridé
bisa nyolong layoné, terus ngomong-
omong marang wong-wong: 'Gusti Yésus
urip menèh.' Lah apusan sing anyar iki
mengko nyamariné ngungkuli apusan
sing ndisik."
65 Pilatus terus ngomong: "Kana
nggawa soldat lan kuburané dijaga sing
apik."

66 Wong-wong terus pada budal
nang kuburané Gusti Yésus. Lawangé
kuburané terus diségel lan soldat-soldaté
dikongkon njaga nang kono.

Tanginé Gusti Yésus sangka pati

28 1 Kadung dina sabat wis
kliwat, ing dina minggu ésuk
mruput, Maria Makdaléna lan Maria
liyané pada lunga niliki kuburané
Gusti Yésus. 2 Dadakan waé ènèng lindu
sing gedé banget, awit ènèng mulékat
medun sangka swarga. Mulékaté
terus ngglundungké watu tutupé
kuburan, terus njagong nang watu mau.
3 Mulékaté kétoké kaya klélapé bledèk
lan saliné putih sumeblak. 4 Soldat-soldat
sing jaga kono pada kagèt tenan lan
sangking wediné sampèk pada kaya
wong mati.
5 Mulékaté terus ngomong marang
wong wédok-wédok mau: “Aja pada
wedi! Aku ngerti nèk kowé pada
nggolèki Yésus sing wis dipentèng.
6 Dèkné ora nang kéné, Dèkné wis
tangi, tyotyok karo sing diomongké dèk
mbiyèn. Mbok jajal didelok panggonan
tilasé. 7 Mulané kana pada ndang balika
ngomongi murid-muridé nèk Dèkné wis
tangi lan budal ndisiki nang Galiléa.
Murid-muridé diomongi nèk bakal
metuki Dèkné nang kana. Yakuwi sing
kudu tak omongké marang kowé.”
8 Wong wédok-wédok mau terus gelis-
gelis lunga sangka kuburan kono karo
rasa wedi tyampur bungah. Mlakuné
gelis, awit ndang kepéngin ngomongi
murid-muridé Gusti Yésus bab lelakon
kuwi mau.
9 Gusti Yésus terus metuki wong
wédok-wédok mau, ngomong: “Pada
slameta!” Wong wédok-wédok mau terus
pada nyedeki lan sujut nang ngarepé,
terus pada nyekeli sikilé Gusti Yésus.
10 Gusti Yésus ngomong: “Aja pada wedi!
Kana balika lan sedulur-sedulurku pada
diomongi kongkon pada budal nang
Galiléa. Nang kana mengko bakal weruh
Aku!”

Tembungé sing jaga kuburan

11 Dongé wong wédok-wédok ijik
pada mlaku, soldat-soldat sing jaga
kuburan terus pada lunga nang kuta
Yérusalèm, arep ngomongi marang para
pengarepé imam bab apa sing klakon
kabèh. 12 Para pengarepé imam terus
pada rembukan karo para pinituwané
bangsa Ju. Wong-wong terus nggawé
putusan ngekèki duwit okèh marang
soldat-soldat sing jaga kuburan. 13 Para
soldat sing jaga dikongkon ngomong-
omongké nèk murid-muridé Gusti Yésus
teka ing wayah wengi terus nyolong
layoné, dongé sing jaga ijik turu. 14 Para
soldat sing jaga kuburan dipenging wedi,
senajan gramangé krungu, awit para
pengarepé imam bakal omong-omongan
karo dèkné, supaya sing jaga kuburan
ora bakal disetrap.
15 Para soldat mau terus nampa duwité
lan nuruti apa karepé para pengarepé
imam lan pinituwané bangsa Ju.
Tembungé para soldat mau terus kesebar
nang tengahé bangsa Ju, tekan sepréné.

Tembungé Gusti Yésus marang murid-muridé

16 Murid-muridé Gusti Yésus sewelas
pada budal nang Galiléa, nang gunung
sing wis diomong karo Gusti Yésus.
17 Kadung pada weruh Gusti Yésus,
murid-murid mau terus pada sujut nang
ngarepé. Nanging ènèng murid siji-loro
sing durung pretyaya. 18 Gusti Yésus
terus nyedeki murid-muridé, terus
ngomong: “Sak ènèngé pangwasa nang
swarga lan nang bumi wis dipasrahké
marang Aku karo Gusti Allah. 19 Mulané,
kana pada budala, bangsa-bangsa nang
sak lumahé bumi diparani kabèh lan
didadèkké muridku. Pada dibaptis
ing jenengé Gusti Allah Bapaké,
Anaké lan Roh Sutyi. 20 Pada diblajari
nuruti sakkèhé piwulang sing wis tak
wulangké marang kowé. Lan pada
titènana, Aku bakal ngantyani kowé
terus tekan entèk-entèkané jaman.”

Kabar kabungahan sangka Gusti Allah miturut Markus

Yohanes Pembaptis

1 1 Iki kabar kabungahan bab Gusti
Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah.
2 Kabar kabungahan iki wiwitané kaya
sing wis ditulis karo nabi Yésaya ing
jaman mbiyèn. Ketulis nèk Gusti Allah
ngomong ngéné marang Anaké:

> “Ya wong iki sing tak kongkon teka ndisik,
> kongkon nata atiné wong-wong, supaya pada gelem nggugu marang Kowé!”

3 Terus ènèng tulisan menèh ngomong
ngéné:

> “Nang wustèn ènèng wong bengok-bengok,
> ngomongi wong-wong kongkon pada nata uripé,
> awit Gusti arep teka.”

4-6 Kuwi mau kabèh ngomongké
Yohanes sing manggon nang wustèn.
Saliné Yohanes wulu unta lan sabuké
lulang. Pangané namung walang
lan maduné tawon alasan. Yohanes
ngomongi wong-wong kongkon pada
ninggal klakuan ala lan pada dibaptis,
supaya Gusti Allah ngapura salahé
kabèh. Sangka bawah Yudéa lan sangka
kuta Yérusalèm wong pirang-pirang
pada teka ngrungokké piwulangé
Yohanes. Kabèh pada ngakoni salahé
marang Gusti Allah lan pada dibaptis
nang laut Yordan.
7 Yohanes ngomongi wong-wong
ngéné: “Bakal ènèng wong liyané teka.
Wong kuwi kwasané ngungkul-ungkuli
aku. Aku jan blas ora kenèng dipadakké
karo Dèkné! 8 Aku mbaptis kowé
namung karo banyu, nanging Dèkné
bakal mbaptis kowé karo Roh Sutyi.”

Gusti Yésus dibaptis karo Yohanes

9 Ing wayah kuwi Gusti Yésus lunga
sangka kuta Nasarèt, sangka distrik
Galiléa. Dèkné terus dibaptis karo
Yohanes nang laut Yordan. 10 Kadung
Gusti Yésus wis mentas sangka banyu,
Dèkné terus weruh langité menga.
Sakwisé kuwi terus Roh Sutyi medun
kétoké kaya manuk dara, méntyloki
Dèkné. 11 Terus ènèng swara sangka
langit ngomong: “Kowé Anakku sing
tak trésnani. Aku jan lega banget karo
Kowé!”

Gusti Yésus nang wustèn

12 Sakwisé kuwi Roh Sutyi terus
nuntun Gusti Yésus digawa nang wustèn.
13 Nang wustèn kono Gusti Yésus patang
puluh dina suwéné. Dèkné dijajal karo
Sétan, manut marang Gusti Allah apa
ora. Panggonan kono kuwi okèh kéwané
galak, nanging Gusti Yésus dijaga lan
diladèni karo mulékat-mulékaté Gusti
Allah.

Gusti Yésus molai nggelar kabar kabungahan lan nggolèk murid

14 Sakwisé Yohanes dityekel lan
dilebokké nang setrapan karo ratu
Hérodès, Gusti Yésus terus teka nang
Galiléa. Nang bawah kono Gusti Yésus
nggelar kabar kabungahané Gusti
Allah. 15 Dèkné ngomong ngéné: “Saiki
wantyiné wis teka enggoné Gusti Allah
arep ngedekké kratoné. Mulané pada
pretyayaa marang kabar kabungahané

Gusti Allah lan pada ninggala klakuan
ala!”
16 Dongé Gusti Yésus mlaku nang
pinggiré mér Galiléa kono, Dèkné weruh
Simon lan Andréas ijik pada nguntyalké
jalané. Wong loro kakang-adi iki
kerjanané nggolèk iwak. 17 Gusti Yésus
terus ngomong: “Pada mèlua Aku! Kowé
bakal tak blajari dadi tukang nggolèk
wong.” 18 Simon lan Andréas terus pada
ninggal jalané lan ngetutké Gusti Yésus.
19 Kadung Gusti Yésus mlaku rada
adoh menèh terus weruh Yakobus lan
Yohanes, kabèh loro anaké Sébédéus.
Wong loro iki ijik pada ndandani
jalané nang prauné. 20 Nanging kadung
dityeluk karo Gusti Yésus terus pada
mèlu Dèkné. Bapaké lan wong-wong sing
ngréwangi nggolèk iwak pada ditinggal
nang prauné.

Gusti Yésus ngetokké demit

21 Gusti Yésus lan murid-muridé pada
teka nang kuta Kapèrnakum. Ing dina
sabat Gusti Yésus mlebu nang sinaguk
lan mulangi wong-wong. 22 Wong-wong
kagèt lan nggumun bab enggoné Gusti
Yésus mulangi, awit Dèkné mulangi
nganggo kwasané Gusti Allah, ora kaya
guru-guru Kitab.
23 Dongé Gusti Yésus ijik mulangi,
terus dadakan waé ènèng wong sing
nang kono bengok-bengok. Wong iki
dikwasani demit. 24 Wongé bengok-
bengok ngomong: “Yésus wong Nasarèt,
aku arep mbok kapakké? Apa tekamu
iki arep matèni awaké déwé? Aku ngerti
Kowé kuwi sapa. Kowé kuwi wong sutyi,
wong kongkonané Gusti Allah.”
25 Demité mau terus digentak karo
Gusti Yésus, Dèkné ngomong: “Meneng!
Metua sangka wong kuwi!”
26 Demité terus ngontang-antingké
wongé, terus metu karo njerit-njerit.
27 Wong-wong nggumun kabèh lan pada
takon marang sakpada-pada: “Apa
iku ya? Iki wulangan anyar nganggo
kwasané Gusti Allah. Dèkné wani
mréntah demit kongkon metu lan
demité ya manut tenan.”
28 Sakwat jenengé Gusti Yésus
kesuwur nang sak bawah Galiléa kono.

Gusti Yésus nambani sing lara

29 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
metu. Dèkné terus bareng karo Yakobus
lan Yohanes budal nang omahé Simon.
Andréas mbarang ya manggon nang
omah kuwi. 30 Ibu maratuwané Simon
ijik nglétak nang ambèn, awit lara
panas. Gusti Yésus ya terus diomongi
nèk wongé lara. 31 Gusti Yésus terus
niliki sing lara. Wongé dityekel tangané
lan ditangèkké. Wongé terus mari lan
ngladèni dayohé.
32 Ing wayah wengi, sakwisé
srengéngé wis medun, wong sing lara
lan sing dikwasani demit pada digawa
nang nggoné Gusti Yésus. 33 Wong sak
kuta terus pada nglumpuk nang latar
nang ngarepé omah. 34 Wong lara werna-
werna ditambani kabèh karo Gusti
Yésus. Uga demit-demit sing ngwasani
uripé wong okèh pada dietokké kabèh.
Lan demit-demit mau pada dipenging
ngomong apa-apa bab Gusti Yésus,
senajana demité pada ngerti Dèkné kuwi
sapa.

Gusti Yésus nggelar kabar kabungahan nang désa-désa nang bawah Galiléa

35 Ing wayah ésuk mruput, dongé
ijik peteng ndedet, Gusti Yésus tangi
terus lunga nang panggonan sing sepi.
Nang kono Dèkné ndonga. 36 Simon lan
murid-murid liyané terus pada nggolèki
Gusti Yésus. 37 Kadung wis ketemu,
murid-murid mau terus ngomong: “Gusti,
wong-wong pada nggolèki Kowé!”
38 Gusti Yésus malah semaur: “Hayuk
awaké déwé budal nang désa-désa
liyané nang sak kiwa-tengené kéné.
Kana mbarang kudu tak gawani kabar
kabungahan, awit enggonku teka
mbréné iki perluné ya namung kuwi.”
39 Gusti Yésus terus mlaku-mlaku
marani désa-désa nang bawah Galiléa
karo nggelarké kabar kabungahan nang
sinaguk-sinaguk. Lan demit-demit sing
ngwasani wong pada dietokké kabèh.

Gusti Yésus nambani wong lara lépra

40 Enèng wong lara lépra mara nang
nggoné Gusti Yésus, terus niba nang
ngarepé njaluk tulung ngomong: “Nèk
Kowé gelem, Kowé bisa nambani aku!”
41 Gusti Yésus melas banget, mulané
terus ndemèk wongé lan ngomong: “Aku
gelem! Kowé wis mari saiki!” 42 Sakwat
wongé ya terus mari tenan. 43-44 Gusti
Yésus terus ngongkon wongé lunga,
nanging dipenging ngomong-omong
karo wong-wong. Gusti Yésus ngongkon
wongé ngéné: “Kana kowé maraa nang
nggoné imamé, supaya dèkné weruh
awakmu lan kowé ngekèkana kurban
marang Gusti Allah miturut wèté nabi
Moses. Dadiné wong-wong ngerti nèk
kowé wis mari tenan.”
45 Nanging kadung wongé lunga
sangka kono, dèkné terus molai
ngomong-omongi wong-wong nèk dèkné
wis ditambani karo Gusti Yésus. Saiki
Gusti Yésus ora bisa ngleboni kuta apa
désa, tanpa dititèni karo wong-wong.
Mulané Dèkné terus nang sak njabané
kuta waé, nang panggonan sing ora
ènèng wongé. Nanging wong-wong
sangka endi-endi ijik meksa teka marani
Dèkné.

Wong lumpuh bisa mlaku menèh

2 1 Let kira-kira rong dina Gusti Yésus
balik menèh nang Kapèrnakum.
Wong-wong krungu nèk Dèkné nang
omah. 2 Wong pirang-pirang terus pada
ngumpul, sampèk nang omahé ora
ènèng nggoné menèh. Nang ngarep
lawang mbarang ya kebek karo wong.
Gusti Yésus terus mulangi wong-wong
bab pituturé Gusti Allah. 3 Terus ènèng
wong teka arep nang nggoné Gusti Yésus
nggawa wong lumpuh. Wong lumpuh
iki digotong wong papat. 4 Nanging
sangking okèhé wong, sing nggotong
wong lumpuh mau ora bisa tekan
nggoné Gusti Yésus. Mulané terus
pada njebol payoné omahé. Kadung
wis nggawé bolongan nang payoné,
wongé sing lumpuh terus diedunké sak
klasané. 5 Gusti Yésus weruh pengandelé
wong-wong iki, mulané terus ngomong
marang sing lumpuh: “Anakku, Aku
ngapura dosamu!”
6 Nang omah kono uga ènèng
guru-guru Kitab mèlu ngrungokké.
7 Guru-guru iki pada mbatin: “Lah wong
kuwi kok wani-wani ngomong ngono?
Kuwi lak ngèlèk-èlèkké Gusti Allah, awit
namung Gusti Allah déwé sing bisa
ngapura dosané manungsa!”
8 Nanging Gusti Yésus weruh pikirané
guru-guru mau, mulané Dèkné terus
ngomong: “Kenèng apa kowé kok pada
nduwé pikiran kaya ngono? 9 Gampang
sing endi, ngomong marang wong
lumpuh iki: ‘Dosamu wis dingapura’ apa
ngomong: ‘Ngadeka, klasamu diangkat
lan mlakua!’ 10 Aku namung kepéngin
nduduhké marang kowé, nèk Anaké
Manungsa nduwèni kwasa ngapura
dosa nang jagat kéné!” Gusti Yésus
terus ngomong marang wong lumpuh
mau: 11 “Aku ngongkon kowé, ngadeka,
klasamu diangkat lan kana mulih!”
12 Wongé terus ngadek nang ngarepé
wong okèh kono, njikuk klasané terus
lunga. Wong kabèh pada nggumun
lan pada ngluhurké Gusti Allah karo
ngomong: “Barang kaya ngéné iki awaké
déwé durung tau weruh!”

Gusti Yésus merdayoh nang omahé wong belasting

13 Gusti Yésus terus lunga menèh
sangka Kapèrnakum. Saiki Dèkné mlaku
nang pinggir mér. Wong okèh terus pada
teka marani Dèkné. Kabèh terus pada
diwulangi. 14 Dongé liwat, Gusti Yésus
weruh wong belasting, sing jenengé Lévi,
ijik njagong nang kantoré. Lévi kuwi
anaké Alféus. Gusti Yésus terus nyeluk
Lévi ngomong: “Hayuk mèlu Aku!” Lévi
terus ngadek lan mèlu Gusti Yésus.
15 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus
lan murid-muridé pada jagongan nang
omahé Lévi, tunggal sak méja karo
wong-wong belasting lan wong-wong
liyané sing dianggep dosa. Wong kaya
ngono kuwi okèh sing pada mèlu Gusti

Yésus. 16 Enèng guru-guru Kitab sangka
golongané wong Farisi pada weruh nèk
Gusti Yésus mangan tyampur karo wong
belasting lan wong dosa. Mulané guru-
guru Kitab mau terus takon marang
murid-muridé Gusti Yésus: "Lah Yésus
kok jagongan lan mangan tyampur karo
wong kaya ngono?"
17 Gusti Yésus krungu pitakonané
guru-guru Kitab mau, mulané Dèkné
terus semaur: "Sing mbutuhké dokter
kuwi mesti ya sing lara ta, mosok sing
waras? Mulané, tekaku nang jagat kéné
ora nggolèki wong sing nganggep nèk
uripé wis bener, nanging nggolèki wong
sing dosa."

Pitakonan bab pasa

18 Ing sakwijiné dina murid-muridé
Yohanes Pembaptis lan para Farisi pada
pasa. Ing dina kuwi ènèng wong pada
mara nang nggoné Gusti Yésus takon:
"Kenèng apa murid-muridé Yohanes lan
murid-muridé para Farisi pada pasa,
nanging murid-muridmu kok ora?"
19 Gusti Yésus terus semaur: "Apa
dayoh nang mantènan kaé ora pada
mangan énak lan pada mèlu bungah.
Suwéné ijik tyampur karo mantèné
mesti ya ora ènèng sing sedi. 20 Nanging
bakal ènèng wayahé mantèné lanang
kuwi bakal digawa lunga. Ing wayah
kuwi kantya-kantyané bakal pada sedi
lan ora mangan."
21 Mosok salin lawas kenèng ditambal
karo gombal anyar sing durung tau
diumbah? Ya ora ta. Awit nèk diumbah
tambalané bisa mengkeret terus suwèk
menèh, ambané ngungkuli mauné.
22 Lan menèh, mosok anggur anyar
diwadahi kantongan lulang lawas? Mesti
ora ta! Mengko ndak kantongané bedah
lan angguré wutah nganggur. Anggur
anyar kuduné diwadahi kantongan
anyar.

Tujuané dina sabat kanggo manungsa

23 Ing sakwijiné dina sabat Gusti
Yésus mlaku turut kebon gandum karo
murid-muridé. Sak barengé mlaku
murid-muridé pada ngepèki wohé
gandum dipangan. 24 Wong Farisi
sing pada weruh kuwi terus ngomong
marang Gusti Yésus: "Lah kepriyé
kuwi? Ing dina sabat lak ora éntuk
nyambutgawé apa-apa ta? Lah murid-
muridmu kok ngepèki gandum?"
25 Gusti Yésus semaur: "Apa kowé ora
tau matya bab ratu Daved, dongé dèkné
lan kantya-kantyané pada ngelih banget,
nanging ora nduwé panganan apa-apa?
26 Apa dèkné ora terus mlebu nang
omahé Gusti Allah lan mangan rotiné.
Dèkné lak wis ngerti ta nèk namung
para imam sing éntuk mangan roti sing
wis dipasrahké marang Gusti Allah
kuwi. Ing waktu kuwi sing dadi Imam
Gedé Abiatar. Malah kantyané mbarang
diedumi lan pada mèlu mangan karo
Daved. Lan ora ènèng wong sing
ngomong nèk dèkné klèru."
27 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
"Gusti Allah enggoné nganakké dina
sabat kuwi ora kanggo ngangèlké,
nanging kanggo ngepénakké uripé
manungsa. 28 Mulané, Anaké Manungsa
sing bisa ngarani bab sing éntuk lan sing
ora éntuk ditandangi ing dina sabat."

Gusti Yésus nambani wong ing dina sabat

3 1 Ing dina sabat liyané Gusti Yésus
mlebu nang sinaguk menèh. Nang
kono ènèng wong sing tangané lumpuh
sebelah. 2 Nang kono uga ènèng wong-
wong sing pada nggolèk jalaran kanggo
ngelahké Gusti Yésus. Wong-wong iki
pada ndelokké, awit kepéngin ngerti
Gusti Yésus nambani wongé apa ora ing
dina sabat iki. 3 Gusti Yésus terus nyeluk
wong sing lumpuh tangané kongkon
maju, supaya wong-wong bisa weruh
dèkné. 4 Gusti Yésus terus takon marang
wong-wong: "Aku kepéngin krungu: ing
dina sabat apik nggawé betyik apa apik
nggawé ala? Apik nulungi wong apa apik
matèni?"
Wong-wong amleng kabèh, ora ènèng
sing wani semaur apa-apa. 5 Gusti Yésus
nyawang wong-wong karo ya jèngkèl ya

sedi, awit wong-wong ora gelem nitèni
barang sing bener. Mulané Dèkné terus
ngomong marang wong sing lumpuh
tangané: “Tanganmu dietungké!” Wongé
terus ngetungké tangané, awit wis ora
lumpuh menèh. Saiki wis mari kaya
mauné. 6 Wong Farisi sing nang kono
terus pada lunga. Terus pada rembukan
karo wong-wong golongané Hérodès.
Bebarengan wong-wong kuwi pada
nggawé akal kepriyé enggoné arep
matèni Gusti Yésus.

Gusti Yésus mulangi sangka prau

7-8 Gusti Yésus lan murid-muridé pada
lunga nang pinggir mér Galiléa. Wong
okèh banget pada ngetutké Dèkné.
Enèng sing sangka bawah Galiléa lan
Yudéa lan sangka kuta Yérusalèm. Uga
ènèng sing sangka bawah Iduméa,
sangka abrahané laut Yordan lan sangka
sak kiwa-tengené kuta Tirus lan Sidon.
Wong-wong iki pada gemruduk marani
Gusti Yésus, awit kabèh krungu nèk
Dèkné nindakké barang sing nggumun-
nggumunké. 9 Mulané Gusti Yésus
ngomongi murid-muridé kongkon pada
nyawiské prau siji. Dadiné senajan wong
okèh pada esuk-esukan kepéngin maju,
Gusti Yésus ora usah diesuk-esuk wong,
awit Dèkné bisa njagong nang prauné.
10 Gusti Yésus wis nambani wong
pirang-pirang, mulané wong-wong sing
nduwé lara pada ngesuk-esuk, kepéngin
ndemèk Dèkné supaya bisa mari.
11 Wong-wong sing dikwasani demit nèk
weruh Gusti Yésus terus pada niba nang
ngarepé. Demité terus pada bengok-
bengok ngomong: “Kowé kuwi Anaké
Gusti Allah!”
12 Nanging demit-demit mau disenèni
karo Gusti Yésus, dipenging ngomong-
omongké Dèkné kuwi sapa.

Gusti Yésus milih rasul rolas

13 Gusti Yésus saiki terus munggah
nang gunung. Dèkné milih wong-wong
sing kongkon mèlu. Wong-wong ya
terus pada teka. 14-15 Sangka tengahé
wong-wong sing pada teka kuwi Gusti
Yésus terus milih wong rolas sing kudu
mèlu Dèkné nang endi waé. Awit wong
rolas iki sing bakal nggelar kabar
kabungahané Gusti Allah lan bakal
nduwèni kwasa nundungi demit.
16-17 Sing dipilih ya wong rolas
iki: Simon sing dikèki jeneng liyané,
yakuwi Pétrus, Yakobus karo Yohanes
sing kakang-adi. Kabèh loro iki anaké
Sébédéus lan pada diarani Boanèrges
karo Gusti Yésus, tegesé: anak gluduk.
18-19 Sing liya-liyané jenengé Andréas,
Filipus, Bartoloméus, Matéus, Tomas,
Yakobus anaké Alféus, Tadéus, Simon
sing diarani Patriot lan Yudas sangka
Iskariot, sing ing tembé bakal ngelungké
Gusti Yésus marang mungsuhé.

Gusti Yésus lan Sétan

20 Gusti Yésus terus balik nang omah.
Nanging wong okèh banget pada teka
menèh marani Dèkné, sampèk ora kober
mangan. 21 Sedulur-seduluré Gusti Yésus
pada krungu bab kuwi. Lan menèh
ènèng sing ngomong nèk Dèkné kuwi
ora waras. Mulané sedulur-seduluré mau
terus budal arep marani Gusti Yésus
diejèk mulih.
22 Guru-guru Kitab sing teka sangka
Yérusalèm pada ngomong: “Wong kuwi
dikwasani Bèlsebul, penggedéné demit.
Mulané Dèkné bisa ngetokké demit.”
23 Wong-wong mau terus dityeluk
karo Gusti Yésus lan diwulangi nganggo
tembung gambar. Gusti Yésus ngomong:
“Mosok Sétan arep nglawan balané
déwé? Mesti ora ta! 24 Semunggoné
ing sakjeroné negara wongé pada
memungsuhan marang sakpada-pada,
negara kuwi mesti bakal rusak. 25 Uga
ing sakjeroné omah-omah, nèk wongé
pada neng-nengan lan memungsuhan,
brayat kuwi mesti ndang bubrah. 26 Lah
saiki dipikir déwé sing apik: nèk Sétan
nglawan balané déwé, lah gèk kepriyé?
Mesti Sétan ya wis ora nduwé bala
menèh.
27 “Apa ènèng wong bisa ngleboni
omahé wong sing gedé lan rosa
pawakané, terus nyolongi sembarang

sak ènèngé? Mesti ya ora bisa! Malingé
kudu bisa mbanda sing nduwé omah
ndisik, sakdurungé bisa ngusungi
sembarangé.
28 "Iki dirungokké sing apik. Gusti
Allah gelem ngapura manungsa, senajan
salahé gedéné lan okèhé kaya ngapa,
uga nèk ngèlèk-èlèkké wong liyané.
29 Nanging sapa sing ngèlèk-èlèkké Roh
Sutyi ora bakal dingapura slawas-lawasé,
nanging bakal nyangga salah iku sak
terusé." 30 Gusti Yésus ngomong ngono
kuwi, awit wong-wong pada ngarani nèk
Dèkné dikwasani demit.

Gusti Yésus lan seduluré

31 Sakwisé kuwi ibuné lan adik-adiké
Gusti Yésus pada teka. Wong-wong
iki pada ngentèni nang njaba lan
kongkonan nyelukké Gusti Yésus.
32 Wong okèh pada jagongan ngubengi
Gusti Yésus. Wong-wong terus ngomong:
"Gusti, ibu lan adikmu pada nang njaba
nékokké Kowé!"
33 Gusti Yésus semaur: "Ibuku
lan adikku kuwi sakjané sapa ta?"
34-35 Dèkné terus nyawang wong-wong
sing pada njagong ngubengi Dèkné lan
ngomong: "Ya iki ibuku lan sedulurku.
Sapa waé sing manut marang Gusti
Allah, yakuwi sedulurku lanang lan
sedulurku wédok lan ibuku tenan."

Tembung gambar bab wong nyebar

4 1 Gusti Yésus mulangi wong-wong
menèh nang pinggiré mér Galiléa.
Nanging sangking okèhé wongé sing
pada ngrungokké, Dèkné terus munggah
nang prau sing nang kono terus
mulangi sangka kono. Wong-wong sing
ngrungokké pada ngadek nang pinggir.
2 Pirang-pirang prekara sing dirembuk
karo Gusti Yésus. Dèkné nèk mulangi
nganggo gambar.
3 Gusti Yésus ngomong ngéné:
"Dirungokké sing apik. Enèng wong
budal nang kebon arep nyebar. 4 Dongé
nyebar, wijiné ènèng sing tiba nang
pinggir dalan terus dipangan manuk.
5-6 Saloké tiba nang panggonan sing
atos, sing tipis lemahé. Ya gelis tukul,
nanging kadung panas banter terus
garing, awit ora ènèng oyoté. 7 Liyané
tiba nang panggonan sing okèh eriné.
Wijiné tukul, nanging kalah karo eri-
eriné, mulané ya ora bisa metu wohé.
8 Nanging uga ènèng wiji sing tiba nang
lemah apik. Wiji iki tukul sampèk gedé
terus ngetokké woh dadi telung puluh,
liyané malih swidak lan ènèng liyané
sing dadi satus."
9 Gusti Yésus terus nutup piwulangé
ngomong: "Sapa sing nduwé kuping,
dirungokké sing apik!"
10 Dongé Gusti Yésus njagong déwé,
terus ènèng wong sing mèlu ngrungokké
piwulangé mau pada teka bareng karo
murid sing rolas. Wong-wong nyuwun
marang Gusti Yésus ndunungké gambar
mau. 11 Gusti Yésus terus ngomong
ngéné: "Ing jaman mbiyèn Gusti Allah
ora ndunung-ndunungké bab iki,
nanging saiki kowé wis pada ngerti
wewadiné Kratoné Gusti Allah. Nanging
kanggo wong-wong sing ora gelem
pretyaya, Aku sing mulangi nganggo
tembung-tembung gambar. 12 Dadiné,

'Senajana pada weruh,
nanging ora bisa nitèni
lan senajana pada ngrungokké
ora bisa dunung.
Awit nèk pada nitèni
lan pada dunung,
wong-wong kuwi mesti
terus pada manut marang Gusti
Allah
lan salahé uga bisa dingapura.
Nanging ora pada gelem.' "

Gusti Yésus ndunungké tembungé

13 Gusti Yésus terus ngomong marang
wong-wong: "Mosok kowé ora pada
dunung piwulangé sangka tembung
gambar iki? Lah kepriyé kowé bisané
dunung sing liya-liyané? 14 Wong sing
nyebar kuwi wong sing ngabarké
pituturé Gusti Allah. 15 Wiji-wiji sing tiba
nang pinggir dalan kuwi nggambarké
wong-wong sing krungu pituturé Gusti
Allah, nanging terus pada lali. Sétan

mbuwang pitutur mau sangka atiné.
16 Wiji-wiji sing tiba nang panggonan
sing atos, kuwi nggambarké wong-wong
sing krungu lan gelem nampa pituturé
Gusti Allah. Wong-wong iki terus
pada seneng lan nduwèni kabungahan.
17 Nanging pituturé Gusti Allah ora
ngoyot ing atiné. Mung demen anyar
waé. Nèk katekan kangèlan lan disengiti
karo liyané, jalaran nurut pituturé Gusti
Allah, wong-wong iki terus semplak
pengandelé. 18 Wiji-wiji sing tiba nang
tengahé eri-eri kuwi nggambarké
wong-wong sing krungu lan nampa
pituturé Gusti Allah. 19 Nanging terus
pada bingung bab kauripan ing donya
lan mung mikirké barang sing ora-ora,
awit pada kepéngin sugih. Mulané terus
pada lali marang pituturé Gusti Allah.
20 Nanging wiji sing tiba nang lemah
sing apik kuwi nggambarké wong-wong
sing krungu pituturé Gusti Allah terus
pada pretyaya sak atiné. Dadiné pituturé
Gusti Allah ngetokké woh ing uripé
wong kuwi, ping telung puluh, liyané
swidak lan liyané menèh ping satus."

Pituturé Gusti Allah kaya dian

21 Gusti Yésus terus mulangi menèh:
"Pituturé Gusti Allah kuwi kenèng
dipadakké karo dian. Apa ènèng wong
nyumet dian terus ditutupi ténggok
apa didèkèk nang ngisor kolong? Ya
ora ta! Diané mesti didèkèk nang méja
apa dityantèlké nang tyagaké. 22 Awit
apa sing didelikké kuwi mesti kapan-
kapan bakal dietokké lan apa waé sing
disimpen kuwi mesti ya supaya kapan-
kapan dikétokké. 23 Sing nduwé kuping,
dirungokké sing apik."
24 Gusti Yésus terus ngomong: "Aja
namung ngrungokké karo kupingmu waé,
nanging sembarang kudu mbok pikir sing
apik. Nèk kowé ngrungokké sing tenanan,
mesti kowé ya bakal dunung okèh lan
pangertimu bakal mundak terus. 25 Awit
sapa sing nggatèkké marang pituturku
bakal mundak okèh kaweruhé, nanging
sing ora gelem nggugu, senajana ngerti
namung setitik, kuwi waé bakal lali."

Tembung gambar bab wiji sing tukul

26 Gusti Yésus neruské tembungé:
"Kratoné Gusti Allah kuwi kenèng
dipadakké karo sakwijiné wong sing
nyebar wiji nang keboné. 27 Sakwisé
nyebar terus ditinggal, mbengi turu,
ésuk tangi, suwi-suwi wijiné tukul déwé
sampèk gedé, wongé déwé ora ngerti
kepriyé tukulé! 28 Lemahé sing nukulké,
sampèk metu wohé, ndisiké gagangé,
terus ngembang lan metu wulèné. 29 Nèk
pariné wis tuwa terus dierit, awit wis
wayahé panèn."

Tembung gambar bab wiji sing tyilik déwé

30 Gusti Yésus terus ngomong:
"Kratoné Gusti Allah kenèng dipadakké
karo apa menèh? 31 Kenèng dipadakké
karo wiji sing tyilik déwé. 32 Nanging
nèk disebar terus tukul, gedéné
ngungkuli tanduran liyané. Pangé gedé-
gedé, mulané manuk-manuk seneng
ngiyup lan nggawé susuk nang kono."
33 Gusti Yésus enggoné mulangi
wong-wong bab pituturé Gusti Allah
ya nganggo tembung-tembung gambar
ngono kuwi, sak kuwaté wong-wong sing
ngrungokké. 34 Dèkné ora tau mulangi
tanpa nganggokké tembung gambar.
Nanging nèk Dèkné déwé karo murid-
muridé, sembarang didunung-dunungké.

Gusti Yésus ngendek ombak gedé

35 Dongé wis surup ing dina kuwi,
Gusti Yésus ngejèk murid-muridé,
ngomong: "Hayuk pada ngabrah!"
36 Gusti Yésus wis nang njeroné prau.
Murid-muridé terus budal numpak
prauné, wong-wong liyané ditinggal
nang daratan. Enèng prau-prau liyané
mbarang sing mèlu. 37 Ora let suwi terus
ènèng angin banter. Ombaké ngantemi
prauné sampèk kebek banyu lan mèh
kelep. 38 Gusti Yésus malah ijik turu
nang mburi, bantalan. Murid-muridé
terus pada nggugah Dèkné ngomong:
"Gusti, apa awaké déwé arep mbok
ejarké bèn kelep?"

39 Gusti Yésus terus tangi. Angin lan
ombak dipréntah: “Mandeka!” Anginé
sakwat mandek lan banyuné malih
anteng. 40 Gusti Yésus terus nyenèni
murid-muridé: “Kenèng apa kowé kok
pada wedi? Apa kowé durung pretyaya
marang Aku?”
41 Murid-muridé pada wedi banget lan
takon marang sakpada-pada: “Wong iki
sapa ta? Angin lan banyu kok manut
marang Dèkné?”

Gusti Yésus kepetuk wong sing dikwasani demit

5 1 Gusti Yésus lan murid-muridé
wis ngabrah lan saiki pada tekan
panggonané bangsa Gérasa. 2 Kadung
medun sangka prau Dèkné terus
kepetuk wong sing dikwasani demit.
Wong iki tekané sangka guwa-guwa
kuburané wong kono. 3 Pantyèn wong iki
manggoné ya nang guwa-guwa kuburan
kono. 4 Wis bolak-balik dèkné tangan-
sikilé diranté, nanging ajek dipedot.
Mulané saiki ora ènèng wong sing wani
mbanda dèkné menèh. 5 Awan-wengi
wong iki kluyuran nang kuburan lan
gunung-gunung kono, karo bengak-
bengok lan ngantemi awaké karo watu.
6 Ing dina kuwi, dongé wongé weruh
Gusti Yésus sangka kadohan, dèkné
terus mblayu marani terus niba nang
ngarepé. 7-8 Gusti Yésus terus mréntah
demité: “Demit, metua sangka wong iki!”
Demité terus mbengok banter ngomong:
“Duh Gusti Yésus, Anaké Gusti Allah
sing kwasa déwé, Kowé kok ngurusi aku.
Aku nyuwun, Gusti Allah dadi seksi, aku
mbok aja disetrap.”
9 Gusti Yésus terus takon: “Sapa
jenengmu?”
Demité semaur: “Awaké déwé jenengé
Légiun, awaké déwé nang kéné okèh
banget.” 10 Demité terus nyuwun
banget marang Gusti Yésus, supaya ora
dikongkon lunga sangka panggonan
kono.
11 Saiki nang gunungané panggonan
kono ènèng babi pirang-pirang ijik pada
nggolèk pangan. 12 Demit-demité mau
terus pada nyuwun marang Gusti Yésus:
“Mbok awaké déwé dililani mlebu nang
babi-babi kaé.” 13 Gusti Yésus nglilani.
Demité terus pada metu sangka wongé
lan mlebu nang babi-babi mau. Kira-kira
ènèng babi rong èwu okèhé, kabèh pada
pating gruduk medun sangka gunungan
kono, terus mblandang nang mér. Kabèh
kelep.
14 Sing tukang angon babiné terus
pada mblayu lunga, ngomongi wong-
wong sing nang kuta bab lelakon
kuwi. Wong-wong terus pada teka,
awit kepéngin weruh déwé. 15 Kadung
tekan nggoné Gusti Yésus, terus pada
weruh wong sing mauné dikwasani
demit njagong nang kono. Wongé saiki
nganggo salin lan angen-angené wis
waras. Nanging wong-wong ijik pada
wedi. 16 Wong-wong sing weruh lelakoné
wong sing mauné dikwasani demit lan
babi-babi mau terus pada ngomongi
wong-wong kuwi.
17 Mulané kabèh terus pada nyuwun
marang Gusti Yésus supaya lunga sangka
panggonan kono.
18 Kadung Gusti Yésus arep munggah
nang prauné, wong sing mauné
dikwasani demit terus marani Dèkné,
nembung arep mèlu.
19-20 Nanging ora éntuk. Gusti Yésus
ngomong: “Kana kowé mulih waé.
Diomongké marang sedulur-sedulurmu
apa sing ditindakké karo Gusti Allah
lan sepira gedéné kabetyikané Dèkné
marang kowé.” Wongé terus lunga
lan ngabar-ngabarké nang sak bawah
Dékapolis bab enggoné Gusti Yésus
nulungi dèkné. Wong-wong sing krungu
pada nggumun kabèh.

Gusti Yésus nangèké anaké Jairus lan nambani wong wédok sing lara

21 Gusti Yésus ngabrah menèh karo
prauné. Wong pirang-pirang terus pada
nglumpuk marani Dèkné. Mulané Dèkné
terus nang pinggir mér kono waé. 22 Ora
let suwi terus ènèng wong mara nang
nggoné Gusti Yésus. Wong iki pengarepé
sinaguk, jenengé Jairus. Tekan nggoné

Gusti Yésus Jairus terus niba nang
ngarepé. 23 Dèkné nyuwun: “Duh Gusti,
anakku wédok lara nemen tenan. Mbok
hayuk nang nggonku ta! Anakku mbok
ditumpangi tangan supaya bisa waras
lan urip terus.”
24 Gusti Yésus terus mèlu Jairus. Wong
pirang-pirang pada mèlu, sampèk pada
ngesuk-esuk Gusti Yésus.
25 Nang tengahé wong-wong kuwi
ènèng wong wédok siji sing lara
ngetokké getih. Wis rolas taun suwéné
wongé nduwé lara kuwi. 26 Pirang-pirang
dokter wis diparani, sampèk duwité lan
bandané entèk kabèh, nanging ora bisa
mari, malah mundak nemen. 27 Saiki
wongé krungu nèk Gusti Yésus bisa
nambani wong lara, mulané dèkné terus
nékat mèlu nrombol nang mburiné Gusti
Yésus. 28 Wongé pretyaya ngéné: “Nèk
aku bisa ndemèk saliné waé, aku mesti
mari.”
Mulané wongé ya terus ndemèk saliné
Gusti Yésus. 29 Sakwat getihé wongé
mampet lan wongé krasa nèk larané wis
ilang kabèh. 30 Gusti Yésus uga krasa nèk
ènèng kekuwatan metu sangka awaké.
Dèkné terus minger ndelokké wong-
wong nang mburiné lan takon: “Sapa
sing ndemèk salinku?”
31 Murid-muridé semaur: “Gusti, lah
sapa sing ngerti! Wong pirang-pirang
kaya ngono pada ngesuk-esuk Kowé,
lah kok Kowé takon: ‘Sapa sing ndemèk
salinku?’ ”
32 Nanging Gusti Yésus nyawang wong-
wong, nggolèki wongé sing ndemèk
saliné. 33 Wong wédok mau rumangsa
sing ndemèk lan dèkné saiki wis krasa
waras awaké, mulané terus maju. Karo
ndredek sangking wediné, dèkné niba
nang ngarepé Gusti Yésus terus ngaku.
34 Gusti Yésus ngomong: “Yu, kowé saiki
wis mari, awit kowé pretyaya. Kana
mulih. Mlaku sing apik-apik. Kowé wis
mari tenan.”
35 Gusti Yésus durung rampung sing
ngomong, kok terus ènèng kongkonan
sangka omahé Jairus ngomong nèk
anaké wis mati. Wongé ngomong ngéné
marang Jairus: “Anakmu wis ninggal.
Guruné wis aja dirusuhi!”
36 Gusti Yésus krungu, nanging ora
ngrèwès omongané wong kuwi mau,
malah ngomong: “Aja wedi Jairus,
pretyaya waé!” 37 Wong-wong dipenging
mèlu nang omahé Jairus. Sing diejèk
namung rasul Pétrus, Yakobus lan
Yohanes. 38 Kadung wis tekan omahé,
Gusti Yésus krungu wong tangisan
pating jlerit. 39 Dèkné mlebu terus
ngomong marang wong-wong: “Kenèng
apa kok pada nangis pating jlerit?
Botyahé ora mati, namung turu!”
40 Nanging Gusti Yésus malah diguyu.
Wong-wong terus dikongkon metu
kabèh. Namung wong tuwané botyahé
lan murid telu mau diejèk mlebu nang
kamaré. 41 Gusti Yésus terus nyekel
tangané botyahé karo ngomong: “Talita
kum!” Nèk tyara Jawa: “Tangi wuk!”
42 Sakwat botyahé tangi terus mlaku.
(Botyahé umuré rolas taun.) Wong
tuwané botyahé lan murid-muridé mau
pada nggumun banget. 43 Gusti Yésus
terus ngomong: “Aja sampèk wong liya-
liyané krungu bab iki.”
Wong tuwané terus dikongkon
ngekèki mangan botyahé.

Nang panggonané déwé Gusti Yésus ora diajèni

6 1 Sangka nggoné Jairus Gusti
Yésus terus mulih nang kuta
panggonané. Iku kuta Nasarèt. Murid-
muridé mbarang pada mèlu. 2 Ing dina
sabat Gusti Yésus terus molai mulangi
nang sinaguk kono. Wong-wong sing
ngrungokké pada nggumun kabèh. Pada
ngomong: “Wong iki éntuk piwulangan
sangka ngendi ya? Kok pinter temen?
Kok bisa nindakké mujijat-mujijat
mbarang? 3 Iki lak sing tukang nggawé
krosi-méja kaé ta? Anaké Maria,
tunggalé Yakobus, Yoses, Yudas lan
Simon. Adik-adiké sing wédok mbarang
lak manggon nang kéné ta?” Wong-wong
pada nampik Gusti Yésus.
4 Mulané Gusti Yésus ngomong marang
wong-wong: “Nabi kuwi nang endi-endi

diajèni, kejaba nang panggonané déwé.
Seduluré déwé waé ora ngajèni.”
5 Mulané Dèkné ora bisa nindakké
mujijat-mujijat nang kono. Namung
wong lara siji-loro ditumpangi tangan
karo Gusti Yésus, terus pada mari.
6 Gusti Yésus déwé ya nggumun, wong-
wong kok ora gelem pretyaya.

Gusti Yésus ngongkon murid rolas budal

Gusti Yésus terus budal nang désa-
désa nang kiwa-tengené kuta Nasarèt
kono, mulangi wong-wong bab pituturé
Gusti Allah. 7 Dèkné uga manggil
murid sing rolas dikongkon budal
loro-loro nggelar kabar kabungahan
lan dikèki pangwasa nundungi demit.
8 Nanging dipenging nggawa apa-apa,
kejaba tekené. Pangan ora, duwit ya
ora. 9 Kenèng nganggo tèklèk, nanging
ora éntuk nggawa salin dobel. 10 Gusti
Yésus terus ngomong: “Nèk kowé
merdayoh nang omahé sakwijiné wong,
nginepa nang kono waé nganti kowé
lunga menèh. 11 Nèk nang sakwijiné
panggonan wongé ora gelem nampa lan
ora gelem ngrungokké kowé, lungaa waé
sangka kono. Nanging lemahé diketokké
sangka sikilmu, supaya pada ngerti nèk
pada nampik kowé.”
12 Murid rolas mau terus pada budal
mituturi wong-wong, kongkon pada
ninggal urip ala lan manut marang
Gusti Allah. 13 Demit pirang-pirang pada
ditundungi lan okèh wong lara pada
ditambani nganggo usapan lenga.

Yohanes Pembaptis dipatèni

14 Gusti Yésus selot suwi selot kesuwur
lan nang endi-endi wong-wong pada
krungu bab Dèkné, uga ratu Hérodès.
Enèng sing ngomong: “Yésus iki ya
Yohanes Pembaptis sing urip menèh,
mulané Dèkné bisa nindakké mujijat.”
15 Liyané ngomong: “Yésus iki mesti
nabi Elia sing urip menèh.”
Enèng liyané menèh sing ngomong:
“Yésus kuwi nabi tunggalé liya-liyané ing
jaman mbiyèn.”
16 Kadung ratu Hérodès krungu, dèkné
ngomong: “Yésus iki Yohanes sing wis
tak ketok guluné, nanging urip menèh.”
17 Awit mauné Yohanes wis dilebokké
nang setrapan karo ratu Hérodès, nuruti
jalukané Hérodias. Jalaran Yohanes ajek
ngomongi ratuné nèk klakuané kebatyut.
Hérodès ngepèk Hérodias, bojoné Filipus,
kakangé déwé. 18 Yohanes ngomong:
“Kowé ora kenèng ngepèk ipému déwé
nèk bojoné ijik urip!”
19 Mulané Hérodias ngintyim-intyim
Yohanes arep dipatèni, nanging durung
bisa, awit ijik dialang-alangi karo ratu
Hérodès. 20 Hérodès déwé wedi karo
Yohanes, awit ngerti nèk Yohanes kuwi
wong bener lan wong sutyi, mulané
dèkné ya dijaga. Hérodès seneng
ngrungokké Yohanes, senajan tembungé
marakké dèkné wedi lan bingung.
21 Nanging ing sakwijiné dina
Hérodias nemu kelunggaran kanggo
matèni Yohanes, yakuwi, dongé ratu
Hérodès tutup taun lan nganakké
pésta gedé; wong gedé-gedé, uga para
penggedéné militèr lan para penggedéné
distrik Galiléa pada teka kabèh.
22 Kadung anaké Hérodias molai njogèt,
ratuné lan dayoh-dayohé terus pada
seneng tenan karo botyah wédok kuwi.
Mulané ratu Hérodès terus ngomong
marang botyahé: “Kowé kepéngin apa
Wuk, sak njalukmu tak kèki. 23 Tenan,
aku janji marang kowé, senajana kowé
njaluk separoné negaraku, bakal tak
kèkké!”
24 Botyahé terus lunga takon ibuné:
“Bu, aku énaké njaluk apa ya?”
Ibuné semaur: “Kana kowé njaluk
endasé Yohanes Pembaptis!”
25 Botyahé terus balik menèh nang
nggoné ratuné ngomong: “Aku njaluk
endasé Yohanes Pembaptis nang piring!”
26 Ratu Hérodès sedi banget krungu
penjalukan kuwi. Nanging dèkné
ora bisa apa-apa, awit wis kadung
janji. Karomenèh dayohé pada mèlu
nyeksèni janjiné. 27 Mulané dèkné
terus ngongkon sing tukang jaga kono
ngetok guluné Yohanes lan kongkon

nggawakké mbrono. Wongé terus budal
lan nang setrapan kono dèkné ngetok
guluné Yohanes. 28 Endasé terus digawa
nang piring dikèkké botyahé. Botyahé
terus masrahké endasé marang ibuné.
29 Murid-muridé Yohanes krungu nèk
dèkné wis ninggal, mulané terus pada
njikuk layoné dikubur.

Rangsuman pangan sing nggumunké

30 Para rasul wis pada balik menèh
nang nggoné Gusti Yésus. Nang kono
pada nyritakké bab sembarang sing
ditindakké lan diwulangké. 31 Gusti
Yésus terus ngomong: “Hayuk pada
nggolèk panggonan sing sepi kanggo
lèrèn sedilut.” Awit wong okèh pada
teka-lunga sampèk Gusti Yésus lan
murid-muridé ora kober mangan.
32 Mulané terus ninggal wong-wong
lunga karo prauné nggolèk panggonan
sepi.

33 Nanging wong okèh weruh lungané
lan nitèni parané Gusti Yésus. Sangka
kuta-kuta wong-wong pada budal
mlaku ndisiki. 34 Kadung Gusti Yésus
medun sangka prauné, Dèkné weruh
wong okèh wis nang kono. Dèkné
terus melas banget, awit wong-wong
kuwi kaya wedus sing ora ènèng sing
ngengon. Mulané Gusti Yésus terus
mulangi wong-wong bab werna-werna
prekara. 35 Dongé wis soré murid-muridé
ngomong marang Gusti Yésus: “Saiki wis
soré lan nang panggonan kéné ora ènèng
apa-apa. 36 Mbok wong-wong dikongkon
lunga bèn pada nggolèk mangan déwé-
déwé nang désa-désa.”

37 Nanging Gusti Yésus semaur: “Kowé
sing kudu ngekèki mangan wong-wong.”

Murid-muridé ngomong: “Lah kuwi
pirang duwit waé?” 38 Gusti Yésus terus
takon: “Kana didelok ènèng roti pira!”

Kadung wis niliki terus ngomong:
“Enèng roti lima lan iwak loro!”

39 Gusti Yésus terus ngongkon murid-
muridé nata wong-wong, bèn pada
njagong nang suketan, sakkrompol-
sakkrompol. 40 Wong-wong terus pada
njagong; ènèng krompolan sing wongé
satus, ènèng sing sèket. 41 Gusti Yésus
terus njikuk roti lima lan iwak loro
mau. Dèkné nyawang nduwur karo
ndonga. Sakwisé kuwi rotiné terus
dityuwil-tyuwil lan dikèkké marang
murid-muridé kongkon ngedum
marang wong-wong. Iwak loro mau
uga dityuwil-tyuwil terus diedum-
edumké. 42 Wong kabèh pada mangan
sampèk warek. 43 Turahané roti lan iwak
sing ora kepangan dilumpukké ènèng
rolas ténggok. 44 Sing mangan ènèng
wong limang èwu, kuwi namung wong
lanangé.

Gusti Yésus mlaku nang mér

45 Sakwisé iku Gusti Yésus terus
ngongkon murid-muridé numpak
prauné ndisik nang désa Bètsaida, nang
abrahan. Wong-wong liyané terus
disuwun kongkon mulih. 46 Kadung wis
pisah karo murid-muridé, Gusti Yésus
terus munggah gunung arep ndonga.
47 Dongé surup prauné wis nang tengah-
tengah, nanging Gusti Yésus ijik nang
daratan déwé. 48 Gusti Yésus weruh
nèk murid-muridé kangèlan tenan sing
ndayung, awit tatapan angin. Kira-
kira jam telu tekané jam nenem ésuk
Gusti Yésus terus nusul, mlaku nang
mér. Kétoké Dèkné mlaku terus, kaya
arep ngliwati prauné. 49 Kadung murid-
muridé weruh Gusti Yésus mlaku nang
banyu terus pada njerit. Ndarani weruh
mokmedi. 50 Kabèh weruh Dèkné terus
pada wedi.

Mulané Gusti Yésus ngomong: “Aja
pada kagèt! Iki Aku! Wis aja pada
wedi menèh!” 51 Gusti Yésus terus
mèlu numpak prauné lan anginé terus
mandek. 52 Murid-muridé durung pada
nitèni kwasané Gusti Yésus, senajana
weruh Dèkné ngekèki mangan wong
limang èwu.

Wong lara pada mari menèh

53 Gusti Yésus lan murid-muridé terus
ngabrah mér tekan bawah Genésarèt.
Nang kono terus medun sangka prauné.
54 Wong-wong pada nitèni nèk kuwi

Gusti Yésus. 55 Sakwat liya-liyané sak
désa terus diomongi kabèh. Sing lara
terus digotongi sak lèmèké. 56 Endi waé
sing ditekani Gusti Yésus, kebonan, désa
apa kuta, wong-wong mesti pada teka
nggawa sing lara, terus diglétakké nang
lataré pasar. Wong-wong pada nyuwun
marang Gusti Yésus nglilani sing lara
ndemèk saliné Dèkné, senajan namung
gombyoké. Sing ndemèk terus pada
mari.

Bab pernatan gawéané manungsa

7 1 Ing sakwijiné dina ènèng wong
Farisi lan guru Kitab sak krompol
sangka Yérusalèm teka nang nggoné
Gusti Yésus. 2 Wong-wong iki weruh nèk
murid-muridé Gusti Yésus ènèng sing
mangan tanpa wisuh tanganè ndisik.
3 Para Farisi lan sasaté wong Ju kabèh
lumrahé wisuh ndisik nèk arep mangan,
manut pernatané mbah-mbahané
mbiyèn. 4 Kaya nèk tekan pasar mbarang,
mesti wisuh ndisik sakdurungé mangan
apa-apa. Lan ijik ènèng pernatan pirang-
pirang menèh sing kudu dilakoni, kaya
ngumbah mangkok, tyangkir lan kendil.
5 Mulané para Farisi lan guru-guru
Kitab mau pada maido Gusti Yésus
ngéné: "Kenèng apa kok murid-muridmu
ora pada nurut pernatan tinggalané
mbah-mbahané awaké déwé? Kok pada
mangan tanpa wisuh ndisik?"
6 Gusti Yésus semaur: "Kowé kuwi
namung kétok apik njabané. Pantyèn
tyotyok banget sing diomong karo nabi
Yésaya mbiyèn bab kowé kuwi, sing
uniné ngéné:

> 'Tembungé Gusti Allah: Bangsa iki
> enggoné memuji Aku namung
> karo lambéné, nanging atiné adoh
> sangka Aku!'
> 7 'Enggoné nyembah marang Aku ora
> ènèng gunané, awit pada mulangi
> wong-wong kongkon nglakoni
> pernatan-pernatan gawéané
> manungsa.'

8 "Kowé namung nurut pernatané
manungsa, wèté Gusti Allah malah pada
mbok singkirké.
9 "Pantyèn pinter nggonmu pada
nyingkiri wèté Gusti Allah, supaya
bisa neruské karepmu déwé. 10 Nabi
Moses lak wis tau ngomong ngéné ta:
'Ngajènana marang wong tuwamu. Sapa
ngolok-olok bapa-biyungé kudu dipatèni.'
11-12 Nanging kowé malah pada mulangi
ngéné: Urunan sing arep mbok kèkké
marang wong tuwamu kenèng dikèkké
marang Gusti Allah. Dadiné kowé ora
usah ngekèki marang wong tuwamu
menèh. 13 Dadiné wèté Gusti Allah mbok
singkirké, kowé malah pada nganggokké
pernatanmu déwé. Lan ijik ènèng liya-
liyané menèh bab kaya ngono kuwi sing
mbok lakoni!"

Barang sing marakké ala

14-15 Gusti Yésus terus nyeluk
wong-wong kabèh dipituturi ngéné:
"Tembungku iki dirungokké, supaya
kabèh bisa dunung sing apik. Barang
sing mlebu nang wetengé manungsa
kuwi ora bisa marakké ala, nanging
barang sing metu sangka pikirané, iku
sing marakké manungsa nglakoni ala.
(16 Mulané, dirungokké sing apik, kowé
sing nduwé kuping.")
17 Wong-wong terus ditinggal, Dèkné
terus mlebu omah. Nang njero omah
kono murid-muridé takon marang
Gusti Yésus bab sing diwulangké mau,
awit ora pada dunung. 18-19 Gusti Yésus
semaur: "Mosok kowé mbarang ora
dunung. Apa kowé ora ngerti nèk barang
sing dipangan kuwi ora mlebu atiné,
nanging mlebu wetengé manungsa terus
metu menèh. Mulané panganan kuwi
ora bisa marakké manungsa ala." (Nang
kéné Dèkné ndunungké nèk panganan
apa waé kenèng dipangan.)
20 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
"Sing marakké manungsa nglakoni
ala kuwi barang sing metu sangka
atiné, yakuwi pikirané. 21-22 Kayadéné
laku bédang, nyenyolong, mematèni,
ngrusui bojoné liyané, murka, srakah,
sak wernané penggawé ala, memèrèn,
memisuh, sombong lan sembrana."
23 Kuwi kabèh metuné sangka pikirané

manungsa. Kuwi sing marakké
manungsa ala.

Pengandelé wong wédok sangka Siro-Fenisia

24 Sangka panggonan kono Gusti Yésus
terus lunga nang bawah Sidon lan Tirus.
Nang kono Dèkné terus mlebu nang
sakwijiné omah, supaya ora ènèng wong
ngerti nèk Dèkné teka. Nanging wong-
wong meksa ngerti. 25-26 Ora let suwi
terus ènèng wong wédok teka. Wongé
krungu bab Gusti Yésus. Wong iki
nduwé anak wédok sing kelebon demit.
Wongé niba nang ngarepé Gusti Yésus
lan nyuwun supaya ngetokké demit sing
ngwasani anaké. Nanging wong wédok
iki dudu wong Ju, dèkné wong lairan
Fenisia nang negara Siro. 27 Mulané
Gusti Yésus ngomong ngéné: “Ah, mbok
bèn anak-anaké déwé pada warek ndisik.
Ora lumrah nèk pangané anak-anak
dikèkké asu!”
28 Nanging wong wédoké semaur:
“Bener Gusti, nanging asuné lak éntuk
rèbèlané anak-anak ta?”
29 Gusti Yésus terus ngomong: “Wis,
kana mulih. Anakmu wis mari. Sangka
tembungmu kuwi Aku ngerti nèk kowé
pretyaya marang Aku!”
30 Wongé terus mulih. Tekan omah
nemu anaké ngglétak anteng nang
ambèn. Demité wis lunga.

Gusti nambani wong budek-bisu

31 Gusti Yésus lunga sangka bawah
Tirus budal nang bawah mér Galiléa.
Nanging mlakuné ngliwati kuta Sidon
lan bawah Dékapolis. 32 Nang Galiléa
kono ènèng wong sing budek lan bisu
digawa nang nggoné Dèkné. Wong-wong
nyuwun marang Gusti Yésus supaya
numpangi tangan marang wong lara iki.
33 Wong budek-bisu iki terus didèwèkké
karo Gusti Yésus, adoh karo wong-
wong liyané. Kupingé wongé kabèh
loro terus didulek. Sakwisé ngono Gusti
Yésus terus idu lan ndemèk ilaté wongé.
34 Dèkné terus nyawang nduwur karo
ngetyulké ambekan, terus ngomong
marang wongé: “Efata!” Tegesé:
“Mengaa!”
35 Kupingé wongé terus bisa krungu
lan ilaté malih lemes, terus bisa omong-
omongan kaya sak lumrahé. 36 Gusti Yésus
menging wong-wong ngabar-ngabarké
lelakon mau, nanging wong-wong malah
pada ndadi sing ngomong-omongi liya-
liyané. 37 Kabèh pada nggumun banget lan
ngomong: “Wah, jan nyata tenan. Dèkné
bisa sembarang. Sing budek bisa krungu lan
sing bisu bisa ngomong.”

Rangsuman sing nggumunké

8 1 Ora let suwi wong-wong pada
ngumpul menèh ngrungokké
piwulangé Gusti Yésus. Nanging nang
kono ora ènèng panganan apa-apa.
Mulané Gusti Yésus terus nyeluk murid-
muridé ngomong: 2 “Aku melas marang
wong-wong! Wis telung dina suwéné
wong-wong pada mèlu Aku lan saiki
sing dipangan wis entèk. 3 Mengko nèk
sakdurungé mangan wis tak kongkon
mulih, menawa bisa ambruk nang dalan.
Lah katik ènèng sing omahé adoh pisan.”
4 Murid-muridé terus semaur: “Lah awaké
déwé sing arep ngekèki mangan wong
semono okèhé gèk kepriyé? Nang panggonan
kéné ora ènèng panganan apa-apa!”
5 Gusti Yésus takon: “Kowé nduwé roti
pira?”
Muridé semaur: “Enèng pitu!”
6 Wong-wong terus dikongkon njagong
kabèh. Gusti Yésus terus njikuk roti pitu mau.
Sakwisé didongakké terus dityuwil-tyuwil
dikèkké murid-muridé kongkon ngedum
marang wong-wong. Wong-wong terus pada
diedumi. 7 Enèng sing nduwé iwak mbarang.
Iwaké terus didongakké terus kongkon
ngedum uga. 8 Wong kabèh mangan sampèk
warek. Turahané dilumpukké ènèng pitung
ténggok. 9 Sing mèlu mangan kira-kira ènèng
wong patang èwu. 10 Gusti Yésus lan murid-
muridé terus numpak prau budal nang
bawah Dalmanutah.

Wong Farisi kepéngin weruh tanda

11 Enèng wong Farisi pada marani
Gusti Yésus terus bantah-bantahan karo

Dèkné. Wong Farisi mau arep ngenèng
Gusti Yésus lan pada njaluk tandané
nèk Gusti Allah sing ngekèki pangwasa
marang Dèkné. 12 Gusti Yésus terus
sambat ing ati lan ngomong: “Kenèng
apa wong-wong iki kok pada kepéngin
weruh tanda? Ora, ora bakal tak kèki
tanda!”
13 Wong-wong mau terus ditinggal.
Dèkné terus ngabrah karo prauné.

Gusti Yésus nyenèni murid-muridé

14 Nang prauné namung ènèng roti siji,
awit murid-muridé lali nggawa liyané.
15 Kadung prauné wis mlaku, Gusti Yésus
mulangi murid-muridé ngomong: “Kowé
kudu sing ati-ati tenan karo raginé wong
Farisi lan raginé Hérodès.” (Gusti Yésus
sakjané ngomong: “Sing ati-ati karo
piwulangé para Farisi lan piwulangé
Hérodès.”)
16 Murid-muridé ora dunung apa
tegesé sing diomong karo Gusti Yésus,
mulané pada takon marang sakpada-
pada: “Gusti kuwi sakjané ngomongké
bab apa ya? Mestiné waé ya sangking
awaké déwé ora sangu roti, mulané
Gusti ngomong ngono!”
17 Gusti Yésus ngerti sing dirembuk
murid-muridé. Dèkné terus ngomong:
“Kowé kok pada ramé ngomongké bab
roti. Mosok kowé durung pada nitèni lan
durung dunung? Kowé kok angèl banget!
18 Mosok kowé nduwé mripat, nanging
ora bisa weruh. Lan kupingmu kuwi
kanggo ngapa kok ora pada krungu? Apa
ora ènèng sing kélingan? 19 Dongé Aku
nyuwil-nyuwil roti lima kanggo ngekèki
mangan wong limang èwu kaé, pirang
ténggok sing turah? Wis lali?”
Muridé pada semaur: “Rolas ténggok!”
20 “Lan liyané dina menèh, dongé Aku
ngekèki mangan wong patang èwu karo
roti pitu, pirang ténggok sing turah?”
Muridé semaur: “Pitung ténggok!”
21 Gusti Yésus terus ngomong:
“Lah kowé kok durung dunung nèk
kekurangan roti kuwi ora kenèng
ndadèkké bingung lan répot. Mulané,
sing tak omong mau prekara liyané.”

Wong lamur bisa weruh menèh

22 Saiki pada tekan désa Bètsaida.
Nang kono ènèng wong lamur digawa
nang nggoné Gusti Yésus. Sing nggawa
pada nyuwun marang Dèkné ndemèk
wong sing lamur. 23 Gusti Yésus terus
nyekel tanganė wongé sing lamur terus
digawa metu nang njabané désa. Nang
kono mripaté terus diidoni. Wongé
ditumpangi tangan lan ditakoni: “Kowé
weruh apa?”
24 Wongé terus ndengongok lan
semaur: “Aku weruh wong-wong,
nanging kétoké kaya wit-witan mlaku.”
25 Mripaté terus didemèk sepisan
menèh. Saiki terus mari lan wongé bisa
weruh mat. 26 Wongé terus dikongkon
mulih lan dipenging balik menèh nang
désané.

Pengakoné rasul Pétrus

27 Gusti Yésus lan murid-muridé budal
nang désa-désa nang sak kiwa-tengené
kuta Sésaréa Filipi. Dongé pada mlaku
Dèkné takon marang murid-muridé:
“Wong-wong ngarani Aku iki sapa?”
28 Muridé pada semaur: “Wah, wis
werna-werna! Enèng sing ngomong nèk
Kowé kuwi Yohanes Pembaptis. Liyané
ngarani Kowé kuwi nabi Elia. Enèng
menèh sing ngomong nèk Kowé kuwi
sakwijiné nabi jaman mbiyèn sing saiki
teka menèh.”
29 Gusti Yésus terus takon: “Lah kowé
kepriyé? Aku iki sapa?”
Rasul Pétrus semaur: “Kowé kuwi
Kristus!”
30 Sakwisé krungu kuwi Gusti Yésus
menging murid-muridé ngabar-ngabarké
nèk Dèkné kuwi Kristus.

Gusti Yésus ngomongké bab sangsara lan patiné

31 Gusti Yésus terus molai ndunung-
ndunungké marang murid-muridé nèk
Dèkné kuwi Anaké Manungsa sing
bakal nglakoni sangsara okèh. Dèkné
bakal disepèlèkké karo para pinituwa,
para pengarepé imam lan guru-guru

Kitab. Dèkné bakal dipatèni, nanging
bakal tangi menèh ing telung dinané.
32 Gusti Yésus sing ngomongké bab kuwi
ya blaka waé. Krungu kuwi mau rasul
Pétrus terus ngomong marang Gusti
Yésus, nanging tanpa liyané krungu:
“Gusti, mbok aja ngomong kaya ngono!”
33 Nanging Gusti Yésus malah minger
ndelokké murid-murid liyané terus
nyenèni rasul Pétrus: “Lungaa sangka
ngarepku Sétan, awit kowé ora manut
kekarepané Gusti Allah, nanging manut
pikirané manungsa.”

Murid sing sejati

34 Gusti Yésus terus nyeluk wong-
wong sing nang kono lan murid-muridé
mbarang diomongi ngéné: “Sapa sing
kepéngin dadi muridku kudu saguh
ninggal kekarepané déwé, manggul
pentènganė lan mèlu Aku. 35 Awit sapa
sing éman uripé, yakuwi sing bakal
kélangan. Nanging sapa sing nglabuhi
Aku lan kabar kabungahan tekan pati,
wong kuwi nyawané bakal slamet
slawas-lawasé. 36 Lan menèh, senajana
sembarang sing mbok golèki lan mbok
senengi bisa keturutan kabèh, apa
gunané, nèk kowé kélangan nyawamu?
37 Apa ing donya kéné sing kenèng
dadi ijolé nyawamu? Lak ora ènèng ta?
38 Mulané, sapa sing isin ngakoni Aku
lan piwulangku ing jaman sing kebek
ala iki, mbésuk nèk Anaké Manungsa
teka, bareng karo mulékat-mulékat
sing sutyi nganggo kamulyané Bapaké,
Dèkné ya ora bakal ngaku nèk kenal
wong kuwi.”

9 1 Gusti Yésus terus ngomong
menèh: “Mbok ditilèni ta! Nang
tengahé wong-wong sing nang kéné iki
ènèng sing bakal ora mati, sakdurungé
weruh Kratoné Gusti Allah teka nganggo
pangwasa.”

Gusti Yésus karo nabi Moses lan nabi Elia

2 Nem dina sakwisé kuwi Gusti
Yésus ngejèk rasul Pétrus, Yohanes lan
Yakobus munggah nang gunung duwur.
Kejaba wong papat iki ora ènèng wong
liyané menèh. Nang kono Gusti Yésus
terus malih. Murid-muridé pada weruh
kabèh. 3 Saliné Gusti Yésus malih putih
sumeblak, jan puti tenan. 4 Rasul Pétrus,
Yohanes lan Yakobus terus weruh nabi
Moses lan nabi Elia omong-omongan
karo Gusti Yésus. 5 Rasul Pétrus terus
ngomong marang Gusti Yésus: “Gusti,
kok ndilalah temen awaké déwé nang
kéné. Apiké awaké déwé nggawé gubuk
telu waé, siji kanggo Kowé, siji kanggo
nabi Moses lan siji menèh kanggo nabi
Elia.” 6 Rasul Pétrus ngomong ngono
kuwi, awit ora ngerti kudu ngomong apa,
sangking kagèté.
7 Terus ènèng méga teka, ayang-
ayangé nutupi wong-wong. Sangka méga
mau terus ènèng swara ngomong: “Iki
Anakku sing tak trésnani. Dèkné kudu
mbok gugu.” 8 Kadung para rasul nolèh
kiwa-tengen wis ora weruh sapa-sapa
menèh, namung Gusti Yésus déwé.

Pitakonan bab tekané nabi Elia

9 Dongé pada mlaku medun gunung,
Gusti Yésus ngomong marang murid-
muridé: “Sembarang sing kowé weruh
mau aja diomongké sapa-sapa ndisik.
Mbésuk nèk Anaké Manungsa wis tangi
sangka pati kowé kenèng ngomongké.”
10 Pantyèn murid telu kuwi ya ora
ngomong karo sapa-sapa, nanging bab
“tangi sangka pati” sing dirembuk karo
Gusti Yésus kuwi wong telu mau ora pada
dunung. Pada kepéngin ngerti apa tegesé.
11 Mulané terus takon marang Gusti Yésus:
“Lah kenèng apa guru-guru Kitab kok
ngomong nèk nabi Elia kudu teka ndisik?”
12 Gusti Yésus semaur: “Pantyèn,
guru-guru Kitab kuwi bener. Nabi Elia
kudu teka ngélingké wong-wong menèh
bab dalané Gusti Allah. Nanging bab
Anaké Manungsa ketulis nèk Dèkné
bakal nglakoni sangsara okèh lan bakal
disepèlèkké. 13 Mulané Aku ngomong
nèk ènèng nabi kaya nabi Elia wis teka,
kaya sing ketulis nang Kitab. Nanging
dèkné digawé sak gelemé, tyotyok karo
sing wis ketulis nang Kitab Sutyi.”

Gusti Yésus nambani botyah sing kelebon demit

14 Dongé Gusti Yésus karo murid telu
mau wis balik menèh, terus pada weruh
murid-murid liyané ijik èngkèl-èngkèlan
karo guru-guru Kitab, sampèk dirubung
wong okèh. 15 Kadung weruh Gusti Yésus
terus sakwat pada bungah kabèh, terus
marani lan mbagèkké Dèkné. 16 Gusti
Yésus terus takon marang murid-muridé:
"Apa sing mbok rembuk karo guru-guru
kuwi?"
17 Terus ènèng wong sing semaur:
"Gusti, aku arep nggawa anakku nang
nggonmu. Botyah iki kelebon demit
malih bisu. 18 Nèk kumat botyah iki
niba-niba nang lemah. Tyangkemé metu
umpluké lan botyahé terus kerot-kerot
untu lan awaké terus kaku. Mulané aku
njaluk tulung marang murid-muridmu
kuwi kongkon ngetokké demité, nanging
ora bisa."
19 Gusti Yésus terus ngomong: "Kenèng
apa kowé kok ora nduwé pengandel?
Sepira menèh suwéné Aku ijik kudu
nang tengahmu lan sepira menèh
suwéné Aku ijik kongkon nyabari kowé?
Digawa mbréné botyahé!" 20 Botyahé
terus digawa nang nggoné Gusti Yésus.
Kadung demité weruh Gusti Yésus,
botyahé terus metyityil-metyityil niba
nang lemah terus nggulung-nggulung
tyangkemé metu umpluké. 21 Gusti Yésus
terus takon marang bapaké: "Botyah iki
wiwit kapan lara?"
22 Bapaké semaur: "Wis wiwit tyilik!
Lan wis ping okèh demité njongkrokké
botyahé nang geni apa nang mbanyu
bèn mati. Mulané aku nyuwun, nèk
Kowé bisa, mbok melas, aku ditulungi!"
23 Gusti Yésus ngomong: "Nèk Aku
bisa? Sembarang bisa nèk kowé
pretyaya!"
24 Bapaké botyahé terus ngomong:
"Aku pretyaya, Gusti! Nanging
pengandelku kurang. Aku mbok
diréwangi pretyaya!"
25 Gusti Yésus weruh nèk wong-wong
sing ngrubung mau tambah okèh,
mulané demité terus ditundung. Gusti
Yésus ngomong: "Demit sing marakké
botyah iki budek lan bisu, metua lan aja
pisan-pisan balik menèh!"
26 Demité terus metu karo njerit-njerit
lan botyahé ngetyetyeng-ngetyetyeng
terus niba kaya wong mati. Wong-wong
mikiré botyahé mati tenan. 27 Gusti
Yésus terus nyekel tangané botyahé
ditangèkké. Botyahé terus ngadek.
28 Kadung Gusti Yésus wis mlebu nang
omah murid-muridé terus takon: "Gusti,
kenèng apa awaké déwé kok ora bisa
ngetokké demité?"
29 Gusti Yésus semaur: "Demit kaya
ngono kuwi lungané namung karo
pandonga!"

Gusti Yésus ngomong kaping pindoné nèk Dèkné bakal dipatèni

30 Gusti Yésus lan murid-muridé
lunga sangka panggonan kono terus
pada mlaku terus ngliwati Galiléa.
Gusti Yésus ora gelem nèk wong-wong
sampèk ngerti nèk Dèkné liwat kono,
awit Dèkné ijik mulangi murid-muridé.
31 Gusti Yésus ngomong ngéné: "Anaké
Manungsa bakal dielungké marang
wong-wong sing bakal matèni Dèkné.
Nanging ing telung dinané Dèkné bakal
tangi menèh sangka pati."
32 Murid-muridé sakjané ora dunung
sing diomong karo Gusti Yésus, nanging
ora ènèng sing wani takon apa-apa.

Piwulang bab sapa sing gedé déwé

33 Gusti Yésus lan murid-muridé teka
nang kuta Kapèrnakum. Kadung wis
nang omah Gusti Yésus takon: "Nang
dalan mau kowé pada ngomongké apa
ta?" 34 Murid-muridé ora ènèng sing
wani semaur apa-apa, awit nang dalan
mau pada èngkèl-èngkèlan ngomongké
bab sapa sing gedé déwé. 35 Gusti Yésus
terus njagong, murid rolas mau dityeluk
kabèh terus diwulangi ngéné: "Wong
sing kepéngin diajèni lan dianggep
gedé kuwi wong sing gelem ngalah lan
gelem ngladèni liyané!" 36 Gusti Yésus
terus nyekel botyah tyilik didèkèk nang

tengahé murid-muridé. Dèkné ngrangkul
botyahé karo ngomong: 37 “Wong sing
nampani botyah kaya ngéné iki ing
jenengku, wong kuwi nampani Aku. Lan
menèh, wong sing nampani Aku kuwi
ora namung nampani Aku déwé, ora,
nanging uga nampani sing ngongkon
Aku.”

Bab kantya lan mungsuh

38 Rasul Yohanes ngomong marang
Gusti Yésus: “Gusti, awaké déwé weruh
ènèng wong ngetokké demit nganggo
jenengmu. Nanging wong iku dudu
tunggalé awaké déwé, mulané awaké
déwé ya menging wongé.”
39 Nanging Gusti Yésus semaur: “Aja,
wongé aja mbok penging. Awit ora
ènèng wong sing saiki nganggokké
jenengku kanggo nindakké mujijat terus
sésuké wongé ngèlèk-èlèkké Aku. 40 Awit
sapa sing ora nglawan awaké déwé
mesti ya ngrujuki awaké déwé. 41 Tenan,
ngandela ta! Sapa sing ngekèki ngombé
marang kowé jalaran wongé ngerti nèk
kowé kuwi muridé Kristus, wong kuwi
mesti bakal éntuk upahé sangka Gusti
Allah.”

Bab marakké liyané nglakoni ala

42 Gusti Yésus terus ngomong ngéné:
“Sapa sing marakké wong sing enom
ing pengandel ninggal dalanku, wong
kuwi luwung dibanduli watu gilingan
waé guluné, terus dityemplungké nang
segara. 43 Nèk tanganmu marakké kowé
nglakoni ala, diketok waé. Luwung
kowé mlebu urip langgeng karo tangan
siji, tenimbang tanganmu genep loro,
nanging kowé mlebu nang neraka,
nang geni sing ora bisa mati. (44 Nang
neraka uleré ora mati lan geniné murup
terus.) 45 Nèk sikilmu marakké kowé
mlaku nang dalan ala, diketok waé.
Luwung kowé mlebu urip langgeng
karo sikil siji, tenimbang sikilé genep
loro, nanging dibuwang nang neraka.
(46 Nang neraka uleré ora mati lan
geniné murup terus.) 47 Nèk mripatmu
marakké kowé nglakoni ala, dityepol
waé. Luwung mlebu Kratoné Gusti Allah
karo mripat siji, tenimbang mripatmu
genep loro, nanging dityemplungké nang
neraka. 48 Nang neraka kuwi kowé bakal
ngalami sangsara gedé slawasé.
49 “Saben wong kudu dijajal
pengandelé supaya ora luntur. Kuwi
kenèng dipadakké karo nèk nguyahi kaé,
supaya awèt.
50 “Uyah kuwi kanggo gawé tenan.
Nanging nèk uyahé ilang asiné, ora
ènèng apa-apa menèh sing kenèng
dienggo ngasinké?
“Mulané, kowé kuwi kudu kaya wong
sing wis diuyahi. Pada urip bebarengan
sing rukun.”

Bab pegatan

10 1 Gusti Yésus lunga sangka
panggonan kono terus budal
nang Yudéa, terus ngabrah laut Yordan.
Wong pirang-pirang pada nglumpuk
ngrubung Dèkné, mulané kaya lumrahé,
wong-wong terus diwulangi bab Gusti
Allah.
2 Terus ènèng wong Farisi pada teka
arep ngenèng Gusti Yésus nganggo
pitakonan. Wong Farisi mau takon
ngéné: “Apa wong lanang éntuk megat
bojoné?”
3 Gusti Yésus semaur: “Lah wèté nabi
Moses mulangi kepriyé?”
4 “Entuk, janji wong lanangé gelem
nulis layang pegat terus dikèkké sing
wédok.”
5 Gusti Yésus terus ngomong: “Nabi
Moses nggawé pernatan ngono kuwi
jalaran sangka wangkoté atimu.
6 Nanging kawit mbiyèné Gusti Allah
nggawé wong lanang lan wong wédok.
7 Mulané wong lanang kuwi bakal
ninggal bapa-biyungé lan dadi siji karo
bojoné. 8 Ora wong loro menèh, nanging
wong loro kuwi wis dadi siji. 9 Dadiné,
apa sing wis digatukké karo Gusti Allah,
manungsa ora kenèng misah.”
10 Dongé wis nang omah menèh,
murid-muridé terus takon marang Gusti
Yésus bab pegatan mau. 11 Gusti Yésus
mulangi ngéné: “Nèk wong lanang

megat sing wédok terus ngepèk wong
wédok liyané, wong lanang kuwi laku
bédang. 12 Uga nèk wong wédok megat
sing lanang terus ngepèk wong lanang
liyané, wong wédok kuwi ya pada waé
laku bédang."

Gusti Yésus mberkahi botyah-botyah

13 Wong-wong pada nggawa anaké
nang nggoné Gusti Yésus supaya
didongakké lan diberkahi. Nanging
murid-muridé pada nyenèni wong-
wong kuwi dipenging ngrusui Gusti
Yésus. 14 Kadung Gusti Yésus weruh,
dèkné terus jèngkèl. Mulané Dèkné
nyenèni murid-muridé ngéné: "Mbok
bèn! Botyah-botyah aja dialang-alangi.
Bèn pada mbréné nang nggonku. Awit
Kratoné Gusti Allah namung kanggo
wong sing atiné kaya botyah-botyah iki.
15 Pantyèn tenan, sapa sing ora nampa
Kratoné Gusti Allah kaya botyah-botyah
iki ora bakal bisa ngleboni kraton iki."
16 Botyah-botyah terus dirangkuli, terus
ditumpangi tangan lan diberkahi siji-siji.

Wong enom sing sugih

17 Dongé Gusti Yésus arep budal
menèh terus ènèng wong mblayu marani
Dèkné. Wongé sujut nang ngarepé
Gusti Yésus terus takon: "Guru, pantyèn
Kowé betyik tenan. Bisané éntuk urip
langgeng aku kudu nglakoni apa?"
18 Gusti Yésus semaur: "Kowé kok
ngarani Aku betyik? Gusti Allah déwé
sing betyik, ora ènèng liyané! 19 Kowé
wis ngerti wèt-wèté ta? Aja matèni
wong, aja ngrusui bojoné liyané, aja
nyolong, aja goroh, aja ngapusi wong lan
ngajènana marang bapa-biyungmu."
20 Wongé semaur: "Guru, kawit tyilik
aku wis nurut wèt-wèt kabèh kuwi."
21 Gusti Yésus nyawang wongé terus
krasa trésna marang dèkné, mulané
terus ngomong: "Barang siji sing durung
mbok lakoni: kana mulih, apa nduwému
diedol kabèh. Sepira payuné dikèkké
marang wong sing ora nduwé supaya
kowé bisa nduwé banda nang swarga.
Nèk kuwi wis mbok lakoni kowé terus
mbrénéa mèlu Aku!" 22 Wongé krungu
Gusti Yésus ngomong ngono kuwi terus
amleng. Dèkné lunga karo sedi, awit
dèkné sugih tenan.
23 Gusti Yésus terus nyawang murid-
muridé ngomong: "Pantyèn angèl tenan
kanggo wong sugih mlebu Kratoné Gusti
Allah."
24 Murid-muridé kagèt krungu
tembung kuwi. Mulané Gusti Yésus
terus ngomong: "Anak-anak, pantyèn
angèl banget mlebu Kratoné Gusti Allah.
25 Luwih gampang unta mlebu bolongan
dom, tenimbang wong sugih mlebu
Kratoné Gusti Allah."
26 Murid-muridé saiki ora dunung blas,
mulané takon: "Gusti, lah sapa sing bisa
slamet?"
27 Gusti Yésus ndelokké murid-muridé
terus semaur: "Pantyèn, angèl banget
kanggo manungsa, nanging ora angèl
kanggo Gusti Allah. Kanggo Gusti Allah
sembarang bisa klakon."

Upahé wong sing nurut Gusti Yésus

28 Rasul Pétrus terus ngomong: "Gusti,
awaké déwé wis ninggal sembarang
terus mèlu Kowé!"
29 Gusti Yésus semaur: "Dirungokké
sing apik omongku iki. Sapa sing
ninggal omah lan keboné, ninggal
wong tuwa, sedulur lan anaké jalaran
nglabuhi Aku lan nglabuhi kabar
kabungahané Gusti Allah, wong kuwi
saiki mesti nampa sembarang ngungkul-
ungkuli mauné. 30 Bakal nampa ping
satus, ya omah, sedulur, wong tuwa,
anak lan kebon, senajana karo ngalami
kasangsaran. Lan ing tembé bakal
nampa urip langgeng. 31 Nanging okèh
sing nang ngarep bakalé kèri, malah
sing teka kèri bakalé nang ngarep."

Gusti Yésus mlambangi menèh nèk dèkné bakal sangsara

32 Saiki Gusti Yésus karo murid-muridé
pada mlaku budal nang Yérusalèm.
Gusti Yésus mlaku nang ngarep déwé.
Murid-muridé durung mari kagèté
lan wong-wong liyané sing mèlu uga

pada wedi. Murid rolas mau terus
dityeluk didèwèkké karo Gusti Yésus
terus diomongi bab sing bakal dialami
karo Dèkné. 33 Gusti Yésus ngomong
ngéné: “Ditità̀ni déwé! Saiki awaké déwé
arep nang Yérusalèm. Nang kono para
pengarepé imam lan para guru Kitab
bakal nyekel Anaké Manungsa. Bakal
pada nyalahké Dèkné lan masrahké
Dèkné marang bangsa liya sing ora
kenal marang Gusti Allah kongkon
matèni. 34 Wong-wong kuwi bakal pada
moyoki, ngidoni lan metyuti Dèkné lan
entèk-entèké bakal pada matèni Dèkné.
Nanging ing telung dinané Dèkné bakal
tangi sangka pati.”

Bab ngladèni

35 Rasul Yakobus lan Yohanes, kabèh
loro anaké Sébédéus, terus maju lan
ngomong marang Gusti Yésus: “Guru,
awaké déwé nduwé pitakonan.” 36 “Arep
takon apa?” Gusti Yésus semaur.
37 “Gusti, nèk Kowé wis dadi ratu,
awaké déwé kepéngin mèlu njagong
kaya ratu nang sebelahmu, siji nang
tengen lan siji nang kiwa.”
38 Gusti Yésus ngomong: “Kowé ora
ngerti apa sing mbok jaluk! Apa kowé
gelem nglakoni kasangsaran sing bakal
tak alami?”
39 “Gelem Gusti!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Pantyèn,
kasangsaran sing bakal tak alami kowé
uga bakal mèlu ngalami. 40 Nanging bab
njagong nang tengen apa kiwaku aku
ora nduwèni kwasa ngarani. Iku wis
dityawiské karo Gusti Allah kanggo sing
dipilih karo Dèkné déwé.”
41 Krungu kuwi murid sing sepuluh
terus jèngkèl karo rasul Yakobus
lan Yohanes. 42 Mulané kabèh terus
dityeluk karo Gusti Yésus, diomongi
ngéné: “Kowé ngerti déwé tyarané
wong sing ora pretyaya marang Gusti
Allah. Para penggedé sing kudu nata
bangsané malah pada ngwasani lan
ngerèh. 43-44 Nanging kowé ora kenèng
kaya ngono. Sapa sing kepéngin dadi
pengarep kudu ngladèni liyané lan sapa
sing kepéngin dianggep gedé déwé kudu
dadi peladèné liya-liyané. 45 Awit Anaké
Manungsa tekané ya ora njaluk diladèni,
nanging supaya ngladèni lan masrahké
uripé kanggo nebus uripé wong okèh.”

Wong lamur bisa weruh menèh

46 Gusti Yésus lan murid-muridé teka
nang kuta Yériko. Kadung bareng karo
wong pirang-pirang lunga menèh sangka
Yériko, ènèng wong lamur ngemis
nang pinggir dalan. Wong iki jenengé
Bartiméus, anaké Timéus. 47 Bartiméus
krungu nèk sing liwat nang dalan kono
kuwi Gusti Yésus sangka kuta Nasarèt,
mulané dèkné terus tyeluk-tyeluk:
“Yésus, Turunané ratu Daved, mbok
melas marang aku.”
48 Wong-wong terus nyenèni
Bartiméus kongkon meneng. Nanging
wongé malah tambah seru sing tyeluk-
tyeluk: “Turunané Daved, mbok melas
marang aku!”
49 Gusti Yésus terus mandek lan
ngomong: “Wong kuwi dikongkon
mbréné!”
Wong lamur mau terus dityeluk
karo wong-wong: “Wis aja wedi, ndang
ngadeka. Gusti nyeluk kowé.”
50 Bartiméus terus mbuwang saliné
njaba sing nyrimpet-nyrimpeti terus
gelis-gelis marani Gusti Yésus.
51 Gusti Yésus terus takon: “Aku mbok
kongkon ngapa?”
“Aku kepéngin weruh, Gusti!”
52 Gusti Yésus semaur: “Ya wis, kana!
Pengandelmu sing nylametké kowé.”
Sakwat Bartiméus bisa weruh terus
mèlu Gusti Yésus.

Gusti Yésus mlebu nang Yérusalèm

11 1 Wong-wong saiki wis tyedek
karo Yérusalèm, wis tekan désa
Bètfaké lan désa Bétani, tyedek karo
gunung Olèf. Gusti Yésus terus ngongkon
murid loro ngomong: 2 “Kana mlebu
nang désa sing nang ngarep kaé. Nang
kono kowé mengko bakal nemu kimar
enom sing dikentyang. Kimar kuwi
durung tau ditumpaki wong. Diutyuli

terus digawa mbréné. 3 Nèk ènèng wong
takon apa-apa, ngomong: ‘Gusti sing
ngongkon lan Gusti sing mbutuhké lan
bakal ndang dibalèkké menèh.’ ”
4 Murid loro mau terus budal lan pada
nemu kimar enom sing dikentyang nang
lawang nang pinggir dalan. 5 Wong-wong
sing ngadek nang kono terus takon: “Lah
kok mbok utyuli kimaré, bèn ngapa?”
6 Murid loro mau ngomong nèk Gusti
sing mbutuhké lan bakal dibalèkké
menèh. Wong-wong terus ora ngomong
apa-apa. 7 Kimaré terus digawa nang
nggoné Gusti Yésus terus gegeré
dilèmèki klambiné. Gusti Yésus terus
numpak kimaré. 8 Wong-wong terus
pada nggelar klambiné nang dalan lan
liyané pada nggawa godongan-godongan
sangka kebon terus disebar nang
dalan. 9 Wong-wong sing mlaku nang
ngarepé lan mburiné Gusti Yésus terus
pada surak-surak ngomong: “Hosana!
Nampaa berkah sing teka ing jenengé
Gusti! 10 Langgenga kratoné ratu Daved,
leluhuré awaké déwé. Hosana kanggo
Gusti Allah nang swarga.”

Gusti Yésus misuh wit anjir

11 Tekan Yérusalèm Gusti Yésus terus
mlebu nang Gréja Gedé, nyawang
sembarang-mbarang nang kono. Dèkné
terus budal karo murid rolas nang désa
Bétani, awit wis rada surup. 12 Esuké,
dongé lunga sangka Bétani, Gusti Yésus
krasa ngelih. 13 Sangka kadohan Dèkné
weruh wit anjir sing gembel godongé
terus diparani arep ditiliki ènèng wohé
apa ora. Kadung tekan wité Gusti Yésus
ora nemu apa-apa blas. Namung ènèng
godongé, awit durung ungsumé woh.
14 Murid-muridé terus krungu Gusti
Yésus ngomong marang wité: “Wiwit
saiki tekan slawasé ora bakal ènèng
wong sing mangan wohmu menèh!”

Omahé Gusti Allah aja digawé pasar

15 Gusti Yésus lan murid-muridé wis
tekan Yérusalèm. Nang kono Dèkné arep
mlebu nang Gréja Gedé. Nanging nang
lataré kono okèh wong sing dodolan lan
liyané sing pada tuku. Mulané wong-
wong iki terus disenèni lan dikongkon
lunga kabèh karo Gusti Yésus. Méja-
méjané sing tukang ngijoli duwit lan
dingklik-dingkliké sing tukang adol
manuk dara diglémpang-glémpangké
kabèh. 16 Wong-wong sing pada teka
nggawa dagangané diendek, ora éntuk
liwat lataré gréja menèh. 17 Gusti Yésus
ngomong: “Nang Kitab lak wis ketulis
ta! Gusti Allah déwé ngomong ngéné:
‘Omahku iki papan pandonga kanggo
kabèh bangsa.’ Nanging kéné saiki mbok
dadèkké delikané maling.”
18 Para pengarepé imam lan guru
Kitab krungu sing diomong karo Gusti
Yésus terus pada wedi, awit wong-
wong liyané kabèh seneng ngrungokké
piwulangé Gusti Yésus. Mulané para
imam lan guru Kitab mau pada mikir
lan nggolèk akal arep matèni Gusti
Yésus.
19 Kadung wis surup Gusti Yésus
lan murid-muridé terus lunga sangka
Yérusalèm.

Bab pengandel

20 Esuké, dongé liwat menèh, terus
pada weruh nèk wité malih garing
kabèh sak oyot-oyoté. 21 Rasul Pétrus
kélingan nèk Gusti Yésus misuh wité,
mulané terus ngomong: “Gusti, delokké
iku, wité sing mbok pisuh wingi malih
garing.”
22 Gusti Yésus terus semaur: “Pada
ngandela marang Gusti Allah. 23 Tenan,
ngandela ta! Nèk kowé mréntah
gunungan iki ngomong: ‘Mumbula
lan nibaa nang segara,’ mesti ya bakal
klakon tenan, anggeré kowé blas ora
mangu-mangu, nanging pretyaya nèk
apa sing mbok omong bakal klakon
tenan. 24 Mulané Aku ngomong: apa sing
mbok jaluk ing pandonga, ngandela nèk
kowé wis nampa kuwi, tenan, mesti
bakal keturutan. 25 Lan menèh, nèk
kowé ndonga, sapa waé sing nduwé
salah karo kowé dingapura. Dadiné
Gusti Allah nang swarga ya bakal
ngapura salahmu. (26 Nanging nèk kowé

ora gelem ngapura liyané, Gusti Allah
nang swarga ya ora bakal ngapura
kowé.”)

Pitakonan bab pangwasané Gusti Yésus

27 Gusti Yésus lan murid-muridé pada
teka nang Yérusalèm menèh. Dongé
Dèkné ijik mlaku-mlaku nang lataré
Gréja Gedé terus para pengarepé imam,
para guru Kitab lan para penuntuné
wong Ju marani Dèkné. 28 Wong-wong
iki takon marang Gusti Yésus: “Sapa sing
ngekèki pangwasa marang Kowé kok
wani nindakké kaya ngono?”
29 Gusti Yésus semaur: “Alon ndisik,
sakdurungé Aku semaur, Aku nduwèni
pitakonan ndisik marang kowé. Nèk
kowé bisa nyauri Aku, kowé ya bakal
tak omongi sapa sing ngekèki pangwasa
marang Aku! 30 Sapa sing ngekèki
pangwasa Yohanes kanggo mbaptis?
Gusti Allah apa manungsa?”
31 Wong-wong terus pada guneman
kepriyé enggoné arep semaur. Awit nèk
ngomong: “Gusti Allah,” wong-wong
pada wedi nèk Gusti Yésus takon: “Lah
kenèng apa dèkné kok ora mbok gugu?”
32 Nèk pada semaur: “Manungsa,” lah
kepriyé, mengko wong-wong pada nesu,
awit kabèh pretyaya nèk Yohanes kuwi
nabi sangka Gusti Allah. 33 Mulané terus
pada ngomong: “Embuh ya, awaké déwé
ora ngerti!”
Gusti Yésus semaur: “Kowé ya ora
bakal tak omongi sapa sing ngekèki
pangwasa marang Aku!”

Piwulang bab wong-wong sing nyéwa kebon

12 1 Gusti Yésus terus mulangi
wong-wong mau nganggo
tembung gambar ngéné: “Enèng
sakwijiné wong nduwé kebon ditanduri
dreif. Keboné dipageri mubeng terus
wongé nggawé luwangan kanggo meres
dreifé. Uga digawèkké omah-omahan
sing rada duwur kanggo njaga keboné.
Keboné terus diséwakké marang wong-
wong liyané. Wongé déwé lunga nang
negara liya. 2 Kadung wis wayah panèn
sing nduwé kebon ngongkon slafé nang
nggoné wong-wong sing nyéwa keboné,
njaluk bagèané. 3 Nanging slaf sing
dikongkon mau malah dityekel karo sing
nyéwa kebon terus digebuki. Sakwisé
kuwi slafé terus dikongkon lunga
nganggur, ora nggawa apa-apa.
4 “Sing nduwé kebon terus ngongkon
slaf liyané, nanging sing iki uga
dipentungi sirahé lan dielok-elokké sak
gelemé. 5 Liyané menèh dikongkon, iki
malah dipatèni. Kabèh sing dikongkoni
menèh nèk ora dipatèni ya dipentungi.
6 Sing nduwé kebon saiki namung
nduwé wong siji sing kenèng dikongkon,
yakuwi anaké déwé, sing ditrésnani.
Wongé terus ngongkon anaké ngomong
ngéné: ‘Menawa waé wong-wong wedi
marang kowé, awit kowé anakku
déwé!’ 7 Nanging wong-wong sing
nyéwa keboné malah ngomong marang
sakpada-pada: ‘Iki anaké sing nduwé
kebon. Hayuk dipatèni waé, dadiné
keboné wèké awaké déwé.’ 8 Anaké mau
terus dityekel; kadung wis dipatèni terus
diuntyalké nang njabané kebon.
9 “Dipikir déwé jajal. Sing nduwé
kebon kudu ngapa saiki? Dèkné mesti
bakal budal déwé. Sing nyéwa keboné
mesti bakal dipatèni kabèh lan keboné
mesti bakal diséwakké wong liya-liyané?
10 Apa kowé ora tau matya nang Kitab,
ayat sing uniné ngéné:
‘Watu sing dibuwang
karo sing tukang nggawé omah,
malah watu kuwi
sing dadi watu wiwitan.
11 Iki penggawéné Gusti Allah,
sing nggumunké banget.’ ”
12 Para penuntuné wong Ju pada
rumangsa disemoni karo Gusti Yésus lan
wis kudu nyekel Dèkné, nanging pada
wedi karo wong okèh liyané. Mulané Gusti
Yésus terus diejarké waé, terus pada lunga.

Bab sing wèké ratuné lan sing wèké Gusti Allah

13 Wong-wong terus ènèng sing
ngongkon wong Farisi siji-loro lan wong

sangka golongané ratu Hérodès nang
nggoné Gusti Yésus, supaya ngenèng
Dèkné nganggo pitakonan-pitakonan.
14 Kadung wis tekan nggoné Gusti Yésus
wong-wong mau ngomong: “Guru,
awaké déwé ngerti nèk piwulangmu
kuwi bener tenan. Karomenèh Kowé
ora wedi sapa-sapa. Kowé nèk mulangi
bab dalané Gusti Allah bener lan
ènèng wujuté, awit Kowé ora perduli
karo sapa-sapa. Mulané awaké déwé
kepéngin takon marang Kowé. Nèk
miturut agamané awaké déwé kepriyé?
Kudu mbayar belasting marang ratuné
apa ora?”
15 Nanging Gusti Yésus wis ngerti nèk
wong-wong sing takon kuwi namung
étok-étok. Mulané Dèkné ngomong:
“Kenèng apa kowé kok kepéngin ngenèng
Aku? Jajal nggawa duwit rètyèh siji
mbréné tak deloké.”
16 Terus ènèng sing nggawa duwit
rètyèh siji. Gusti Yésus terus takon
marang wong-wong mau: “Didelok ta!
Nang duwit iki ènèng gambaré sapa lan
jenengé sapa?”

Wong-wong semaur: “Gambaré lan
jenengé ratuné Rum!”
17 Gusti Yésus terus ngomong: “Lah
ya wis ta! Apa sing kudu mbok kèkké
marang ratuné ya kèkké marang ratuné
lan apa sing kudu mbok kèkké marang
Gusti Allah ya kèkké marang Gusti
Allah.”

Wong-wong nggumun krungu sauranė
Gusti Yésus.

Bab tangi sangka pati

18 Enèng wong Saduki siji-loro mara
nang nggoné Gusti Yésus. Wong Saduki
kuwi ora ngandel nèk wong mati bakal
tangi menèh. Wong-wong iki takon
marang Gusti Yésus: 19 “Guru, nabi
Moses wis nggawèkké pernatan kanggo
awaké déwé ngéné: ‘Nèk ènèng wong
lanang mati ninggal randa tanpa anak,
seduluré wong lanang sing mati kuwi
kudu ngepèk randa mau dadi bojoné lan
nggawèkké turunan kanggo seduluré
sing mati.’
20 “Lah saiki ènèng sedulur lanang-
lanang pitu. Sing mbarep ngepèk bojo,
nanging kadung mati ora ninggal anak.
21 Sing nomer loro terus ngepèk randané
dadi bojoné, nanging sing iki uga mati
tanpa nduwé anak. Karo sing nomer
telu ya pada waé ngono. 22 Entèk-entèké
sedulur pitu mau kabèh mati, tanpa
ninggal turunan siji-sijia. Mbok randané
ya terus mati pisan. 23 Saiki awaké déwé
arep takon: lah mbésuk nèk wantyiné
wong mati pada tangi menèh, wong
wédok mau bakal dadi bojoné sing endi?
Awaké déwé takon, awit wong wédok
iki wis dadi bojoné sedulur kabèh pitu
mau?”
24 Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi
jan klèru banget. Kowé ora dunung isiné
Kitab lan kowé blas ora ngerti kwasané
Gusti Allah. 25 Awit mbésuk nèk wong-
wong tangi sangka pati uripé bakalé
kaya mulékat swarga, ora ènèng tyarané
bebojoan. 26 Lan bab tangi menèh
sangka pati, apa kowé ora matya nang
kitabé nabi Moses bab grumbulan eri
sing murup? Nang kono Gusti Allah lak
ngomong ta marang nabi Moses: ‘Aku iki
Gusti Allahé Abraham, Gusti Allahé Isak
lan Gusti Allahé Yakub.’ 27 Tegesé Bapa
Abraham, Isak lan Yakub kuwi saiki
ngabekti marang Gusti Allah. Lah wong
sing ngabekti marang Gusti Allah kuwi
lak wong urip ta, mosok wong mati?
Dadiné Bapa Abraham, Isak lan Yakub
kuwi saiki urip menèh. Nèk kowé ora
pretyaya kuwi, kowé jan klèru tenan!”

Wèt sing gedé déwé

28 Enèng guru Kitab krungu enggoné
wong-wong pada bantah-bantahan lan
wong iki nitèni nèk Gusti Yésus sing
nyauri wong-wong ya bener tenan.
Guru Kitab iki mara nang nggoné Gusti
Yésus takon ngéné: “Wèt sing endi sing
penting déwé?”
29 Gusti Yésus semaur: “Wèt sing
penting déwé ya iki: ‘Rungokké bangsa
Israèl, Gusti Allahé awaké déwé kuwi
siji. 30 Trésnaa marang Gusti Allah sak
atimu lan nyawa-ragamu, kapinteranmu

lan kekuwatanmu dikanggokna kanggo
ngladèni Gusti Allah.' 31 Wèt liyané sing
penting ya iki: 'Trésnaa marang tunggal
manungsa kaya enggonmu nrésnani
awakmu déwé.' Ora ènèng wèt liyané
sing gedéné ngungkuli wèt loro iki."
32 Guru Kitab mau semaur: "Kowé
bener, Guru. Pantyèn Gusti Allah
mung siji, ora ènèng liyané. 33 Pantyèn
awaké déwé kudu nrésnani Gusti Allah
sak atiné, ing lair lan batin lan karo
sakkèhé kekuwatané. Uga kudu trésna
marang liyané kaya enggoné nrésnani
awaké déwé. Iku pantyèn luwih apik
tenimbang mbelèh kéwan lan pawèh
liya-liyané marang Gusti Allah."
34 Gusti Yésus weruh nèk guru Kitab
iki sing semaur nggenah lan bener,
mulané Dèkné terus ngomong marang
wongé: "Kowé wis tyedek karo Kratoné
Gusti Allah."

Sakwisé kuwi terus ora ènèng sing
wani takon apa-apa menèh.

Pitakonan bab Kristus

35 Gusti Yésus dongé mulangi nang
Gréja Gedé gentènan takon: "Lah guru-
guru Kitab kok ngomong nèk Kristus
namung manungsa turunané ratu Daved,
dudu Gusti Allah? 36 Ratu Daved déwé
lak wis ngomong ngéné ta, dongé dèkné
dikwasani karo Rohé Allah:

> 'Gusti Allah wis ngomong ngéné
> marang Gustiku:
> Mbrénéa njagong nang tengenku,
> nganti mungsuhmu wis tak telukké
> kabèh.'

37 Lah ratu Daved déwé ngarani Kristus
kuwi Gusti. Mosok Kristus turunané
ratu Daved?"

Wong okèh seneng ngrungokké
piwulangé Gusti Yésus. 38 Dèkné uga
mulangi wong-wong ngéné: "Pada sing
ati-ati karo para guru Kitab. Wong-wong
kuwi namung seneng mlaku-mlaku
nganggo salin kaya wong sing gedé
pangkaté. Nèk nang pasar njaluk
digatèkké lan diajèni karo wong liyané.
39 Nèk nang sinaguk apa nang kumpulan
pésta njagongé nang ngarep déwé.
40 Pada seneng lan pinter ngrampasi
omahé randa-randa terus étok-étoké
ndonga suwi kanggo nutupi klakuané.
Wong kaya ngono kuwi bakal éntuk
setrapan sing luwih abot."

Pawèhé mbok randa

41 Gusti Yésus terus njagong nang
ngarepé wadah duwit nang Gréja Gedé
kono. Dèkné ndelokké wong-wong sing
pada nglebokké pawèhé. Okèh wong
sugih pada nglebokké duwité. Wong-
wong iki pawèhé ya ora setitik. 42 Terus
ènèng randa mlarat nglebokké rètyèh
loro sing tyilik banget ajiné. 43 Gusti
Yésus terus nyeluk murid-muridé
diomongi ngéné: "Pada ngertia, kanggo
Gusti Allah randa mlarat iku pawèh
sing okèh déwé tenimbang liya-liyané.
44 Awit wong sing sugih ngekèki sangka
kasugihané, nanging randa iku ngekèki
sangka kemlaratané."

Gréja Gedé bakal dirusak

13 1 Dongé Gusti Yésus metu sangka
Gréja Gedé terus ènèng murid
sing ngomong marang Dèkné: "Guru,
delokké ta, gréjané kuwi jan nggumunké
tenan apiké. Delokké watu-watuné
gedéné!"
2 Gusti Yésus semaur: "Kowé weruh
Gréja Gedé iki ta? Bakalé ora ènèng
watu siji waé temumpang liyané. Kabèh
bakal ambruk rata lemah."

Bab sak wernané karusakan lan kasangsaran nang jagat

3 Gusti Yésus terus njagong nang
gunung Olèf, adep-adepan karo Gréja
Gedé. Nang kono rasul Pétrus, Yakobus,
Yohanes lan Andréas terus mara lan
takon: 4 "Gusti, kapan sembarang-
mbarang kuwi bakal klakon lan kepriyé
awaké déwé bisané ngerti nèk wis tekan
wantyiné? Apa tandané?"
5 Gusti Yésus terus ngomong ngéné:
"Pada sing ati-ati. Aja sampèk kowé
diapusi lan disasarké wong. 6 Okèh wong
bakal teka nganggo jenengku ngomong:
'Ya aku iki Kristus!' Okèh wong sing

bakal diapusi. 7 Nèk kowé krungu ènèng
perangan lan kabar-kabar nèk bakal
ènèng perangan, aja pada kagèt. Kuwi
kabèh kudu klakon, nanging iku durung
entèk-entèkané. 8 Awit bangsa sing siji
bakal nglawan bangsa liyané lan negara
sing siji bakal perang nglawan negara
liyané. Uga bakal ènèng lindu lan
kekurangan pangan nang pirang-pirang
panggonan. Nanging kuwi ijik wiwitané
waé, kaya wong wédok nèk nglarani kaé
nèk arep mbayi.
9 "Pada sing ati-ati. Awit kowé bakal
disèrèt nang ngarep kruton lan bakal
dipentungi nang sinaguk. Kowé bakal
digawa nang ngarepé gramang lan ratu
kongkon ngekèki paseksi kanggo Aku.
10 Pantyèn, kabar kabungahané Gusti
Allah kudu digelarké ndisik marang
saben bangsa. 11 Nèk kowé dityekel
lan digawa nang ngarep kruton, aja
pada bingung bab sing kudu mbok
omong; Roh Sutyi déwé sing bakal
ngekèki tembung ing atimu ing wantyi
kuwi. Kuwi sing kudu mbok omongké.
12 Sedulur bakal ngandakké seduluré
déwé lan bapak bakal ngandakké anaké
déwé supaya dipatèni. Anak-anak bakal
nglawan lan ngandakké wong tuwané
supaya dipatèni. 13 Wong kabèh bakal
nyengiti kowé jalaran kowé nurut aku.
Nanging sapa sing mantep terus tekan
entèk-entèkané, kuwi sing bakal slamet."

Bab kasusahan sing gedé lan kristus-kristus sing palsu

14 Gusti Yésus neruské tembungé:
"Kowé bakal weruh nggegilané
karusakan nang panggonan sing dudu
panggonané. (Sing pada matya iki
mikira sing apik supaya bisa dunung.)
Wong-wong sing nang Yudéa mblayua
nang gunung-gunung, supaya kowé
aja sampèk dipatèni. 15 Wong-wong
sing nang nduwur omah aja pada
medun. Aja pada mlebu njikuk apa-
apa. 16 Sing ijik nang kebon, aja mulih
njikuk salin. 17 Melaské banget bakalé
wayah kuwi kanggo wong sing meteng
lan sing nduwé bayi. 18 Ndongaa
supaya sembarang iki aja sampèk tiba
wayahé adem gedé. 19 Awit bakal ènèng
kasusahan gedé banget. Kawit Gusti
Allah nggawé jagat iki tekané saiki
durung tau ènèng kasangsaran kaya
ngono gedéné lan sakwisé kuwi ya ora
bakal ènèng liyané sing ngungkuli kuwi
gedéné. 20 Semunggoné kasusahan kuwi
ora dityekakké karo Gusti Allah, mesti
ya ora bakal ènèng wong siji waé sing
slamet. Nanging jalaran melas marang
wong-wong sing wis dipilih, Gusti Allah
nyekakké wayah kasangsaran kuwi.
21 "Lan nèk ènèng wong ngomong: 'Ya
iki Kristus,' apa 'ya kaé Kristus,' aja pada
ngandel. 22 Awit okèh wong bakal teka
ngomong: 'Aku iki Kristus,' apa 'Aku
iki kongkonané Gusti Allah,' nanging
wujuté dudu lan namung ngapusi. Wong-
wong kuwi bakal nggawé tanda-tanda
lan mujijat-mujijat. Tujuané namung
kanggo nyasarké kowé. Semunggoné
bisa ngono ya arep nyasarké wong-
wong sing wis dipilih karo Gusti Allah
mbarang. Nanging ora bisa. 23 Mulané
pada sing awas lan ati-ati, awit kowé wis
tak omongi sakdurungé bab sembarang-
mbarang kuwi."

Tekané Anaké Manungsa

24 Gusti Yésus ngomong: "Sakwisé
waktu kasusahan gedé kuwi, srengéngé
bakal malih peteng lan mbulané ora
bakal semlorot menèh. 25 Lintang-lintang
bakal tiba sangka langit lan pangwasa-
pangwasa nang langit bakal hoyak
kabèh. 26 Sakwisé kuwi kabèh Anaké
Manungsa bakal ngétok nang méga.
Kabèh bakal weruh gedéné kwasané
sing semlorot nganggo pepadangé
swarga. 27 Dèkné bakal ngongkon
mulékat-mulékaté nglumpukké wong-
wong sing wis dipilih, sangka wétan,
kulon, lor lan kidul, sangka entèk-
entèkané bumi lan entèk-entèkané
langit."

Piwulang sangka wit anjir

28 Gusti Yésus nutup tembungé ngéné:
"Mbok dititèni wit anjir kaé. Nèk pangé

molai ijo lan memes lan metu godongé,
kowé ngerti nèk wayah panas wis
tyedek. 29 Kaya ngono uga, nèk kowé
weruh kabèh sing tak omong mau molai
klakon, ngertia nèk wis tyedek banget
wantyiné enggonku bakal teka. 30 Pada
dititèni! Kowé bakal menangi kabèh
iki klakon. 31 Langit lan bumi iki bakal
ilang, nanging tembungku bakal ènèng
terus, slawas-lawasé.
32 "Nanging yakuwi, bab kapan
bakalé klakon, ora ènèng wong ngerti.
Mulékat-mulékat nang swarga ya ora
ngerti lan Anaké Gusti Allah ya ora
ngerti. Sing ngerti namung Gusti Allah
Bapaké. 33 Mulané, pada sing awas lan
sing ati-ati, awit kowé ora ngerti kapan
bakalé klakon. 34 Kenèng tak padakké
karo wong nèk arep lunga adoh kaé.
Dèkné lunga lan sembarangé dipasrahké
marang para peladèné. Kabèh dipréntah
lan dikèki bagèan déwé-déwé. Uga sing
jaga lawang dipréntah kongkon melèk
aja sampèk ngantuk. 35 Mulané, pada
melèka lan sing awas, awit kowé ora
ngerti kapan sing nduwé omah mau
bakalé teka, wayah soré, tengah wengi,
wayah jago kluruk, apa wayah ésuk.
36 Aja sampèk, nèk dèkné teka dadakan,
terus nemu kowé ijik turu. 37 Mulané
saiki Aku ngomong marang kowé kabèh:
'Pada melèka lan sing jaga-jaga.' "

Putusan arep matèni Gusti Yésus

14 1 Rong dina menèh wis wayahé
Paskah. Ing dina Paskah kuwi
wong Ju pada mangan roti sing ora
ènèng raginé. Para pengarepé imam
lan para guru Kitab pada nggolèk
akal enggoné arep nyekel lan matèni
Gusti Yésus, tanpa wong-wong ngerti.
2 Mulané pada ngomong: "Aja wayahé
Paskah, mengko ndak marakké ramé lan
gègèran."

Gusti Yésus diusapi lenga wangi sing larang

3 Gusti Yésus saiki nang désa Bétani,
merdayoh nang omahé Simon sing
mauné lara lépra. Dongé Gusti Yésus
ijik jagongan ènèng wong wédok teka
nggawa botol isiné lenga wangi tus
sing larang banget regané. Lenga wangi
iki sing digawé oyot-oyoté tanduran
nardus. Botolé terus dipetyah guluné lan
isiné diesokké nang sirahé Gusti Yésus.
4 Wong-wong terus ènèng sing rasan-
rasan: "Lah apa jawané lenga wangi
larang-larang kok diebrèh-ebrèh ngono?
5 Semunggoné diedol lak payu okèh ta?
Duwité lak ya kenèng dikèkké wong
ora nduwé ta?" Wong-wong iki terus
nyenèni wong wédoké.
6 Nanging Gusti Yésus ngomong: "Bèn,
mbok diejarké! Kenèng apa kok mbok
penging? Wong wédok iki nindakké
barang sing apik banget marang Aku.
7 Wong mlarat slawasé ènèng waé lan
sak wantyi-wantyi nèk kowé kepéngin
nulungi kowé bisa. Nanging Aku iki
ora slawasé tyampur kowé. 8 Wong
wédok iki nindakké sak bisané kanggo
nduduhké katrésnané marang Aku.
Dèkné interé namung nglengani awakku
karo lenga wangi, sakdurungé Aku
dikubur. 9 Dititèni ta, nang endi waé
ing donya kéné sing bakal digelari
kabar kabungahané Gusti Allah bakal
krungu uga bab sing ditindakké karo
wong wédok iki, kanggo pengéling-éling
marang dèkné."

Yudas Iskariot ngelungké Gusti Yésus marang mungsuhé

10 Sangka muridé Gusti Yésus sing
rolas terus ènèng siji sing budal nang
nggoné para pengarepé imam arep
ngelungké Dèkné marang wong-wong
kuwi, yakuwi Yudas Iskariot. 11 Wong-
wong kadung krungu kuwi terus pada
bungah banget lan saguh ngekèki duwit.
Saiki Yudas molai nggolèk kelunggaran
enggoné arep ngelungké Gusti Yésus
marang para pengarepé imam mau.

Tyetyawis kanggo mangan Paskah

12 Saiki wis wayahé Riyaya Roti Tanpa
Ragi. Ing dina sing ndisik déwé wong-
wong lumrahé mbelèh tyempé. Ing
dina iku murid-muridé takon marang

Gusti Yésus: “Gusti, Kowé arep mangan
Paskah nang endi? Dadiné awaké déwé
bisa tata-tata!”
13 Gusti Yésus terus ngongkon murid
loro. Dèkné ngomong: “Kana mlebu
nang Yérusalèm. Nang dalan kowé bakal
kepetuk wong lanang nggawa kendi
isiné banyu. Kowé pada mèlua wong
kuwi. 14 Nèk kowé wis tekan omahé,
ngomong karo sing nduwé omah ngéné:
‘Guruné nakokké kamar sing arep
dienggo mangan Paskah karo murid-
muridé.’ 15 Wongé mengko terus nggawa
kowé nang kamar gedé nang nduwur
sing wis ditata. Kana sing arep dipangan
dityawis-tyawiské nang kono.”
16 Muridé mau terus pada budal
nang Yérusalèm, terus kepetuk wongé,
kaya sing diomong karo Gusti Yésus
mau. Nang kono terus pada nyawiské
panganan Paskah.

Gusti Yésus ngomong sapa sing arep ngelungké Dèkné marang mungsuhé

17 Mbenginé kuwi Gusti Yésus teka
karo murid-muridé. 18 Dongé pada
jejagongan mangan Gusti Yésus terus
ngomong: “Aku ngomong, ènèng siji
bakal ngelungké Aku marang mungsuhé.
Siji sing mangan tyampur karo Aku iki.”
19 Murid-muridé terus kagèt lan sedi.
Terus pada gentèn takon marang Gusti
Yésus: “Mosok aku ta, Gusti?”
20 Gusti Yésus semaur: “Ya siji
tunggalé kowé wong rolas kuwi
waé, sing mèlu nyelupké rotiné nang
mangkok. 21 Pantyèn, Anaké Manungsa
kudu mati. Kuwi wis ketulis kawit
jaman mbiyèn. Nanging tyilaka tenan
wong sing ngelungké Anaké Manungsa
marang mungsuhé. Wong kuwi luwung
ora lair waé mauné.”

Pésta Sutyi

22 Dongé pada jejagongan mangan
Gusti Yésus terus njikuk roti lan sakwisé
didongakké terus dityuwil-tyuwil
dikèkké marang murid-muridé. Dèkné
ngomong: “Pada dipangan. Roti iki
badanku.”
23 Gusti Yésus terus njikuk ombèné.
Sakwisé maturkesuwun marang Gusti
Allah ombèné terus dielungké marang
murid-muridé. Kabèh mèlu ngombé.
24 Gusti Yésus ngomong marang murid-
muridé: “Iki getihku sing mili kanggo
wong okèh. Getih iki tandané nèk Gusti
Allah nggawé prejanjian anyar karo
kowé. 25 Tenan, Aku ngomong, Aku ora
bakal ngombé anggur iki menèh tekané
Aku ngombé anggur sing anyar mbésuk
nang swarga.”
26 Sakwisé kuwi terus pada singi-singi
maturkesuwun lan ngluhurké Gusti
Allah, terus pada budal nang gunung
Olèf.

Gusti Yésus ngomong nèk rasul Pétrus bakal nyélaki Dèkné

27 Gusti Yésus ngomong marang
murid-muridé: “Kowé bakal pada
semplak pengandelmu lan bakal ninggal
Aku, kaya sing wis ketulis nang kitabé
nabi Sakarias, nèk Gusti Allah bakal
matèni sing tukang angon lan wedusé
bakal pada buyar kabèh. 28 Nanging nèk
Aku wis ditangèkké sangka pati, Aku
bakal budal nang Galiléa, ndisiki kowé.”
29 Rasul Pétrus semaur: “Ora Gusti,
senajan liyané ninggal Kowé, aku ora
bakal ninggal Kowé.”
30 Gusti Yésus terus ngomong marang
rasul Pétrus: “Titènana déwé, wengi iki
waé, sakdurungé jago kluruk ping pindo,
kowé bakal ngengkeng sampèk ping telu
nèk ora kenal Aku.”
31 Rasul Pétrus terus semaur menèh:
“Ora Gusti, tenan, ora pisan-pisan aku
bakal nglakoni kaya ngono. Senajan aku
kudu mati bareng karo Kowé, tak lakoni,
nanging aku ora bakal nyélaki Kowé.”
Murid-murid liyané uga ngomong
ngono.

Gusti Yésus ndonga nang Gètsémané

32 Gusti Yésus lan murid-muridé terus
budal nang panggonan sing jenengé
Gètsémané. Dèkné ngomong marang
murid-muridé: “Kowé ngentèni nang
kéné waé. Aku arep ndonga.” 33 Rasul

Pétrus, Yakobus lan Yohanes diejèk karo
Gusti Yésus. Nang kono Gusti Yésus
molai krasa wedi lan susah banget.
34 Dèkné ngomong: “Atiku jan sedi
banget. Rasané kaya arep mati. Kowé
nang kéné waé lan aja turu.”
35 Gusti Yésus terus rada ngedohi
murid-muridé kuwi, terus niba nang
lemah lan ndonga marang Gusti Allah.
Dèkné nyuwun, nèk bisa, Dèkné ora
usah ngalami wantyi kasangsaran kuwi.
36 Tembungé: “Duh Bapakku, Kowé
bisa sembarang. Mbok kasangsaran
iki disingkirké sangka Aku! Nanging
senajan abot, Aku kepéngin nglakoni
karepmu, ora karepku déwé.”
37 Gusti Yésus terus balik menèh lan
nemu muridé sing telu mau ijik turu.
Dèkné terus ngomong marang rasul
Pétrus: “Simon, lah kowé kok turu.
Mosok ora bisa melèk sak jam? 38 Pada
melèka lan pada ndedongaa supaya ora
pada kalah nèk Sétan nyoba. Pantyèn,
atiné karep, nanging awaké ora kuwat.”
39 Gusti Yésus terus ninggal murid-
muridé terus budal ndonga menèh. Sing
disuwun ya tunggalé, kaya sing ndisik.
40 Kadung balik menèh murid-muridé ijik
turu, awit pada ngantuk tenan. Murid-
muridé kadung tangi ora wani ngomong
apa-apa.
41 Ping teluné, dongé Gusti Yésus
balik menèh sangka ndedonga, Dèkné
ngomong marang murid-muridé: “Ijik
pada énak-énak turu waé? Wis, saiki
wis tekan wantyiné enggoné Anaké
Manungsa bakal dielungké marang
wong ala. 42 Pada tangi, hayuk budal.
Delokké, sing arep ngelungké Aku
marang mungsuhé wis teka!”

Gusti Yésus dityekel

43 Gusti Yésus durung sampèk
rampung sing ngomong kuwi terus
Yudas teka karo wong okèh, pada
nggawa pedang lan pentung. Yudas
muridé Gusti Yésus déwé, tunggalé
murid sing rolas. Yudas lan wong-wong
mau dikongkon karo para pengarepé
imam, guru Kitab lan pengarepé wong
Ju. 44 Yudas wis nggawé tanda karo
wong-wong kuwi ngomong: “Wong sing
tak ambung, yakuwi wongé. Dityekel
terus digawa lunga lan dijaga sing apik!”
45 Kadung wis tekan kono Yudas
terusan marani Gusti Yésus, terus
ngomong: “Guru!” Sakwisé ngomong
ngono dèkné terus ngambung Gusti
Yésus. 46 Gusti Yésus terus dityekel karo
wong-wong. 47 Nanging ènèng murid
siji narik pedangé lan ngantem kupingé
slafé Imam Gedé sampèk tyepol. 48 Gusti
Yésus ngomong marang wong-wong
mau: “Apa Aku iki wong nakal kok kowé
marani Aku nggawa pedang lan pentung.
49 Saben dina Aku tyampur karo kowé
nang Gréja Gedé nèk Aku mulangi. Lah
kok ora pada nyekel Aku? Nanging
pantyèn ya wis kudu klakon ngéné, kaya
sing wis ketulis nang Kitab.”
50 Murid-muridé terus pada mblayu
lunga, Gusti Yésus ditinggal déwé.
51-52 Enèng botyah enom mèlu
Gusti Yésus. Botyah enom iki namung
nganggo salin mori. Botyah iki dityekel
karo wong-wong, nanging namung
kenèng saliné, botyahé mblayu ora
nganggo apa-apa.

Gusti Yésus digawa nang Kruton Agama

53 Gusti Yésus terus digawa nang
ngarepé Imam Gedé. Para pengarepé
imam, para guru Kitab lan para
pengarepé bangsa Ju terus ngumpul
kabèh. 54 Rasul Pétrus ngetutké Gusti
Yésus sangka kadohan sampèk mlebu
tekan lataré omahé Imam Gedé. Nang
kono rasul Pétrus terus njagong nang
bediyangan nggolèk anget tyampur
karo wong-wong sing njaga panggonan
kono. 55 Para pengarepé imam lan
wong-wong sing tukang ngrutu pada
nggolèk seksi, supaya bisa nemu jalaran
kanggo nyalahké lan matèni Gusti Yésus,
nanging ora nemu siji-sijia. 56 Pantyèn
okèh sing dadi seksi nyalahké Gusti
Yésus, nanging tembungé ora tyotyok.
57 Enèng sing nyalahké Gusti Yésus
ngéné: 58 “Awaké déwé krungu Dèkné

ngomong nèk bakal mbubrah Gréja
Gedé gawéané manungsa iki lan omongé
dèkné bisa ngedekké liyané sakjeroné
telung dina, sing dudu gawéané
manungsa. 59 Nanging seksi iki ya pada
waé ora tyotyok karo liya-liyané.”
60 Imam Gedé terus ngadek lan maju
nang tengahé wong-wong terus nakoni
Gusti Yésus: “Lah kowé saiki arep
ngomong apa? Tembungé wong-wong
kuwi bener apa ora?”
61 Nanging Gusti Yésus meneng waé,
ora semaur apa-apa. Imamé terus takon
menèh: “Apa kowé kuwi Kristus? Apa
kowé Anaké Gusti Allah sing Sutyi Déwé?”
62 Gusti Yésus semaur: “Pantyèn, ya
Aku iki. Kowé bakal weruh Anaké
Manungsa njagong nang tengené Gusti
Allah sing Kwasa Déwé. Kowé bakal
weruh Dèkné teka nang mégané langit.”
63 Imam Gedé krungu Gusti Yésus
ngomong ngono terus nesu lan nyuwèk
saliné ngomong: “Awaké déwé wis ora
mbutuhké seksi menèh. 64 Kowé kabèh
wis krungu déwé Dèkné ngèlèk-èlèkké
Gusti Allah. Kepriyé pinemumu kabèh?”
Kabèh pada nyalahké Gusti Yésus lan
pada setuju nèk Dèkné kudu dipatèni.
65 Enèng sing pada ngidoni lan nutupi
rainé Gusti Yésus terus diantemi karo
ngomong: “Mbedèk jajal, sapa sing
ngantemi Kowé!” Sing jaga mbarang
mèlu ngantemi Gusti Yésus.

Rasul Pétrus nyélaki Gusti Yésus

66 Dongé rasul Pétrus ijik nang
lataré kono, nang ngisor, terus ènèng
slaf wédok teka, slafé Imam Gedé.
67 Dèkné weruh rasul Pétrus njagong
nang bediyangan terus ngematké lan
ngomong: “Kowé mbarang tau mèlu
Yésus, wong Nasarèt kaé.”
68 Nanging rasul Pétrus ora ngaku,
malah ngèngkèl ngomong: “Kowé kuwi
ngomongké apa ta? Aku ora ngerti apa
sing mbok omong kuwi.” Rasul Pétrus
terus mlaku metu tekan lawang njaba.
(Terus ènèng jago kluruk.)
69 Nang kono slaf wédok mau weruh
dèkné menèh terus ngomong karo wong
liya-liyané: “Wong iki tunggalé sing
mèlu Yésus.” 70 Nanging sepisan menèh
rasul Pétrus ora ngaku.
Ora let suwi wong-wong sing nang
kono ngomong marang rasul Pétrus:
“Pantyèn tenan, kowé tunggalé muridé
Yésus, awit ketara nèk kowé wong
sangka Galiléa.”
71 Rasul Pétrus terus sumpah: “Aku
jan ora kenal blas karo wong sing mbok
omongké kuwi. Nèk Aku goroh aku
gelem mati.”
72 Sakwisé rasul Pétrus ngomong
ngono kuwi, terus ènèng jago kluruk
ping pindoné. Rasul Pétrus sakwat
kélingan nèk Gusti Yésus ngomong:
“Sakdurungé jagoné kluruk ping pindo
kowé bakal ngomong ping telu nèk ora
kenal Aku.” Rasul Pétrus terus nangis
kelara-lara.

Gusti Yésus digawa nang ngarepé gramang Pilatus

15 1 Esuké mruput para warga
Kruton Agama pada ngumpul
nggawé putusan; kuwi para pengarepé
imam, para pengarepé bangsa Ju lan
para guru Kitab. Gusti Yésus terus
dibanda digawa nang nggoné gramang
Pilatus. 2 Pilatus takon marang Gusti
Yésus: “Apa kowé ratuné bangsa Ju?”
Gusti Yésus semaur: “Pantyèn bener
sing mbok omong kuwi.”
3 Para pengarepé imam terus pada
nyalahké Gusti Yésus bab pirang-pirang
prekara. 4 Pilatus terus takon menèh:
“Mosok Kowé ora semaur apa-apa?
Delokké, wong-wong pada nyalahké
Kowé. Lah Kowé ngaku apa ora?”
5 Nanging Gusti Yésus blas ora semaur
apa-apa, marakké Pilatus nggumun
tenan.

Gusti Yésus apa Barabas

6 Lumrahé saben taun, nèk wayahé
riyaya Paskah, gramang Pilatus
ngetokké wong setrapan siji. Wong-
wong dililani milih déwé sapa. 7 Saiki
nang setrapan kono ènèng wong
pembruntakan sing pada disetrap.

Enèng siji sing jenengé Barabas, sing
matèni wong dongé ènèng rerusuh.
8 Wong okèh teka nang nggoné gramang
Pilatus njaluk setrapan siji dietokké.
9 Pilatus semaur marang wong-wong:
"Semunggoné Yésus, ratuné bangsa
Ju, tak etokké, kowé gelem apa ora?"
10 Pilatus takon iki, awit dèkné wis
nitèni nèk para pengarepé imam kuwi
ora seneng marang Gusti Yésus.
11 Nanging para pengarepé imam pada
ngojok-ojoki wong-wong supaya pada
njaluk Barabas sing dietokké. 12 Pilatus
terus semaur menèh: "Lah aku kongkon
ngapakké karo Yésus, sing mbok arani
ratuné bangsa Ju!"
13 Wong-wong terus pada mbengok:
"Dipentèng, Yésus kudu dipentèng!"
14 Pilatus takon: "Lah apa salahé
Dèkné?"

Nanging wong-wong malah pada
mbengok luwih banter: "Dipentèng!"
15 Supaya wong-wong pada lega,
Barabas terus dietokké. Pilatus terus
mréntah kongkon metyuti lan mentèng
Gusti Yésus.

Gusti Yésus digawé sembrana

16 Para soldat terus nggawa Gusti
Yésus mlebu nang lataré kruton terus
nyeluk liya-liyané kongkon pada
nglumpuk. 17 Gusti Yésus terus dienggoni
salin abang lan sirahé dipasang makuta
gawéan eri. 18 Sakwisé kuwi terus pada
mbagèkké Dèkné ngomong: "Slamet
ratuné bangsa Ju!" 19 Gusti Yésus terus
dipentungi sirahé lan diidoni. Soldat-
soldat mau terus sedeku, étok-étoké
nyembah Dèkné. 20 Kadung wis marem
enggoné nggawé sembrana marang Gusti
Yésus, saliné abang mau terus dityepot
menèh lan saliné déwé dienggokké,
terus digawa lunga arep dipentèng.

Gusti Yésus dipentèng

21 Ing wantyi kuwi ènèng wong mulih
sangka kebon liwat kono. Wong iki
jenengé Simon, bapaké Alèksander lan
Rufus, mbiyèn manggoné nang kuta
Siréné. Simon dipeksa kongkon manggul
kayu sing arep dienggo mentèng Gusti
Yésus. 22 Gusti Yésus terus digawa
nang panggonan sing jenengé Golgota.
Golgota kuwi tegesé: endasé wong
mati. 23 Nang kono Gusti Yésus dikèki
anggur dityampur mur kongkon ngombé,
nanging Dèkné ora gelem. 24 Gusti
Yésus terus dipentèng lan saliné diedum
nganggo lotré, dadiné ngerti bagèané
déwé-déwé. 25 Gusti Yésus dipentèng
jam sanga ésuk. 26 Kayu sing dienggo
mentèng dikèki tulisan ngéné: "Ratuné
bangsa Ju." Ya tembung iki sing dienggo
nyalahké Gusti Yésus. 27 Bareng karo
Gusti Yésus uga ènèng wong ala loro
dipentèng. Siji nang sebelah tengen lan
liyané nang sebelah kiwa. (28 Dadiné
keturutan tenan sing ketulis nang Kitab:
"Dèkné didadèkké siji karo wong ala!")
29 Wong-wong sing liwat kono pada
moyoki Dèkné. Pada gèdèk-gèdèk lan
muni: "Rasakna saiki! Jaréné Kowé
arep mbubrah Gréja Gedé lan arep
mbok dekné menèh sakjeroné telung
dina. 30 Jajal tulungana awakmu déwé?
Meduna sangka pentèngan kuwi."
31 Para pengarepé imam lan para guru
Kitab uga pada moyoki lan ngomong
marang sakpada-pada: "Jaréné bisa
nulungi wong liyané, lah awaké Dèkné
déwé kok ora bisa nulungi? 32 Jaréné
Dèkné Kristus, ratuné Israèl. Jajal
medun sangka pentèngan kono, dadiné
awaké déwé bisa weruh lan pretyaya."

Wong-wong sing disalib bareng karo
Gusti Yésus uga mèlu moyoki.

Gusti Yésus ninggal

33 Wiwit jam rolas awan sak negara
malih peteng, telung jam suwéné. 34 Ing
wayah jam telu Gusti Yésus mbengok
banter: "Eloi, Eloi, lamah sabaktani?"
Nèk tyara Jawa: "Duh Allahku, kenèng
apa Aku kok mbok tinggal?"
35 Wong liwat sing krungu kuwi
ngomong: "Rungokké ta, Dèkné
nyeluk nabi Elia." 36 Enèng siji njikuk
spons dietylupké nang anggur terus
disundukké putyuké kayu dawa terus
dikèkké Gusti Yésus kongkon nyutyup.

Wongé ngomong: "Hayuk dientèni.
Awaké déwé kepéngin ngerti nabi Elia
nulungi Dèkné apa ora."
37 Nanging Gusti Yésus malah
mbengok banter terus ninggal.
38 Kordèn tutupé kamar sing sutyi
déwé nang Gréja Gedé terus suwèk
dadi loro, sangka nduwur mengisor.
39 Penggedéné soldat sing jaga nang
ngarepé kayu pentèngan kono weruh
ninggalé Gusti Yésus. Dèkné ngomong:
"Wong iki pantyèn Anaké Gusti Allah
tenan."
40 Nang kono uga ènèng wong
wédok-wédok sing nyawang lelakon
mau sangka kadohan. Kayadéné Maria
Makdaléna, Salum lan Maria, ibuné
Yakobus Tyilik lan Yoses. 41 Wong wédok-
wédok iki pada mèlu lan ngladèni Gusti
Yésus dongé Dèkné ijik nang Galiléa.
Nanging uga ènèng wong wédok-wédok
liyané sing teka nang Yérusalèm bareng
karo Gusti Yésus.

Gusti Yésus dikubur

42-43 Ing dina kuwi, dina jemuah, wong
Ju pada tata-tata kanggo dina sabat.
Soréné kuwi ènèng wong nang nggoné
gramang Pilatus nembung layoné Gusti
Yésus. Wong iki jenengé Yosèf, mbiyèné
sangka kuta Arimatéa. Dèkné wargané
Kruton Agama, mulané ya diajèni banget
karo wong liyané. Yosèf uga ngarep-arep
tekané Kratoné Gusti Allah. 44 Pilatus
déwé nggumun krungu nèk Gusti Yésus
wis ninggal, mulané dèkné nyeluk
penggedéné soldat sing jaga ditakoni apa
ninggalé Gusti Yésus wis suwi. 45 Sakwisé
Pilatus krungu déwé sangka soldat
mau nèk Gusti Yésus wis ninggal tenan,
layoné terus dipasrahké marang Yosèf.
46 Yosèf terus tuku mori. Gusti Yésus
diedunké sangka kayuné, terus dibuntel
mori didèkèk nang kuburané. Kuburané
kuwi guwa gawéan nang gunungan watu.
Yosèf terus ngglundungké watu kanggo
nutup lawangé guwa kuwi. 47 Maria
Makdaléna lan Maria ibuné Yoses
uga weruh panggonané sing dienggo
nglétakké layoné Gusti Yésus.

Gusti Yésus tangi menèh

16 1 Kadung dina sabat wis kliwat,
Maria Makdaléna, Maria ibuné
Yakobus lan Salum pada tuku lenga
wangi kanggo nglengani layoné Gusti
Yésus. 2 Dina mingguné, ésuk mruput,
wayahé srengéngé njedul, wong wédok-
wédok iki terus budal nang kuburan.
3 Nang dalan pada rasan-rasan: "Mengko
sapa ya sing ngréwangi ngglundungké
watu tutup kuburané?" Awit watuné
gedé banget. 4 Nanging kadung wis
tekan kuburané, wong-wong weruh nèk
watuné wis diglundungké. 5 Wong-wong
terus mlebu, nanging pada kagèt, awit
weruh wong enom njagong nang sebelah
tengené. Saliné wongé putih.
6 Wongé ngomong: "Aja pada kagèt.
Aku ngerti nèk kowé nggolèki Yésus,
wong Nasarèt sing dipentèng. Dèkné wis
ora nang kéné, awit wis tangi. Delokké
déwé, mauné wongé didèlèh nang kéné
ta? 7 Kana saiki pada balik waé. Murid-
muridé diomongi lan aja lali ngomongi
rasul Pétrus. Diomongi nèk Gusti Yésus
wis budal ndisik nang Galiléa. Nang
kana bakal pada kepetuk Dèkné, kaya
sing wis diomong sakdurungé Dèkné
ninggal."
8 Wong wédok-wédok mau terus
mblayu metu karo ndredek lan bingung.
Sangking wediné terus ora ngomongi
liya-liyané.

Gusti Yésus ngétok marang murid-muridé

(9 Sakwisé Gusti Yésus tangi sangka
pati ing dina minggu ésuk, dèkné ndisik
déwé ngétok marang Maria Makdaléna,
wong wédok sing mauné diluwari
sangka demit pitu. 10 Maria Makdaléna
terus ngabari murid-muridé sing ijik
pada sedi lan pada nangis. 11 Nanging
kadung diomongi nèk Gusti Yésus urip
menèh lan ngétok marang dèkné, murid-
muridé malah ora pada ngandel.
12 Gusti Yésus terus ngétok marang
murid loro, dongé ijik pada mlaku
arep nang sakwijiné désa. Gusti Yésus

ngétok nganggo rupa liya. [13] Murid loro
mau terus balik ngomongi liya-liyané,
nanging ora pada ngandel.
[14] Ora let suwi Gusti Yésus terus
ngétok marang murid sing sewelas,
dongé ijik pada mangan. Dèkné nyenèni
murid-murid mau, awit ora pada gelem
ngandel marang omongané wong-wong
sing wis pada weruh Dèkné, sakwisé
tangi menèh sangka pati. [15] Gusti
Yésus mréntah murid-muridé ngéné:
"Kana pada lunga nggelarké kabar
kabungahané Gusti Allah marang saben
wong nang sak lumahé jagat. [16] Sapa
sing pretyaya lan dibaptis bakal slamet,
nanging sing ora gelem pretyaya bakal
disetrap. [17] Sing pada pretyaya bakal tak
kèki tanda, yakuwi, bakal bisa ngetokké
demit nganggo jenengku lan bakal
ngetokké basa anyar. [18] Senajan nyekel
ula lan senajan ngombé ratyun ora
bakal masah. Bakal numpangi tangan
marang wong lara lan sing lara bakal
mari."
[19] Sakwisé Gusti Yésus ngomong kuwi
kabèh marang murid-muridé, Dèkné
terus mumbul munggah nang swarga.
Nang kana Dèkné njagong nang tengené
Gusti Allah. [20] Murid-muridé terus
budal nggelar kabar kabungahané
Gusti Allah nang endi-endi. Gusti déwé
ya ngréwangi lan ngétokké kwasané
nganggo mujijat-mujijat. Dadiné wong-
wong nitèni déwé nèk tembungé
murid-muridé pantyèn pituturé Gusti
Allah tenan.)

Kabar kabungahan sangka Gusti Allah miturut Lukas

Pembukakan

1 1 Sedulurku Téofilus sing tak
ajèni, iki layang sangka nggonku,
Lukas. Pantyèn ya wis ènèng wong
pirang-pirang sing nulis bab lelakon-
lelakon sing kedadéan nang tengahé
awaké déwé. 2 Kuwi mau kabèh miturut
omongané wong-wong sing pada
weruh déwé kawit wiwitané, terus
pada nggelarké kabar kabungahan
kuwi. 3 Mulané aku déwé ya terus mikir
nulis bab prekara iki kanggo kowé.
Sakdurungé tak tulis, lelakon-lelakon
mau kabèh tak titipriksa ndisik, terus
tak tata. 4 Dadiné kenèng dititèni déwé
nèk pitutur sing diwulangké marang
sedulur Téofilus kuwi kenèng dipretyaya
kabèh.

Kabar nèk Yohanes Pembaptis arep lair

5 Dongé Hérodès ijik dadi ratu nang
distrik Yudéa, ènèng sakwijiné imam
sing jenengé Sakarias, sangka golongané
imam Abia. Bojoné imam Sakarias
jenengé Elisabèt. Ibu Elisabèt iki
turunané imam Aron. 6 Wong loro iki
temen enggoné nuruti kekarepané Gusti
Allah, awit pada temen nglakoni angger-
angger lan pernatané Gusti Allah sak
kabèhé. 7 Imam Sakarias lan ibu Elisabèt
ora nduwé anak, awit ibu Elisabèt ora
bisa nduwé anak. Karomenèh wong loro
iki ya wis tuwa banget.
8 Ing sakwijiné dina imam Sakarias
nglakoni kerjanané nang Gréja Gedé
kono, awit wis tiba wantyiné golongané
dèkné. 9 Lah saiki imam Sakarias sing
kudu mlebu nang Panggonan Sutyi,
kudu ngobong menyan. Kuwi sing
ngarani nganggo lotré. 10 Ing wantyi
kuwi, dongé menyané diobong, nang
njaba ènèng wong pirang-pirang pada
ndedonga.
11 Lah dadakan waé kok terus ènèng
mulékat ngétok marang imam Sakarias.
Mulékaté ngadek nang sebelah tengené
altar sing dienggo ngobong menyan.
12 Imam Sakarias weruh mulékaté
terus kagèt lan wedi banget. 13 Nanging
mulékaté ngomong: “Aja wedi, Sakarias!
Pandongamu wis ketampa lan Elisabèt,
bojomu, bakal mbayi anak lanang. Botyahé
kudu mbok jenengké Yohanes. 14 Kowé
bakal bungah banget lan wong okèh bakal
bungah nèk botyah iki lair. 15 Botyah iki
bakal dadi wong sing gedé ajiné kanggo
Gusti Allah, mulané dèkné ora kenèng
ngombé anggur apa ombèn liyané sing
marakké mendem. Wiwit sangka wetengé
ibuné botyah iki bakal kebek karo Roh
Sutyi. 16 Mbésuk dèkné bakal nuntun wong
Israèl, supaya pada manut menèh marang
Gusti Allahé. 17 Anakmu iku bakal dadi
kongkonané Gusti Allah lan ing roh lan
pangwasa dèkné tunggalé waé karo nabi
Elia. Dèkné bakal ngrukunké bapak karo
anaké lan wong sing ora manut marang
Gusti Allah bakal katuntun malih manut.
Dadiné dèkné bisa nyawiské umat sing
pantes kanggo Gusti.”
18 Imam Sakarias terus semaur:
“Kepriyé aku bisané ngerti nèk tembungé
Gusti kuwi bakal klakon tenan, awit aku
déwé wis tuwa, semono uga bojoku?”
19 Mulékaté terus ngomong: “Aku iki
Gabrièl sing ngladèni Gusti Allah nang

ngarepé. Aku dikongkon nggawa kabar
kabungahan iki marang kowé. 20 Apa
sing tak omong iki mesti bakal klakon
ing waktu sing wis ditengeri karo
Gusti Allah. Nanging kowé bakal dadi
bisu tekan waktu kuwi, awit kowé ora
ngandel marang tembungku."

21 Wong-wong sing ngentèni nang
njaba pada nggumun imam Sakarias kok
suwi temen nang njero Panggonan Sutyi
kono. 22 Kadung metu, imam Sakarias
ora bisa ngomong apa-apa, namung
njajal ndunung-ndunungké nganggo
tangané. Wong-wong terus ngerti nèk
imam Sakarias entas dikétoki ing njero
Panggonan Sutyi kono. Dèkné ya bisu
terus.

23 Sakwisé rampung enggoné nglakoni
kerjananė nang Gréja Gedé ing minggu
kuwi, imam Sakarias terus mulih. 24 Ora
let suwi ibu Elisabèt, bojoné, terus
meteng. Limang sasi suwéné ibu Elisabèt
ora metu sangka omahé. 25 Dèkné
ngomong: "Saiki Gusti Allah nulung aku
tenan. Saiki Dèkné wis ngilangké isinku,
aku wis ora usah isin menèh marang
wong-wong."

Kabar nèk Gusti Yésus arep lair

26 Kadung ibu Elisabèt wis meteng
nem sasi, Gusti Allah terus ngongkon
mulékat Gabrièl teka nang kuta
Nasarèt nang distrik Galiléa. 27 Mulékat
Gabrièl dikongkon metuki sakwijiné
prawan sing jenengé Maria. Maria iki
patyanganė Yosèf, turunané ratu Daved.
28 Kadung Gabrièl wis nemu Maria,
dèkné ngomong ngéné: "Maria, kowé
pantyèn diberkahi tenan karo Gusti,
awit Dèkné miji kowé."

29 Krungu tembungé mulékat kuwi
mau Maria kagèt banget, terus mikir
ing ati: "Apa ta tegesé tembung kuwi?"
30 Mulékaté terus ngomong: "Maria, aja
wedi! Gusti Allah ngétokké kabetyikané
marang kowé. 31 Kowé bakal meteng
lan nglairké anak lanang. Botyahé
kudu mbok jenengké Yésus. 32 Dèkné
bakal dadi wong sing pinunjul lan bakal
dityeluk Anaké Sing Luhur Déwé. Gusti
Allah bakal ndadèkké Dèkné dadi ratu,
nurut bapak-bapakané mbiyèn, yakuwi
ratu Daved. 33 Dèkné bakal dadi ratuné
turun-turunané Bapa Yakub slawas-
lawasé lan enggoné Dèkné bakal dadi
ratu ora bakal ènèng lèrèné."

34 Maria terus takon marang mulékaté:
"Kepriyé kuwi mau kabèh bakalé
klakon, awit aku durung nduwé bojo?"
35 Mulékaté semaur: "Roh Sutyi bakal
nyedeki kowé lan kwasané Gusti Allah
bakal nutupi kowé. Mulané anak sing lair
kuwi sutyi lan bakal dityeluk Anaké Gusti
Allah. 36 Lan ngertia nèk uga ibu Elisabèt,
sedulurmu sing wis tuwa lan sing jaréné
ora bisa nduwé anak, saiki wis meteng
nem sasi. 37 Awit kanggo Gusti Allah ora
ènèng prekara sing mokal."

38 Maria terus ngomong: "Aku iki
peladèné Gusti. Sembarang kuwi mau
kabèh bakal klakon karo aku kaya
sing mbok omong kuwi." Sakwisé kuwi
mulékaté terus lunga.

Maria niliki ibu Elisabèt

39 Ora let suwi Maria terus budal nang
kuta nang gununganė bawah Yudéa.
40 Maria njujuk nang omahé imam
Sakarias, terus mlebu mbagèkké ibu
Elisabèt. 41 Dongé ibu Elisabèt krungu
swarané Maria, bayi sing nang wetengé
terus nggronjal. Ibu Elisabèt terus
dikwasani karo Roh Sutyi. 42 Mulané
dèkné terus ngomong karo swara banter:
"Maria, kowé pantyèn wong wédok sing
nampa berkah sing gedé déwé ing sak
tengahé wong wédok kabèh. Semono
uga bayi sing nang wetengmu, kuwi
bayi sing gedé déwé berkahé. 43 Sapa
ta aku iki, kok sampèk ditekani karo
ibuné Gustiku? 44 Awit dongé kowé
mbagèkké aku, bayi sing nang wetengku
nggronjal sangking bungahé. 45 Gedé
tenan berkahé Gusti Allah marang kowé,
awit kowé pretyaya nèk sembarang sing
diomong karo Gusti Allah marang kowé
bakal klakon." 46 Maria terus ngomong:

"Nyawaku ngluhurké Gusti!
47 Gusti Allah, Juru Slametku,
marakké atiku bungah.

48 Dèkné nggatèkké marang aku iki,
peladèn sing tyilik déwé. Wiwit
saiki kabèh wong bakal ngomong
nèk aku iki wong sing gedé
berkahé.
49 Awit Gusti Allah, sing gedé déwé
kwasané, wis nindakké barang
sing gedé banget ing uripku.
Pantyèn sutyi tenan jenengé Gusti
Allah.
50 Gusti ngétokké kawelasané marang
wong sing ngajèni marang Dèkné,
Gusti melasi turun-turunané.
51 Gusti Allah ngétokké pangwasané
lan wong-wong sing gemunggung
ing atiné dibuyarké kabèh.
Rantyamané diorat-arit.
52 Gusti Allah nglorotké para
pangwasa sangka jagongané,
malah sing tyilik diunggahké.
53 Gusti Allah ngekèki mangan
marang wong sing ngelih, malah
diudani karo sembarang sing
betyik, nanging wong sing sugih
dikongkon lunga, ora dikèki
apa-apa.
54 Gusti Allah nulungi Israèl,
peladèné, awit Dèkné arep
netepi prejanjiané marang para
mbah-mbahané.
55 Awit Gusti Allah wis janji nèk
bakal mberkahi Bapa Abraham
lan turun-turunané kabèh,
slawas-lawasé.”

56 Maria terus telung sasi suwéné nang
nggoné ibu Elisabèt. Sakwisé telung sasi
kuwi dèkné terus mulih.

Lairé Yohanes Pembaptis

57 Kadung wis tekan wayahé, ibu
Elisabèt mbayi anak lanang. 58 Tangga-
teparo lan sanak-seduluré pada krungu
bab gedéné kabetyikané Gusti marang
ibu Elisabèt. Wong-wong iki kabèh pada
mèlu bungah banget.
59 Kadung bayiné wis nduwé umur
wolung dina, tangga-teparo lan sanak-
seduluré mau kabèh pada teka, awit
bayiné arep disunati. Karepé wong-wong
botyahé arep dijenengké Sakarias, kaya
bapaké. 60 Nanging ibuné ngomong: “Ora,
botyah iki kudu dijenengké Yohanes!”
61 Wong-wong terus takon: “Lo, nang
tengahé sanak-sedulurmu apa ènèng sing
jenengé Yohanes?” 62 Wong-wong terus
takon marang imam Sakarias nganggo
tangané, botyahé kudu dijenengké sapa.
63 Imam Sakarias terus njaluk lèi
dienggo nulis. Kadung wis éntuk dèkné
terus nulis: “Jenengé Yohanes!” Wong-
wong nggumun kabèh. 64 Sakwat imam
Sakarias terus bisa ngomong menèh
lan dèkné terus ngluhurké Gusti Allah.
65 Tangga-teparoné kabèh pada wedi lan
kabar mau terus mrèmèn-mrèmèn nang
bawah pegunungan nang Yudéa kabèh.
66 Wong kabèh sing krungu bab lelakon
kuwi terus pada nggatèkké tenan
ing atiné lan pada mikir: “Botyah iki
mbésuk bakal dadi apa ya?” Awit ketara
tenan nèk pangwasané Gusti Allah ana
ing botyah iki.

Imam Sakarias memuji Gusti Allah

67 Imam Sakarias, bapaké bayi mau,
terus dikwasani karo Roh Sutyi lan
ngetokké tembung ngéné:
68 “Hayuk pada memuji marang Gusti,
Gusti Allahé bangsa Israèl! Awit
Dèkné wis nggatèkké marang
umaté lan pada diluwari.
69 Gusti Allah ngekèki Juru Slamet sing
kwasa marang awaké déwé, yakuwi
turunané ratu Daved, peladèné.
70 Gusti Allah dèk mbiyèn wis janji
liwat para nabiné sing sutyi.
71 Dèkné bakal ngluwari awaké déwé
sangka pangwasané mungsuh-
mungsuh lan wong-wong sing
sengit marang awaké déwé.
72 Mengkono kuwi Gusti Allah
ngétokké kabetyikané marang
mbah-mbahané awaké déwé lan
netepi prejanjiané sing sutyi.
73 Gusti Allah wis sumpah marang
Bapa Abraham, mbah-mbahané
awaké déwé
74 lan Dèkné wis janji nèk bakal
ngluwari awaké déwé sangka
mungsuhé awaké déwé.

75 Supaya awaké déwé bisa ngabekti
marang Dèkné tanpa rasa wedi,
nganggo ati sing sutyi lan jujur
nang ngarepé Gusti, slawasé urip.

76 Lah kowé anakku, kowé bakal
diarani nabiné Gusti Allah
sing gedé déwé kwasané. Kowé
dikongkon teka ndisik, supaya
nggawèkké dalan kanggo Gusti.
77 Kowé kudu ndunungké marang
umaté, nèk bakal dislametké, awit
bakal dingapura dosa-dosané.
78 Gusti Allah iku gedé kawelasané.
Dèkné bakal teka ngluwari awaké
déwé.
79 Kaya srengéngé mletèk ing wayah
ésuk, mengkono Gusti bakal
madangi kabèh wong sing ana ing
pepeteng lan sing tansah krasa
wedi. Gusti Allah nuntun awaké
déwé marang dalan katentreman."
80 Botyah mau terus mundak gedé
lan tambah ing kekuwatané Roh Sutyi.
Dèkné manggoné nang panggonan-
panggonan sing ora kanggonan wong,
nganti tekan wayahé dèkné ngétok
marang bangsa Israèl.

Lairé Gusti Yésus

2 1 Ing waktu kuwi ratu Agustus
ngetokké tembung nèk kabèh wong
sing manggon nang negara-negara sing
ana ing pangwasané kraton Rum kudu
nyatetké jenengé lan kaitung kabèh.
2 Itung-itungan wong sing sepisanan
kuwi dianakké dongé Kirénius dadi
gramang nang bawah Siria. 3 Wong
kabèh terus pada budal nyatetké jenengé
nang kutané mbah-mbahané mbiyèn.
4 Lan jalaran Yosèf kuwi turunané ratu
Daved, mulané dèkné ya terus budal
sangka kuta Nasarèt nang distrik Galiléa,
lunga nang kuta Bètlehèm nang distrik
Yudéa. Bètlehèm kuwi kuta lairané ratu
Daved. 5 Yosèf lunga nggawa Maria,
patyangané sing meteng. 6 Dongé wong
loro mau teka nang kuta Bètlehèm wis
wayahé Maria kudu mbayi. 7 Maria ya
terus mbayi anak lanang sing mbarep.
Bayiné terus digedong lan disèlèhké
nang wadah pakan kéwan, awit Yosèf
lan Maria wis ora bisa nemu panggonan
menèh nang omah inepan.

Para pangon lan para mulékat

8 Nang bawah kono ing wengi kuwi
ènèng pangon-pangon sing ijik njaga
wedusé nang kebon. 9 Dadakan waé
terus mulékaté Gusti ngadek nang
ngarepé lan pangwasané Gusti Allah
madangi para pangon mau. Wong-wong
pada wedi banget. 10 Nanging mulékaté
terus ngomong: "Aja pada wedi, awit
aku teka nggawa kabar betyik kanggo
kowé, kabar sing mbungahké atiné wong
kabèh. 11 Ing dina iki Juru Slametmu
wis lair nang kutané ratu Daved. Dèkné
kuwi Kristus, Gusti. 12 Iki tengeré: kowé
bakal nemu bayi digedong lan disèlèhké
nang wadah pakan kéwan!"
13 Terus dadakan waé ènèng mulékat
pirang-pirang pada ngantyani mulékat
mau lan bebarengan terus pada memuji
Gusti Allah. 14 Tembungé ngéné:
"Pujia Gusti Allah sing nang nduwur
lan tentrem ayem nang bumi,
awit Gusti Allah ngétokké
kabetyikané marang manungsa."
15 Kadung para mulékat mau wis
lunga nang swarga, para pangon terus
ngomong marang sakpada-pada: "Hayuk
pada budal nang kuta Bètlehèm. Gusti
Allah wis ngomongi awaké déwé bab
sing klakon nang kana. Hayuk pada
ndelok!"
16 Para pangon mau terus gelis-gelis
budal, terus nemu Maria lan Yosèf lan
Bayiné sing disèlèhké nang wadah
pakan kéwan. 17 Kadung wis weruh
Bayiné, para pangon terus ngabar-
ngabarké bab apa sing diomong karo
mulékaté bab Bayiné. 18 Kabèh wong
sing krungu kabaré para pangon mau
pada nggumun banget. 19 Nanging Maria
nyimpen lelakon-lelakon kuwi mau
kabèh ing atiné lan digagas apa tegesé.
20 Para pangon terus balik menèh nang
kebon karo memuji lan ngluhurké Gusti
Allah, awit kabèh sing dirungu lan sing

diseksèni pantyèn tyotyok karo sing
diomong karo mulékaté.

Gusti Yésus disunati lan dikèki jeneng

21 Kadung umuré wis wolung dina,
Bayiné terus disunati lan dikèki jeneng.
Jenengé Yésus, awit mulékaté ngekèki
jeneng kuwi marang Maria, sakdurungé
dèkné meteng.

Gusti Yésus digawa nang Gréja Gedé

22 Miturut wèté nabi Moses Maria
dianggep resik menèh nèk wis kliwat
patang puluh dina sakwisé mbayi.
Kadung wis tekan wayahé, Maria lan
Yosèf terus budal nang kuta Yérusalèm
arep masrahké Bayiné marang Gusti.
23 Awit nang Kitab ketulis ngéné:
"Saben anak mbarep sing lanang kudu
dipasrahké marang Gusti." 24 Maria lan
Yosèf budal nang kuta Yérusalèm kuwi
uga arep nggawa kurban miturut wèté
Gusti Allah sing ketulis nang Kitab.
Kurbané yakuwi: manuk dara sak jodo
apa manuk dara tyilik loro.
25 Ing waktu kuwi nang kuta
Yérusalèm kono ènèng wong sing
jenengé Siméon. Siméon iki sakwijiné
wong sing nuruti kekarepané Gusti
Allah lan ngabekti marang Gusti Allah.
Dèkné ngarep-arep kapan Gusti Allah
bakal nekakké keslametan marang
bangsa Israèl. Siméon iki kebek karo
Roh Sutyi. 26 Roh Sutyi déwé sing
ngomong marang dèkné nèk dèkné ora
bakal mati sakdurungé weruh Juru
Slameté manungsa, sing wis dijanji
karo Gusti Allah. 27 Katuntun Roh Sutyi
Siméon terus mlebu nang Gréja Gedé.
Maria lan Yosèf uga mlebu nang Gréja
Gedé nggawa Bayiné arep dipasrahké
marang Gusti Allah, miturut pernatané
agama. 28 Siméon terus nyekel Bayiné,
terus dibopong karo memuji Gusti Allah
ngomong:

29 "Duh Gusti, Kowé netepi janjimu
marang peladènmu. Saiki aku wis
bisa ninggal karo ayem.
30 Awit mripatku wis weruh Juru
Slamet Kongkonanmu.
31 Dèkné sing mbok tyawiské kanggo
nylametké kabèh bangsa, 32 kaya
pepadang sing madangi dalané
wong sing ora pretyaya, supaya
pada mara nang nggonmu.
Dadiné umatmu, bangsa Israèl,
nampa pengaleman sangka liya-
liya bangsa."

33 Yosèf lan Maria pada nggumun
krungu tembungé Siméon sing
ngomongké bab anaké mau. 34 Siméon
terus mberkahi Yosèf, Maria lan Bayiné,
terus ngomong marang Maria: "Botyah
iki wis dikarepké karo Gusti Allah dadi
jalarané tiba lan tanginé wong okèh nang
Israèl. Dèkné bakal dadi tanda sangka
Gusti Allah, sing bakal dibantah karo
wong okèh. 35 Mengkono kuwi angen-
angen sing kasimpen ing atiné wong
okèh bakal kebukak. Kowé déwé Maria,
bakal ngrasakké sedi, atimu rasané kaya
disuwèk karo pedang sing landep kaé."
36 Nang kono uga ènèng nabi wédok sing
wis tuwa banget, jenengé Hanah, anaké
Fanuèl sangka turunané Aser. Nabi Hanah
sakwisé kawin pitung taun suwéné terus
ditinggal mati bojoné. 37 Dadiné dèkné
saiki randa, umuré wis wolung puluh
papat taun. Nabi Hanah kuwi sasaté
awan-wengi nang Gréja Gedé ngabekti
marang Gusti Allah nganggo pandonga
lan pasa. 38 Ing waktu kuwi ya dongé nabi
Hanah uga teka nang Gréja Gedé. Dèkné
terus memuji Gusti Allah lan ngomongké
bab Botyah Bayi mau marang wong kabèh
sing pada ngarep-arep kapan Gusti Allah
enggoné ngluwari kuta Yérusalèm.

Balik nang kuta Nasarèt

39 Sakwisé rampung enggoné pada
netepi pernatané Gusti Allah kabèh, Yosèf
lan Maria terus pada mulih nang kuta
Nasarèt nang distrik Galiléa. 40 Botyah
Bayi mau terus mundak gedé lan rosa, dadi
botyah sing jembar kaweruhé lan Gusti
Allah ya mberkahi Dèkné.

Gusti Yésus nang Gréja Gedé

41 Saben taun wong tuwané Gusti
Yésus budal nang kuta Yérusalèm mèlu

ngurmat riyaya Paskah. [42]Kadung Gusti
Yésus wis nduwé umur rolas taun, Dèkné
uga diejèk nang Yérusalèm. [43]Sakwisé
rampung karo riyaya Paskah Yosèf lan
Maria terus pada mulih, nanging Gusti
Yésus ijik kèri nang Yérusalèm. Wong
tuwané malah ora ngerti [44]Ndarani
Gusti Yésus wis ndisiki mulih, bareng
karo wong-wong. Kadung wis mlaku
sedina muput, Yosèf lan Maria terus
nggolèki Gusti Yésus nang nggoné
sedulur-seduluré lan kenal-kenalané.
[45]Nanging ora bisa ketemu, mulané
terus pada balik menèh nang kuta
Yérusalèm. [46]Sakwisé nggolèki telung
dina suwéné, Yosèf lan Maria bisa
nemu Anaké nang Gréja Gedé. Dèkné
ijik njagong ing sak tengahé para guru.
Gusti Yésus ngrungokké piwulangé
para guru mau lan Dèkné uga ngetokké
werna-werna pitakonan. [47]Kabèh wong
sing krungu tembungé Gusti Yésus pada
nggumun bab kapinterané enggoné
mangsuli para guru mau. [48]Bapaké
lan ibuné uga nggumun banget. Maria
ngomong: “Lik, kenèng apa kowé kok
nggawé bingungé bapak lan ibumu?
Awaké déwé nggolèki kowé sampèk
susah.”

[49]Gusti Yésus semaur ngéné: “Kenèng
apa kowé kok pada nggolèki Aku? Apa
kowé ora pada ngerti nèk Aku kudu
nang omahé Bapakku?” [50]Yosèf lan
Maria ora dunung marang tembungé
Gusti Yésus kuwi.

[51]Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
mèlu mulih karo wong tuwané nang
kuta Nasarèt. Dèkné tansah manut
marang tembungé wong tuwané. Maria
mikirké prekara-prekara iki kabèh
ing atiné. [52]Gusti Yésus terus mundak
gedé lan mundak kaweruhé. Dèkné uga
mundak ditrésnani karo Gusti Allah lan
manungsa.

Yohanes Pembaptis molai nyambutgawé

3 [1]Ing wantyi kuwi ratu Tibérius
wis nyekel pangwasa limalas taun
suwéné. Sing dadi gramang nang distrik
Yudéa ing waktu kuwi Pontius Pilatus.
Ratu Hérodès ngwasani distrik Galiléa
lan seduluré, sing jenengé Filipus, dadi
ratu nang distrik Ituréa lan Trankonitis.
Lisanias dadi ratuné distrik Abiléne.
[2]Sing dadi Imam Gedé ing waktu kuwi
Anas lan Kayafas. Yohanes kuwi anaké
imam Sakarias lan ing waktu kuwi,
dongé dèkné ijik manggon nang wustèn,
Yohanes nampa tembung sangka Gusti
Allah. [3]Yohanes terus ndlajahi kiwa-
tengené laut Yordan kabèh. Dèkné
mulangi wong-wong ngomong ngéné:
“Pada ninggala urip sing dosa lan pada
njaluka dibaptis, supaya kowé bisa
nampa pangapura sangka Gusti Allah!”
[4]Lelakon iki pantyèn tyotyok karo sing
ketulis nang kitabé nabi Yésaya, sing
uniné ngéné:

“Rungokké! Enèng wong bengok-
bengok nang wustèn ngomong
ngéné:
‘Gusti pada digawèkké dalan.
Pada dilempengké dalan sing arep
diambahi.
[5] Jeglongan-jeglongan kudu dihuruki,
gunung-gunung lan puntuk-puntuk
kudu dirata.
Dalan sing ménggak-ménggok kudu
dilempengké
lan sing endèk-duwur kudu dirata.
[6] Kabèh bangsa bakal pada weruh
enggoné Gusti Allah bakal
nylametké manungsa.’ ”

[7]Wong pirang-pirang terus pada teka
nang nggoné Yohanes njaluk dibaptis.
Yohanes ngomong ngéné marang
wong-wong kuwi: “Kowé kuwi anakan
ula. Sapa ta sing ngomongi kowé nèk
bisa nyimpangi setrapané Gusti Allah
sing bakal teka? [8]Kétokna nganggo
klakuanmu nèk kowé wis ninggal tenan
uripmu sing dosa kuwi. Aja mikir dumèh
kowé anak turunané Bapa Abraham waé
kuwi wis tyukup. Ngandela omongku
iki: Gusti Allah nduwèni kwasa ngekèki
anak-turunan marang Bapa Abraham
sangka watu-watu iki. [9]Delokké,
kampaké wis dityepakké kanggo negor
wité nang poké oyoté. Saben wit sing

ora ngetokké woh sing apik bakal
ditegor lan dibuwang nang geni.”
10 Wong okèh mau terus pada takon
marang Yohanes: “Nèk ngono, lah saiki
awaké déwé kudu ngapa?”
11 Yohanes semaur: “Sapa sing nduwé
klambi loro, sing siji kudu dikèkké
marang sing ora nduwé blas. Sapa sing
nduwé pangan kudu ngekèki marang
sing ora nduwé.”
12 Wong-wong sing tukang njaluki
belasting uga pada teka nang nggoné
Yohanes njaluk dibaptis. Wong-wong
iki pada takon marang Yohanes ngéné:
“Guru, awaké déwé kudu ngapa?”
13 Yohanes semaur: “Aja pada njaluk
belasting ngliwati sak perluné.”
14 Uga para soldat pada takon: “Lah
awaké déwé iki kepriyé? Awaké
déwé kudu nglakoni apa?” Yohanes
sing semaur: “Aja pada meres apa
ngrampas lan ngarani wong sing ora
salah. Nanging sampé ora sampé pada
mangana gajihanmu déwé.”
15 Ing jaman kuwi wong okèh pada
ngarep-arep tekané Kristusé. Mulané
ya okèh wong sing pada mikir nèk
Yohanes kuwi Kristusé. 16 Mulané
Yohanes terus ngomong ngéné marang
wong-wong kuwi: “Aku mbaptis kowé
nganggo banyu, nanging bakal ènèng
wong liyané teka; Dèkné bakal mbaptis
kowé nganggo Roh Sutyi lan geni. Wong
kuwi kwasané ngungkul-ungkuli aku.
Kanggo ngutyuli sepatuné wongé waé
durung pantes aku. 17 Dèkné bakal
napèni pariné sing wis diiles. Gabahé
bakal dilebokké nang lumbung, nanging
kapahé bakal diobong nang geni sing
ora bisa mati.”
18 Ya ngono kuwi lan uga nganggo
tembung liya-liyané menèh Yohanes
nggelarké kabar kabungahané Gusti
Allah marang wong-wong. 19 Yohanes
uga blaka enggoné melèkké marang
Hérodès, ratuné Galiléa. Awit Hérodès
mlaku karo Hérodias, bojoné seduluré
Hérodès déwé. Yohanes uga ngomongké
bab dosa-dosa liyané sing dilakoni karo
ratu Hérodès. 20 Nanging Hérodès malah
ndadra enggoné nglakoni ala, malah
nglebokké Yohanes nang setrapan.

Gusti Yésus dibaptis

21 Bareng karo wong pirang-pirang
Gusti Yésus mbarang dibaptis. Dongé
Dèkné ijik ndonga, langité menga. 22 Roh
Sutyi terus medun nekani Gusti Yésus,
kétoké kaya manuk dara. Terus sangka
swarga swarané Gusti Allah ngomong
ngéné: “Kowé kuwi Anakku sing tak
trésnani lan sing ndadèkké legané atiku!”

Urut-urutané Gusti Yésus

23-24 Dongé Gusti Yésus molai
nyambutgawé umuré kira-kira telung
puluh taun. Miturut pikirané wong-
wong Gusti Yésus kuwi anaké Yosèf.
Lah Yosèf kuwi anaké Eli lan Eli anaké
Matat. Matat anaké Lévi lan Lévi anaké
Mèlki. Mèlki anaké Yanai lan Yanai
anaké Yosèf. 25 Yosèf anaké Matatias
lan Matatias anaké Amos. Amos anaké
Nahum lan Nahum anaké Hèsli. Hèsli
anaké Nagai. 26 Nagai anaké Mahat lan
Mahat anaké Matatias. Matatias anaké
Simèin lan Simèin anaké Yosèk. Yosèk
anaké Yoda. 27 Yoda anaké Yohanan
lan Yohanan anaké Résa. Résa anaké
Sérubabil lan Sérubabil anaké Séaltièl.
Séaltièl anaké Néri. 28 Néri anaké Mèlki
lan Mèlki anaké Adi. Adi anaké Kosam
lan Kosam anaké Elmadam. Elmadam
anaké Er.
29 Er anaké Yosua lan Yosua anaké
Elièser. Elièser anaké Yorim lan Yorim
anaké Matat. Matat anaké Lévi. 30 Lévi
anaké Siméon lan Siméon anaké Yudah.
Yudah anaké Yosèf lan Yosèf anaké
Yonam. Yonam anaké Eliakim. 31 Eliakim
anaké Meléa lan Meléa anaké Minah.
Minah anaké Matata lan Matata anaké
Natan. Natan anaké Daved. 32 Daved
anaké Isai lan Isai anaké Obèd. Obèd
anaké Boas lan Boas anaké Salmon.
Salmon anaké Nakson. 33 Nakson anaké
Aminadab lan Aminadab anaké Admin.
Admin anaké Arni lan Arni anaké
Hèsron. Hèsron anaké Pèrès lan Pèrès
anaké Yudah. 34 Yudah anaké Yakub lan

Yakub anaké Isak. Isak anaké Abraham
lan Abraham anaké Térah. Térah anaké
Nakor. 35 Nakor anaké Seruk lan Seruk
anaké Réhu. Réhu anaké Pèlèk lan Pèlèk
anaké Eber. Eber anaké Sélak. 36 Sélak
anaké Kenan lan Kenan anaké Arpaksad.
Arpaksad anaké Sèm lan Sèm anaké
Noah. Noah anaké Lamèh. 37 Lamèh
anaké Métusalah lan Métusalah anaké
Hénok. Hénok anaké Yarèd lan Yarèd
anaké Mahalalèl. Mahalalèl anaké
Kenan. 38 Kenan anaké Enos lan Enos
anaké Sèt. Sèt anaké Adam lan Adam
anaké Gusti Allah.

Gusti Yésus digoda karo Sétan

4 1 Gusti Yésus saiki kebek karo
Roh Sutyi terus lunga sangka
laut Yordan. Dèkné terus digawa nang
wustèn karo Roh Sutyi, patang puluh
dina suwéné. 2 Nang kono Gusti Yésus
digoda karo Sétan. Suwéné nang wustèn
kono Gusti Yésus ora mangan apa-apa.
Kadung wis rampung waktuné Dèkné
krasa ngelih.
3 Sétan terus ngomong: “Jaréné Kowé
Anaké Gusti Allah, ya watu iki dipréntah
kongkon dadi roti!”
4 Gusti Yésus semaur: “Nang Kitab
ketulis ngéné: ‘Manungsa uripé ora
namung sangka roti waé.’ ”
5 Sétan terus nggawa Gusti Yésus
munggah nang panggonan sing duwur
banget. Ing sak kedèpan Sétan terus
ngétokké kraton-kraton kabèh sak
jagat marang Gusti Yésus. 6 Sétan terus
ngomong: “Sak ènèngé pangwasa lan
kamulyan bakal tak kèkké marang
Kowé. Kabèh kuwi wèkku lan aku bisa
ngekèkké marang sapa waé sak karepku.
7 Mulané, nèk Kowé gelem nyembah
marang aku, kabèh kuwi bakal tak
kèkké marang Kowé.”
8 Gusti Yésus semaur: “Nang Kitab
ènèng tulisan ngéné: ‘Nyembaha marang
Gusti, Dèkné Allahmu. Namung Dèkné
sing kudu mbok ladèni.’ ”
9 Sakwisé kuwi Sétan terus nggawa
Gusti Yésus nang kuta Yérusalèm,
didekné nang putyuké payoné Gréja
Gedé. Sétan terus ngomong: “Jaréné
Kowé Anaké Gusti Allah, kana anjlok
medun. 10 Nang Kitab lak ketulis ta:
‘Gusti Allah bakal ngongkon mulékaté
mageri kowé.’ 11 Uga ènèng tulisan
liyané uniné ngéné: ‘Kowé bakal
ditampani nganggo tangané, supaya
sikilmu ora kenèng watu.’ ”
12 Gusti Yésus semaur: “Nang Kitab
uga ènèng tulisan sing uniné ngéné:
‘Kowé aja nyoba Gusti Allahmu!’ ”
13 Sakwisé rampung sing nggoda
nganggo sak ènèngé akal, Sétan terus
ninggal Gusti Yésus sak untara.

Gusti Yésus molai nyambutgawé nang bawah Galiléa

14 Ing kekuwatané Roh Sutyi Gusti
Yésus terus balik menèh nang bawah
Galiléa. Nang kono lan sak kiwa-
tengené wong kabèh pada krungu bab
Dèkné. 15 Gusti Yésus terus mulang nang
sinaguk-sinaguk lan wong-wong pada
ngelem Dèkné.

Kuta Nasarèt nampik Gusti Yésus

16-17 Gusti Yésus terus teka nang kuta
Nasarèt, kuta panggonané Dèkné. Kaya
sak lumrahé, ing dina sabat Gusti Yésus
budal nang sinaguk. Nang kono Dèkné
terus maju arep matya. Dèkné terus
dielungi kitabé nabi Yésaya. Kadung
dibukak terus nemu ayat sing uniné
ngéné:
18 “Rohé Gusti ana ing Aku, awit Gusti
wis milih Aku. Aku dikongkon
nggelarké kabar kabungahan
marang wong mlarat. Wong
setrapan kudu tak kabari nèk
bakal dietokké lan wong lamur
bakal weruh. Aku kudu ngluwari
sing ngalami kasangsaran.
19 Lan menèh, aku kudu ngabarké
nèk saiki wis wantyiné enggoné
Gusti Allah ngétokké kabetyikané
marang manungsa.”
20 Sakwisé matya, Gusti Yésus terus
nutup kitabé terus dibalèkké marang
peladèné Kitab. Dèkné terus njagong.
Wong kabèh sing nang sinaguk kono

pada nyawang Dèkné. 21 Gusti Yésus
terus ngomong ngéné: "Ing dina iki,
sak barengé kowé ngrungokké sing tak
watya mau, isiné ayat-ayat mau wis
keturutan."

22 Wong-wong pada ngrungokké tenan
marang tembungé Gusti Yésus lan pada
nggumun apiké piwulangé. Mulané pada
rasan-rasan: "Apa kuwi dudu anaké
Yosèf kaé?" 23 Gusti Yésus terus ngomong
ngéné marang wong-wong: "Kowé mesti
bakal nyotyokké paribasan iki marang
aku: 'Dokter, tambanana awakmu
déwé! Awaké déwé krungu bab prekara-
prekara sing mbok tindakké nang kuta
Kapèrnakum, kuwi tindakna nang kéné,
nang kuta panggonanmu déwé.' "

24 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
"Ngandela ta, ora ènèng nabi sing
kajèn nang panggonané déwé. 25 Kowé
pada ngerti nèk ing jamané nabi Elia
nang negara Israèl ènèng wong randa
pirang-pirang. Telung taun setengah
suwéné ora ènèng udan, sampèk nang
sak negara ènèng kurang pangan gedé.
26 Nanging Gusti Allah ora ngongkon
nabi Elia nulungi randa nang Israèl, ora.
Nanging nabi Elia malah dikongkon
marani randa nang kuta Saréfat nang
bawah Sidon. 27 Uga ing jamané nabi
Elisa, nang Israèl okèh wong sing lara
lépra. Nanging ora ènèng siji waé sing
ditambani, kejaba namung Naaman,
wong sangka negara Siria."

28 Sakwisé krungu tembungé Gusti
Yésus kuwi mau wong sak sinaguk pada
nesu kabèh. 29 Wong-wong pada ngadek,
Gusti Yésus terus disèrèt nang njabané
kuta, terus digawa nang pinggiré
gunung sing nyangga kutané kono.
Jawané Gusti Yésus arep dijongkrokké
medun. 30 Nanging Dèkné nrobos nang
tengahé wong-wong mau terus lunga
sangka kono.

Wong dikwasani demit

31 Gusti Yésus terus medun nang kuta
Kapèrnakum nang bawah Galiléa. Ing
dina sabat Dèkné mulang nang sinaguk.
32 Wong-wong pada nggumun bab
tyarané enggoné Gusti Yésus memulang,
awit tembung-tembungé ènèng kwasané.
33 Nang sinaguk kono ènèng wong sing
dikwasani demit. 34 Wongé bengok-
bengok ngomong: "Yésus sangka Nasarèt,
awaké déwé arep mbok kapakké? Apa
Kowé arep ngrusak awaké déwé? Awaké
déwé ngerti Kowé kuwi sapa! Kowé kuwi
Wong Sutyi, kongkonané Gusti Allah!"

35 Demité terus digentak karo Gusti Yésus:
"Meneng! Metua sangka wong kuwi!" Demité
terus mbanting wongé, terus wongé tiba nang
tengahé wong pirang-pirang kono. Demité
terus metu tanpa nggawé laranė wongé.

36 Wong-wong pada nggumun kabèh lan
ngomong marang sakpada-pada: "Wah, jan
antep banget tembungé. Dèkné nundung
demit-demité nganggo pangwasa lan wujuté
ya pada metu tenan." 37 Kabar bab Gusti
Yésus iki terus mrèmèn-mrèmèn terus nang
panggonan-panggonan sak kiwa-tengené
kono.

Gusti Yésus nambani ibu-maratuwané Simon

38 Gusti Yésus terus metu sangka sinaguk
kono, terus merdayoh nang omahé Simon.
Ibu-maratuwané Simon ing waktu iku dongé
lara panas lan ènèng sing ngomongi Gusti
Yésus bab kuwi. 39 Gusti Yésus terus nyedeki
sing lara nang sebelah sirahé, terus nundung
laranė. Wongé terus waras menèh lan
terusan waé ngladèni dayoh-dayohé.

40 Kadung wis surup, wong kabèh sing
nduwé sedulur sing lara pada digawani nang
nggoné Gusti Yésus, laranė werna-werna.
Wong-wong sing lara terus ditumpangi
tangan siji-siji karo Gusti Yésus, terus pada
mari kabèh. 41 Demit pirang-pirang pada
metu pating jlerit, ngomong: "Aku ngerti nèk
Kowé kuwi Anaké Gusti Allah."

Demit-demit kuwi digentaki karo
Gusti Yésus, dipenging ngomong apa-
apa, awit demit-demit kuwi pada ngerti
nèk Gusti Yésus kuwi Kristus.

Gusti Yésus mulangi nang sinaguk-sinaguk

42 Ing ésuké mruput Gusti Yésus lunga
sangka omah nggolèk panggonan sing

sepi. Wong-wong terus pada nggolèki
Dèkné. Kadung wis ketemu terus pada
nyuwun marang Dèkné supaya ora
lunga. 43 Nanging Gusti Yésus ngomong
marang wong-wong mau: "Kabar
kabungahan bab Kratoné Gusti Allah
iki uga kudu tak gelarké nang liya-liya
panggonan, awit iku kongkonané Gusti
Allah marang Aku."
44 Gusti Yésus ya terus mulangi nang
sinaguk-sinaguk nang bawah Yudéa.

Murid-murid sing ndisik déwé

5 1 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus
ngadek nang pinggiré mér
Genésarèt. Wong pirang-pirang pada
esuk-esukan, awit pada kepéngin
ngrungokké pituturé Gusti Allah. 2 Gusti
Yésus weruh ènèng prau loro nang
pinggir kono. Sing nduwé prauné wis
pada medun, ijik ngresiki jalané. 3 Gusti
Yésus terus munggah nang prauné
Simon. Simon terus dityeluk kongkon
nyurung prauné sangka daratan. Gusti
Yésus terus njagong lan mulangi wong-
wong sangka prauné kono.
4 Kadung wis rampung sing mulangi,
Gusti Yésus terus ngomong marang
Simon: "Simon, praumu kana digawa
nang tengah lan jalamu diuntyalké kono
supaya éntuk iwak okèh."
5 Semauré Simon: "Guru, wis sewengi
muput awaké déwé nggolèk iwak sak
kuwaté, nanging ora éntuk apa-apa.
Nanging jalaran Kowé sing ngongkon,
jalané tak untyalké menèh." 6 Kadung
jalané wis diuntyalké terus éntuk iwak
okèh banget, sampèk jalané arep bedah.
7 Mulané terus pada tyeluk-tyeluk njaluk
tulung kantya-kantyané sing nang prau
liyané. Kantya-kantyané terus gelis-gelis
teka. Prauné kabèh loro terus diisèni
iwak sampèk kebek, sampèk prauné mèh
kelep. 8 Kadung weruh kuwi mau kabèh,
Simon terus niba nang ngarepé Gusti
Yésus karo ngomong: "Aja nyedeki aku
Gusti, awit aku wong dosa."
9 Simon ngomong ngono kuwi, awit
dèkné lan kantya-kantyané pada
nggumun tenan weruh iwak semono
okèhé. 10 Uga Yakobus lan Yohanes,
kantya-kantyané Simon, mèlu nggumun
tenan. Gusti Yésus terus ngomong ngéné
marang Simon: "Aja wedi Simon, wiwit
saiki kowé bakal tak dadèkké wong sing
tukang nggolèk wong."
11 Simon lan kantya-kantyané terus
minggirké prauné, terus mèlu Gusti
Yésus, ninggal sembarang-mbarangé.

Gusti Yésus nambani wong lara lépra

12 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus
nang sakwijiné kuta. Nang kono ènèng
wong lanang sing lara lépra sak awaké.
Kadung weruh Gusti Yésus, wongé
terus niba nang ngarepé terus nyuwun:
"Duh Gusti, nèk Kowé gelem Kowé bisa
nambani aku!"
13 Gusti Yésus ngelungké tangané terus
ndemèk wongé karo ngomong: "Aku
gelem, dadia waras!" Sakwat wongé
terus mari tenan. 14 Gusti Yésus terus
menging wongé ngomong-omongké bab
lelakon kuwi. Wongé dikongkon nang
nggoné imamé, kongkon nduduhké
awaké sing wis waras. Gusti Yésus
ngomong ngéné: "Kana nang nggoné
imamé nduduhké awakmu. Kana
ngekèki kurbané miturut pernatané nabi
Moses. Dadiné wong kabèh bisa ngerti
nèk kowé wis mari tenan."
15 Nanging kabar bab Gusti Yésus
kuwi malah mrèmèn-mrèmèn terus
tekan endi-endi. Wong pirang-pirang
terus pada teka kepéngin ngrungokké
piwulangé lan uga supaya ditambani
larané. 16 Sakwisé kuwi Gusti Yésus
terus mundur nggolèk panggonan sing
sepi, arep ndonga.

Gusti Yésus nambani wong lumpuh

17 Ing sakwijiné dina, dongé Gusti
Yésus ijik memulang, uga ènèng
wong Farisi lan guru-guru Kitab mèlu
njagong ngrungokké. Wong-wong
kuwi tekané sangka kuta-kuta nang
bawah Galiléa, Yudéa lan Yérusalèm.
Gusti Yésus nampa pangwasané Gusti
Allah kanggo nambani sing pada lara.
18 Terus nang kono ènèng wong pada

teka nggotong wong lumpuh nganggo
peturoné. Jawané arep digawa nang
nggoné Gusti Yésus. Wong-wong kuwi
nggolèk akal kepriyé bisané nglebokké
wong lumpuh mau nang njero omah
sing dienggo mulangi karo Gusti Yésus.
19 Nanging sangking okèhé wong, wong
lumpuh mau ora bisa mlebu. Mulané
terus digawa munggah, dijebolké
payoné, terus sing lumpuh diedunké sak
peturoné nang tengahé wong pirang-
pirang sing nang kono, pener nang
ngarepé Gusti Yésus. 20 Gusti Yésus
weruh gedéné pengandelé wong lumpuh
lan wong-wong sing nggotong kuwi,
mulané Dèkné terus ngomong marang
wong sing lumpuh: “Kang, dosamu wis
dingapura!”
21 Para guru Kitab lan para Farisi terus
pada rerasan: “Sapa ta wong iki kok
wani nyepèlèkké Gusti Allah? Wong urip
ora bisa ngapura dosa, namung Gusti
Allah déwé?”
22 Nanging Gusti Yésus ngerti
pikirané wong-wong kuwi, mulané
terus ngomong: “Kenèng apa kowé
kok pada mikir ngono? 23 Pikiren déwé,
gampang sing endi: ngomong ‘dosamu
wis dingapura’ apa ngomong ‘ngadek lan
mlakua?’ 24 Aku namung arep nduduhké
marang kowé nèk Anaké Manungsa
kuwi nduwèni kwasa ngapura dosa
nang bumi.” Gusti Yésus terus ngomong
ngéné marang wong sing lumpuh mau:
“Aku ngomong marang kowé: ‘Ngadek,
peturonmu dipanggul lan kana mulih!’ ”
25 Wongé ya terus sakwat ngadek
nang ngarepé wong pirang-pirang kono,
terus manggul peturoné, terus mulih
karo memuji lan ngluhurké Gusti Allah.
26 Wong-wong kabèh mau nggumuné
éram-éram lan pada ngluhurké Gusti
Allah. Atiné pada krasa wedi, mulané
rerasan: “Lelakon iki jan ngidap-idapi
tenan!”

Gusti Yésus manggil Lévi

27 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
lunga sangka kono. Dèkné terus weruh
sakwijiné wong belasting sing jenengé
Lévi. Lévi ijik njagong nang kantoré.
28 Gusti Yésus ngomong ngéné marang
dèkné: “Hayuk mèlua Aku.” Lévi terus
menyat, sembarangé ditinggal kabèh,
terus mèlu Gusti Yésus.
29 Lévi terus nganakké pésta nang
omahé kanggo Gusti Yésus. Wong
belasting pirang-pirang lan uga wong
liya-liyané pada bebarengan mangan
nang pésta kono. 30 Para Farisi lan para
guru Kitab sing mèlu golongané para
Farisi sing pada weruh kuwi mau ora
setuju karo lelakon kuwi. Mulané terus
pada ngomong marang murid-muridé
Gusti Yésus: “Kenèng apa kowé kok pada
mangan tyampur karo wong belasting
lan wong dosa?”
31 Gusti Yésus nyauri: “Wong sing
waras ora mbutuhké dokter. Sing
mbutuhké dokter kuwi sing lara. 32 Aku
iki ora teka nggolèki wong sing ngakuné
wis apik uripé, ora. Nanging aku teka
iki nggolèki wong dosa, supaya pada
ngakoni salahé lan pada nurut Gusti
Allah.”

Pitakonan bab pasa

33 Enèng wong sing pada takon ngéné
marang Gusti Yésus: “Murid-muridé
nabi Yohanes ajek pasa lan ndedonga,
semono uga murid-muridé para Farisi.
Kenèng apa murid-muridmu kok ora
nglakoni kuwi?” 34 Saurané Gusti Yésus:
“Apa tau ènèng dayoh nang kawinan
dikongkon pasa, nèk mantèné lanang ijik
tyampur karo dayohé mau? Mesti ora ta!
35 Nanging ènèng wantyiné nèk mantèné
lanang bakal digawa lunga. Ing waktu
kuwi wong-wong bakal pada pasa.”
36 Gusti Yésus terus mulangi nganggo
gambar. Dèkné ngomong ngéné: “Apa
tau ènèng wong nggunting klambi anyar
kanggo nambal klambi sing lawas? Mesti
ora! Awit klambiné anyar mengko mesti
rusak. Karomenèh gombalé anyar ya ora
pantes karo klambiné lawas. 37 Semono
uga ora ènèng wong madahi anggur
anyar nang kantongan lulang sing lawas.
Awit nèk ngono mengko anggur sing
anyar bakal mbedahké kantongané sing

lawas. Angguré mesti bakal wutah lan
kantongané bakal ora kanggo gawé.
38 Anggur anyar kuwi kudu disimpen
nang kantongan lulang sing anyar uga.
39 Semono uga, wong sing ngombéné
anggur lawas ora bakal gelem ngombé
anggur anyar. Dèkné bakal ngomong:
'Anggur sing lawas énak tenan.' "

Bab dina sabat

6 1 Ing sakwijiné dina sabat Gusti
Yésus mlaku turut kebon pari
gandum. Para murid pada ngepèk
pariné. Pariné mau terus diremeti,
terus gandumé dipangan. 2 Mulané
terus ènèng wong Farisi siji-loro pada
ngluruhi ngéné: "Kowé kuwi pada ngapa
iku. Kowé ngerti ta nèk ora kenèng
nindakké kuwi ing dina sabat!"
3 Gusti Yésus semaur: "Apa kowé
ora tau matya bab sing ditindakké
karo Daved, dongé dèkné sak balané
pada ngelih. 4 Daved ngleboni omahé
Gusti Allah, terus njikuk roti sutyi
terus dipangan lan liya-liyané sing
mèlu dikèki mbarang. Lah sakjané
lak namung para imam ta sing éntuk
mangan roti sutyi kuwi? Wong liya ora
éntuk!"
5 Gusti Yésus terus ngomong ngéné:
"Anaké Manungsa nduwèni kwasa
ngarani apa sing kenèng lan apa sing ora
kenèng ditindakké ing dina sabat."

Gusti Yésus nambani wong ing dina sabat

6 Ing dina sabat liyané Gusti Yésus
mulangi nang sinaguk. Nang kono
ènèng wong sing lumpuh tangané
tengen. 7 Para guru Kitab lan para
Farisi kepéngin ngerti Gusti Yésus
nambani wongé apa ora ing dina sabat
kuwi. Wong-wong kuwi nggolèk jalaran
kanggo ngelahké Gusti Yésus. 8 Nanging
Gusti Yésus ngerti kekarepané wong-
wong kuwi, mulané Dèkné ngomong
marang wong sing lumpuh mau: "Réné
ngadek nang tengah kéné." Wongé
ya manut. 9 Gusti Yésus terus takon
marang para guru Kitab lan para Farisi
mau: "Aku arep takon marang kowé
saiki: ing dina sabat awaké déwé kudu
nggawé betyik apa nggawé ala. Kudu
nulungi uripé wong apa kudu ngejarké
bèn mati?" 10 Sakwisé nyawang wong-
wong mau Gusti Yésus terus ngomong
marang wong sing lumpuh: "Tanganmu
dietungké!" Wongé ya manut apa
omongé, tangané terus mari kaya mauné
menèh.
11 Nanging para guru Kitab lan para
Farisi malah pada nesu, terus pada
ngrembuk Gusti Yésus arep dikapakké.

Gusti Yésus milih rasul rolas

12 Ora let suwi Gusti Yésus munggah
gunung arep ndonga. Sewengi muput
Dèkné ndonga marang Gusti Allah.
13 Esuké Dèkné terus nyeluk murid-
muridé kongkon pada mara. Gusti Yésus
terus milih murid rolas sing diarani
rasul. 14-16 Rasul rolas iki yakuwi:
Simon, sing uga dityeluk Pétrus karo
Gusti Yésus. Liyané Andréas, seduluré
Pétrus. Uga Yakobus, Yohanes, Filipus,
Bartoloméus, Matéus, Tomas, Yakobus
anaké Alféus, Simon wong Patriot,
Yudas anaké Yakobus lan Yudas Iskariot.
Yudas iki sing ngelungké Gusti Yésus
marang mungsuhé.

Gusti Yésus mulangi lan nambani wong

17 Gusti Yésus terus medun sangka
gunung. Rasul rolas mau mèlu. Nang
panggonan sing rata Dèkné terus
mandek. Nang kono wong pirang-pirang
pada nglumpuk. Kejaba para murid
uga wong liya-liyané pada teka sangka
bawah Yudéa, sangka kuta Yérusalèm
lan uga sangka kuta-kuta uruté pinggir
laut, kayadéné kuta Sidon lan Tirus.
18 Wong-wong pada teka, jalaran pada
kepéngin ngrungokké piwulangé Gusti
Yésus lan uga supaya ditambani lelarané.
Uga wong-wong sing dikwasani demit
pada nampa waras. 19 Wong kabèh mau
pada kepéngin ndemèk Gusti Yésus, awit
ènèng kekuwatan metu sangka awaké lan
kekuwatan kuwi nambani wong sing lara.

Piwulangé Gusti Yésus

20 Gusti Yésus nyawang murid-muridé
terus ngomong:
"Beja kowé kabèh sing mlarat,
awit kowé kuwi nduwèni Kratoné
Gusti Allah.
21 Beja kowé kabèh sing ngelih,
awit kowé bakal warek.
Beja kowé kabèh sing saiki tangisan,
awit kowé bakal ngguyu.
22 "Beja kowé kabèh sing disengiti
wong, sing ora diitung, sing dityatur
ala lan diolok-olok jalaran nurut Anaké
Manungsa. 23 Ing waktu kuwi kowé
malah kudu bungah lan jingklak-
jingklak, awit kowé bakal nampa upah
sing gedé nang swarga. Mbah-mbahané
wong-wong kuwi dèk mbiyèn wujuté ya
wis nindakké sing ala kuwi marang para
nabi.
24 Nanging awas, kowé sing saiki
sugih,
awit saiki kowé wis ngrasakké
kepénaké donya.
25 Awas, kowé sing saiki warek,
awit kowé bakal kekurangan
pangan.
Awas kowé sing saiki ngguyu,
awit kowé bakal sedi lan nangis.
26 "Awas, kowé sing dielem karo kabèh
wong, awit ya ngono kuwi enggoné
mbah-mbahané wong-wong kuwi pada
ngelem nabi-nabi sing palsu."

Bab nrésnani mungsuhé

27 Gusti Yésus neruské tembungé:
"Kowé sing nampa tembungku, rungokké
iki: pada trésnaa marang mungsuhmu,
nggawéa betyik marang wong sing
sengit marang kowé. 28 Wong sing
mujèkké ala marang kowé malah kudu
mbok suwunké berkah lan wong sing
nggawé ala marang kowé kudu mbok
dongaké slamet. 29 Wong sing ngeplak
pipimu sing siji, kèkna pisan pipimu sing
liyané. Wong sing ngrebut jasmu, kèkna
pisan klambimu. 30 Nèk ènèng wong
njaluk apa-apa marang kowé, kèkna.
Nèk ènèng wong ngrebut barangmu, aja
dijaluk menèh. 31 Nèk kowé kepéngin
wong liya nggawé betyik marang kowé,
kowé kudu nggawé betyik marang
liyané.
32 "Lah nèk kowé namung nrésnani
wong sing trésna marang kowé, aja
njagakké upahé Gusti Allah, awit kowé
ora ènèng bédané karo wong dosa.
Wong-wong kuwi namung nrésnani
wong sing trésna marang wong-wong
kuwi. 33 Uga nèk kowé nggawé betyik
marang wong sing nggawé betyik
marang kowé, kowé aja njagakké upahé
Gusti Allah, awit wong dosa ya nindakké
ngono. 34 Lah nèk kowé namung
ngutangi wong sing bisa nyaur, aja
njagakké upahé Gusti Allah. Awit wong
dosa ya ngutangi wong dosa, ngerti nèk
bakal nampa menèh apa sing diutangké.
35 Nanging kowé aja kaya ngono!
Pada trésnaa marang mungsuhmu lan
nggawéa betyik marang dèkné. Nèk
ngutangi wong, aja mikir bakal disaur
apa ora. Nèk kowé nindakké ngono,
kowé bakal nampa upah sing gedé lan
kowé bakal dadi anaké Gusti Allah sing
luhur déwé. Awit Gusti Allah nggawé
betyik marang wong sing ora ngerti
dibetyiki lan marang wong sing ala.
36 Mulané kowé kudu nduwé ati welas
kaya enggoné Gusti Allah Bapakmu
nduwé welas.
37 "Aja maido liyané, supaya Gusti Allah
ora maido kowé. Aja nyalahké liyané,
supaya Gusti Allah ora nyalahké kowé.
Ngapuraa liyané, supaya Gusti Allah
ngapura kowé. 38 Pada pawèha marang
liyané lan Gusti Allah ya bakal pawèh
marang kowé. Kowé bakal nampa pawèhé
Gusti Allah kanti lubèr, kanti tetel-tetel.
Awit takeran sing mbok kanggokké
kanggo liyané, ya takeran kuwi sing
dikanggokké Gusti Allah kanggo kowé."
39 Gusti Yésus uga ngekèki gambar
ngéné: "Wong lamur apa bisa nuntun
wong lamur liyané? Mesti ora! Mengko
kabèh loro ketyemplung luwangan.
40 Ora ènèng murid sing ngungkuli
guruné. Nèk muridé wis tutuk sing sinau,
dèkné bisa pada karo guruné.

41 “Kenèng apa kowé weruh klilip nang
mripaté sedulurmu, nanging balok ing
mripatmu déwé kowé ora weruh. 42 Lah
kowé bisa ngomong karo kantyané:
‘Kéné klilip nang mripatmu tak
buwangé,’ nanging balok nang mripatmu
déwé kowé ora weruh. Kowé kuwi wong
lamis. Balok sing nang mripatmu kuwi
buwangen ndisik, supaya kowé bisa
weruh mat lan bisa mbuwang klilip
sangka mripaté wong liya.”

Bab sing apik lan sing ala

43 Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné:
“Ora ènèng wit apik ngetokké woh sing ala.
Semono uga ora ènèng wit ala ngetokké
woh sing apik. 44 Saben wit kuwi ketarané
sangka wohé. Kowé ora bisa ngepèk
jambu sangka rerungkutan lan tukulan eri
ora bakal ngetokké dreif. 45 Wong betyik
kuwi atiné ya mesti betyik lan bakal
bisa ngetokké barang sing betyik sangka
simpenané. Nanging wong ala kuwi atiné
ya ala lan ya ngetokké barang sing ala
sangka simpenané. Awit apa sing diomong
kuwi metuné sangka mbludakké atiné.”

Bab ngrungokké lan nglakoni

46 Gusti Yésus terus ngomong ngéné:
“Kenèng apa kowé kok nyeluk Aku:
‘Gusti, Gusti,’ nanging kowé ora nglakoni
omongku? 47 Sapa waé sing teka nang
nggonku, gelem ngrungokké tembungku
lan nindakké piwulangku, wong iku
kenèng tak padakké karo apa? Saiki arep
tak omongi. 48 Wong kuwi kenèng tak
padakké karo wong nggawé omah. Wongé
ngeduk luwangan jeru terus masang
pondasiné nang watu. Nèk udané gedé lan
banyuné laut ngantemi omahé, omah kuwi
ora bisa rubuh, awit ngadek kentyeng nang
watu. 49 Nanging wong sing ngrungokké
piwulangku, mung ora dilakoni, kuwi kaya
wong sing ngedekké omah tanpa pondasi.
Kadung banyuné laut ngantem omahé,
omahé rubuh, ambruk sak kabèhé.”

Gusti Yésus nambani slafé ofisir

7 1 Sakwisé rampung enggoné
memulang marang wong-wong,
Gusti Yésus terus mlebu nang kuta
Kapèrnakum. 2 Nang kono ènèng
sakwijiné ofisir Rum sing nduwé slaf
sing ditrésnani tenan. Slaf iki lara
nemen, wis arep mati. 3 Kadung ofisir
mau krungu bab Gusti Yésus, dèkné
terus kongkonan pengarepé wong Ju siji-
loro nyuwun marang Gusti Yésus supaya
teka nang omahé lan nambani slafé.
4 Wong-wong sing dikongkon mau terus
budal nang nggoné Gusti Yésus. Kadung
wis tekan terus pada nyuwun banget
marang Dèkné ngomong: “Mbok ofisir
iki ditulungi ta, awit ora ènèng ilangé.
5 Wongé trésna marang bangsané awaké
déwé, wujuté dèkné nggawèkké sinaguk
awaké déwé.”
6 Gusti Yésus terus mèlu wong-wong
mau. Kadung wis tyedek omahé, ofisiré
terus kongkonan kantya-kantyané
metuki Gusti Yésus, kongkon ngomong:
“Guru, ora usah nglumui teka nang
omahku. Aku ora pantes mbok dayohi.
7 Aku déwé ya rumangsa ora pantes
mara nang nggonmu. Mbok ngetokké
tembung sak ketyap waé, mesti slafé
bisa mari. 8 Awit aku déwé ya ing sak
ngisoré penggedéku lan aku déwé uga
nduwé soldat-soldat ing sak ngisorku
sing kudu manut marang aku. Nèk
aku mréntah sing siji ngomong: Kana
lunga, wongé ya lunga lan liyané tak
tyeluk: réné, wongé mesti teka. Nèk aku
ngomong karo slafku: iki ditandangi,
mesti ya ditandangi.”
9 Gusti Yésus nggumun krungu
tembungé ofisir mau. Dèkné terus
ndelokké wong-wong sing pada mèlu,
terus ngomong: “Tenan, Aku durung
tau tumon wong sing nduwé pengandel
semono gedéné. Ing sak tengahé wong
Israèl waé ora ènèng!”
10 Kadung wis balik menèh, wong-
wong sing dikongkon metuki Gusti Yésus
mau terus pada weruh nèk slaf sing lara
wis mari.

Gusti Yésus nangèké wong mati

11 Ora let suwi Gusti Yésus terus budal
nang kuta Nain. Murid-muridé ya mèlu

lan wong pirang-pirang pada ngetutké.
12 Kadung Gusti Yésus wis mèh tekan
lawangé kuta kono, kok ènèng wong
mati dipanggul metu. Sing mati kuwi
botyah enom, anak sing ora ènèng
tunggalé. Ibuné wis randa. Wong pirang-
pirang sangka kuta kono pada mèlu
layat. 13 Gusti Yésus terus melas marang
mbok randa mau, Dèkné krasa sedi uga.
Mulané terus ngomong: “Aja nangis Bu!”
14 Gusti Yésus nyedeki bandosané terus
didemèk. Wong-wong sing manggul
bandosané pada mandek. Gusti Yésus
terus ngomong: “Lik, Aku ngomong
marang kowé, tangi!” 15 Botyah sing
mati mau terus jenggèlèk njagong, terus
molai ngomong. Gusti Yésus terus
masrahké botyahé marang ibuné.
16 Wong kabèh pada wedi terus
ngluhurké Gusti Allah ngomong:
“Enèng nabi gedé tangi nang tengahé
awaké déwé. Gusti Allah wis teka arep
nylametké umaté!” 17 Kabar bab Gusti
Yésus iki terus mrèmèn-mrèmèn nang
bawah Yudéa sak kabèhé lan uga nang
sak kiwa-tengené.

Gusti Yésus lan Yohanes Pembaptis

18 Yohanes krungu kabar bab Gusti
Yésus sangka murid-muridé. 19 Dèkné
terus nyeluk murid loro dikongkon
nang nggoné Gusti Yésus kongkon takon
ngéné: “Apa Kowé kuwi Kristus sing wis
ketulis nèk bakal teka, apa awaké déwé
kudu ngentèni wong liyané?”
20 Kadung murid loro mau wis tekan
nggoné Gusti Yésus, terus ngomong:
“Yohanes Pembaptis sing ngongkon
awaké déwé teka nang nggonmu
kongkon takon apa Kowé kuwi Kristus
sing kudu teka, apa awaké déwé kudu
ngentèni wong liyané?”
21 Ing waktu kuwi peneré Gusti Yésus
ijik nambani wong pirang-pirang sing
lara; demit-demit ditundungi lan wong
sing lamur ditambani bisa weruh menèh.
22 Gusti Yésus terus semaur ngéné
marang wong loro mau: “Kana balik
nang nggoné Yohanes. Kana diomongi
bab apa sing kowé weruh lan krungu.
Kana Yohanes diomongi nèk wong lamur
bisa weruh menèh, wong lumpuh bisa
mlaku menèh, wong lara lépra bisa resik
menèh awaké, wong budek bisa krungu
menèh, wong mati urip menèh lan kabar
kabungahané Gusti Allah digelarké
marang wong sing ora nduwé. 23 Beja
wong sing ora mangu-mangu bab Aku.”
24 Sakwisé murid-muridé Yohanes
lunga, Gusti Yésus terus ngomong
ngéné bab Yohanes marang wong-wong:
“Dongé kowé marani Yohanes nang
wustèn kaé, sakjané kowé pada mikir
bakal weruh apa? Apa ndarani bakal
weruh damèn sing keterak angin rana-
réné? Lak ya ora ta? 25 Lah ndarani arep
weruh apa? Apa wong sing nganggo
salin sing larang. Wong-wong sing
saliné apik-apik lan uripé adus banda
kuwi manggoné nang palès. 26 Lah kowé
nang wustèn nggolèki apa? Apa pada
kepéngin weruh nabi? Ya bener! Kowé
malah weruh wong sing ngungkuli
nabi. 27 Awit Yohanes kuwi kongkonané
Gusti Allah sing tekané wis ketulis nang
Kitab ngéné: ‘Gusti Allah ngomong: iki
kongkonanku, sing tak kongkon budal
ndisik nggawèkké dalan Kowé!’ ” 28 Gusti
Yésus terus ngomong: “Tembungku
iki dirungokké: ing sak tengahé wong
kabèh ing donya kéné ora ènèng wong
sing ngungkuli Yohanes Pembaptis.
Nanging senajan ngono, wong sing tyilik
déwé ing Kratoné Gusti Allah gedéné ijik
ngungkuli Yohanes.”
29 Wong kabèh sing krungu tembungé,
uga wong-wong belasting, pada ngakoni
nèk Gusti Allah bener lan pada njaluk
dibaptis karo Yohanes. 30 Nanging para
Farisi lan para guru Kitab pada nampik
apa sing dikarepké Gusti Allah ing uripé.
Mulané ora pada mèlu njaluk dibaptis
karo Yohanes.
31 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
“Wong-wong jaman saiki kenèng tak
padakké karo apa ya? 32 Eling-éling
kaya botyah-botyah sing dolanan nang
lataré pasar; sing sak krompol ngomong
karo liyané: ‘Kowé tak mainké lagu
kabungahan, nanging ora gelem njogèt;

wis tak kidungké lagu kasusahan, kowé
ora nangis!’ 33 Dongé Yohanes teka,
dèkné pasa lan ora ngombé anggur,
lah kowé ngomong jaréné Yohanes
kelebon demit. 34 Lah nanging dongé
Anaké Manungsa teka, Dèkné mangan
lan ngombé, kowé ngomong: ‘Delokké
kaé, wong murka lan tukang ngombé,
kantyané wong belasting lan wong ala!’
35 Nanging Gusti Allah gedé kaweruhé
lan kuwi diwujutké karo wong-wong
sing pada nampa kaweruhé.”

Gusti Yésus merdayoh nang omahé Simon, wong Farisi

36 Sakwijiné wong Farisi, jenengé
Simon, nyuwun marang Gusti Yésus
teka lan mangan nang omahé. Gusti
Yésus ya terus teka nang omahé Simon
terus njagong. 37 Nang kuta kono ènèng
sakwijiné wong wédok sing nglakoni
urip dosa. Kadung wong wédok iki
krungu nèk Gusti Yésus merdayoh nang
omahé Simon, wong Farisi, dèkné terus
teka nggawa botol isiné lenga wangi.
38 Wong wédoké terus ngadek nang
mburiné Gusti Yésus, nang sebelah sikilé,
terus nangis. Eluhé tumètès nelesi sikilé
Gusti Yésus, terus dilapi karo rambuté.
Wong wédok mau terus ngambungi
sikilé Gusti Yésus, terus diusapi karo
lenga wangi. 39 Simon, sing ngampirké
Gusti Yésus, weruh sing ditindakké karo
wong wédok kuwi terus nggagas: “Nèk
Yésus kuwi nabi tenan, mesti Dèkné ya
ngerti nèk wong wédok sing ndemèk
sikilé kuwi wong dosa?”
40 Mulané Gusti Yésus terus ngomong
marang Simon: “Simon, aku arep nduwé
omong setitik marang kowé!” Simon
semaur: “Mangga Guru, mangga!”
41 Tembungé Gusti Yésus marang Simon
ngéné: “Enèng wong loro nduwé utang
karo wong sing tukang ngutangi duwit.
Sing siji utangé 500.000 pérak, sing
liyané 50.000 pérak. 42 Kabèh loro ora
bisa mbayar utangé, mulané wong sing
ngutangi duwité ngomong marang wong
loro kuwi nèk wis ora usah mbayar
utangé. Saiki Aku takon marang kowé
Simon: Wong sing endi sing luwih gedé
katrésnané marang wong sing ngutangi
duwité?”
43 Simon semaur: “Tak kira ya wong
sing luwih okèh utangé!” Gusti Yésus
ngomong: “Kowé bener.” 44 Gusti Yésus
terus ndelokké wong wédoké karo
ngomong marang Simon: “Kowé weruh
wong wédok iki! Dongé Aku mlebu
nang omahmu, kowé ora nyawisi banyu
kanggo wisuh sikil, nanging wong
wédok iki nelesi sikilku nganggo eluhé
terus diusapi karo rambuté. 45 Dongé
Aku mlebu omahmu Aku ora mbok
ambung, nanging wong wédok iki ora
lèrèn enggoné ngambungi sikilku, wiwit
Aku teka nang omahmu. 46 Kowé ora
nglengani sirahku, nanging wong wédok
iki nglengani sikilku karo lenga wangi.
47 Ngertia, katrésnané wong iki sing
semono gedéné, ngétokké sepira gedéné
dosané wongé sing wis dingapura
karo Gusti Allah. Wong sing nampa
pangapura mung setitik, katrésnané ya
setitik.”
48 Gusti Yésus terus ngomong marang
wong wédoké: “Dosamu kabèh wis
dingapura.”
49 Wong-wong sing bebarengan
mangan karo Gusti Yésus terus pada
rasan-rasan: “Wong kuwi sapa ta kok
wani ngapura dosané manungsa?”
50 Nanging Gusti Yésus ngomong
marang wong wédok mau:
“Pengandelmu sing nylametké kowé. Wis,
kana mlaku sing apik-apik.”

Wong wédok-wédok sing mèlu Gusti Yésus

8 1 Ora let suwi Gusti Yésus mlaku
turut kuta-kuta lan désa-désa,
tujuané nggelarké kabar kabungahan
bab Kratoné Gusti Allah. Rasul rolas
uga mèlu. 2 Kejaba para rasul uga
ènèng wong wédok siji-loro sing mèlu,
wong wédok-wédok sing wis ditambani
karo Gusti Yésus sangka lelara lan
pangwasané demit kayadéné: Maria,
sing tyelukané Makdaléna, sing demité
pitu wis dietokké. 3 Uga Yohanah, bojoné

Kusah. Kusah kuwi ministeré ratu
Hérodès. Semono uga Susanah lan wong
wédok-wédok liyané pada mèlu Gusti
Yésus. Wong wédok-wédok iki enggoné
ngladèni Gusti Yésus lan para rasul
disangga sangka sak nduwéné déwé.

Gambar bab wong nyebar

4 Wong pirang-pirang sangka kuta-
kuta kabèh pada teka terus. Kadung
kabèh wis ngumpul, Gusti Yésus terus
mulangi nganggo gambar ngéné:
5 "Enèng sakwijiné wong budal nyebar.
Sak barengé nyebar ènèng wiji sing
tiba nang dalan, terus kepidek-pidek
wong liwat lan uga ènèng sing dipangan
manuk. 6 Enèng wiji uga sing tiba nang
lemah atos. Kadung molai tukul terus
garing, awit lemahé garing. 7 Enèng wiji
liyané menèh tiba nang tengahé eri-eri.
Kadung tukul terus ketyepit karo eri-eri
mau, terus mati. 8 Nanging uga ènèng
wiji sing tiba nang lemah apik. Wiji
iki terus tukul lan ngetokké woh okèh,
atusan."
Gusti Yésus terus nutup tembungé
kuwi ngomong ngéné: "Sapa sing nduwé
kuping, rungokké sing apik tembungku
mau."

Gusti Yésus ndunungké tembungé

9 Para rasul terus takon marang
Gusti Yésus apa tegesé gambar wong
nyebar kuwi mau. 10 Saurané Gusti
Yésus: "Pituturé Kratoné Gusti Allah
sing kasimpen wis diudarké marang
kowé. Nanging wong-wong liya mung
diwulangi nganggo tembung gambar,
supaya, senajana nyawang, nanging ora
weruh lan senajana krungu, nanging ora
dunung."
11 Gusti Yésus terus ndunungké
gambar wong nyebar mau ngéné: "Wiji
kuwi pituturé Gusti Allah. 12 Wiji sing
tiba nang dalan kuwi nggambarké
wong sing krungu pituturé Gusti Allah.
Nanging Sétan terus teka nyaut pitutur
mau sangka atiné wongé. Dadiné wongé
terus ora bisa pretyaya lan ora bisa
nemu keslametan. 13 Lah wiji sing tiba
nang lemah atos kuwi nggambarké wong
sing krungu pituturé Gusti Allah lan
nampa karo bungah. Nanging pituturé
ora ngoyot tenan, wongé sing pretyaya
namung sedilut. Nèk kangèlan teka,
wongé terus semplak pengandelé. 14 Wiji
sing tiba nang tengahé tukulan eri kuwi
nggambarké wong sing ngrungokké
pituturé Gusti Allah, nanging pitutur
mau kalah karo rasa sumelang,
kasugihan lan kesenengané donya.
Dadiné pitutur mau ora bisa mrasuk
ing ati lan ora bisa ngetokké pretyaya
sing mantep. 15 Lah wiji sing tiba nang
lemah apik kuwi nggambarké wong sing
ngrungokké pituturé Gusti Allah, terus
mikir pitutur kuwi nganggo ati sing
resik, terus dilakoni. Dadiné pitutur
kuwi nukulké pretyaya sing mantep ing
atiné wong kuwi."

Gambar bab dian

16 Gusti Yésus neruské piwulangé
ngéné: "Mosok ènèng wong nyumet dian
terus dikrukupi ténggok apa didèkèk
nang ngisor ambèn? Mesti ora. Diané
mesti didèkèk nang méja, supaya sapa
waé sing mlebu bisa weruh padangé.
17 "Awit barang sing kasimpen mesti
bakal metu lan prekara sing didelikké
mesti bakal kétok lan dikabar-kabarké.
18 "Mulané, dipikir sing apik kepriyé
enggonmu ngrungokké pitutur iki. Awit
sapa sing wis nduwé bakal ditambahi,
nanging sapa sing ora nduwé apa-apa
malah bakal karebut apa sing dikira
diduwèni."

Gusti Yésus lan sedulur-seduluré

19 Gusti Yésus diparani karo ibuné
lan sedulur-seduluré, nanging sangking
okèhé wong, wong-wong kuwi ora bisa
nyedeki Dèkné. 20 Terus ènèng wong
ngomongi Dèkné ngéné: "Guru, ibumu
lan sedulur-sedulurmu nang njaba,
kepéngin metuki Kowé."
21 Nanging Gusti Yésus semaur: "Ibuku
lan sedulur-sedulurku kuwi kabèh wong
sing ngrungokké lan nindakké pituturé
Gusti Allah."

Gusti Yésus ngendek ombak gedé

22 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus lan
murid-muridé pada numpak prau. Gusti
Yésus ngomong marang murid-murid
mau: “Hayuk pada ngabrah.” Terus
budal. 23 Nanging sak barengé ngabrah
Gusti Yésus keturon. Lah terus dadakan
waé nang mér kono ènèng ombak gedé
teka. Prauné kelebon banyu sampèk
medèni. 24 Murid-murid mau terus
nggugah Gusti Yésus ngomong: “Guru,
Guru, awaké déwé kelep!”
Gusti Yésus terus tangi lan angin
lan ombaké terus dipréntah kongkon
mandek. Angin lan ombaké ya terus
anteng. 25 Gusti Yésus terus ngomong
marang murid-muridé: “Lah endi
pengandelmu?”
Murid-murid mau pada wedi lan
nggumun banget, terus pada ngomong
marang sakpada-pada: “Wong iki sapa
ta, kok angin lan ombak manut marang
tembungé?”

Gusti Yésus nambani wong sing dikwasani demit

26 Gusti Yésus lan murid-muridé pada
numpak prau terus tekan bawah Gérasa,
nang wétané bawah Galiléa. 27 Kadung
Gusti Yésus wis medun nang daratan
terus ènèng wong lanang sing dikwasani
demit marani Dèkné. Wong mau tekané
sangka kuta lan ya wis suwi wongé ora
nganggo salin lan ora manggon nang
omah. Manggoné nang guwa-guwa sing
dienggo ngubur wong mati. 28 Kadung
weruh Gusti Yésus wongé terus mbengok
lan niba nang ngarepé, terus ngomong
karo swara banter: “Yésus, Anaké Gusti
Allah sing kwasa déwé, aku arep mbok
kapakké? Aku nyuwun tenan, aku aja
dipilara.” 29 Wongé ngomong ngono kuwi,
awit demité wis dipréntah karo Gusti
Yésus kongkon metu. Awit demité ajek
ngèrèt-èrèt wongé. Wongé wis dilebokké
nang setrapan lan diranté tangan lan
sikilé karo wong-wong, nanging meksa
bisa medot terus digawa karo demité
nang wustèn.
30 Gusti Yésus terus nakoni wongé:
“Sapa jenengmu?”
Semauré: “Jenengku Légiun,” awit
demit pirang-pirang manggon nang
awaké wongé. 31 Demit-demit mau terus
nyuwun marang Gusti Yésus, supaya ora
ditundung mlebu nang jurangé wong
mati.
32 Tyedek karo panggonan kono ènèng
babi pirang-pirang pada nggolèk pangan
nang gunungan. Demit-demité pada
nyuwun marang Gusti Yésus, supaya
kelilan mlebu nang babi-babi kuwi.
Gusti Yésus nglilani. 33 Demit-demité
terus pada metu sangka wongé, terus
pada mlebu nang babi-babiné. Babi-babi
mau terus pada njegur nang mér sangka
gunungan kono, terus pada mati.
34 Wong-wong sing angon babi-babi
mau weruh lelakon kuwi, terus pada
mblayu nang kuta ngomong-omongké
bab lelakon mau nang kuta kono lan
désa-désa nang sak kiwa-tengené.
35 Wong-wong sing krungu terus pada
budal ndelok lelakon mau. Kadung
marani Gusti Yésus terus pada weruh
wongé sing mauné dikwasani demit.
Wongé njagong nang sandingé sikilé
Gusti Yésus, saiki wis nganggo salin
lan sirahé wis waras. Wong-wong sing
sangka kuta mau malah terus pada
wedi. 36 Wong-wong liyané sing pada
weruh déwé terus pada ngomongké bab
enggoné Gusti Yésus nundung demit-
demit sing ngwasani wong mau. 37 Wong
kabèh nang bawah Gérasa kono terus
pada nyuwun banget marang Gusti
Yésus, supaya lunga sangka panggonan
kono, awit wong-wong pada wedi banget.
Mulané Gusti Yésus ya terus numpak
prau lunga sangka kono, arep balik nang
panggonan sing ndisik. 38 Wong sing
mauné dikwasani demit terus nyuwun
banget marang Gusti Yésus arep mèlu
Dèkné. Nanging Gusti Yésus ora nglilani.
39 Gusti Yésus ngomong: “Kana kowé
balik nang désamu waé lan wong-wong
diomongi bab sing ditindakké karo Gusti
Allah ing uripmu.” Wongé ya terus balik
lan wong sak kuta kabèh diomongi apa

sing ditindakké karo Gusti Yésus ing
uripé dèkné.

Gusti Yésus menangké lara lan pati

40 Kadung Gusti Yésus balik lan
tekan nggoné, Dèkné dipetuk wong
pirang-pirang sing pada bungah, awit
wong-wong pantyèn wis ngarep-arep
Dèkné. 41 Nang kono ènèng wong marani
Gusti Yésus. Wongé jenengé Jairus,
pengarepé sinaguk kono. Jairus niba
nang ngarepé Gusti Yésus lan nyuwun
banget marang Dèkné kongkon teka
nang omahé. 42 Jairus nduwé anak
namung siji, anak wédok sing umuré
rolas taun. Botyahé lara nemen, wis
arep mati. Gusti Yésus terus budal
nang omahé Jairus. Nang dalan wong-
wong pada desek-desekan arep mèlu
Gusti Yésus. 43 Nang kono ènèng wong
wédok sing wis rolas taun suwéné lara
ngetokké getih. Bandané wis entèk
kanggo mbayar dokter, nanging durung
bisa mari. 44 Wong wédok mau bisa
nyedeki Gusti Yésus sangka mburi, terus
ndemèk gombyoké saliné. Sakwat getihé
mampet. 45 Gusti Yésus terus ngomong:
"Sapa sing ndemèk Aku?"

Jalaran ora ènèng sing ngaku, mulané
rasul Pétrus terus semaur: "Gusti, wong
sing ngesuk-esuk Kowé okèhé kaya
ngéné iki, lah kok Kowé takon sapa sing
ndemèk Kowé?"

46 Nanging Gusti Yésus ngomong:
"Enèng wong sing ndemèk Aku. Aku
krasa, awit ènèng kekuwatan metu
sangka awakku." 47 Kadung wong wédok
mau ngerti nèk konangan, wongé terus
niba nang ngarepé Gusti Yésus. Nang
ngarepé wong okèh kono wong wédok
mau terus ngomong kenèng apa dèkné
kok ndemèk saliné Gusti Yésus lan
kepriyé enggoné dèkné bisa mari sakwat.
48 Gusti Yésus terus ngomong: "Bener
kowé Wuk, pantyèn pengandelmu sing
marakké kowé mari. Kana mlaku sing
apik-apik."

49 Dongé Gusti Yésus ijik ngomong
iku, kok ènèng wong teka sangka omahé
Jairus terus ngomong: "Bapak Jairus ora
usah ngrusui Guruné menèh, awit anaké
wis ninggal!"

50 Gusti Yésus krungu kabaré wong
mau, terus ngomong marang Jairus:
"Jairus, aja bingung, ngandela waé,
anakmu bakal mari."

51 Tekan omahé Jairus Gusti Yésus ora
nglilani wong liyané mèlu Dèkné. Namung
rasul Pétrus, Yohanes lan Yakobus lan
wong tuwané botyahé éntuk mèlu mlebu.
52 Wong-wong pada sedi lan pada nangisi
botyahé. Gusti Yésus ngomong marang
wong-wong kuwi: "Aja pada nangis.
Botyahé ora mati, namung turu!"

53 Wong-wong pada ngguyu, awit
ngerti nèk botyahé wis mati tenan.
54 Gusti Yésus terus nyekel tangané
botyahé, terus dityeluk: "Wuk, tangia!"
55 Botyahé terus urip menèh, terus
sakwat ngadek. Gusti Yésus terus
ngongkon ngekèki mangan botyahé.
56 Wong tuwané botyahé nggumun
banget. Nanging Gusti Yésus menging
ngabar-ngabarké bab lelakon kuwi.

Rasul rolas dikongkon budal

9 1 Gusti Yésus ngumpulké rasul
rolas terus dikèki kekuwatan lan
pangwasa, supaya bisa nundungi demit
lan nambani wong lara. 2 Para rasul mau
terus dikongkon budal ngabarké bab
Kratoné Gusti Allah lan nambani wong
sing lara. 3 Gusti Yésus ngomong ngéné:
"Aja pada sangu apa-apa. Aja nggawa
teken apa kantongan, pangan apa duwit
apa salin sèrep. 4 Nèk ènèng wong
nampa kowé nang omahé, manggona
nang omah kuwi tekané kowé lunga
sangka kuta kono. 5 Nèk kowé teka
nang kuta sing ora gelem nampa kowé,
lungaa waé sangka kuta kuwi. Lemahé
diketok-ketokké sangka sikilmu, supaya
wong-wong nang kuta kono ngerti déwé."

6 Para rasul terus pada budal turut
désa-désa, nggelarké kabar kabungahané
Gusti Allah lan nambani wong lara.

Ratu Hérodès bingung

7 Hérodès, ratuné distrik Galiléa,
krungu sakkèhé lelakon kuwi, terus

bingung. Awit ènèng sing ngomong nèk
Yohanes Pembaptis urip menèh. 8 Liyané
menèh ngomong jaréné nabi Elia
teka menèh. Uga ènèng liyané menèh
ngomong nèk sakwijiné nabi jaman
mbiyèn urip menèh. 9 Hérodès ngomong:
“Lah Yohanes wis tak ketok guluné. Lah
wong iki sapa, kok aku krungu jaréné
nindakké prekara-prekara kabèh kuwi.”
Mulané Hérodès ya kepéngin weruh
Gusti Yésus.

Gusti Yésus ngekèki mangan wong limang èwu

10 Para rasul saiki wis balik menèh
lan pada ngabarké marang Gusti Yésus
bab sembarang sing dilakoni. Gusti
Yésus terus ngejèk para rasul lèrèn
nang panggonan sing sepi nang kuta
Bètsaida, supaya bisa karo para rasul
déwé. 11 Nanging kadung wong-wong
krungu, kabèh terus pada nututi. Gusti
Yésus nampa wong-wong mau lan pada
dipituturi bab Kratoné Gusti Allah. Sing
lara pada diwaraské.
12 Kadung wis soré para rasul terus
mara nang nggoné Gusti Yésus ngomong:
“Gusti, apa ora apik nèk wong-wong
mbok kongkon lunga waé, supaya bisa
nggolèk pangan lan inepan déwé-déwé
nang désa-désa nang sak kiwa-tengené
kéné, awit nang panggonan kéné ora
ènèng apa-apa.”
13 Gusti Yésus semaur: “Ora, kowé sing
kudu ngekèki mangan wong-wong!”
Para rasul terus ngomong: “Lah
kepriyé Gusti, awaké déwé namung
nduwé roti lima lan iwak loro. Apa
awaké déwé kudu nukokké pangan
kanggo wong-wong kuwi kabèh?”
14 Nang kono wong lanangé waé kira-
kira ènèng limang èwu okèhé.
Gusti Yésus terus ngomong marang
para rasul: “Kana wong-wong dikongkon
njagong, sak krompol wong sèket!”
15 Para rasul nuruti tembungé Gusti
Yésus lan wong kabèh pada dikongkon
njagong. 16 Gusti Yésus terus njikuk
roti lima lan iwak loro mau. Sakwisé
nyawang nduwur, roti lan iwaké terus
diberkahi, terus dityuwil-tyuwil dikèkké
marang para rasul, kongkon ngedum
marang wong kabèh. 17 Kabèh terus
pada mangan sampèk warek. Turahané
terus dilumpukké karo para rasul, ènèng
rolas ténggok kebek.

Pengakoné rasul Pétrus bab Gusti Yésus

18 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus ijik
ndedonga déwé. Kadung murid-muridé
teka, Gusti Yésus terus takon ngéné:
“Wong-wong ngarani Aku iki sapa?”
19 Para murid terus pada semaur:
“Enèng sing ngomong nèk Gusti kuwi
Yohanes Pembaptis, liyané ngomong
jaréné Gusti kuwi nabi Elia. Lah liyané
menèh ngarani Gusti kuwi sakwijiné
nabi jaman mbiyèn sing saiki urip
menèh.”
20 Gusti Yésus terus takon menèh:
“Lah miturut pinemumu déwé, Aku iki
sapa?”
Rasul Pétrus terus semaur: “Gusti,
Kowé Kristus, sing dikongkon teka nang
jagat karo Gusti Allah!”

Gusti Yésus ngomongké sepisanan bab kasangsarané lan patiné

21 Murid-murid mau terus pada
diwanti-wanti, dipenging ngomongké
bab kuwi mau marang wong liya.
22 Gusti Yésus ngomong: “Anaké
Manungsa bakal nglakoni kasangsaran
lan bakal ditampik karo para pinituwa,
para pengarepé imam lan para guru
Kitab. Dèkné bakal dipatèni, nanging ing
telung dinané Dèkné bakal ditangèkké
sangka pati.”

Apa tegesé nurut Gusti Yésus

23 Saiki Gusti Yésus terus ngomong
marang wong kabèh: “Saben wong
sing kepéngin dadi muridku kudu
nyingkirké awaké déwé, saben dina
kudu manggul pentènganè lan ngetutké
Aku. 24 Awit sapa sing namung ngudi
nggolèk kepénaké uripé, kuwi bakal
kélangan urip sing sejati. Nanging
sapa sing ngurbanké uripé kanggo

Aku, kuwi sing nemu urip sing sejati.
25 Awit apa gunané wong bisa nduwèni
donya iki kabèh, nanging rusak uripé
lan kélangan nyawané? 26 Sapa sing
isin ngaku nèk dadi muridku lan isin
ngakoni nèk nurut piwulangku, Anaké
Manungsa uga bakal isin ngakoni
wong kuwi, mbésuk nèk Dèkné teka
ing sloroté kwasané, kwasané Gusti
Allah Bapaké lan para mulékat sutyi.
27 Pada rungokna tembungku iki: ing sak
tengahé wong sing nang kéné iki bakal
ènèng sing ora mati sakdurungé weruh
Kratoné Gusti Allah."

Gusti Yésus nang gunung karo nabi Moses lan nabi Elia

28 Kira-kira seminggu sakwisé Gusti
Yésus ngomongké bab prekara-prekara
kuwi mau, Dèkné terus ngejèk rasul
Pétrus, Yohanes lan Yakobus digawa
munggah nang gunung arep ndedonga.
29 Dongé ijik ndedonga, rupané Gusti
Yésus malih lan saliné malih putih
sumeblak. 30 Ujuk-ujuk terus ènèng
wong loro omong-omongan karo Dèkné,
yakuwi nabi Moses lan nabi Elia. Kabèh
loroné teka nganggo sloroté swarga.
31 Sing dirembuk bab enggoné Gusti
Yésus bakal nglakoni kasangsaran lan
pati nang kuta Yérusalèm, ora suwi
menèh, supaya apa sing wis dirantyam
karo Gusti Allah bisa klakon kabèh.
32 Rasul Pétrus lan kantya-kantyané
pada keturon. Kadung tangi terus pada
weruh Gusti Yésus ing sloroté kwasané
lan uga weruh wong loro liyané ngadek
karo Dèkné. 33 Rasul Pétrus weruh nèk
nabi Moses lan nabi Elia arep lunga,
mulané dèkné terus ngomong marang
Gusti Yésus: "Gusti, kok ndilalah temen
awaké déwé nang kéné. Apik nèk
awaké déwé ngedekké gubuk telu: siji
kanggo Gusti, siji kanggo nabi Moses
lan siji kanggo nabi Elia." Rasul Pétrus
ngomong ngono kuwi, jalaran dèkné ora
ngerti apa sing diomong.
34 Dongé rasul Pétrus ijik ngomong
kuwi, terus ènèng méga teka nutupi
wong-wong kuwi. Rasul Pétrus, Yohanes
lan Yakobus pada wedi banget, awit
wong-wong kuwi ilang nang mégané.
35 Terus ènèng swara sangka méga mau
ngomong ngéné: "Iki Anakku sing wis
tak pilih. Pada digugu tembungé."
36 Kadung swara mau wis meneng,
sing kétok nang kono namung Gusti
Yésus déwé, nabi Moses lan nabi Elia
wis ora ènèng. Murid-murid mau ora tau
ngomongké bab lelakon iki marang sapa
waé.

Gusti Yésus nundung demité botyah lara ayan

37 Ing ésuké Gusti Yésus lan para
muridé medun sangka gunung. Wong
pirang-pirang pada marani Dèkné.
38 Nang sak tengahé wong okèh kono
ènèng wong lanang sing mbengok:
"Guru, aku mbok ditulungi! Mbok
anakku didelok iki, aku namung nduwé
anak siji iki. 39 Botyahé nèk dikwasani
demit terus ujuk-ujuk njerit-njerit, awaké
terus kaku lan ngetyetyeng-ngetyetyeng
lan tyangkemé metu umpluké. Demité
jan milara botyahé tenan, tanpa lèrèn
lan ora gelem ngetyulké. 40 Aku wis
njaluk tulung marang murid-muridmu,
nanging ora bisa ngetokké demité."
41 Gusti Yésus terus ngomong: "Kok
kebatyut tenan enggonmu ora pretyaya
marang Gusti Allah. Sepira menèh
suwéné enggonku kudu tyampur lan
nyabari kowé? Botyahé gawanen
mbréné!"
42 Dongé ijik mlaku marani Gusti
Yésus botyahé terus dibanting karo
demité lan awaké terus ngetyetyeng-
ngetyetyeng. Nanging Gusti Yésus
terus nyentak demité. Botyahé terus
diwaraské, terus dipasrahké marang
bapaké. 43 Wong kabèh pada nggumun
weruh kwasané Gusti Allah sing semono
gedéné.

Gusti Yésus ngomong sepisan menèh nèk Dèkné bakal nglakoni kasangsaran

Wong-wong durung mari nggumuné
bab lelakon-lelakon mau. 44 Gusti Yésus

terus ngomong marang para muridé:
"Pada rungokké sing apik tembungku
iki. Anaké Manungsa bakal dielungké
marang pangwasané manungsa."
45 Nanging para murid ora pada dunung
apa tegesé tembungé Gusti Yésus mau.
Prekara kuwi pantyèn peteng kanggo
para murid, dadiné ora ngerti apa tegesé.
Nanging ora pada wani takon apa-apa.

Sapa ta sing gedé déwé?

46 Ing sak tengahé para muridé Gusti
Yésus ènèng èngkèl-èngkèlan bab sapa
sing penting déwé. 47 Gusti Yésus ngerti
pikirané murid-muridé, mulané terus
nyeluk botyah tyilik siji, dikongkon
ngadek nang jèjèré. 48 Gusti Yésus terus
ngomong marang para murid ngéné:
"Sapa sing nampa botyah tyilik iki ing
Jenengku, wong kuwi nampa Aku. Lah
wong sing nampa Aku kuwi uga nampa
Gusti Allah sing ngongkon Aku. Awit
sing tyilik déwé nang tengahmu kabèh,
yakuwi sing gedé déwé."

Sapa sing ora nglawan, yakuwi sing ngrujuki

49 Rasul Yohanes ngomong ngéné
marang Gusti Yésus: "Guru, awaké
déwé weruh ènèng wong nundung
demit nganggo Jenengmu. Awaké déwé
menging wongé, awit wongé ora mèlu
awaké déwé."
50 Gusti Yésus semaur: "Wongé aja
dialang-alangi. Awit wong sing ora
nglawan kowé, kuwi ngrujuki kowé!"

Sakwijiné désa nang bawah Samaria ora gelem nampa Gusti Yésus

51 Dinané enggoné Gusti Allah bakal
njikuk Gusti Yésus mlebu swarga wis
tyedek. 52 Saiki Gusti Yésus pantyèn wis
nggawé putusan arep budal nang kuta
Yérusalèm, mulané terus kongkonan
wong budal ndisik. Wong-wong mau
terus mlebu nang sakwijiné désa nang
bawah Samaria, arep nggolèk inepan.
53 Nanging wong-wong nang désa kono
ora gelem nampa Gusti Yésus, awit
wong-wong ngerti nèk sing dituju karo
Gusti Yésus kuta Yérusalèm. 54 Kadung
murid loro, yakuwi rasul Yakobus lan
Yohanes, weruh sing kaya ngono kuwi,
terus pada ngomong marang Gusti
Yésus: "Gusti, apa awaké déwé kelilan
mujèkké wong-wong disamber bledèk
waé, supaya mati kabèh!"
55 Nanging Gusti Yésus minger
mandeng murid-murid mau terus pada
disenèni. 56 Gusti Yésus lan murid-
muridé terus budal nang désa liyané.

Apa tegesé mèlu Gusti Yésus

57 Sak barengé mlaku arep nang désa
liyané mau, ènèng wong ngomong ngéné
marang Gusti Yésus: "Guru, aku arep
mèlu Kowé nang endi waé!"
58 Saurané Gusti Yésus: "Asu alasan
nduwé rong lan manuk nduwé susuk,
nanging Anaké Manungsa ora nduwé
panggonan kanggo nyèlèhké sirahé."
59 Gusti Yésus terus ngomong marang
wong liyané: "Hayuk mèlua Aku!"
Nanging wongé semaur: "Gusti, aku
dililani ngubur bapakku ndisik!"
60 Tembungé Gusti Yésus: "Bèn wong
mati ngubur sing mati, nanging kowé
kana budal ngabarké bab Kratoné Gusti
Allah."
61 Enèng wong liyané menèh ngomong
marang Gusti Yésus: "Gusti, aku gelem
mèlu Kowé, nanging aku tak pamitan
marang brayatku ndisik!"
62 Nanging Gusti Yésus semaur:
"Wong sing ngepluk sawahé, nanging
nolèh mburi, wong kuwi ora pantes
nyambutgawé ing Kratoné Gusti Allah."

Gusti Yésus miji murid pitung puluh

10 1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus
terus miji murid menèh, pitung
puluh loro okèhé. Murid-murid iki
terus dikongkon budal bareng loro-loro,
ndisiki Gusti Yésus, ngleboni saben
kuta lan panggonan sing arep ditekani.
2 Gusti Yésus ngomong marang murid-
murid iki: "Sing kudu dienèni pantyèn
okèh, nanging bauné setitik. Mulané,
pada nyuwuna marang sing nduwé
kebon, supaya ngongkon wong okèh

kanggo nglumpukké panènané. 3 Kana
pada budala lan pada ngertia: Aku
ngongkon kowé budal kaya tyempé nang
tengahé matyan-matyan. 4 Aja pada
sangu duwit apa nggawa kantongan
apa sepatu. Nèk nang dalan aja mandek
mbagèkké wong. 5 Nèk kowé mlebu
nang sakwijiné omah, mbagèkké ngéné:
'Tentrem-slamet marang omah iki.'
6 Nèk wong sing manggon nang omah
kono seneng marang katentreman,
pamujimu marakké wong-wong mau
nampa katentreman. Nanging nèk wong-
wong ora seneng marang katentreman,
pamujimu bakal balik menèh marang
kowé. 7 Nèk kowé ditampa nang
sakwijiné omah, manggona terus nang
omah kono. Pada mangana lan ngombéa
apa sing disuguhké marang kowé,
awit wong sing nyambutgawé wis sak
mestiné nèk nampa upahé. Nanging aja
ngolah-ngalih enggonmu nginep. 8 Nèk
kowé mlebu nang sakwijiné kuta lan
wong-wong nang kono nampa kowé
apik, mangana apa sing disuguhké
marang kowé. 9 Wong lara sing nang
kono pada diwarasna lan wong-wong
pada diomongi ngéné: 'Kratoné Gusti
Allah wis nang tengahmu.' 10-11 Nèk
kowé mlebu nang sakwijiné kuta,
nanging wong-wong nang kuta kono
ora gelem nampa kowé, mlakua nang
dalan-dalan lan ngomong: 'Lemahé
kuta iki, sing nèmpèl nang sikilku, tak
ketok-ketokké nang ngarepmu, supaya
kowé pada ngerti déwé. Aja lali nèk
Kratoné Gusti Allah wis tyedek karo
kowé.' 12 Pada ngertia, mbésuk ing dina
kruton setrapané kuta Sodom ijik èntèng
nèk dipadakké karo setrapané kuta sing
nampik kowé kuwi."

Kuta-kuta sing ora gelem pretyaya

13 Gusti Yésus terus ngomong ngéné:
"Tyilaka kowé, kuta Korasim! Tyilaka uga
kowé, kuta Bètsaida! Awit semunggoné
nang kuta Sidon lan Tirus ènèng
mujijat-mujijat kaya sing nang tengahmu,
wong-wong nang kono mesti wis
mbiyèn-mbiyèn pada ngakoni salahé lan
pada nganggo salin sakah lan usapan
awu sirahé kanggo tanda kasusahané.
14 Mbésuk ing dina kruton kuta Tirus
lan Sidon setrapané luwih èntèng nèk
dipadakké karo setrapanmu. 15 Uga kowé
sing manggon nang kuta Kapèrnakum!
Apa kowé bakal dijunjung munggah
swarga? Ora bakal! Kowé malah bakal
dityemplungké nang panggonané wong
mati." 16 Gusti Yésus terus ngomong
marang murid-muridé: "Sapa sing manut
marang piwulangmu, kuwi uga manut
marang Aku. Sapa sing nampik kowé,
kuwi ya nampik Aku. Lan sapa sing
nampik Aku, kuwi nampik Gusti Allah
sing ngongkon Aku!"

Murid pitung puluh loro wis balik

17 Murid pitung puluh loro mau pada
balik karo bungah. Pada ngomong
ngéné: "Gusti, gèk demit-demit waé
pada manut marang awaké déwé nèk
awaké déwé nyeluk Jenengmu."
18 Gusti Yésus semaur: "Aku weruh
Sétan tiba sangka langit kaya klélapé
bledèk. 19 Pada diéling! Kowé wis
tak kèki pangwasa ngidek-idek ula
lan kalajengking lan uga ngalahké
kekuwatané mungsuh. Ora ènèng apa
waé sing bakal nggawé tyilakamu.
20 Nanging, kowé aja pada bungah
jalaran demit-demit manut marang
kowé, luwung pada bungaha nèk
jenengmu wis ketulis nang swarga."

Gusti Yésus bungah atiné

21 Ing waktu kuwi Gusti Yésus bungah
tenan ing atiné, jalaran kebek karo
Roh Sutyi. Dèkné terus maturkesuwun
marang Gusti Allah ngomong: "Bapakku,
Gusti Allahé langit lan bumi, Aku
maturkesuwun marang Kowé, awit
Kowé nyimpen prekara-prekara iki
kanggo wong pinter lan sing nduwé
kaweruh, nanging mbok udarké kanggo
wong sing tyilik. Pantyèn, kabèh iki
mbok tindakké manut kekarepanmu lan
senengmu déwé.
22 "Sembarang kabèh wis dipasrahké
marang Aku karo Bapakku. Ora ènèng

wong sing ngerti Anaké Gusti Allah
kuwi sapa, namung Anaké Gusti Allah
déwé sing ngerti lan ora ènèng wong
ngerti Gusti Allah Bapaké, kejaba Anaké
lan wong-wong sing wis dipilih karo
Anaké supaya kenal marang Bapaké."
23 Gusti Yésus terus ngomong, nanging
namung marang murid-murid: "Kowé
pantyèn wong sing beja banget, awit
kowé weruh prekara-prekara kuwi karo
mripatmu déwé. 24 Awit pada ngertia:
okèh nabi lan ratu pada kepéngin weruh
prekara-prekara sing kowé weruh,
nanging ora bisa. Uga pada kepéngin
krungu sing mbok rungokké, nanging
ora bisa."

Wong Samaria sing nduwé melas

25 Ing sakwijiné dina ènèng guru Kitab
teka nang nggoné Gusti Yésus arep
ngenèng Dèkné. Wongé ngomong ngéné:
"Guru, aku kudu nglakoni apa bisané
nampa urip langgeng?"
26 Gusti Yésus semaur: "Lah nang wèté
Kitab ketulis kepriyé? Apa sing mbok
watya nang kono?"
27 Guru Kitab mau terus semaur ngéné:
"Pada trésnaa marang Gusti Allahmu
sak atimu, sak nyawamu, nganggo sak
ènèngé kekuwatanmu lan sak ènèngé
pikiranmu. Uga, trésnaa marang
pepadamu kaya enggonmu nrésnani
awakmu déwé."
28 Gusti Yésus ngomong: "Sauranmu
kuwi pantyèn bener. Kuwi kudu mbok
lakoni lan kowé bakal nampa urip
langgeng."
29 Nanging guru Kitab mau arep
mbenerké dèkné déwé, mulané terus
takon marang Gusti Yésus: "Lah sing
diarani pepadamu kuwi sakjané sapa
ta?"
30 Gusti Yésus nyauri pitakonan kuwi
ngéné: "Enèng sakwijiné wong medun
sangka kuta Yérusalèm arep nang kuta
Yériko. Nang dalan wongé dirampok
maling terus digebuki pisan sampèk
setengah mati terus ditinggal nang
dalan. 31 Ndilalahé ènèng imam liwat
dalan kono. Nanging kadung dèkné
weruh wong sing dirampok mau, malah
terus mlipir nyimpangi wongé. 32 Uga
ènèng wong Lévi liwat kono, nanging
uga dèkné nyimpangé wongé. 33 Terus
ènèng wong Samaritan sing lelungan,
liwat dalan kono. Dèkné weruh wong
sing dirampok mau terus melas banget.
34 Wongé terus diparani, tatuné terus
diusapi anggur lan dilengani, terus
diperban. Sakwisé kuwi wongé terus
ditumpakké kimaré dèkné, terus digawa
nang omah penginepan lan dirumati
nang kono. 35 Ing ésuké wong Samaritan
mau ngekèki duwit marang sing nduwé
omah, tyukup kanggo ngrumati wongé
sedina-rongdina, karo ngomong: 'Wong
iki dirumatké sing apik. Nèk aku balik
ongkos-ongkos liyané bakal tak bayar
kabèh.' "
36 Gusti Yésus terus nutup tembungé
nganggo pitakonan ngéné marang guru
Kitab mau: "Miturut pinemumu, wong
telu mau, sing endi sing dadi pepadané
wong sing dirampok mau?"
37 Guru Kitab mau semauré: "Ya wong
sing melas marang wongé!" Gusti Yésus
terus ngomong: "Bener kowé, kana
dilakoni ngono uga!"

Gusti Yésus nang omahé Marta lan Maria

38 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus lan
murid-muridé teka nang sakwijiné désa.
Nang kono ènèng wong wédok jenengé
Marta. Marta ngampirké Gusti Yésus
nang omahé. 39 Marta nduwé adik sing
jenengé Maria. Maria njagong nyedeki
Gusti Yésus, ngrungokké piwulangé.
40 Nanging Marta ribut banget ngladèni
dayoh-dayohé. Marta terus mara nang
nggoné Gusti Yésus ngomong: "Gusti,
mbok disawang ta! Adikku ora weruh
nèk aku nyambutgawé ijèn. Mbok
diomongi kongkon ngréwangi aku!"
41 Gusti Yésus semaur: "Marta, Marta!
Kowé kuwi répot mikirké barang pirang-
pirang. 42 Nanging sing perlu kuwi
namung siji. Malah Maria wis milih
prekara sing apik déwé, sing ora bakal
karebut sangka dèkné!"

Gusti Yésus mblajari murid-muridé ndonga

11 1 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus
ndedonga nang sakwijiné
panggonan. Kadung wis rampung terus
ènèng murid takon marang Dèkné:
“Gusti, mbok awaké déwé diblajari
ndonga ta, kaya enggoné Yohanes
mulangi murid-muridé?” 2-4 Gusti Yésus
semaur ngéné: “Nèk kowé ndedonga,
ngomong ngéné:

‘Bapaké awaké déwé nang swarga
muga Jenengmu kasutyèkna.
Muga kratonmu tumekaa
lan kekarepanmu klakonana
ing donya kayadéné nang swarga.
Nyuwun rejeki saiki lan saben dina
lan pangapura sangka ing dosa
awit awaké déwé ya ngapura
dosané wong liya.
Nyuwun aja tyedekna panggoda
nanging luwarana sangka ala.’ ”

5-6 Gusti Yésus terus ngomong ngéné
marang murid-muridé: “Semunggoné
nang tengahmu ènèng wong sing
mbengi-mbengi nang nggoné kantyané
nembung: ‘Mbok aku diselangi rotiné
telu, awit ènèng kantya dolan terus
mampir nang nggonku, nanging aku ora
nduwé suguhan apa-apa.’ 7 Semunggoné
kantya sing dijaluki tulung mau semaur:
‘Aja ngrusui aku, lawangé wis tak
kantying lan aku lan anak-anakku wis
turu. Aku ora arep tangi lan ngekèki
apa-apa marang kowé.’ 8 Lah kuwi terus
kepriyé? Ngandela, ora jalaran wongé
kuwi kantyané terus sing dijaluki tulung
mau bakal tangi lan ngekèki roti, ora.
Nanging wongé bakal tangi, jalaran
kantyané ora nduwé isin lan ngetyek
sing njaluk tulung, mulané bakal dikèki
penjaluké.

9 “Mulané kowé pada élinga iki: nèk
kowé njaluk, kowé bakal dikèki; nèk
kowé nggolèk, kowé bakal nemu; nèk
kowé totok-totok lawang, kowé bakal
dibukakké. 10 Awit sapa waé sing njaluk
bakal dikèki; wong sing nggolèk bakal
nemu lan wong sing totok lawang
bakal dibukakké. 11 Para bapak sing
nang kéné, mosok nèk anakmu njaluk
iwak arep mbok kèki ula? Mesti ora!
12 Mosok mbok kèki kalajengking nèk
anakmu njaluk endok. 13 Lah nèk kowé
waé, wong sing ala, bisa ngekèki barang
sing apik marang anak-anakmu, lah
Bapakmu sing nang swarga menèh.
Dèkné mesti bakal ngekèki Roh Sutyi
marang sapa waé sing nembung.”

Gusti Yésus lan Bèlsebul

14 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus
nundung demit sing marakké wong
bisu. Kadung demité wis metu, wongé
terus bisa ngomong. Wong kabèh pada
nggumun. 15 Nanging ènèng siji-loro sing
ngomong ngéné: “Yésus kuwi enggoné
bisa nundung demit jalaran dikèki
pangwasa karo Bèlsebul, ratuné demit.”

16 Uga ènèng liya-liyané sing arep
njajal Gusti Yésus. Wong-wong kuwi
nyuwun Gusti Yésus nggawé tanda
pangwasa sangka swarga. 17 Nanging
Gusti Yésus ngerti pikirané wong-wong
kuwi, mulané ngomong ngéné: “Nèk
nang sakjeroné negara wongé pada
tukaran, negara kuwi bakal bubrah.
Semono uga brayat, nèk wongé tukaran
karo sakpada-pada, brayat kuwi bakal
bubrah. 18 Nèk ing kratoné Sétan demité
pada nglawan sakpada-pada, apa kraton
kuwi bisa ngadek terus? Mesti ora. Aku
ngomong ngono kuwi, jalaran kowé
ngarani Aku jaréné enggonku nundungi
demit nganggo pangwasané Bèlsebul.
19 Semunggoné enggonku nundungi
demit nganggo pangwasané Bèlsebul,
lah murid-muridmu kuwi enggoné
nundungi demit nganggo pangwasané
sapa? Dadiné murid-muridmu déwé
nduduhké nèk pikiranmu kuwi klèru.
20 Enggonku nundungi demit kuwi
sangka pangwasané Gusti Allah lan
kuwi tandané nèk Gusti Allah wis molai
ngétokké pangwasané nang tengahmu.

21 “Nèk ènèng wong rosa njaga
omahé nganggo gaman sing pepak,
barang-barangé wongé mesti ora bakal
ilang. 22 Nanging nèk wongé ditekani

wong liyané sing luwih rosa, dèkné
bakal dikalahké lan gaman-gamané
sing dijagakké mau bakal dirampas
lan barang nduwéné wongé bakal
diedum-edum.
23 “Sapa sing ora ngrujuki Aku, kuwi
tegesé nglawan Aku lan sapa sing ora
mèlu nglumpukké wedusé karo Aku,
kuwi sing mbuyarké.”

Demit sing wis metu bisa balik menèh

24 Gusti Yésus neruské tembungé
ngéné: “Nèk ènèng demit metu sangka
sakwijiné wong, demit mau terus
mlaku-mlaku turut panggonan sing ora
kanggonan wong, nggolèk panggonan
kanggo lèrèn. Nèk demit mau ora nemu
panggonan kuwi, terus mikir: ‘Enaké tak
balik nang omah sing wis tak tinggal
kaé.’ 25 Demité terus balik nang omahé
lan weruh nèk saiki wis resik lan ditata
apik. 26 Demit mau terus lunga nggolèki
kantyané, terus balik nggawa demit
pitu sing alané ngungkul-ungkuli dèkné
déwé. Demit-demit kuwi terus manggon
ing wong mau. Entèk-entèké wong kuwi
kasusahané malah ngungkul-ungkuli
mauné, dongé namung kanggonan demit
siji.”
27 Sakwisé Gusti Yésus ngomong
kuwi mau, terus ènèng wong wédok
nang tengahé wong pirang-pirang kono
ngomong banter: “Beja tenan wong
wédok sing nglairké lan nyusoni Kowé!”
28 Nanging Gusti Yésus semaur: “Bener,
nanging sing luwih beja kuwi wong sing
ngrungokké lan nglakoni tembungé
Gusti Allah.”

Wong sing pada njaluk tanda

29 Dongé ijik dirubung wong pirang-
pirang Gusti Yésus ngomong ngéné:
“Pantyèn ala tenan wong jaman iki.
Pada njaluk tanda pangwasa sing
nggumunké, nanging ora bakal éntuk.
Namung bakal éntuk tandané nabi
Yonah. 30 Kaya enggoné nabi Yonah
dadi tanda kanggo wong-wong nang
kuta Ninewé, mengkono uga Anaké
Manungsa ya bakal dadi tanda kanggo
wong-wong iki. 31 Mbésuk nèk Gusti
Allah ngrutu manungsa, ratu wédok
sangka bawah kidul bakal maju lan
nyalahké wong-wong iki. Awit ratu
kuwi wis teka sangka pojoké bumi,
kepéngin ngrungokké kaweruhé ratu
Soléman. Nanging ngertia, sing nang
kéné iki gedéné ngungkuli ratu Soléman.
32 Mbésuk, ing dinané nèk Gusti Allah
ngrutu manungsa, wong kuta Ninewé
bakal pada maju mbarang karo wong-
wong iki lan bakal nyalahké wong-wong
iki. Awit dongé wong Ninewé krungu
tembungé Gusti Allah sing digelarké
karo nabi Yonah, terus pada njaluk
ngapura marang Gusti Allah lan pada
ninggal laku ala. Pada ngertia, sing
ngadek nang kéné gedéné ngungkuli
nabi Yonah.”
33 Gusti Yésus neruské tembungé:
“Mosok ya ènèng wong nyumet dian
terus didelikké nang ngisor ambèn, apa
ditutupi ténggok? Mesti ora ta! Diané
mesti dipasang sing duwur, supaya
kabèh wong sing mlebu bisa weruh
padangé. 34 Mripat kuwi diané awak.
Nèk mripaté waras, awaké sak kujur
ya padang njingglang. Nanging nèk
mripaté buret, awaké sak kujur ya
peteng ndedet. 35 Mulané pada sing ati-
ati, supaya pepadang sing ana ing kowé
ora dadi peteng. 36 Nèk awakmu padang
sak kabèhé lan ora ènèng petengé blas,
awakmu sak kujur ya bakal padang
njingglang, pada waé kaya nèk kowé
keslorotan padangé dian kaé.”

Gusti Yésus nyenèni wong Farisi lan guru Kitab

37 Kadung wis rampung sing
memulang, Gusti Yésus terus disuwun
mangan nang omahé wong Farisi.
Mulané Dèkné ya terus budal lan
mangan nang kono. 38 Nanging wong
Farisi mau nggumun banget, awit weruh
Gusti Yésus mangan, tanpa wisuh
tangané ndisik. 39 Mulané Gusti Yésus
terus ngomong: “Bener wong Farisi,
kowé pada misuhi njabané awakmu kaya
nèk ngisahi njabané mangkok lan piring,

nanging njeroné atimu kebek gagasan murka lan ala. [40]Kowé wong bodo, Gusti Allah sing nggawé njaba, apa ya ora nggawé sing njero uga? [41]Isiné mangkok lan piringmu kuwi kudu mbok kèkné wong sing ora nduwé, supaya kowé bisa resik sak kabèhé.

[42]“Tyilaka kowé wong Farisi! Awit sangka tanduranmu bumbu-bumbu lan janganan-janganan waé kowé ngekèki prasepuluhané, nanging sing bener kanggo wong liya lan katrésnan marang Gusti Allah ora mbok perlokké. Sakjané kuwi sing kudu mbok perlokké ndisik lan liyané uga kudu mbok tindakké.

[43]“Tyilaka kowé wong Farisi! Awit nèk nang sinaguk kowé njalukké njagong nang ngarep déwé, nang jagongané wong gedé, uga nèk nang pasar-pasar kowé njaluk diajèni. [44]Tyilaka kowé! Awit kowé kuwi kaya kuburan sing ora ènèng tengerané, kuburan sing diidek-idek wong, awit ora ngerti nèk kuwi kuburan.”

[45]Terus ènèng guru Kitab semaur: “Guru, ngono kuwi kowé ngèlèk-èlèkké awaké déwé mbarang!” [46]Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé guru-guru Kitab, kowé uga wong tyilaka! Kowé numpangké momotan sing abot nang pundaké wong, lah nanging kowé déwé emoh ndemèk momotan kuwi karo drijimu. [47]Tyilaka kowé! Awit kowé pada nggawèkké kuburan pengéling-éling kanggo para nabi, lah nanging mbah-mbahanmu déwé sing matèni para nabi kuwi dèk mbiyèn. [48]Dadiné ngono kuwi kowé ngétokké nèk kowé setuju karo sing ditindakké karo mbah-mbahanmu dèk mbiyèn. Wujuté, wong-wong kuwi sing matèni para nabi lan kowé sing nggawèkké kuburan kanggo para nabi. [49]Jalaran sangka kuwi, Gusti Allah ing kaweruhé ngetokké tembung ngéné: ‘Aku bakal ngongkon nabi-nabi lan rasul-rasul teka; ènèng sing bakal dipatèni lan ènèng sing bakal disiya-siya.’ [50-51]Ngandela ta! Getihé para nabi sing mili wiwit jamané bumi digawé, tegesé wiwit getihé Abel, nganti tekan getihé nabi Sakarias, sing dipatèni nang sak tengahé altar lan Omahé Gusti Allah, kuwi kabèh bakal ditibakké marang para Farisi lan para guru Kitab iki.

[52]“Tyilaka kowé, para guru Kitab! Awit kowé nyekel kuntyiné kaweruh bab wèt-wèté nabi Moses, nanging kowé déwé ora ngleboni, malah wong sing kepéngin ngerti isiné wèt-wèt kuwi mbok alang-alangi!”

[53]Kadung Gusti Yésus wis lunga sangka kono, para Farisi lan para guru Kitab terus pada nesu banget marang Dèkné. Wong-wong mau pada ngetokké pitakonan pirang-pirang lan bab werna-werna prekara marang Gusti Yésus. [54]Nanging sing dituju supaya Gusti Yésus ngetokké tembung sing klèru, sing kenèng dienggo jalaran kanggo nyekel Dèkné.

Pitutur kanggo wong sing étok-étokan

12 [1]Ing waktu kuwi wong èwon-èwon pada nglumpuk sampèk esuk-esukan. Gusti Yésus terus memulang, nomer siji kanggo murid-muridé déwé. Tembungé Gusti Yésus ngéné: “Kowé kudu sing ati-ati tenan karo para Farisi sing étok-étokan, aja sampèk mrasuk marang kowé kaya ragi. [2]Awit sembarang sing ditutup-tutupi bakal kétok lan sembarang sing digawé simpenan bakal kebukak. [3]Apa sing mbok omong ing wayah mbengi bakal dirungokké ing wayah awan lan apa sing mbok omong alon-alon nang kamar kantyingan bakal dikabar-kabarké marang wong kabèh.”

Wedi marang Gusti Allah

[4]Gusti Yésus neruské piwulangé ngéné: “Kowé kuwi kantya-kantyaku! Aku ngomong marang kowé: aja wedi marang wong-wong sing bisa matèni awak, nanging sakwisé kuwi ora bisa ngapa-apakké kowé menèh. [5]Kowé tak omongi sapa sing kudu mbok wedèni. Pada wedia marang Gusti Allah, awit Dèkné nduwèni kwasa mbuwang kowé nang neraka, sakwisé matèni awakmu.

Mulané pada élinga, Gusti Allah sing
kudu mbok wedèni.
6 “Manuk tyilik kaé nèk diedol pira
regané? Nanging ora ènèng manuk tyilik
siji waé sing Gusti Allah lali. 7 Malah
rambut nang sirahmu waé Gusti Allah
ngerti ènèng pira. Mulané aja wedi,
ajimu kuwi ngungkuli manuk tyilik
pirang-pirang.”

Bab ngakoni Gusti Yésus

8 Gusti Yésus neruské tembungé ngéné:
“Pada ngandela marang sing tak omong
iki! Sapa sing ngaku nang tengahé wong
nèk dadi muridku, Anaké Manungsa uga
bakal ngakoni dèkné nang ngarepé para
mulékaté Gusti Allah. 9 Nanging sapa
sing ngaku nang tengahé wong nèk ora
kenal marang Aku, wong kuwi ya bakal
tak sélaki nang ngarepé para mulékaté
Gusti Allah.
10 “Sapa sing ngetokké tembung ala
bab Anaké Manungsa, kuwi bakal
dingapura. Nanging sapa sing ngetokké
tembung ala bab Roh Sutyi ora bakal
dingapura.
11 “Nèk kowé digawa nang sinaguk
arep dikrutu karo penggedéné
pasamuan lan para pangwasa, aja pada
wedi kepriyé sing arep ngomong kanggo
mbélani prekaramu. 12 Aja wedi, awit
ing waktu kuwi Roh Sutyi bakal ngekèki
tembung marang kowé, sing kudu mbok
omongké.”

Wong sugih sing bodo

13 Nang tengahé wong okèh sing pada
ngrungokké piwulangé Gusti Yésus
kono ènèng siji sing ngomong ngéné
marang Dèkné: “Guru, mbok sedulurku
diomongi kongkon ngedum karo aku
warisan tinggalané bapak.”
14 Gusti Yésus semaur: “Kang, lah Aku
kok mbok dadèkké tukang mratung
warisan? Apa iku kerjananku?” 15 Gusti
Yésus terus mituturi wong kabèh sing
nang kono: “Pada sing ati-ati, aja sampèk
pada nduwé watek murka, awit senajan
wong nduwé banda okèh, ora ngomong
nèk wong kuwi nduwèni nyawané uga.”
16 Gusti Yésus terus ngekèki gambar
ngéné: “Enèng sakwijiné wong sugih
nduwé kebon okèh lan lemahé ya jan
apik tenan. Mulané pametuné lemahé
ya okèh banget. 17 Wong sugih mau terus
rasan-rasan ing atiné: ‘Aku saiki kudu
ngapa menèh ya? Aku wis ora nduwé
panggonan menèh kanggo nyimpen
pametuné kebonku. 18 Saiki apiké
ngéné waé: magesèn-magesènku arep
tak bubrahi kabèh, tak nggawé sing
luwih gedé kanggo nyimpen pametuné
kebonku lan uga barang-barangku
liyané kabèh. 19 Sakwisé kuwi aku
terus bisa ngomong marang atiku: Aku
wis ayem saiki. Simpenanku wis okèh,
sampé dipangan pirang-pirang taun.
Aku wis ora usah mikir apa-apa menèh.
Garèk mangan, ngombé lan nuruti
seneng.’ 20 Nanging Gusti Allah ngomong
ngéné marang wong mau: ‘Kowé kuwi
wong bodo. Mbengi iki nyawamu bakal
dijaluk. Lah sembarang sing wis mbok
tyawis-tyawiské kanggo awakmu kuwi
mengko sapa sing nduwèni?’ ”
21 Gusti Yésus terus nutup pitutur mau
karo tembung iki: “Ya kaya ngono kuwi
lelakoné wong sing nglumpukké banda
kadonyaan kanggo awaké déwé sampèk
sugih banget, nanging kanggo Gusti
Allah wong kuwi ora sugih blas.”

Bab sumelang

22 Gusti Yésus terus ngomong
ngéné marang murid-muridé: “Pada
dirungokké sing apik pituturku iki:
Aja pada sumelang bab uripmu, bab
apa sing mbok pangan lan apa sing
mbok enggo. 23 Uripmu kuwi ajiné
ngungkuli pangan lan badanmu kuwi
ajiné ngungkuli sandang. 24 Mbok
disawang manuk-manuk ireng kaé, lak
ya ora nyebar apa panèn lan ora nduwé
godang apa lumbung kanggo nyimpen
pangan, nanging pada dikèki mangan
karo Gusti Allah. Lah kowé kuwi apa
ajiné ora ngungkul-ungkuli manuk-
manuk kuwi? 25 Sapa nang tengahmu
bisa nambahi umuré jalaran sangka
enggonmu sumelang? Mesti ora ènèng.

26 Lah nèk prekara sing tyilik waé kowé
ora bisa nindakké, kenèng apa kowé kok
bingung bab prekara-prekara liyané?
27 Disawang kembang-kembang sing
tukul nang kebon kaé. Apa ya kerja
apa nggawé salin? Lak ora ta. Nanging
sawangen déwé, gèk ratu Soléman waé
sing sugihé kaya ngono, ora nduwé salin
sing apiké kaya kembang-kembang kuwi.
28 Semono uga suket sing nang kebon,
sing dina iki tukul lan sésuk diobong.
Kuwi waé diapik-apik tenan karo Gusti
Allah. Lah kowé menèh. Gusti Allah
mesti bakal nyandangi kowé ngungkul-
ungkuli suket-suket kuwi. Nanging kowé
pada tyilik pengandelé.
29 “Mulané, aja pada sumelang lan
aja pada bingung bab apa sing bakal
mbok pangan lan mbok ombé. 30 Wong
sing nggolèki barang-barang kuwi lak
wong sing ora kenal marang Gusti
Allah. Bapakmu nang swarga lak wis
ngerti nèk barang-barang kuwi mbok
butuhké. 31 Sing kudu mbok perlokké
ndisik yakuwi, Kratoné Gusti Allah
lan kekarepané, mengko Dèkné bakal
ngekèki kowé barang liya-liyané uga.”

Bab banda nang swarga

32 Gusti Yésus neruské piwulangé
ngéné: “Kowé wedus sak krompol tyilik,
aja pada wedi. Wis dadi kekarepané
Bapakmu nang swarga ngekèkké
kratoné marang kowé. 33 Barang-barang
nduwému pada edolana lan apa payuné
kèkna marang wong sing ora nduwé.
Pada nggawéa wadah duwit sing ora
bisa rusak lan bandamu pada simpenen
nang swarga. Nang kono kasugihanmu
ora bakal kalong, awit ora bakal
dityolong maling apa dipangan renget.
34 Awit nang endi bandamu, ya nang
kono uga atimu.”

Bab peladèn sing tata-tata

35 Gusti Yésus terus ngomong ngéné:
“Kowé kudu sing jaga-jaga ngadepi
prekara apa waé. Klambimu dienggo
lan dianmu panjeren. 36 Ora béda slaf
sing ngentèni mulihé sing nduwé omah
sangka nggoné wong nduwé gawé
kawinan. Nèk sing nduwé omah teka
lan totok-totok lawang, slafé gelis-
gelis mbukakké. 37 Beja tenan slaf sing
ketemu ijik melèk nèk sing nduwé
omah teka. Ngandela, nèk sing nduwé
omah mau wis salin, slafé bakal diejèk
mangan bareng lan diladèni. 38 Malah-
malah nèk sing nduwé omah mau tekané
sampèk tengah wengi apa ésuk mruput
lan slafé ijik pada melèk. Slaf sing kaya
ngono kuwi jan beja tenan. 39 Pada
élinga, semunggoné wong sing nduwé
omah ngerti jam pira tekané malingé,
wongé mesti ora turu, supaya malingé
ora mlebu omahé. 40 Mulané kowé
uga kudu pada tata-tata, awit Anaké
Manungsa bakal teka ing waktu sing
kowé ora mikir.”
41 Rasul Pétrus terus semaur: “Gusti,
enggonmu ngekèki pitutur nganggo
gambar kuwi mau namung kanggo
awaké déwé iki waé apa kanggo wong
kabèh?”
42 Gusti Yésus terus ngomong: “Slaf
sing kaya ngapa sing kenèng diarani
slaf sing temen lan dunung? Ya slaf
sing dipasrahi penjawab nata kantya-
kantyané tunggal slaf, supaya ngekèki
bagèané pangan marang slaf-slaf liyané
nèk wis wayahé. 43 Beja tenan slaf sing
ketemu ngerjani penggawéané kaya
sak mestiné, wayahé sing nduwé omah
teka. 44 Pada ngandela, slaf kuwi bakal
dipretyaya karo sing nduwé omah
kongkon ngurusi bandané sak kabèhé.
45 Nanging semunggoné slaf mau terus
nduwé gagasan ing atiné: ‘Ah, sing
nduwé omah ijik lunga suwi kok’ lan slaf
mau terus ngeplaki slaf-slaf liyané sing
lanang lan sing wédok, nanging dèkné
déwé malah énak-énak mangan-ngombé
sampèk mabuk, slaf mau bakal tyilaka.
46 Awit ing dina sing ora dijagakké sing
nduwé omah bakal teka. Slaf mau bakal
dipatèni lan didadèkké siji karo wong
sing ora pretyaya.
47 “Slaf sing ngerti apa karepé sing
nduwé omah, nanging ora tata-tata lan
tyawis-tyawis, slaf kuwi bakal digebuki

sak kuwaté. 48 Nanging slaf sing ora
ngerti kekarepané sing nduwé omah lan
uga nindakké sing ora bener, slaf kuwi
ya bakal disetrap, nanging setrapané
bakal èntèng. Awit wong sing dikèki
okèh bakal ditagih okèh. Semono uga
wong sing dipasrahi prekara okèh, wong
kuwi bakal dijaluki luwih okèh."

Tekané Gusti Yésus misah

49 Gusti Yésus terus neruské tembungé:
"Tekaku ngurupké geni nang bumi lan
kaya ngapa ta kepénginku geni kuwi wis
bisa murup. 50 Nanging sakdurungé kuwi,
Aku kudu kebaptis ndisik, Aku durung
ayem nèk baptisan kuwi durung klakon.
51 Apa kowé pada mikir nèk tekaku ing
donya kuwi nggawa katentreman? Blas
ora! Malah tekaku ndadèkké tyongkrèh.
52 Wiwit saiki nèk sak brayat ènèng
wong lima, wong lima kuwi bakal
tyongkrèh, sing telu tukaran karo sing
loro lan sing loro tukaran karo sing telu.
53 Kabèh bakal pada tukaran: bapak
karo anaké lanang lan anak lanang
karo bapaké, ibu karo anaké wédok lan
anaké wédok karo ibuné, ibu maratuwa
tukaran karo mantuné wédok lan
mantuné wédok karo ibuné maratuwa."

Nitèni tandané jaman

54 Gusti Yésus saiki terus ngomong
marang wong kabèh: "Nèk kowé weruh
mendung nang kulon, kowé mesti
ngomong nèk arep udan lan ya terus
udan tenan. 55 Lah nèk anginé teka kidul,
kowé terus ngomong nèk bakal panas
lan wujuté ya terus panas tenan. 56 Kowé
kuwi pantyèn wong lamis. Awit kowé
bisa nitèni tanda nang langit lan tanda
nang bumi, lah kenèng apa kowé kok
ora bisa nitèni tanda-tandané jaman iki?
57 "Kenèng apa kowé kok ora bisa
ngarani déwé apa sing bener? 58 Nèk
kowé digawa nang kruton karo
sakwijiné wong, sakdurungé tekan
kruton kowé mesti nglumui nggolèk
dalan kepriyé bisané ngrampungké
prekara karo wong liyané kuwi. Nèk
ora ngono, wongé bakal masrahké
kowé marang rèkter lan rèkteré bakal
masrahké kowé marang sekaut sing
bakal nglebokké kowé nang setrapan.
59 Pada ngandela, kowé ora bakal metu
sangka setrapan, nèk utangmu durung
mbok bayar sak kabèhé."

Bab dosa lan setrapané

13 1 Ing waktu kuwi ènèng wong sing
pada ngomongké marang Gusti Yésus
bab wong Galiléa sing pada dipatèni karo
gramang Pilatus, dongé wong-wong kuwi
ijik pada pasrah kurban marang Gusti Allah.
2 Saurané Gusti Yésus: "Apa kowé mikir nèk
wong Galiléa sing pada dipatèni kuwi dosané
luwih gedé ngungkuli dosané wong Galiléa
liya-liyané? 3 Ora ngono! Pada ngertia iki,
nèk kowé ora pada ninggal dosa-dosamu
lan ora pada manut marang Gusti Allah,
kowé uga bakal mati kaya wong-wong kuwi.
4 Lan menèh, wong wolulas sing pada mati
kerubuhan putyuké Siloam kaé, apa kowé
mikir nèk dosané wong-wong kuwi gedéné
ngungkuli dosané wong-wong nang kuta
Yérusalèm kabèh? 5 Ora ngono! Nanging nèk
kowé ora nglakoni kauripan anyar, kowé uga
bakal mati kaya wong-wong kuwi."

Wit anjir sing ora ngetokké woh

6 Sakwisé kuwi, Gusti Yésus terus ngekèki
piwulang nganggo gambar sing uniné
ngéné: "Enèng wong nduwé wit anjir nang
keboné. Wongé nggolèk wohé, nanging
ora nemu siji-sijia. 7 Mulané wongé terus
ngomong ngéné marang tukang keboné: 'Wis
telung taun suwéné enggonku ngarep-arep
wohé wit anjir iki, nanging ora tau metu
siji-sijia. Wit iki ditegor waé, awit ora ènèng
gunané urip, kejaba namung ngentèkké isiné
lemah!' 8 Nanging tukang keboné semaur:
'Gusti, mbok wité dililani urip setaun menèh.
Lemahé mengko tak patyuli mubeng, terus
tak kèki mès. 9 Menawa taun ngarep wit iki
bisa metu wohé. Nèk ora, ya apiké suk ditegor
waé.' "

Gusti Yésus nambani wong lara bungkuk ing dina sabat

10 Ing sakwijiné dina sabat Gusti Yésus
memulang nang sinaguk. 11 Nang kono

ènèng wong wédok wis wolulas taun
suwéné dikwasani demit, marakké
wongé gegeré ora bisa lempeng, dadiné
bungkuk. 12 Kadung Gusti Yésus weruh
wong wédok mau, wongé terus dityeluk
ngéné: "Bu, kowé saiki wis waras!"
13 Gusti Yésus terus numpangi tangan
marang wong mau, terus sakwat gegeré
bisa lempeng, mulané wongé memuji
Gusti Allah.
14 Nanging pengarepé sinaguk kono
malah nesu banget, terus muni-muni
marang wong-wong sing nang kono,
ngomong: "Enèng nem dina kanggo
nyambutgawé. Nèk nggolèk waras, mbok
teka ing dina-dina kuwi. Aja ing dina
sabat."
15 Gusti Yésus terus ngomong ngéné
marang pengarepé sinaguk mau: "Kowé
kuwi pantyèn wong lamis. Ing dina sabat
kowé apa ora ngetokké sapi apa kimarmu
digawa ngombé? 16 Lah iki ènèng wong
wédok anak turunané Bapa Abraham.
Wong iki wis wolulas taun suwéné
dibanda karo Sétan. Mosok wongé ora
éntuk diutyuli sangka ranténé Sétan ing
dina sabat?" 17 Sakwisé krungu tembungé
Gusti Yésus, wong-wong sing pada
nglawan mau abang kabèh sangking
kisinan. Nanging wong-wong liyané pada
bungah weruh lelakon sing nggumunké
kuwi sing ditindakké karo Gusti Yésus.

Wulangan bab wiji sing tyilik banget

18 Gusti Yésus terus ngomong: "Kepriyé
enggonku nggambarké Kratoné Gusti
Allah? Kenèng tak padakké karo apa?
19 Kratoné Gusti Allah kuwi kaya wiji
sing tyilik banget. Wiji kuwi ditandur
terus tukul dadi wit lan manuk-manuk
pada nggawé susuk nang pangé."

Wulangan bab ragi

20 Gusti Yésus mulangi ngéné:
"Kratoné Gusti Allah kenèng tak padakké
karo apa? 21 Kratoné Gusti Allah kuwi
kaya ragi. Enèng wong wédok njikuk
ragi mau terus dityampurké glepung
telung takeran, sampèk raginé mrasuk
nang glepungé kabèh."

Bab lawang sing tyiyut

22 Gusti Yésus saiki budal nang kuta
Yérusalèm, ngliwati kuta-kuta lan désa-
désa. Nang panggonan-panggonan sing
diliwati Gusti Yésus mulangi wong-wong.
23 Terus ènèng wong takon marang
Dèkné: "Guru, apa namung wong setitik
sing nampa keslametan?"
24 Gusti Yésus semaur ngéné: "Pada
ngudia mlebu liwat lawang sing tyiyut.
Awit pada ngertia nèk wong okèh pada
ngudi mlebu liwat lawang tyiyut mau,
nanging ora bisa. 25 Nèk wis tekan
waktuné, sing nduwé omah bakal tangi
nutup lawangé. Kowé bakal ngadek
nang njaba totok-totok, ngomong: 'Gusti,
mbok dibukakké lawangé ta!' Nanging
sing nduwé omah bakal semaur: 'Aku
ora kenal kowé!' 26 Kowé bakal semaur:
'Gusti, awaké déwé wis mangan lan
ngombé bebarengan karo Kowé lan
Kowé ya wis mulangi nang dalan-dalané
awaké déwé!' 27 Nanging sing nduwé
omah bakal semaur menèh, ngomong:
'Aku ora kenal kowé! Pada lungaa sangka
kéné, kowé sing pada nglakoni ala!'
28 Kowé bakal nangis nèk kowé weruh
Bapa Abraham lan Isak lan Yakub lan
para nabi kabèh ing Kratoné Gusti Allah,
nanging kowé déwé bakal diusir metu
sangka kono. 29 Bakal ènèng wong pada
teka sangka wétan lan kulon, sangka
lor lan kidul lan pada mèlu pésta ing
Kratoné Gusti Allah. 30 Pada élinga,
ènèng wong sing tekané kèri, nanging
mlebuné ndisik, lah sing tekané ndisik,
nanging mlebuné kèri."

Katrésnané Gusti Yésus marang kuta Yérusalèm

31 Ing waktu kuwi ènèng wong Farisi
siji-loro mara nang nggoné Gusti Yésus
lan ngomong: "Kana lunga sangka kéné,
awit Hérodès arep matèni kowé!"
32 Gusti Yésus semaur: "Kana ngomong
marang kantyil kuwi: 'Dina iki lan
sésuk Aku nundungi demit lan nambani
wong lara, nanging ing telung dinané
Aku bakal rampung penggawéanku.'

33 Dadiné saiki, sésuk lan sésuké menèh
Aku bakal neruské enggonku mlaku.
Awit ora lumrah nèk nabi dipatèni
nang panggonan liyané, kuduné nang
Yérusalèm.
34 “Yérusalèm, Yérusalèm! Kowé sing
matèni nabi-nabi lan wong-wong sing
dikongkon Gusti Allah nekani kowé
pada mbok bandemi watu. Kaya ngapa
enggonku saben-saben arep nglumpukké
anak-anakmu, kaya pitik babon enggoné
nglumpukké anak-anaké nang ngisoré
swiwiné. Nanging kowé ora gelem.
35 Saiki omahmu bakal ditinggal suwung.
Kowé bakal ora weruh Aku menèh,
nganti tekan waktuné kowé pada
ngomong: ‘Kaberkahan sing teka ing
jenengé Gusti!’ ”

Gusti Yésus nambani wong lara ing dina sabat

14 1 Ing sakwijiné dina sabat Gusti
Yésus merdayoh nang omahé
sakwijiné pengarepé wong Farisi arep
pésta. Wong-wong sing nang kono kabèh
pada nyawang marang tindak-tanduké
Dèkné. 2 Terus ènèng wong, sing tangan
lan sikilé abuh, mara nang nggoné Gusti
Yésus. 3 Gusti Yésus terus takon marang
para guru Kitab lan para Farisi: “Kitab
Sutyi nglilani wong lara ditambani ing
dina sabat apa ora?”
4 Wong-wong ora semaur apa-apa.
Gusti Yésus terus nyekel wong sing lara
mau, terus diwaraské lan dikongkon
lunga. 5 Gusti Yésus terus ngomong
marang para guru Kitab lan para
Farisi: “Nèk nang tengahmu ènèng
wong sing nduwé anak apa nduwé sapi
sing ketyemplung sumur ing dina sabat,
mosok ora ndang ditarik munggah
anaké apa sapiné ing dina sabat kuwi?”
6 Para guru Kitab lan para Farisi ora
bisa semaur apa-apa.

Bab andap-asor

7 Gusti Yésus nitèni nèk dayohé
pada milih njagong nang ngarep déwé.
8 Mulané Dèkné terus ngomong ngéné:
“Nèk kowé diulemi nang kawinan, kowé
aja njagong nang jagongan sing nang
ngarep déwé. Awit menawa waé sing
nduwé gawé wis ngulemi wong liyané
sing luwih diajèni tenimbang kowé.
9 Mengko wong sing ngulemi kowé
kudu nyuwun kowé kongkon nggolèk
jagongan liyané, awit jagongan kuwi wis
dityawiské kanggo wong liya. Dadiné
kowé bakal kisinan lan kepeksa njagong
nang mburi déwé. 10 Mulané, nèk kowé
diulemi, njagonga nang mburi déwé,
supaya sing nduwé omah marani kowé
lan nyuwun kowé: ‘Tak suwun njagong
nang ngarep.’ Dadiné kétok nang
ngarepé dayoh liya-liyané nèk kowé
diajèni. 11 Awit sapa sing ngunggahké
awaké déwé, kuwi bakal diedunké. Lah
sapa sing asor, kuwi bakal diunggahké.”

Sapa sing kudu diulemi

12 Gusti Yésus terus ngomong
marang wong sing ngulemi Dèkné:
“Nèk kowé ngulemi wong diejèk
pésta, senajana awan apa mbengi, aja
namung ngulemi kantya-kantyamu
apa sedulur-sedulurmu, apa krandah
lan tangga-teparomu sing sugih. Awit
wong-wong kuwi bakal mbales ngulemi
kowé. Dadiné kowé nampa balesané
penggawému. 13 Nanging nèk kowé
nganakké pésta, ngulemana wong sing
mlarat, wong sing ora bisa mlaku, sing
lumpuh lan sing lamur. 14 Kowé mesti
bakal nampa berkah, awit wong-wong
kuwi ora bakal bisa mbales apa-apa
marang kowé. Kowé bakal nampa
upahmu sangka Gusti Allah, mbésuk
nèk wong sing wis resik atiné bakal
ditangèkké sangka pati.”

Tembung gambar bab pésta gedé

15 Krungu tembungé Gusti Yésus
kuwi mau, terus ènèng sakwijiné dayoh
ngomong: “Beja tenan wong sing kelilan
mèlu pésta ing Kratoné Allah!”
16 Gusti Yésus terus ngekèki gambar
ngéné: “Enèng wong nganakké
pésta gedé lan ngulemi wong okèh.
17 Sakdurungé pésta mau diwiwiti,
wongé kongkonan wong pada marani

wong-wong sing diulemi, tembungé:
‘Hayuk pada teka, awit sembarang wis
ditata.’ 18 Nanging wong kabèh sing
diulemi siji-siji pada nyuwun dingapura
waé, awit ora bisa nekani. Wong sing
ndisik déwé ngomong: ‘Aku entas tuku
kebon. Saiki aku arep lunga ndelok
keboné. Nyuwun ngapura waé, aku ora
bisa teka.’ 19 Wong sing liyané ngomong:
‘Aku entas tuku sapi limang jodo. Saiki
aku arep mbrana njajal sapi-sapi mau
kanggo nyambutgawé. Aku dingapura
waé, ora bisa teka.’ 20 Wong liyané sing
diulemi ngomong: ‘Aku entas kawin, aku
ora bisa teka.’

21 “Wong sing undang-undang mau
terus balik lan ngomongi sing nduwé
omah bab kuwi mau kabèh. Krungu
tembungé sing undang-undang mau
sing nduwé omah terus nesu banget,
terus ngomong: ‘Saiki kana ndang
pada lungaa nang dalan-dalan gedé lan
tyilik nang kuta. Kana wong sing ora
nduwé, sing ora bisa mlaku, sing lamur
lan sing lumpuh pada digawa mbréné
kabèh.’ 22 Ora let suwi kongkonan mau
balik lan ngomong marang sing nduwé
omah: ‘Kongkonanmu wis tak lakoni,
nanging jagongané ijik ènèng okèh.’
23 Sing nduwé omah terus ngomong:
‘Kana lunga nang dalan-dalan nang sak
njabané kuta lan saben wong diulemi,
awit omahku kudu kebek. 24 Ngandela,
wong sing pada tak ulemi sing ndisik
mau, siji waé ora ènèng sing bakal mèlu
ngrasakké suguhanku.’ ”

Ora gampang dadi muridé Gusti Yésus

25 Wong pirang-pirang pada gemruduk
ngetutké Gusti Yésus. 26 Dèkné terus
minger lan ngomong: “Sapa sing arep
dadi muridku kudu gelem kélangan
bapa-ibuné, bojo-anaké, seduluré
lanang lan wédok, malah uga kudu
saguh kélangan awaké déwé. 27 Sapa ora
manggul pentèngané déwé lan ngetutké
Aku, ora bisa dadi muridku.

28 “Nèk nang tengahmu ènèng wong
nduwé rantyaman ngedekké omah
duwur, wong kuwi kudu ngitung ndisik
pira kostuné. Dadiné ngerti, duwité
tyukup apa ora kanggo ngostoni sak
rampungé. 29-30 Nèk ora ngono, wong
mau sakwisé masang pondasi, terus ora
bisa ngrampungké omahé duwur. Saben
wong sing weruh mesti bakal ngguyu
wongé lan ngomong: ‘Wong kuwi bisa
molai ngedekké, nanging ora bisa
ngrampungké.’

31 “Lan menèh, nèk ènèng ratu sing
nduwé soldat 10.000 arep perang,
jalaran diluruk ratu liyané sing nduwé
soldat 20.000, apa ratu sing ndisik ora
arep mikir-mikir balané tyukup apa ora
kanggo nglawan mungsuhé? 32 Nèk kétok
nèk ora bakal kuwat, ratu mau kudu
kongkonan metuki ratu sing ngluruk.
Pumpung mungsuhé ijik adoh, takon apa
penjalukané, supaya ora usah perang.”
33 Gusti Yésus terus nutup tembungé:
“Semono uga wong bisa dadi muridku,
namung nèk gelem kélangan sembarang
nduwéné.”

Bab uyah sing ilang asiné

34 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
“Uyah kuwi pantyèn apik, nanging nèk
ilang rasané, apa sing kenèng kanggo
ngasinké? 35 Uyah kuwi wis ora ènèng
gunané, ora kanggo lemah, ora kanggo
ngemès. Apiké namung dibuwang. Sapa
sing nduwé kuping, pada dirungokké!”

Tembung gambar bab wedus sing ilang

15 1 Ing sakwijiné dina okèh
wong belasting lan wong sing
dianggep ala karo rayat, pada teka
ngrungokké piwulangé Gusti Yésus.
2 Wong Farisi lan para guru Kitab
pada pating kedumel ngomong: “Yésus
kok gelem nampani wong ala, malah
mangan bareng karo wong-wong kuwi?”
3 Mulané Gusti Yésus terus ngekèki
gambar ngéné:

4 “Semunggoné nang tengahmu ènèng
wong sing nduwé wedus gèmbèl satus,
sing siji ilang. Apa wongé ora terus
ninggal wedusé sing sangang puluh
sanga nang pangonan lan lunga nggolèki

wedus siji sing ilang, nganti ketemuné?
5Nèk wis ketemu, wong mau bungahé
ora ènèng entèké. Wedusé mesti terus
dipanggul, digawa mulih. 6Tekan omah
kantya lan tanggané bakal diundangi
lan ngomong: ‘Hayuk pada bungah karo
aku, awit wedusku sing ilang saiki wis
ketemu.’ 7Ngandela, kaya ngono uga
kahananané nang swarga. Para mulékat
bakal pada bungah banget, awit ènèng
wong dosa siji sing ninggal dosané lan
nglakoni urip anyar, ketimbang karo
wong sangang puluh sanga sing ora
usah.”

Gambar bab duwit sing ilang

8Gusti Yésus ngekèki gambar liyané
sing uniné ngéné: “Enèng wong wédok
nduwé duwit sepuluh pérak terus ilang
siji. Wongé mesti terus nyumet dian lan
nyaponi omahé, terus nggolèki njlimet,
nganti duwit sing ilang mau ketemu.
9Nèk wis ketemu, wong wédok mau
bakal ngundang kantya lan tanggané
lan diomongi: ‘Hayuk pada bungah-
bungah karo aku, awit duwit sing
ilang wis ketemu.’ 10Ngandela, kaya
ngono uga para mulékaté Allah bakal
pada bungah-bungah, nèk ènèng wong
dosa siji waé sing ninggal dosané lan
nglakoni urip anyar.”

Tembung gambar bab anak sing ilang

11Gusti Yésus neruské tembungé
karo gambar liyané: “Enèng wong
nduwé anak lanang loro. 12Anak ragil
ngomong karo bapaké: ‘Pak, aku njaluk
bagèanku sangka sembarang sing arep
mbok tinggalké aku.’ Bapaké terus
ngedum apa nduwéné marang anaké
loro. 13Ora let suwi anak sing ragil
terus ngedol bagèané. Dèkné terus
lunga nang liya negara, duwité digawa
kabèh. Nang kana duwité diebrèh-
ebrèh dienggo nuruti kesenenganė,
sampèk entèk kabèh. 14Nang negara
kono ndilalahé ènèng kekurangan
pangan sing gedé. Lah botyah mau wis
ora nduwé apa-apa. 15Mulané dèkné
terus mondok nang omahé wong kono,
terus dikongkon kerja ngrumati babi.
16Botyah mau kaliren lan kaya ngapa
kepénginé mareki wetengé karo ampas
pakané babi, nanging ora ènèng sing
ngekèki. 17Botyah mau terus éling lan
mikir: ‘Bapakku nduwé wong kerja
pirang-pirang lan kabèh bisa mangan
sak wareké. Lah aku kok nang kéné
kaliren. 18Apiké aku tak balik nang
nggoné bapakku, tak ngomong: Pak, aku
nggawé dosa marang Gusti Allah lan
marang Bapak. 19Aku wis ora pantes
diarani anaké Bapak. Aku dianggep
wong kerja waé.’ 20Botyah mau terus
ngadek lan budal nang nggoné bapaké.
“Dongé ijik adoh, bapaké wis weruh
dèkné. Bapaké terus melas banget,
mulané terus dipapak, dirangkul lan
diambungi. 21Botyahé terus ngomong:
‘Pak, aku nggawé dosa marang Gusti
Allah lan marang Bapak. Aku wis ora
pantes diarani anaké Bapak.’ 22Nanging
bapaké nyeluk peladèné terus dipréntah
ngéné: ‘Ndang gelis dijikukké salin
sing apik déwé lan dienggokké. Drijiné
dienggoni ali-ali lan sikilé dienggoni
sepatu. 23Terus dijikukké pedèt sing
lemu dibelèh. Hayuk awaké déwé pada
nganakké pésta. 24Awit anakku iki wis
mati, saiki urip menèh; wis ilang, saiki
ketemu!’ Wong sak omah terus pada
bungah-bungah.
25“Ing waktu kuwi anak sing mbarep
ijik nang kebon. Kadung mulih lan
wis tyedek karo omahé, dèkné krungu
tabuan lan jogètan. 26Botyah mau terus
nyeluk sakwijiné peladèn ditakoni:
‘Nang omah ènèng apa?’ 27Peladèné
semaur: ‘Adikmu wis mulih lan Bapak
ngongkon mbelèhké sapi sing lemu déwé,
awit anaké wis mulih kanti slamet.’
28“Anak mbarep mau nesu banget
sakwisé krungu tembungé peladèné.
Dèkné ora gelem mlebu omah. Bapaké
terus metu marani lan ngomongi anaké
sing ijik nesu. 29Nanging anaké malah
ngomong: ‘Pirang-pirang taun aku
nyambutgawé setengah mati kanggo
Bapak lan aku ora tau wani marang
tembungé Bapak. Nanging Bapak apa

tau ngekèki apa-apa marang aku. Wedus
siji waé kanggo bungah-bungah karo
kantya-kantyaku ora tau. 30 Nanging
anak ragil iki wis ngentèkké bandané
Bapak kabèh kanggo médok, saiki ijik
entas teka waé wis dibelèhké pedèt lemu
karo Bapak.' 31 Bapaké terus nyauri:
'Enggèr anakku, kowé kuwi slawasé
lak nang kéné karo aku. Apa nduwéku
kuwi lak ya wis wèkmu. 32 Ing waktu iki
awaké déwé kabèh kudu bungah-bungah,
awit adikmu wis mati, urip menèh, wis
ilang, ketemu!' "

**Tembung gambar bab penjawab
banda sing ngapusi**

16 1 Gusti Yésus ngomong marang
murid-muridé: "Enèng wong
sugih nduwé wong sing dadi penjawab
banda. Wong sugih mau éntuk wadulan,
nèk penjawab banda mau ngebrèh-ebrèh
barangé wongé. 2 Mulané penjawab
banda kuwi terus dityeluk lan diomongi
ngéné: 'Aku krungu bab lakumu sing ora
bener. Saiki kowé nggawé laporan bab
mlebu-metuné banda sing tak pasrahké
marang penjawabmu. Wiwit saiki kowé
tak lèrèni enggonmu dadi penjawabé
bandaku.' 3 Wong mau terus mikir: 'Nèk
aku dietokké, lah aku arep kerja apa?
Matyul aku ora kuwat, ngemis aku
ya isin. 4 Apiké ngéné waé. Nèk aku
dietokké, aku kudu nduwé kantya sing
gelem tak pondoki!'
5 "Wongé terus nyeluki saben wong
sing nduwé utang karo wong sugih mau.
Wong sing nomer siji ditakoni: 'Utangmu
pira?' 6 Saurané wongé: 'Lenga olèf
satus blèk!' Penjawab banda mau terus
ngomong marang wongé: 'Iki layangmu
utang. Kana njagong lan nggawéa layang
liyané, ditulis 50 blèk!' 7 Wong sing
nomer loro ditakoni: 'Lah utangmu pira?'
Wongé semaur: 'Gandum satus sakah!'
Penjawab banda mau terus ngomong:
'Nya iki layang utangmu. Nggawéa
layang liyané, ditulis 80 sakah.'
8 "Penjawab banda mau dielem karo
sing nduwé banda enggoné nduwé
akal ngono, awit wong kadonyaan nèk
ngurus apa-apa akalé ngungkuli wong
sing nurut Gusti Allah."
9 Gusti Yésus terus ngomong:
"Rungokké tembung-tembungku iki.
Banda kadonyaan kuwi enggonen
kanggo nggolèk kantya, dadiné
nèk banda kuwi entèk, kowé bakal
ditampani nang omah sing langgeng.
10 Sapa sing temen karo prekara sing
tyilik, wong kuwi uga kenèng dipretyaya
karo prekara sing gedé. Nanging sapa
sing ora temen karo prekara sing tyilik,
wong kuwi ya ora temen karo prekara
sing gedé. 11 Dadiné, nèk kowé ora
temen karo banda kadonyaan iki, sapa
sing bakal pretyaya marang kowé karo
banda kaswargan. 12 Lah nèk kowé ora
temen karo barangé wong liya, sapa sing
arep ngekèkké barangmu marang kowé?
13 "Ora ènèng wong sing bisa
ngrangkep ngladèni gusti loro. Awit
wongé bakal sengit marang sing siji lan
nrésnani liyané apa ngelem sing siji
lan nyepèlèkké liyané. Kowé ora bisa
ngawula marang Gusti Allah lan uga
ngawula marang duwit."

**Tembungé Gusti Yésus
bab prekara siji-loro**

14 Wong Farisi pada krungu apa
sing diomong karo Gusti Yésus mau
kabèh, mulané pada nyembranani
Dèkné. 15 Nanging Gusti Yésus ngomong
ngéné marang wong-wong kuwi: "Nang
ngarepé manungsa kowé bisa ngomong
nèk kowé kuwi bener, nanging Gusti
Allah ngerti apa sing ana ing njeroné
atimu. Awit apa sing dianggep pinunjul
karo manungsa, kuwi dianggep asor
karo Gusti Allah.
16 "Wèt-wèté nabi Moses lan kitab-
kitabé para nabi kuwi kanggoné namung
nganti jamané Yohanes Pembaptis.
Wiwit waktu kuwi kabar kabungahan
bab Kratoné Gusti Allah digelarké nang
endi-endi. Wong pada ngudi sak kuwaté
kepéngin mlebu ing Kratoné Allah mau.
17 Langit lan bumi kuwi malah gampang
ilang, tenimbang ilangé tyetyek siji waé
sangka wèté nabi Moses.

18 “Sapa sing megat bojoné terus kawin
karo liyané, wong kuwi laku bédang.
Wong lanang sing kawin karo wong sing
dipegat mau, kuwi ya laku bédang.”

Tembung gambar bab wong sugih lan Lasarus

19 Gusti Yésus ngomong: “Enèng wong
sugih sing nganggo salin sing apik banget
lan dina-dina namung pésta-ramé. 20 Lan
uga ènèng wong ngemis jenengé Lasarus.
Lasarus awaké sak kujur gudiken, nglésot
nang ngarep lawangé wong sugih mau.
21 Lasarus kepéngin mangan turahané
péstané wong sugih mau. Dèkné malah
diparani asu-asu sing ndilati boroké.
22 “Ora let suwi Lasarus mati, terus
nyawané digawa mulékat nang swarga,
tyedek karo Bapa Abraham. Wong sugih
mau uga mati terus dikubur. 23 Nang
kono wong sugih mau nandang sangsara
sing gedé banget. Kadung ndelok
menduwur, wong sugih mau weruh Bapa
Abraham sangka kadohan lan Lasarus
nang sebelahé. 24 Wong sugih mau terus
mbengok: ‘Duh Bapa Abraham! Mbok
aku dimelasi. Mbok Lasarus dikongkon
ngetylupké drijiné nang banyu lan
nètèské banyu mau nang ilatku, awit
aku ngrasakké lara nang geni murup iki!’
25 “Nanging Bapa Abraham semaur:
‘Elinga Nggèr anakku, dongé kowé urip
ing donya kowé wis nampa sembarang
sing apik, nanging Lasarus namung
nampa sing ora kepénak. Saiki gentèn
Lasarus nang kéné kepénak, lah kowé
nandang sing ora kepénak. 26 Kejaba
sangka kuwi, nang tengahé aku lan kowé
ènèng jurang sing ora kenèng dilumpati.
Wong sangka kéné ora bisa mbrono lan
wong sangka kono ya ora bisa mbréné.’
27 Wong sugih mau terus ngomong: ‘Nèk
ngono, mbok aku nyuwun tenan, supaya
Lasarus dikongkon marani omahé
bapakku. 28 Awit aku ijik nduwé sedulur
lima. Muga-muga sedulurku aja sampèk
pada mlebu nang panggonan kasangsaran
iki.’
29 “Nanging Bapa Abraham semaur:
‘Sedulur-sedulurmu lak pada nduwé
kitab-kitabé nabi Moses lan para nabi
liyané ta? Ya kuwi sing kudu diturut!’
30 Wong sugih mau ijik meksa nyuwun:
‘Mbok ya ta Bapa Abraham, kuwi durung
tyukup. Nanging nèk ènèng wong mati
terus urip menèh lan marani sedulur-
sedulurku, menawa terus pada ninggal
urip dosa.’ 31 Nanging Bapa Abraham
semaur menèh: ‘Nèk sedulur-sedulurmu
ora gelem ngrungokké piwulangé nabi
Moses lan para nabi liyané, mesti ya
ora bakal pada pretyaya, senajan ènèng
wong mati tangi sangka kuburané lan
ngomongi wong-wong kuwi!’ ”

Bab dosa

17 1 Gusti Yésus ngomong marang
para muridé: “Enèng prekara-
prekara sing marakké wong tiba ing
dosa, nanging tyilaka banget wong sing
dadi jalarané. 2 Apiké wong sing kaya
ngono kuwi dikalungi watu gilingan,
terus dityemplungké nang segara. Apik
ngono tenimbang wong kuwi marakké
wong pretyaya sing ijik ringkih nggawé
dosa. 3 Mulané pada sing ati-ati!
“Nèk sedulurmu nggawé dosa,
diwelèhké. Nèk dèkné rumangsa getun
enggoné nggawé dosa, dingapura.
4 Semunggoné sedulur kuwi nggawé dosa
marang kowé sampèk ping pitu sedina
lan ping pitu dèkné nang nggonmu
njaluk ngapura, sedulur kuwi kudu
mbok ngapura.”

Bab pengandel

5 Para rasul terus ngomong marang
Gusti Yésus: “Gusti, awaké déwé nyuwun
ditambahi pengandelé.” 6 Gusti Yésus
semaur: “Nèk kowé nduwé pengandel
sing gedéné sak wiji sing tyilik déwé,
kowé bisa ngomong marang wit anjir
iki: ‘Mbedola lan mantyepa nang segara,’
mesti wit mau bakal manut tembungmu.”

Kuwajibané slaf

7 Gusti Yésus ngomong: “Semunggoné
nang tengahmu ènèng sing nduwé
slaf sing mbok kongkon ngepluk apa
angon wedus, mosok nèk slaf mau

mulih sangka penggawéané terus mbok
omongi: ‘Kéné ndang mangan!’ 8 Mesti
ora ta! Kowé malah bakal ngomong:
‘Manganku ndang ditata! Nganggoa
salin resik lan tunggoni enggonku
mangan tekan rampungé. Sakwisé kuwi
kowé kana mangan.’ 9 Slaf kuwi lak ora
usah dielem enggoné manut préntahé
sing nduwé omah? 10 Mengkono uga
kowé. Nèk kowé wis nglakoni kabèh
sing dipréntah, kowé nyebuta: ‘Aku
iki namung slaf sing lumrah, namung
nglakoni kuwajibanku.’ ”

Gusti Yésus maraské wong lara lépra sepuluh

11 Dongé Gusti Yésus neruské lakuné
nang kuta Yérusalèm, Dèkné ngliwati
bawah kompasé distrik Samaria lan
distrik Galiléa. 12 Dongé Gusti Yésus
mlebu nang sakwijiné désa ènèng
wong lara lépra sepuluh marani Dèkné.
13 Wong-wong mau ngadek lan bengok-
bengok sangka kadohan ngomong:
“Yésus, Guru, mbok awaké déwé
dimelasi!”

14 Gusti Yésus weruh wong-wong mau
terus ngomong: “Pada lungaa, awakmu
diduduhké marang para imam.”

Sak barengé mlaku wong-wong mau
malih waras. 15 Enèng siji weruh nèk wis
waras, terus balik karo memuji Gusti
Allah nganggo swara banter. 16 Wong
mau terus sujut nang ngarepé Gusti
Yésus lan maturkesuwun. Kuwi wong
Samaritan. 17 Gusti Yésus ngomong: “Apa
ora wong sepuluh sing diwaraské? Lah
sing sanga nang endi? 18 Apa ora bisa
teka maturkesuwun marang Gusti Allah?
Kenèng apa kok malah namung wong
sing dudu Ju iki sing balik?” 19 Gusti
Yésus terus ngomong marang wong
Samaritan mau: “Ngadeka, kana mulih,
pengandelmu wis maraské kowé!”

Tekané Kratoné Allah

20 Enèng wong Farisi siji-loro takon
marang Gusti Yésus kapan enggoné
Gusti Allah miwiti Kratoné. Gusti Yésus
ngomong: “Kratoné Gusti Allah kuwi
ora diwiwiti nganggo tanda-tanda sing
kétok. 21 Wong ora bisa ngomong: ‘Hé,
delokké, iki Kratoné Allah!’ Apa: ‘Lah
kaé nang kana!’ Awit Kratoné Allah
kuwi nang tengahmu.”

22 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
ngomong marang murid-muridé: “Bakal
ènèng waktuné kowé pada kepéngin
weruh dinané Anaké Manungsa,
senajana namung sedina, nanging
ora bisa. 23 Mbésuk bakal ènèng wong
sing ngomong marang kowé: ‘Lah kaé
nang kana,’ apa, ‘Lah iki nang kéné!’
Kowé aja nggugu terus metu nggolèki.
24 Awit kaya klélapé bledèk sing
semlorot nang langit sangka sebelah
kéné tekan sebelah kana, mengkono
uga tekané Anaké Manungsa ing dina
gedé kuwi. 25 Nanging Dèkné kudu
nandang sangsara ndisik lan ditampik
karo wong-wong jaman saiki. 26 Mbésuk
kahananané ing jaman tekané Anaké
Manungsa pada waé karo kahananané ing
jamané nabi Noah. 27 Wong-wong pada
mangan-ngombé, omah-omah, nganti
tekan dinané nabi Noah mlebu nang
kapalé lan udané gedé teka lan matèni
wong kabèh. 28 Uga kaya dèk jamané
Lot. Wong-wong pada mangan-ngombé,
adol-tuku, nenandur lan nggawé omah.
29 Nanging dongé Lot metu sangka kuta
Sodom, ing dina kuwi uga geni lan
lirang medun sangka langit ngobong
wong kabèh. 30 Kaya mengkono uga
mbésuk bakalé kahananané dina tekané
Anaké Manungsa.

31 “Wong sing nang payoné omah
ing dina kuwi aja medun mlebu nang
omah njikuk barang-barangé. Semono
uga wong sing ijik nang kebon, aja
pada balik nang omahé. 32 Pada élinga
marang apa sing klakon karo bojoné
Lot. 33 Sapa sing ngudi nylametké uripé
malah bakal kélangan urip sing sejati.
Nanging sapa sing kélangan uripé malah
bakal nampa urip sejati. 34 Ngandela
Aku, ing wengi kuwi wong loro pada
turu nang peturon, sing siji bakal
kajupuk, sing liyané ditinggal. 35 Wong
wédok loro ijik pada nggiling gandum,

sing siji bakal dijikuk, sing liyané
ditinggal. (36 Wong lanang loro ijik pada
nang kebon, sing siji bakal dijikuk, sing
liyané ditinggal.)”
37 Para murid terus takon: “Nang endi
Gusti?”
Gusti Yésus semaur: “Ngendi ènèng
batang, nang kono manuk gagak pada
ngrompol.”

Tembung gambar bab rèkter sing sak karepé

18 1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
ngekèki gambar marang para
muridé, supaya pada mantep ndedonga
tanpa semplak. 2 Gusti Yésus ngomong
ngéné: “Nang sakwijiné kuta ènèng
rèkter sing ora wedi marang Gusti Allah
lan ora perduli marang wong. 3 Nang
kuta kono uga ènèng randa sing bolak-
balik teka nang nggoné rèkter kuwi
njaluk apa beneré, enggoné nduwé
karépotan karo wong liya. 4-5 Wis
suwi rèkter mau ora gelem ngréwangi.
Nanging entèk-entèké rèkter mau
nggagas ngéné: ‘Senajan aku ora wedi
marang Gusti Allah lan ora perduli
marang wong, nanging jalaran randa
kuwi teka waé ngrusui aku, apiké
prekara iki tak urusané. Dadiné wongé
ora bolak-balik teka waé lan mengko
entèk-entèké ngamuk aku!’ ”
6 Gusti Yésus neruské tembungé:
“Pada dirungokké tembungé rèkter sing
sak karepé kuwi. 7 Nèk umaté Gusti
awan-wengi pada njaluk tulung, apa
Gusti Allah ora terus bakal ngekèki
apa beneré marang umaté? Mosok
Dèkné ijik arep ngentèni suwi menèh
enggoné nulungi? Mesti ora! 8 Ngandela,
Dèkné bakal ndang ngekèki apa beneré.
Nanging nèk Anaké Manungsa mbésuk
teka, apa nang bumi kéné ijik ènèng
wong sing nduwé pengandel?”

Tembung gambar bab wong Farisi lan wong belasting

9 Gusti Yésus terus ngekèki gambar
liyané kanggo wong-wong sing nganggep
awaké déwé wis apik lan ngepal marang
liyané. 10 Tembungé ngéné: “Enèng
wong loro mlebu nang Gréja Gedé arep
ndonga. Sing siji wong Farisi, sing liyané
wong belasting.
11 “Wong Farisi mau ngadek nang
panggonan sing gampang kétok wong
lan ndonga ngéné: ‘Duh Allah, aku
maturkesuwun marang Kowé, awit aku
ora kaya wong liya-liyané sing srakah,
ngapusi, laku bédang lan ora kaya
wong belasting kuwi. 12 Saben minggu
aku pasa ping pindo lan aku pawèh
prasepuluhé pametuku.’
13 “Nanging wong belasting mau
ngadek adoh, malah ndangak waé
ora wani, namung ngantemi dadané
karo sambat: ‘Duh Allah, aku wong
dosa, mbok aku dimelasi!’ 14 Ngandela,
sak lungané sangka panggonan
kono, pandongané wong belasting
sing ditampa karo Gusti Allah, ora
pandongané wong Farisi. Awit saben
wong sing ngunggahké awaké déwé
bakal diedunké, nanging wong
sing ngedunké awaké déwé bakal
diunggahké.”

Gusti Yésus mberkahi botyah-botyah

15 Wong-wong pada nggawa anak-
anaké sing ijik tyilik nang nggoné Gusti
Yésus, supaya ditumpangi tangan lan
diberkahi. Kadung para murid weruh
kuwi terus pada nyenèni wong-wong.
16 Nanging Gusti Yésus nyeluk anak-anak
ngomong: “Botyah-botyah kuwi mbok
bèn mara nang nggonku. Aja dipenggak,
awit Kratoné Gusti Allah kanggo wong
sing kaya botyah-botyah iki. 17 Elinga,
wong sing ora manut kaya botyah-
botyah tyilik iki ora bisa mlebu ing
Kratoné Gusti Allah.”

Wong sugih angèl mlebu ing Kratoné Gusti Allah

18 Enèng sakwijiné pinuntuné wong Ju
takon marang Gusti Yésus: “Guru sing
apik déwé, apa sing kudu tak lakoni
supaya bisa nampa urip langgeng?”
19 Saurané Gusti Yésus: “Kenèng apa
kowé kok ngarani Aku apik? Ora ènèng

wong siji waé sing apik, awit sing apik
déwé namung Gusti Allah. 20 Kowé mesti
wis ngerti angger-anggeré kabèh: aja
laku bédang, aja matèni, aja nyolong, aja
goroh lan ngajènana marang bapa lan
ibumu!”
21 Wongé semaur: “Angger-angger
kuwi kabèh wis tak lakoni kawit tyilik.”
22 Sakwisé krungu tembung kuwi
Gusti Yésus terus ngomong: “Ijik ènèng
sak prekara sing kudu mbok lakoni,
yakuwi, kabèh sak nduwému diedol lan
duwité diedum-edumké marang wong
sing ora nduwé lan kowé mesti bakal
éntuk banda nang swarga. Sakwisé
kuwi terus réné mèlua Aku.” 23 Kadung
krungu tembung kuwi wongé terus sedi,
awit dèkné sugih banget.
24 Gusti Yésus weruh nèk wongé
susah banget, mulané terus ngomong:
“Pantyèn angèl tenan kanggo wong sugih
mlebu Kratoné Gusti Allah! 25 Luwih
gampang unta mlebu bolongané dom
tenimbang wong sugih mlebu Kratoné
Gusti Allah.”
26 Wong-wong sing ngrungokké
tembungé Gusti Yésus mau terus takon:
“Nèk ngono, lah sapa sing bisa slamet?”
27 Saurané Gusti Yésus: “Apa sing
mokal kanggo manungsa ora mokal
kanggo Gusti Allah.”
28 Rasul Pétrus terus ngomong:
“Awaké déwé wis ninggal sembarangé
awaké déwé lan mèlu Kowé!”
29-30 Tembungé Gusti Yésus: “Bener!
Lan ngandela, saben wong sing ninggal
omahé, bojoné, seduluré lan bapa-
ibuné, jalaran nglabuhi kratoné Allah,
wong kuwi mesti bakal nampa balesan
ping pirang-pirang ing jaman saiki
lan nampani urip langgeng ing jaman
tembé.”

Gusti Yésus ngomongké ping teluné nèk Dèkné bakal dipatèni

31 Gusti Yésus terus nyeluk murid sing
rolas didèwèkké terus ngomong: “Pada
titènana! Awaké déwé saiki lunga nang
Yérusalèm lan kabèh sing wis ditulis
karo para nabi bab Anaké Manungsa
bakal klakon. 32 Dèkné bakal dielungké
marang wong sing dudu bangsa Ju lan
bakal diolok-olok, disiya-siya lan diidoni.
33 Dèkné bakal dipetyuti lan dipatèni,
nanging ing telung dinané dèkné bakal
tangi menèh.”
34 Nanging para murid ora dunung
blas tegesé tembung kuwi mau kabèh,
ora ngerti bab apa sing diomong karo
Gusti Yésus.

Gusti Yésus maraské wong lamur

35 Dongé Gusti Yésus lakuné wis
tyedek karo kuta Yériko ènèng wong
lamur ngemis nang pinggir dalan.
36 Kadung wong lamur kuwi krungu
swarané wong okèh liwat kono, dèkné
terus takon: “Enèng apa ta?”
37 Enèng wong semaur: “Yésus sangka
Nasarèt liwat kéné!”
38 Wong lamur mau terus tyeluk-
tyeluk: “Yésus, Anaké ratu Daved, aku
mbok dimelasi!”
39 Wong-wong sing nang ngarep kono
pada nyenèni kongkon meneng, nanging
wong lamur mau malah mundak banter
sing tyeluk-tyeluk: “Anaké ratu Daved,
aku mbok dimelasi!”
40 Gusti Yésus terus mandek lan
ngongkon nggawa wongé nang nggoné
Dèkné. Kadung wongé wis nang ngarepé,
Gusti Yésus terus takon: 41 “Aku arep
mbok kongkon ngapa?”
Wongé semaur: “Gusti, aku kepéngin
weruh!”
42 Gusti Yésus terus ngomong marang
wongé: “Ya, weruha! Pengandelmu sing
maraské kowé.”
43 Sakwat wongé bisa weruh. Wongé
terus memuji Gusti Allah lan mèlu Gusti
Yésus. Kabèh wong sing weruh lelakon
kuwi mau uga pada memuji Gusti Allah.

Gusti Yésus lan Sakéus

19 1 Gusti Yésus terus mlebu nang
kuta Yériko lan mlaku-mlaku
nang sak kuta kono. 2 Nang kuta kono
ènèng wong sugih jenengé Sakéus,
penggedéné wong belasting. 3 Sakéus
kepéngin banget weruh Gusti Yésus.

Nanging dèkné tyendèk awaké lan
jalaran kaling-alingan wong okèh, dèkné
ora bisa weruh Gusti Yésus. 4 Mulané
Sakéus mblayu ndisiki terus mènèk
nang wit anjir, supaya bisa weruh nèk
Gusti Yésus liwat kono. 5 Kadung Gusti
Yésus mlaku tekan kono, Dèkné ndelok
nduwur nang wité anjir terus ngomong
marang Sakéus: "Sakéus, ndang medun!
Awit ing dina iki aku arep mampir nang
omahmu."

6 Sakéus terus gelis-gelis medun lan
nampa Gusti Yésus karo bungah. 7 Wong
kabèh sing weruh lelakon kuwi mau
pada pating kedumel ngomong: "Lo, lah
Dèkné kok gelem merdayoh nang omahé
wong ala?"

8 Sakéus terus ngadek lan ngomong
marang Gusti Yésus: "Gusti, bandaku
sing separo arep tak kèkké kanggo wong
sing ora nduwé lan sapa waé sing tau
tak apusi bandané bakal tak balèkké
ping papat."

9 Gusti Yésus ngomong marang Sakéus:
"Ing dina iki Gusti Allah nylametké kowé
lan brayatmu kabèh. Kowé kuwi uga
anak-turunané Bapa Abraham. 10 Awit
Anaké Manungsa kuwi tekané nggolèki
lan nylametké wong-wong sing ketriwal."

Tembung gambar bab duwit emas

11 Saiki Gusti Yésus wis mèh tekan
kuta Yérusalèm, mulané okèh wong
pada ngira nèk Kratoné Gusti Allah ora
suwi menèh bakal kebabar ing donya.
12 Mulané Gusti Yésus terus ngekèki
gambar marang wong-wong sing pada
ngrungokké piwulangé. Tembungé:
"Enèng wong gedé lunga nang negara
adoh arep ditetepké dadi ratu nang
kana. Sakwisé kuwi dèkné arep balik
menèh. 13 Sakdurungé budal wong gedé
mau nyeluk slafé sepuluh. Saben slaf
dipasrahi duwit emas siji. Tembungé:
'Duwit iki kana dienggo dedagang nganti
aku teka menèh.' 14 Jalaran rayaté
negara kono sengit marang wongé,
mulané pada kongkonan nusul, kongkon
ngomong: 'Awaké déwé ora gelem
dikwasani wong iku.'

15 "Sakwisé wong gedé mau wis
didadèkké ratu, dèkné terus balik nang
negarané. Dèkné kepéngin ngerti kepriyé
enggoné slafé pada dedagang, mulané
pada dityeluk. 16 Slaf sing nomer siji mara
ngomong: 'Ratu, aku wis éntuk bati duwit
emas sepuluh.' 17 Ratuné ngomong: 'Apik
banget, kowé slaf sing apik. Jalaran kowé
kenèng dipretyaya karo prekara sing
tyilik, saiki kowé tak angkat ngwasani
kuta sepuluh.' 18 Slaf sing nomer loro
mara ngomong: 'Ratu, karo duwit emas
siji sing mbok pasrahké aku, aku éntuk
bati duwit emas lima.' 19 Ratuné terus
ngomong: 'Apik banget, saiki kowé bakal
tak pasrahi ngwasani kuta lima.'

20 "Slaf sing nomer telu mara ngomong:
'Ratu, lah iki duwitmu, tak bundel nang
katyu lan tak simpen. 21 Aku wedi karo
kowé, awit aku ngerti nèk kowé wong
kereng. Kowé njikuk barang sing dudu
wèkmu lan ngunduh sangka tanduran
sing kowé ora nandur.' 22 Ratu mau terus
ngomong marang slaf kuwi: 'Kowé kuwi
slaf sing ala, kowé bakal tak setrap miturut
tembungmu déwé. Kowé wis ngerti nèk
aku iku wong kereng, sing njikuk apa
sing dudu wèkku lan ngunduh tanduran
sing aku ora nandur. 23 Nèk ngono tenan,
kenèng apa duwit kuwi kok ora mbok
dèkèk nang bank, supaya nèk aku balik
aku bisa nampa duwitku sak rènténé?'

24 "Ratuné terus ngomong marang wong
sing nang kono: 'Duwité sing nang nggoné
slaf kuwi dijikuk lan dikèkké marang
slaf sing wis nduwé duwit emas sepuluh
mau.' 25 Wong-wong mau pada semaur:
'Ratu, slaf kuwi lak wis nduwé duwit emas
sepuluh, ta?' 26 Saurané ratuné: 'Pada
élinga, sapa sing nduwé bakal ditambahi,
nanging sing ora nduwé, barang setitik
nduwéné bakal dijikuk. 27 Saiki, digawa
mbréné kabèh mungsuhku sing ora seneng
nèk aku dadi ratuné. Wong kuwi pada
patènana nang ngarepku!' "

Gusti Yésus diarak mlebu nang kuta Yérusalèm

28 Sakwisé Gusti Yésus ngomongké
kuwi mau kabèh, Dèkné terus budal

nang Yérusalèm ndisiki wong-wong.
29 Kadung wis tyedek karo désa Bètfaké
lan désa Bétani sing nang gunung Olèf,
Gusti Yésus terus ngongkon murid
loro kongkon mlaku ndisik. 30 Dèkné
ngomong: “Kana mlebu nang désa
nang ngarep kuwi. Kowé bakal weruh
kimar enom dikentyang. Kimar kuwi
durung tau ditumpaki wong. Diutyuli
lan digawa mbréné. 31 Nèk ènèng wong
takon: ‘Kenèng apa kok mbok utyuli?’
Semaura: ‘Gusti mbutuhké.’ ”
32 Murid loro sing dikongkon mlaku
ndisik mau terus budal. Lan sing
diomong karo Gusti Yésus mau tyotyok
kabèh. 33 Dongé murid loro mau ijik
ngutyuli kimaré, sing nduwé kimar
ngluruh: “Lah kenèng apa kok mbok
utyuli?”
34 Murid-muridé terus semaur: “Gusti
sing mbutuhké.” 35 Kimaré terus digawa
nang nggoné Gusti Yésus. Murid-
murid mau terus ngutyuli saliné, terus
dilèmèkké nang gegeré kimaré. Gusti
Yésus terus diangkat lan dijagongké
nang kimaré. 36 Sakwisé mlaku, murid-
muridé terus pada njèrèng saliné nang
dalan sing diliwati.
37 Kadung wis tyedek karo kuta
Yérusalèm, nang dalan sing medun
sangka gunung Olèf, murid-muridé Gusti
Yésus kabèh terus pada surak-surak karo
bungah, memuji jenengé Gusti Allah,
jalaran sangka sakkèhé mujijat sing pada
weruh. 38 Wong-wong mau surak-surak
ngomong: “Nampaa berkah Ratu sing
teka ing Jenengé Gusti! Katentreman
nang swarga lan Gusti Allah nang
nduwur sing kudu dipuji!”
39 Wong Farisi siji-loro sing nang
tengahé wong okèh kono terus ngomong
marang Gusti Yésus: “Guru, mbok
murid-murid kuwi dikongkon meneng!”
40 Nanging Gusti Yésus semaur: “Nèk
wong-wong kuwi meneng, watu-watu iki
sing bakal surak-surak.”

Gusti Yésus nangisi kuta Yérusalèm

41 Kadung Gusti Yésus wis tyedek karo
Yérusalèm lan weruh kutané, Dèkné
mripaté metu eluhé. 42 Tembungé:
“Yérusalèm, kaya ngapa ta apiké
semunggoné ing dina iki kowé ngerti
apa sing mbok butuhké kanggo
katentremanmu. Nanging tekan saiki
kowé durung weruh. 43 Bakal teka
waktuné mungsuh-mungsuhmu bakal
ngleboni kowé, nepung lan nyepit kowé.
44 Mungsuhmu kuwi bakal ngrusak
kowé lan rayatmu kabèh nganti rata
karo lemah. Watu siji waé ora bakal
temumpang nang watu liyané, awit
kowé ora nggatèkké marang tekané
Gusti Allah sing arep nylametké kowé!”

Gusti Yésus mlebu nang Gréja Gedé

45 Gusti Yésus terus mlebu nang
Gréja Gedé lan nggurak wong-wong
sing dodolan nang kono. 46 Tembungé:
“Nang Kitab Sutyi ènèng tulisan:
‘Omahku kuwi kanggo pamuji,’ nanging
panggonan sutyi iki mbok dadèkké
rongé maling.”
47-48 Gusti Yésus saben dina mulang
nang Gréja Gedé. Para pengarepé imam,
para guru Kitab lan para penuntuné
bangsa Ju pada nggolèk akal arep
matèni Dèkné, nanging ora bisa apa-
apa, awit rayaté seneng ngrungokké
piwulangé lan pada ketarik tenan karo
Dèkné.

Pitakonan bab pangwasané Gusti Yésus

20 1 Ing sakwijiné dina Gusti Yésus
mulang lan nggelarké kabar
kabungahané Gusti Allah marang wong
okèh nang Gréja Gedé. Para pengarepé
imam, para guru Kitab lan penuntuné
bangsa Ju pada mara. 2 Wong-wong kuwi
takon marang Gusti Yésus: “Guru, apa
Kowé bisa nduduhké sangka ngendi
pangwasamu kanggo nindakké kabèh
prekara kuwi? Sapa sing ngekèki
pangwasa marang Kowé?”
3 Gusti Yésus terus ngomong: “Aku
uga kepéngin takon marang kowé. Jajal
ngomong! 4 Sapa sing ngekèki pangwasa
marang Yohanes kanggo mbaptis wong?
Gusti Allah apa manungsa?”

[5] Wong-wong terus pada rembukan.
Sing siji ngomong marang liyané:
“Kepriyé awaké déwé sing nyauri? Nèk
awaké déwé ngomong: ‘Sangka Gusti
Allah,’ mengko Dèkné bakal ngomong:
‘Lah kenèng apa kowé kok ora pada
pretyaya marang Yohanes?’ [6] Nanging
nèk awaké déwé ngomong: ‘Sangka
manungsa,’ awaké déwé mengko
dibandemi watu karo wong okèh iki,
awit wong-wong kuwi kabèh nganggep
Yohanes nabi.” [7] Dadiné wong-wong mau
terus semaur ngéné marang Gusti Yésus:
“Awaké déwé ora ngerti.”
[8] Gusti Yésus terus ngomong: “Nèk
ngono kowé ya ora tak omongi sapa sing
ngekèki pangwasa marang Aku kanggo
nindakké kuwi mau kabèh.”

Tembung gambar bab wong nyéwa kebon

[9] Gusti Yésus ngekèki gambar marang
wong-wong mau, uniné: “Enèng wong
nduwé kebon dreif. Keboné diséwakké
marang wong tani. Sing nduwé kebon
terus lunga adoh lan manggon nang
kana sampèk suwi. [10] Kadung wis
wayahé ngunduh, sing nduwé kebon
ngongkon slafé marani wong-wong sing
pada nggarap keboné, kongkon njaluk
bagèané sangka pametuné. Nanging
wong sing dikongkon mau dipentungi
karo wong sing nggarap keboné, terus
dikongkon balik tanpa nggawa apa-
apa. [11] Wong sing nduwé kebon terus
ngongkon slaf liyané, nanging slaf iki
uga dipentungi lan diolok-olok karo
sing nggarap kebon, terus dikongkon
balik tanpa nggawa apa-apa. [12] Sing
nduwé kebon terus ngongkon slaf menèh,
kaping teluné. Nanging kongkonan
kuwi uga dipentungi terus dibuwang
nang sak njabané kebon. [13] Entèk-entèké
sing nduwé kebon mikir: ‘Saiki apiké
kepriyé? Aku tak ngongkon anakku
déwé waé, anak sing tak trésnani.
Menawa wong-wong kuwi ngajèni
marang anakku.’ [14] Nanging kadung para
penggarap kebon mau weruh anaké sing
nduwé kebon teka, terus pada rembukan
ngéné: ‘Anaké sing nduwé kebon iki
énaké dipatèni waé supaya awaké déwé
éntuk warisané.’ [15] Wong-wong kuwi
terus nyèrèt anaké sing nduwé kebon
nang sak njabané kebon terus dipatèni.”
Gusti Yésus terus takon marang wong-
wong sing pada ngrungokké: “Saiki para
penggarap kebon mau bakal dikapakké
karo sing nduwé kebon? [16] Wis mesti nèk
wong sing nduwé kebon dreif bakal teka
lan matèni para penggarap lan keboné
bakal diséwakké marang wong liya.”
Kadung krungu tembungé Gusti
Yésus mau, wong sing ngrungokké terus
ngomong: “Iku ora bakal klakon!”
[17] Gusti Yésus nyawang wong-wong
mau terus ngomong: “Nèk ngono, apa ta
tegesé ayat iki:

‘Watu sing ditampik karo wong sing
tukang nggawé omah,
awit dianggep ora ènèng gunané,
yakuwi jebul watu sing apik
déwé.’

[18] Sapa sing tiba nang watu kuwi bakal
ajur-mumur lan sapa sing ketiban watu
kuwi bakal remuk.”

Pitakon bab mbayar belasting

[19] Para guru Kitab lan para
pengarepé imam ngerti nèk gambar
kuwi kanggo dèkné kabèh, mulané
pada kepéngin nyekel Gusti Yésus ing
waktu kuwi, nanging pada wedi karo
wong okèh. [20] Kekarepané mau terus
diundurké ndisik, ngentèni waktu sing
pener. Wong-wong kuwi terus pada
kongkonan wong siji-loro sing dibayar,
kongkon étok-étoké wong apik sing
ngetokké pitakonan-pitakonan marang
Gusti Yésus, tujuané namung kanggo
ngenèng Dèkné. Dadiné nèk Gusti Yésus
ngetokké tembung sing klèru, wong-
wong nduwé jalaran kanggo nyekel
Dèkné lan masrahké Dèkné marang
gramangé. [21] Wong-wong kongkonan
mau terus ngomong ngéné marang Gusti
Yésus: “Guru, awaké déwé ngerti nèk
sembarang sing mbok wulangké lan
mbok gelarké kuwi bener kabèh. Awaké
déwé uga ngerti nèk Kowé ora wedi

marang sapa-sapa, nanging namung
nggelarké apa kekarepané Gusti Allah.
22 Saiki awaké déwé kepéngin ngerti
bab iki: manut agamané awaké déwé iki
mbayar belasting marang ratuné éntuk
apa ora?”
23 Gusti Yésus ngerti nèk wong-wong
kuwi nduwé tujuan sing ora apik,
mulané Dèkné ngomong: 24 “Ndelok, Aku
kepéngin weruh duwit pérak kéné. Kuwi
ènèng gambaré sapa lan ènèng tulisané
apa?”
Wong-wong terus semaur: “Gambaré
lan tulisané ratuné!” 25 Gusti Yésus terus
ngomong: “Nèk ngono, kèkna marang
ratuné apa sing wèké ratuné lan kèkna
marang Gusti Allah apa sing wèké Gusti
Allah.” 26 Mengkono kuwi kétok nèk
wong-wong kongkonan kuwi ora bisa
ngenèng Gusti Yésus nang ngarepé wong
okèh. Wong-wong pada nggumun lan
ora wani ngomong apa-apa.

Pitakon bab tanginé wong mati

27 Enèng wong Saduki siji-loro mara
nang nggoné Gusti Yésus. Wong Saduki
kuwi ora pretyaya nèk wong mati bakal
tangi menèh. 28 Wong-wong iki takon
marang Gusti Yésus: “Guru, nabi Moses
wis ngekèki wèt marang awaké déwé
kabèh ngéné: ‘Nèk ènèng wong lanang
mati ninggal bojo tanpa nduwé anak,
seduluré lanang kudu ngepèk randa sing
ditinggal mati kuwi. Tujuané supaya
nukulké turunan kanggo seduluré sing
mati.’ 29 Saiki ènèng sedulur pitu. Sing
mbarep kawin, nanging terus mati tanpa
ninggal anak. 30 Randané terus diepèk
karo adiké sing nomer loro. Dèkné uga
mati. 31 Terus diepèk karo sing nomer
telu. Mengkono kuwi mbok randané
sampèk wis diepèk karo sedulur pitu
kabèh, nanging pada mati tanpa ninggal
anak. 32 Entèk-entèké randané ya mati
pisan. 33 Lah mbésuk nèk wong mati pada
tangi, wong wédok kuwi dadi bojoné sing
endi? Awit wong lanang pitu kuwi kabèh
wis tau dadi bojoné wong wédok kuwi?”
34 Gusti Yésus terus semaur: “Ing
donya kéné wong lanang lan wédok
pada kawin. 35 Nanging wong lanang lan
wédok sing kaanggep pantes ditangèkké
sangka pati lan urip ing jaman
kelanggengan kuwi ora pada kawinan.
36 Bakalé kaya mulékat, awit ora pada
mati menèh. Wong-wong kuwi pada
dadi anaké Gusti Allah, awit wis pada
ditangèkké sangka pati. 37 Nabi Moses
déwé ngomongké kanti tyeta nèk wong
mati bakal ditangèkké menèh. Nang
tulisan sing ngomongké bab grumbul eri
sing murup dèkné ngarani Gusti Allah:
Gusti Allahé Abraham, Isak lan Yakub.
38 Gusti Allah kuwi dudu Gusti Allahé
wong mati, nanging Gusti Allahé wong
urip. Awit kanggo Gusti Allah wong-
wong kuwi kabèh urip.”
39 Enèng guru Kitab siji-loro sing
ngomong: “Tembungmu kuwi pantyèn
bener tenan, Guru.” 40 Wong-wong mau
wis ora wani takon apa-apa menèh
marang Gusti Yésus.

Pitakon bab Kristus

41 Gusti Yésus terus takon marang
wong-wong mau: “Lah kepriyé kok wong
bisa ngarani Kristus kuwi turunané ratu
Daved? 42-43 Lah mangka ratu Daved
déwé nang kitab Masmur ngomong
ngéné: ‘Gusti Allah ngomong marang
Gustiku: Kowé njagonga nang tengenku,
nganti tekan waktuné mungsuhmu pada
tak telukké marang kowé.’ 44 Nèk ratu
Daved nyebut Dèkné nganggo tembung
Gusti, lah kepriyé Kristus kok uga dadi
turunané?”

Gusti Yésus ngomongi supaya pada ngati-ati karo para guru Kitab

45 Dongé wong kabèh ijik ngrungokké
marang Dèkné, Gusti Yésus ngomong
marang murid-muridé: 46 “Pada sing
ati-ati karo para guru Kitab. Wong-
wong kuwi pada seneng nganggo salin
dawa, seneng dibagèkké karo wong-
wong nang pasar. Nèk nang sinaguk
apa nang pésta senengé milih jagongan
sing kajèn. 47 Nanging wong-wong iki
pada ngrampas omahé randa-randa lan
kanggo mamèrké apiké pada ndedonga

sampèk suwi banget. Wong-wong kuwi
mesti bakal disetrap sing abot tenan.”

Pawèhé mbok randa

21 1 Nang Gréja Gedé kono Gusti
Yésus weruh wong sugih-sugih
pada nglebokké duwit nang wadah
duwit pawèh. 2 Dèkné uga weruh ènèng
mbok randa miskin nglebokké pawèhé
duwit rètyèh loro sing tyilik banget
ajiné. 3 Gusti Yésus terus ngomong:
“Dititèni! Mbok randa miskin kuwi
pawèhé luwih okèh tenimbang wong-
wong liyané. 4 Awit wong liya-liyané
kuwi enggoné pawèh njikuk sangka
kalubèrané kasugihané. Nanging mbok
randa miskin pawèh duwit kabèh
sak nduwéné, sing dibutuhké kanggo
ngrumat uripé déwé.”

Gusti Yésus mlambangi nèk Gréja Gedé bakal dirusak

5 Enèng wong siji-loro pada omong-
omongan bab apiké Gréja Gedé, enggoné
diapik-apikké nganggo watu-watu sing
apik banget lan uga barang werna-
werna sing disumbangké marang Gusti
Allah. 6 Nanging Gusti Yésus ngomong:
“Mbésuk bakal klakon, kabèh sing mbok
sawang kuwi bakal ambruk, ora ènèng
watu sing bakal temumpang nang watu
liyané.”

Kasangsaran lan panyiya-nyiya

7 Wong-wong mau takon marang Gusti
Yésus: “Guru, kapan prekara sing mbok
omong kuwi klakon? Lah apa tandané
sing nduduhké nèk prekara kuwi bakal
teka?”
8 Gusti Yésus semaur: “Kowé pada
sing awas, aja sampèk kenèng disasarké
wong. Awit okèh wong sing bakal teka
nganggo Jenengku. Wong-wong mau
bakal ngomong: ‘Aku iki Kristus!’ lan
‘Saiki wis tekan wantyiné!’ Aja pada
nggugu! 9 Kowé aja pada kagèt nèk
krungu kabar bab peperangan lan
pembruntakan. Awit kuwi kabèh wis
pantyèn kudu klakon ndisik. Nanging
kuwi durung entèk-entèkané jaman.”
10 Gusti Yésus terus neruské tembungé:
“Bangsa-bangsa bakal pada peperangan,
negara sing siji bakal nglawan negara
sing liyané. 11 Nang endi-endi bakal
ènèng lindu sing nggegirisi, kurang
pangan lan lelara, saiki nang kéné,
sésuk nang kana. Uga bakal ènèng
prekara-prekara sing nggegirisi lan
sangka langit bakal ènèng tanda-tanda
sing nggumunké. 12 Nanging sakdurungé
kabèh kuwi klakon, kowé bakal dityekel
lan dipilara. Kowé bakal dikrutu nang
sinaguk lan dilebokké nang setrapan.
Kowé bakal digawa nang ngarepé para
ratu lan para pangwasa, jalaran kowé
nglabuhi Aku. 13 Kuwi kelunggaran
kanggo kowé ngetokké paseksimu bab
Aku. 14 Aja pada bingung sakdurungé
bab kepriyé enggonmu kudu nanduki
kanggo mbélani awakmu déwé. Pada
élinga tenan bab kuwi. 15 Awit Aku
déwé sing bakal ngekèki tembung lan
kapinteran marang kowé, marakké
mungsuhmu ora bakal bisa ngendek
apa mbantah marang apa sing mbok
omong. 16 Kowé bakal dielungké karo
bapa-ibumu, karo sedulur-sedulurmu
lan kantya-kantyamu. Kowé bakal
ènèng sing dipatèni uga. 17 Kowé bakal
disengiti karo wong kabèh, jalaran kowé
nglabuhi Aku. 18 Nanging rambutmu
sakeler waé ora bakal ènèng sing kalong.
19 Nèk kowé mantep pretyaya terus,
kowé bakal slamet.”

Gusti Yésus ngomongké bab rusaké kuta Yérusalèm

20 Gusti Yésus neruské tembungé: “Nèk
kowé weruh kuta Yérusalèm dikupeng
karo soldat, pada ngertia, ora suwi
menèh kuta kuwi bakal dirusak. 21 Ing
waktu kuwi wong-wong nang bawah
Yudéa pada lungaa nang pegunungan.
Wong-wong sing nang kuta pada metua
sangka kuta lan wong-wong sing nang
njabané kuta aja pada mlebu nang kuta.
22 Awit ing dina-dina kuwi Gusti Allah
bakal netepké setrapané lan sembarang
sing wis ketulis nang Kitab Sutyi bakal
klakon. 23 Melaské tenan wong wédok

sing meteng lan sing nduwé bayi. Awit
negara iki bakal ngalami kasusahan
gedé, jalaran Gusti Allah bakal nyetrap
bangsa iki. 24 Enèng wong sing bakal
dipatèni karo pedang lan ènèng uga sing
dadi setrapan diboyong nang negara-
negara liya. Wong-wong sing ora kenal
marang Gusti Allah bakal ngidek-idek
kuta Yérusalèm, nganti tekané waktuné
sing wis ditetepké karo Gusti Allah
kanggo bangsa kuwi."

Tekané Anaké Manungsa

25 Gusti Yésus neruské tembungé
ngéné: "Mbésuk bakal ènèng tanda-tanda
sing kétok nang srengéngé, mbulan lan
lintang-lintang. Nang bumi bangsa-
bangsa bakal pada bingung, jalaran
sangka gemlegeré segara lan ombaké
sing medèni. 26 Okèh wong bakal
setengah mati wediné nèk pada mikir
prekara-prekara sing bakal klakon nang
jagat. Awit kekuwatan-kekuwatan sing
nata lakuné jagat bakal utyul. 27 Ing
waktu kuwi wong-wong bakal weruh
Anaké Manungsa teka nang méga
nganggo kamulyan lan pangwasa gedé.
28 Nèk kabèh kuwi molai klakon, pada
ngadeka lan nyawanga nduwur, awit ora
suwi menèh kowé bakal pada keluwaran."

Piwulang sangka wit anjir

29 Gusti Yésus terus ngekèki gambar
ngéné: "Pada titènana wit anjir lan wit
apa waé. 30 Nèk wité wis semi, kowé
ngerti nèk wis nyedeki wayah panas.
31 Mengkono uga, nèk kowé weruh
prekara-prekara sing tak omong mau
klakon, pada ngertia nèk Kratoné Gusti
Allah wis tyedek.

32 "Pada ngandela! Wong-wong sing
urip ing jaman iki bakal pada menangi
prekara-prekara kuwi mau kabèh
klakon. 33 Langit lan bumi bakal ilang,
nanging tembungku bakal tetep terus
slawas-lawasé."

Bab ati-ati

34 Gusti Yésus ngomong: "Jaganen
awakmu déwé! Aja sampèk kowé
namung mikirké bab sukak-sukak,
mangan énak lan ombèn-ombèn
waé. Lan aja kokèhan mikirké bab
kabutuhané urip, mengko kadung
dinané Gusti teka dadakan, kowé
durung tata-tata. 35 Awit tekané dina
kuwi kaya kala kanggo njiret wong sak
jagat kabèh. 36 Pada sing melèk lan pada
tetep ndedongaa, supaya kowé dikèki
kekuwatan bisa ngliwati kabèh sing
bakal klakon kanti slamet lan bisa mara
nang ngarepé Anaké Manungsa."

37 Gusti Yésus saben awan mulang
nang Gréja Gedé, mbenginé munggah
nang gunung Olèf nang sak njabané
kuta. 38 Saben ésuk wong kabèh pada
teka nang Gréja Gedé, pada ngrungokké
piwulangé Gusti Yésus.

Rantyaman arep matèni Gusti Yésus

22 1 Saiki wis tyedek karo wayahé
riyaya Pésta Roti Tanpa Ragi,
sing diarani Paskah. 2 Para pengarepé
imam lan para guru Kitab pada nggolèk
akal arep matèni Gusti Yésus, awit
wong-wong kuwi pada wedi karo rayaté.

Yudas gelem nyekelké Gusti Yésus

3 Sétan ngleboni Yudas Iskariot,
sakwijiné rasul sangka rasul rolas.
4 Yudas terus marani para pengarepé
imam lan para kumendané sekaut
sing jaga Gréja Gedé, arep ngrembuk
kepriyé enggoné dèkné nyekelké Gusti
Yésus kanggo wong-wong kuwi. 5 Para
pengarepé imam lan para kumendané
sekaut mau pada bungah banget lan
janji arep ngekèki duwit marang Yudas.
6 Yudas setuju lan wiwit waktu kuwi
dèkné nggolèk akal enggoné arep nyekel
Gusti Yésus kanggo wong-wong kuwi,
tanpa wong okèh weruh.

Tyetyawisan Paskah

7 Saiki wis tekan dinané riyaya Pésta
Roti Tanpa Ragi, yakuwi dinané wong-
wong pada mbelèh tyempé kanggo
riyaya Paskah. 8 Gusti Yésus ngongkon
rasul Pétrus lan Yohanes, tembungé
ngéné: "Kana pada tata-tata nyawiské

kaperluané Paskah sing bakal dipangan
awaké déwé."
9 Saurané rasul Pétrus lan Yohanes:
"Lah karepé Gusti arep mangan Paskah
nang endi?"
10 Gusti Yésus terus ngomong ngéné:
"Rungokké! Nèk kowé mlebu nang kuta
Yérusalèm, kowé bakal kepetuk karo
wong sing nggawa kendi isi banyu.
Wong kuwi dietutké tekan omah sing
dileboni. 11 Kowé terus ngomong marang
sing nduwé omah: 'Guru takon, Dèkné
lan para muridé kudu mangan Paskah
nang endi?' 12 Sing nduwé omah bakal
nduduhké kamar gedé nang nduwur
sing wis pepak ènèng sembarangé. Pada
tyawisna kaperluané Paskah kabèh nang
kono."
13 Murid loro mau budal lan
sembarang keturutan kaya sing diomong
karo Gusti Yésus, terus pada nyawiské
kaperluané Paskah nang kono.

Pésta Sutyi

14 Kadung wis tekan wayahé mangan
Paskah, Gusti Yésus terus njagong
bebarengan karo para rasulé. 15 Dèkné
terus ngomong ngéné marang para rasul
mau: "Aku kepéngin tenan mangan
Paskah iki bebarengan karo kowé,
sakdurungé Aku nandang sangsara.
16 Awit pada ngertia! Aku bakal ora
mangan Paskah menèh, nganti tegesé
Paskah iki keturutan ing Kratoné Gusti
Allah."
17 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
ngangkat mangkoké ombèn terus
maturkesuwun marang Gusti Allah.
Gusti Yésus terus ngomong marang para
rasul: "Mangkok iki tampanana lan
pada ngombéa. 18 Awit kowé tak omongi,
wiwit saiki iki Aku bakal ora ngombé
anggur menèh, nganti tekané Kratoné
Gusti Allah."
19 Sakwisé ngono Gusti Yésus terus
njikuk roti terus maturkesuwun marang
Gusti Allah. Rotiné terus dityuwil-
tyuwil terus dikèkké marang para rasul
karo ngomong: "Roti iki badanku sing
dikèkké kanggo kowé. Iki tindakké
kanggo pengéling-éling marang Aku."
20 Semono uga, sakwisé mangan, Dèkné
terus ngekèkké mangkoké ombèn
marang para rasul karo ngomong:
"Mangkok iki prejanjiané Gusti Allah
sing anyar, sing ditetepké nganggo
getihku, yakuwi getih sing tumètès
kanggo kowé.
21 "Nanging pada dirungokké! Wong
sing arep nyekel Aku saiki nang kéné,
njagong sak méja karo Aku! 22 Anaké
Manungsa pantyèn kudu mati, kaya sing
wis dikarepké karo Gusti Allah, nanging
tyilaka tenan wong sing nyekel Dèkné
kanggo mungsuhé."
23 Para rasul terus pada takon marang
sakpada-pada, sapa sing arep nyekel
Gusti Yésus.

Sapa sing gedé déwé

24 Para murid pada èngkèl-èngkèlan
bab sapa sing dianggep gedé déwé.
25 Gusti Yésus terus ngomong marang
para murid mau: "Ratu-ratu ing donya
kéné pada ngerèh rayaté lan para
pangwasa mau diarani 'Pembélané
rayat.' 26 Nanging kowé aja kaya ngono.
Malah walikané: wong sing gedé déwé
nang tengahmu kudu dadi sing tyilik
déwé lan sing dadi pengarep kuwi kudu
dadi kaya peladèn. 27 Sapa sing luwih
kajèn: sing njagong mangan apa sing
ngladèni dèkné? Mesti sing njagong
mangan ta? Nanging nang tengahmu
Aku iki kaya peladèn.
28 "Sakjeroné Aku nandang susah
kowé slawasé tyampur karo Aku.
29 Kaya enggoné Bapakku wis ngekèki
pangwasa marang Aku nindakké
kratoné, mengkono uga kowé bakal
tak kèki pangwasa nindakké kratonku.
30 Kowé bakal mèlu mangan lan ngombé
karo Aku ing kratonku lan kowé bakal
pada njagong nang damparé kraton mau,
ngrutu bangsa Israèl turunan rolas."

Gusti Yésus mlambangi nèk rasul Pétrus bakal nyélaki Dèkné

31 Gusti Yésus terus ngomong marang
Simon: "Simon, Simon! Sétan dililani

karo Gusti Allah njajal pretyayamu
sak kabèhé, kaya wong tani ngayaki
gandumé, dipisah sangka rambuté.
32 Nanging kowé wis tak dongaké,
supaya pretyayamu ora nganti
semplak. Lah nèk kowé wis ngakoni
salahmu lan balik menèh, kowé
kudu gentèn nguwatké pengandelé
sedulur-sedulurmu."
33 Saurané rasul Pétrus: "Gusti, aku
saguh disetrap lan mati bareng karo
Kowé!"
34 Gusti Yésus terus ngomong: "Pétrus,
ngandela! Ing dina iki, sakdurungé jago
kluruk, kowé bakal ngomong ping telu,
nèk kowé ora kenal marang Aku."

Bab dompèt, kantongan lan pedang

35 Gusti Yésus terus ngomong marang
para muridé: "Dèk mbiyèn dongé
kowé tak kongkon budal kaé, kowé
ora tak lilani nggawa dompèt isi duwit,
kantongan lan sepatu. Apa kowé pada
kekurangan apa-apa? Lak ora ta?"
Sauranè para murid: "Ora Gusti,
awaké déwé ora kekurangan apa-apa!"
36 Gusti Yésus terus ngomong:
"Nanging saiki, sing nduwé dompèt lan
kantongan kudu digawa; sing ora nduwé
pedang kudu ngedol jasé kanggo tuku
pedang. 37 Awit, pretyayaa! Tulisan nang
Kitab sing uniné: 'Dèkné bakal dianggep
wong ala,' bakal klakon karo awakku.
Lan apa sing ketulis kuwi saiki klakon
tenan."
38 Para murid terus semaur: "Gusti,
lah iki ènèng pedang loro."
Gusti Yésus ngomong: "Wis tyukup!"

Gusti Yésus ndedonga nang gunung Olèf

39 Gusti Yésus terus metu sangka kuta
Yérusalèm lan kaya lumrahé Dèkné
munggah nang gunung Olèf. Para murid
pada mèlu. 40 Kadung wis tekan nggoné,
Gusti Yésus ngomong: "Pada ndedongaa
supaya ora kenèng panggoda."
41 Gusti Yésus terus mlaku rada
adoh sangka kono, kira-kira adohé sak
balangan watu. 42 Dèkné terus sedeku
ndonga ngomong: "Duh Bapakku, nèk
Kowé gelem, mbok kasangsaran iki
disingkirké sangka Aku! Nanging,
aja sampèk kekarepanku, nanging
kekarepanmu sing kudu keturutan."
(43 Terus ènèng mulékat sangka
swarga ngétok marang Gusti Yésus lan
nguwatké Dèkné. 44 Gusti Yésus jan wedi
banget, mulané terus tambah tenanan
sing ndedonga. Kringeté sampèk kaya
getih tumètès nang lemah.)
45 Kadung wis rampung enggoné
ndedonga, Gusti Yésus terus marani
murid-muridé. Murid-murid mau
ketemu ijik pada turu, sangking sediné.
46 Gusti Yésus terus ngomong: "Kenèng
apa kowé kok pada turu? Pada tangia
lan ndedongaa, supaya ora kenèng
panggoda."

Gusti Yésus dityekel

47 Dongé Gusti Yésus ijik ngomong
karo murid-muridé, terus ènèng wong
sak rombongan teka. Wong-wong kuwi
digawa karo Yudas. Yudas terus marani
Gusti Yésus arep ngambung Dèkné.
48 Nanging Gusti Yésus ngomong: "Yudas,
apa enggonmu nyekel Anaké Manungsa
nganggo ambung iki?"
49 Kadung murid-muridé Gusti Yésus
weruh lelakon kuwi terus ngomong:
"Gusti, apa éntuk diantem karo pedang
waé?" 50 Sakwijiné murid terus nyabet
slafé Imam Gedé karo pedang, sampèk
kupingé sing tengen tyepol.
51 Nanging Gusti Yésus ngomong: "Wis,
seméné waé!" Kupingé wongé terus
didemèk, terus bisa waras menèh.
52 Gusti Yésus terus ngomong
marang para pengarepé imam lan para
kumendané sekauté Gréja Gedé lan para
penuntuné bangsa Ju sing pada teka
nang kono arep nyekel Dèkné: "Apa
Aku iki mbok kira wong nakal, kok
arep nyekel Aku nganggo pedang lan
pentung? 53 Apa Aku saben dina ora nang
Gréja Gedé karo kowé. Kenèng apa Aku
kok ora mbok tyekel nang kono? Nanging
pantyèn wis tekan waktumu lan waktuné
pangwasané pepeteng tumandang."

Rasul Pétrus nyélaki Gusti Yésus

54 Sakwisé Gusti Yésus dityekel,
Dèkné terus digawa nang omahé Imam
Gedé. Rasul Pétrus ngetutké sangka
kadohan. 55 Wong-wong pada nggawé
bediyang nang tengahé latar kono terus
pada njagong ngubengi bediyangé.
Rasul Pétrus terus mèlu njagong nang
kono. 56 Sakwijiné slaf wédok weruh
rasul Pétrus nang padangé geni, terus
ngematké dèkné karo ngomong: "Wong
kuwi uga mèlu Yésus!"
57 Nanging rasul Pétrus sélak ngomong:
"Aku ora kenal blas karo wong kuwi!"
58 Ora let suwi ènèng wong liyané
weruh rasul Pétrus terus ngomong:
"Kowé uga muridé Yésus!"
Nanging rasul Pétrus semaur: "Ora,
dudu aku!"
59 Kira-kira let sak jam ènèng wong
liyané menèh sing ngomong banter:
"Pantyèn wong kuwi muridé Yésus, awit
dèkné ya wong Galiléa!"
60 Nanging rasul Pétrus semaur: "Kowé
ngomong apa kuwi? Aku ora ngerti apa
sing mbok omong kuwi!"
Rasul Pétrus durung sampèk rampung
sing ngomong kuwi, kok terus ènèng
jago kluruk. 61 Gusti Yésus terus nolèh
lan ndelokké rasul Pétrus. Rasul Pétrus
terus kélingan marang tembungé Gusti:
"Ing dina iki, sakdurungé jago kluruk,
kowé bakal nyélaki Aku ping telu."
62 Rasul Pétrus terus metu sangka kono
karo nangis kelara-lara.

Gusti Yésus digawé sembrana

63 Wong-wong sing nyekel Gusti Yésus
terus pada moyoki lan nggebuki Dèkné.
64 Mripaté ditutupi terus dikeplaki lan
ditakoni: "Jaréné kowé nabi, bedèken
sapa sing ngeplaki Kowé?" 65 Wong-wong
sing njaga kuwi pada moyoki Gusti Yésus
nganggo tembung liya-liyané menèh.

Gusti Yésus nang ngarepé Kruton Agama

66 Ing ésuké para pengarepé wong Ju,
para pengarepé imam lan para guru
Kitab pada nglumpuk. Gusti Yésus terus
digawa nang ngarepé Kruton Agama.
67 Wong-wong terus takon marang Gusti
Yésus ngomong: "Apa kowé kuwi Kristus
tenan!"
Gusti Yésus semaur: "Senajan Aku
ngomong, kowé ya ora bakal ngandel.
68 Senajan Aku takona apa-apa, kowé ya
ora bakal pada mangsuli. 69 Nanging saiki
Anaké Manungsa bakal njagong nang
tengené Gusti Allah sing kwasa déwé."
70 Wong-wong terus takon: "Dadiné
Kowé Anaké Gusti Allah?"
Gusti Yésus semaur: "Kowé déwé sing
ngomong ngono!"
71 Wong-wong terus ngomong:
"Awaké déwé wis ora mbutuhké seksi
menèh. Awaké déwé wis krungu sangka
tembungé Dèkné déwé."

Gusti Yésus nang ngarepé gramang Pilatus

23 1 Wong kabèh mau terus pada
ngadek lan nggawa Gusti Yésus
nang ngarepé gramang Pilatus. 2 Nang
kono wong-wong pada nyalahké Dèkné,
ngomong: "Awaké déwé wis ngerti nèk
wong iki nyasarké rayat. Dèkné ngojok-
ojoki wong supaya ora mbayar belasting
marang ratuné, awit Dèkné déwé
ngakuné Kristus, ratu."
3 Gramang Pilatus terus takon marang
Gusti Yésus: "Apa kowé kuwi ratuné
bangsa Ju?"
Gusti Yésus semaur: "Bener, pantyèn
mengkono!"
4 Gramang Pilatus terus ngomong
marang para pengarepé imam lan
wong okèh sing nang kono: "Nèk manut
pinemuku wong iki ora salah apa-apa."
5 Nanging wong-wong ngetyek waé
ngomong: "Wong iki mulangi wong-
wong kongkon pada mbruntak, molai
nang bawah Galiléa terus nang sak
Yudéa lan saiki sampèk tekan kéné."

Gusti Yésus nang ngarepé ratu Hérodès

6 Kadung gramang Pilatus krungu
omongé wong-wong mau, dèkné

terus takon: “Apa wong iki tekané
sangka Galiléa?” 7 Bareng krungu nèk
Gusti Yésus kuwi sangka panggonan
pengurusané ratu Hérodès, dèkné terus
ngongkon nggawa Gusti Yésus nang
nggoné ratu Hérodès, sing ing waktu
kuwi ndilalahé nang kuta Yérusalèm.
8 Kadung ratu Hérodès weruh Gusti
Yésus, dèkné bungah banget, awit
wis suwi krungu bab Dèkné, mulané
kepéngin weruh déwé. Malah dèkné
ngarep-arep bisaa weruh Gusti Yésus
nindakké mujijat. 9 Mulané ratu Hérodès
ngetokké pitakonan pirang-pirang
marang Gusti Yésus, nanging Dèkné
ora gelem semaur apa-apa. 10 Para
pengarepé imam lan para guru Kitab
uga nang kono lan pada nyalahké Gusti
Yésus nganggo prekara-prekara sing
abot. 11 Gusti Yésus digawé sembrana
karo ratu Hérodès lan para soldat.
Dèkné terus dienggoni penganggoné
ratu terus digawa balik menèh nang
ngarepé gramang Pilatus. 12 Wiwit
dina iku ratu Hérodès lan gramang
Pilatus pada kekantyan menèh, mauné
memungsuhan.

Gusti Yésus nampa setrapan pati

13 Gramang Pilatus terus ngumpulké
para pengarepé imam, para penuntun
lan uga rayaté. 14 Dèkné terus ngomong
marang wong-wong: “Kowé nggawa
wong iki nang nggonku lan kowé
ngomong nèk wong iki nyasarké rayat.
Wongé wis tak takoni nang ngarepmu,
nanging aku ora nemu salah blas sing
mbok omongké. 15 Uga ratu Hérodès
ora nemu salah apa-apa, awit dèkné
ngongkon nggawa Yésus balik nang
nggonku menèh. Wong iki ora nglakoni
salah apa-apa sing marakké Dèkné kudu
dikèki setrapan pati. 16 Mulané wongé
arep tak kongkon metyuti waé terus
tak etyulké.” (17 Wis dadi adat, saben
riyaya Paskah gramang Pilatus ngetokké
setrapan siji, manut penjaluké rayat.)
18 Wong okèh sing nang kono pada
bengok-bengok: “Wong iku dipatèni!
Barabas dietokké.” 19 Barabas kuwi
disetrap, jalaran dèkné mbruntak nang
kuta lan matèni wong.
20 Jalaran gramang Pilatus kepéngin
ngetokké Gusti Yésus, mulané dèkné
ngomong sepisan menèh marang wong
okèh mau. 21 Nanging wong-wong pada
bengok-bengok ngomong: “Dipentèng
waé! Dipentèng!”
22 Gramang Pilatus sampèk ngomong
ping teluné marang wong okèh mau,
tembungé: “Nanging wong iki salahé
apa? Aku ora nemu salahé wong iki
sing marakké kudu dipatèni. Wong iki
arep tak kongkon metyuti waé terus tak
etyulké.”
23 Nanging wong-wong malah tambah
bengok-bengok sak kuwaté, ngomong
nèk Gusti Yésus kudu dipentèng.
Entèk-entèké wong okèh mau menang.
24 Gramang Pilatus terus nggawé
putusan ngekèki setrapan pati marang
Gusti Yésus, manut karepé wong okèh
mau. 25 Barabas, sing disetrap jalaran
nglakoni pembruntakan lan matèni
wong, dietokké, manut karepé wong-
wong. Gramang Pilatus terus masrahké
Gusti Yésus marang wong okèh mau,
supaya pada nglakoni apa karepé.

Gusti Yésus dipentèng

26 Gusti Yésus terus digawa metu
sangka kuta Yérusalèm. Nang dalan
kepetuk wong sing jenengé Simon,
sangka kuta Siréné, arep mlebu kuta.
Simon dityeluk lan dipeksa kongkon
manggul kayu pentènganè nang
mburiné Gusti Yésus.
27 Okèh wong pada ngetutké lakuné
Gusti Yésus. Nang tengahé wong okèh
kuwi uga ènèng wong wédok siji-loro.
Wong wédok-wédok mau pada ngantemi
dadané nangisi Gusti Yésus lan pada
sambat. 28 Gusti Yésus terus nolèh lan
ngomong marang wong wédok-wédok
mau: “Kowé, wong wédok Yérusalèm,
kowé aja pada nangisi Aku; tangisana
awakmu déwé lan anak-anakmu.
29 Awit bakal ènèng waktuné wong
ngomong: ‘Beja tenan wong wédok sing
gabuk, sing ora tau nglairké anak lan

ora tau nyusoni bayi!’ 30 Bakal ènèng
waktuné wong pada ngomong marang
gunung-gunung: ‘Aku tibanana,’ lan
uga ngomong marang puntuk-puntuk:
‘Aku hurukana!’ 31 Awit nèk kaya ngéné
penggawéné marang kayu sing urip,
lah kayu sing garing menèh bakal
dikapakké?”

32 Enèng wong nakal loro sing digiring
bareng karo Gusti Yésus, sing uga
arep dipatèni. 33 Kadung wis tekan
panggonan sing jenengé “Endas wong,”
Gusti Yésus terus dipentèng bareng karo
wong nakal loro mau, siji nang tengené
lan siji nang kiwané. 34 Gusti Yésus terus
ndonga: “Duh Bapakku, salahé wong-
wong iki mbok dingapura, awit ora pada
ngerti apa sing dilakoni.”

Saliné Gusti Yésus terus dipratung
nganggo lotré karo para soldat sing
njaga. 35 Wong okèh pada nyawang
lelakon nang kono kuwi. Para pengarepé
bangsa Ju pada moyoki Gusti Yésus,
tembungé: “Dèkné wis nulungi wong
liya. Nèk pantyèn wong kuwi Kristus,
kongkonané Gusti Allah tenan, jajal
kono apa bisa nulungi awaké dèkné
déwé.”

36 Soldat-soldat ya pada moyoki terus
marani Gusti Yésus lan ngekèki anggur
ketyut. 37 Terus ngomong: “Nèk Kowé
ratuné wong Ju, tulungana awakmu
déwé.”

38 Nang sak nduwuré sirahé Gusti
Yésus ènèng tulisan: “Yésus, ratuné
wong Ju.”

39 Salah sijiné wong nakal sing
dipentèng ngolok-olok Gusti Yésus,
ngomong: “Nèk Kowé kuwi Kristus
tenan, tulungana awakmu déwé lan
awaké déwé wong loro pisan.”

40 Nanging wong nakal sing liyané
nyenèni kantyané ngomong: “Apa kowé
ora wedi blas karo Gusti Allah, awaké
déwé iki éntuk setrapan pati. 41 Kanggo
awaké déwé setrapan iki wis sak mestiné.
Nanging wong iki ora salah apa-apa.”
42 Wongé terus ngomong marang Gusti
Yésus: “Gusti, mbok éling marang aku
nèk Kowé wis ing kratonmu.”

43 Gusti Yésus semaur: “Pretyayaa,
dina iki waé kowé bakal bareng karo
Aku mlebu ing Pirdus.”

Ninggalé Gusti Yésus

44 Kira-kira jam rolas awan sak
negara kono kabèh malih peteng ndedet,
sampèk jam telu, awit srengéngéné
ketutupan. 45 Kordèn nang Gréja Gedé
suwèk tengahé. 46 Gusti Yésus terus
mbengok banter: “Duh Bapakku, Aku
masrahké nyawaku nang tanganmu!”
Sakwisé ngomong kuwi Dèkné terus
ninggal.

47 Kadung kumendané para soldat sing
jaga nang kono weruh lelakon kuwi
mau kabèh, dèkné terus ngluhurké Gusti
Allah ngomong: “Nyata tenan nèk wong
iki ora salah.”

48 Wong-wong sing pada teka mbrono
kepéngin weruh lelakon nang kono
uga pada weruh kuwi mau kabèh. Pada
rumangsa salah kabèh lan ngantemi
dadané terus pada mulih. 49 Wong kabèh
sing pada kenal karo Gusti Yésus lan
uga wong wédok-wédok sing mèlu Gusti
Yésus sangka Galiléa pada ngadek lan
ndelokké lelakon kuwi kabèh sangka
kadohan.

Gusti Yésus dikubur

50-51 Enèng wong sing jenengé Yosèf,
sangka Arimatéa, kutané wong Ju. Yosèf
iki wong apik lan kajèn, wong pretyaya
sing ngarep-arep tekané Kratoné
Allah. Yosèf iki wargané Kruton Agama,
nanging dèkné ora nyetujoni putusané
liya-liyané mau bab Gusti Yésus. 52 Yosèf
terus mara nang nggoné gramang
Pilatus nyuwun layoné Gusti Yésus.
53 Yosèf terus ngedunké layoné sangka
kayu pentèngan terus dibuntel mori
alus. Sakwisé kuwi layoné terus dikubur
nang kuburan sing ditatah sangka watu.
Kuburan iki durung tau kanggo. 54 Saiki
wis dinané kanggo tata-tata, awit sedilut
menèh wis tiba dina sabat.

55 Wong wédok-wédok sing mèlu Gusti
Yésus sangka Galiléa ya pada ngetutké
Yosèf, mèlu ngeterké layoné nang

kuburan. Wong-wong kuwi pada weruh
déwé sing nyèlèhké layoné Gusti Yésus.
56 Wong wédok-wédok mau terus pada
mulih lan nyawiské bumbu-bumbu lan
lenga-wangi sing arep dienggo ngusapi
awaké Gusti Yésus.
Esuké, dina sabat, wong-wong mau
pada lèrèn enggoné nyambutgawé,
manut wèté dina sabat.

Gusti Yésus tangi sangka pati

24 1 Ing dinané minggu, ésuk
mruput, wong wédok-wédok
mau pada budal nang kuburan nggawa
barang-barangé sing wis dityawiské
kanggo ngrumati layoné Gusti Yésus.
2 Kadung tekan nggoné, wong-wong
weruh nèk watu sing nutupi kuburané
wis diglundungké. 3 Wong wédok-
wédok mau terus mlebu, nanging
layoné wis ora ènèng. 4 Dongé ijik pada
ngadek nang kono lan bingung mikirké
prekara kuwi, lah kok dadakan ènèng
wong lanang loro nganggo salin putih
sumeblak ngadek nang ngarepé. 5 Wong
wédok-wédok mau kagèt banget terus
pada ndingkluk. Wong lanang loro mau
terus ngomong: "Kenèng apa kowé kok
pada nggolèki wong sing urip nang
tengahé wong mati? 6 Dèkné ora ènèng
nang kéné, Dèkné wis tangi. Apa ora
pada kélingan marang tembungé, dongé
Dèkné ijik nang Galiléa. 7 Dèkné lak
ngomong ngéné ta: 'Anaké Manungsa
wis pinesti dielungké marang tangané
wong dosa terus dipentèng. Sakwisé
kuwi, ing telung dinané, Dèkné bakal
tangi menèh.' "
8 Wong wédok-wédok mau terus
kélingan marang tembungé Gusti Yésus
kuwi. 9 Sakwisé balik sangka kuburan,
wong wédok-wédok mau terus pada
ngomongké bab lelakon kuwi kabèh
marang murid sewelas lan marang
liya-liyané. 10 Wong wédok-wédok sing
ngomongké bab lelakon mau yakuwi:
Maria Makdaléna, Yohanah lan Maria,
ibuné Yakobus lan wong wédok-wédok
liyané sing uga bebarengan karo wong-
wong mau. 11 Nanging para rasul ora
pada ngandel marang omongé wong-
wong kuwi, jaréné namung ngobrol.
12 Nanging rasul Pétrus terus gelis-gelis
lunga nang kuburan. Kadung nginguk
njeruh dèkné namung weruh moriné
nang kono. Dèkné nggumuné éram-éram,
terus mulih karo mikir-mikir apa sing
entas klakon nang kuburan kono.

Gusti Yésus ngétok marang murid loro

13 Ing dina kuwi ènèng muridé Gusti
Yésus loro sing pada mlaku arep nang
désa Emaus. Désa Emaus kuwi adohé
kira-kira rolas kilomèter sangka kuta
Yérusalèm. 14 Karo mlaku wong loro
kuwi pada ngomongké bab sing entas
klakon mau. 15 Dongé ijik omong-
omongan ngono kuwi Gusti Yésus déwé
terus teka mbarengi mlaku. 16 Wong loro
mau ora nitèni nèk kuwi Gusti Yésus,
embuh kenèng apa kok pada pangling
karo Dèkné. 17 Gusti Yésus terus
ngomong: "Kowé kuwi pada ngomongké
apa ta?"
Wong loro mau terus mandek lan
kétok sedi. 18 Sing siji, sing jenengé
Kléopas, semaur: "Tak kira namung
Kowé déwé sing manggon nang
Yérusalèm sing ora ngerti bab lelakon-
lelakon ing dina-dina sing kepungkur
kuwi."
19 Gusti Yésus terus takon: "Enèng
lelakon apa ta?"
Saurané: "Lelakon bab Gusti Yésus
sangka kuta Nasarèt. Dèkné nabi sing
kwasa banget ing penggawéné lan
ing piwulangé, sing kajèn tenan nang
ngarepé Gusti Allah lan nang tengahé
manungsa. 20 Para pengarepé imam
lan para pengarepé bangsané awaké
déwé wis pada netepké setrapan pati
marang Dèkné, mulané terus dipentèng.
21 Awaké déwé kabèh malah wis njagak-
njagakké nèk Dèkné sing bakal ngluwari
bangsa Israèl. Saiki lelakon kuwi
malah wis kliwat telung dina. 22 Malah
saiki sedulur-sedulur wédok sangka
golongané awaké déwé pada marakké
awaké déwé kagèt banget. 23 Jaréné

mau ésuk mruput pada budal nang
kuburan, nanging ora nemu layoné Gusti
Yésus. Terus pada mulih lan ngomong
nèk weruh mulékat loro. Mulékaté mau
jaréné ngomong nèk Gusti Yésus wis
tangi sangka pati. 24 Kantyané awaké
déwé terus pada budal nang kuburan lan
pada nyeksèni déwé nèk sembarang sing
diomong karo sedulur-sedulur wédok
bener kabèh. Nanging kantya-kantya
mau ora weruh Dèkné."
25 Gusti Yésus terus ngomong marang
wong loro mau: "Kowé kok bodo temen
lan angèl temen pretyaya marang
sembarang sing wis diomongké karo
para nabi. 26 Kristus kuwi lak kudu
nglakoni kasangsaran, supaya sakwisé
kuwi kaangkat ing kaluhuran." 27 Gusti
Yésus terus ndunung-ndunungké
marang wong loro mau bab apa sing wis
diomong nang Kitab Sutyi bab Kristus,
wiwit sangka kitab-kitabé nabi Moses
nganti tekan kitab-kitabé para nabi
liyané.
28 Kadung wis tyedek karo désa sing
arep diparani, Gusti Yésus étok-étoké
arep mlaku terus. 29 Nanging wong
loro mau pada ngalang-alangi Dèkné
ngomong: "Mbok hayuk mampir nang
omahé awaké déwé waé, awit wis surup,
sedilut menèh wis peteng." Gusti Yésus
terus mlebu nang omahé wong loro
mau. 30 Kadung njagong bebarengan
arep mangan, Gusti Yésus terus njikuk
roti lan ndonga, maturkesuwun marang
Gusti Allah. Sakwisé kuwi terus nyuwil
roti, terus dielungké marang wong loro
mau. 31 Sakwat mripaté wong loro mau
kebukak terus bisa nitèni Gusti Yésus,
nanging Dèkné wis ngilang sangka
mripaté wong-wong mau. 32 Wong loro
mau terus ngomong: "Wah, mau atiku
jan krasa tenan, dongé Dèkné ndunung-
ndunungké isiné kitab-kitabé nabi Moses
lan para nabi liyané."
33 Wong loro mau terus terusan
ngadek lan balik menèh nang kuta
Yérusalèm. Nang kono pada ketemu karo
rasulé Gusti Yésus sing sewelas, sing wis
pada ngumpul karo murid-murid liyané.
34 Sing pada ngumpul mau ngomong:
"Gusti wis ngétok marang Simon! Dèkné
pantyèn wis tangi menèh!"
35 Wong loro sangka désa Emaus mau
uga ngomongké marang para murid sing
pada nglumpuk bab apa sing wis dialami
déwé dongé nang dalan. Uga pada
ngomongké nèk ora pangling karo Gusti
Yésus, dongé Dèkné nyuwil roti.

Gusti Yésus ngétok marang murid-muridé

36 Dongé murid-murid mau ijik pada
ngomongké bab kuwi terus dadakan waé
Gusti Yésus ngadek nang tengahé lan
mbagèkké: "Tentrem anaa ing kowé!"
37 Murid-murid kabèh pada kagèt
lan wedi, mikiré weruh memedi.
38-39 Nanging Gusti Yésus ngomong:
"Kenèng apa kowé kok pada wedi lan
kenèng apa kok pada mangu-mangu?
Delokké tangan lan sikilku. Iki pantyèn
Aku tenan. Demèken déwé kéné awakku.
Apa memedi nduwé daging lan balung
kaya Aku iki. Kowé weruh déwé ta?"
40 Sak barengé ngomong ngono kuwi
Gusti Yésus nduduhké tangané lan sikilé.
41 Jalaran murid-muridé durung ngandel
sangking bungah lan nggumuné, Gusti
Yésus terus takon: "Apa nang kéné
ènèng apa-apa sing kenèng dipangan?"
42 Murid-muridé terus nggawa iwak
gorèngan sak iris. 43 Iwak sak iris mau
terus dipangan nang ngarepé murid-
muridé karo Gusti Yésus.
44 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
ngomong ngéné marang murid-
muridé: "Prekara-prekara iki wis tak
omongké marang kowé dongé Aku
ijik bebarengan karo kowé. Aku wis
ngomong nèk kabèh sing wis ditulis bab
Aku nang kitabé nabi Moses lan kitabé
para nabi liyané lan uga nang kitab
Masmur kudu klakon."
45 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
mbukak pikirané murid-muridé,
supaya pada dunung marang Kitab
Sutyi. 46 Gusti Yésus ngomong: "Nang
Kitab Sutyi wis ketulis nèk Kristus
kudu nglakoni sangsara lan tangi

menèh sangka pati ing telung dinané.
47 Uga wis ketulis nèk Jenengé
Kristus bakal dikabarké marang
kabèh bangsa, nèk Gusti Allah
ngekèki pangapura marang wong
sing pada ngakoni dosa-dosané lan
pada nglakoni urip sing anyar. Kabar
iki bakal digelarké molai nang kuta
Yérusalèm. 48 Lah kowé kabèh wis
nyeksèni bab prekara kuwi mau
kabèh. 49 Lan Aku déwé bakal ngekèki
marang kowé apa sing wis dijanji
karo Bapakku. Mulané kowé aja pada
lunga sangka kuta Yérusalèm ndisik,
nanging pada ngentènana tekané
kekuwatan sangka swarga kanggo
kowé."

Gusti Yésus munggah swarga

50 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
nggawa murid-muridé metu sangka
kuta Yérusalèm nang panggonan tyedek
karo désa Bétani. Nang kono Gusti
Yésus terus ngunggahké tangané lan
mberkahi murid-muridé. 51 Sak barengé
mberkahi mau, Gusti Yésus kaangkat
munggah nang swarga, pisah sangka
para muridé. 52 Murid-muridé terus pada
sujut nyembah marang Dèkné, terus
balik nang kuta Yérusalèm karo ati sing
bungah banget. 53 Murid-murid mau
terus ora lunga sangka Gréja Gedé lan
pada memuji lan maturkesuwun marang
Gusti Allah.

Kabar kabungahan sangka Gusti Allah miturut Yohanes

Tembungé Gusti Allah sumberé urip

1 1 Sakdurungé jagat digawé,
Tembung wis ènèng. Tembung
iki mauné nang nggoné Gusti Allah
lan Tembung iki ya pantyèn Gusti
Allah. 2 Sakdurungé jagat ènèng,
Tembung wis dadi siji karo Gusti Allah.
3 Sembarang ènèngé sangka Tembung
lan tanpa Tembung ya ora ènèng apa-
apa. 4 Tembung kuwi sumberé urip lan
urip kuwi dadi pepadangé manungsa.
5 Pepadang semlorot ing pepeteng lan
pepeteng ora bisa matèni.

Yohanes nggawèkké dalan Gusti Yésus

6-7 Enèng sakwijiné wong sing jenengé
Yohanes. Yohanes iki sing dikongkon
karo Gusti Allah dadi seksiné Pepadang.
Tekané Yohanes namung kanggo
ndunungké marang wong-wong, supaya
pada pretyaya marang Pepadang iki.
8 Yohanes déwé dudu Pepadang. Dèkné
namung ngabarké Pepadang kuwi sapa.
9 Pepadang sing sejati iki arep teka lan
madangi kabèh manungsa.
10 Tembung wis teka nang jagat.
Nanging senajana jagat iki ènèngé sangka
Dèkné, jagat ora nitèni Dèkné. 11 Tembung
nekani bangsané déwé, nanging bangsané
déwé ora gelem nampa Dèkné. 12 Nanging
kabèh wong sing nampa Dèkné lan
pretyaya marang Dèkné pada diaku anak
karo Gusti Allah. 13 Bisané dadi anaké
Gusti Allah kuwi ora jalaran manungsa
sing nglairké ora, nanging jalaran lair
sangka Gusti Allah.
14 Tembung dadi manungsa wujut
daging lan kulit. Dèkné manggon
tyampur karo awaké déwé. Awaké déwé
pada nyeksèni gedéné kwasané, sing
namung Anaké sing ora ènèng tunggalé
lan sing kebek kawelasan lan kabeneran,
bisa nampa sangka Bapaké.
15 Ya iki sing diomong karo Yohanes,
dongé dèkné ngabar-ngabarké, ngomong:
"Ya wong iki sing tak omong, dongé aku
ngomong: 'Sak mburiku bakal ènèng
wong teka, nanging Dèkné luwih ndisik
tenimbang aku, awit Dèkné wis ènèng
sakdurungé aku lair.' "
16 Kabetyikané Anaké Gusti Allah gedé
banget. Sangka lubèré kabetyikan kuwi
awaké déwé kabèh saben dina nampa
berkah tanpa mandek. 17 Bener, wèt-
wèté Gusti Allah tekané karo nabi Moses,
nanging Gusti Yésus Kristus sing nggawa
kabetyikané lan kawujutané Gusti Allah
marang awaké déwé. 18 Ora ènèng wong
siji waé sing tau weruh Gusti Allah,
nanging Anaké, sing ora ènèng tunggalé,
sing wujut Gusti Allah lan dadi siji karo
Bapaké, Dèkné sing ngétokké Gusti
Allah marang awaké déwé.

Tembungé Yohanes bab Kristus

19 Para penggedéné wong Ju nang kuta
Yérusalèm pada kongkonan para imam
lan para peladèné Gréja Gedé nang
nggoné Yohanes. Kongkon takon, dèkné
kuwi sakjané sapa.
20 Yohanes saurané ya blaka waé:
dèkné ngakoni nèk dudu Kristus.
21 "Lah kowé kuwi sapa? Apa kowé
kuwi menawa nabi Elia?"
"Dudu!"
"Apa kowé kuwi nabi sing kudu
teka?"

“Ya dudu!”
22 “Lah sapa? Mbok ngomong ta? Lah
mengko awaké déwé kongkon ngomong
apa karo wong-wong sing ngongkon
awaké déwé?”
23 Yohanes semaur nganggo tembungé
nabi Yésaya:
“Aku iki swara sing tyeluk-tyeluk
nang wustèn:
dalané dirata kanggo Gusti!”
24 Wong-wong sing pitakonan marang
Yohanes kuwi uga wong Farisi. 25 Wong
Farisi iki terus pada takon menèh
marang Yohanes: “Lah nèk kowé dudu
Kristus lan dudu nabi Elia lan dudu nabi
sing kudu teka, lah kowé kok mbaptisi
wong-wong?”
26 Yohanes semaur: “Kowé pada ngerti
nèk aku mbaptis karo banyu, nanging
nang tengahmu ènèng sakwijiné wong
sing kowé durung kenal. 27 Ora suwi
menèh kowé bakal weruh penggawéné
Dèkné. Nanging aku aja dipadakké karo
Dèkné, awit nalèni sepatuné Dèkné waé
aku durung pantes.”
28 Wong-wong sing pitakonan kuwi
mau nang désa Bétani, nang wétané laut
Yordan. Yohanes mbaptisi wong-wong
nang laut iki.

Gusti Yésus Tyempéné Gusti Allah

29 Ing ésuké Yohanes weruh Gusti
Yésus marani dèkné. Yohanes terus
ngomong: “Delokké kaé! Ya iku
Tyempéné Gusti Allah sing nebus
dosané manungsa. 30 Ya wong iki sing
tak omong kaé, nèk Dèkné bakal teka
sak mburiku, nanging ènèngé wis kawit
mbiyèn, sakdurungé aku lair. 31 Aku
déwé mauné ya durung nitèni Dèkné.
Nanging enggonku mbaptis karo banyu
kuwi supaya bangsa Israèl bisa nitèni
Dèkné kuwi sapa.”
32 Yohanes terus ngomong menèh:
“Aku weruh Roh Sutyi kaya manuk dara
medun sangka langit terus méntyloki
Dèkné. 33 Mauné aku ora nitèni Dèkné.
Nanging Gusti Allah sing ngongkon aku
mbaptis karo banyu, Gusti Allah déwé
ngomong marang aku: ‘Nèk kowé weruh
Roh Sutyi medun terus méntyloki wong,
ya wong kuwi sing bakal mbaptis karo
Roh Sutyi!’ 34 Saiki aku wis weruh déwé
karo mripatku, mulané aku ngerti tenan
nèk Dèkné kuwi Anaké Gusti Allah.”

Murid-muridé Gusti Yésus sing ndisik déwé

35 Ing ésuké Yohanes ya nang kono
menèh karo murid loro. 36 Kadung
Gusti Yésus liwat, Yohanes terus
nyawang Dèkné karo ngomong: “Yakuwi
Tyempéné Gusti Allah sing bakal dadi
kurbané manungsa.”
37 Murid loro mau krungu Yohanes
ngomong ngono, mulané terus pada
mèlu Gusti Yésus. 38 Gusti Yésus nolèh
mburi weruh wong loro mau mèlu
Dèkné terus takon: “Kowé pada arep
nang endi?”
Wongé pada semaur: “Guru, omahmu
nang endi?”
39 Gusti Yésus semaur: “Hayuk mèlu
Aku, mengko kowé lak weruh déwé!”
Mulané terus pada mèlu lan pada weruh
omahé sing dienggoni Gusti Yésus.
Mbenginé pada nginep nang kono, awit
tekané wis soré, kira-kira jam papat.
40 Murid loro mau sing krungu sangka
Yohanes terus mèlu Gusti Yésus, sing
siji jenengé Andréas, seduluré Simon
Pétrus. 41 Esuké Andréas terus gelis-
gelis nggolèki Simon, diomongi: “Awaké
déwé wis kepetuk karo Kristus, Juru
Slamet sing wis dijanji karo Gusti Allah!”
42 Andréas terus ngeterké Simon nang
nggoné Gusti Yésus.
Gusti Yésus nyawang Simon terus
ngomong: “Kowé kuwi lak Simon anaké
Yohanes ta? Saiki kowé tak jenengké
Kéfas!” (Tembung Kéfas kuwi tunggalé
waé karo Pétrus, tegesé: watu.)
43 Esuké Gusti Yésus kepéngin budal
nang Galiléa. Nang kana Dèkné kepetuk
karo Filipus. Gusti Yésus terus ngomong:
“Filipus, hayuk mèlua Aku!” 44 Filipus
kuwi manggoné nang Bètsaida, tunggalé
waé karo Andréas lan Pétrus. 45 Filipus
kadung ketemu karo Natanaèl terus
ngomong: “Awaké déwé wis kepetuk

karo Yésus, anaké Yosèf, wong Nasarèt.
Wong iki sing diomong nang Kitab karo
nabi Moses lan nabi liya-liyané."
46 Natanaèl semaur: "Wong Nasarèt?
Ah, sapa sing ngandel nèk Nasarèt kuwi
ngetokké barang betyik!"
Filipus semaur: "Mbok hayuk dititèni
déwé ta."
47 Gusti Yésus weruh Natanaèl teka
terus ngomong: "Wah, ya iki sing jenengé
wong jujur, wong sing kenèng dipretyaya.
Ya iki turunané wong Israèl tenan!"
48 Natanaèl terus semaur: "Lo, lah
Kowé kok ngerti aku iki sapa Gusti?"
Gusti Yésus semaur: "Sakdurungé
Filipus ngejèk kowé, Aku wis weruh
kowé, dongé kowé njagong nang ngisoré
wit anjir."
49 Natanaèl terus ngomong: "Gusti, ya
Kowé kuwi Anaké Gusti Allah tenan.
Kowé ratuné bangsa Israèl!"
50 Gusti Yésus semaur: "Apa kowé
ngomong ngono kuwi jalaran Aku
ngomong nèk Aku weruh kowé njagong
nang ngisor wit anjir? Dititèni ta! Kowé
bakal weruh lelakon-lelakon liyané
sing nggumun-nggumunké ngungkul-
ungkuli iki." 51 Gusti Yésus terus
ngomong menèh: "Titènana déwé ta!
Kowé bakal weruh langit menga lan
weruh mulékat-mulékaté Gusti Allah
pada munggah-medun ngladèni Anaké
Manungsa."

Kawinan nang kuta Kana

2 1 Let rong dina nang Kana,
sakwijiné kuta nang bawah Galiléa,
ènèng kawinan. Ibuné Gusti Yésus nang
kono. 2 Gusti Yésus lan murid-muridé
uga éntuk undangan, mulané ya pada
nang kono mbarang. 3 Kadung ombèné
wis entèk ibuné Gusti Yésus terus
ngomong marang Dèkné: "Yésus, wong-
wong kentèkan anggur."
4 Gusti Yésus semaur: "Bu, iki
urusanmu apa urusanku. Waktuku
durung teka kanggo tumandang."
5 Ibuné Gusti Yésus terus ngomong
marang para peladèn: "Apa tembungé
Yésus marang kowé pada ditandangi."
6 Nang kono ènèng kendi watu gedé-
gedé nenem. Kendi siji bisa ngemot
kira-kira satus liter. Kendi-kendi kuwi
wadah banyu wisuhan sutyi, manut
pernatané agamané wong Ju. 7 Gusti
Yésus terus ngongkon para peladèn
ngisèni kendi-kendiné karo banyu.
Kendiné terus diisèni kabèh sampèk
kebek. 8 Gusti Yésus terus ngomong:
"Njikuka setitik dikèkké pengarepé
pésta kongkon ngityipi!" Peladèné ya
manut waé. 9 Pengarepé pésta ora ngerti
blas bab sembarang iki. Sing ngerti
ya namung para peladèn sing ngisèni
kendiné. Kadung pengarepé pésta
ngityipi banyuné sing wis dadi anggur,
dèkné terus ngomong marang mantèné
lanang: 10 "Lumrahé ombèn sing énak
déwé disuguhké ndisik, lah nèk wong-
wong wis warek terus sing ora patèka
énak dietokké. Lah iki sing énak déwé
mandak mbok suguhké kèri!"
11 Tanda nang kuta Kana nang bawah
Galiléa iki tanda sing ndisik déwé,
kanggo ngétokké sepira gedéné kwasané
Gusti Yésus. Murid-muridé terus pada
pretyaya marang Dèkné.
12 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
budal nang kuta Kapèrnakum, bareng
karo ibuné, sedulur-seduluré lan murid-
muridé. Nanging ora nginep suwi nang
kono.

Gusti Yésus mèlu nang Gréja Gedé nang Yérusalèm

13 Saiki wis nyedeki riyaya Paskahé
wong Ju. Mulané Yésus budal nang
Yérusalèm. 14 Nang latarè Gréja Gedé
kono Gusti Yésus weruh wong-wong
dodolan. Enèng sing dodol sapi, liyané
dodol wedus lan uga ènèng sing dodol
manuk dara. Sing tukang ngijoli duwit
mbarang ya ènèng. 15 Gusti Yésus terus
nggawé petyut nganggo tali. Wong-
wong sing dodolan wedus-sapi terus
dikongkon lunga sangka kono, sak
kéwan-kéwané mbarang. Duwité sing
tukang ngijoli duwit disebar nang
lemah lan méja-méjané diglémpang-
glémpangké kabèh. 16 Sing dodol manuk

dara disenèni ngéné: “Digawa lunga
kabèh daganganmu kuwi! Omahé
Bapakku aja digawé pasar!” 17 Kadung
murid-muridé weruh lelakon iki, terus
pada kélingan tulisan nang Kitab sing
ngomong ngéné: “Gusti, katrésnanku
marang omahmu kaya geni murup.”
18 Para pengarepé wong Ju terus
ngomong: “Kowé kuwi sapa kok wani
ngongkon wong-wong lunga? Awaké
déwé kepéngin weruh tandané.”
19 Gusti Yésus semaur: “Mbok Gréja
Gedé iki dibubrah ta, sakjeroné telung
dina bakal tak dekné menèh.”
20 “Telung dina?” wong-wong mau
semaur. “Patang puluh nem taun suwéné
wong-wong nggawé Gréja iki, lah Kowé
kok wani ngomong nèk bisa ngedekké
ing telung dina?”
21 Sakjané Gusti Yésus ora ngomongké
bab Gréja Gedé iki, nanging bab badané
Dèkné déwé. 22 Let suwi, dongé Gusti
Yésus wis tangi menèh sangka pati,
murid-muridé terus pada kélingan sing
diomong karo Gusti Yésus iki.
23 Dongé riyaya Paskah Gusti Yésus
nindakké tanda-tanda sing nggumun-
nggumunké nang Yérusalèm kono.
Mulané wong okèh terus pada pretyaya
marang Dèkné. 24-25 Nanging Gusti Yésus
déwé ora ngandel marang wong-wong
kuwi, awit Dèkné ngerti atiné siji-
sijiné. Ora usah ènèng sing ngomongi
Dèkné apa-apa, Gusti Yésus déwé ngerti
njeroné atiné manungsa.

Bab lair sepisan menèh

3 1 Enèng wong Farisi sing jenengé
Nikodémes, pengarepé agama Ju.
2 Ing sakwijiné wengi Nikodémes mara
nang nggoné Gusti Yésus ngomong: “Gusti,
awaké déwé ngerti nèk enggonmu mulangi
awaké déwé kuwi sangka kongkonané
Gusti Allah déwé. Awit nèk dudu Gusti
Allah déwé sing ngongkon Kowé, Kowé ora
bisa ngekèki tanda-tanda sing nggumunké.”
3 Gusti Yésus terus semaur:
“Dirungokké sing apik: ora ènèng wong
bisa ngrasakké Kratoné Gusti Allah, nèk
wong kuwi ora lair sepisan menèh.”
4 Nikodémes takon: “Mosok wong wis
tuwa bisa lair menèh? Lah kepriyé kuwi?
Mosok mlebu nang wetengé ibuné terus
dilairké menèh?”
5 Gusti Yésus semaur: “Iki dirungokké
sing apik tenan! Sapa sing ora lair
sangka banyu lan sangka Roh Sutyi
ora bakal bisa mlebu Kratoné Gusti
Allah. 6 Manungsa kuwi ya namung bisa
nglairké urip kamanungsan, nanging
sing lairé sangka Roh Sutyi kuwi urip
ing roh. 7 Mulané kowé aja nggumun
Aku mau ngomong: ‘Kowé kudu dilairké
sepisan menèh!’ 8 Angin kaé mlakuné
sak karepé. Awaké déwé krungu
swarané, nanging ora weruh sangka
ngendi tekané lan nang endi parané.
Wong sing dilairké menèh karo Roh
Sutyi ya kaya ngono kuwi.”
9 Nikodémes terus ngomong: “Lah
kaya ngono kuwi bisané kepriyé?”
10 Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi
lak sakwijiné guru sing kesuwur banget
ta nang Israèl? Lah bab kaya ngono
waé kok ora dunung. 11 Ngandela ta,
Aku ngerti apa sing tak omong lan
Aku ngomongké bab sing Aku weruh
déwé. Nanging kowé pada ora pretyaya
marang Aku. 12 Bab sing dialami
manungsa ing saben dinané waé
kowé ora pada pretyaya, lah nèk Aku
ngomongké bab sing sangka swarga
menèh kowé ngandela! 13 Durung
tau ènèng wong siji waé munggah
nang swarga, kejaba namung Anaké
Manungsa sing tekané sangka swarga
medun nang jagat kéné.
14 “Kowé ngerti déwé ta, nabi Moses
mbiyèn nang wustèn nggawé ula-
ulaan terus diunggahké duwur nang
kayu, supaya wong-wong sing dityokot
ula nèk nyawang ula-ulaan kuwi ora
bisa mati; Anaké Manungsa uga bakal
diunggahké nang kayu, kaya ulané
nabi Moses kuwi. 15 Dadiné sapa sing
pretyaya marang Dèkné bakal nduwèni
urip langgeng. 16 Awit katrésnané
Gusti Allah marang manungsa gedé
banget, nganti Dèkné masrahké Anaké
sing ora ènèng tunggalé, supaya saben

wong sing pretyaya marang Dèkné ora
tiba ing karusakan, nanging nduwèni
urip langgeng. 17 Gusti Allah enggoné
ngongkon Anaké medun nang jagat
kéné ora kongkon nyalahké manungsa,
nanging kongkon dadi Juru Slameté
manungsa.

18 “Sapa sing pretyaya marang Dèkné
ora bakal disalahké, nanging sapa sing
ora gelem pretyaya kuwi wis disalahké,
awit ora pretyaya marang jenengé
Anaké Gusti Allah sing ora ènèng
tunggalé. 19 Salahé manungsa kuwi
ngéné: Pepadang teka nang jagat kéné,
nanging manungsa malah pada seneng
marang pepeteng tenimbang marang
pepadang, awit klakuané ala. 20 Pantyèn,
lumrahé, wong sing nglakoni ala kuwi
ora seneng marang pepadang lan sak
inter-interé nglungani pepadang, awit
wedi nèk salahé konangan. 21 Nanging
wong sing nglakoni sing bener kuwi
malah nggolèki pepadang, supaya bisa
kétok nèk sing dilakoni dèkné kuwi
manut kekarepané Gusti Allah.”

Gusti Yésus lan Yohanes Pembaptis

22 Sakwisé kuwi Gusti Yésus lan
murid-muridé pada budal nang bawah
Yudéa. Suwéné nang kono Gusti Yésus
mbaptisi wong-wong sing pretyaya.
23-24 Yohanes uga mbaptisi wong-wong,
awit dèkné durung dilebokké nang
setrapan. Yohanes mbaptis nang désa
Enon, tyedek karo kuta Salim, awit nang
kono okèh banyuné. Wong-wong pada
teka mbrono lan pada dibaptis.

25 Saiki murid-muridé Yohanes
Pembaptis pada bantah-bantahan
karo wong Ju liyané bab wisuh sutyi.
26 Mulané murid-muridé mau terus mara
nang nggoné Yohanes ngomong: “Guru,
wong sing mbok omongké kaé, sing
kepetuk karo kowé nang abrahané laut
Yordan kaé lo, Dèkné mbaptis wong-
wong mbarang lan wong okèh sing mara
mbrono.”

27 Yohanes semaur: “Ya malah apik
ta? Manungsa kuwi bisané nduwé
apa-apa namung jalaran Gusti Allah
ngekèki. 28 Kowé wis pada krungu déwé
nèk aku iki dudu Kristus. Aku namung
dikongkon teka ndisik nggawèkké dalan
Dèkné. 29 Mantèn wédok kuwi sing
nduwèni ya namung mantèné lanang.
Kantyané mantèné lanang bungah
banget nèk weruh mantèné lega. Kaya
ngono uga aku iki. Saiki aku bungah
tenan. 30 Aku suwi-suwi kudu mundur,
malah Dèkné sing kudu maju.

31 “Aku iki mung wong jagat kéné,
mulané sing tak omong ya manut
tyarané jagat. Dèkné tekané sangka
swarga, mulané Dèkné ngungkuli sak
kabèhé. 32 Sing dirembuk Dèkné kuwi
barang sing Dèkné weruh lan krungu
déwé, nanging ora ènèng sing pretyaya.
33 Wong sing pretyaya marang Dèkné
kuwi pada ngakoni nèk Gusti Allah
bener sak kabèhé. 34 Pantyèn, sing
dikongkon karo Gusti Allah kuwi mesti
ya namung ngetokké tembungé Gusti
Allah. Gusti Allah sing ngekèki Rohé
tanpa wates marang Dèkné. 35 Gusti
Allah Bapaké nrésnani Anaké lan
sembarang wis dipasrahké marang
Dèkné. 36 Wong sing pretyaya marang
Anaké Gusti Allah kuwi nduwèni urip
langgeng, sing ora gelem pretyaya ora
bakal ngrasakké urip iki, nanging bakal
nyangga setrapané Gusti Allah sak
terusé.”

Gusti Yésus omong-omongan karo wong wédok sangka bawah Samaria

4 1-3 Wong Farisi pada krungu nèk
sing mèlu lan sing dibaptis karo
Gusti Yésus okèhé ngungkuli sing mèlu
Yohanes. (Sakjané sing mbaptis dudu
Gusti Yésus déwé, nanging murid-
muridé.) Kadung Gusti Yésus krungu bab
iki, Dèkné terus lunga sangka bawah
Yudéa lan balik menèh nang bawah
Galiléa. 4 Dèkné kudu liwat bawah
Samaria.

5-6 Kira-kira jam rolas awan Dèkné
tekan sakwijiné kuta nang Samaria sing
jenengé Sikar, ora adoh karo keboné
Yosèf mbiyèn sing dikèki karo Yakub,
bapaké. Nang kebon kono ènèng sumuré,

yakuwi sumuré Bapa Yakub. Sangking
keselé, Gusti Yésus terus lèrèn nang
kono. Dèkné njagong nang pinggiré
sumur mau.
7-8 Ora let suwi ènèng wong wédok
Samaritan teka arep nimba banyu. Iku
dongé Gusti Yésus njagong déwé nang
sumur kono, awit murid-muridé pada
lunga nang kuta tuku pangan. Gusti
Yésus terus njaluk ngombé marang
wongé.
9 Wong wédoké semaur: “Kowé
kuwi wong Ju, lah kok wani njaluk
ngombé marang aku, wong Samaritan?”
(Lumrahé wong Ju ora omong-omongan
karo wong Samaritan.)
10 Gusti Yésus terus ngomong: “Nèk
kowé ngerti pawèhé Gusti Allah lan nèk
kowé ngerti sapa sing njaluk ngombé
marang kowé iki, mesti malah kowé
déwé sing bakal njaluk ngombé marang
Aku lan Aku bakal ngekèki kowé banyu
sing marakké urip.”
11 Wong wédok mau terus semaur:
“Lah kowé ora nggawa timba, katik
sumuré jeru pisan. Kepriyé enggonmu
arep njikuk banyu sing marakké urip
iki? 12 Sumur iki tinggalané Bapa Yakub.
Dèkné déwé mbiyèn ngombé banyuné
sumur iki, uga anak-anaké lan ingon-
ingoné. Lah apa kowé ngungkuli Bapa
Yakub, kok arep ngekèki banyu sing
ngungkuli banyuné Bapa Yakub?”
13-14 Gusti Yésus terus ngomong:
“Kabèh wong sing ngombé banyu iki
bakal ngelak menèh, nanging sapa sing
ngombé banyu sing sangka nggonku ora
bakal ngelak menèh slawasé. Banyu sing
sangka nggonku ndadèkké sumur sing
mili terus ngetokké banyu sing marakké
urip slawasé.”
15 Wong wédoké terus ngomong:
“Gusti, mbok aku dikèki banyu sing
mbok omong kuwi ta! Dadiné aku
ora bakal ngelak menèh lan ora usah
mbréné menèh nimba banyu.”
16 Gusti Yésus ngomong: “Kana bojomu
dityeluk terus balik mbréné menèh!”
17 Wongé semaur: “Aku ora nduwé
bojo Gusti.”
Gusti Yésus terus ngomong: “Pantyèn
kowé ora goroh nèk kowé ngomong ora
nduwé bojo. 18 Awit kowé wis kawin ping
lima lan wong sing saiki manggon karo
kowé kuwi dudu bojomu déwé. Pantyèn
kowé ora goroh!”
19 Wong wédoké ngomong: “Gusti,
aku saiki ngerti nèk Kowé kuwi nabi.
20 Mbah-mbahané awaké déwé mbiyèn-
mbiyèné pada nyembah Gusti Allah
nang gunung iki. Nanging wong Ju
mulangi nèk nyembah Gusti Allah kuwi
kuduné namung nang kuta Yérusalèm.
Kuwi sakjané kepriyé ta?”
21 Gusti Yésus ngomong: “Yu, ngandela
ta, bakal ènèng wantyiné kowé ora
bisa nyembah Gusti Allah nang gunung
kéné lan uga ora bisa nang Yérusalèm.
22 Kowé kuwi wong Samaritan ora
ngerti sapa sing mbok sembah, nanging
awaké déwé ngerti, awit wong sing
bakal nylametké jagat kuwi tekané
sangka bangsa Ju. 23 Ora dadi sebab
nang panggonan endi awaké déwé
sing nyembah Gusti Allah, nanging
sing dadi sebab kuwi kepriyé awaké
déwé sing nyembah. Panyembah sing
sak mestiné kuwi panyembah sing
sangka Roh Sutyi lan sangka ati sing
resik. Gusti Allah kepéngin disembah
mengkono kuwi. Pantyèn, wiwit saiki
manungsa bisa nyembah Gusti Allah
sing sak beneré. 24 Gusti Allah iku wujut
Roh. Pasembahan sing temenan kuwi ya
pasembahan sing ing roh lan sangka ati
sing resik.”
25 Wong wédok mau terus ngomong
marang Gusti Yésus: “Aku ngerti nèk
Kristus, Juru Slamet sing dijanji karo
Gusti Allah, bakal teka. Mbésuk nèk
Dèkné teka, Dèkné sing bakal ndunung-
ndunungké awaké déwé bab prekara iki
kabèh.”
26 Gusti Yésus semaur: “Kristus kuwi
ya Aku, sing ngomong karo kowé iki!”
27 Dongé Gusti Yésus ijik omong-
omongan karo wong wédoké,
murid-muridé terus pada teka. Kabèh
kagèt weruh Gusti Yésus omong-
omongan karo wong wédok, nanging ora

ènèng sing wani takon apa perluné lan
apa sing diomong.
28 Wong wédoké malah terus mblayu
mulih nang kuta, kendiné ditinggal nang
kono. Tekan nggoné terus nyeluki wong-
wong ngomong: 29 “Hayuk mèlu aku ta!
Aku kepetuk wong sing ngomongi aku
bab kabèh lelakoné uripku, senajan aku
ora kenal wongé. Menawa waé Dèkné
Kristus!” 30 Wong-wong terus pada lunga
sangka kuta marani Gusti Yésus.
31 Murid-muridé terus ngomong
marang Gusti Yésus: “Gusti, mbok
mangan ndisik ta?”
32 “Ora,” Gusti semaur, “Aku nduwé
pangan liyané, nanging kowé ora ngerti
apa!”
33 Murid-muridé terus pada takon
marang sakpada-pada: “Apa wis ènèng
sing ngekèki mangan Dèkné ya?”
34 Gusti Yésus semaur: “Panganku
kuwi nglakoni kekarepané Gusti Allah
sing ngongkon Aku lan Aku kudu
ngrampungké penggawéanku! 35 Kowé
lak ngomong ta: ‘Patang sasi menèh
terus panèn.’ Nanging pada disawang
déwé, sawah-sawahé wis kuning kudu
dienèni. 36-37 Sing tukang panèn wis
nampa upahé. Wis nglebokké panènané
penggawéané, yakuwi wong-wong sing
pada nampa urip langgeng. Saiki sing
nyebar lan sing panèn pada bungah
kabèh loro. Bener sing ngomong: ‘Sing
siji nyebar, liyané panèn.’ 38 Kowé kuwi
pada tak kongkon ngenèni sebarané
liyané. Liyané sing kemringet, nanging
kowé sing panèn.”
39 Wong Samaritan pirang-pirang
sangka kuta terus pada pretyaya nèk
Gusti Yésus kuwi Kristus. Bisané ngerti
ya sangka paseksiné wong wédok mau,
sing ngomong nèk Gusti Yésus ngerti
lelakoné uripé dèkné. 40 Mulané wong-
wong terus pada nyuwun marang Gusti
Yésus kongkon nginep nang kutané.
Gusti Yésus ya terus nginep rong dina
nang kono.
41 Wong-wong pada ngrungokké
piwulangé Gusti Yésus, mulané sing
pada pretyaya terus tambah okèh
banget. 42 Wong-wong iki pada ngomong
karo wong wédoké: “Awaké déwé saiki
pretyaya tenan, nanging ora namung
jalaran kowé ngomongi awaké déwé, ora,
nanging awaké déwé saiki wis krungu
déwé. Mulané awaké déwé ngerti
tenan nèk pantyèn Dèkné Kristus, sing
nylametké jagat.”

Gusti Yésus nambani anaké amtenar gedé

43 Sakwisé rong dina kuwi Gusti Yésus
terus mlaku terus nang bawah Galiléa.
44-45 Nang Galiléa kono wong-wong pada
bungah banget ditekani Gusti Yésus,
senajan Dèkné déwé ngomong nèk nabi
kuwi nang negarané déwé ora diajèni.
Nanging saiki pada ngerti kwasané
Gusti Yésus, awit dongé pada mèlu nang
Yérusalèm wayah Paskah wong-wong
pada weruh Dèkné nindakké barang
sing nggumun-nggumunké.
46 Gusti Yésus terus teka nang kuta
Kana menèh. Ya nang kuta iki Gusti
Yésus ndadèkké banyu dadi anggur,
dongé Dèkné teka sepisanan nang kéné.
Enèng wong sangka Kapèrnakum sing
anaké lanang lara. Wong iki amtenar
gedé nang palèsé ratuné. 47 Wongé
krungu nèk Gusti Yésus wis balik nang
Galiléa, wis ora nang Yudéa menèh.
Anaké wongé lara nemen, wis arep mati,
mulané wongé terus mara nang nggoné
Gusti Yésus lan nyuwun Dèkné supaya
mèlu mulih nambani botyahé. 48 Gusti
Yésus mandak ngomong: “Kowé nèk ora
pada weruh tanda karo mripatmu déwé
ora gelem pretyaya!”
49 Nanging wongé ngetyek waé
nyuwun Gusti Yésus: “Mbok melas ta
Gusti, hayuk mèlu ta. Mengko anakku
ndak mati!”
50 Gusti Yésus semaur: “Wis, kana
mulih waé. Anakmu wis mari.”
Wongé pretyaya tembungé Gusti Yésus,
mulané terus mulih. 51 Nang dalan dèkné
dipapak karo para peladèné. Para peladèn
mau ngomong nèk botyahé wis mari.
52 Wongé terus takon jam pira botyahé
mari. Wong-wong semaur: “Wingi jam

siji!” 53 “Jam siji!” Wongé terus kélingan
nèk iki wantyiné dongé Gusti Yésus
ngomong marang Dèkné: “Kana mulih!
Anakmu wis mari!” Mulané dèkné lan
wong sak omah kabèh pada pretyaya
marang Gusti Yésus.
54 Nang Galiléa kéné iki tanda
kwasané Gusti Yésus sing nomer loro.
Lelakon iki ora let suwi sakwisé Dèkné
teka sangka Yudéa.

Gusti Yésus nambani wong ing dina sabat

5 1 Ora let suwi Gusti Yésus budal
nang Yérusalèm, arep mèlu
ngguyupi riyayané wong Ju. 2 Nang
Yérusalèm kono, ora adoh karo Lawang
Wedus, ènèng blumbangé, sing ing
basa Ibrani jenengé Betèsda. Blumbang
iki diubengi karo gadri lima. 3 Gadri-
gadriné kuwi kebek karo wong lara sing
pating glétak nang kono. Enèng sing
lamur, liyané lumpuh lan uga ènèng sing
pintyang mbarang. Wong-wong iki pada
ngentèni obahé banyuné blumbang kono.
4 Awit ènèng wantyiné mulékat medun
ngobahké banyuné. Nèk banyuné obah,
sapa sing nyemplung ndisik ya bakal
mari, ora perduli apa larané. 5 Nang
kono ènèng wong sing wis lara telung
puluh wolu taun suwéné. 6 Gusti Yésus
weruh wongé lan ngerti nèk wong kuwi
wis lara suwi banget, mulané ditakoni:
“Apa kowé kepéngin mari tenan?”
7 Wongé semaur: “Lah kepriyé, aku ora
nduwé sapa-sapa sing ngedunké aku nèk
banyuné obah! Nèk aku arep nyemplung,
aku wis kedisikan liyané.”
8 Gusti Yésus terus ngomong marang
wongé: “Kowé ngadeka! Klasamu digulung
lan mlakua!” 9 Wongé terus sakwat mari,
nggulung klasané terus mlaku.
Kuwi tiba dina sabat. 10 Mulané para
penggedéné bangsa Ju terus nyenèni
wong sing ditambani karo Gusti Yésus
kuwi, ngomong: “Saiki lak dina sabat ta?
Kowé ora kenèng manggul klasamu.”
11 Nanging wongé semaur: “Lah aku
dikongkon karo wong sing nambani aku
kongkon manggul klasaku lan mlaku!”
12 “Sapa sing ngongkon kowé?”
13 Nanging wongé ora ngerti sapa sing
nambani dèkné, awit Gusti Yésus wis
lunga, jalaran nang kono wongé malih
okèh banget.
14 Ora let suwi Gusti Yésus kepetuk
wongé nang Gréja Gedé. Gusti Yésus
terus ngomong marang dèkné: “Saiki
kowé wis mari ta! Aja nglakoni barang
sing ora apik menèh, mengko kowé ndak
tiba ing kasangsaran sing ngungkul-
ungkuli mauné.”
15 Wongé terus lunga nang nggoné
para penggedéné bangsa Ju, ngomongi
nèk sing nambani dèkné kuwi Gusti
Yésus. 16 Mulané para penggedé
mau arep nyekel Gusti Yésus, awit
Dèkné nambani wong ing dina sabat.
17 Nanging Gusti Yésus ngomong marang
wong-wong kuwi: “Bapakku ora lèrèn
enggoné tandang betyik, uga ora lèrèn
ing dina sabat, mulané Aku uga ya
nulungi wong terus, ora perduli ing dina
apa.”
18 Tembungé Gusti Yésus kuwi
marakké para penggedé tambah
jèngkèlé lan pada kepéngin matèni
Dèkné. Wong-wong kepéngin matèni
Gusti Yésus kuwi ora namung jalaran
Dèkné nerak wèté dina sabat, nanging
uga jalaran Dèkné ngarani nèk Gusti
Allah kuwi Bapaké, tegesé Dèkné
madakké Dèkné déwé karo Gusti Allah.

Pangwasané Anaké Gusti Allah

19 Gusti Yésus ngomong ngéné marang
wong-wong mau: “Aku arep ngomong
sak beneré. Aku ora bisa nindakké
apa-apa sangka karepku déwé, nanging
Aku nuruti karepé Bapakku. Apa sing
ditindakké karo Gusti Allah Bapakku,
yakuwi tak tindakké uga. 20 Bapakku
nrésnani Aku. Dèkné nduduhké
sembarang marang Aku, sembarang
sing ditindakké karo Dèkné. Nambani
wong kuwi durung apa-apa. Dèkné
bakal nduduhké lelakon sing ngungkul-
ungkuli kuwi, supaya kowé pada
nggumun kabèh! 21 Kaya enggoné Gusti
Allah Bapakku nangèké wong mati

bisa urip menèh, Aku uga ngekèki urip
marang sapa waé sak karepku. 22 Gusti
Allah déwé ora ngrutu sapa-sapa. Kwasa
kanggo ngrutu kuwi wis dipasrahké
marang Anaké. 23 Dadiné wong kabèh
kudu ngajèni marang Anaké, kaya
enggoné ngajèni marang Gusti Allah
Bapaké. Sapa sing ora ngajèni marang
Anaké ya ora ngajèni marang Gusti
Allah Bapaké sing ngongkon Anaké."

24 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
"Kowé tak omongi sak beneré! Sapa sing
ngrungokké tembungku lan pretyaya
marang sing ngongkon Aku, wong kuwi
nduwèni urip langgeng. Dèkné ora
bakal disetrap, awit wis utyul sangka
pati lan mlebu ing urip. 25 Ngandela
Aku ta! Ora suwi menèh sing pada
mati bakal krungu swarané Anaké
Gusti Allah. Sapa sing krungu swarané
bakal urip. Sing tak omong iki saiki
wis molai klakon. 26 Gusti Allah Bapaké,
sing ngekèki urip marang sembarang
ing donya kéné, Dèkné wis ngekèkké
kwasané marang Anaké, mulané
Anaké uga bisa ngekèki urip marang
sembarang ing donya. 27 Gusti Allah
Bapaké uga wis ngekèki kwasa marang
Anaké kanggo ngrutu manungsa, awit
Dèkné kuwi Anaké Manungsa. 28 Aja
kagèt lan aja nggumun! Mbésuk wong-
wong sing wis dikubur bakal krungu
swarané. 29 Sing mauné pada nindakké
betyik bakal tangi nampa kauripan. Sing
pada nindakké ala bakal tangi nampa
setrapané. 30 Aku ora bisa nindakké apa-
apa sangka karepku déwé. Aku manut
karepé Gusti Allah. Uga nèk Aku ngrutu
manungsa, Aku manut karepé Gusti
Allah, mulané ya sak beneré. Aku ora
nuruti karepku déwé, nanging karepé
Gusti Allah, sing ngongkon Aku."

Gusti Yésus nduwé seksi

31 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
"Nèk Aku déwé sing ngomongké bab
Aku, bener kowé nèk ora gelem pretyaya.
32 Nanging Gusti Allah sing ngomongké
bab Aku. Aku ngerti nèk Dèkné ora
goroh. Apa sing diomong karo Dèkné
bab Aku kuwi tenan. 33 Kowé pada
kongkonan takon marang Yohanes bab
Aku. Apa dèkné goroh bab Aku? Lak
ora ta? 34 Aku ngomong ngono kuwi
ora jalaran Aku mbutuhké paseksiné
manungsa, nanging jalaran Aku
kepéngin nèk kowé nampa keslametan.
35 Yohanes kuwi kaya dian sing murup
lan madangi lan namung sak untara
kowé gelem kepadangan dian kuwi.
36 Nanging Aku nduwèni seksi sing
ngungkul-ungkuli paseksiné Yohanes.
Awit penggawé-penggawé kongkonané
Gusti Allah Bapakku sing tak tindakké
saiki ngujutké nèk Gusti Allah déwé
sing ngongkon Aku. 37 Gusti Allah
sing ngongkon Aku, Dèkné déwé wis
ngomongké bab Aku, senajana kowé
durung tau krungu swarané lan weruh
rupané. 38 Mulané pituturé Gusti Allah
ora bisa manggon ing atimu, awit kowé
ora pretyaya marang Aku, kongkonané
Gusti Allah. 39 Kowé pada nyinau Kitab
Sutyi, awit kowé mikir nèk kuwi bisa
ngekèki urip langgeng. Lah Kitab Sutyi
kuwi ngomongké bab sapa? Apa ora
ngomongké bab Aku? 40 Nanging kowé
ora gelem mara nang nggonku supaya
bisa nampa urip langgeng.

41 "Aku ora kepéngin mbok elem.
42 Lan Aku wis ngerti nèk kowé ora
trésna marang Gusti Allah. 43 Aku teka
jalaran Gusti Allah Bapakku ngongkon
Aku, nanging Aku mbok tampik. Nèk
ènèng wong liyané sing tekané sangka
karepé déwé malah mbok tampa.
44 Kowé ora pada nggolèk lem-lemané
Gusti Allah sing siji. Kowé namung
kepéngin dielem manungsa, mulané
kowé ora bisa pretyaya. 45 Aja mikir
nèk Aku bakal nyalahké kowé nang
nggoné Gusti Allah Bapakku. Nanging
nabi Moses déwé, sing mbok jagakké,
dèkné sing nyalahké kowé. 46 Kowé kuwi
ora pretyaya marang nabi Moses. Awit
nèk kowé pretyaya marang nabi Moses,
kowé mesti ya pretyaya marang Aku,
awit sing ditulis karo nabi Moses kuwi
ya ngomongké bab Aku. 47 Nanging nèk
kowé ora pretyaya marang sing ditulis

karo nabi Moses, mosok kowé ya bakal
pretyaya tembungku?”

Gusti Yésus ngekèki mangan marang wong limang èwu

6 1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
ngabrah mér Galiléa. Mér iki
uga jenengé mér Tibérias. 2 Wong
okèh banget pada ngetutké Dèkné,
awit wis pada weruh penggawé sing
nggumun-nggumunké, dongé Dèkné
nambani sing lara. 3 Gusti Yésus terus
munggah gunung lan njagong nang
kono karo murid-muridé. 4 Saiki riyaya
Paskah wis tyedek. 5 Kadung Gusti
Yésus nyawang kiwa-tengen Dèkné
weruh wong okèh gemruduk pada teka.
Mulané Dèkné terus takon marang
rasul Filipus: “Ngendi sing dodol roti
kanggo ngekèki mangan wong-wong
kabèh iki ya?” 6 Sakjané Gusti Yésus wis
ngerti kepriyé enggoné arep ngekèki
mangan wong-wong iki, nanging Dèkné
namung kepéngin ngerti sepira gedéné
pengandelé rasul Filipus.
7 Rasul Filipus semaur: “Gusti, duwit
sak tumpuk waé ijik kurang kanggo
nukokké mangan wong seméné
okèhé iki, senajana namung dikèki
saktyuwil-saktyuwil!”
8-9 Rasul Andréas, adiké rasul Pétrus,
terus ngomong: “Lah iki ènèng botyah
nduwé roti lima lan iwak loro. Nanging
apa ya sampé kanggo wong seméné
okèhé?”
10 Gusti Yésus terus ngomong marang
murid-muridé: “Wong-wong pada
kongkon njagong kabèh!” Wong-wong
terus pada njagong nang suketan.
Namung wong lanangé kira-kira ènèng
limang èwu okèhé. 11 Gusti Yésus
terus njikuk rotiné. Sakwisé Dèkné
maturkesuwun marang Gusti Allah
rotiné terus diedum. Iwaké mbarang,
sakwisé didongakké terus diedum-
edumké. Kabèh mangan sak wareké.
12 Kadung wis warek kabèh Gusti
Yésus terus ngongkon murid-muridé
nglumpukké turahané, supaya ora ènèng
sing dietyèh-etyèh. 13 Turuhané roti
lima mau dilumpukké kabèh éntuk rolas
ténggok.
14 Wong-wong pada nggumun weruh
lelakon kaya ngono kuwi, mulané
ngomong: “Pantyèn tenan, wong iki
nabi sing kudu teka, nabi sing diarep-
arep karo awaké déwé.” 15 Saiki Gusti
Yésus ngerti nèk wong-wong arep meksa
Dèkné kongkon dadi ratuné, mulané
Dèkné terus lunga menèh munggah
gunung, déwékan.

Gusti Yésus mlaku nang nduwuré banyu

16-17 Kadung wis surup murid-muridé
terus pada numpak prauné arep ngabrah
nang kuta Kapèrnakum. Saiki wis
molai peteng, nanging Gusti Yésus
durung nututi. 18 Anginé selot banter
lan ombaké ya selot gedé. 19 Kadung
wis ndayung kira-kira limang kilomèter
murid-murid mau weruh Gusti Yésus
mlaku nang nduwuré banyu nyedeki
prauné. Kabèh pada wedi. 20 Nanging
Gusti Yésus ngomong: “Aja pada
wedi! Iki Aku!” 21 Murid-muridé terus
nembung Gusti Yésus supaya mèlu
numpak prauné. Nanging ora suwi, awit
prauné wis tekan nggoné.

Wong-wong nggolèki Gusti Yésus

22-24 Ing ésuké wong pirang-pirang
pada teka menèh nang panggonan
sing ing winginé Gusti Yésus ngedum
roti. Wong-wong iki mikiré Gusti Yésus
ijik nang kono, awit wingi namung
ènèng prau siji lan prau iki digawa
ngabrah karo murid-muridé. Wong-
wong weruh nèk Gusti Yésus ora mèlu
ngabrah. Nanging kadung Gusti Yésus
ora ketemu nang kono, wong-wong terus
pada ngabrah nang Kapèrnakum karo
prau-prau sing teka sangka kuta Tibérias.
Wong-wong arep nggolèki Gusti Yésus.

Gusti Yésus kuwi roti sing ngekèki urip

25 Nang abrahan kono wong-wong
terus nemu Gusti Yésus, terus pada
takon: “Guru, lah kapan Kowé mbréné?”

[26] Gusti Yésus semaur: "Aku ngerti
apa jalarané kowé pada nggolèki Aku.
Kowé nggolèki Aku jalaran kowé wis
pada mangan roti sampèk warek. Ora
jalaran kowé dunung tegesé tanda-tanda
sing tak tindakké! [27] Aja nggolèk pangan
sing bakal entèk, nanging pada nglumui
nggolèk pangan sing ora ènèng entèké,
pangan sing bisa ngekèki urip langgeng.
Anaké Manungsa sing bisa ngekèki
pangan iki. Gusti Allah Bapakku wis
ngekèki kwasa marang Aku."
[28] Wong-wong terus takon:
"Kekarepané Gusti Allah kuwi kepriyé
ta? Awaké déwé kudu nglakoni apa
waé?"
[29] Gusti Yésus semaur: "Kekarepané
Gusti Allah kuwi namung iki: kowé
kudu pretyaya marang Aku, awit Aku
kongkonané Gusti Allah."
[30] Wong-wong terus ngomong:
"Nèk ngono, apa tandané nèk Kowé
kongkonané Gusti Allah? Awaké déwé
kepéngin weruh supaya bisa pretyaya
marang Kowé. [31] Mbah-mbahané awaké
déwé mbiyèn ya ora tau kekurangan
pangan nang wustèn, awit dirangsumi
roti sangka swarga karo nabi Moses,
kaya sing ketulis nang Kitab: 'Dèkné
ngekèki mangan roti sangka swarga
marang wong-wong.' "
[32] Gusti Yésus terus ngomong: "Tak
omong sak beneré, dudu nabi Moses sing
ngekèki roti sangka swarga, nanging
Gusti Allah Bapakku. Dèkné sing
ngekèki roti sangka swarga, yakuwi
roti sing sejati. [33] Roti sing sangka
nggoné Gusti Allah kuwi ya roti sing
medun sangka swarga lan ngekèki urip
langgeng marang manungsa."
[34] Wong-wong terus nembung: "Guru,
awaké déwé mbok dikèki roti iku sak
terusé ta?"
[35] Gusti Yésus semaur: "Ya Aku iki
roti sing ngekèki urip. Sapa sing mara
nang nggonku ora bakal ngelih menèh
lan sapa sing pretyaya marang Aku ora
bakal ngelak menèh. [36] Aku pantyèn
wis ngomong! Senajan kowé weruh
Aku lan penggawéku, kowé ora pada
pretyaya marang Aku. [37] Nanging ènèng
sing pada teka marani Aku, yakuwi
wong sing dipilih lan sing dipasrahké
marang Aku karo Gusti Allah Bapakku.
Wong sing pada teka marani Aku
kuwi ora bakal tak tampik. [38] Aku
medun sangka swarga kuwi ora arep
nglakoni kekarepanku déwé, nanging
Aku nglakoni kekarepané Gusti Allah
sing ngongkon Aku. [39] Lah kekarepané
Gusti Allah kuwi apa? Ya iki: wong sing
wis dipasrahké marang Aku kuwi aja
sampèk ènèng sing ilang siji-sijia. Malah
mbésuk, ing dina sing kèri déwé, dina
sing wis dityawiské karo Gusti Allah,
wong-wong iki bakal tak tangèkké
sangka pati. [40] Kekarepané Gusti Allah
Bapakku kuwi ngéné: sapa sing nitèni
nèk Aku Anaké lan pretyaya ing Aku
bakal nduwèni urip langgeng lan bakal
tak tangèkké ing dina kuwi."
[41] Wong-wong terus pada nggremeng.
Ora pada ngandel apa sing diomong
karo Gusti Yésus, ora ngandel nèk
Dèkné roti sangka swarga. [42] "Mosok?
Dèkné lak anaké Yosèf lan Maria ta? Lah
kok wani ngomong nèk Dèkné medun
sangka swarga?"
[43] "Aja pada pating gremeng," Gusti
Yésus semaur. [44] "Ora ènèng wong sing
bisa dadi muridku, nèk dudu Bapakku,
sing ngongkon Aku, narik wong kuwi.
Mulané wong sing dadi muridku kuwi
bakal tak tangèkké sangka pati, mbésuk
ing dina sing kèri déwé. [45] Sapa waé
sing wis diwulangi lan didunung-
dunungké karo Gusti Allah Bapakku
bakal pretyaya marang Aku. Lak wis
ketulis ta nang kitabé para nabi nèk
Gusti Allah bakal mulangi wong-wong!
[46] Ora ngomong nèk ènèng wong sing
wis tau weruh Gusti Allah, ora. Sing
wis tau weruh ya namung Aku iki, awit
Aku tekané sangka nggoné Gusti Allah
Bapakku. [47] Pantyèn tenan. Sapa sing
pretyaya marang Aku nduwèni urip
langgeng. [48] Aku iki roti sing ngekèki
urip. [49] Mbah-mbahanmu mbiyèn pada
mati kabèh nang wustèn, senajan pada
mangan manah. [50] Séjé banget karo roti

sing sangka swarga. Wong sing mangan
roti kuwi ora bakal mati. 51 Aku iki roti
sing nguripké, roti sing sangka swarga.
Sapa sing mangan roti iki bakal urip
slawasé. Roti sing tak kèkké ya awakku
déwé iki. Awakku tak kèkké supaya
jagat iki nduwèni urip."
52 Sakwisé krungu Gusti Yésus
ngomong ngono wong-wong terus pada
bantah-bantahan karo kantya-kantyané
déwé ngomong: "Lah gèk kepriyé wong
iki enggoné arep ngekèkké dagingé
marang awaké déwé kongkon mangan?"
53 Gusti Yésus semaur: "Pada élinga!
Nèk kowé ora mangan dagingé lan
ngombé getihé Anaké Manungsa, kowé
ora bakal nduwèni urip blas! 54 Sapa sing
mangan dagingku lan ngombé getihku
nduwèni urip langgeng. Mbésuk, ing
dina sing kèri déwé, wong kuwi bakal
tak tangèkké sangka pati. 55 Awit daging
lan getihku kuwi pangan lan ombèn sing
sejati. 56 Wong sing mangan dagingku
lan ngombé getihku bakal dadi siji karo
Aku lan Aku uga dadi siji karo wongé.
57 Gusti Allah Bapakku sing ngongkon
Aku, Dèkné ngekèki urip sing sejati. Aku
urip, jalaran Dèkné ngekèki urip iki
marang Aku. Mengkono uga sapa sing
mangan dagingku bakal urip, jalaran
Aku ngekèki urip iki marang Dèkné.
58 Ya iku roti sing sangka swarga. Sapa
sing mangan roti iki bakal urip slawasé.
Ora tunggalé manah sing dipangan
wong-wong mbiyèn nang wustèn. Awit
kabèh pada mati."
59 Ya iku mau kabèh sing diomong
karo Gusti Yésus, dongé Dèkné mulangi
nang sinaguk nang kuta Kapèrnakum.

Tembung-tembung kasukman lan panguripan

60 Okèh wong sing pada mèlu Gusti
Yésus. Kadung krungu piwulang mau
terus pada sambat: "Piwulang iki abot!
Sapa sing kuwat?"
61 Senajan ora ènèng sing ngomongi
Dèkné, nanging Gusti Yésus ngerti
nèk wong-wong mau ora setuju karo
piwulangé, mulané pada nggremeng.
62 Gusti Yésus terus ngomong: "Lah
kok pada kagèt? Mbésuk kowé bakal
pada weruh déwé Anaké Manungsa
balik menèh munggah nang swarga.
63 Sing ngekèki urip kuwi namung Rohé
Gusti Allah. Kekuwatané manungsa
ora bisa nambahi apa-apa. Tembung-
tembung sing tak omongké marang
kowé kuwi ngrembuk bab kasukman.
Tembung-tembung kuwi sing nguripké.
64 Nanging nang tengahmu ènèng sing
ora pretyaya." Kawit mauné Gusti Yésus
wis ngerti sapa waé sing ora gelem
pretyaya lan sapa sing bakal ngelungké
Dèkné marang mungsuhé. 65 Gusti Yésus
terus ngomong menèh: "Mulané Aku wis
ngomong marang kowé nèk ora ènèng
wong gelem dadi muridku, nèk ora Gusti
Allah Bapakku sing narik."
66 Sakwisé kuwi okèh wong sing pada
mundur, ora gelem mèlu Gusti Yésus
menèh.

Pengakoné rasul Pétrus

67 Gusti Yésus terus ngomong marang
murid sing rolas: "Apa kowé mbarang
arep ninggal Aku?"
68 Rasul Simon Pétrus semaur: "Gusti,
lah awaké déwé kongkon mèlu sapa?
Namung Kowé sing bisa mulangi awaké
déwé bab urip langgeng. 69 Awaké déwé
saiki wis pretyaya lan wis ngerti tenan
nèk Kowé kuwi Kristus, Anaké Gusti
Allah sing urip."
70 Gusti Yésus ngomong: "Sing milih
kowé kabèh wong rolas lak Aku déwé
ta? Nanging nang tengahmu sing siji
Sétan." 71 Gusti Yésus nyemoni Yudas,
anaké Simon sangka Iskariot. Awit,
senajan Yudas tunggalé murid rolas,
nanging dèkné sing bakal ngelungké
Gusti Yésus marang mungsuhé.

Gusti Yésus lan sedaluré

7 1 Sakwisé kuwi Gusti Yésus mlaku
turut bawah Galiléa. Dèkné
ora gelem nang bawah Yudéa, awit
para penggedéné wong Ju nang kono
pada nggolèk jalaran arep matèni
Dèkné. 2 Saiki dongé arep ènèng riyaya

gedé, yakuwi riyaya Ngedekké Tarup.
3 Mulané adik-adiké Gusti Yésus pada
ngomong marang Dèkné: "Mbok kéné
ditinggal. Kana budal nang Yudéa waé,
dadiné murid-muridmu bisa weruh
kwasamu. 4 Sapa kepéngin kesuwur
ora kenèng ndelikké pangwasané. Nèk
niyat nduduhké kwasamu, ya dikétokké
marang wong kabèh pisan." 5 Adik-adiké
ngomong ngono kuwi, jalaran ora pada
pretyaya marang Dèkné.

6 Nanging Gusti Yésus semaur:
"Kanggo Aku saiki durung wantyiné.
Séjé karo kowé, kowé sak wantyi-
wantyi bisa budal. 7 Wong-wong ora
bisa sengit marang kowé, awit kowé
tunggalé karo wong-wong. Nanging Aku
disengiti banget, awit Aku nyalahké
wong-wong nèk klakuané ala. 8 Kana
kowé pada budal. Aku ora budal ndisik,
awit kanggo Aku iki durung wantyiné."
9 Mulané Gusti Yésus ya terus kèri nang
Galiléa kaya sing diomong mau.

Gusti Yésus nang Gréja Gedé

10 Kadung adik-adiké wis pada budal,
Gusti Yésus terus budal mbarang,
nanging ijèn, tanpa ènèng wong
sing ngerti. 11 Nang riyaya kono para
penggedéné wong Ju pada nggolèki
Gusti Yésus. Pada takon marang
sakpada-pada: "Wongé nang endi?"

12 Pinemuné wong-wong bab Gusti
Yésus séjé-séjé. Enèng sing ngomong:
"Yésus kuwi wong apik!" Nanging ènèng
liyané sing ngomong: "Ora, Dèkné arep
nyasarké wong-wong!" 13 Nanging ora
ènèng sing wani ngomong blaka, awit
pada wedi karo para penggedé.

14 Nang tengahé minggu riyaya kuwi
Gusti Yésus terus mlebu nang Gréja
Gedé lan mulangi nang kono. 15 Para
penggedéné wong Ju pada nggumun
banget, mulané ngomong: "Wong iki lak
ora tau mèlu sekolahané awaké déwé
ta? Lah kok nduwèni kaweruh semono
okèhé?"

16 Gusti Yésus semaur: "Sing tak
wulangké iki ora pikiranku déwé,
nanging piwulangé Gusti Allah sing
ngongkon Aku. 17 Sapa sing gelem nuruti
karepé Gusti Allah mesti bakal nitèni
déwé nèk sing tak omong kuwi piwulang
sangka Gusti Allah, ora pikiranku déwé.
18 Wong sing mulang manut pikirané
déwé kuwi namung nggolèk lem-lemané
wong kanggo dèkné déwé. Nanging sapa
sing nuju supaya Gusti Allah sing dielem,
wong kuwi mesti kenèng diendelké
lan dèkné ora bakal nyasarké. 19 Kowé
lak wis ditinggali wèté Gusti Allah ta
karo nabi Moses? Ya apa ora? Nanging
siji waé ora ènèng sing nglakoni. Lah
kenèng apa kowé kok arep matèni Aku?"

20 Wong-wong semaur: "Kowé kuwi
édan! Sapa sing arep matèni Kowé?"

21 Gusti Yésus ngomong: "Namung
barang siji sing tak lakoni ing dina
sabat, namung nambani wong lara, lah
kowé kok wis pada ramé kaya ngono!
22 Wis ping pira waé kowé pada nyunati
bayi lanang ing dina sabat nèk wolung
dinané tiba ing dina kuwi. Awit nabi
Moses wis mulangi kowé, kudu nyunati
botyah bayi nèk umuré wis wolung dina.
Nanging sakjané dudu nabi Moses sing
molai karo sunatan. Sakdurungé nabi
Moses ènèng, sunatan wis dilakokké.
23 Nèk kowé nyunati botyah ing dina
sabat jalaran kowé manut pernatané
nabi Moses, lah kowé kok pada nesu
karo Aku nèk Aku nambani wong ing
dina sabat? 24 Mulané, nèk ngomong
kuwi aja namung manut sak weruhmu
ing njabané waé, nanging sembarang
kudu mbok timbang sing apik ndisik."

25 Sakwisé kuwi terus ènèng wong
siji-loro sangka Yérusalèm kono sing
ngomong: "Iki lak wong sing digolèki
arep dipatèni kaé ta! 26 Lah Dèkné kok
malah mulangi nang ngarepé wong-
wong. Lah kok ora ènèng sing nyekel?
Apa penggedé-penggedéné wong Ju
saiki pada pretyaya nèk Dèkné Kristus?
27 Mosok ah? Jaréné nèk Kristus teka ora
ènèng wong ngerti Dèkné kuwi sangka
ngendi! Nanging panggonané wong iki
awaké déwé ngerti!"

28 Mulané dongé Gusti Yésus mulangi
nang Gréja Gedé Dèkné terus ngomong

karo swara sing banter: “Bener, menawa
waé kowé pada ngerti Aku iki sapa lan
Aku iki sangka ngendi. Nanging tekaku
iki ora sangka karepku déwé! Aku iki
ènèng sing ngongkon lan sing ngongkon
Aku kuwi kenèng mbok pretyaya. Mung
waé kowé ora kenal marang Dèkné.
29 Nanging Aku ngerti Dèkné, awit Aku
tekané sangka nggoné Dèkné lan Dèkné
sing ngongkon Aku.”
30 Krungu kuwi wong-wong terus
kudu nyekel Gusti Yésus, nanging
ora ènèng sing wani, awit durung
wantyiné. 31 Saiki malah wong okèh
terus pada pretyaya marang Gusti Yésus.
Wong-wong iki pada ngomong: “Ya iki
Kristus. Apa bakal ènèng liyané sing
bisa nindakké penggawé sing gedéné
ngungkuli sing ditindakké wong iki. Aku
ora ngandel!”
32 Para Farisi krungu omongané
wong-wong bab Gusti Yésus, mulané
terus pada pertimbangan karo para
pengarepé imam. Sakwisé kuwi para
Farisi lan para pengarepé imam pada
ngongkon sekaut-sekauté Gréja Gedé
kongkon nyekel Gusti Yésus. 33 Gusti
Yésus ngomong: “Enggonku tyampur
karo kowé iki namung garèk sedilut.
Ora suwi menèh Aku bakal balik
menèh nang nggoné sing ngongkon Aku
mbréné iki. 34 Kowé bakal nggolèki Aku,
nanging ora bakal bisa nemu Aku, awit
panggonan sing bakal tak enggoni iki
kowé ora bisa nekani.”
35 Para penggedéné wong Ju mau
terus pada takon marang sakpada-
pada: “Wong iki arep lunga nang endi
ta kok ngomong nèk awaké déwé ora
bakal bisa nemu Dèkné. Apa Dèkné
arep lunga mèlu wong-wong sing
saiki pada buyar tyampur wong Grik?
Menawa arep mulangi wong-wong sing
ora ngerti Gusti Allah? 36 Aku kok ora
dunung. Dèkné ngomong nèk awaké
déwé bakal nggolèki Dèkné, nanging
ora bakal nemu. Dèkné ngomong menèh
nèk awaké déwé ora bakal bisa nekani
panggonané Dèkné. Dèkné sakjané
ngomongké apa ta?”
37 Dina penutupé riyaya kuwi dina
sing penting déwé. Gusti Yésus ngadek
terus ngomong banter: “Sapa ngelak,
mbrénéa nang nggonku, bakal tak kèki
ngombé. 38 Nang Kitab wis ketulis nèk
banyu sing nguripké bakal mbludak
sangka atiné wong sing pretyaya
marang Aku!” 39 Nang kéné Gusti Yésus
ngomongké bab Roh Sutyi, tegesé, sapa
sing pretyaya marang Dèkné bakal
nampa Roh Sutyi. Nanging Roh Sutyi
durung teka, awit Gusti Yésus durung
munggah nang swarga.

Pinemuné wong-wong bab Gusti Yésus séjé-séjé

40 Okèh wong sing pada ngrungokké
piwulangé Gusti Yésus mau. Enèng sing
ngomong: “Wong iki pantyèn nabi sing
kudu teka!”
41 Nanging ènèng liyané sing ngomong:
“Ya, wong iki Kristus!”
Terus ènèng sing liyané menèh
semaur: “Mosok? Apa Kristus tekané
sangka Galiléa! Ora ngandel Aku? 42 Lak
wis ketulis nang Kitab ta nèk Kristus
kuwi turunané ratu Daved lan lairé
kuwi nang Bètlehèm, kuta lairané ratu
Daved.” 43 Dadiné pikirané wong-wong
mau bab Gusti Yésus ora tunggalé,
ènèng sing ngomong ngéné, ènèng sing
ngomong ngono. 44 Enèng sing arep
nyekel Dèkné, nanging ora pada wani.
45 Sekaut-sekaut sing njaga Gréja Gedé
terus pada balik menèh nang nggoné
para pengarepé imam lan para Farisi,
terus pada ditakoni: “Lah endi wongé?
Kok ora mbok gawa mbréné?”
46 Sekaut-sekaut mau semaur:
“Piwulangé wongé jan nggumunké tenan.
Awaké déwé durung tau krungu wong
liyané ngomong kaya wong iki!”
47 Para Farisi terus ngomong: “Lah
apa kowé mbarang wis dikenèng karo
wongé? 48 Apa ènèng wong siji waé
sangka para penggedéné wong Ju lan
sangka para Farisi sing pretyaya marang
Dèkné? Lak ora ènèng ta? 49 Wong-wong
kuwi pada keblinger, awit ora pada
dunung isiné Kitab!”

50 Ing tengahé para Farisi iki ènèng
wong siji sing wis tau mara nang nggoné
Gusti Yésus. Dèkné jenengé Nikodémes.
51 Nikodémes ngomong: “Miturut wèté
agamané awaké déwé, awaké déwé ora
kenèng nyalahké wong, sakdurungé
wongé ditakoni lan digolèki apa salahé?”
52 Liyané pada semaur: “E, é,
omongmu kok kaya-kaya kowé arep
mbélani wong Galiléa kuwi. Mbok
digolèki déwé nang Kitab ta, mengko lak
kowé weruh déwé nèk Galiléa kuwi ora
tau ngetokké nabi.” 53 Sakwisé iki wong-
wong terus pada mulih nang omahé
déwé-déwé.

Wong wédok laku bédang konangan

8 1 Gusti Yésus ora mulih, nanging
terus budal nang gunung Olèf.
2 Esuké Dèkné mruput budal menèh
nang Gréja Gedé. Wong okèh teka. Gusti
Yésus terus njagong lan mulangi wong-
wong iki. 3 Nang tengahé wulangan
terus ènèng guru-guru Kitab lan wong
Farisi pada teka nggawa wong wédok
kongkon ngadek nang tengahé wong-
wong. Wong wédok iki konangan laku
bédang. 4 Guru-guru Kitab lan para
Farisi terus ngomong marang Gusti
Yésus: “Guru, wong wédok iki konangan
laku bédang. 5 Miturut wèté nabi Moses
wong sing nglakoni dosa kaya ngono
kuwi kudu dipatèni, dibandemi watu.
Lah pinemumu kepriyé?” 6 Wong-wong
takon iki tujuané namung arep ngenèng
Gusti Yésus, nggolèk jalaran kanggo
nyalahké Dèkné. Nanging Gusti Yésus
malah ndingkluk terus nulis nang lemah
karo drijiné.
7 Wong-wong mau pada ngetyek terus
kepéngin krungu Gusti Yésus semaur,
mulané Gusti Yésus terus ngadek lan
ngomong: “Sapa sing rumangsa blas ora
nduwé salah kenèng molai mbandem
watu marang wong wédok iki.” 8 Gusti
Yésus terus ndingkluk lan nulis nang
lemah menèh. 9 Kadung krungu Gusti
Yésus semaur ngono guru-guru Kitab
lan para Farisi terus pada lunga siji-
siji, molai karo para pinituwa. Dadiné
namung garèk Gusti Yésus déwé karo
wong wédoké sing ijik nang ngarepé
wong-wong kono. 10 Gusti Yésus terus
ngadek lan takon marang wong wédoké:
“Lah wong-wong sing nggawa kowé
mbréné pada nang endi saiki? Apa ora
ènèng sing nyalahké kowé?”
11 Wongé semaur: “Ora Gusti, ora
ènèng siji-sijia!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Aku uga
ora nyalahké kowé, kana mulih, nanging
aja nglakoni dosa menèh!”

Gusti Yésus pepadangé jagat

12 Ing liya waktu Gusti Yésus ngomong
marang wong-wong: “Aku iki pepadangé
jagat. Wong sing mèlu Aku ora bakal
mlaku ing pepeteng menèh, nanging
bakal nduwèni pepadangé urip.”
13 Para Farisi terus semaur: “Kowé
kuwi ngomongké awakmu déwé, ora
ènèng seksi liyané, tembungmu ora
kanggo!”
14 Gusti Yésus terus ngomong:
“Tembungku iki nyata, senajana namung
Aku déwé sing ngomongké. Aku
ngerti tekaku iki sangka ngendi lan
paranku iki nang endi. Nanging kowé
ora ngerti apa-apa bab Aku! 15 Kowé
kuwi nèk ngomong namung manut
apa weruhmu waé. Aku ora nyalahké
sapa-sapa. 16 Nanging semunggoné
Aku kudu nyalahké, putusanku mesti
bener, awit dudu Aku déwé sing
nggawé putusan, nanging Aku karo
Bapakku sing ngongkon Aku. 17 Nang
wètmu déwé ketulis nèk paseksi bisané
kanggo namung nèk ènèng wong loro
sing nyeksèni. 18 Sing dadi seksiku
kuwi wong loro, yakuwi Aku déwé lan
Bapakku, sing ngongkon Aku.”
19 Wong-wong terus takon: “Lah endi
Bapakmu.”
Gusti Yésus semaur: “Kowé kuwi ora
ngerti Aku iki sapa, mulané kowé ya
ora pada ngerti Bapakku. Semunggoné
kowé ngerti Aku iki sapa, kowé ya mesti
ngerti Bapakku!”
20 Gusti Yésus ngomong iki dongé
Dèkné mulangi nang Gréja Gedé. Dèkné

ngadek tyedek karo kotakan-kotakan
wadah duwit pawèh marang Gusti Allah.
Ora ènèng wong sing nyekel Dèkné, awit
durung wantyiné.

Gusti Yésus ora sangka jagat kéné

21 Ora let suwi Gusti Yésus terus
ngomong menèh marang wong-wong:
“Aku iki bakal lunga lan kowé bakal
pada nggolèki Aku lan bakal mati
nggémbol salahmu. Kowé ora bisa teka
nang panggonan sing bakal tak parani.”
22 Para pengarepé wong Ju terus
ngomong: “Lah wong kuwi kok ngomong
nèk awaké déwé ora bisa teka nang
panggonan sing arep diparani Dèkné.
Wong kuwi arep nggantung apa kepriyé
ta?”
23 Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé
kuwi sangka ngisor, nanging Aku
sangka nduwur. Kowé wong donya kéné,
nanging Aku ora. 24 Mulané, Aku wis
ngomong nèk kowé bakal mati nggawa
salahmu. Awit nèk kowé ora pada
pretyaya nèk Aku iki pantyèn wujut
kaya sing tak omong, tenan, nèk mati
kowé bakal nggawa salahmu.”
25 Wong-wong terus takon: “Kowé
kuwi sakjané sapa ta?”
Gusti Yésus semaur: “Iku wis ora
usah tak omong menèh, awit enggonku
ngomong wis ora kurang-kurang.
26 Okèh prekara sing kudu tak omong
kanggo nduduhké salahmu, nanging
Aku emoh ngomongké kuwi. Aku
namung kepéngin nggelarké marang
saben wong apa tembungé sing
ngongkon Aku. Dèkné kuwi bener lan
kenèng dipretyaya.”
27 Wong-wong ora ngerti nèk Gusti
Yésus ngomongké bab Gusti Allah,
Bapaké. 28 Mulané Gusti Yésus terus
ngomong: “Mbésuk nèk kowé wis pada
ngunggahké Anaké Manungsa nang
kayu pentèngan, kowé bakal ngerti Aku
iki sapa. Kowé uga bakal ngerti nèk Aku
ora nglakoni apa-apa sangka karepku
déwé, nanging sing tak omong namung
manut piwulangé Gusti Allah Bapakku
marang Aku. 29 Sing ngongkon Aku
kuwi slawasé karo Aku. Dèkné ora tau
ninggal Aku déwé, awit Aku slawasé
namung nglakoni sembarang sing
ndadèkké legané atiné Dèkné.”
30 Sakwisé Gusti Yésus ngomongké
kuwi mau kabèh terus okèh wong sing
pada pretyaya marang Dèkné.

Turunané Bapa Abraham

31 Gusti Yésus terus ngomong marang
wong Ju sing pada pretyaya: “Nèk kowé
pada nglakoni piwulangku, kowé kuwi
nyata dadi muridku. 32 Kowé bakal
nglakoni kekarepané Gusti Allah lan
jalaran sangka kuwi kowé bakal merdéka.”
33 Wong-wong terus semaur: “Kowé
kuwi ngomong apa ta? Awaké déwé
bakal merdéka? Kapan awaké déwé
tau dadi slafé wong? Awaké déwé lak
turunané Bapa Abraham ta?”
34 Gusti Yésus semaur: “Pada ngertia!
Sapa waé sing nglakoni ala kuwi dadi
slafé ala. 35 Slaf kuwi ora nduwèni kwasa
apa-apa lan ora bakal slawasé nang
omahé sing nduwé. Nanging anaké wongé
nduwèni kwasa nang omah kono slawasé.
36 Mulané, nèk Anaké Gusti Allah wis
ngluwari kowé, kowé bakal merdéka
tenan. 37 Aku ngerti nèk kowé kuwi kabèh
turunané Bapa Abraham, nanging senajan
ngono kowé pada arep matèni Aku, awit
piwulangku blas ora mbok tampa ing
atimu. 38 Sing tak omong iki apa sing
diduduhké marang Aku karo Bapakku,
nanging kowé kuwi nglakoni kekarepané
bapakmu, yakuwi Sétan.”
39 Wong-wong semaur: “Bapaké awaké
déwé kuwi Bapa Abraham!”
Gusti Yésus ngomong: “Nèk kowé
kuwi turunané Bapa Abraham tenan,
klakuanmu ya mesti kaya Bapa
Abraham! 40 Aku ngomongi kowé bab
sing bener lan sing nyata, awit iki Aku
krungu sangka nggoné Gusti Allah déwé,
malah Aku arep mbok patèni. Apa Bapa
Abraham mbiyèn ya ngono? Lak ora ta!
41 Kowé kuwi niru bapakmu!”
Wong-wong terus semaur: “Bapakmu?
Gusti Allah déwé bapaké awaké déwé
lan awaké déwé ora tau ninggal Dèkné.”

Anak-anaké Sétan

42 Gusti Yésus ngomong: “Semunggoné
Gusti Allah kuwi bapakmu tenan, kowé
mesti ya trésna marang Aku. Aku iki
tekané sangka nggoné Gusti Allah terus
mara nang tengahmu. Aku mbréné
iki ora sangka karepku déwé, nanging
Gusti Allah sing ngongkon Aku. 43 Kowé
kuwi ora pada dunung tembungku, awit
kowé ora sabar ngrungokké piwulangku!
44 Kowé kuwi anaké Sétan lan kowé
namung seneng nuruti karepé bapakmu.
Sétan kuwi kawit mbiyèné tukang
matèni. Klakuané blas ora tau ènèng
beneré, awit dèkné setitik waé ora ènèng
beneré. Nèk dèkné goroh kuwi pantyèn
wis lumrah, awit dèkné tukang goroh
lan goroh kuwi tukulé sangka Sétan.
45 Mulané ora nggumunké nèk kowé ora
pada pretyaya marang piwulangku, awit
piwulangku kuwi bener. 46 Jajal, sapa
sing bisa nduduhké dosaku? Kenèng apa
kowé kok ora pada pretyaya marang
Aku, senajana Aku ngomong sak beneré.
47 Pantyèn! Wong nèk anaké Gusti Allah
tenan mesti ya nggugu tembungé Gusti
Allah. Nanging kowé dudu anaké Gusti
Allah, mulané ya ora pada nggatèkké
marang piwulangé!”

Gusti Yésus lan Bapa Abraham

48 Wong-wong terus ngomong: “Awaké
déwé lak wis ngomong ta, kowé
dudu wong Ju tenan, nanging wong
Samaritan. Kowé kelebon sétan!”
49 Gusti Yésus semaur: “Ora, Aku ora
kelebon sétan. Aku nggunggung Gusti
Allah Bapakku, nanging kowé malah
ngèlèk-èlèkké Aku. 50 Aku ora kepéngin
dielem, ora. Enèng siji sing ngelem Aku
lan Dèkné bakal nduduhké sapa sing
bener lan sapa sing klèru. 51 Elinga!
Wong sing nglakoni piwulangku kuwi
slawasé ora bakal ngalami pati.”
52 Wong-wong Ju mau terus pada
ngomong: “Saiki awaké déwé ngerti
tenan nèk kowé gemblung. Bapa
Abraham lak mati ta? Lan para nabi
mbarang! Lah kowé kok ngomong: ‘Sapa
sing nglakoni piwulangku ora bakal
mati?’ 53 Lah nèk Bapa Abraham waé
mati, para nabi uga kabèh mati, lah
kowé kuwi sapa? Apa kowé ngungkuli
Bapa Abraham?”
54 Gusti Yésus semaur: “Apa Aku
ngungkuli Bapa Abraham? Semunggoné
Aku ngelem awakku déwé, tembungku
ora ènèng ajiné. Nanging Gusti Allah
déwé, Bapakku, sing ngelem Aku.
Dèkné sing mbok arani Gusti Allahmu.
55 Nanging kowé ora kenal marang
Dèkné. Aku iki sing kenal marang
Dèkné. Aku goroh nèk Aku ngomong
Aku ora kenal marang Dèkné, kaya
enggonmu pada goroh kuwi. Aku kenal
marang Dèkné lan Aku manut marang
tembungé. 56 Bapa Abraham ngarep-arep
tekaku karo bungah. Saiki kuwi wis
klakon, mulané Dèkné ya bungah tenan.”
57 Wong-wong mau terus ngomong
marang Gusti Yésus: “Lah umurmu waé
durung ènèng sèket taun kok ngomong
nèk wis weruh Bapa Abraham?”
58 Gusti Yésus semaur: “Pada ngertia!
Sakdurungé Bapa Abraham ènèng Aku
wis ènèng.”
59 Wong-wong terus pada njikuk watu
kanggo mbandemi Gusti Yésus, nanging
Dèkné terus ndelik lan lunga sangka
Gréja Gedé kono.

Gusti Yésus nambani wong lamur

9 1 Dongé Gusti Yésus mlaku Dèkné
terus weruh wong sing lamur kawit
lairé. 2 Murid-muridé terus takon: “Guru,
apa sing marakké wong iki lair lamur:
salahé dèkné déwé apa salahé wong
tuwané?”
3 Gusti Yésus semaur: “Ora salahé sapa-
sapa! Wongé déwé ora salah lan wong
tuwané ya ora salah. Wong kuwi lamur
supaya kwasané Gusti Allah bisa kétok
sangka uripé. 4 Saiki pumpung ijik awan
awaké déwé kudu nyambutgawé nuruti
kekarepané Gusti Allah sing ngongkon
Aku. Ora suwi menèh wengi bakal teka
lan awaké déwé ora bisa nyambutgawé
apa-apa menèh. 5 Suwéné Aku nang jagat
kéné Aku pepadangé jagat.”

6 Sakwisé ngomong ngono Gusti Yésus
terus idu nang lemah. Lemahé terus
diulet-ulet karo iduné terus diusapké
mripaté wongé sing lamur. 7 Gusti Yésus
ngomong marang wongé: “Kana saiki
raup nang blumbang Siloam!” (Siloam
kuwi tegesé: sing dikongkon.) Wongé
terus budal. Sakwisé raup dèkné terus
mulih, nanging saiki mripaté wis weruh.
8 Tangga-tanggané lan wong-wong
liyané sing saben dinané weruh wongé
ngemis pada rasan-rasan: “Wong iki apa
dudu sing tukang ngemis kaé?”
9 Enèng sing semaur: “Ya, pantyèn
dèkné!” Liyané ngomong: “Dudu,
namung rupané sing kaya dèkné.”
Nanging wong sing mauné lamur
semaur: “Pantyèn aku iki sing tukang
ngemis!”
10 Wong-wong terus takon: “Lah saiki
kowé kok bisa weruh?”
11 “Wong sing jenengé Yésus sing
nambani aku. Dèkné ngulet-ulet lemah
karo iduné terus diusapké mripatku.
Sakwisé kuwi aku terus dikongkon raup
nang blumbang Siloam. Kadung aku wis
raup aku terus bisa weruh.”
12 Wong-wong takon: “Lah wongé nang
endi?”
“Embuh ya,” wongé semaur.

Para Farisi kepéngin ngerti kepriyé wongé bisané mari

13-14 Gusti Yésus enggoné ngulet-ulet
lemah karo iduné kanggo nambani wong
lamur mau ing dina sabat. Ing dina sabat
kuwi wong Ju ora éntuk nyambutgawé
apa-apa, mulané wongé terus digawa
nang nggoné para Farisi arep dikelahké.
15 Wongé ditakoni: “Kepriyé mripatmu
bisané mari?” Wongé semaur: “Mripatku
diusapi lemah teles, aku terus raup terus
bisa weruh!”
16 Enèng para Farisi sing terus ngomong:
“Aku ora ngandel nèk wong iki kongkonané
Gusti Allah. Nèk wongé ngerti Gusti Allah
mosok nerak wèté dina sabat?”
Nanging liyané ngomong: “Nèk wong
ala mosok bisa nambani wong lamur?”
Pinemuné wong-wong séjé-séjé.
17 Wongé terus ditakoni menèh: “Kowé
sing ditambani karo wongé, lah kowé
ngarani wongé kuwi sapa?”
“Dèkné kuwi nabi,” wongé semaur.
18 Nanging para penggedéné wong Ju
ora ngandel nèk wongé kuwi mauné
lamur terus saiki bisa weruh. Mulané
terus nyeluk wong tuwané. 19 Wong
tuwané ditakoni: “Apa iki anakmu sing
jaréné lamur kawit lairé. Lah saiki kok
bisa weruh?”
20 Wong tuwané semaur: “Ya, iki
anakku sing lamur kawit lairé!
21 Nanging awaké déwé ora ngerti
kepriyé dèkné bisané weruh saiki
lan sapa sing nambani. Mbok dèkné
ditakoni déwé ta. Dèkné wis gedé, mesti
ya bisa ngomong déwé!” 22 Wong tuwané
ngomong ngono kuwi, jalaran pada wedi
karo para Farisi. Awit para Farisi wis
pada setuju nèk sapa waé sing ngakoni
nèk Gusti Yésus kuwi Kristus, wong
kuwi bakal dietokké sangka sinaguk.
23 Kuwi jalarané wong tuwané ngomong
marang wong-wong kongkon takon
déwé.
24 Wongé terus dityeluk sepisan menèh
lan diomongi: “Janjia nang ngarepé
Gusti Allah nèk kowé ora goroh. Awaké
déwé weruh nèk Yésus kuwi wong salah.”
25 Wongé semaur: “Embuh wongé
wong salah embuh ora, kuwi aku ora
ngerti. Aku namung ngerti nèk aku
mauné lamur, nanging saiki aku bisa
weruh!”
26 “Lah kowé diapakké kok saiki bisa
weruh?”
27 “Aku mau lak wis ngomong ta,
nanging kowé ora gelem ngrungokké.
Apa kowé mbarang kepéngin dadi
muridé Dèkné!”
28 Wong-wong terus pada nesu
ngomong: “Kowé sing dadi muridé
Dèkné. Awaké déwé iki muridé nabi
Moses. 29 Awaké déwé ngerti nèk Gusti
Allah wis omong-omongan karo nabi
Moses, nanging Yésus kuwi embuh
sangka ngendi, awaké déwé ora ngerti.”
30 Wongé terus semaur: “Saiki aku
jan nggumun tenan. Lah wongé sing

nambani mripatku marakké aku bisa
weruh kok kowé durung ngerti Dèkné
kuwi sapa? 31 Awaké déwé ngerti nèk
Gusti Allah ora nampa pandongané
wong salah. Gusti Allah namung
ngrungokké marang wong sing ngajèni
lan manut marang Dèkné. 32 Kawit
mbiyèn awaké déwé ora tau krungu
nèk ènèng wong tau nambani mripaté
wong lamur kawit lairé, terus bisa
weruh. 33 Nèk wong iki dudu Gusti Allah
sing ngongkon Dèkné mesti ya ora bisa
nambani aku?"

34 Para Farisi terus semaur: "Kowé
kuwi apa? Kawit lairmu tekan saiki
kowé kebek salah. Lah kowé kok arep
mulangi awaké déwé!" Wongé terus
dietokké sangka sinaguk.

35 Gusti Yésus krungu nèk wongé
dietokké sangka sinaguk. Kadung
kepetuk karo wongé Dèkné terus
ngomong: "Apa kowé pretyaya marang
Anaké Manungsa?"

36 Wongé semaur: "Lah Anaké
Manungsa kuwi sapa ta? Aku kepéngin
ngerti, dadiné aku bisa pretyaya marang
Dèkné."

37 Gusti Yésus ngomong: "Kowé wis
weruh wongé, ya sing omong-omongan
karo kowé iki!"

38 "Aku pretyaya, Gusti!" Wongé terus
niba nyembah Gusti Yésus.

39 Gusti Yésus ngomong: "Tekaku nang
jagat kéné ngétokké sapa sing gelem
manut marang Gusti Allah lan sapa sing
ora! Dadiné, sing lamur bisa weruh lan
sing weruh dadi lamur."

40 Enèng wong Farisi sing krungu kuwi
terus pada ngomong: "Apa awaké déwé
iki lamur?"

41 Gusti Yésus semaur: "Semunggoné
kowé lamur, kowé ora nduwé salah. Lah
saiki kowé déwé ngomong nèk kowé
weruh, mulané kowé salah sak terusé!"

Gusti Yésus pangon sing sejati

10 1 Gusti Yésus terus mulangi
wong-wong mau nganggo
gambar ngéné: "Iki dirungokké sing
apik. Nèk ènèng wong mlebu kandang
wedus, nanging ora liwat lawangé,
wong kuwi mesti maling apa tukang
ngrampok. 2-3 Pangoné mlebu kandang
liwat lawangé lan sing jaga kandang
mesti bakal mbukakké lawangé. Wedusé
kabèh nitèni swarané pangoné. Wongé
nyeluki jenengé wedusé siji-siji terus
digiring metu arep diengon. 4 Nèk
wedusé kabèh wis dietokké, pangoné
terus mlaku nang ngarep déwé. Wedusé
terus ngetutké dèkné, awit kabèh nitèni
swarané. 5 Wedus-wedus iki ora bakal
ngetutké wong liyané. Nèk ènèng wong
liyané teka, wedusé malah pada mblayu
lunga, awit ngerti nèk kuwi dudu
pangoné."

6 Gusti Yésus nganggokké gambar iki,
nanging wong-wong ora dunung.

7-8 Mulané Dèkné terus ndunung-
ndunungké ngéné: "Omongku iki
dirungokké sing apik tenan! Ya Aku iki
lawangé kandang wedus. Kabèh sing
tekané sakdurungé Aku, kuwi maling
lan tukang ngrampok. Mulané wedus-
wedus ora ngrungokké swarané. 9 Aku
iki lawangé. Wong sing mlebu liwat Aku
bakal slamet. Wong kuwi mlebu-metu
bakal nemu pangan. 10 Kowé pada ngerti,
maling kuwi tekané namung arep
nyolong, matèni lan ngrusak. Nanging
Aku teka ngekèki urip kalubèran.

11 "Aku iki pangon sing sejati. Pangon
sing sejati saguh mati nglabuhi wedus-
wedusé. 12-13 Wong sing namung kerja
angon kuwi dudu pangoné lan dudu
sing nduwé wedusé. Wong kaya ngono
kuwi malah mblayu lunga nèk ènèng
kéwan galak teka arep mangan wedusé.
Wedus-wedusé mesti ditinggal, awit
dèkné namung kerja. Wedus-wedusé
ditubruk karo kéwané galak terus pada
buyar. 14-15 Aku iki pangon sing sejati.
Kaya enggoné Gusti Allah Bapakku
mangertèni Aku lan Aku mangertèni
Dèkné, kaya ngono uga Aku ngerti
wedusku siji-sijiné lan wedusku siji-sijiné
ya ngerti Aku. Aku ora éman uripku
kanggo nglabuhi wedus-wedusku. 16 Aku
uga nduwé wedus-wedus liyané sing
ora nang kandang kéné. Wedus-wedus

kuwi uga kudu tak engon lan bakal
pada ngrungokké swaraku. Bakal tak
giring dadi siji karo wedus-wedus sing
wis nang kéné. Dadiné wedus-wedusku
kabèh bakal tunggal kandang lan
tunggal pangon.
17 “Gusti Allah Bapakku nrésnani
Aku, awit Aku masrahké uripku, supaya
Aku bisa nampa uripku menèh. 18 Aku
masrahké uripku sangka karepku déwé.
Ora ènèng sing bisa ngrebut sangka
Aku. Mati ya karepku déwé lan urip ya
karepku déwé. Kuwi kekarepané Gusti
Allah Bapakku.”
19 Tembung-tembungé Gusti Yésus
kuwi marakké para penggedéné wong
Ju sing nang kono pada èngkèl-èngkèlan.
20 Okèh sing ngomong: “Yésus kuwi
wong édan, wong kelebon sétan. Aja
dirungokké.”
21 Saloké ngomong: “Nèk wong
kelebon sétan mosok bisa mulangi kaya
ngono. Mosok sétan bisa nambani wong
lamur? Lak ora ta?”

Sing pretyaya lan sing ora

22 Saiki nang kuta Yérusalèm ènèng
riyaya gedé. Saben taun ènèng riyaya
iki kanggo ngélingké bukakané Gréja
Gedé. Riyaya iki tiba wayahé adem.
23 Gusti Yésus mlaku-mlaku nang Gréja
Gedé kono nang panggonan sing jenengé
Gadriné Soléman. 24 Para penggedéné
wong Ju terus pada ngubengi Dèkné
takon: “Mbok awaké déwé ndang
diomongi ta! Nèk kowé kuwi pantyèn
Kristus tenan, mbok ngomong blaka ta?”
25 Gusti Yésus terus semaur: “Aku
lak wis ngomong ta! Nanging kowé
ora gelem pretyaya. Aku nindakké
penggawé sing nggumun-nggumunké
kanggo tanda nèk Gusti Allah Bapakku
sing ngongkon Aku lan sing ngekèki
kwasa Aku. 26 Nanging kowé meksa
ora pretyaya. Kowé ngerti kenèng apa
kowé kok ora pada pretyaya? Jalaran
kowé kuwi dudu wedusku. 27 Wedusku
nitèni swaraku lan mèlu Aku. Aku
ngerti wedusku siji-sijiné. 28 Kabèh tak
kèki urip langgeng lan ora bakal tiba
ing karusakan. Ora ènèng sing bisa
ngrebut wedusku sangka tanganku.
29 Gusti Allah Bapakku sing ngekèki
wedus-wedus kuwi marang Aku lan
kwasané Gusti Allah Bapakku kuwi
ngungkuli kwasa sak kabèhé. Ora
ènèng sing bisa ngrebut wedus-wedusku
sangka kwasané Gusti Allah Bapakku.
30 Aku karo Gusti Allah Bapakku kuwi
tunggalé.”
31 Para penggedéné wong Ju terus
njikuki watu menèh arep dienggo
mbandemi Gusti Yésus. 32 Gusti Yésus
terus ngomong: “Kowé lak wis pada
weruh déwé ta? Wis ping pira Aku
nindakké penggawé betyik? Kuwi
mau kabèh sangka karepé Gusti Allah
Bapakku. Lah sing endi sing marakké
kowé arep mbandemi watu Aku?”
33 Wong-wong mau terus semaur:
“Dudu kuwi sing marakké awaké déwé
arep mbandemi kowé! Kowé kuwi
namung manungsa ta? Lah kok ngomong
nèk Kowé karo Gusti Allah tunggalé.
Kowé kuwi ngèlèk-èlèkké Gusti Allah!”
34 Gusti Yésus terus ngomong: “Nang
kitabmu déwé Gusti Allah lak tau
ngomong ngéné ta marang wong-wong
sing dikongkon nuntun bangsané: ‘Kowé
kuwi pada tak arani allah!’ Lan kowé
ngerti ta nèk sing ketulis nang Kitab
kuwi nyata. 35-36 Lah nèk wong-wong
sing dipilih dikongkon nuntun bangsané
diarani allah karo Gusti Allah, lah
kowé kok pada nyalahké Aku. Kok pada
ngomong nèk Aku ngèlèk-èlèkké Gusti
Allah? Lak Gusti Allah déwé ta sing miji
Aku lan ngongkon Aku teka nang jagat
kéné? Lah Aku kok ora éntuk ngomong
nèk Aku iki Anaké Gusti Allah? 37 Nèk
Aku ora ngétokké kwasané Gusti Allah
Bapakku, kowé ora usah pretyaya marang
Aku. 38 Kowé kabèh wis pada weruh déwé,
nanging meksa kowé ora pada pretyaya
marang Aku. Senajana kowé ora pretyaya
marang Aku, mbok pada pretyayaa tanda-
tanda sing tak tindakké kuwi. Dadiné
kowé bisa nitèni lan dunung nèk Gusti
Allah Bapakku karo Aku siji lan Aku karo
Gusti Allah Bapakku ya siji.”

39 Wong-wong krungu Gusti Yésus
ngomong ngono kuwi terus arep nyekel
Dèkné, nanging Gusti Yésus terus
nglungani.
40 Dèkné terus ngabrah laut Yordan
tekan sakwijiné panggonan. Mbiyèn
Yohanes molai mbaptis nang panggonan
kuwi. Gusti Yésus terus nang kono rada
suwi. 41 Okèh wong pada teka nang
nggoné Gusti Yésus lan pada ngomong:
“Yohanes déwé ora tau nindakké
penggawé sing nggumunké, nanging
sembarang sing diomong karo dèkné
bab Gusti Yésus kuwi nyata.” 42 Mulané
wong okèh terus pada pretyaya marang
Gusti Yésus.

Lasarus ninggal

11 1 Saiki nang désa Bétani ènèng
wong lara. Wong iki jenengé
Lasarus, kakangé Marta lan Maria.
2 Ya Maria iki sing ora let suwi menèh
ngusapi sikilé Gusti Yésus karo lenga
wangi sing larang terus dilapi karo
rambuté. 3 Marta lan Maria terus
kongkonan ngomongi Gusti Yésus nèk
Lasarus lara. Lasarus kuwi ditrésnani
karo Gusti Yésus.
4 Kadung Gusti Yésus krungu kabaré,
Dèkné terus ngomong ngéné: “Pernyakit
iki ora bakal marakké Lasarus ninggal,
malah bakal kanggo ngluhurké Gusti
Allah lan jalaran sangka kuwi uga
ngluhurké Anaké Gusti Allah.”
5-6 Bener Gusti Yésus trésna tenan
marang Lasarus, Marta lan Maria,
nanging Dèkné meksa ora ndang budal,
malah ijik ngentèni rong dina menèh.
7 Sakwisé rong dina kuwi Gusti Yésus
terus ngejèk murid-muridé ngomong
ngéné: “Hayuk budal nang Yudéa
menèh!”
8 Murid-muridé semaur: “Guru, apa
Kowé wis lali nèk para penggedéné
wong Ju pada arep matèni kowé nang
kana. Lak durung suwi waé ta? Lah
Kowé kok arep balik nang Yudéa
menèh?”
9 Gusti Yésus ngomong ngéné: “Sedina
kuwi lak rolas jam ta. Nèk kowé
mlaku ing wayah awan kowé ora bakal
kesandung, awit padang. 10 Nanging nèk
kowé mlaku ing wayah wengi, kowé
bakal kesandung, awit peteng.” 11 Gusti
Yésus terus ngomong menèh: “Lasarus,
kantyané awaké déwé, wis turu saiki,
nanging dèkné arep tak gugah.”
12-13 Murid-muridé mikir nèk Lasarus
wis bisa turu kepénak, mulané terus
pada ngomong: “Gusti, nèk Lasarus
wis bisa turu kepénak, dèkné ya mesti
ndang mari.” 14 Sakjané Gusti Yésus
ngomongké nèk Lasarus wis ninggal,
mulané terus ngomong blaka waé:
“Lasarus wis ninggal! 15 Aku bungah nèk
Aku durung nang kana, dadiné kowé
bisa weruh menèh lan bisa pretyaya.
Mulané hayuk saiki pada budal nang
nggoné Lasarus.”
16 Rasul Tomas, anak kembar, terus
ngomong marang murid-murid liyané:
“Hayuk awaké déwé pada mèlu waé,
dadiné bisa mati bareng karo Gusti
Yésus.”

Gusti Yésus sing nangèké wong mati lan sing ngekèki urip

17 Kabèh terus budal nang désa Bétani.
Kadung wis tekan nggoné, Gusti Yésus
krungu nèk Lasarus wis dikubur patang
dina. 18 Bétani kuwi ora adoh karo
Yérusalèm, namung kira-kira telung
kilomèter. 19 Mulané para penggedéné
wong Ju okèh sing pada teka niliki
Maria lan Marta sing kepatèn.
20 Kadung krungu nèk Gusti Yésus
teka, Marta terus metu arep mapak,
nanging Maria ora mèlu. 21 Marta
terus ngomong marang Gusti Yésus: “O
Gusti, nèk Kowé wis teka kawit wingi-
wingi kakangku mesti ora sida ninggal.
22 Nanging uga saiki, senajan dèkné
wis ninggal, aku ngerti nèk Gusti Allah
bakal ngekèki Kowé apa penjalukmu.”
23 Gusti Yésus semaur: “Marta,
kakangmu bakal urip menèh.”
24 Tembungé Marta: “Bener Gusti, aku
ngerti nèk dèkné bakal urip menèh,
mbésuk ing dina sing kèri déwé, nèk
kabèh wong mati bakal tangi menèh!”

25 Gusti Yésus terus ngomong: “Ya Aku
iki sing nangèké wong mati lan ngekèki
urip langgeng. Sapa sing pretyaya
marang Aku bakal urip menèh, senajan
wis mati. 26 Wong kuwi wis nampa urip
langgeng lan ora bakal mati slawasé,
jalaran pretyaya marang Aku. Apa kowé
pretyaya kuwi, Marta?”

27 Marta semaur: “Ya Gusti, aku
pretyaya tenan nèk Kowé kuwi Kristus,
Anaké Gusti Allah sing kudu teka nang
jagat kéné.”

28 Marta terus balik nang nggoné
Maria lan ngomong alon-alon marang
dèkné: “Maria, Guruné wis teka. Dèkné
nékokké kowé!” 29 Sakwisé krungu kuwi
Maria terus sakwat ngadek arep metuki
Gusti Yésus. 30 Gusti Yésus durung
mlebu nang désané, nanging ijik nang
panggonan dongé kepetuk karo Marta.
31 Para penggedéné wong Ju sing pada
teka nglipur Maria weruh dèkné menyat
lunga, ndarani Maria arep nangis nang
kuburan, terus pada ngetutké.

32 Kadung Maria wis tekan nggoné
Gusti Yésus, dèkné terus niba nang
ngarepé ngomong: “O Gusti, nèk Kowé
wis nang kéné kawit wingi-wingi,
kakangku mesti ora sida ninggal.”

33 Gusti Yésus weruh Maria lan wong-
wong sing pada mèlu mbrono mau pada
nangis, Dèkné terus krasa melas lan sedi
banget. 34 Dèkné terus takon: “Lasarus
mbok kubur nang endi?”

“Hayuk tak gawa nang kuburané,
Gusti,” wong-wong semaur.

35 Mripaté Gusti Yésus terus metu
eluhé. 36 Para penggedéné wong Ju
sing pada weruh kuwi terus ngomong:
“Dèkné jan trésna tenan marang
Lasarus!”

37 Nanging saloké ènèng sing ngomong
ngéné: “Dèkné lak bisa nambani wong
sing lamur ta! Ajuré ya bisa ngalang-
alangi supaya Lasarus ora mati.”

Gusti Yésus nangèké Lasarus sangka pati

38 Saiki Gusti Yésus wis tekan
kuburané, atiné terus krasa susah lan
jèngkèl menèh. Kuburané kuwi guwa
sing ditutupi watu gedé. 39 Gusti Yésus
terus ngomong: “Kuburané dibukak!”

Marta semaur: “Gusti, kakangku wis
dikubur patang dina suwéné. Saiki wis
mambu!”

40 Gusti Yésus ngomong marang
Marta: “Aku lak wis ngomong marang
kowé ta! Nèk kowé pretyaya tenan
marang Aku, kowé bakal weruh sepira
gedéné kwasané Gusti Allah!” 41 Watuné
sing dienggo nutupi kuburané terus
disurung. Gusti Yésus terus nyawang
nduwur lan ndonga: “Bapakku, Aku
kesuwun nèk Kowé nampa pandongaku.
42 Aku déwé ngerti nèk saben-saben Aku
ndonga marang Kowé, apa penjalukku
keturutan. Nanging Aku ngomong kuwi
mau, supaya wong-wong sing nang kéné
iki pada krungu lan pada pretyaya nèk
Kowé sing ngongkon Aku.” 43 Sakwisé
ndonga, Gusti Yésus terus mbengok:
“Lasarus, metua mbréné!” 44 Lasarus,
sing mauné mati, terus metu, nanging
tangané lan sikilé ijik dibuntel mori.
Rainé mbarang ijik ditutupi katyu mori.
Gusti Yésus terus ngomong: “Moriné
diutyuli supaya wongé bisa mlaku.”

45 Para penggedéné wong Ju sing mèlu
Maria pada weruh lelakon kuwi mau,
mulané terus ènèng okèh sing pada
pretyaya marang Gusti Yésus. 46 Nanging
ènèng sing pada budal nang nggoné
para Farisi mbarang ngomongké nèk
Gusti Yésus nguripké Lasarus menèh.
47 Mulané para pengarepé imam lan
para Farisi terus pada nglumpukké
para penuntuné agama lan nang
begandringan kono terus pada takon:
“Lah awaké déwé saiki kepriyé? Yésus
iki nindakké penggawé sing nggumun-
nggumunké. 48 Nèk diejarké ngono
suwi-suwi wong kabèh pada mèlu Dèkné.
Mengko bangsa Rum wedi nèk bangsané
awaké déwé ora bakal manut lan entèk-
entèké bangsa Rum bakal ngrusak Gréja
Gedé lan bangsané awaké déwé.”

49-50 Nanging Kayafas, Imam Gedé,
semaur ngéné: “Mosok kowé durung
pada dunung? Luwung Dèkné sing

mati tenimbang awaké déwé kabèh sak bangsa.” 51 Kayafas ngomong ngono kuwi ora sangka pikirané dèkné déwé, nanging Gusti Allah sing ngekèki tembung dèkné, awit dèkné kuwi Imam Gedé ing taun kuwi. Kuwi jalarané dèkné ngomongké nèk Gusti Yésus kudu mati nglabuhi bangsané. 52 Lan menèh, Gusti Yésus enggoné mati ora namung nglabuhi bangsané waé, nanging uga supaya kabèh wong sing pretyaya marang Dèkné bisa dadi siji, senajana pada pentyar sakparan-paran.

53 Sakploké dina kuwi para penggedéné wong Ju pada nggolèk akal arep matèni Gusti Yésus. 54 Mulané Gusti Yésus ora ngétok menèh nang tengahé wong-wong, nanging Dèkné terus lunga sangka kono budal nang kuta Efraim, tyedek karo wustèn. Gusti Yésus terus nang kono karo murid-muridé.

55 Saiki wayahé Paskah wis tyedek, mulané wong okèh pada teka nang Yérusalèm arep pada nindakké sesutyèn. 56 Wong-wong pada lingak-linguk nggolèki Gusti Yésus. Nèk pada ngumpul nang Gréja Gedé kono terus pada takon marang sakpada-pada: “Dèkné bakal teka apa ora ya?” 57 Para pengarepé imam lan para Farisi wis ngongkon ngabar-ngabarké, nèk ènèng wong ngerti Gusti Yésus kuwi nang endi, kudu diomongké, supaya Dèkné dityekel.

Gusti Yésus diusapi lenga-wangi sikilé

12 1 Nem dina sakdurungé riyaya Paskah molai Gusti Yésus teka nang désa Bétani. Bétani kuwi panggonané Lasarus, sing mauné wis mati, nanging terus ditangèkké menèh karo Gusti Yésus. 2 Mulané saiki wong-wong pada mangan énak karo Gusti Yésus. Sing ladèn Marta, lah Lasarus jejagongan karo Gusti Yésus. 3 Maria kok terus njikuk lenga-wangi sak botol diesokké nang sikilé Gusti Yésus terus diusapi karo rambuté. Sak omah terus malih mambu lenga-wanginé. Kuwi lenga-wangi nardus sing tus, sing regané larang banget. 4-5 Nanging muridé Gusti Yésus sing jenengé Yudas Iskariot, nyenèni Maria ngéné: “Lenga-wangi kuwi semunggoné diedol payu pirang duwit waé, lak kenèng dienggo nulungi wong sing ora nduwé ta?” Ya Yudas iki sing mbésuké ngelungké Gusti Yésus marang mungsuhé. 6 Dèkné ngomong ngono kuwi sakjané ora jalaran dèkné mikirké wong sing ora nduwé, ora, nanging jalaran dèkné kuwi maling. Dèkné sing nyekel duwit lan dèkné ajek njikuki dienggo dèkné déwé.

7 Gusti Yésus terus ngomong ngéné: “Mbok bèn! Maria ngusapi Aku karo lenga-wangi iki ènèng tujuané. Dèkné molai tata-tata kanggo mbésuk nèk Aku bakal dikubur. 8 Wong mlarat kuwi slawasé ènèng waé, nanging enggonku tyampur karo kowé iki ora suwi.”

Lasarus arep dipatèni

9 Saiki wong okèh pada krungu nèk Gusti Yésus nang Bétani kono, mulané terus pada mbrono mbarang. Nanging ora namung kepéngin weruh Gusti Yésus waé, wong-wong uga kepéngin weruh Lasarus sing urip menèh. 10-11 Lelakoné Lasarus kuwi marakké wong Ju pirang-pirang pada pretyaya marang Gusti Yésus. Mulané para pengarepé imam saiki arep matèni Lasarus mbarang.

Gusti Yésus diarak mlebu Yérusalèm

12 Liyané dina wong pirang-pirang pada teka nang Yérusalèm arep ngurmat riyaya Paskah. Wong-wong iki krungu nèk Gusti Yésus arep teka mbrono mbarang. 13 Mulané terus pada metu sangka kutané arep mapak Gusti Yésus. Wong-wong nggawa godong palem terus pada nyuraki Gusti Yésus ngomong: “Hosana, muga slameta kongkonané Gusti Allah sing teka iki, sing bakal dadi ratuné bangsa Israèl.”

14 Gusti Yésus nemu kimar enom terus ditumpaki. Kuwi tyotyok karo sing wis ketulis nang Kitab. 15 Ayat kuwi uniné ngéné:

“Aja wedi, anak Sion!
Delokké, ratumu teka numpak
kimar enom.”

16 Ing waktu kuwi murid-muridé
durung dunung apa sing klakon iki,
nanging sakwisé Gusti Yésus mati lan
tangi menèh sangka pati terus pada
kélingan apa sing ketulis nang Kitab lan
pada ngerti nèk kuwi saiki wis klakon
kabèh.
17 Wong-wong sing pada weruh Gusti
Yésus nangèké Lasarus sangka pati
terus pada ngomong-omongké bab kuwi.
18 Mulané wong pirang-pirang terus
budal metuki Gusti Yésus, jalaran pada
krungu Dèkné nindakké penggawé sing
nggumunké tenan. 19 Para Farisi saiki
terus ngomong marang sakpada-pada:
“Kowé weruh déwé ta! Awaké déwé wis
ora bisa apa-apa! Delokké kuwi! Sasaté
wong kabèh pada ngetutké Yésus!”

Gabah nèk ora dipendem nang lemah ora bakal tukul

20 Bareng karo wong-wong sing pada
nang riyaya kono uga ènèng wong
Grik siji-loro teka arep nyembah Gusti
Allah. 21 Lah terus ènèng sing mara
nang nggoné rasul Filipus mbarang.
Rasul Filipus kuwi muridé Gusti Yésus
sing sangka kuta Bètsaida nang bawah
Galiléa. Wong-wong Grik kuwi takon
marang rasul Filipus ngéné: “Kangé,
awaké déwé kepéngin omong-omongan
karo Yésus!”
22 Rasul Filipus terus ngomongi
Andréas lan kabèh loro terus mara nang
nggoné Gusti Yésus ngomongké bab
karepé wong-wong Grik mau. 23 Gusti
Yésus semaur ngéné: “Pantyèn, saiki wis
wantyiné. Gusti Allah bakal ngluhurké
Anaké Manungsa. 24 Dirungokké sing
apik omongku iki: gabah sak elas kaé
nèk ora dipendem nang lemah terus
mati ya ora bakal dadi okèh. Slawasé
ya sak elas waé. Nanging nèk dipendem
nang lemah terus mati, malah bisa
ngetokké woh okèh. 25 Mulané, sapa
sing éman uripé malah bakal kélangan.
Nanging sapa sing ora éman uripé
ing donya iki, malah bakal nemu urip
sing langgeng. 26 Lan menèh, sapa sing
kepéngin ngladèni Aku kudu ngetutké
Aku, supaya bisa mèlu Aku ngendi
paranku. Sapa sing ngladèni Aku bakal
diajèni karo Gusti Allah Bapakku.”

Gusti Yésus ngomong nèk Dèkné bakal mati

27 Gusti Yésus terus ngomong
menèh: “Atiku saiki sedi lan bingung.
Lah Aku kudu ngomong apa? Mosok
Aku nembung marang Gusti Allah
Bapakku supaya Aku ora usah nglakoni
kasangsaran iki? Ora, awit Aku teka
nang jagat kéné tujuané nglakoni kuwi!”
28 Gusti Yésus terus ndonga: “Gusti Allah
Bapakku, mbok diluhurké Jenengmu!”
Sakwisé Gusti Yésus ndonga ngono
kuwi terus ènèng swara sangka langit
ngomong ngéné: “Wis tak kétokké
kwasaku, nanging bakal tak wujutké
sepisan menèh!”
29 Wong-wong sing nang kono uga
krungu swarané, ndarani ènèng gluduk.
Liya-liyané ngomong nèk ènèng mulékat
omong-omongan karo Gusti Yésus.
30 Nanging Gusti Yésus ngomong
ngéné: “Swara kuwi mau ora kanggo
Aku, nanging kanggo kowé. 31 Saiki wis
wantyiné enggoné Gusti Allah bakal
ndduduhké salahé manungsa nang jagat
kéné. Saiki wis wantyiné enggoné Sétan,
sing ngwasani jagat iki, bakal diedunké.
32 Nanging Aku bakal diunggahké
sangka bumi iki. Nèk Aku diunggahké
sangka bumi iki, Aku bakal narik wong
kabèh marang Aku!” 33 Kuwi Gusti Yésus
ngomongké nèk Dèkné bakal mati nang
kayu pentèngan.
34 Mulané wong-wong terus pada
semaur: “Lo, awaké déwé ngerti sangka
Kitab nèk Kristus bakal urip slawasé.
Lah jaréné Kowé Anaké Manungsa, lah
Kowé kok ngomong nèk Kowé bakal
mati. Lah Anaké Manungsa kuwi sapa?”
35 Gusti Yésus terus ngomong ngéné
marang wong-wong: “Aja pada bingung.
Pepadang iki nang tengahmu mung
garèk sak gebyaran waé. Mulané,
pumpung ijik ènèng, mlakua nang
pepadang. Mengko nèk wis peteng kowé
ora weruh dalan. 36 Pretyayaa marang

pepadang, pumpung ijik ènèng nang
tengahmu, supaya kowé dadi anaké
pepadang."
Sakwisé ngomong ngono kuwi Gusti
Yésus terus lunga, ora ngétok marang
wong-wong. 37 Nanging senajana
Gusti Yésus nindakké penggawé sing
nggumun-nggumunké lan wong-wong
pada weruh déwé, meksa wong-wong
ora pretyaya marang Dèkné. 38 Pantyèn
tyotyok tenan karo sing diomong karo
nabi Yésaya, sing uniné ngéné:
"Gusti, sapa sing gelem pretyaya
tembungé awaké déwé?
Sapa sing gelem nggatèkké marang
kwasamu? Ora ènèng!"
39 Mulané, kangèlan tenan wong-wong
enggoné arep pretyaya. Nabi Yésaya
mbiyèn ya wis tau ngomong ngéné
mbarang:
40 "Gusti Allah sing marakké wong-
wong ora weruh
lan Gusti Allah sing marakké wong-
wong atiné kaku.
Nèk ora ngono, mengko ndak pada
dunung
lan pada balik menèh nang nggoné
Gusti Allah lan diwaraské."
41 Kuwi mau nabi Yésaya ngomongké
bab Gusti Yésus, awit nabi Yésaya wis
weruh kwasané Gusti Yésus.
42 Nanging senajan kepriyé waé ènèng
wong gedé-gedé pirang-pirang, yakuwi
penggedé-penggedéné wong Ju, sing
pada pretyaya nèk Gusti Yésus kuwi
kongkonané Gusti Allah. Nanging wong-
wong iki pada wedi karo para Farisi,
mulané ora gelem blaka nèk pretyaya,
mengko ndak dietokké sangka sinaguk.
43 Karomenèh wong-wong luwih seneng
dielem manungsa tenimbang dielem
Gusti Allah.

Tembungé Gusti Yésus sing ngrutu manungsa

44 Ing liya dina Gusti Yésus terus
ngomong ngéné marang wong-wong:
"Wong sing pretyaya marang Aku kuwi
sakjané ora namung pretyaya marang
Aku waé, nanging wong kuwi pretyaya
marang Gusti Allah, awit Gusti Allah
sing ngongkon Aku. 45 Dadiné wong sing
weruh Aku kuwi uga weruh Gusti Allah
sing ngongkon Aku. 46 Tekaku nang jagat
kéné dadi pepadang, supaya wong sing
pretyaya marang Aku ora nang pepeteng
menèh. 47 Nèk ènèng wong ngrungokké
pituturku nanging ora dilakoni, Aku
ora bakal nyetrap wong kuwi. Aku
teka nang jagat kéné ora arep nyalahké
manungsa, ora. Aku mbréné iki arep
nulungi manungsa. 48 Aku ora bakal
nyalahké wong sing nyepèlèkké Aku lan
sing ora manut pituturku, ora! Nanging
pitutur sing tak gelarké, kuwi sing
bakal nyalahké manungsa, mbésuk nèk
kabèh wong bakal dikrutu. 49 Enggonku
memulang ora metu sangka karepku
déwé, ora. Gusti Allah Bapakku sing
ngongkon Aku, Dèkné sing ngomongi
Aku apa sing kudu tak omong. 50 Lan
Aku ngerti nèk sing dikarepké karo
Gusti Allah kuwi nggawa urip langgeng
kanggo manungsa. Mulané, sing tak
omong ya namung apa omongé Gusti
Allah Bapakku."

Gusti Yésus misuhi sikilé murid-muridé

13 1 Riyaya Paskah wis kurang
sedina. Gusti Yésus wis ngerti
nèk saiki Dèkné kudu ninggal jagat kéné
lan kudu budal nang nggoné Gusti Allah
Bapaké. Gusti Yésus pantyèn nrésnani
murid-muridé sing nang jagat kéné lan
saiki Dèkné kepéngin nduduhké nèk
katrésnané Dèkné langgeng.
2 Saiki Gusti Yésus lan murid-muridé
ijik jejagongan mangan. Yudas, anaké
Simon Iskariot, wis dikenèng karo Sétan
lan arep ngelungké Gusti Yésus marang
mungsuhé. 3 Gusti Yésus wis ngerti kuwi
lan Dèkné uga ngerti nèk sembarang wis
dipasrahké marang Dèkné karo Gusti
Allah. Gusti Yésus uga ngerti nèk Dèkné
tekané sangka nggoné Gusti Allah lan
kudu balik menèh nang nggoné Gusti
Allah. 4 Mulané Dèkné terus ngadek,
saliné njaba disèlèhké, terus ngubetké
gombal nang bangkèkané. 5 Sakwisé

kuwi sikilé murid-muridé terus disirami
lan diwisuhi terus dilapi karo gombal
sing diubetké nang bangkèkané mau.
[6] Kadung tiba rasul Simon Pétrus sing
kudu disiram sikilé, dèkné menging
Gusti Yésus ngomong ngéné: "Gusti,
mosok Kowé arep misuhi sikilku?"
[7] Gusti Yésus semaur: "Enggonku
misuhi sikilmu iki saiki kowé durung
ngerti apa tegesé, nanging mbésuk kowé
bakal dunung."
[8] Rasul Pétrus terus ngomong: "Aja
Gusti, Kowé aja pisan-pisan misuhi
sikilku!"
Gusti Yésus semaur: "Nèk kowé ora
tak wisuhi, kowé ora bisa nyambutgawé
karo Aku."
[9] Saiki rasul Simon Pétrus terus
ngomong: "Nèk ngono ya aja namung
sikilku sing diwisuhi, nanging tanganku
lan sirahku mbarang!"
[10] Nanging Gusti Yésus semaur:
"Wong sing wis adus kuwi wis resik
kabèh awaké. Namung sikilé sing kudu
diwisuhi. Kowé wis resik, awit salahmu
wis dingapura, nanging ora kowé kabèh."
[11] Gusti Yésus ngerti sapa sing arep
ngelungké Dèkné marang mungsuhé,
mulané Dèkné ngomong nèk ora kabèh
resik.
[12] Sakwisé Gusti Yésus misuhi sikilé
murid-muridé, Dèkné terus nganggo
saliné njaba menèh terus njagong.
Dèkné terus ngomong: "Apa kowé pada
dunung kenèng apa kok Aku misuhi
sikilmu? [13] Kowé lak ngarani Aku iki
Gurumu lan Gustimu ta? Kuwi bener,
Aku pantyèn Gurumu lan Gustimu tenan.
[14] Lah nèk Aku iki, sing dadi Gurumu lan
Gustimu, misuhi sikilmu, kowé uga kudu
misuhi sikilé liyané. [15] Aku wis ngekèki
tulada marang kowé, kuwi kudu mbok
lakoni uga. [16] Mulané pada élinga sing
tak omong iki: slaf kuwi ora ngungkuli
sing nduwé lan wong sing dikongkon ora
ngungkuli sing ngongkon. [17] Saiki kowé
wis pada ngerti iki, beja kowé, nèk kuwi
mbok lakoni."
[18] "Nanging Aku ora ngomong nèk
kowé kabèh bakal slamet. Aku ngerti
sapa sing tak pilih. Nang Kitab wis
ketulis ngéné: 'Wong sing mangan
bareng karo Aku bakal mungsuh Aku.'
Tulisan kuwi kudu klakon. [19] Kuwi
durung klakon, nanging kowé saiki
molai tak omongi. Dadiné mbésuk nèk
wis klakon, kowé kabèh pada pretyaya
nèk Aku iki sing dikongkon karo Gusti
Allah. [20] Elinga iki: sapa sing nampa
kongkonanku ya nampa Aku. Lan sapa
nampa Aku ya nampa Gusti Allah sing
ngongkon Aku."

Gusti Yésus ngomong sapa sing arep ngelungké Dèkné marang mungsuhé

[21] Sakwisé ngomong ngono kuwi
Gusti Yésus terus sedi atiné. Dèkné
ngomong: "Aku ora goroh. Enèng siji
nang tengahmu sing bakal ngelungké
Aku marang mungsuhé."
[22] Murid-muridé ora patèka pretyaya
terus pada ndelokké sakpada-pada, ora
ngerti Gusti Yésus kuwi ngomongké
sapa. [23] Rasul Yohanes, murid sing
disenengi karo Gusti Yésus, njagong
nang jèjèré. [24] Mulané rasul Simon
Pétrus terus ngongkon takon marang
Gusti Yésus, sapa sing arep ngelungké
Dèkné marang mungsuhé.
[25] Rasul Yohanes terus lèndèn nyedeki
Gusti Yésus karo takon: "Sapa ta Gusti?"
[26] Gusti Yésus semaur: "Aku arep
ngetylupké roti sak tyuwil nang
mangkok. Sing tak elungi tyuwilan
roti, yakuwi wongé!" Gusti Yésus
terus ngetylupké roti sak tyuwil nang
mangkoké terus dikèkké marang Yudas,
anaké Simon Iskariot. [27] Kadung Yudas
nampani roti kuwi mau, Sétan terus
ngleboni dèkné. Gusti Yésus ngomong
marang Yudas: "Apa sing mbok karepké
ndang dilakoni." [28] Nanging murid-
muridé ora dunung sing diomong Gusti
Yésus marang Yudas. [29] Ndarani Gusti
Yésus ngongkon Yudas ndang tuku
kaperluané riyaya minggu Paskah kuwi,
apa ngekèki duwit marang wong sing
ora nduwé, awit Yudas sing nyekel duwit.
[30] Sakwisé Yudas nampa rotiné dèkné
terus lunga. Saiki wis wayah wengi.

Pepakon sing anyar

[31]Kadung Yudas wis lunga Gusti Yésus
terus ngomong: “Saiki Anaké Manungsa
bakal diluhurké lan lantaran Dèkné
Gusti Allah bakal diluhurké. [32]Nèk
Gusti Allah diluhurké lantaran Anaké,
Gusti Allah uga bakal ngluhurké Anaké
lantaran Dèkné déwé. Lan ora suwi
menèh Gusti Allah bakal ngétokké iki.
[33]Kantyaku sing tak trésnani, enggonku
kumpul karo kowé garèk sedilut. Kowé
bakal nggolèki Aku. Aku wis tau
ngomong marang para penggedéné
wong Ju lan saiki Aku ngomong marang
kowé: panggonan sing tak parani kowé
ora bisa nekani. [34]Saiki kowé tak kèki
pepakon anyar sing kudu mbok lakoni
tenan: pada trésnaa marang sakpada-
pada. Kaya enggonku nrésnani kowé,
kowé uga kudu nrésnani sakpada-pada.
[35]Nèk kowé pada trésna tenan marang
sakpada-pada, wong-wong liyané bakal
nitèni nèk kowé kuwi murid-muridku.”

Gusti Yésus ngomong nèk rasul Pétrus bakal nyélaki Dèkné

[36]Rasul Simon Pétrus takon marang
Gusti Yésus: “Lah Kowé arep lunga nang
endi Gusti?”
Gusti Yésus semaur: “Kowé saiki
durung bisa mèlu nang panggonan sing
arep tak parani iki, nanging mbésuk
kowé bakal nututi Aku.”
[37]“Lah kenèng apa aku saiki kok ora
bisa ngetutké Kowé Gusti? Aku kepéngin
mèlu Kowé, senajan tak labuhi mati!”
[38]Gusti Yésus terus semaur: “Kowé
gelem tenan? Ora Pétrus, titènana ta,
sakdurungé jago kluruk kowé bakal
ngomong sampèk ping telu nèk kowé ora
kenal karo Aku!”

Gusti Yésus dalané nang nggoné Gusti Allah

14 [1]Gusti Yésus terus ngomong
marang murid-muridé: “Kowé
aja pada sedi lan bingung, nanging pada
pretyaya terus marang Gusti Allah lan
marang Aku. [2]Nang omahé Gusti Allah
Bapakku okèh panggonané. Semunggoné
ora ngono mesti kowé ya tak omongi.
Saiki Aku arep budal nggawèkké
panggonan kowé. [3]Nèk Aku wis
rampung Aku bakal balik menèh marani
kowé, supaya kowé bisa manggon dadi
siji karo Aku. [4]Panggonan sing bakal
tak parani kuwi kowé wis pada ngerti
dalané!”
[5]Rasul Tomas terus semaur: “Gusti,
panggonan sing arep mbok parani waé
awaké déwé ora ngerti, lah dalané
menèh awaké déwé ngertia.”
[6]Gusti Yésus terus ngomong: “Aku
iki dalané marang Gusti Allah lan Aku
sing nduduhké Gusti Allah kuwi sapa
lan Aku sing ngekèki urip marang
manungsa. Ora ènèng wong bisa mara
nang nggoné Gusti Allah Bapakku nèk
ora liwat Aku. [7]Nèk kowé ngerti Aku
kowé ya ngerti Gusti Allah Bapakku.
Saiki kowé wis ngerti Dèkné, awit kowé
wis weruh Dèkné. [8]Rasul Filipus terus
takon marang Gusti Yésus: Gusti, awaké
déwé wis lega nèk mbok duduhi Gusti
Allah Bapaké awaké déwé!”
[9]Gusti Yésus semaur: “Filipus, Aku
lak wis suwi bebarengan karo kowé
ta? Lah kok kowé ora nitèni Aku? Sapa
sing weruh Aku ya weruh Gusti Allah
Bapakku. Lah kowé kok ijik takon
kepéngin weruh Gusti Allah Bapakku?
[10]Kowé lak ngerti ta nèk Gusti Allah
Bapakku karo Aku kuwi tunggalé.
Pitutur sing tak wulangké marang kowé
kuwi ora sangka karepku déwé, nanging
sangka karepé Gusti Allah Bapakku.
Dèkné manggon ing Aku lan Dèkné sing
tumandang sangka Aku. [11]Ngandela ta
nèk Aku karo Gusti Allah Bapakku kuwi
tunggalé. Penggawéku sing nggumun-
nggumunké kuwi lak wis ngujutké kuwi
ta! [12]Iki dirungokké sing apik: sapa
sing pretyaya marang Aku bisa kaya
Aku nindakké penggawé sing nggumun-
nggumunké. Ora namung kuwi waé,
nanging malah bisa nindakké ngungkul-
ungkuli kuwi, awit Aku arep budal nang
nggoné Gusti Allah Bapakku. [13]Lan
jalaran Aku nang kana, apa penjalukmu

bakal keturutan, janji kowé nembung
nganggo Jenengku. Mesti Aku bakal
nuruti penjalukmu, dadiné Aku bisa
ngluhurké Gusti Allah Bapakku. 14 Nèk
kowé njaluk apa waé nganggo Jenengku,
bakal tak turuti."

Bab Roh Sutyi

15 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
"Nèk kowé trésna tenan marang Aku
kowé uga mesti nglakoni omongku.
16 Semono uga, Aku bakal nembung
marang Gusti Allah Bapakku, supaya
Dèkné ngongkon liyané sing bakal
nulungi kowé slawasé. Kuwi Roh Sutyi,
sing bakal mulangi kowé bab Gusti
Allah kaya sak beneré. 17 Wong sing ora
pretyaya marang Gusti Allah ora bisa
nampa Roh Sutyi, awit ora nitèni lan ora
dunung. Nanging kowé bakal ngerti Roh
Sutyi, awit Dèkné bakal karo kowé lan
bakal manggon ing uripmu.
18 "Ora, kowé ora bakal tak tinggal
déwé, Aku bakal balik marang kowé.
19 Ora suwi menèh wong jagat bakal
ora weruh Aku menèh, nanging Aku
bebarengan karo kowé terus. Lan kowé
bakal urip, awit Aku urip. 20 Ing wantyi
kuwi kowé bakal dunung nèk Aku karo
Gusti Allah Bapakku kuwi dadi siji.
Semono uga kowé bakal dunung nèk
kowé karo Aku iki uga dadi siji.
21 "Wong sing ngerti pituturku lan
nglakoni apa omongku, ya wong kaya
ngono kuwi sing trésna marang Aku
tenan. Wong kuwi bakal ditrésnani
tenan karo Gusti Allah Bapakku lan
Aku mbarang bakal nrésnani wong
kuwi. Lan menèh, Aku bakal nduduhké
marang Dèkné Aku iki sapa."
22 Enèng murid sing jenengé Yudas,
nanging dudu Yudas Iskariot. Yudas iki
ngomong marang Gusti Yésus: "Gusti,
lah Kowé kok ngétokké kwasamu
namung marang awaké déwé, ora
marang wong-wong liyané sing ora
pretyaya marang Kowé?"
23 Gusti Yésus semaur: "Wong sing
trésna marang Aku kuwi uga bakal
nurut pituturku lan Gusti Allah
Bapakku bakal nrésnani wong sing
kaya ngono kuwi. Aku lan Gusti Allah
Bapakku bakal urip bebarengan karo
wong kuwi. 24 Nanging wong sing ora
trésna marang Aku uga ora bakal nurut
pituturku, senajana pituturku kuwi dudu
tembungku déwé, nanging tembungé
Gusti Allah sing ngongkon Aku.
25 "Suwéné Aku ijik tyampur karo
kowé Aku mulangi kowé sembarang-
mbarang kuwi. 26 Nanging Gusti
Allah Bapakku bakal ngongkon Roh
Sutyi, Penulungmu, teka dadi wakilku.
Dèkné sing bakal ngréwangi kowé lan
ndunung-ndunungké marang kowé bab
sembarang. Dèkné uga bakal ngéling-
élingké marang kowé bab sembarang
sing wis tak wulangké.
27 "Saiki kowé tak tinggali
katentreman. Ora katentremané donya
kéné, ora, nanging katentreman sing
namung Aku déwé bisa ngekèki. Mulané,
kowé aja pada sedi lan aja pada wedi.
28 Pantyèn Aku wis ngomong nèk Aku
arep lunga, nanging Aku bakal balik
menèh. Mulané, nèk kowé pada trésna
tenan marang Aku, kowé malah kudu
bungah nèk Aku bakal lunga nang
nggoné Gusti Allah Bapakku, awit Gusti
Allah Bapakku kuwi gedéné ngungkuli
Aku. 29 Sakdurungé sembarang iki
klakon kowé wis tak omongi, dadiné
mbésuk nèk wis klakon tenan, kowé bisa
nitèni nèk sembarang sing tak omong
kuwi tenan. 30 Aku wis ora bisa ngomong
okèh-okèh menèh marang kowé, awit
Sétan, ratuné donya, wis ngétok. Aku
ora ngomong nèk dèkné kuwi bisa
menangké Aku, ora. 31 Nanging Aku
namung manut apa kongkonané Gusti
Allah Bapakku. Dadiné wong kabèh bisa
nitèni nèk Aku trésna tenan marang
Gusti Allah Bapakku.
"Wis, hayuk saiki pada lunga!"

Gusti Yésus, wit sing sejati

15 1 Gusti Yésus terus ngomong
ngéné marang murid-muridé:
"Aku iki kenèng dipadakké karo wité,
lah kowé pangé. Gusti Allah Bapakku

kenèng dipadakké karo sing tukang
kebon. 2 Pang sing ora ngetokké woh
kuwi mesti diketok karo sing tukang
kebon lan pang sing metu wohé
dikeprasi lan diresiki supaya ngetokké
woh sing luwih okèh. 3 Kowé wis pada
resik atiné. Pitutur sing tak wulangké
marang kowé kuwi wis ngresiki atimu.
4 Rumaketa marang Aku, dadiné Aku
uga bisa rumaket marang kowé. Pangé
kuwi ora bisa ngetokké woh nèk ora
rumaket marang wité, kaya ngono uga
kowé, nèk ora rumaket marang Aku
kowé ora bisa ngetokké woh.
5 "Aku iki wité lan kowé kuwi pangé.
Nèk kowé rumaket marang Aku lan
Aku rumaket marang kowé, kowé bakal
ngetokké woh okèh. Pedot sangka Aku
kowé ora bisa apa-apa. 6 Wong sing
ora rumaket marang Aku kuwi kaya
pang sing diketok dadi garing, terus
dilumpukké lan dibuwang nang geni
bèn kobong. 7 Nèk kowé rumaket
marang Aku lan nglakoni pituturku,
mbok njaluka apa waé ta, mesti bakal
keturutan. 8 Gusti Allah Bapakku bakal
diluhurké nèk kowé ngetokké woh okèh.
Kuwi ngétokké nèk kowé dadi muridku
tenan. 9 Gusti Allah nrésnani Aku,
mengkono uga katrésnanku marang
kowé. Pada mantepa ing katrésnan
iki. 10 Kaya enggonku manut marang
karepé Gusti Allah Bapakku lan ngalami
katrésnané, semono uga kowé. Nèk
kowé manut marang pituturku, kowé
uga bakal ngalami katrésnanku sak
terusé.
11 "Aku ngomong kuwi mau kabèh
marang kowé, supaya kowé bisa
nduwèni kabungahanku lan supaya
kabungahan iki bisa mundak terus.
12 Pituturku marang kowé ya iki: pada
trésnaa terus marang sakpada-pada
kaya enggonku trésna marang kowé.
13 Wong sing trésna lan saguh mati
nglabuhi kantyané, kuwi wong sing
nduwèni katrésnan tenan. Ora ènèng
katrésnan sing gedéné ngungkuli kuwi.
14 Kowé dadi kantyaku nèk kowé pada
manut marang pituturku. 15 Kowé saiki
wis ora tak arani slaf menèh, awit slaf
kuwi ora tau diejèki atungan karo sing
nduwé omah. Nanging apa omongé
Gusti Allah Bapakku marang Aku,
kabèh tak dunung-dunungké marang
kowé, supaya kowé uga pada ngerti.
Mulané kowé kuwi ora tak arani slaf
menèh, nanging kowé kantyaku. 16 Aku
sing milih kowé, dudu kowé sing milih
Aku. Kowé tak pilih lan tak kongkon
budal ngetokké woh terus, aja sampèk
ilang wohé. Apa penjalukmu marang
Gusti Allah Bapakku mesti bakal
keturutan nèk kowé nembung nganggo
Jenengku." 17 Sepisan menèh tembungku
marang kowé: "Pada trésnaa marang
sakpada-pada."

Disengit wong

18 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
"Wong-wong sing ora pretyaya marang
Aku pada sengit marang kowé. Nanging
aja pada kagèt, malah pada ngertia nèk
wong-wong kuwi pantyèn sengit marang
Aku. 19 Semunggoné kowé tunggalé karo
wong-wong kuwi, wong-wong mesti
pada seneng karo kowé, awit kowé
diaku tunggalé waé. Nanging kowé
wis tak pilih lan tak singkirké sangka
tengahé wong-wong kuwi, dadiné kowé
wis ora tunggalé karo wong-wong kuwi,
mulané kowé ya disengiti. 20 Aku lak wis
ngomong ta nèk slaf kuwi ora ngungkuli
sing nduwé. Mulané, nèk wong-wong
wis nyiya-nyiya Aku, wong-wong uga
bakal nyiya-nyiya kowé. Semunggoné
wong-wong gelem nampa pituturku,
wong-wong mesti uga bakal nampa
tembungmu. 21 Nanging aja nggumun,
wong-wong pada ngono karo kowé kuwi,
jalaran kowé muridku. Wong-wong
kuwi ora pretyaya marang Gusti Allah
sing ngongkon Aku. 22 Semunggoné Aku
ora teka lan mituturi wong-wong bab
Gusti Allah, wong-wong kuwi pantyèn
ora kenèng disalahké nèk ora gelem
nampa Aku. Nanging Aku wis mituturi
wong-wong kuwi, mulané pada salah
tenan. 23 Sapa sing sengit marang Aku
ya pada waé sengit marang Gusti Allah

Bapakku. 24 Semunggoné Aku ora
ngujutké tembungku nganggo tanda sing
nggumun-nggumunké, sing durung tau
ditindakké karo wong liyané, wong-
wong kuwi blas ora kenèng disalahké.
Nanging wong-wong pada weruh
sembarang-mbarang kuwi karo mripaté
déwé, senajan ngono meksa ijik sengit
marang Aku lan sengit marang Gusti
Allah Bapakku. 25 Pantyèn, nang kitabé
kono déwé wis ketulis ngéné: 'Wong-
wong pada sengit marang Aku tanpa
jalaran.' Tulisan iki pantyèn klakon.
26 "Nanging aja pada wedi, Aku
arep budal nang nggoné Gusti Allah
Bapakku lan Aku bakal ngongkon Roh
Sutyi, Penulungmu, ndang teka nang
nggonmu. Dèkné kuwi tekané sangka
nggoné Gusti Allah Bapakku lan Dèkné
bakal nduduhké bab Gusti Allah kaya
sak beneré lan uga bab Aku. 27 Nanging
kowé uga dadi seksiku, awit kawit Aku
molai nyambutgawé kowé mèlu Aku."

Penggawéané Roh Sutyi

16 1 Gusti Yésus terus ngomong:
"Kuwi mau kabèh tak dunung-
dunungké marang kowé, supaya
mbésuk nèk wis klakon tenan, kowé
aja sampèk kagèt lan ilang pengandelé.
2 Pantyèn bakal klakon tenan. Kowé ora
namung bakal dietokké sangka sinaguk,
nanging wong-wong bakal matèni kowé
mbarang. Malah mikiré pada nggawé
betyik marang Gusti Allah Bapakku nèk
nglakoni ngono kuwi. 3 Wong-wong pada
nglakoni kaya ngono kuwi, jalaran ora
pada ngerti tenan marang Gusti Allah
lan marang Aku. 4 Nanging kowé tak
omongi sakdurungé, supaya mbésuk nèk
kabèh iki klakon tenan kowé pada éling
marang tembungku lan ora pada kagèt.
"Mauné kowé ora tak omongi bab
iki, awit Aku ijik tyampur karo kowé.
5 Nanging saiki Aku arep balik menèh
nang nggoné Gusti Allah sing ngongkon
Aku teka nang jagat kéné. Pantyèn Aku
arep lunga, lah kok ora ènèng sing takon
marang Aku kenèng apa Aku kok arep
lunga. 6 Malah terus pada sedi ngono
bab sembarang sing tak omongké kuwi.
7 Nanging tenan, luwih apik kanggo
kowé nèk Aku lunga, supaya Aku bisa
ngongkon Roh Sutyi, Penulungmu, teka.
Nèk Aku ora lunga, Dèkné ora bakal
teka. 8 Malah mbésuk nèk Roh Sutyi
teka, Dèkné bakal nduduhké marang
manungsa nèk pikirané bab dosa, bab
sing bener lan bab kruton klèru kabèh.
9 Roh Sutyi nduduhké apa bab dosa?
Manungsa dosa, jalaran ora pretyaya
marang Aku. 10 Bab sing bener, Roh
Sutyi bakal nduduhké nèk Gusti Allah
nganggep Aku bener. Nèk ora ngono
mosok Aku arep ninggal kowé lan
balik menèh nang nggoné Gusti Allah
Bapakku. 11 Bab kruton, Roh Sutyi bakal
nduduhké nèk Gusti Allah wis nggawé
putusan nyetrap ratuné jagat, yakuwi
Sétan, slawasé.
12 "Enèng okèh sing ijik kudu tak
omong marang kowé, nanging saiki
kowé durung bisa dunung kuwi kabèh.
13 Mbésuk nèk Roh Sutyi teka, Dèkné
sing bakal ndunung-ndunungké
sembarang. Dèkné sing bakal mulangi
bab Gusti Allah kaya sak beneré;
ora nurut pikirané Dèkné déwé, ora,
nanging Dèkné namung mulangké apa
omongé Gusti Allah. Lan menèh, Roh
Sutyi uga bakal ndunung-ndunungké
bab sembarang-mbarang sing bakal
klakon. 14 Sembarang sing diomong
karo Dèkné kuwi sangka nggonku,
mulané Dèkné bakal ngluhurké Aku.
15 Sembarang sing sangka nggoné Gusti
Allah Bapakku kuwi ya sangka nggonku
uga. Mulané Aku mau ngomong nèk
sembarang sing diwulangké karo Roh
Sutyi kuwi sangka nggonku."

Susah lan bungah

16 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
"Ora suwi menèh Aku bakal lunga lan
kowé ora bakal weruh Aku menèh,
nanging ora let suwi sakwisé kuwi Aku
bakal teka menèh."
17 Murid-muridé terus pada takon
marang sakpada-pada: "Lah Gusti Yésus
kuwi sakjané ngomongké bab apa ta,

kok ngomong nèk ora suwi menèh bakal
lunga lan ora let suwi sakwisé lunga
bakal teka menèh. Lan menèh, Dèkné
ngomong nèk arep nang nggoné Gusti
Allah Bapaké. 18 Kok ngomong ora let
suwi menèh? Kuwi ngomongké apa ta?
Awaké déwé kok ora dunung!"
19 Gusti Yésus weruh nèk murid-
muridé pada kepéngin takon marang
Dèkné, mulané Dèkné terus ngomong:
"Kowé ora pada dunung enggonku
ngomong nèk ora suwi menèh Aku
bakal lunga terus ora let suwi menèh
Aku bakal teka menèh. 20 Saiki arep tak
dunungké, mulané dirungokké sing apik.
Kowé bakal pada sambat lan tangisan,
nanging wong-wong sing ora pretyaya
marang Gusti Allah bakal pada bungah.
Kowé bakal pada sedi, nanging sedimu
bakal dadi kabungahan. 21 Kaya wong
wédok sing arep mbayi kaé: suwéné
mbayi ngrasakké lara, nanging nèk
bayiné wis lair wongé bungah tenan, lali
laranė. 22 Kaya ngono uga kowé. Saiki
kowé pada sedi, jalaran Aku arep lunga.
Nanging nèk Aku balik menèh kowé
bakal pada bungah ora ènèng entèké.
Ora ènèng wong sing bakal bisa ngrebut
kabungahan iki sangka atimu.
23 "Ing wayah kuwi kowé ora usah
takon Aku apa-apa menèh. Diéling
tenan omongku iki: nembunga apa waé
marang Gusti Allah Bapakku, Dèkné
mesti bakal nuruti, jalaran sangka Aku.
24 Tumekané saiki kowé durung tau
nembung apa-apa nganggo jenengku.
Pada nembunga, Gusti Allah mesti
bakal ngekèki. Kuwi kekarepané Dèkné,
supaya kowé bisa bungah tenan."

Gusti Yésus wis menangké jagat

25 Gusti Yésus terus ngomong menèh:
"Tekané saiki enggonku mulangi kowé
namung nganggo tembung-tembung
gambar, nanging ora let suwi menèh
Aku ora usah mulangi ngono menèh.
Sembarang bab Gusti Allah Bapakku
bakal tak omongké blaka waé. 26 Ing
wayah kuwi Aku ora usah nembungké
kowé, nanging kowé déwé sing bakal
nembung nganggo jenengku marang
Gusti Allah Bapakku. 27 Gusti Allah
déwé trésna marang kowé, jalaran
kowé pada trésna marang Aku lan pada
pretyaya nèk Gusti Allah sing ngongkon
Aku. 28 Pantyèn tenan, Aku iki tekané
sangka nggoné Gusti Allah Bapakku
medun nang jagat kéné. Saiki Aku arep
ninggal jagat iki balik nang nggoné
Gusti Allah Bapakku."
29 Murid-muridé terus ngomong: "Lah
mbok ngono ta Gusti! Saiki Kowé sing
mulangi ora angèl. 30 Saiki awaké déwé
ngerti nèk Kowé ngerti sembarang.
Awaké déwé ora usah takon marang
Kowé menèh. Mulané saiki awaké déwé
pretyaya nèk Kowé kuwi tekané sangka
nggoné Gusti Allah."
31 Gusti Yésus ngomong: "Apa kowé
pada pretyaya tenan saiki? Aku ora
ngandel nèk kowé nduwé pretyaya sing
mantep tenan. 32 Ditìtèni ta! Bakal ènèng
wantyiné, ora suwi menèh, kowé kabèh
bakal buyar déwé-déwé parané. Aku
bakal mbok tinggal déwé. Sakjané ya
ora déwé, awit Gusti Allah Bapakku
ngantyani Aku. 33 Kowé tak omongi
kuwi mau kabèh supaya kowé bisa
rumaket marang Aku lan nduwèni ayem.
Nang jagat kéné kowé bakal kangèlan
tenan, awit kowé nurut Aku, nanging
dikuwatké terus, Aku wis menangké
sembarang kuwi."

Pandonganė Gusti Yésus kanggo Dèkné déwé, murid-muridé lan kabèh wong sing pretyaya

17 1 Sakwisé ngomong kuwi mau
kabèh Gusti Yésus terus nyawang
nduwur lan ndonga: "Duh Bapakku,
saiki wis tekan wantyiné. Mbok
diluhurké Anakmu, supaya Anakmu bisa
ngluhurké Kowé. 2 Kowé wis ngekèki
kwasa marang Dèkné, supaya Dèkné
bisa ngwasani saben wong lan bisa
ngekèki urip langgeng marang saben
wong sing wis mbok pasrahké marang
Dèkné. 3 Urip langgeng iku yakuwi: nèk
wong-wong pada ngakoni nèk Kowé
déwé Gusti Allah sing nyata lan ora

ènèng tunggalé lan Yésus Kristus, sing
mbok kongkon nulungi manungsa. [4]Duh
Bapakku, Aku wis ngluhurké Kowé ing
jagat kéné, awit Aku wis ngrampungké
penggawéan kongkonanmu marang Aku.
[5]Mulané, mbok saiki Aku dijikuk menèh,
supaya Aku bisa nampa kaluhuran nang
ngarepmu, kaya mbiyèn sakdurungé
jagat ènèng.

[6]"Wong-wong sing wis mbok pilih
sangka donya lan mbok pasrahké
marang Aku kuwi saiki wis pada ngerti
Kowé kuwi sapa, awit Aku wis ngétokké
Kowé marang wong-wong kuwi. Wong-
wong iki mauné wèkmu, nanging
saiki wis mbok pasrahké marang Aku.
Pantyèn wong-wong iki pada nampa
pituturmu. [7]Mulané saiki pada nitèni
nèk sembarang sing tak wulangké lan
tak tindakké kuwi mau kabèh tekané
sangka nggonmu. [8]Pantyèn, Aku
namung mulangké marang wong-wong
apa omongmu marang Aku. Kuwi kabèh
pada ditampa, mulané saiki kabèh pada
dunung tenan nèk Aku tekané sangka
nggonmu lan pada pretyaya nèk kowé
sing ngongkon Aku.

[9]"Aku saiki ora ndongakké wong-
wong sing ora pretyaya, ora, Aku
ndongakké murid-murid iki, sing wis
mbok pasrahké marang Aku. Murid-
murid iki pada waé wèkmu. [10]Apa sing
wèkku kuwi ya wèkmu lan apa sing
wèkmu ya pada waé wèkku. Pantyèn,
murid-murid iki ngétokké sepira gedéné
katrésnanku lan kwasaku. [11]Aku saiki
arep lunga sangka jagat iki, Aku arep
balik nang nggonmu menèh, nanging
murid-murid iki tak tinggal nang
kéné. Duh Bapakku sing sutyi, Aku
nyuwun, murid-murid iki sing wis
mbok pasrahké marang Aku, mbok
dipageri karo kwasané jenengmu. Aku
nyuwun supaya pada bisa bebarengan
dadi siji ing sembarang, kaya Awaké
Déwé iki. [12]Suwéné Aku nang jagat
kéné Aku déwé sing nuntun nganggo
kwasané jenengmu lan ora ènèng sing
mbalik dalan karusakan, kejaba mung
siji. Pantyèn sing siji kuwi wis nduwé
karep ala, supaya apa sing wis ketulis
nang Kitab klakon tenan. [13]Nanging
Aku saiki arep balik nang nggonmu.
Mulané, pumpung Aku ijik nang jagat
kéné Aku ngomong sembarang iki,
supaya murid-murid iki bisa nduwèni
kabungahan tenan, kabungahan sing
namung Aku déwé bisa ngekèki. [14]Pada
tak wulangi pituturmu lan saiki uripé
pada waé kaya Aku, malih séjé karo
wong sing ora pretyaya marang Kowé.
Mulané ya pada disengiti tenan karo
wong sing ora pretyaya. [15]Duh Bapakku,
Aku ora nyuwun supaya murid-murid
iki mbok jikuk sangka jagat kéné,
nanging Aku nyuwun supaya mbok
pageri sangka kwasané Sétan. [16]Murid-
murid iki uripé wis ora tunggalé karo
wong-wong sing ora pretyaya marang
kowé, awit Aku ya ora tunggalé uga.
[17]Mulané Aku nyuwun, supaya pada
nurut pituturmu, dadiné bisa temen
nurut Kowé. Pituturmu sing ngétokké
Kowé sak nyatané. [18]Kaya enggonmu
ngongkon Aku teka nang jagat kéné
ngabarké pituturmu marang manungsa,
Aku semono uga ngongkon murid-murid
iki. [19]Aku masrahké uripku marang
Kowé kanggo nglabuhi murid-muridku
iki, supaya kabèh uga pada masrahké
uripé marang Kowé ing lair lan batin.

[20]"Duh Bapakku, Aku ora namung
ndongakké murid-murid iki waé,
nanging Aku uga ndongakké wong
sing nampa pituturé murid-murid
iki terus pada pretyaya marang Aku.
[21]Aku nyuwun bisaa kabèh pada rukun
bebarengan lan bisaa rumaket marang
Awaké Déwé, kaya enggonku rumaket
marang Kowé lan Kowé marang Aku.
Dadiné wong sing ora pretyaya bisa
nitèni nèk Kowé sing ngongkon Aku
teka nang jagat kéné. [22]Kaya enggonmu
ngétokké ing uripku Kowé kuwi kaya
ngapa, Aku uga ngétokké ing uripé sing
pada pretyaya, Aku iki kaya ngapa. Nèk
kabèh bisa kaya Aku, kabèh uga bakal
bisa rukun dadi siji kaya enggoné Kowé
karo Aku iki dadi siji. [23]Dadiné Kowé
urip ing Aku lan Aku urip ing atiné

wong-wong kuwi lan kabèh bisa dadi siji,
kaya sing mbok karepké. Nèk bisa ngono
jagat bakal pretyaya nèk Kowé sing
ngongkon Aku lan uga bisa pretyaya nèk
Kowé trésna tenan marang manungsa,
kaya enggonmu trésna marang Aku.
24 “Duh Bapakku, murid-murid iki
mbok pasrahké marang Aku. Karepku
murid-murid iki bisa nang nggonku,
supaya bisa weruh kamulyanku. Ya
Kowé sing ngekèki kamulyan iki marang
Aku, awit Kowé trésna marang Aku
kawit jagat iki durung ènèng. 25 Duh
Bapakku sing bener slawasé, senajan
wong jagat kéné ora ngerti Kowé, Aku
ngerti Kowé lan murid-muridku iki saiki
wis ngerti nèk Kowé sing ngongkon Aku.
26 Aku wis nduduhké marang murid-
muridku Kowé kuwi sapa lan bakal tak
duduhké terus. Karepku, supaya pada
nduwèni katrésnan kaya enggonmu
nrésnani Aku lan supaya Aku bisa dadi
siji karo murid-muridku kuwi.”

Gusti Yésus dityekel

18 1 Sakwisé Gusti Yésus ndonga
kuwi Dèkné terus ngabrah kriki
Kidron karo murid-muridé. Kadung
wis ngabrah terus pada mlebu nang
kebon olèf. 2 Gusti Yésus ajek mbréné
karo murid-muridé, mulané Yudas
mbarang ya ngerti panggonan iki. Ya
Yudas iki sing ora let suwi ngelungké
Gusti Yésus marang mungsuhé. 3 Yudas
mbarang mbrono nggawa soldat-soldat
lan sekaut-sekaut sing njaga Gréja
Gedé. Soldat-soldat lan sekaut-sekaut
iki kongkonané para pengarepé imam
lan para Farisi lan pada teka nggawa
obor lan sentir lan uga gaman-gaman.
4 Gusti Yésus wis ngerti bakal ènèng apa,
mulané Dèkné terus metu mapak wong-
wong. Dèkné takon: “Kowé kuwi pada
nggolèki sapa?”
5 Wong-wong semaur: “Awaké déwé
nggolèki Yésus, wong sangka Nasarèt!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Yésus
kuwi ya Aku iki!”
Yudas mbarang ya nang kono karo
soldat-soldat lan sekaut-sekaut sing
pada teka mau. 6 Wong-wong krungu
Gusti Yésus ngomong ngono terus pada
mundur sampèk nggeblak. 7 Gusti Yésus
takon sepisan menèh: “Sapa ta sing
mbok golèki kuwi?”
Terus pada semaur: “Yésus, wong
sangka Nasarèt!”
8 “Aku lak wis ngomong ta nèk Yésus
kuwi ya Aku iki. Nèk namung nggolèki
Aku, kantya-kantyaku iki ya diejarké
waé.” 9 Ya pantyèn bener, awit Gusti
Yésus wis tau ngomong ngéné marang
Gusti Allah Bapaké: “Sing wis mbok
pasrahké marang Aku ora ènèng siji-sijia
sing tak ilangké!”
10 Rasul Simon Pétrus, sing nggawa
pedang, narik pedangé dienggo nyabet
kupingé slafé Imam Gedé sampèk tyepol.
Slaf iki jenengé Malkus. 11 Nanging
Gusti Yésus malah nyenèni rasul
Pétrus: “Pedangmu kuwi dilebokké
menèh! Mosok Aku ora gelem nglakoni
kasangsaran sing wis dikarepké karo
Gusti Allah Bapakku?”

Gusti Yésus digawa nang ngarepé Anas

12 Soldat-soldat lan kumendané lan
sekaut-sekauté Gréja Gedé terus pada
nyekel Gusti Yésus. 13 Tangané ditalèni
terus digawa nang nggoné Anas. Anas
iki bapak maratuwané Kayafas, sing
dadi Imam Gedé ing wayah kuwi. 14 Ya
Kayafas iki sing ngomong marang para
penggedéné wong Ju nèk luwih apik
wong siji mati tenimbang sak bangsa
kabèh.

Rasul Pétrus ngomong nèk ora kenal Gusti Yésus

15 Rasul Simon Pétrus lan murid liyané,
yakuwi rasul Yohanes, pada ngetutké
Gusti Yésus. Rasul Yohanes kuwi kenal
karo Imamé Gedé, mulané dèkné terus
mèlu mlebu nang omahé Imamé Gedé.
16 Nanging rasul Pétrus ngentèni nang
njabané lawang. Murid liyané sing
kenal karo Imamé Gedé terus metu lan
ngomong marang wong wédoké sing
tukang mbukak lawang. Rasul Pétrus

mbarang terus diejèk mlebu. 17 Wong
wédok sing jaga lawang terus ngomong
marang rasul Pétrus: “Apa kowé dudu
tunggalé muridé wongé?”
Rasul Pétrus semaur: “Ora!”
18 Iki dongé wayah adem, mulané
slaf-slaf lan sekaut-sekauté Gréja Gedé
sing nang kono pada nggawé bediyang
karo areng supaya anget. Wong-wong
pada ngadek ngubengi bediyangé. Rasul
Pétrus mbarang mèlu ngadek nang kono.

Gusti Yésus ditakoni karo Anas

19 Saiki Gusti Yésus ditakoni karo
Imamé Gedé bab murid-muridé lan
piwulangé. 20 Gusti Yésus semaur: “Aku
nèk mulangi nang ngarepé wong okèh,
nang sinaguk apa nang Gréja Gedé, nang
panggonan sing dienggo ngumpul wong
Ju. Aku ora tau ndelik-ndelik. 21 Nèk
kepéngin ngerti apa sing tak wulangké
ya takon marang wong-wong sing pada
ngrungokké. Wong-wong kuwi mesti
ngerti apa sing tak wulangké.”
22 Sakwisé Gusti Yésus ngomong
ngono terus sekauté Gréja Gedé sing
ngadek nang kono napuk Dèkné karo
ngomong: “Karo Imam Gedé aja wani
ngomong ngono ya!”
23 Gusti Yésus semaur: “Nèk omongku
kuwi mau ora bener, apa klèruné? Lah
nèk omongku bener, Aku kok mbok
tapuk?”
24 Anas terus mréntah kongkon
nggawa Gusti Yésus nang nggoné
Kayafas, Imamé Gedé. Tangané Gusti
Yésus ijik dibanda.
25 Saiki rasul Pétrus ijik ngadek nang
bediyangan kono. Wong-wong sing nang
kono takon marang dèkné: “Kowé lak
muridé wong kuwi ta?”
Rasul Pétrus semaur: “Ora ah!”
26 Terus ènèng slafé Imam Gedé,
seduluré slaf sing dibatyok kupingé karo
rasul Pétrus, ngomong: “Kaya-kaya aku
weruh kowé mbarang karo Dèkné nang
kebon olèf!”
27 Rasul Pétrus terus semaur menèh:
“Ora ah!”
Sakwat terus ènèng jago kluruk.

Gusti Yésus nang ngarepé Pilatus

28 Sakwisé kuwi Gusti Yésus terus
digawa lunga sangka omahé Kayafas.
Saiki digawa nang omahé gramangé.
Kuwi ijik ésuk banget. Wong-wong Ju
malah ora pada mlebu nang omahé
gramangé, awit gramangé kuwi dudu
wong Ju. Lan miturut agamané wong
Ju ora éntuk mlebu omahé sing dudu
bangsané, mengko ndak reget awaké.
Nèk ora resik ora éntuk mèlu mangan
pangan Paskah. 29 Mulané gramang
Pilatus terus nglumui metu lan takon
marang wong-wong: “Apa salahé wong
iki?”
30 Wong-wong semaur: “Nèk ora wong
nakal mosok digawa mbréné karo awaké
déwé!”
31 Pilatus terus ngomong: “Kana dikrutu
kowé déwé miturut wèté agamamu déwé!”
Wong-wong semaur: “Nanging awaké
déwé ora dililani ngongkon matèni
wong!” 32 Pantyèn kudu klakon sing wis
diomong karo Gusti Yésus bab kepriyé
Dèkné enggoné bakal mati.
33 Gramang Pilatus terus mlebu menèh
nang omahé. Gusti Yésus terus dityeluk
lan ditakoni: “Apa Kowé kuwi ratuné
bangsa Ju tenan?”
34 Gusti Yésus semaur: “Kuwi
pitakonanmu déwé apa wong liyané sing
ngongkon kowé?”
35 Pilatus terus ngomong: “Anggitanmu
kuwi aku wong Ju? Bangsamu déwé lan
pengarep-pengarepé imam sing nggawa
kowé mbréné nang nggonku! Salahmu
apa kok kowé dityekel!”
36 Gusti Yésus semaur: “Dudu wong
jagat kéné sing ndadèkké Aku dadi
ratu. Semunggoné wong jagat kéné sing
ndadèkké Aku dadi ratu, balaku mesti
pada nglawan mbélani Aku supaya Aku
ora dityekel karo wong Ju. Nanging
yakuwi, dudu wong jagat kéné sing
ndadèkké Aku dadi ratu.”
37 Pilatus terus ngomong marang Gusti
Yésus: “Nèk ngono Kowé ratu tenan?”
Gusti Yésus semaur: “Pantyèn, bener
sing mbok omong kuwi. Aku lair lan

Aku teka nang jagat kéné kanggo
nduduhké bab sing bener. Sapa sing
seneng marang pitutur sing bener mesti
nggugu tembungku."
38 Pilatus terus semaur: "Pitutur sing
bener? Ah, kuwi apa!"
Sakwisé ngomong kuwi Pilatus terus
mara menèh nang nggoné wong-wong Ju
sing nang njaba. Dèkné terus ngomong:
"Aku ora nemu salah ing wong iki!
39 Nanging wis lumrahé aku ngetokké
wong setrapan siji nèk wayah Paskah.
Lah karepmu kepriyé? Apa kowé njaluk
ratuné bangsa Ju sing tak etokké?"
40 Wong-wong terus pada mbengok:
"Ora, ora Dèkné! Awaké déwé njaluk
Barabas!" Barabas kuwi wong nakal.
19 1 Gramang Pilatus mréntah
ngongkon metyuti Gusti Yésus.
2 Soldat-soldat sing nang kono terus
pada ngubet-ubetké pangé eri digawé
kaya makuta terus dipasang nang
sirahé Gusti Yésus, terus dienggoni salin
abang mbarang, supaya kétok kaya ratu.
3 Soldat-soldat mau terus étok-étoké
mbagèkké ngomong: "Slameta ratuné
bangsa Ju!" Sakwisé ngono Gusti Yésus
terus dikeplaki.
4 Pilatus terus metu sepisan menèh
nang ngarepé wong-wong Ju mau!
Dèkné ngomong: "Lah iki wongé
tak gawa nang nggonmu menèh. Sak
ngertiku wong iki ora nduwé salah apa-
apa!" 5 Gusti Yésus terus digawa metu,
ijik nganggo makuta eri lan salin abang
mau. Pilatus terus ngomong menèh
marang wong-wong: "Ya iki wongé!"
6 Kadung para pengarepé imam lan
sekaut-sekauté Gréja Gedé weruh Gusti
Yésus, sakwat terus pada mbengok:
"Dipentèng! Dipentèng!"
Pilatus terus semaur: "Ya kono nèk
arep mbok pentèng. Kanggo aku wong
iki ora salah apa-apa!"
7 Wong-wong terus pada semaur:
"Miturut wèté agamané awaké déwé wong
kuwi kudu dipatèni, awit Dèkné ngomong
nèk Dèkné kuwi Anaké Gusti Allah!"
8 Pilatus krungu wong-wong ngomong
ngono kuwi mau terus tambah wedi.
9 Dèkné terus mlebu menèh lan takon
marang Gusti Yésus: "Kowé kuwi
sakjané sapa ta?"
Nanging Gusti Yésus ora semaur apa-
apa. 10 Mulané Pilatus terus ngomong:
"Kowé mesti ngerti ta sapa sing nakoni
Kowé iki? Lah kok ora gelem semaur?
Apa kowé ora ngerti nèk Aku nduwèni
kwasa ngongkon ngutyuli lan ngongkon
mentèng Kowé!"
11 Gusti Yésus terus semaur: "Nèk
Gusti Allah ora ngekèki kwasa kowé,
kowé blas ora bisa ngapa-apakké Aku.
Mulané, sing salah gedé déwé kuwi ya
wong sing ngelungké Aku marang kowé!"
12 Pilatus krungu Gusti Yésus ngomong
ngono kuwi terus nggolèk akal supaya
Gusti Yésus ora usah disetrap menèh,
nanging wong-wong pada mbengok:
"Nèk wong kuwi ora mbok setrap, kowé
ya dudu kantyané ratuné, awit sapa sing
ngaku nèk dèkné kuwi ratu ya nglawan
ratuné."
13 Kadung Pilatus krungu wong-wong
ngomong ngono dèkné terus nggawa
Gusti Yésus metu, terus njagong nang
krosi sing dienggo ngrutu. Krosi iki
ngadek nang jogan watu, nèk tyara
Ibrani jenengé Gabata. 14 Iki tiba dinané
wong Ju pada tyetyawisan kanggo dina
sabat minggu Paskah kuwi, kira-kira
jam rolas awan. Pilatus terus ngomong
marang wong-wong: "Lah iki ratumu!"
15 Wong-wong malah terus pada
bengok-bengok: "Digawa lunga, digawa
lunga wong kuwi, kana dipentèng!"
Pilatus terus ngomong: "Mosok aku
mbok kongkon mentèng ratumu?"
Para pengarepé imam terus semaur:
"Namung Sésar ratuné awaké déwé,
awaké déwé ora nduwé ratu liyané."
16 Gusti Yésus terus dipasrahké
marang para penggedéné wong Ju
supaya dipentèng.

Gusti Yésus dipentèng

17 Para soldat terus nggawa Gusti Yésus
metu sangka kutané kono digawa nang
panggonan sing jenengé "Endasé Wong
Mati," nèk tyara Ibrani jenengé Golgota.

18 Gusti Yésus déwé sing manggul kayuné
sing arep dienggo mentèng Dèkné. Gusti
Yésus terus dipentèng bareng karo wong
loro liyané, sing siji nang tengené lan
liyané nang sebelah kiwa, dadiné Gusti
Yésus nang tengah-tengah. 19 Nang kayuné
pentèngan terus dikongkon ngekèki
tulisan ngéné karo Pilatus: “Yésus sangka
Nasarèt, ratuné wong Ju!” 20 Panggonan
sing dienggo mentèng kuwi ora adoh
karo kutané kono, mulané wong Ju okèh
pada weruh lan matya tulisan kuwi.
Karomenèh kuwi ketulis ing tembung
Ibrani, Latin lan Grik. 21 Para pengarepé
imamé bangsa Ju terus pada nembung
marang Pilatus ngganti tulisan kuwi.
Dadiné tulisané ora: “Ratuné wong Ju,”
nanging: “Wong iki ngomong nèk Dèkné
ratuné wong Ju!”
22 Nanging Pilatus semaur: “Apa sing
wis tak tulis wis bèn ngono!”
23 Sakwisé soldat-soldat pada mentèng
Gusti Yésus, saliné Dèkné terus diutyuli
kabèh lan diedum dadi papat, dadiné
kabèh papat éntuk bagèan. Namung garèk
saliné njero, sing ora ènèng dondomané.
24 Mulané soldat-soldat mau terus ngomong:
“Aja disuwèk ah, hayuk dilotré waé, sing
menang sing éntuk!” Iki tyotyok karo sing
wis ketulis nang Kitab, uniné ngéné:

> “Sandanganku diedum-edumké
> lan salinku dilotré!”

Apa sing diomong ya terus dilakoni
tenan karo para soldat.
25 Ibuné lan bibiké Gusti Yésus, uga
Maria Klopas lan Maria Makdaléna pada
ngadek nang ngarepé kayu pentèngan
kono. 26 Gusti Yésus weruh ibuné karo
rasul Yohanes. Rasul Yohanes kuwi
murid sing disenengi tenan karo Gusti
Yésus. Gusti Yésus terus ngomong
marang ibuné: “Bu, kuwi anakmu!”
27 Sakwisé ngono terus ngomong marang
murid sing disenengi kuwi ngéné: “Kuwi
ibumu!” Mulané sakploké kuwi ibuné Gusti
Yésus terus dirumati karo rasul Yohanes.

Gusti Yésus ninggal

28 Gusti Yésus ngerti nèk saiki
sembarang wis klakon, mulané, supaya
apa sing wis ketulis nang Kitab uga bisa
klakon, Dèkné ngomong: “Aku ngelak!”
29 Nang kono ènèng kendi isiné anggur
ketyut. Terus ènèng soldat ngetylupké
spons nang angguré kuwi terus dipasang
nang putyuké kayu hisop, terus
didèkèkké nang lambéné Gusti Yésus.
30 Sakwisé Gusti Yésus nyesep angguré,
Dèkné terus ngomong: “Wis rampung!”
Dèkné terus ndingkluk terus ninggal.
31 Lah kuwi tiba dina jemuah, dina
wayahé wong Ju pada tyetyawisan
kanggo dina sabat. Wong-wong ora gelem
nèk ing dina sabat kuwi layoné Gusti
Yésus ijik nang kayu pentèngan, awit
iki dina sabat sing gedé. Mulané para
penggedéné wong Ju pada nembung
marang Pilatus, supaya wong-wong
sing dipentèng pada diremuki sikilé
lan diedunké sangka kayu pentèngan
kono. 32 Para soldat terus nang nggoné
sing liyané ndisik sing dipentèng bareng
karo Gusti Yésus. Kabèh loro sikilé terus
diremuk. 33 Nanging kadung para soldat
mau nang nggoné Gusti Yésus pada
weruh nèk Dèkné wis mati. Mulané sikilé
Dèkné ora sida diremuk. 34 Nanging terus
ènèng soldat njojoh bangkèkané Gusti
Yésus karo tumbak, terus sakwat metu
getihé lan banyuné. 35 Aku, Yohanes,
weruh sembarang iki lan aku dadi seksi,
aku ora goroh. Aku ngerti tenan lan sing
tak omong iki apa wujuté. Aku ngomong
iki supaya kowé pretyaya marang Gusti
Yésus. 36 Ngertia nèk sembarang iki
klakon, awit nang Kitab wis ketulis
ngéné: “Balungé Dèkné blas ora ènèng
sing bakal diremuk.” Dadiné tulisan iki
wis klakon. 37 Lan ènèng tulisan liyané
menèh nang Kitab sing uniné ngéné:
“Wong-wong bakal nyawang marang
wong sing wis dijojoh.”

Gusti Yésus dikubur

38 Sakwisé kuwi mau kabèh terus
Yosèf, murid sing sangka kuta Arimatéa,
nembung marang Pilatus, apa éntuk
njikuk layoné Gusti Yésus. Yosèf iki
muridé Gusti Yésus, nanging mauné
ndelik-ndelik, awit wedi karo para

penggedéné wong Ju. Pilatus ya nglilani
penjaluké Yosèf, mulané layoné Gusti
Yésus ya terus arep dijikuk karo Yosèf.
39 Nikodémes mbarang mèlu teka karo
nggawa wangi-wangi tyampurané mur
lan alué. Okèhé kira-kira ènèng telung
puluh kilo. Ya Nikodémes iki sing teka
nang nggoné Gusti Yésus ing wayah
wengi, dongé teka sepisanan. 40 Yosèf
lan Nikodémes terus njikuk layoné
sangka kayu pentèngan kono, terus
dibuntel mori bareng karo wangi-
wanginé mbarang. Kuwi pantyèn wis
dadi lumrahé wong Ju nèk arep ngubur
wong mati. 41 Tyedek karo panggonan
sing dienggo mentèng Gusti Yésus kono
ènèng kebon. Nang kebon kuwi ènèng
kuburané anyar sing durung tau dienggo
ngubur wong. 42 Layoné Gusti Yésus
terus dikubur nang kono, awit kuburan
kuwi tyedek, katik wis lat pisan, dina
sabat wis arep molai.

Kuburané suwung. Gusti Yésus tangi sangka pati

20 1 Ing dina minggguné, ésuk-ésuk
ijik peteng, Maria Makdaléna
teka nang kuburan. Nang kono dèkné
weruh nèk watuné sing dienggo nutupi
kuburané wis ora ènèng. 2 Maria terus
sakwat lunga nggolèki rasul Simon
Pétrus lan murid liyané sing disenengi
karo Gusti Yésus. Dèkné terus ngomong
marang murid loro kuwi: “Layoné Gusti
Yésus dijikuk karo wong-wong, nanging
awaké déwé ora ngerti embuh didèkèk
nang endi.”
3 Rasul Pétrus lan murid liyané mau
terus gelis-gelis budal nang kuburan.
4 Kabèh loro mblayu, nanging rasul
Yohanes mblayuné luwih banter, mulané
dèkné sing teka ndisik nang kuburané.
5 Rasul Yohanes nginguk njeruh terus
weruh moriné nang kono, nanging
dèkné ora mlebu. 6 Ora let suwi rasul
Pétrus teka terus mlebu. 7 Rasul Pétrus
weruh moriné lan uga gombal mori
sing dienggo mbuntel sirahé. Nanging
gombal iki ora tyampur karo mori
liyané, malah wis dilempit. 8 Rasul
Yohanes, sing teka ndisik nang kuburané,
terus mèlu mlebu mbarang. Dèkné
weruh kuwi mau kabèh terus pretyaya
nèk Gusti Yésus wis tangi menèh. 9 Awit,
senajan wis ketulis nang Kitab nèk
Gusti Yésus bakal mati terus urip menèh,
murid-muridé mauné durung pada
dunung tulisan kuwi. 10 Rasul Pétrus lan
Yohanes terus pada mulih menèh.

Gusti Yésus ngétok marang Maria Makdaléna

11 Maria, sing uga mèlu rono menèh,
saiki nang kono déwé nang njabané
kuburané. Dèkné terus nginguk njeruh
karo nangis. 12 Maria terus weruh
mulékat loro nganggo salin putih
njagong nang panggonan sing mauné
dienggo ngglétakké layoné Gusti Yésus.
Sing siji njagong nang sebelah sikil lan
liyané sebelah sirah. 13 Mulékaté mau
terus pada takon marang Maria: “Yu,
kenèng apa kowé kok nangis?”
Maria semaur: “Gustiku digawa lunga
karo wong-wong, nanging aku ora ngerti
Dèkné embuh didèkèk nang endi!”
14 Sakwisé semaur ngono dèkné
terus minger lan weruh Gusti Yésus,
nanging Maria ora nitèni nèk kuwi
Dèkné. 15 Gusti Yésus terus ngomong:
“Yu, kenèng apa kowé kok nangis? Kowé
kuwi nggolèki sapa?”
Ndarani Maria sing takon kuwi wong
sing tukang resik-resik kebon kono,
mulané dèkné semaur: “Kang, nèk kowé
sing nggawa lunga layoné, mbok aku
didudui nggoné ta, arep tak jikuk!”
16 Gusti Yésus terus ngomong: “Maria!”
Maria terus sakwat minger lan
semaur: “Rabuni!” (Rabuni iku tembung
Ibrani tegesé: “Guruku.”)
17 Gusti Yésus terus ngomong: “Aku
aja didemèk ndisik, awit Aku durung
budal nang nggoné Gusti Allah Bapakku.
Kana saiki sedulur-sedulurku diomongi
nèk Aku budal nang nggoné Gusti Allah
Bapakku sing uga Bapakmu, Gusti
Allahku lan uga Gusti Allahmu.”
18 Maria terus nang nggoné murid-
muridé ngomong: “Aku weruh Gusti!”

Apa sing diomong karo Gusti Yésus terus
diomongké marang murid-muridé.

Gusti Yésus ngétok marang murid-muridé

19 Mbenginé kuwi murid-muridé Gusti
Yésus pada ngumpul. Lawang-lawangé
dikantyingi kabèh, awit pada wedi karo
para penggedéné wong Ju. Gusti Yésus
terus dadakan teka ngadek nang ngarepé
murid-muridé terus ngomong: “Pada
slameta!” 20 Sakwisé ngomong kuwi
Gusti Yésus terus nduduhké tangané lan
bangkèkané. Murid-muridé pada bungah
tenan weruh Gusti Yésus. 21 Gusti Yésus
terus ngomong sepisan menèh: “Pada
slameta! Kaya enggoné Gusti Allah
Bapakku ngongkon Aku, semono uga Aku
ngongkon kowé.” 22-23 Sakwisé ngomong
ngono kuwi Gusti Yésus terus ndamu
murid-muridé karo ngomong: “Nampaa
Roh Sutyi! Sapa sing mbok ngapura salahé
ya nampa pangapura, sing ora mbok
ngapura ya uga ora nampa pangapura.”

Rasul Tomas ora ngandel

24 Rasul Tomas, muridé Gusti Yésus
sing diarani Anak Kembar, ora nang
kono dongé Gusti Yésus teka nang
tengahé murid-muridé mau. 25 Nanging
kadung dèkné diomongi karo murid-
murid liyané nèk pada weruh Gusti
Yésus, dèkné ora ngandel.

Malah ngomong: “Aku ngandel nèk aku weruh tipaké bolongané pakuné nang tangané lan aku bisa nglebokké drijiku nang bolongané kuwi lan aku bisa ndemèk bangkèkané sing dijojoh!”

26 Let seminggu murid-muridé Gusti
Yésus pada ngumpul menèh. Saiki rasul
Tomas mbarang ènèng. Lawang-lawangé
dikantyingi kabèh, nanging Gusti Yésus
teka menèh, ngerti-ngerti wis ngadek
nang tengahé terus mbagèkké: “Pada
slameta kabèh!” 27 Gusti Yésus terus
ngomong marang rasul Tomas: “Tomas,
delokké tanganku iki, réné demèken.
Bangkèkanku mbarang iki didemèk
jajal! Mbok aja kaya wong sing ora
pretyaya, nanging ngandela!”

28 Rasul Tomas terus semaur: “Duh
Gusti, pantyèn Kowé Gusti Allahku.”

29 Gusti Yésus terus ngomong: “Kowé
saiki pretyaya, awit kowé wis weruh
Aku. Nanging beja tenan wong sing
pretyaya tanpa weruh Aku!”

Tujuané buku iki

30 Ijik ènèng prekara liyané pirang-
pirang menèh sing nggumunké, sing
ditindakké karo Gusti Yésus nang
ngarepé murid-muridé, sing ora ketulis
nang buku iki. 31 Nanging sing ketulis iki
nduduhké nèk Gusti Yésus kuwi Kristus
Anaké Gusti Allah. Nèk kowé pretyaya
marang Dèkné, kowé nduwèni urip
langgeng.

Gusti Yésus ngétok nang pinggir mér Tibérias

21 1 Ora let suwi Gusti Yésus ngétok
marang murid-muridé sepisan
menèh. Saiki nang mér Tibérias. Kuwi
ngéné. 2 Murid-muridé dongé pada
ngumpul, yakuwi Simon Pétrus, Tomas
Kembar, Natanaèl sing sangka kuta Kana
nang bawah Galiléa, anaké Sébédéus
loro lan murid loro liyané. 3 Lah rasul
Simon Pétrus terus ngomong karo liya-
liyané: “Aku arep nggolèk iwak!”

Liya-liyané semaur: “Awaké déwé arep
mèlu!” Kabèh terus budal karo prauné,
nanging mbengi kuwi ora éntuk apa-apa.
4 Esuké Gusti Yésus teka nang pinggir
mér kono, nanging murid-muridé ora
nitèni nèk kuwi Dèkné. 5 Gusti Yésus
terus takon: “Ora éntuk apa-apa?”

Murid-muridé semaur: “Ora!”

6 Gusti Yésus terus ngomong: “Jalané
diuntyalké nang tengené prauné ta,
mengko lak éntuk!” Murid-muridé terus
nguntyalké jalané, nanging sangking
okèhé iwaké ora kuwat narik.

7 Rasul Yohanes terus ngomong
marang rasul Pétrus: “Kuwi Gusti!”
Kadung rasul Pétrus krungu nèk kuwi
Gusti Yésus, dèkné sakwat nganggo
saliné terus njegur, awit mauné namung
nganggo salin njero. 8 Murid-murid
liyané terus nggawa prauné nang

daratan karo narik jalané sing kebek
iwak. Daratané ora adoh, kira-kira
satus mèter. 9 Kadung wis tekan daratan
terus pada weruh geni areng lan iwak
dipanggang nang nduwuré. Enèng rotiné
mbarang. 10 Gusti Yésus terus ngomong:
“Kana njikuk iwak setitik éntukmu njala
kuwi!”
11 Rasul Pétrus terus narik jalané nang
daratan. Jalané kebek karo iwak gedé-
gedé, ènèng satus sèket telu, nanging
senajana iwaké okèhé semono, jalané
ora bedah. 12 Gusti Yésus terus nyeluk
murid-muridé: “Réné pada sarapan!”
Ora ènèng sing wani takon kuwi Gusti
Yésus apa dudu, awit wis pada ngerti
nèk kuwi Dèkné. 13 Gusti Yésus terus
njikuk rotiné dikèkké murid-muridé,
iwaké mbarang.
14 Sakwisé Gusti Yésus tangi sangka
pati Dèkné wis ngétok marang murid-
muridé ping telu iki.

Gusti Yésus lan rasul Pétrus

15 Gusti Yésus terus takon marang
rasul Pétrus: “Simon, anaké Yohanes,
apa kowé trésna tenan marang Aku,
ngungkuli liya-liyané?”
Rasul Pétrus semaur: “Kowé wis ngerti
déwé Gusti, Aku trésna marang Kowé!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Tyempé-
tyempéku pada diengon!” 16 Gusti Yésus
takon sepisan menèh: “Simon, anaké
Yohanes, apa kowé trésna tenan marang
Aku?”
Rasul Pétrus semaur: “Ya Gusti, Kowé
wis ngerti déwé ta!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Wedus-
wedusku pada diengon!” 17 Saiki Gusti
Yésus takon ping teluné: “Simon, anaké
Yohanes, apa kowé trésna tenan marang
Aku?”
Rasul Pétrus terus sedi banget krungu
Gusti Yésus takon kaya ngono kuwi
sampèk ping telu.
Dèkné semaur: “Gusti, Kowé ngerti
sembarang. Kowé ngerti nèk Aku trésna
marang Kowé!”
Gusti Yésus terus ngomong: “Wedus-
wedusku pada diengon!” 18 Gusti Yésus
saiki ngomong: “Mbiyèn dongé kowé
ijik enom, kowé sabukan déwé lan
kowé rana-réné sak karepmu déwé.
Nanging mbésuk nèk kowé wis tuwa,
kowé bakal ngunggahké tanganmu
lan wong liyané bakal nyabuki kowé
lan nggawa kowé nang panggonan
sing kowé ora seneng.” 19 Gusti
Yésus ngomong ngono kuwi kanggo
mlambangi rasul Pétrus kepriyé dèkné
enggoné bakal mati kanggo ngluhurké
Gusti Allah. Sakwisé kuwi Gusti Yésus
terus ngomong: “Hayuk mèlu Aku!”
20 Kadung rasul Pétrus nolèh mburi
dèkné weruh nèk rasul Yohanes
mbarang mèlu. Ya rasul Yohanes iki sing
njagong jèjèré Gusti Yésus dongé pada
mangan bareng lan dèkné sing takon:
“Sapa sing arep ngelungké Kowé marang
mungsuhé, Gusti?” 21 Rasul Pétrus
weruh rasul Yohanes kuwi terus takon
marang Gusti Yésus: “Gusti, lah Yohanes
kepriyé?”
22 Gusti Yésus semaur: “Semunggoné
Aku karep nèk dèkné urip terus tekané
mbésuk nèk Aku teka menèh, lah kuwi
lak dudu prekaramu ta! Nanging kowé
kudu mèlu Aku!”
23 Nang tengahé wong-wong sing
pada pretyaya marang Gusti Yésus
terus ènèng omongan mrèmèn-mrèmèn,
jaréné rasul Yohanes ora bakal mati.
Nanging Gusti Yésus ora ngomong nèk
rasul Yohanes ora bakal mati, Dèkné
ngomong: “Semunggoné Aku karep nèk
Dèkné urip terus tekané mbésuk nèk
Aku teka menèh, lah kuwi lak dudu
prekaramu ta?”

Penutup

24 Ya aku iki, Yohanes, sing
nyeksèni lan nulis sembarang iki.
Awaké déwé ngerti nèk sembarang
sing tak omong kuwi wujut tenan.
25 Nanging Gusti Yésus ijik nindakké
barang liya-liyané okèh banget.
Semunggoné kabèh ditulis siji-
siji, aku mikir jagat iki ora kamot
kanggo madahi buku-bukuné sing
ditulis.

Lelakoné para Rasul

Pembukakan

1 1-2 Sedulurku Téofilus, iki layangku
sing nomer loro. Nang layang
sing ndisik aku wis nulis okèh bab
penggawéané lan piwulangé Gusti
Yésus, wiwit Dèkné molai nyambutgawé
tekané Dèkné munggah menèh nang
swarga. Sakdurungé munggah menèh
nganggo kwasané Roh Sutyi, Gusti Yésus
ngomongi lan ndunung-ndunungké
ndisik marang rasul-rasulé sing wis
dipilih, bab sembarang-mbarang sing
kudu dilakoni. 3 Sakwisé tangi menèh
sangka pati, Gusti Yésus ngétok ping
okèh marang para rasul, patang puluh
dina suwéné. Kuwi kanggo tanda sing
nyata tenan nèk Dèkné urip. Gusti
Yésus uga mulangi marang para rasul
bab Kratoné Gusti Allah. 4 Dongé Gusti
Yésus ijik tyampur karo para rasul,
Dèkné menging wong-wong kuwi ora
éntuk lunga nang endi-endi ndisik.
Gusti Yésus ngomong ngéné marang
murid-muridé: "Kowé aja pada lunga
sangka kuta Yérusalèm ndisik, nanging
pada entènana enggoné Gusti Allah
Bapakku nuruti prejanjiané ndisik, kaya
sing wis tak omongké marang kowé
kaé. 5 Pantyèn Yohanes mbaptis kowé,
nanging namung karo banyu. Ora suwi
menèh kowé bakal kebaptis karo Roh
Sutyi."

Gusti Yésus munggah nang swarga

6 Ing sakwijiné dina, dongé ngumpul
karo Gusti Yésus, para rasul terus
pada takon ngéné: "Gusti, apa Kowé
bakal dadi ratuné bangsa Israèl, supaya
bangsa Israèl bisa ngwasani bangsa liya-
liyané menèh kaya mbiyèn!"
7 Gusti Yésus semaur: "Gusti Allah
Bapakku ora nglilani kowé ngerti bab iku.
Dèkné déwé sing ngarani kapan kuwi klakon.
8 Nanging kowé bakal nampa kekuwatan
nèk Roh Sutyi medun lan ngwasani kowé.
Lan nèk kuwi wis klakon, kowé bakal dadi
seksiku nang kuta Yérusalèm, nang bawah
Yudéa kabèh lan nang bawah Samaria lan
nang sak lumahé bumi." 9 Sakwisé ngomong
ngono kuwi Gusti Yésus terus munggah nang
swarga. Para rasul pada weruh munggahé
nganti ora kétok, awit terus ketutupan méga.
10 Dongé para rasul ijik pada nyawang
nduwur terus dadakan ènèng wong loro
nganggo salin putih ngadek nang jèjèré.
11 Wong loro mau terus ngomong: "Hé
wong Galiléa, lah kowé kok pada ngadek
lan pada ndelokké nang langit ngono?
Kaya enggonmu pada weruh Gusti Yésus
munggah nang swarga, ya ngono kuwi
Dèkné bakal balik menèh."

Para rasul pada ngentèni tekané Roh Sutyi

12 Sangka gunung Olèf kono para rasul
terus balik nang kuta Yérusalèm. Kuwi
kira-kira ènèng sak kilomèter. 13 Tekan
Yérusalèm terus pada munggah nang kamar
nduwur nang omah sing dienggoni kono.
Para rasulé Gusti Yésus kabèh yakuwi: Pétrus,
Yohanes, Yakobus, Andréas, Filipus, Tomas,
Bartoloméus, Matéus, Yakobus anaké Alféus,
Simon wong Patriot lan Yudas anaké Yakobus.
14 Para rasul mau arep nganakké kumpulan
pandonga bebarengan karo wong wédok-
wédok, uga Maria, ibuné Gusti Yésus lan
sedulur-seduluré.

Matias kepilih dadi gantiné Yudas Iskariot

15 Ora let suwi, dongé para rasul ijik
ngumpul, kabèhé kira-kira ènèng wong

satus rong puluh, rasul Pétrus terus
maju ngomong ngéné: 16 "Para sedulur,
sing wis ketulis nang Kitab, sing wis
diomong karo Roh Sutyi lantaran ratu
Daved, kudu klakon. Nang Kitab kuwi
ngomongké bab Yudas, sing ngréwangi
wong-wong sing nyekel Gusti Yésus.
17 Yudas kuwi tunggalé karo awaké déwé,
awit dèkné wis dipilih karo Gusti Yésus
mèlu ngerjani penggawéané awaké
déwé.

18 "Karo duwit upahé ala sing dilakoni
mau Yudas terus tuku kebon. Nang kono
dèkné mati, tiba mengkurep, wetengé
njebrot sampèk mbrodol ususé. 19 Wong-
wong nang Yérusalèm pada ngerti kabèh
bab iki, mulané keboné kuwi dijenengké
'Akeldama' tegesé: 'Kebon Getih.' "

20 Rasul Pétrus terus ngomong menèh:
"Nang kitab Masmur ènèng tulisan
ngéné:

'Omahé dadia suwung,
aja sampèk ènèng sing ngenggoni.'
Uga ènèng tulisan liyané ngéné:
'Bèn wong liyané nggentèni
penggawéané.'

21-22 "Mulané para sedulur, saiki kudu
ènèng wong siji sing kudu nggenepi
dadi rasul sing dipilih karo Gusti, wong
sing uga mèlu nyeksèni enggoné Gusti
Yésus tangi sangka pati. Wong iki kudu
dipilih sangka tengahé sedulur-sedulur
sing kawit wiwitané bebarengan karo
awaké déwé, suwéné awaké déwé mèlu
Gusti Yésus, wiwit Dèkné dibaptis karo
Yohanes nganti tekan budalé nang
swarga."

23 Wong-wong sing kumpulan mau
terus pada milih wong loro, yakuwi
Yosèf, sing uga jenengé Barsabas (uga
katyeluk Yustus) lan wong sing liyané
jenengé Matias. 24-25 Wong-wong
terus pada ndedonga marang Gusti
ngomong ngéné: "Duh Gusti, Kowé
sing mangertèni atiné kabèh manungsa.
Mulané Gusti, mbok dipilih sangka
wong loro iki, sapa sing kudu ngganti
Yudas. Awit Yudas ninggal penggawéané
lan lunga nang panggonan sing wis
dityawiské kanggo dèkné." 26 Saiki sing
milih terus nganggo lotré lan Matias
sing kepilih dadi rasulé Gusti Yésus,
kanggo nggenepi rasul sing rolas.

Tekané Roh Sutyi

2 1 Saiki dongé dina Pantékosta.
Wong-wong sing pretyaya
marang Gusti Yésus ijik pada ngumpul
bebarengan, pada ndedonga. 2 Lah
kok terus dadakan waé ènèng swara
sangka langit, gemrubuk kaya angin
gedé. Swarané ngebeki omah sing
dienggo kumpulan kuwi. 3 Wong-wong
terus weruh kaya ilat geni. Ilat geni
iki nang nduwuré saben wong sing
nang kono. 4 Wong-wong kuwi kabèh
terus dikwasani karo Roh Sutyi, terus
ngetokké tembung sangka basa liya,
tembung-tembung sing metu sangka
karepé Roh Sutyi.

5 Ing wayah kuwi kuta Yérusalèm
katekan wong Ju pirang-pirang sangka
negara ngendi waé, wong sing pretyaya
marang Gusti Allah. 6 Kadung wong-
wong kuwi krungu swara mau terus
pada gemruduk marani panggonané.
Wong-wong iki pada nggumun kabèh,
awit saben wong krungu murid-muridé
Gusti Yésus ngetokké tembung ing
basané wong-wong Ju sing pada teka
mau. 7 Sangking nggumuné wong-wong
mau terus pada ngomong: "Wong-
wong kuwi lak sangka Galiléa ta?
8 Lah awaké déwé kok krungu wong-
wong kuwi ngomong basané awaké
déwé kabèh? 9-11 Awaké déwé iki lak
teka sangka werna-werna negara ta,
kayadéné negara Parti, Medi, Elam
lan Mésopotami, Yudéa lan Kapadosia,
Pontus lan Asia, Frigia lan Pamfili,
negara Egipte lan bawah Kiréné nang
negara Libia. Uga nang kéné ènèng
wong Ju lan wong liya bangsa sing pada
ngleboni agama Ju sing sangka kuta
Rum, sangka pula Kréta lan bawah Arab.
Lah awaké déwé kok bisa krungu wong-
wong kuwi ngomongké penggawéné
Gusti Allah sing nggumun-nggumunké
ing basa-basané awaké déwé?" 12 Wong-
wong sing pada nyawang kuwi pada

nggumun tenan, mulané pada takon
marang sakpada-pada: "Iki apa ta
sakjané?"
13 Malah terus ènèng sing pada
sembrana lan semaur: "Wong-wong
kuwi mabuk!"

Tembungé rasul Pétrus

14 Rasulé Gusti Yésus sing rolas
terus pada maju lan rasul Pétrus
terus ngomong karo swara banter:
"Para sedulurku kabèh bangsa Ju lan
para sedulurku kabèh sing manggon
nang kuta Yérusalèm, omongku iki
dirungokké sing apik, supaya kowé
kabèh bisa dunung lelakon sing nang
kéné iki. 15 Aja mikir nèk wong-wong iki
mabuk, ora, awit saiki ijik jam sanga
ésuk. 16 Nanging lelakon iki wis diomong
karo nabi Joèl ing jamané mbiyèn.
Dèkné ngomong ngéné:

17 'Ing entèk-entèkané jaman
Gusti Allah bakal ngedunké Rohé
marang kabèh manungsa.
Anak-anakmu lanang lan wédok
bakal ngetokké tembung-tembung
sangka Gusti Allah.
Sing enom-enom bakal nampa
kaweruh
lan sing tuwa-tuwa bakal éntuk
impèn.
18 Ing wayah kuwi
Gusti Allah bakal ngedunké Roh
Sutyi
marang peladèn-peladèn lanang lan
wédok
lan peladèn-peladèn iki bakal pada
ngetokké tembung-tembung
sangka Gusti Allah.
19 Gusti Allah bakal ngekèki
mujijat-mujijat nang langit nduwur
lan nang bumi ngisor
bakal ènèng tandané uga,
yakuwi getih, geni lan kebul.
20 Sakdurungé dinané Gusti teka,
dina sing gedé lan nggumunké,
srengéngé bakal malih peteng
lan mbulané bakal malih abang
kaya getih.
21 Ing wayah kuwi
saben wong sing nyebut jenengé
Gusti
bakal kapitulungan.' "

22 Rasul Pétrus terus ngomong menèh:
"Para sedulurku bangsa Israèl! Pada
pretyayaa marang sing tak omong
iki. Gusti Yésus sangka kuta Nasarèt,
pantyèn Dèkné sing dikongkon teka
nang jagat kéné karo Gusti Allah. Bab
kuwi kowé kabèh wis pada nitèni déwé
sangka prekara-prekara sing nggumun-
nggumunké, sing ditindakké karo Gusti
Allah lantaran Gusti Yésus. Kowé kabèh
wis pada ngerti bab kuwi, awit kabèh
kuwi klakon nang tengahmu kéné.
23 Manut pikirané lan kekarepané Gusti
Allah déwé Gusti Yésus wis dipasrahké
marang kowé kabèh. Gusti Yésus mbok
patèni lantaran wong dosa sing maku
Dèkné nang kayu pentèngan. 24 Nanging
kesuwun marang Gusti Allah sing
nangèké Gusti Yésus sangka pati lan
ngutyuli Dèkné sangka sangsaramé
pati, awit pangwasané pati ora bisa
nggondèli Dèkné. 25 Ratu Daved mbiyèn
ngomongké bab Gusti Yésus ngéné:

'Aku slawasé karo Gusti Allah,
Dèkné nang jèjèrku,
mulané Aku ora wedi.
26 Atiku lan tembungku
kebek karo kabungahan.
Senajana Aku kudu mati,
Aku ora wedi,
nanging Aku nduwèni
pengarep-arep.
27 Awit Gusti Allah
ora bakal ngelungké Aku
nang panggonané wong mati
lan ora bakal
nglilani badanku
dadi rusak nang kuburan,
awit Aku temen marang Dèkné.
28 Gusti Allah wis nduduhké
dalan sing nekakké kauripan
marang Aku.
Nang jèjèré Gusti Allah
Aku nduwèni bungah ing ati.'

29 "Para sedulur kabèh, ratu Daved,
mbah-mbahané awaké déwé, wis mati
lan kakubur. Wujuté kuburané dèkné

kawit saiki ijik ènèng nang nggoné
awaké déwé. 30 Ratu Daved kuwi
pantyèn nabi lan dèkné ngerti nèk Gusti
Allah wis ngetokké prejanjian marang
dèkné nganggo sumpah, yakuwi, Gusti
Allah bakal ngedekké ratu sangka
turunané ratu Daved déwé. 31 Ratu
Daved mau sakjané wis weruh apa sing
bakal ditindakké karo Gusti Allah ing
tembé. Dèkné ngomongké bab tanginé
Kristus sangka pati, dongé dèkné
ngomong:

‘Gusti Allah ora bakal
ngelungké aku
nang panggonané wong mati
lan Gusti Allah ora bakal
nglilani badanku
dadi rusak nang kuburan.’

32 “Ya Gusti Yésus iki sing ditangèkké
sangka pati karo Gusti Allah. Awaké
déwé iki kabèh dadi seksiné kuwi.
33 Para sedulur, Gusti Yésus saiki wis
munggah nang swarga lan Dèkné
njagong nang tengené Gusti Allah lan
wis nampa Roh Sutyi sangka Gusti Allah
Bapaké, kaya sing wis dijanji. Ya Roh
Sutyi iki sing wis diedunké marang
awaké déwé kabèh. Ya penggawéané
Roh Sutyi iki sing saiki mbok sawang
lan mbok rungokké. 34 Awit para sedulur,
ratu Daved déwé ora munggah nang
swarga, dèkné namung ngomong ngéné:

‘Gusti Allah wis ngomong marang
Gustiku:
Réné njagong nang tengenku.
35 Nganti mungsuh-mungsuhmu
wis tak dadèkké
antyik-antyiké sikilmu.’

36 “Para sedulur, dadiné bangsa Israèl
kabèh saiki kudu ngerti, nèk Gusti Yésus
sing mbok patèni nang kayu pentèngan,
sing didadèkké Gusti lan Kristus karo
Gusti Allah.”

Mundaké pasamuan Kristen

37 Kadung wong-wong pada krungu
tembungé rasul Pétrus kuwi mau, atiné
terus krasa susah banget. Terus pada
takon marang rasul Pétrus lan rasul
liya-liyané: “Lah saiki awaké déwé kudu
nglakoni apa?” 38 Rasul Pétrus semaur:
“Kowé kabèh kudu ninggal urip sing
ala lan kudu nurut Gusti. Kowé kudu
njaluk dibaptis nganggo jenengé Gusti
Yésus Kristus, supaya kowé bisa nampa
pangapura sangka dosamu lan kowé
mesti bakal nampa pawèhé Gusti Allah,
yakuwi Roh Sutyi. 39 Awit prejanjian iki
pantyèn kanggo kowé lan turunanmu
kabèh lan kabèh bangsa liyané sing
dipanggil karo Gusti Allahé awaké
déwé.”

40 Ya ngono kuwi enggoné rasul Pétrus
ndunung-ndunungké marang wong-wong
lan ngundang wong-wong supaya pada
nylametké uripé sangka karusakan sing
bakal nekani kabèh wong sing nglakoni ala.
41 Okèh wong sing pada pretyaya marang
tembungé rasul Pétrus, terus pada dibaptis.
Ing dina kuwi sing pretyaya tambah telung
èwu wong. 42 Wong-wong sing pretyaya
pada temen enggoné nggatèkké marang
piwulangé para rasul lan pada bebarengan
ing sembarang, pada mangan bebarengan
lan pada ndedonga bebarengan.

Uripé wong-wong nang pasamuan sing ndisik déwé

43 Para rasul nindakké prekara pirang-
pirang sing nggumun-nggumunké, mulané
kabèh wong pada wedi lan ngajèni tenan.
44 Wong-wong sing pretyaya pada tambah
kentyeng enggoné bebarengan. Apa
nduwéné dianggep wèké wong kabèh.
45 Enèng sing ngedoli apa nduwéné lan
sepira payuné diedum-edumké marang
liya-liyané, manut butuhé déwé-déwé.
46 Saben dina wong-wong mau pada
ngumpul nang Gréja Gedé lan pada
mangan bebarengan nang omahé, gentèn-
gentènan. Apa ènèngé dipangan karo ati
bungah lan trima. 47 Wong-wong iki pada
memuji marang Gusti Allah lan pada
diajèni lan disenengi karo wong kabèh.
Saben dina Gusti nambahi wong sing pada
nampa keslametan.

Wong lumpuh diwaraské

3 1 Ing sakwijiné dina, kira-kira
jam telu awan, wayahé kumpul

pandonga, rasul Pétrus lan rasul
Yohanes budal nang Gréja Gedé. 2 Nang
jèjèré lawangé gréjané, sing jenengé
Lawang Apik, ènèng wong sing lumpuh
kawit lairé. Wong iki saben dina
digéndong disèlèhké nang jèjèré lawang
kono, supaya ngemis marang wong
sing pada mlebu nang Gréja Gedé kono.
3 Kadung wongé weruh rasul Pétrus
lan rasul Yohanes liwat kono, wongé
terus njaluk duwit. 4 Rasul loro mau
mandeng wongé terus rasul Pétrus
ngomong: 5 "Delokké aku iki!" Wongé
terus ndelokké rasul Pétrus lan rasul
Yohanes, ndarani arep dikèki apa-apa.
6 Nanging rasul Pétrus malah ngomong:
"Duwit aku ora nduwé, nanging apa
nduwéku tak kèkké marang kowé: ing
Jenengé Gusti Yésus Kristus sangka
Nasarèt, mlakua!" 7 Rasul Pétrus terus
nyekel tangané wongé sing tengen
terus diréwangi ngadek. Sikilé lan
poloké wongé terus sakwat krasa
kuwat. 8 Wongé terus ngadek jejek lan
molai mlaku rana-réné, terus mèlu
rasul Pétrus lan rasul Yohanes mlebu
Gréja Gedé karo mentyolot-mentyolot
lan memuji Gusti Allah. 9 Wong pirang-
pirang sing nang kono pada weruh
wongé mlaku lan memuji Gusti Allah.
10 Wong-wong nitèni nèk wongé kuwi
sing tukang ngemis nang jèjèré Lawang
Apik. Mulané wong-wong nggumuné ora
ènèng entèké bab sing klakon ing uripé
wong kuwi.

Tembungé rasul Pétrus nang Gréja Gedé

11 Wong sing mauné lumpuh nanging
saiki bisa mlaku kuwi terus ngetutké
rasul Pétrus lan rasul Yohanes waé,
mulané wong-wong sing nggumun
mau pada ngrubung rasul Pétrus
lan rasul Yohanes nang kono, nang
panggonan sing jenengé Gadriné
Soléman. 12 Kadung rasul Pétrus weruh
wong pirang-pirang mau, dèkné terus
ngomong: "Para sedulur bangsa Israèl,
kenèng apa kowé kok pada nggumun.
Lah kok pada nyawang kaya awaké
déwé waé sing marakké wongé bisa
mlaku. 13 Gusti Allahé Bapa Abraham,
Isak lan Yakub, Gusti Allahé mbah-
mbahané awaké déwé, wis ngunggulké
peladèné, yakuwi Gusti Yésus. Kowé wis
masrahké Dèkné marang para pangwasa,
nang ngarepé gramang Pilatus. Dèkné
mbok tampik, senajan Pilatus déwé
wis nggawé putusan arep ngetyulké
Dèkné. 14 Dèkné wong sing nglakoni
kekarepané Gusti Allah lan Dèkné ora
ènèng salahé, nanging malah mbok
tampik. Kowé malah nembung marang
Pilatus kongkon ngutyuli wong sing
tukang matèni wong. 15 Tibaké kowé
matèni wong sing dadi dalané kauripan.
Nanging Gusti Allah wis nangèké Gusti
Yésus sangka pati lan aku lan kantya-
kantyaku wis nyeksèni kuwi déwé. 16 Ya
pangwasané Jenengé Gusti Yésus sing
ngekèki kekuwatan marang wong iki.
Kowé pada nitèni déwé, jalaran sangka
pretyaya ing jenengé Gusti Yésus Kristus
wong lumpuh iki bisa waras sak kabèhé.
Kowé pada weruh déwé.

17 "Para sedulur, aku saiki pantyèn
wis ngerti nèk kowé mauné pada
kurang pangertiné. Mulané kowé lan
penuntun-penuntunmu pada nindakké
ngono. 18 Nanging pantyèn wis kudu
klakon ngono, supaya apa sing diomong
karo Gusti Allah lantaran para nabi
ing jaman mbiyèn saiki bisa keturutan,
yakuwi: Kristus kudu nglakoni sangsara.
19 Mulané para sedulur, pada ninggala
urip sing ala lan pada balika marang
Gusti Allah, supaya kowé bisa nampa
pangapura sangka dosamu. 20 Gusti
Allah mengko mesti terus ngepénakké
atimu lan ngongkon Gusti Yésus, sing
wis dadi Juru Slametmu, teka. 21 Gusti
Yésus saiki kudu ngentèni nang swarga
nganti tekan waktuné sembarang dadi
anyar, kaya sing wis diomong karo
Gusti Allah lantaran para nabi ing
jaman mbiyèn. 22 Wujuté nabi Moses wis
ngomong ngéné:

'Gusti Allahmu bakal
ngongkon nabi teka marang kowé,
kaya enggoné ngongkon aku,

nabi sangka tengahmu déwé.
Kowé kudu nggatèkké
marang sembarang
sing diomong karo dèkné.
23 Nanging sapa sing ora nggugu
marang nabi mau,
bakal dipisah lan diusir
sangka brayaté Gusti Allah.’
24 Para nabi kabèh sing pada ngetokké
tembungé Gusti Allah, molai karo nabi
Samuèl lan liya-liyané sak mburiné
dèkné, kabèh wis pada ngomongké bab
jaman iku. 25 Prejanji-prejanjiané Gusti
Allah sing diomong karo para nabi kuwi
kabèh kanggo kowé. Mulané kowé katut
ing prejanjiané Gusti Allah marang
para simbah ing jaman mbiyèn, yakuwi
prejanjiané Gusti Allah marang Bapa
Abraham sing uniné ngéné:
‘Kabèh bangsa nang sak lumahé bumi
bakal mèlu nampa berkah,
jalaran sangka turunanmu.’
26 Yakuwi mau jalarané enggoné Gusti
Allah wis milih lan ngongkon Peladèné
nekani kowé ndisik, mberkahi lan
nuntun kowé kabèh, supaya kowé pada
ninggal dalan sing ala.”

Rasul Pétrus lan rasul Yohanes dityekel

4 1 Dongé rasul Pétrus lan rasul Yohanes
ijik pada mituturi wong pirang-pirang
mau, dadakan waé terus diparani para
imam, uga kumendané sing jaga Gréja
Gedé lan wong-wong sangka golongané
para Saduki. 2 Wong-wong kuwi pada nesu,
jalaran para rasul mau mulangi wong-wong
nèk Gusti Yésus wis tangi sangka pati. Kuwi
kanggo tanda nèk wong mati bakal tangi
menèh. 3 Rasul loro mau terus dityekel lan
dilebokké nang setrapan sampèk ésuké,
awit wis soré. 4 Nanging wong-wong sing
pada ngrungokké piwulangé para rasul mau
okèh sing pretyaya marang Gusti Yésus lan
saiki sing pretyaya okèhé malih kira-kira
limang èwu, namung wong lanangé.

Rasul Pétrus lan rasul Yohanes nang ngarepé Kruton Agama

5 Ing ésuké para pengarepé wong
Ju, para pinituwa lan para guru Kitab
pada ngumpul nang kuta Yérusalèm.
6 Wong-wong kuwi arep pada rembukan
karo Imam Gedé Anas, uga Kayafas,
Yohanes lan Alèksander lan wong kabèh
sing dadi brayaté Imam Gedé. 7 Para
rasul mau terus dikongkon maju lan
ditakoni: “Sapa sing ngekèki pangwasa
marang kowé bisa nambani wong? Kowé
nganggokké jenengé sapa?”
8 Rasul Pétrus terus semaur ing
pangwasané Roh Sutyi: “Para pengarep
lan para pinituwa! 9 Awaké déwé saiki
dikrutu jalaran awaké déwé nggawé
betyik marang wong sing lumpuh kaé.
Lan kowé kepéngin ngerti kepriyé
wongé bisané mari! 10 Mulané, saiki
kowé kabèh lan bangsa Israèl pada
ngertia iki: wong iki bisa waras ngadek
nang ngarepmu sangka pangwasané
Jenengé Gusti Yésus Kristus sangka kuta
Nasarèt. Dèkné sing mbok patèni nang
kayu pentèngan, nanging ditangèkké
sangka pati karo Gusti Allah. 11 Ya bab
Gusti Yésus iki sing ketulis ngéné nang
Kitab:
‘Watu sing ora dikanggokké
karo sing tukang nggawé omah
malah dadi watu
sing penting déwé.’
12 Keslametan kuwi tekané namung
sangka Gusti Yésus, ora sangka wong
liya. Awit nang sak ngisoré langit iki ora
ènèng jeneng liyané pawèhé Gusti Allah
marang manungsa, sing bisa nylametké
awaké déwé.”
13 Para warga Kruton Agama pada
nggumun kabèh weruh kekendelané
rasul Pétrus lan rasul Yohanes, malah-
malah pada krungu nèk rasul loro iki
namung wong tyilik waé, ora wong
sing duwur sekolahané. Wong-wong
mau terus kélingan nèk para rasul iki
tau mèlu Gusti Yésus. 14 Nanging para
warga Kruton Agama mau ora bisa
ngomong apa-apa, jalaran weruh wong
sing ditambani kuwi ngadek karo para
rasul. 15 Mulané wong-wong sing ngrutu
mau terus ngongkon para rasul metu
sangka kamar kono. Para warga Kruton
Agama terus pada rembukan déwé.

16 Wong-wong iki terus takon marang
sakpada-pada: "Wong-wong kuwi
kudu dikapakké ya? Kabèh wong sing
manggon nang Yérusalèm wis ngerti
nèk wong-wong kuwi nindakké tanda
sing nggumunké tenan. Bab kuwi awaké
déwé kudu ngakoni. 17 Nanging supaya
prekara iki ora mrèmèn-mrèmèn, apiké
wong-wong kuwi dipenging ngomong
karo wong liyané menèh bab Yésus."
18 Rasul Pétrus lan rasul Yohanes terus
dityeluk kongkon mlebu menèh terus
dipenging aja pisan-pisan ngomongké
apa mulang bab Jenengé Gusti Yésus.
19 Nanging rasul loro mau semaur:
"Mbok pada dipikir déwé ta? Sing endi
sing bener nang ngarepé Gusti Allah:
manut omongmu apa manut tembungé
Gusti Allah? 20 Awaké déwé ora bisa
nyimpen apa sing awaké déwé wis
weruh lan krungu déwé." 21 Para warga
Kruton Agama mau ora nemu jalaran
blas kanggo nyetrap para rasul mau,
mulané ya namung dipenging sing
tenanan. Rasul Pétrus lan rasul Yohanes
terus dietokké, awit wong kabèh pada
memuji Gusti Allah, sakwisé weruh
lelakon karo wong sing lumpuh mau.
22 Wujuté wong sing bisa mlaku jalaran
sangka mujijat kuwi umuré ya wis
patang puluh taun.

Wong pasamuan pada ndonga njaluk kekendelan

23 Sakwisé dietokké, rasul Pétrus lan
rasul Yohanes terus pada balik marani
kantya-kantyané lan pada nyritakké
apa sing diomong karo para imam lan
para pinituwa. 24 Krungu tembungé
rasul Pétrus lan rasul Yohanes mau,
wong-wong terus pada ndonga marang
Gusti Allah: "Duh Gusti sing nggawé
langit, bumi, segara, lan sak isiné
kabèh! 25 Lantaran Roh Sutyi Gusti wis
ngomong ngéné liwat peladèné Gusti,
yakuwi ratu Daved, mbah-mbahané
awaké déwé mbiyèn:

'Kenèng apa wong
sing ora kenal
marang Gusti Allah
kok pada nesu
lan pada nggawé rantyaman
sing ora ènèng gunané?
26 Ratu-ratuné pada tata-tata
lan para pangwasa
pada nglumpuk
arep nglawan
marang Gusti Allah lan Kristus.'

27 Wujuté ratu Hérodès lan gramang
Pontius Pilatus ya wis pada setuju karo
wong sing ora kenal marang Gusti Allah
lan karo bangsa Israèl, supaya pada
nglawan marang Gusti Yésus, Peladèné
Gusti sing temen, sing wis dipilih karo
Gusti. 28 Enggoné wong-wong kabèh
kuwi pada nglumpuk, tujuané arep
nindakké sembarang sing wis dikarepké
karo Gusti déwé kawit wiwitané.
29 Mulané saiki Gusti, rungokké enggoné
wong-wong kuwi pada medèn-medèni
marang awaké déwé kabèh lan muga-
muga Gusti ngekèki kekendelan marang
peladèn-peladèné, supaya awaké déwé
bisa nggelarké pituturé Gusti terus.
30 Muga Gusti ngelungké tangané kanggo
nambani sing lara lan nindakké mujijat
nganggo jenengé Peladèné Gusti sing
sutyi, yakuwi Gusti Yésus."
31 Kadung wong-wong rampung
enggoné ndedonga, panggonan sing
dienggo ngumpul mau terus hoyak.
Kabèh terus dikwasani karo Roh Sutyi
terus pada ngabarké pituturé Gusti Allah
karo kendel.

Urip bebarengan nang pasamuan

32 Wong-wong sing pretyaya mau pada
rukun dadi siji ing ati lan kekarepan.
Ora ènèng wong sing ngarani apa
nduwéné kuwi namung wèké dèkné
déwé, nanging sembarang dikanggokké
bebarengan. 33 Para rasul pada ngekèki
paseksi bab tanginé Gusti Yésus sangka
pati nganggo pangwasa sing gedé lan
Gusti Allah ngedunké berkahé kanti
lubèr marang wong-wong mau kabèh.
34 Nang pasamuan ora ènèng wong
siji-sijia sing kekurangan, awit wong-
wong sing nduwé kebon lan omah
pada diedoli. 35 Sepira payuné terus

dipasrahké marang para rasul. Duwité
terus diedum-edum marang wong-
wong sing mbutuhké, miturut butuhé
déwé-déwé.
36-37 Semono uga Yosèf, wong Lévi
sangka pula Siprus, sing dityeluk
Barnabas karo para rasul. Tembung
Barnabas kuwi tegesé panglipur. Yosèf
iki ngedol keboné. Duwité terus
dipasrahké marang para rasul.

Lelakoné Ananias lan Safira

5 1-2 Nang pasamuan kono uga
ènèng sakwijiné wong sing
jenengé Ananias lan bojoné jenengé
Safira. Ananias ngedol keboné, nanging
sakdurungé masrahké duwité marang
para rasul, dèkné njikuk kanggo
dèkné déwé. Safira uga setuju. Duwité
liyané terus dikèkké marang para
rasul. 3 Nanging rasul Pétrus ngomong:
“Ananias, kenèng apa kowé kok nglilani
Sétan ngwasani atimu, nganti kowé
wani ngapusi Roh Sutyi lan nyolong
duwité kebonmu? 4 Sakdurungé mbok
edol kebon kuwi lak wèkmu déwé
ta? Sakwisé mbok edol duwité lak ya
wèkmu déwé ta? Apa jalarané kowé
kok nindakké sing kaya ngono? Dudu
manungsa sing mbok apusi, nanging
Gusti Allah!” 5 Kadung krungu tembung
kuwi, Ananias terus tiba mati. Wong
kabèh sing krungu bab kuwi terus pada
wedi banget. 6 Sedulur enom-enoman
sing nang kono terus pada mlebu,
mbuntel layoné terus dikubur.
7 Kira-kira telung jam sakwisé kuwi
Safira terus teka, nanging ora ngerti nèk
bojoné wis mati. 8 Rasul Pétrus takon
marang Safira: “Apa duwit iki éntuk-
éntuké kabèh sing dodol kebon?”
Safira semaur: “Ya, namung semono!”
9 Rasul Pétrus terus nyenèni: “Kenèng
apa kowé kok nyetujoni bojomu lan
pada njajal Rohé Gusti? Wong-wong sing
entas ngubur layoné bojomu wis teka
arep nggotong kowé!” 10 Safira sakwat
tiba mati nang ngarepé rasul Pétrus.
Sedulur enom-enoman mau terus pada
mlebu lan weruh wong wédok mau
wis mati. Layoné terus digotong metu,
dikubur nang jèjèré sing lanang. 11 Wong
sak pasamuan lan wong-wong liyané
kabèh sing pada krungu bab kuwi pada
wedi banget.

Lelakon-lelakon sing nggumunké

12 Para rasul pada nindakké mujijat
lan tanda pangwasa pirang-pirang nang
tengahé wong okèh. Wong-wong sing
pretyaya pada ngumpul nang Gréja
Gedé, nang panggonan sing jenengé
Gadriné Soléman. 13 Wong sak njabané
pasamuan ora ènèng sing wani mèlu
kumpulan, senajan kabèh pada ngajèni
tenan marang wong pasamuan mau.
14 Nanging sing pretyaya marang Gusti
Yésus selot suwi selot tambah okèh,
lanang lan wédok. 15 Mujijat-mujijat sing
ditindakké karo para rasul mau marakké
wong sing lara pada digotongi nang
dalan-dalan lan disèlèhké nang ambèn
apa klasa. Wong-wong kuwi ngentèni
rasul Pétrus liwat, supaya sak ora-
oraé ayang-ayangé nibani salah-sijiné.
16 Wong pirang-pirang sangka kuta-kuta
nang sak ubengé kuta Yérusalèm pada
gemruduk teka, nggawa sing lara lan
sing kelebon demit lan kabèh nampa
kwarasan.

Para rasul dityekel lan disetrap

17 Lelakon-lelakon kuwi kabèh
marakké Imam Gedé lan kantya-
kantyané sangka golongan Saduki pada
mèri marang para rasul. Mulané terus
pada tumandang. 18 Para rasul terus
dityekel lan dilebokké nang setrapan.
19 Nanging mbengi kuwi mulékaté Gusti
mbukak lawang-lawangé setrapané lan
nuntun para rasul metu sangka kono.
20 Mulékat mau ngomong ngéné: “Kana
pada nang Gréja Gedé lan wong-wong
diwulangi sembarang bab urip anyar
iki.” 21 Para rasul pada manut marang
tembung kuwi lan ésuk-ésuk mruput
pada mlebu nang Gréja Gedé terus molai
mulangi wong-wong.
Ing wayah kuwi Imam Gedé lan
kantya-kantyané pada nglumpukké

pinituwané bangsa Ju kabèh, pada
nganakké Kruton Agama. Wong-wong
terus kongkonan ngetokké para rasul
arep ditakoni. 22 Nanging kadung tekan
setrapané, para rasul wis ora ènèng.
Wong-wong terus balik ngomong:
23 “Dongé awaké déwé tekan setrapan,
lawangé ijik dikantying kabèh lan sing
tukang jaga ya ijik pada njaga nang
ngarepé lawangé. Nanging kadung
lawangé dibukak, nang njero ora ènèng
wongé siji-sijia.” 24 Kumendané sekaut
sing jaga Gréja Gedé lan para pengarepé
imam krungu kabar kuwi mau, terus
pada gèdèk-gèdèk kabèh, nggumun
mikirké lelakon karo para rasul kuwi.
25 Nanging ora let suwi ènèng wong
mlebu kono ngomong: “Wong-wong sing
mbok lebokké nang setrapan saiki pada
nang Gréja Gedé mulangi wong okèh.”
26 Kumendané sekaut sing jaga Gréja
Gedé terus budal karo sekaut-sekauté
arep nyekel para rasul, nanging ora
nganggo patrap sing kasar, awit wedi
nèk dibandemi watu karo wong-wong.

27 Para rasul terus digawa mlebu nang
ngarepé Kruton Agama kono. Imamé
Gedé ngomong: 28 “Kowé lak wis tak
penging mulang bab Yésus ta. Lah malah
kepriyé? Kowé malah pada nyebar
piwulang sampèk mrèmèn-mrèmèn nang
sak kuta Yérusalèm kabèh lan awaké
déwé arep mbok salahké matèni Yésus.”

29 Rasul Pétrus lan para rasul liyané
terus semaur: “Awaké déwé kudu
manut marang Gusti Allah ngungkuli
kekarepané manungsa. 30 Gusti Allahé
mbah-mbahané awaké déwé wis
nangèké Gusti Yésus, sakwisé Dèkné
mbok patèni nang kayu pentèngan. 31 Ya
Gusti Yésus iki sing wis dikèki pangwasa
sing duwur déwé karo Gusti Allah.
Dèkné didadèkké Penuntun lan Juru
Slamet, supaya bangsa Israèl bisa éntuk
kelunggaran ninggal laku ala lan bisa
nampa pangapurané dosa. 32 Prekara
iki kabèh awaké déwé wis nyeksèni.
Semono uga Roh Sutyi dadi seksi, ya
Roh Sutyi iki sing dikèkké marang saben
wong sing manut marang Gusti Allah.”

33 Para wargané Kruton Agama mau
pada nesu banget krungu sauran kuwi,
lan nggawé putusan arep matèni para
rasul. 34 Nanging ènèng sakwijiné
wong Farisi sing jenengé Gamalièl,
guru wèté Kitab, sing diajèni banget
karo wong kabèh. Dèkné ngadek terus
ngongkon nggawa para rasul metu
sedélok. 35 Gamalièl terus ngomong:
“Para sedulur bangsa Israèl! Kowé kudu
sing ati-ati tenan karo sing arep mbok
tindakké karo wong-wong iki. 36 Awit
mbiyèn ya wis tau ènèng wong sing
jenengé Téodas njedul; dèkné ngakuné
nduwé kwasa gedé lan sing mèlu dèkné
kira-kira ènèng wong patang atus
okèhé. Téodas terus dipatèni lan sing
mèlu dèkné saiki pada buyar kabèh
lan golongan kuwi wis mati. 37 Sakwisé
kuwi terus ènèng liyané menèh njedul:
Yudas sangka Galiléa. Kuwi wayahé
ènèng itung-itungan bangsa. Wong
pirang-pirang pada mèlu golongan sing
ora apik kuwi. Yudas uga dipatèni lan
wargané buyar kabèh. 38 Semono uga
saiki, mulané kowé kudu sing ati-ati
tenan, aja sampèk wong-wong iki mbok
apak-apakké. Aja dialang-alangi, awit
nèk penggawéné wong-wong iki metuné
sangka karepé manungsa, mesti suwi-
suwi bakal mandek déwé. 39 Nanging
nèk penggawéné wong-wong iki metuné
sangka Gusti Allah, kowé ora bakal
bisa ngrusak. Aja sampèk mengko kowé
entèk-entèké jebulé malah nglawan
Gusti Allah.”

40 Wong-wong nang Kruton Agama
kono pada manut marang tembungé
Gamalièl lan para rasul terus dityeluk
kongkon mlebu menèh. Sakwisé
dipetyuti, para rasul terus dipenging
mulang bab Gusti Yésus menèh terus
dietokké. 41 Para rasul terus lunga
sangka Kruton Agama karo bungah,
awit keanggep pantes nandang sangsara
kanggo Gusti Yésus. 42 Para rasul
mau saben dina terus pada neruské
enggoné mulang lan nggelarké kabar
kabungahané Gusti Yésus nang Gréja
Gedé lan nang omah-omah lan ndunung-

ndunungké nèk Gusti Yésus kuwi
Kristus.

Milih wong pitu sing kudu ngurusi kabutuhané wong pasamuan

6 1 Ora let suwi, kadung wong-wong
sing nurut Gusti Yésus mundak
okèh, terus ènèng karépotan nang
tengahé wong Ju sing ngomong Grik karo
wong Ju sing ngomong Ibrani. Sing dadi
jalaran edum-edumané duwit kanggo
nulungi para mbok randa ing saben
dinané. Wong-wong Ju sing ngomong
Grik pada kelah nèk para randané pada
kekurangan, awit ora nampa bagèan sing
sak mestiné. 2 Mulané para rasul rolas
terus nglumpukké wong sing pretyaya
kabèh diomongi ngéné: "Para sedulur,
ora apik nèk awaké déwé iki kudu
ninggal penggawéan mulang pituturé
Gusti, jalaran kudu ngurusi duwit.
3 Mulané, pada nggolèka wong pitu
sangka tengahmu, wong sing betyik lan
sing kebek karo Roh Sutyi lan kaweruh.
Wong-wong kuwi bakal dibagèhi
penggawéan ngedum duwit. 4 Lah
awaké déwé iki rasul namung merlokké
pandonga lan pituturé Gusti waé."
5 Wong sak pasamuan pada setuju
kabèh karo tembungé para rasul mau,
mulané terus pada milih Stéfanus,
sakwijiné sedulur sing gedé pengandelé
lan kebek karo Roh Sutyi. Liyané sing
uga dipilih yakuwi: Filipus, Prokorus,
Nikanor, Timon, Parménas lan Nikolaus.
Nikolaus kuwi wong sangka kuta Antioki
sing mlebu agama Ju. 6 Sedulur pitu
mau terus dipasrahké marang para rasul,
sing ndongakké lan numpangi tangan
marang sedulur-sedulur kuwi.
7 Pituturé Gusti Allah terus mrèmèn-
mrèmèn terus lan wong sing pada
pretyaya marang Gusti Yésus terus
mundak okèh nang Yérusalèm, malah
imam-imam mbarang okèh sing pada
pretyaya.

Stéfanus dityekel

8 Stéfanus kuwi wong sing kebek
karo pengandel lan kekuwatané Gusti
lan nindakké mujijat-mujijat lan tanda-
tanda sing nggumunké nang ngarepé
wong-wong kono. 9 Nanging sangka
tengahé bangsa Ju ènèng sing pada
nglawan marang Stéfanus. Kuwi para
wargané sinaguk, golongan sing diarani
Libèrtini, sangka kuta Siréné lan kuta
Alèksandria. Wong-wong Libèrtini iki
bebarengan karo wong Ju sangka bawah
Silisia lan Asia pada molai bantah-
bantahan karo Stéfanus. 10 Nanging
Stéfanus nampa kaweruh sangka Roh
Sutyi, mulané wong-wong mau ora bisa
mbantahi tembungé Stéfanus. 11 Wong-
wong terus ngejokké wong siji-loro
kongkon ngomong ngéné: "Awaké déwé
krungu wong iki ngèlèk-èlèkké nabi
Moses lan Gusti Allah!" 12 Mengkono
kuwi wong-wong mau marakké gègèran
nang tengahé wong-wong kono lan uga
nang tengahé para pinituwa lan para
guru Kitab. Stéfanus terus dikroyok lan
dityekel, terus digawa nang ngarepé
Kruton Agama. 13 Enèng wong siji-loro
sing dijokké kongkon dadi seksi sing
goroh. Wong-wong iki ngomong ngéné:
"Awaké déwé krungu wong iki bolak-
balik ngèlèk-èlèkké Gréja Gedé iki lan
wèt-wèté nabi Moses. 14 Awaké déwé
krungu wong iki ngomong nèk Yésus
sangka Nasarèt iki arep mbubrah Gréja
Gedé iki lan arep ngganti adat-tata-tyara
sing diwulangké nabi Moses kanggo
awaké déwé." 15 Wong kabèh sing dadi
wargané Kruton Agama pada ndelokké
Stéfanus lan weruh nèk rupané dèkné
kétok kaya rupané mulékat.

Tembungé Stéfanus

7 1 Imam Gedé terus takon marang
Stéfanus: "Apa sing diomong karo
wong-wong kuwi bener?"
2 Stéfanus semaur: "Para sedulur
lan para bapak kabèh. Omongku iki
dirungokké sing apik. Gusti Allah, sing
gedé déwé kwasané, wis ngétok marang
mbah-mbahané awaké déwé Abraham,
dongé dèkné ijik manggon nang tanah
Mésopotami. Kuwi sakdurungé Bapa
Abraham boyongan nang kuta Haran.

3 Gusti Allah ngomong marang dèkné:
'Abraham, kana lungaa, sedulurmu
lan panggonanmu tinggalen lan
lungaa nang panggonan sing bakal
tak duduhké!' 4 Bapa Abraham terus
ninggal tanah Kaldéa terus manggon
nang kuta Haran. Sakwisé bapaké
mati Gusti Allah terus ngongkon Bapa
Abraham boyongan nang panggonan iki,
sing mbok enggoni saiki. 5 Ing wayah
kuwi Gusti Allah ora ngekèki kebon
marang Bapa Abraham, sak mèter waé
ora. Nanging Gusti Allah ngekèki janji
marang Bapa Abraham nèk panggonan
iki bakal dikèkké marang dèkné lan
turunané, senajan ing waktu kuwi Bapa
Abraham durung nduwé anak. 6 Gusti
Allah ngomong ngéné marang Bapa
Abraham: 'Turunanmu bakal manggon
nang negara liya lan bakal dadi slaf sing
disiya-siya patang atus taun suwéné.
7 Nanging sak rampungé kuwi Aku bakal
nyetrap bangsa sing ngwasani kowé lan
turunanmu bakal pada metu sangka
negara kuwi lan bakal ngabekti marang
Aku nang panggonan kéné iki.' 8 Gusti
Allah terus ngekèki pernatan sunat
marang Bapa Abraham, kanggo nengeri
prejanjian iki. Mulané Bapa Abraham
ya terus nyunati anaké sing jenengé
Isak, wolung dina sakwisé lair. Bapa
Isak semono uga terus nyunati Yakub,
anaké lan Bapa Yakub uga terus nyunati
turunané, yakuwi mbah-mbahané
awaké déwé sing rolas.

9-10 "Mbah-mbahané awaké déwé
terus ngedol Yosèf dadi slaf nang negara
Egipte, jalaran pada mèri marang
dèkné. Nanging Gusti Allah nuntun
Yosèf. Gusti Allah ngluwari Yosèf sangka
sak wernané piala. Dongé Yosèf kudu
mara nang ngarepé ratuné Egipte, Gusti
Allah ngekèki kaweruh gedé marang
dèkné, mulané ratuné ngunggahké
Yosèf dadi gramangé negara Egipte lan
pengurusé palèsé ratuné. 11 Ing wayah
kuwi negara Egipte lan Kanaan katekan
kasusahan gedé, awit ènèng kekurangan
pangan. Para mbah-mbahané awaké
déwé ora bisa nemu pangan. 12 Bapa
Yakub krungu nèk nang negara Egipte
ènèng, mulané dèkné terus ngongkon
anak-anaké, kuwi mbah-mbahané awaké
déwé, niliki nang kana. Kuwi teka-
tekané mbah-mbahané awaké déwé sing
sepisanan nang negara Egipte. 13 Kadung
mbah-mbahané awaké déwé teka ping
pindoné nang Egipte, Yosèf terus blaka
marang sedulur-seduluré lan ratuné
terus uga bisa kenal marang seduluré
Yosèf. 14 Yosèf terus mboyong bapaké
lan sedulur-seduluré kabèh nang negara
Egipte. Kabèhé ènèng wong pitung
puluh lima. 15 Bapa Yakub lan mbah-
mbahané awaké déwé matiné ya nang
negara Egipte. 16 Layoné Bapa Yakub
lan anak-anaké mau terus digawa nang
kuta Sikem lan dikubur nang kono. Bapa
Abraham sakdurungé wis tuku kuburan
iki sangka bangsa Hamor.

17 "Kadung mèh wis tekan wayahé
enggoné Gusti Allah arep nuruti
prejanjiané marang Bapa Abraham,
bangsa Israèl sing manggon nang Egipte
wis mundak dadi okèh banget. 18 Negara
Egipte terus dikwasani karo ratu sing
ora kenal marang Yosèf. 19 Ratu iki
nindakké sing ora apik lan nyiya-nyiya
mbah-mbahané awaké déwé. Mbah-
mbahané awaké déwé dipeksa mbuwang
bayi-bayi sing entas lair bèn mati. 20 Ing
waktu kuwi nabi Moses lair. Rupané jan
ngganteng tenan. Telung sasi suwéné
nabi Moses dirumati nang omahé wong
tuwané. 21 Nanging sakwisé kuwi dèkné
uga dibuwang. Ndilalahé ditemu karo
anaké ratuné sing wédok. Dèkné sing
ngrumati nabi Moses, malah kaya anaké
déwé waé. 22 Nabi Moses terus diblajari
sak ènèngé kapinterané wong Egipte,
mulané ya terus dadi wong sing gedé
banget kwasané, ing tembungé lan ing
tumindaké.

23 "Kadung wis nduwé umur patang
puluh taun dèkné terus kepéngin niliki
sedulur-seduluré, kuwi bangsa Israèl.
24 Nang kono nabi Moses weruh wong
Egipte ngantemi wong Israèl. Dèkné
terus mbélani bangsané lan mbales
wong Egipte mau, sampèk wongé

mati. 25 Dèkné mikir nèk bangsané
dèkné dunung nèk Gusti Allah bakal
nganggokké dèkné ngluwari bangsané.
Nanging wujuté bangsa Israèl ora
dunung. 26 Ing liyané dina nabi Moses
weruh wong Israèl loro pada gelut.
Dèkné jawané arep misah sing gelut
mau, mulané ngomong: 'Kowé lak
tunggal sedulur ta? Lah kok pada
gelut ngono?' 27-28 Nanging wong sing
ngantem liyané mau malah maido nabi
Moses ngomong: 'Sapa sing ndadèkké
kowé dadi rèkteré awaké déwé? Apa
kowé uga arep matèni awaké déwé kaya
enggonmu matèni wong Egipte dèk
wingi kaé?' 29 Krungu wongé ngomong
ngono kuwi nabi Moses terus lunga
sangka Egipte, budal nang tanah Midian
lan manggon nang kono. Nang kono
nabi Moses ngepèk bojo terus nduwé
anak lanang loro.

30 "Sakwisé patang puluh taun nang
tanah Midian terus ènèng mulékat
ngétok marang nabi Moses nang
grumbulan sing metu geniné, nang
wustèn nang gunung Sinai. 31-32 Dèkné
nggumun weruh kaya ngono kuwi,
mulané terus nyedeki. Nanging terus
krungu swarané Gusti Allah ngomong
ngéné: 'Aku iki Gusti Allahé mbah-
mbahanmu, Gusti Allahé Abraham,
Isak lan Yakub.' Sangking kagèté nabi
Moses ora wani ndelokké. 33 Nanging
Gusti terus ngomong marang dèkné:
'Sepatumu dityepot, awit kowé ngadek
nang lemah sing sutyi. 34 Aku wis weruh
kasangsarané umatku sing nang Egipte
lan Aku wis krungu sambaté. Aku teka
arep ngluwari umatku, mulané Aku arep
ngongkon kowé budal nang Egipte.'

35 "Ya nabi Moses iki sing ditampik
karo bangsané déwé nganggo tembung:
'Sapa sing ndadèkké kowé dadi rèkteré
awaké déwé?' Ya nabi Moses iki sing
dikongkon karo Gusti Allah dadi
penuntuné bangsané lan sing kudu
ngluwari bangsané nganggo pitulungané
mulékat, sing ngétok marang dèkné
nang grumbulan sing metu geniné.
36 Nabi Moses iki sing nuntun bangsa
Israèl metu sangka negara Egipte
nganggo mujijat-mujijat lan tanda-
tanda sing nggumunké, nang Egipte
lan nang segara Abang lan uga nang
wustèn, patang puluh taun suwéné. 37 Ya
nabi Moses iki sing ngomong marang
bangsané: 'Gusti Allah bakal ngongkon
nabi kaya aku iki sangka tengahé
sedulurmu kanggo kowé kabèh!' 38 Ya
nabi Moses iki sing nglumpuk karo
bangsa Israèl nang wustèn. Dèkné nang
kono bebarengan karo mulékat sing
ngetokké tembung marang dèkné nang
gunung Sinai lan karo mbah-mbahané
awaké déwé. Nabi Moses iki sing nampa
tembung sangka Gusti Allah, tembung
sing nekakké urip lan sing kudu
dikabarké marang awaké déwé.

39 "Nanging para mbah-mbahané
awaké déwé ora gelem manut marang
nabi Moses, malah pada nampik dèkné
lan njaluk balik nang negara Egipte.
40 Wong-wong mau ngomong marang
Aron: 'Awaké déwé mbok digawèkké
gusti allah sing bisa nuntun awaké
déwé terus. Awit awaké déwé ora
ngerti embuh kepriyé saiki karo nabi
Moses, sing mboyong awaké déwé
sangka Egipte.' 41 Wong-wong mau terus
pada nggawé retya rupa sapi pedèt
terus disajèni. Terus pada mangan
énak kanggo ngurmat gawéané déwé.
42 Nanging Gusti Allah terus nyingkuri
wong-wong mau, mulané diejarké
enggoné pada nyembah marang lintang-
lintang nang langit. Pantyèn wis ketulis
nang kitabé para nabi, uniné ngéné:

'Hé wong Israèl!
Enggonmu nyembelèh
lan kurban kéwan-kéwan
suwéné kowé nang wustèn
patang puluh taun
kuwi apa kanggo Aku?
43 Ora! Nanging tarupé Molok
lan lintangé déwa Réfan
sing mbok arak-arak.
Kuwi retya-retya
sing mbok gawé
lan mbok sembah.
Jalaran sangka kuwi

kowé bakal tak usir
adohé ngliwati negara Babilon.’
44 “Para mbah-mbahané awaké
déwé pada nduwèni tarupé prejanjian
nang wustèn. (Kuwi kanggo tanda nèk
Gusti Allah manggon nang tengahé
umaté). Tarup prejanjian iki gawéané
miturut tembungé Gusti Allah marang
nabi Moses, manut gambar sing wis
ididuhké karo Gusti Allah marang nabi
Moses. 45 Para mbah-mbahané awaké
déwé sing nampa tarup prejanjian iki
sangka wong tuwané. Tarup mau digawa
sak suwéné para mbah-mbahané awaké
déwé dituntun karo Yosua mlebu negara
iki. Negara iki karebut sangka bangsa-
bangsa sing diusir karo Gusti Allah nang
sak ngarepé para mbah-mbahané awaké
déwé. Tarup mau kasimpen nganti
tekan jamané ratu Daved. 46 Ratu Daved
nampa kawelasané Gusti Allah lan
nyuwun marang Dèkné, supaya dililani
nggawèkké omah kanggo Gusti Allah,
sesembahané Yakub. 47 Nanging wujuté
sing ngedekké omahé Gusti Allah mau
tiba Soléman.
48 “Nanging Gusti Allah sing gedé
déwé kwasané ora manggon nang omah
gawéané manungsa, kaya sing wis
ketulis nang kitabé para nabi sing uniné
ngéné:
49 ‘Langit kuwi jagonganku
lan bumi kuwi
antyik-antyiké sikilku.
Omah sing kaya ngapa
arep mbok gawé kanggo aku
lan nang endi panggonanku
kanggo lèrèn.
50 Apa ora Aku déwé
sing nggawé sembarang iki kabèh?
Yakuwi tembungé Gusti Allah!’
51 “Kok wangkot temen atimu!
Kok kaya wong sing ora ngerti Gusti
Allah waé! Kowé ora séjé karo mbah-
mbahanmu sing tansah nglawan marang
Roh Sutyi! 52 Apa ènèng nabi sing ora
disiya-siya karo mbah-mbahanmu?
Wong-wong sing ngabarké tekané
Peladèné Gusti pada mbok patèni lan
Peladèné Gusti déwé mbok pasrahké
marang mungsuhé kongkon matèni. 53 Ya
kowé kuwi sing wis nampa wèté Gusti
Allah sangka para mulékat, nanging wèt-
wèt kuwi ora mbok lakoni.”

Stéfanus dipatèni

54 Krungu tembung-tembungé Stéfanus
kuwi para wargané Kruton Agama
terus pada panas banget atiné lan
pada nggeget untu sangking gregeten
tenan. 55 Nanging Stéfanus kebek karo
Roh Sutyi. Dèkné nyawang nang langit
weruh kamulyané Gusti Allah lan
uga weruh Gusti Yésus ngadek nang
tengené. 56 Stéfanus ngomong: “Delokké,
aku weruh swarga menga lan Anaké
Manungsa ngadek nang tengené Gusti
Allah.”
57 Kadung krungu tembung kuwi para
wargané Kruton Agama terus pada
bengok-bengok karo nutupi kupingé.
Wong-wong terus ngroyok Stéfanus.
58 Stéfanus disèrèt nang sak njabané
kuta, terus dibandemi watu. Wong-wong
sing nyeksèni mau terus pada utyul-
utyul lan saliné njaba terus disèlèhké
nang ngarepé sakwijiné wong enom
sing jenengé Saulus. 59 Sak barengé
dibandemi watu mau Stéfanus ndonga
marang Gusti ngomong: “Duh Gusti
Yésus, tampanen nyawaku.” 60 Dèkné
terus sedeku lan ngomong banter: “Duh
Gusti, mbok salahé wong-wong iki
dingapura!” Sakwisé ngomong kuwi
Stéfanus terus ninggal.

8 1 Saulus uga setuju nèk Stéfanus
dipatèni.

Pasamuan nang kuta Yérusalèm disiya-siya

Wiwit dina kuwi pasamuan nang
kuta Yérusalèm dikuya-kuya tanpa
welas. Kejaba para rasul, kabèh wong
sing pretyaya pada buyar, pentyar nang
bawah Yudéa lan Samaria. 2 Stéfanus
terus dikubur karo wong-wong sing
nurut Gusti; wong-wong mau tenanan
enggoné nangisi Stéfanus.
3 Nanging Saulus mempeng tenan
enggoné arep mbubrah pasamuan,

mulané saben omah dileboni. Endi waé
sing ènèng wong pretyaya, ora perduli
lanang apa wédok, kabèh disèrèti metu
lan dilebokké nang setrapan.

Kabar kabungahan bab Gusti Yésus kasebar nang kuta Samaria

4 Wong pretyaya sing pada pentyar
nang endi waé malah pada nyebar
kabar kabungahané Gusti Yésus.
5 Semono uga Filipus; dèkné teka nang
kuta Samaria lan nggelarké nèk Gusti
Yésus kuwi Kristus. 6 Wong okèh pada
nggatèkké tenan marang piwulangé
Filipus, awit pada weruh mujijat-mujijat
sing ditindakké. 7 Demit-demit sing
ditundungi sangka wong-wong sing
kesurupan pada metu pating njlerit.
Okèh wong lumpuh lan pintyang uga
pada nampa waras. 8 Mulané nang kuta
Samaria kono wong-wong pada bungah
banget.

Lelakoné Simon

9 Nang kuta kono ènèng wong jenengé
Simon. Wis suwi Simon kuwi nggawé
nggumuné wong pirang-pirang nang
kuta Samaria kono nganggo pangwasa
peteng. Dèkné ngakuné wong pinter
tenan. 10 Mulané nang kuta kono gedé-
tyilik kabèh dikenèng karo Simon.
Wong-wong ngomong ngéné: “Ya Simon
iki sing diarani pangwasané Gusti Allah
sing gedé.” 11 Wong okèh pada manut
marang tembungé Simon, awit wis suwi
Simon mau nggawé nggumuné wong
pirang-pirang nganggo pangwasa peteng.
12 Nanging kadung Filipus nggelarké
kabar kabungahan bab Kratoné Gusti
Allah lan bab Gusti Yésus, wong pirang-
pirang terus pada pretyaya. Kabèh,
lanang-wédok, terus pada dibaptis.
13 Simon mbarang pretyaya marang
Gusti Yésus. Sakwisé dibaptis dèkné
terus ngetutké Filipus. Simon nggumun
banget weruh mujijat-mujijat sing
ditindakké karo Filipus.
14 Para rasul nang kuta Yérusalèm
krungu nèk wong-wong nang Samaria
pada gelem nampa pituturé Gusti Allah.
Mulané para rasul mau terus ngongkon
rasul Pétrus lan Yohanes budal nang
kuta Samaria. 15 Kadung rasul Pétrus
lan Yohanes teka nang kono terus pada
ndongakké wong-wong sing wis dibaptis,
supaya pada nampa Roh Sutyi. 16 Wong-
wong iki durung ènèng siji waé sing
dikwasani karo Roh Sutyi, awit namung
dibaptis ing jenengé Gusti Yésus. 17 Rasul
Pétrus lan Yohanes terus numpangi
tangan marang wong-wong mau terus
didongakké. Kabèh terus dikwasani karo
Roh Sutyi.
18 Simon weruh wong-wong dikwasani
Roh Sutyi sak barengé ditumpangi
tangan karo para rasul mau. Mulané
dèkné terus nawani duwit marang rasul
Pétrus lan Yohanes. 19 Simon ngomong:
“Mbok aku dikèki pangwasa kuwi ta,
supaya saben wong sing tak tumpangi
tangan bisa nampa Roh Sutyi.”
20 Nanging rasul Pétrus semaur:
“Muga-muga rusaka kowé lan duwitmu,
awit kowé mikir nèk pawèhé Gusti Allah
kenèng mbok tuku karo duwit! 21 Kowé
ora mèlu apa-apa blas ing penggawéan
iki, awit atimu ora resik nang ngarepé
Gusti Allah. 22 Mulané, mbalika sangka
klakuanmu sing ala kuwi lan njaluka
ngapura marang Gusti Allah enggonmu
nduwèni pikiran sing kesasar kuwi.
23 Aku ngerti nèk atimu ijik kebek ala
lan kowé ijik dikwasani karo dosa!”
24 Simon terus nyuwun marang
rasul Pétrus lan Yohanes: “Mbok aku
didongakké marang Gusti Allah, supaya
aja nganti klakon sing mbok omong
kuwi!”
25 Sakwisé ngekèki paseksi bab Gusti
Yésus lan nggelarké kabar kabungahan
nang kono, rasul Pétrus lan Yohanes terus
balik menèh nang kuta Yérusalèm. Mulihé
rasul Pétrus lan Yohanes mampir nang
désa-désa nang bawah Samaria kono karo
nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus.

Filipus lan pengurus duwit sangka negara Etiopi

26 Ing sakwijiné dina mulékaté Gusti
Allah ngomong marang Filipus: “Filipus,

kowé kana tata-tata lan mengko soré
budala nang dalan sing medun sangka
Yérusalèm nang Gaza." Kuwi dalané
wustèn. 27 Filipus tata-tata terus budal.
Ndilalahé terus kepetuk wong Etiopi,
sing jaga palès lan ngurus bandané ratu
Kandaké nang negara Etiopi. Wong iki
entas sangka nyembah Gusti Allah nang
Yérusalèm lan saiki balik mulih. 28 Ing
waktu kuwi wongé ijik numpak kréta
karo matya sangka kitabé nabi Yésaya.
29 Filipus terus diomongi karo Roh Sutyi:
"Kana nyedeki krétané." 30 Filipus terus
gelis-gelis nyedeki krétané lan krungu
wongé matya kitabé nabi Yésaya. Filipus
terus takon marang wongé: "Sedulur,
apa kowé dunung sing mbok watya
kuwi?"

31 Wongé semaur: "Lah kepriyé aku
bisané dunung nèk ora ènèng sing
ndunung-ndunungké marang aku?"
Wong mau terus nyuwun marang Filipus
mlebu nang krétané lan njagong nang
jèjèré. 32 Ayat sing diwatya karo wongé
mau uniné ngéné:

"Dèkné kaya wedus sing arep
dibelèh kaé lan kaya tyempé sing
ora nyuwara nang ngarepé wong
sing motongi wuluné. Mengkono
Dèkné ora ngetokké swara blas.
33 Dèkné diasorké lan ora dikèki bener
blas. Sapa sing bisa ngomongké
bab turunané, awit nyawané
dijikuk sangka bumi."

34 Wong Etiopi mau terus takon
marang Filipus: "Aku kepéngin ngerti,
sing diomong karo nabi Yésaya iki sapa
ta? Apa nabi Yésaya ngomongké bab
dèkné déwé apa ngomongké bab wong
liyané?" 35 Sangka ayat kuwi Filipus
terus nggelarké kabar kabungahan bab
Gusti Yésus. 36 Sak barengé neruské
lakuné terus tekan panggonan sing
ènèng banyuné. Wong Etiopi mau terus
takon: "Lah iku ènèng banyu! Lah
aku éntuk dibaptis apa ora?" 37 Filipus
semaur: "Entuk, janji kowé pretyaya sak
atimu!" Wongé semaur: "Aku pretyaya
nèk Gusti Yésus kuwi Anaké Gusti
Allah!"

38 Krétané terus kongkon mandek.
Filipus lan wongé terus medun nang
banyu. Filipus terus mbaptis wongé.
39 Sakwisé mentas Filipus terus dijikuk
karo Roh Sutyi lan wong Etiopi mau wis
ora weruh dèkné menèh. Wongé neruské
lakuné karo bungah. 40 Ngerti-ngerti
Filipus wis nang kuta Asdod. Dèkné
ndlajahi kuta-kuta nang bawah kono
nggelarké kabar kabungahané Gusti
Yésus nganti tekan kuta Sésaréa.

Saulus kepetuk karo Gusti Yésus

9 1 Saulus ijik kaya wong sétanen
nggolèki murid-muridé Gusti Yésus
arep dipatèni. 2 Mulané dèkné terus
nang nggoné Imam Gedé njaluk layang
pangwasa sing arep diduduhké marang
pengarepé sinaguk-sinaguk nang kuta
Damaskus. Dadiné nèk nang kuta kuwi
ènèng wong sing mèlu "Golongan Anyar,"
yakuwi dalané Gusti Yésus, Saulus bisa
nyekel wong-wong mau digawa nang
Yérusalèm, ora perduli lanang apa wédok.

3 Saulus terus budal nang kuta
Damaskus. Lah nang dalan, wis tyedek
karo kutané, kok dadakan ènèng
padang semlorot sangka langit nyloroti
Saulus. 4 Saulus tiba terus krungu swara
ngomong: "Saulus, Saulus! Kenèng apa
kowé kok nyiya-nyiya Aku!"

5-6 Saulus terus takon: "Kowé kuwi
sapa Gusti?"

Swara mau semaur: "Aku iki Yésus sing
mbok siya-siya. Saiki ngadeka! Kana mlebu
nang kutané lan nang kana kowé bakal
diomongi apa sing kudu mbok lakoni."

7 Kantya-kantyané Saulus pada mandek,
kabèh kagèt ora bisa ngomong apa-apa.
Wong-wong iki mèlu krungu swarané,
nanging ora weruh apa-apa. 8 Saulus terus
ngadek, nanging kadung melèk dèkné ora
bisa weruh apa-apa. Dèkné terus dituntun
mlebu nang kuta Damaskus. 9 Telung dina
suwéné Saulus ora bisa weruh, dèkné ora
mangan lan ora ngombé.

Saulus dibaptis karo Ananias

10 Nang Damaskus kono ènèng muridé
Gusti Yésus sing jenengé Ananias.

Gusti Yésus ngomong marang Ananias:
“Ananias!” Dèkné semaur: “Kula Gusti!”
11 Gusti Yésus terus ngomong: “Kana
tata-tata lan budal nang dalan sing
jenengé ‘Lempeng’. Mlebua nang omahé
Yudas. Nang kono ènèng wong sangka
kuta Tarsus sing jenengé Saulus. Wongé
ijik ndonga. 12 Nang njeroné impèn
Saulus weruh kowé teka numpangi
tangan lan ndongakké dèkné supaya
bisa weruh menèh!”
13 Nanging Ananias semaur: “Gusti,
aku krungu sangka wong pirang-pirang
nèk Saulus iki nyiya-nyiya wong-wong
sing nurut Gusti nang Yérusalèm.
14 Dèkné teka nang Damaskus kéné
malah nggawa layang pangwasa sangka
penggedéné imam-imam, arep nyekeli
kabèh wong sing nyebut jenengé Gusti!”
15 Gusti Yésus ngomong marang
Ananias: “Kana budala, awit Aku wis
milih Saulus iki dadi gamanku kanggo
ngabarké jenengku marang bangsa-
bangsa sing dudu Ju lan marang para
ratu lan uga bangsa Israèl. 16 Aku déwé
bakal nduduhké marang Saulus, nèk
dèkné bakal nglakoni kasangsaran okèh
jalaran nglabuhi Aku.”
17 Ananias terus budal lan mlebu
omah sing diinepi Saulus. Ananias terus
numpangi tangan Saulus karo ngomong:
“Saulus sedulurku, Gusti Yésus sing wis
ngétok marang kowé nang dalan dongé
kowé mlaku réné, Dèkné sing ngongkon
aku marani kowé, supaya kowé bisa
weruh menèh lan dikwasani karo Roh
Sutyi.” 18 Sakwat terus kaya ènèng sisik
iwak tiba sangka mripaté Saulus lan
dèkné bisa weruh menèh. Saulus terus
ngadek lan dibaptis. 19 Sakwisé mangan
dèkné awaké terus kuwat menèh.

Saulus nggelarké kabar kabungahan nang kuta Damaskus

Sakwisé kuwi Saulus terus nginep
nang nggoné murid-muridé Gusti Yésus
sedina-rongdina menèh. 20 Dèkné terus
ngabarké bab Gusti Yésus nang sinaguk-
sinaguk, ngomongké nèk Gusti Yésus
kuwi Anaké Gusti Allah.
21 Wong-wong sing krungu Saulus
ngomong ngono kuwi pada nggumun
kabèh. Wong-wong pada takon marang
sakpada-pada: “Apa iki dudu Saulus
kaé sing matèni saben wong nang kuta
Yérusalèm sing nyebut jenengé Gusti
Yésus? Dèkné tekané réné lak arep
nyekel murid-muridé Gusti Yésus ta,
arep digawa nang nggoné penggedéné
para imam?”
22 Nanging Saulus enggoné ngabarké
malah selot keras. Dèkné njlèntrèk-
njlèntrèkké tandané nèk Gusti Yésus
kuwi pantyèn nyata tenan sing ngluwari
manungsa sangka pangwasané pepeteng.
Lan Saulus sing ndunung-ndunungké
kuwi jan tyeta banget, sampèk wong Ju
sing nang kono ora bisa mbantah blas.
23 Ora let suwi wong Ju nang
Damaskus terus pada ngumpul arep
ngrembuk kepriyé enggoné arep
matèni Saulus. 24 Nanging Saulus
ngerti kekarepané wong-wong mau.
Awan-wengi wong-wong pada njaga
lawang-lawangé kuta arep matèni
Saulus. 25 Nanging ing sakwijiné wengi
murid-muridé Gusti Yésus ngetokké
Saulus nganggo kranjang, diedunké
sangka témboké kuta.

Saulus nang kuta Yérusalèm

26 Saulus terus lunga nang kuta
Yérusalèm arep ngumpul karo murid-
muridé Gusti Yésus sing nang kono.
Nanging murid-murid mau ora pada
ngandel nèk Saulus kuwi wis dadi
muridé Gusti Yésus tenan. Wong-wong
pada wedi. 27 Nanging Barnabas gelem
nampa dèkné, mulané Saulus terus
dieterké nang nggoné para rasul. Para
rasul diomongi nèk Gusti Yésus ngétok
marang Saulus nang dalan lan Gusti
Yésus wis ngetokké tembung marang
dèkné. Barnabas uga ngomong nèk
Saulus wis nggelarké kabar kabungahan
karo kendel nganggo jenengé Gusti
Yésus nang kuta Damaskus. 28 Saulus
terus manggon bebarengan karo para
rasul nang Yérusalèm. Mlebu-metu
dèkné ora ènèng sing ngalang-alangi lan

dèkné nggelarké kabar kabungahané
Gusti Yésus karo kendel. 29 Saulus uga
rembukan lan bantah-bantahan karo
wong Ju sing ngomong Grik. Nanging
wong-wong iki pada ngarah arep matèni
dèkné. 30 Nanging kadung sedulur-
sedulur ing pretyaya krungu bab iki,
Saulus terus dieterké nang kuta Sésaréa
lan sangka kono Saulus dikongkon nang
kuta Tarsus.

31 Pasamuan-pasamuan nang Yudéa
lan Galiléa lan uga nang Samaria saiki
pada ngalami katentreman kabèh.
Pasamuan-pasamuan mau pada mundak
kuwat ing pengandel lan wong-wong
sing nurut Gusti ya tambah okèh,
jalaran sangka pitulungané Roh Sutyi
lan jalaran wong-wong pada manut
marang Gusti Allah.

Rasul Pétrus nambani Enéas

32 Ing wayah kuwi rasul Pétrus
ndlajahi werna-werna panggonan. Ing
sakwijiné dina dèkné niliki sedulur-
sedulur sing nurut Gusti nang kuta Lida.
33 Nang kuta Lida kono rasul Pétrus
ketemu karo wong sing jenengé Enéas.
Enéas kuwi lumpuh lan wis wolung
taun nang ambèn. 34 Rasul Pétrus terus
ngomong marang Enéas: “Enéas, Gusti
Yésus Kristus nambani kowé! Tangia lan
ambènmu tatanen déwé!” Sakwat Enéas
tangi. 35 Kabèh wong nang kuta Lida
lan nang bawah Saron pada pretyaya
marang Gusti Yésus, awit weruh Enéas.

Rasul Pétrus nangèké Dorkas sing wis mati

36 Nang kuta Yopé ènèng sakwijiné
wong pretyaya, wong wédok sing
jenengé Tabita. Nèk tyara Grik jenengé
Dorkas, tegesé Kidang. Dorkas iki okèh
banget penggawéné betyik lan seneng
pawèh marang liyané. 37 Nanging
ing wayah kuwi Dorkas lara terus
ninggal. Sakwisé layoné diadusi terus
disèlèhké nang kamar nduwur. 38 Kuta
Yopé kuwi ora adoh sangka kuta Lida.
Kadung murid-muridé Gusti Yésus
krungu nèk rasul Pétrus nang kuta
Lida, terus pada kongkonan wong loro
marani Pétrus, disuwun ndang gelis
teka nang kuta Yopé. 39 Sakwisé rasul
Pétrus krungu kabaré, dèkné terus
tata-tata lan budal bareng karo wong
loro mau. Tekan omahé Dorkas rasul
Pétrus terus digawa munggah nang
kamar nduwur. Randa-randa kabèh
sing nang kono pada ngrubung layoné
karo nangis lan nduduhké marang rasul
Pétrus sandangan lan salin gawéané
Dorkas kanggo randa-randa mau dongé
dèkné ijik urip. 40 Wong-wong mau terus
dikongkon metu kabèh karo rasul Pétrus,
dèkné terus sedeku lan ndonga. Sakwisé
kuwi rasul Pétrus terus nyedeki layoné
Dorkas ngomong: “Tabita, tangia!”
Dorkas terus melèk. Kadung weruh
rasul Pétrus dèkné terus tangi. 41 Rasul
Pétrus nyekel tangané Dorkas diréwangi
ngadek. Sakwisé kuwi sedulur-sedulur
sing pretyaya lan randa-randa mau terus
dityeluk karo rasul Pétrus. Dorkas, sing
saiki wis urip, terus dipasrahké marang
wong-wong mau. 42 Kabar bab Dorkas
kuwi terus mrèmèn-mrèmèn nang sak
kuta Yopé lan okèh wong terus pada
pretyaya marang Gusti Yésus. 43 Rasul
Pétrus terus nginep sedina-rongdina
menèh nang Yopé kono nang omahé
sakwijiné Simon, tukang lulang.

Kornélius

10 1 Nang kuta Sésaréa ènèng wong
jenengé Kornélius. Kornélius kuwi
kumendané bagèan militèr sing diarani
“Bagèan Itali.” 2 Kornélius kuwi sakwijiné
wong sing pretyaya marang Gusti Allah.
Dèkné déwé lan brayaté kabèh pada
ngabekti marang Gusti Allah. Dèkné ya ora
tau éman ngulungi wong Ju sing ora nduwé
lan ing pandonga marang Gusti Allah
dèkné ya temen tenan. 3 Ing sakwijiné dina,
kira-kira jam telu soré, dongé ijik ndedonga,
dèkné nampa weweruh sangka Gusti
Allah. Ing weweruh kuwi Kornélius weruh
mulékaté Gusti Allah mlebu terus nyeluk
dèkné: “Kornélius!”

4 Kornélius nyawang mulékaté karo
wedi terus semaur: “Kula Gusti!”

Mulékaté mau terus ngomong:
"Pandongamu wis ketampa lan pawèhmu
marang wong sing ora nduwé uga wis
nggatèkké karo Gusti Allah. 5 Kana saiki
ngongkon wong siji-loro budal nang
kuta Yopé dikongkon nggolèki sakwijiné
wong sing jenengé Simon Pétrus. 6 Simon
Pétrus iki nginep nang omahé wong
tukang lulang sing jenengé uga Simon.
Dèkné manggon nang pinggir laut."
7 Kadung mulékaté wis lunga Kornélius
terus nyeluk peladèné loro lan uga
soldat siji sing pretyaya marang Gusti
Allah. 8 Kornélius terus ngomongké bab
lelakon kuwi mau terus ngongkon wong-
wong kuwi budal nang kuta Yopé.

Rasul Pétrus nampa weweruh sangka Gusti Allah

9 Ing liyané dina rasul Pétrus munggah
nang nduwur omah arep ndonga. Ing
waktu kuwi wong-wong kongkonané
Kornélius wis arep tekan kuta Yopé.
Kuwi kira-kira wis jam rolas awan.
10 Rasul Pétrus wis krasa ngelih lan
kepéngin mangan. Lah dongé méjané
ijik ditata, dèkné terus éntuk weweruh
sangka Gusti Allah. 11 Ing sakjeroné
weweruh kuwi rasul Pétrus weruh
langité menga terus ènèng kaya lèmèk
amba medun. Lèmèk iki pojokané kabèh
papat ditalèni terus dilorot medun
nang bumi. 12 Ing njeroné lèmèk kuwi
ènèng sak wernané kéwan, kayadéné
kéwan sing sikilé papat, kéwan sing
mbrangkang lan manuk. 13 Terus ènèng
swara ngomong: "Pétrus, kana kuwi
dibelèh lan dipangan!"

14 Nanging rasul Pétrus semaur: "Ora
Gusti, ora pisan-pisan! Aku durung tau
mangan pangan sing ora apik lan ora
éntuk dipangan."

15 Nanging swara mau terus ngomong
menèh marang rasul Pétrus: "Barang sing
dianggep apik lan kenèng dipangan karo
Gusti Allah aja mbok tampik!" 16 Lelakon
iki dibalèni sampèk ping telu. Lèmèké
terus diunggahké menèh nang langit.

17 Rasul Pétrus mikir apa tegesé
weweruh mau. Lah ing waktu kuwi
wong-wong kongkonané kumendan
Kornélius wis pada teka nang ngarep
lawang, sakwisé takon-takon omahé
rasul Pétrus. 18 Wong-wong terus takon:
"Apa nang omah iki ènèng wong sing
jenengé Simon Pétrus?"

19 Rasul Pétrus ijik mikirké tegesé
weweruh mau, mulané Roh Sutyi terus
ngomong marang dèkné: "Pétrus, ènèng
wong telu nggolèki kowé. 20 Ndang
medun lan aja wedi mèlu wong-wong
kuwi, awit Aku sing ngongkon wong-
wong kuwi mbréné." 21 Rasul Pétrus
terus medun lan ngomong marang
wong-wong mau: "Ya aku iki wong sing
mbok golèki. Enggonmu pada mbréné
ènèng perluné apa?"

22 Wong-wong semaur: "Awaké
déwé teka mbréné iki dikongkon karo
kumendan Kornélius. Dèkné kuwi wong
apik sing ngabekti marang Gusti Allah
lan dèkné ya diajèni tenan karo bangsa
Ju. Kumendan Kornélius dikétoki karo
mulékaté Gusti Allah lan diomongi
kongkon nyuwun kowé teka nang
omahé, supaya bisa krungu apa sing
arep mbok omong." 23 Wong-wong mau
terus dikongkon nginep nang kono karo
rasul Pétrus.

Rasul Pétrus lan Kumendan Kornélius

Esuké rasul Pétrus terus budal mèlu
wong-wong sing dikongkon marani
dèkné. Enèng sedulur siji-loro sangka
kuta Yopé kono uga mèlu. 24 Liyané
dina rasul Pétrus wis tekan kuta
Sésaréa. Kornélius wis ngentèni lan
anak-seduluré lan kantya-kantyané
wis dilumpukké kabèh nang omahé.
25 Kadung rasul Pétrus mlebu Kornélius
terus metuk dèkné, terus sedeku nang
ngarepé lan ngurmat dèkné. 26 Nanging
Kornélius dikongkon ngadek karo rasul
Pétrus: "Kornélius, ngadeka, awit aku
iki ya namung manungsa kaya kowé."
27 Sakwisé kuwi rasul Pétrus terus mèlu
mlebu omah karo omong-omongan.
Nang kono wong pirang-pirang wis
pada ngumpul. 28 Rasul Pétrus terus
ngomong: "Para sedulur, kowé pada

ngerti déwé nèk wong Ju kuwi ora
éntuk tyampur karo wong sing dudu Ju
apa mlebu omahé. Nanging Gusti Allah
wis ndunungké marang aku nèk aku
ora kenèng ngarani wong ala apa ora
apik. 29 Mulané, sakwisé aku dityeluk
kongkon mbréné, aku ya ora kepriyé-
priyé, nanging terus teka. Lah saiki aku
arep takon marang kowé, kenèng apa
aku kok mbok kongkon teka mbréné?”
30-32 Kornélius terus semaur: “Telung
dina kepungkur, dongé aku ijik
ndedonga, kira-kira jam telu soré, kok
dadakan ènèng wong ngadek nang
ngarepku nganggo salin putih sumeblak.
Wongé ngomong: ‘Kornélius, Gusti Allah
wis nampa pandongamu lan pawèhmu
marang wong ora nduwé Dèkné ya
nggatèkké. Kana ngongkon wong budal
nang kuta Yopé nggolèki wong sing
jenengé Simon Pétrus, sing nginep
nang nggoné Simon tukang lulang, sing
omahé nang pinggir laut.’ 33 Mulané aku
ya terus kongkonan marani kowé lan
maturkesuwun banget kowé saiki wis
teka. Saiki awaké déwé wis ngumpul
nang kéné nang ngarepé Gusti Allah,
awaké déwé kepéngin ngrungokké
tembungé Gusti marang kowé kanggo
awaké déwé kabèh.”

Tembungé rasul Pétrus

34 Rasul Pétrus terus ngomong
ngéné: “Saiki aku ngerti tenan nèk
Gusti Allah ora mbédak-mbédakké
manungsa. 35 Dèkné nampa saben wong
sing pretyaya marang Dèkné lan sing
nuruti kekarepané Dèkné, ora perduli
bangsa apa. 36 Gusti Allah wis ngedunké
pitutur marang bangsa Israèl, sing
ngabarké bab katentreman lantaran
Gusti Yésus Kristus, Gustiné kabèh
manungsa. 37 Kowé kabèh wis ngerti
bab sing wis klakon kabèh nang Yudéa,
molai nang Galiléa, sakwisé Yohanes
Pembaptis ngundangi wong-wong
supaya dibaptis. 38 Kowé kabèh wis
ngerti nèk Gusti Yésus sangka Nasarèt
sing dikèki Roh Sutyi lan pangwasa
karo Gusti Allah. Dèkné terus budal
nang endi-endi nulungi kabèh wong
lan nambani sing dikwasani sétan, awit
Gusti Allah mberkahi Dèkné. 39 Aku
déwé lan kantya-kantyaku kabèh weruh
sembarang sing ditindakké karo Gusti
Yésus nang negarané wong Ju lan nang
kuta Yérusalèm. Senajan ngono, wong
Ju malah matèni Gusti Yésus nang
kayu pentèngan. 40 Nanging Gusti Allah
nangèké Dèkné sangka pati ing telung
dinané lan Gusti Allah ngétokké Dèkné
marang wong-wong. 41 Ya ora dikétokké
marang kabèh wong, nanging namung
marang awaké déwé sing wis dipilih
karo Gusti Allah, supaya weruh déwé
lan dadi seksiné. Ya awaké déwé iki sing
mangan lan ngombé bebarengan karo
Gusti Yésus, sakwisé Dèkné tangi sangka
pati. 42 Gusti Yésus ngongkon awaké
déwé sing dadi seksi, supaya ngabarké
marang manungsa nèk Dèkné sing
dipilih karo Gusti Allah dadi rèkteré
manungsa sing ijik urip lan sing wis
mati. 43 Nabi-nabi kabèh wis ngomongké
nèk saben wong sing pretyaya marang
Gusti Yésus nampa pangapura sangka
dosa-dosané, awit Dèkné nduwèni
kwasa!”

Wong-wong sing nang omahé Kornélius nampa Roh Sutyi

44 Dongé rasul Pétrus ijik ngomongké
kuwi mau kabèh, dadakan waé Roh
Sutyi medun terus ngwasani wong-
wong sing pada ngrungokké tembungé.
45 Wong-wong Ju sing pretyaya sing teka
karo rasul Pétrus pada nggumun kabèh.
Nggumuné kuwi, Gusti Allah kok uga
ngedunké Roh Sutyi marang wong-wong
sing dudu Ju. 46 Wong-wong Ju kuwi
krungu wong-wong sing dikwasani karo
Roh Sutyi pada ngetokké basa anèh
lan pada memuji kwasané Gusti Allah.
47 Rasul Pétrus terus ngomong: “Delokké
déwé, wong-wong kuwi pada nampa Roh
Sutyi, pada waé karo awaké déwé. Apa
ènèng wong sing bisa ngalang-alangi
wong-wong iki dibaptis karo banyu?”
48 Rasul Pétrus terus ngongkon wong-
wong sing dikwasani karo Roh Sutyi

kuwi supaya dibaptis ing jenengé Gusti
Yésus Kristus. Sakwisé kuwi wong-wong
pada nyuwun marang rasul Pétrus
supaya nginep sedina-rongdina menèh.

Laporané rasul Pétrus marang pasamuan nang kuta Yérusalèm

11 1 Para rasul lan para sedulur
sing nang Yudéa pada krungu
nèk wong sing dudu Ju uga pada
nampa pituturé Gusti Allah. 2 Kadung
rasul Pétrus teka nang kuta Yérusalèm,
dèkné dipaiduh karo wong-wong Ju
sing pretyaya. Pinemuné wong-wong
iki, wong sing dudu Ju sing mlebu
dadi wargané pasamuané Gusti Yésus
kudu nglakoni sunat. Wong-wong iki
ngomong ngéné marang rasul Pétrus:
3 "Kenèng apa kowé kok nginep nang
omahé wong sing ora sunat, malah
mangan bebarengan karo wong-wong
kuwi mbarang? Kuwi lak ora apik ta?"
4 Mulané rasul Pétrus terus ngekèki
laporan bab prekara-prekara sing wis
klakon kabèh.
5-7 Dèkné molai ngéné: "Dongé
aku nang kuta Yopé, wayahé aku ijik
ndedonga, kok aku nampa weweruh.
Aku weruh kaya ènèng lèmèk amba
sing pojokané papat ditalèni. Lèmèk
mau diedunké sangka langit terus
mandek nang ngarepku. Kadung
tak ematké aku weruh nang njeroné
lèmèk kuwi ènèng kéwan-kéwan sing
sikilé papat, kéwan-kéwan galak lan
kéwan-kéwan sing mbrangkang lan
uga ènèng manuk-manuk. Aku terus
krungu swara ngomong marang aku
ngéné: 'Pétrus, ngadeka, belèhana lan
panganen!' 8 Nanging aku terus semaur:
'Ora Gusti, ora! Aku durung tau mangan
pangan sing ora apik lan ora éntuk
dipangan!' 9 Swara sangka langit mau
terus ngomong: 'Barang sing dianggep
apik lan kenèng dipangan karo Gusti
Allah aja mbok tampik!' 10 Prekara
iki sampèk klakon ping telu. Sakwisé
kuwi lèmèké lan sak isiné diangkat
munggah menèh nang langit. 11 Ing
waktu kuwi ènèng wong lanang telu
teka nang omah sing tak inepi. Wong
telu kuwi kongkonan sangka kuta
Sésaréa, kongkon nggolèki aku. 12 Roh
Sutyi ngomong marang aku penging
wedi, aku kenèng mèlu wong-wong kuwi
budal nang kuta Sésaréa. Sangka kuta
Yopé kono ènèng sedulur nenem sing
mèlu aku nang kuta Sésaréa. Awaké
déwé terus nang nggoné kumendan
Kornélius. 13-14 Sak tekané awaké déwé
Kornélius ya terus ngomong marang
awaké déwé nèk dèkné ditekani mulékat
nang omahé. Mulékaté ngomong
ngéné marang dèkné: 'Kornélius, kana
ngongkon wong budal nang kuta Yopé
nggolèki wong sing jenengé Simon
Pétrus. Pétrus bakal ngomongi kowé
kepriyé kowé sak brayatmu bisané
slamet.' 15-16 Nang omahé Kornélius kono
aku entas molai ngomong, kok terus
dadakan waé Roh Sutyi medun marang
wong-wong, tunggalé kaya sing dialami
awaké déwé kaé ndisik-ndisiké. Aku
terus kélingan marang tembungé Gusti
Yésus, dongé Dèkné ngomong ngéné:
'Yohanes mbaptis karo banyu, nanging
kowé bakal dibaptis nganggo Roh Sutyi!'
17 Dadiné saiki tyeta tenan nèk Gusti
Allah déwé wis ngekèki pawèh marang
wong-wong sing dudu Ju, tunggalé waé
karo pawèh sing ditampa karo awaké
déwé, dongé awaké déwé pretyaya
marang Gusti Yésus Kristus. Lah aku iki
sapa ta, kok wani ngalang-alangi Gusti
Allah?"
18 Sakwisé krungu tembungé rasul
Pétrus kuwi mau, wong-wong terus
ora pada maido dèkné menèh, malah
terus pada memuji marang Gusti Allah
ngomong: "Nèk ngono Gusti Allah uga
ngekèki kelunggaran marang wong-
wong liya bangsa, supaya pada ninggal
laku sing ala lan molai urip sing anyar."

Pasamuan nang kuta Antioki

19 Wong-wong sing pretyaya terus pada
buyar, jalaran pada diusir lan dipilara,
sakwisé Stéfanus dipatèni. Wong-wong
pada buyar sampèk tekan bawah Fenisia,
tekan pula Siprus lan uga tekan kuta

Antioki. Wong-wong sing pretyaya
sing pada buyar kuwi pada nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus
nang panggonan-panggonan sing anyar,
nanging namung marang wong Ju.
20 Nanging uga ènèng wong pretyaya
sing pada teka nang pula Siprus lan kuta
Siréné, terus sangka kono lunga nang
kuta Antioki. Nang Antioki kono wong-
wong terus nggelarké kabar kabungahan
marang wong-wong bangsa liya, kabar
kabungahan bab Gusti Yésus Kristus.
21 Pangwasané Gusti Yésus ngréwangi
wong-wong pretyaya kuwi, mulané
wong pirang-pirang terus pada pretyaya
lan masrahké uripé marang Gusti Yésus.
22 Kadung sedulur-sedulur nang
pasamuan nang Yérusalèm krungu
kabar bab lelakon nang pasamuan nang
Antioki, terus pada ngongkon sedulur
Barnabas rana. 23 Sak tekané nang kono
Barnabas weruh wong-wong pretyaya
sing nang kono pada diberkahi karo
Gusti Allah. Barnabas bungah banget
lan nyuwun marang sedulur-sedulur
mau, supaya pada mantep lan temen
terus nurut Gusti sak atiné. 24 Barnabas
kuwi wong apik sing kebek karo Roh
Sutyi lan pengandel. Okèh wong pada
pretyaya marang Gusti Yésus, jalaran
sangka piwulangé Barnabas.
25 Sakwisé kuwi Barnabas terus lunga
nang kuta Tarsus, nggolèki sedulur
Saulus. 26 Kadung wis ketemu, Saulus
terus diejèk nang kuta Antioki. Barnabas
lan Saulus mulangi wong okèh nang
pasamuan nang Antioki kono, nganti
setaun suwéné. Ya nang Antioki kono
wong-wong sing nurut Gusti Yésus
Kristus molai dityeluk wong Kristen.
27 Ing waktu kuwi terus ènèng nabi
siji-loro sangka Yérusalèm teka nang
Antioki. 28 Enèng siji, jenengé Akabus,
nampa kaweruh sangka Roh Sutyi terus
ngomong nèk bakal ènèng kekurangan
pangan gedé nekani sak bumi. (Lan
iki ya pantyèn klakon tenan dongé
Klaudius dadi ratu.) 29 Mulané para
sedulur Kristen nang kuta Antioki terus
molai nglumpukké urunan kanggo
sedulur-sedulur Kristen sing nang
Yudéa. Saben wong kudu nguruni sak
bisané. 30 Kadung wis rampung enggoné
nglumpukké urunané, sedulur-sedulur
terus ngongkon Barnabas lan Saulus
ngeterké duwité marang para penuntuné
pasamuan nang Yérusalèm.

Rasul Yakobus dipatèni lan rasul Pétrus dityekel

12 1 Ing waktu kuwi ratu Hérodès
molai ngongkon nyekeli wong
pasamuan. 2 Dèkné ngongkon nyekel
rasul Yakobus, kakangé rasul Yohanes.
Yakobus terus diketok guluné. 3 Kadung
ratu Hérodès weruh nèk kuwi ndadèkké
senengé wong Ju, dèkné terus ngongkon
nyekel rasul Pétrus mbarang. Kuwi
tiba wayahé riyaya Roti tanpa Ragi.
4 Rasul Pétrus dityekel terus dilebokké
nang setrapan. Sing dikongkon njaga
rasul Pétrus soldat patang syif, sak syif
soldaté papat. Karepé ratu Hérodès rasul
Pétrus arep dikrutu nang ngarepé wong
pirang-pirang, sakwisé riyaya Paskah.
5 Suwéné rasul Pétrus nang setrapan
sedulur-sedulur sak pasamuan pada
ndonga tanpa mandek marang Gusti
Allah kanggo dèkné.

Rasul Pétrus metu sangka setrapan

6 Ing wengi sakdurungé digawa nang
ngarepé ratu Hérodès, rasul Pétrus turu,
tangané dirانté gandèng karo soldat
loro nang kiwa lan tengené. Lawangé
setrapané mbarang dijaga soldat. 7 Terus
dadakan waé mulékaté Gusti ngadek
nang sèl kono, semlorot madangi
sèlé. Mulékaté terus nggugah rasul
Pétrus: “Ndang tangi!” Sakwat ranténé
utyul sangka tangané. 8 Mulékaté terus
ngomong: “Sabukmu lan sepatumu
ndang dienggo!” Rasul Pétrus ya manut
apa omongé mulékaté. “Salinmu njaba
dienggo lan hayuk mèlu aku.” 9 Rasul
Pétrus terus ngetutké mulékaté metu
sangka setrapan, nanging dèkné ora
ngerti mulékaté kuwi ènèng tenan
apa ora. Mikiré dèkné kuwi ngimpi.
10 Sampèk ngliwati tukang jaga sing

sepisan, terus ngliwati tukang jaga
sing nomer loro, terus tekan lawang
wesi, dalané metu nang dalan gedé sing
njujuk nang kuta. Lawang wesi mau
menga déwé, mulékaté lan rasul Pétrus
terus metu. Kadung wis tekan njaba,
mulékaté terus mlaku sak dalan karo
rasul Pétrus, terus ngilang.
11 Rasul Pétrus terus dunung tenan,
mulané ngomong: “Saiki aku ngerti nèk
Gusti wis ngongkon mulékaté ngluwari
aku sangka pangwasané ratu Hérodès
lan sangka kekarepané wong Ju.”
12 Sakwisé dunung lelakon mau, rasul
Pétrus terus budal nang omahé Maria,
ibuné Yohanes, sing uga ketyeluk
Markus. Nang omah kono ènèng
wong okèh sing ijik pada ngumpul
lan ndedonga. 13 Rasul Pétrus terus
totok-totok nang lawang njaba. Botyah
wédok, peladèné, sing jenengé Rodé
terus niliki sapa sing totok-totok lawang.
14 Rodé ora pangling karo swarané rasul
Pétrus, nanging sangking bungahé ora
mbukakké lawangé, malah balik mlebu
menèh ngomongi sedulur-sedulur liyané
nèk rasul Pétrus nang ngarep lawang.
15 Wong-wong mau semaur: “Kowé kuwi
gendeng apa kepriyé?” Nanging Rodé
ngetyek terus: “Pantyèn rasul Pétrus
tenan, aku ora goroh! Dèkné tenan!”
Liyané terus semaur: “O, menawa kuwi
mulékat sing ngantyani rasul Pétrus!”
16 Nanging rasul Pétrus totok-totok
lawangé terus. Wong-wong terus
mbukak lawangé. Kadung weruh rasul
Pétrus, terus pada kagèt tenan. 17 Rasul
Pétrus terus karo tangané ngongkon
wong-wong kongkon pada meneng.
Dèkné terus nyritakké enggoné Gusti
ngetokké dèkné sangka setrapan. Rasul
Pétrus terus ngomong: “Kana sedulur
Yakobus lan sedulur-sedulur liyané pada
diomongi!” Dèkné terus lunga sangka
kono budal nang liya panggonan.
18 Ing ésuké para soldat sing jaga
setrapan pada gègèran, pada bingung
jalaran ora ngerti rasul Pétrus nang
endi. 19 Ratu Hérodès terus mréntah
kongkon nggolèki, nanging rasul Pétrus
ora ketemu. Sing jaga setrapan terus
dityeluk lan ditakoni lan sakwisé kuwi
dipatèni.
Ratu Hérodès terus lunga sangka
Yudéa budal nang kuta Sésaréa lan
manggon nang kono.

Patiné ratu Hérodès

20 Dongé ratu Hérodès nang kuta
Sésaréa kono, wong-wong sangka kuta
Tirus lan kuta Sidon bebarengan pada
kongkonan délegasi nang nggoné ratuné.
Awit, ya embuh apa jalarané, wong-
wong sing manggon nang kuta Tirus lan
Sidon pada marakké ratu Hérodès nesu
banget. Nanging, jalaran kuta Tirus
lan Sidon kuwi pangané tekané sangka
nggoné ratu Hérodès, mulané terus
délegasiné ngglenik Blastus, sèkrètarisé
Hérodès, kongkon nembungké ratuné
nyuwun kawelasan lan bisa rukun
menèh.
21 Ing sakwijiné dina sing wis
dirantyam sakdurungé, Hérodès nganggo
penganggoné ratu terus njagong nang
damparé karo ngetokké tembung marang
wong-wong. 22 Ing sak tengahé ngetokké
tembung kuwi wong-wong pada surak-
surak ngomong: “Kuwi dudu manungsa
sing ngomong, nanging sakwijiné gusti
allah!” 23 Sakwat mulékaté Gusti Allah
ngantem ratu Hérodès, awit dèkné
nampa pengalemané manungsa. Kuduné
pengaleman kuwi dipasrahké marang
Gusti Allah. Ratu Hérodès terus nglétak
dipangan tyatying terus mati.
24 Pituturé Gusti terus mrèmèn-mrèmèn
terus lan wong pirang-pirang pada
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus.
25 Sakwisé Barnabas lan Saulus
masrahké duwit urunan marang
para penuntun nang pasamuan nang
Yérusalèm, terus pada balik menèh nang
kuta Antioki, nanging ngejèk Yohanes
Markus mbarang.

Barnabas lan Saulus dipilih karo Roh Sutyi

13 1 Nang pasamuan nang kuta
Antioki kono ènèng nabi-nabi lan

guru-guru kayadéné Barnabas, Siméon,
sing uga katyeluk Niger, Lusius sangka
Kiréné, Manain lan Saulus. Manain kuwi
tyilikané diemong bareng karo ratu
Hérodès. 2 Ing sakwijiné dina, dongé wong-
wong iki pada ngumpul memuji Gusti lan
pasa, Roh Sutyi ngomong: “Aku mbutuhké
Barnabas lan Saulus kanggo penggawéan
sing gedé.” 3 Wong-wong terus pasa lan
ndonga terus lan sakwisé kuwi terus
numpangi tangan ndongakké Barnabas
lan Saulus, terus dikongkon budal.

Barnabas lan Saulus nang pula Siprus

4 Barnabas lan Saulus terus manut
kongkonané Roh Sutyi budal nang kuta
Selukia. Sangka kono terus numpak prau
ngabrah nang pula Siprus. 5 Kadung wis
tekan kuta Salamis wong loro iki terus
pada ngabarké pituturé Gusti Allah nang
sinaguk-sinaguké wong Ju. Yohanes
mbarang ya mèlu ngréwangi nang kono.
Iki Yohanes sing uga katyeluk Markus.
6 Wong-wong mau terus pada ndlajahi
pula Siprus sampèk rata nganti tekan kuta
Pafos. Nang kuta Pafos kono Barnabas lan
Saulus kepetuk karo wong Ju sing jenengé
Bar-Yésus. Bar-Yésus iki ngakuné nabi,
nanging dèkné nganggokké pangwasa
pepeteng. 7 Bar-Yésus iki kantyané Sèrgius
Paulus, gramangé pula kono, wong sing
jeru kaweruhé. Gramang Sèrgius Paulus
kongkonan nyeluk Barnabas lan Saulus,
awit kepéngin krungu bab pituturé Gusti
Allah. 8 Nanging Elimas, kuwi jenengé Bar-
Yésus ing tembung Grik, ngalang-alangi
supaya gramangé ora pretyaya marang
Gusti Yésus. 9 Saulus, sing uga ketyeluk
Paulus, mandeng wongé. 10 Ing kwasané
Roh Sutyi rasul Paulus terus ngomong:
“Elimas, kowé kuwi pantyèn anaké Sétan.
Atimu kebek karo pikiran sing ala, mulané
kowé nglawan sembarang sing betyik.
Senengmu namung malik piwulang-
piwulangé Gusti sing bener. 11 Saiki
tangané Gusti bakal nggebuk kowé lan
kowé bakal lamur lan ora bakal weruh
padangé srengéngé sak untara.”
Sakwat Elimas mripaté lamur lan
ora weruh apa-apa, terus tyemumak-
tyemumuk nggolèk dalan lan njaluk
dituntun. 12 Gramangé weruh lelakon
kuwi terus pretyaya marang Gusti
Yésus. Dèkné nggumuné éram-éram bab
piwulangé Gusti.

Barnabas lan Paulus nang kuta Antioki, bawah Pisidi

13 Rasul Paulus lan sak kantyané terus
numpak prau lunga sangka kuta Pafos,
budal nang kuta Pèrgi nang bawah
Pamfili. Nanging Yohanes Markus
ora gelem mèlu terus, malah balik
nang Yérusalèm. 14 Sangka kuta Pèrgi
Barnabas lan rasul Paulus terus budal
terus nang kuta Antioki nang bawah
Pisidi. Ing dina sabat wong loro iki terus
mèlu ngumpul nang sinaguk. 15 Sakwisé
matya sangka wèt-wèté nabi Moses
lan kitabé para nabi, para pinituwané
sinaguk terus kongkonan takon marang
rasul Paulus lan Barnabas, menawa
nduwèni tembung kanggo mbangun
wong-wong sing nang kono. 16 Rasul
Paulus terus ngadek lan ngumbulké
tangané, ngekèki ngerti nèk dèkné
kepéngin ngetokké tembung. Rasul
Paulus ngomong ngéné:
“Para sedulur bangsa Israèl lan
sedulur-sedulur liyané sing nyembah
marang Gusti Allah nang panggonan
kéné! Aku nyuwun pada ngrungokké
sing arep tak omong iki. 17 Gusti Allah,
ya Gusti Allahé bangsa Israèl, wis
milih mbah-mbahané awaké déwé lan
bangsa iki didadèkké bangsa sing gedé,
dongé ijik manggon nang negara Egipte.
Nganggo kwasa sing nggumunké Gusti
Allah terus ngluwari bangsa iki sangka
pangwasané negara Egipte. 18 Sakwisé
kuwi terus patang puluh taun suwéné
Gusti Allah nyabari wangkalé bangsa
iki suwéné nang wustèn. 19 Gusti Allah
wis nelukké bangsa pitu nang negara
Kanaan lan negarané dikèkké marang
bangsa Israèl kongkon ngenggoni,
patang atus sèket taun suwéné.
20 “Sakwisé kuwi terus dikèki
penuntun-penuntun nganti jamané nabi
Samuèl. 21 Bangsa Israèl terus njaluk

ratu. Gusti Allah terus ngekèki Saul,
anaké Kis, dadi ratuné. Saul iki sangka
turunané Bènyamin lan dèkné dadi ratu
patang puluh taun suwéné. 22 Nanging
Saul terus diedunké karo Gusti Allah
lan Daved sing didadèkké ratu. Bab
Daved Gusti Allah ngomong ngéné:
'Daved iki, anaké Isai, pantyèn wong
sing tak senengi tenan. Dèkné bakal
nuruti apa karepku.' 23 Lan kaya sing
wis dijanji karo Gusti Allah, turunané
Daved, yakuwi Gusti Yésus, dadi Juru
Slameté bangsa Israèl. 24 Sakdurungé
Gusti Yésus teka, Yohanes Pembaptis
wis ngundangi wong Israèl kongkon
pada ninggal klakuan ala lan molai
urip anyar lan dibaptis. 25 Sakdurungé
rampung kerjanané, Yohanes Pembaptis
mau ngomong marang wong-wong: 'Aku
iki dudu Kristus sing mbok arep-arep,
dudu. Nanging Dèkné bakal teka sak
mburiku. Ngutyuli sepatuné Dèkné waé
durung pantes aku.'

26 "Para sedulur turunané Bapa
Abraham lan sedulur-sedulur kabèh sing
nyembah marang Gusti Allah, kabar
kabungahan iki wis digelarké marang
awaké déwé. 27 Wong-wong nang kuta
Yérusalèm lan para pinituwané ora
pada ngerti nèk Gusti Yésus kuwi Juru
Slameté. Wong-wong kuwi ora dunung
tembungé para nabi, senajan tembungé
para nabi mau saben kumpulan ing
dina sabat diwatya. Wong-wong mau
malah pada nyalahké Gusti Yésus lan
mengkono kuwi malah pada nuruti
tembungé para nabi. 28 Senajan ora
nduwé jalaran blas kanggo nyetrap pati
marang Gusti Yésus, nanging wong-
wong kuwi meksa pada nyuwun marang
gramang Pilatus supaya Gusti Yésus
dipatèni. 29 Sakwisé wong-wong mau
nglakoni sembarang sing wis ketulis
nang Kitab, layoné Gusti Yésus terus
diedunké sangka kayu pentèngan lan
disèlèhké nang kuburan. 30 Nanging
Gusti Allah nangèké Gusti Yésus sangka
pati. 31 Gusti Yésus terus ngétok marang
murid-muridé sing mauné mèlu Dèkné
ndlajahi bawah Galiléa nganti tekan
kuta Yérusalèm. Ya wong-wong iki sing
saiki dadi seksiné Gusti Yésus marang
bangsa Israèl. 32-33 Mulané para sedulur,
awaké déwé teka mbréné iki nggawa
kabar kabungahan iki marang kowé
kabèh, yakuwi, apa sing wis dijanji karo
Gusti Allah marang mbah-mbahané
awaké déwé saiki wis keturutan, awit
Gusti Yésus wis ditangèkké sangka pati.
Nang kitab Masmur bab loro lak ketulis
ngéné ta:

'Kowé kuwi Anakku,
ing dina iki Aku dadi Bapakmu!'

34 Lan bab enggoné Gusti Allah nangèké
Gusti Yésus sangka pati, supaya badané
ora rusak, ketulis ngéné:

'Aku bakal ngekèki berkah
marang kowé
sing wis tak janji
marang Daved!'

35 Mulané nang kitab Masmur liyané ya
ènèng tulisan sing uniné ngéné:

'Gusti, Kowé ora bakal nglilani
nèk badané peladènmu,
sing manut marang Kowé,
sampèk rusak.'

36 Para sedulur, tembung-tembung
sangka Kitab kuwi ora ngomongké bab
ratu Daved, ora. Awit ratu Daved mati,
sakwisé dèkné nuntun bangsané miturut
kekarepané Gusti Allah. Dèkné terus
kakubur tyampur karo mbah-mbahané
lan badané wujuté ya rusak. 37 Nanging
badané Gusti Yésus, sing ditangèkké
sangka pati karo Gusti Allah, ora
rusak. 38 Mulané kowé kudu ngerti para
sedulur, ya Gusti Yésus iki sing marakké
kowé bisa ngerti nèk dosa-dosamu bisa
dingapura. 39 Sapa sing pretyaya marang
Dèkné wis dingapura dosa-salahé
kabèh lan bakal ketampa Gusti Allah.
Nglakoni wèt-wèté nabi Moses ora bisa
marakké dosa-salahé kabèh dingapura.
40 Mulané pada sing ati-ati, supaya kowé
aja sampèk ngalami kaya sing diomong
karo para nabi, sing uniné ngéné:

41 'Awas kowé,
sing pada seneng
nyepèlèkké marang Gusti Allah.
Kowé bakal kagèt.

Lungaa sangka ngarepku.
Awit kowé ora bakal pretyaya
marang penggawéan
sing bakal tak tindakké saiki,
senajana ènèng wong
sing ndunungké marang kowé!' "
42 Sakwisé metu sangka sinaguk
mau wong-wong terus pada nyuwun
marang rasul Paulus lan Barnabas teka
menèh, supaya ing dina sabat minggguné
ngarep neruské piwulangé mau. 43 Sak
rampungé kumpulan okèh wong Ju lan
wong liyané sing mèlu agama Ju pada
pretyaya marang piwulangé rasul Paulus
lan Barnabas. Rasul Paulus lan Barnabas
ngomongi wong-wong iki kanti tenanan,
supaya pada temen terus enggoné urip
njagakké marang kabetyikané Gusti
Allah.
44 Ing dina sabat minggu liyané mèh
wong sak kuta kabèh pada teka nang
sinaguk, kepéngin ngrungokké pituturé
Gusti. 45 Nanging para pengarepé
agama Ju terus pada panas atiné
weruh nèk wong okèh pada nggatèkké
marang piwulangé rasul Paulus lan
Barnabas. Wong-wong kuwi terus pada
ngèlèk-èlèkké rasul Paulus nganggo
tembung-tembung sing ora pantes blas.
46 Rasul Paulus lan Barnabas enggoné
mulang malah mundak kendel lan
ngomong ngéné: "Pantyèn awaké déwé
kudu nggawa pituturé Gusti Allah
marang kowé ndisik. Nanging malah
mbok tampik lan kowé pada ngétokké
nèk ora pantes nampa urip langgeng,
mulané awaké déwé arep marani bangsa
liyané, sing durung kenal marang Gusti
Allah. 47 Awit Gusti wis ngongkon awaké
déwé, Dèkné ngomong ngéné:
'Kowé wis tak dadèkké pepadang
kanggo bangsa-bangsa
sing ora kenal marang Gusti Allah,
supaya kowé nggawa
dalan keslametan
marang kabèh manungsa
nang sak jembaré jagat.' "
48 Wong-wong sing dudu Ju pada
bungah krungu tembungé rasul Paulus
kuwi lan pada ngelem pituturé Gusti.
Sing wis tata-tata kepéngin nampa urip
langgeng terus pada masrahké uripé
marang Gusti.
49 Pituturé Gusti terus sumebar nang
endi-endi, rata nang sak bawah kono.
50 Nanging para pengarepé agama Ju
ora seneng karo lelakon kuwi, mulané
terus ngojok-ojoki para penggedéné
kuta kono, uga wong wédok-wédok sing
pada mèlu agama Ju lan sing diajèni
karo wong-wong nang kono. Wong-
wong iki terus pada nyiya-nyiya rasul
Paulus lan Barnabas terus pada diusir
kongkon pada lunga sangka panggonan
kono. 51 Rasul Paulus lan Barnabas terus
ngetok-etokké lemahé sangka sikilé nang
ngarepé wong okèh kuwi, kanggo tanda
nèk wis ora ngerti jawané, terus lunga
nang kuta Ikonium. 52 Nanging murid-
muridé Gusti sing nang kuta Antioki
kono pada bungah tenan lan pada kebek
karo Roh Sutyi.

Rasul Paulus lan Barnabas nang kuta Ikonium

14 1 Lelakoné rasul Paulus lan
Barnabas nang kuta Ikonium ya
tunggalé waé karo nang kuta Antioki.
Nang kuta Ikonium rasul Paulus lan
Barnabas uga mlebu nang sinaguk lan
nggelarké pituturé Gusti Allah lan okèh
wong Ju lan sing dudu Ju terus pada
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus.
2 Nanging wong-wong Ju sing ora gelem
pretyaya terus ngojok-ojoki wong-wong
sing dudu Ju, marakké wong-wong kuwi
terus pada nglawan marang para rasul.
3 Rasul Paulus lan Barnabas ora ngrèwès
marang wong-wong kuwi, malah suwi
nang kuta kono. Para rasul mau pada
ngabarké bab Gusti Yésus karo kendel
lan Gusti Allah déwé ngantepké kabar
bab katrésnané Gusti kuwi nganggo
mujijat-mujijat sing ditindakké karo para
rasul. 4 Para wargané kuta kono terus
petyah dadi loro: sing sebelah nurut
wong-wong Ju lan sing liyané nurut
rasul Paulus lan Barnabas.
5 Wong-wong Ju lan para pinituwané
lan uga wong-wong dudu Ju terus pada

ngumpul arep milara lan mbandemi
watu marang para rasul. 6 Kadung para
rasul krungu bab kuwi terus pada lunga
nang kuta Listra lan Dèrbé, kuwi kuta-
kuta nang bawah Likonia lan uga nang
panggonan-panggonan nang sak kiwa-
tengené kono. 7 Nang kono para rasul
nggelarké kabar kabungahan bab Gusti
Yésus Kristus.

Rasul Paulus lan Barnabas nang kuta Listra

8 Nang kuta Listra kono ènèng
sakwijiné wong sing kawit lairé lumpuh
sikilé lan durung tau mlaku. 9-10 Wongé
ngrungokké piwulangé rasul Paulus.
Rasul Paulus ngematké wongé tenan
lan ngerti nèk wongé bisa waras, awit
wongé nduwé pretyaya. Mulané rasul
Paulus terus ngomong marang wongé
nganggo swara banter: "Ngadeka!"
Wongé terus ngadek jegénggak lan
mlaku-mlaku. 11 Kadung wong-wong
kono weruh sing ditindakké karo rasul
Paulus kuwi, kabèh terus pada ramé
ngomong ing basa Likonia: "Déwa-déwa
pada medun rupa wong urip marani
awaké déwé." 12 Barnabas diarani Séus
lan rasul Paulus diarani Hèrmès, awit
dèkné sing ngomong. 13 Imamé déwa
Séus, sing tèmpelé nang sak njabané
kuta, terus teka nggawa sapi-sapi lan
kembang digawa nang lawangé kuta.
Imam lan wong pirang-pirang kuwi arep
ngekèki kurban marang para rasul.
14-15 Kadung Barnabas lan rasul Paulus
krungu apa sing arep ditindakké karo
wong-wong mau, wong-wong terus
dipenging nglakoni sing kaya ngono.
Rasul Paulus lan Barnabas nyuwèk-
nyuwèk saliné, terus pada mblayu
marani wong-wong kuwi karo ngomong
banter: "Para sedulur, kenèng apa
kowé kok pada nindakké sing kaya
ngono. Awaké déwé iki lak tunggalé
manungsa kaya kowé kabèh. Awaké
déwé iki mbréné arep nggawa kabar
kabungahan bab Gusti Yésus Kristus,
supaya kowé kabèh ninggal brahala-
brahala sing ora nyata lan pada manut
marang Gusti Allah sing urip, sing
nggawé langit, bumi, segara lan sak
isiné. 16 Ing jaman sing wis kliwat Gusti
Allah ngejarké marang para bangsa
pada mlaku nurut dalané déwé-déwé.
17 Nanging Gusti Allah tansah ngétokké
kabetyikané, awit Dèkné ngekèki udan
lan panènan marang kowé, supaya kowé
bisa ketyukupan ing pangan lan pada
bungah." 18 Senajan wis diomongi ngono,
nanging meksa kangèlan menggak
wong-wong sing pada ngekèki kurban
marang para rasul.
19 Sangka kuta Antioki lan kuta
Ikonium ènèng wong Ju pada teka
ngojok-ojoki wong-wong nang kono.
Paulus terus dibandemi watu, terus
disèrèt metu sangka kuta, ndarani dèkné
wis mati. 20 Nanging kadung wong-wong
sing pretyaya pada ngrubung dèkné,
rasul Paulus terus ngadek lan balik
mlebu nang kuta menèh. Esuké rasul
Paulus lan Barnabas terus budal nang
kuta Dèrbé.

Rasul Paulus lan Barnabas balik nang kuta Antioki

21 Nang kuta Dèrbé kono rasul Paulus
lan Barnabas uga nggelarké kabar
kabungahan bab Gusti Yésus Kristus lan
wong okèh pada dadi muridé. Sakwisé
kuwi para rasul terus balik nang kuta
Listra, Ikonium lan Antioki nang
bawah Pisidi. 22 Nang kuta-kuta kuwi
para rasul pada ngantepké pengandelé
sedulur-sedulur sing pretyaya, supaya
pada kendel. Sedulur-sedulur pada
diélingké kongkon pada mantep terus
ing pretyaya. Tembungé para rasul
ngéné: "Nèk awaké déwé kepéngin
mlebu Kratoné Gusti Allah, awaké
déwé bakal nglakoni kasangsaran okèh."
23 Nang saben pasamuan nang kono para
rasul terus miji pinituwa-pinituwané
pasamuan. Nganggo pandonga lan pasa
para pinituwa kuwi terus dipasrahké
marang Gusti Allah, sing dadi
andel-andelé.
24 Sakwisé rasul Paulus lan Barnabas
ndlajahi bawah Pisidi, terus pada balik

menèh nang bawah Pamfili. 25 Nang
kono para rasul nggelarké kabar
kabungahan nang kuta Pèrgi, terus
pada budal nang kuta Atalia. 26 Sangka
kono para rasul terus ngabrah, balik
nang kuta Antioki. Ya nang kuta Antioki
kono dèk mbiyèn Paulus lan Barnabas
ditetepké dadi rasul lan Gusti Allah
ngétokké kabetyikané, awit miji rasul
loro iki kanggo ngerjani penggawéané
Gusti sing saiki wis rampung.
27 Kadung wis pada teka nang kuta
Antioki rasul Paulus lan Barnabas terus
nglumpukké sedulur-sedulur nang
pasamuan kono, dikèki laporan bab
sembarang sing wis ditindakké karo
Gusti Allah lantaran rasul loro iki. Rasul
Paulus lan Barnabas uga ngomongké
enggoné Gusti Allah wis ngekèki dalan
marang wong-wong sing dudu Ju bisa
dadi wong Kristen. 28 Para rasul terus
rada suwi bebarengan karo sedulur-
sedulur nang pasamuan kono.

Begandringé para rasul nang kuta Yérusalèm

15 1 Terus ènèng wong Ju siji-loro
sangka Yudéa teka nang kuta
Antioki. Wong-wong iki mulang marang
sedulur-sedulur Kristen nang Antioki
kono, nèk ora bisa slamet nèk ora
disunati miturut wèt-wèté nabi Moses.
2 Piwulang kuwi marakké wong-wong
sing sangka Yudéa mau èngkèl-èngkèlan
karo rasul Paulus lan Barnabas. Entèk-
entèkané para penuntuné pasamuan
terus nggawé putusan ngongkon rasul
Paulus lan Barnabas lan uga sedulur
siji-loro sangka pasamuan Antioki kono
pada budal nang kuta Yérusalèm, supaya
ngrembuk prekara iki karo para rasul
lan para pinituwa nang kana.
3 Wong-wong sing dikongkon budal
terus dieterké karo sedulur-sedulur
sangka pasamuan. Wong-wong sing
budal nang Yérusalèm kuwi mlakuné
liwat bawah Fenisi lan Samaria. Kuwi
ndadèkké bungahé sedulur-sedulur kono,
awit pada dikabari nèk wong-wong sing
dudu Ju pada pretyaya marang Gusti
Yésus. 4 Sak tekané nang kuta Yérusalèm
sedulur-sedulur sangka Antioki mau
ditampa karo bungah karo sedulur-
sedulur sangka pasamuan kono lan uga
para rasul lan para pinituwa. Sedulur-
sedulur kongkonan sangka Antioki mau
terus pada ngomongké sembarang sing
ditindakké karo Gusti Allah lantaran
rasul Paulus lan Barnabas. 5 Nanging
ènèng sedulur Kristen siji-loro sangka
golongané para Farisi ngadek lan
ngomong: “Wong sing dudu Ju sing dadi
wong Kristen kuwi kudu nglakoni sunat
lan netepi wèt-wèté nabi Moses!”
6 Para rasul lan para pinituwa terus
pada ngrembuk prekara iki. 7 Sakwisé
suwi enggoné bebantahan, rasul Pétrus
terus ngadek lan ngomong ngéné:
“Para sedulur! Kowé kabèh wis pada
ngerti kepriyé enggoné Gusti Allah
kawit mbiyèn wis milih aku sangka
tengahmu kabèh, kongkon nggelarké
kabar kabungahan bab Gusti Yésus
Kristus marang wong-wong sing dudu
Ju, supaya wong-wong kuwi uga pada
krungu kabar iki lan pada pretyaya.
8 Gusti Allah sing mangertèni pikirané
manungsa wis nduduhké nèk Dèkné
gelem nampa wong-wong sing dudu Ju,
awit Dèkné ngekèki Roh Sutyi marang
wong-wong kuwi, pada waé kaya
enggoné Dèkné ngekèki marang awaké
déwé. 9 Gusti Allah blas ora mbédak-
mbédakké wong-wong sing dudu Ju karo
awaké déwé. Gusti Allah ngresiki atiné
wong-wong mau, jalaran wong-wong
pada pretyaya. 10 Lah nèk ngono, kenèng
apa kowé kok pada nglawan marang
Gusti Allah lan arep ngebot-eboti
sedulur-sedulur kuwi? Lah gèk mbah-
mbahané awaké déwé lan awaké déwé
waé ora kuwat nyangga momotan kuwi.
11 Mbok aja kaya ngono! Awit awaké
déwé pada pretyaya lan dislametké
jalaran sangka kawelasané Gusti Yésus,
semono uga wong-wong sing dudu Ju
kuwi!”
12 Wong sing pada ngumpul nang kono
meneng kabèh sak barengé ngrungokké
kabar-kabar sing digawa karo Barnabas

lan rasul Paulus bab mujijat-mujijat
sing ditindakké karo Gusti Allah nang
tengahé wong-wong sing dudu Ju
lantaran rasul loro kuwi. 13 Sakwisé
kuwi Yakobus terus ngomong ngéné:
"Para sedulur, dirungokké omongku iki.
14 Sedulur Simon Pétrus wis ngomongké
nèk Gusti Allah enggoné nglumpukké
bangsa kanggo Dèkné déwé, kawit
wiwitané wis ngétokké kabetyikané lan
kawelasané marang wong-wong sing
dudu Ju. 15 Tembungé para nabi dèk
mbiyèn pantyèn tyotyok karo prekara
iki. Awit wis ketulis ngéné:

16 'Sakwisé kuwi
aku bakal balik
lan omahé Daved
sing wis rubuh
arep tak dekné menèh
supaya bisa kaya mbiyèn.
17 Dadiné wong liyané
sing dudu Ju
kabèh bakal nggolèki Aku,
kabèh wong
sing ora kenal marang Aku,
sing wis tak panggil
dadi wèkku.
18 Kuwi tembungé Gusti,
sing wis nindakké kuwi mau kabèh
kawit wiwitané!' "

19 Yakobus neruské tembungé: "Para
sedulur, miturut pinemuku, ora bener
nèk awaké déwé nggawé angèlé sedulur-
sedulur sing dudu Ju sing wis pada
pretyaya marang Gusti Allah. 20 Apiké
awaké déwé nulis layang waé, diomongi
supaya ora mangan pangan sing wis
dipasrahké marang brahala; uga
dipenging supaya ora mangan dagingé
kéwan tekekan; dipenging mangan
getih; uga kudu dipenging nindakké
laku bédang. 21 Awit pendak dina sabat
wèt-wèté nabi Moses kawit mbiyèn
diwatyakké nang sinaguk-sinaguk nang
endi waé."

Putusané rembukané para rasul

22 Para rasul, para pinituwa lan
para wargané pasamuan terus nggawé
putusan milih wong siji-loro sangka
tengahé wong sing mèlu rerembukan
mau, dikongkon budal nang kuta
Antioki, bareng karo rasul Paulus lan
Barnabas. Sing dipilih kuwi Yudas, sing
uga jenengé Barsabas lan Silas. Wong
loro iki diajèni tenan karo para sedulur
nang pasamuan kono. 23 Wong loro iki
digawani layang sing isiné ngéné:

Kabar slamet sangka sedulurmu
para rasul lan para pinituwa nang
Yérusalèm marang sedulur-sedulur
kabèh sing dudu Ju, sing manggon
nang kuta Antioki lan uga nang
bawah Siria lan Silisia.
24 Awaké déwé krungu nèk ènèng
wong siji-loro sangka Yérusalèm
kéné nggawé susah lan bingungmu,
awit mulangi sing ora bener. Kuwi
ora sangka kekarepané awaké
déwé. 25 Mulané awaké déwé terus
nganakké rembukan lan miji sedulur
loro dikongkon teka nang nggonmu,
yakuwi sedulur Yudas lan Silas.
Sedulur loro iki budal bareng karo
Barnabas lan rasul Paulus. 26 Sedulur
loro iki ora éman nyawané kanggo
nglabuhi Gustiné awaké déwé Yésus
Kristus. 27 Ya sedulur loro iki sing
bakal ndunungké isiné layang iki
marang kowé. 28 Roh Sutyi lan awaké
déwé kabèh wis dadi siji ing pinemu
lan awaké déwé wis nggawé putusan
nèk ora bakal nggawé susahmu
lan ora ngebot-eboti kowé ngliwati
sing perlu. 29 Tegesé, kowé aja pada
mangan pangan sing wis disajènké
marang brahala, aja mangan getih lan
aja mangan dagingé kéwan tekekan
lan uga aja pada laku bédang. Nèk
kowé nyingkiri prekara-prekara kuwi,
kuwi wis tyukup. Ya mung semono
tembungé awaké déwé, muga-muga
Gusti mberkahi kowé kabèh!

30 Sedulur-sedulur sing arep lunga
pada pamitan terus budal nang kuta
Antioki. Nang kono sedulur-sedulur sak
pasamuan terus dikumpulké kabèh lan
layangé terus dipasrahké. 31 Sakwisé
krungu isiné layangé, sedulur-sedulur
pada bungah banget, awit pada

kebangun. 32 Sedulur Yudas lan Silas,
kabèh loroné nabi, terus pada mbangun
sedulur-sedulur sampèk suwi, ngantepké
pengandelé wong-wong, supaya pada
mundak kendel. 33 Sakwisé nang kono
rada suwi, Yudas lan Silas terus dililani
mulih lan digawani kabar slamet kanggo
sedulur-sedulur sing kongkonan sedulur
loro iki. 34 Nanging Silas malah nang
kono terus, dèkné ora mèlu balik.
35 Rasul Paulus lan Barnabas terus
rada suwi nang kuta Antioki kono.
Bebarengan karo sedulur-sedulur okèh
para rasul iki pada nggelarké pituturé
Gusti.

Rasul Paulus pisah karo Barnabas

36 Ora let suwi rasul Paulus ngomong
marang Barnabas: "Hayuk awaké déwé
pada niliki sedulur-sedulur nang saben
kuta sing wis dikabari pituturé Gusti
karo awaké déwé, supaya ngerti kepriyé
kabaré karo sedulur-sedulur kuwi."
37 Lah Barnabas karepé ngejèk Yohanes
Markus. 38 Nanging rasul Paulus ora
gelem nèk Markus mèlu, awit dèkné
tau ninggal wong loro mau nang bawah
Pamfili lan Markus kuwi ora temen
lan ora ngréwangi tekan sak rampungé
penggawéan. 39 Prekara kuwi marakké
padu, sampèk entèk-entèkané rasul
Paulus karo Barnabas pisah. Saiki
Barnabas ngejèk Markus, terus numpak
kapal budal nang pula Siprus. 40-41 Lah
rasul Paulus terus ngejèk Silas. Sakwisé
sedulur loro iki dipasrahké marang
kabetyikané Gusti Allah terus pada
budal arep ndlajahi bawah Siria lan
Silisia, ngantepké pengandelé sedulur-
sedulur nang pasamuan-pasamuan nang
bawah kono.

Timotius mèlu rasul Paulus lan Silas

16 1 Rasul Paulus uga teka nang
kuta Dèrbé lan Listra. Nang
kono ènèng sedulur Kristen sing jenengé
Timotius. Ibuné Timotius kuwi wong
Kristen sangka bangsa Ju, nanging
bapaké wong Grik. 2 Kabèh sedulur
Kristen nang kuta Listra lan Ikonium
pada ngerti nèk Timotius kuwi wong
apik. 3 Rasul Paulus kepéngin ngejèk
Timotius mèlu dèkné. Lan jalaran kabèh
wong Ju ngerti nèk bapaké Timotius
kuwi wong Grik lan Timotius ora
sunat, mulané dèkné terus nglakoni
sunat. 4 Nang saben kuta sing ditekani,
rasul Paulus ngomongké bab putusan-
putusan sing wis ditetepké karo para
rasul lan para pinituwa nang Yérusalèm
lan nyuwun marang sedulur-sedulur,
supaya pada netepi putusan-putusan
kuwi. 5 Mengkono kuwi rasul Paulus
ngantepké pengandelé sedulur-sedulur
nang pasamuan-pasamuan lan wargané
saben dina mundak terus.

Rasul Paulus diweruhi bab wong sangka Masedonia

6 Jalaran Roh Sutyi ora nglilani rasul
Paulus sak kantyané nggelarké kabar
kabungahan bab Gusti Yésus Kristus
nang bawah Asia Tyilik, wong telu mau
terus ndlajahi bawah Frigia lan Galasia.
7 Kadung tekan bawah Misia, wong-wong
terus njajal arep mlebu nang bawah
Bitinia, nanging Rohé Gusti Yésus ora
nglilani kuwi. 8 Mulané wong-wong
terus budal nang kuta Troas liwat bawah
Misia. 9 Nang kuta Troas kono mbenginé
kuwi rasul Paulus éntuk weweruh,
ènèng wong sangka Masedonia ngadek
tyeluk-tyeluk: "Aku nyuwun kowé pada
teka nang bawah Masedonia lan nulungi
awaké déwé." 10 Sakwisé éntuk weweruh
kuwi awaké déwé dunung nèk Gusti
Allah nyeluk awaké déwé kongkon budal
nang bawah Masedonia nggelarké kabar
kabungahan marang wong-wong nang
kono. Awaké déwé terus tata-tata lan
budal nang bawah Masedonia.

Nang kuta Filipi

11 Awaké déwé terus numpak prau
lunga sangka kuta Troas arep ngabrah
nang pula Samotraké. Esuké awaké
déwé terus budal nang kuta Néopolis.
12 Sangka kono awaké déwé terus nuju
arep nang Filipi, kuta sing ndisik déwé
nang bawah Masedonia. Kuta Filipi

kuwi panggonané wong Rum. Awaké
déwé nginep sedilut nang kono. 13 Ing
dina sabat awaké déwé metu sangka
kutané arep nang pinggir laut, awit
awaké déwé mikir nèk nang kono ènèng
panggonan kanggo ndedonga marang
Gusti Allah. Awaké déwé njagong lan
omong-omongan karo wong wédok-
wédok sing nang kono. 14 Nang tengahé
wong wédok-wédok kuwi ènèng siji sing
jenengé Lidia, bakul purper sangka kuta
Tiatira. Lidia kuwi wong sing ngabekti
marang Gusti Allah, mulané Gusti Allah
mbukak atiné supaya dèkné gelem
nampa lan pretyaya marang piwulangé
rasul Paulus. 15 Lidia sak brayaté terus
dibaptis. Lidia terus nyuwun marang
awaké déwé ngéné: "Nèk kowé ngandel
tenan nèk aku iki wis pretyaya marang
Gusti, mbok hayuk pada nginep nang
omahku ta." Lan jalaran Lidia meksa
marang awaké déwé, awaké déwé ya
terus budal nang nggoné dèkné.

Rasul Paulus lan Silas dilebokké nang setrapan

16 Ing sakwijiné dina, dongé awaké
déwé budal nang sinaguk, awaké déwé
kepetuk wong wédok, wong slaf, sing
dikwasani karo demit. Wong wédok iki
marakké wong-wong sing nduwé dèkné
kuwi dadi sugih, jalaran dèkné bisa
ngomongké prekara-prekara sing bakal
klakon ing uripé wong. 17 Wong wédok
kuwi ngetutké rasul Paulus lan awaké
déwé karo bengok-bengok: "Wong-wong
iki peladèné Gusti Allah sing gedé
déwé kwasané. Tekané mbréné arep
ngomongi kowé kepriyé bisané kowé
nampa keslametan!" 18 Pirang-pirang
dina suwéné wong wédok mau bengok-
bengok terus, marakké rasul Paulus
nesu banget. Dèkné terus minger lan
nundung demité ngomong: "Ing jenengé
Gusti Yésus, kowé tak tundung metu
sangka wong wédok iki!" Sakwat demité
metu sangka wong wédok mau.
19 Kadung wong-wong sing nduwé
wong wédoké weruh nèk wis ora bakal
éntuk bati menèh sangka wong wédok
kuwi, terus pada nyekel rasul Paulus lan
Silas. Wong loro iki disèrèt digawa nang
lataré pasar arep dipasrahké marang
penggedéné kuta kono. 20 Kadung wis
digawa nang ngarepé para penggedéné
kuta kono, sing nduwé slaf mau terus
ngomong: "Wong loro iki wong Ju sing
nggawé gègèr nang kuta kéné. 21 Wong
loro iki mulangi adat-tata-tyara sing
séjé karo pernatané awaké déwé. Awaké
déwé wargané negara Rum lan ora
gelem mèlu adat-adat iki!" 22 Uga wong
pirang-pirang pada mèlu nyalahké rasul
Paulus lan Silas.

Para penggedéné kuta terus nyuwèk-
nyuwèk saliné rasul Paulus lan Silas
terus ngongkon metyuti. 23 Sakwisé
kuwi wong loro mau terus dilebokké
nang setrapan lan sing jaga setrapan
dipréntah, supaya wong loro kuwi dijaga
sing apik. 24 Jalaran dipréntah ngono,
mulané sing jaga mau nglebokké rasul
Paulus lan Silas nang sèl sing jeru déwé
lan sikilé dipasang nang blok kayu.
25 Kadung kira-kira wis tengah wengi,
Paulus lan Silas terus pada ndonga lan
singi-singi memuji Gusti Allah. Wong
setrapan liya-liyané pada ngrungokké.
26 Terus dadakan ènèng lindu gedé
sampèk pondasiné setrapan kono hoyak
lan lawang-lawangé pada menga. Ranté-
ranté sing dienggo ngranté wong-wong
nang kono pada utyul. 27 Sing jaga
setrapan terus tangi lan weruh lawang-
lawangé setrapan pada menga. Mikiré
wong-wong sing disetrap wis pada lunga
kabèh. Wongé terus njikuk pedangé
arep matèni dèkné déwé. 28 Nanging
rasul Paulus terus mbengok: "Aja matèni
awakmu déwé! Awaké déwé kabèh ijik
nang kéné!"
29 Sing jaga mau terus njaluk dian lan
mlebu nang njero. Karo ndredek dèkné
terus niba nang ngarepé rasul Paulus
lan Silas. 30 Sing jaga terus nggawa rasul
Paulus lan Silas metu terus takon: "Bapak-
bapak, apa sing kudu tak lakoni supaya
bisa nampa keslametan?" 31 Rasul Paulus
lan Silas semaur: "Pretyayaa marang Gusti
Yésus lan kowé sak brayatmu bakal nampa

keslametan!” 32 Rasul Paulus lan Silas
terus ndunung-ndunungké bab pituturé
Gusti Allah marang sing jaga setrapan
mau sak brayaté. 33 Ing wengi kuwi waé
rasul Paulus lan Silas diejèk nang omahé
lan tatu-tatuné rasul Paulus lan Silas terus
diresiki lan dirumati. Sakwisé kuwi sing
jaga setrapan sak brayaté terus dibaptis.
34 Rasul Paulus lan Silas terus disuguhi
mangan. Tukang jaga setrapan mau
sak brayaté jan bungah tenan saiki bisa
pretyaya marang Gusti Allah.

35 Ing ésuké para penggedéné negara
Rum ngongkon sekaut budal nang
setrapan, kongkon ngomongi nèk rasul
Paulus lan Silas kudu dietokké.

36 Sing jaga setrapan mau terus
ngomongi rasul Paulus: “Para penggedéné
Rum ngomong nèk kowé kudu dietokké. Ya
kana mlaku sing apik-apik!”

37 Nanging rasul Paulus ngomong karo
sekaut-sekaut sing nggawa kabar mau:
“Tanpa dikrutu awaké déwé dipetyuti
nang ngarepé wong okèh, lah mangka
awaké déwé iki wargané negara Rum.
Awaké déwé dilebokké setrapan lan saiki
dikongkon lunga meneng-menengan waé.
Ora ngono! Bèn para penggedéné Rum
déwé teka ngetokké awaké déwé iki!”

38 Sekaut-sekaut mau terus ngomongké
kuwi marang para penggedéné Rum.
Kadung krungu nèk rasul Paulus lan
Silas kuwi wargané negara Rum, para
penggedé mau terus wedi banget. 39 Wong-
wong iki terus gelis-gelis teka nang
setrapan lan njaluk ngapura. Sakwisé
kuwi para penggedé terus nuntun rasul
Paulus lan Silas metu sangka setrapan lan
nyuwun marang wong loro mau supaya
lunga sangka kuta kono. 40 Rasul Paulus
lan Silas terus marani omahé Lidia. Nang
kono pada ketemu karo sedulur-sedulur
liyané. Sakwisé mulangi lan ngantepké
pengandelé sedulur-sedulur nang kono,
rasul Paulus lan Silas terus lunga sangka
kono.

Nang kuta Tèsalonika

17 1 Rasul Paulus lan Silas terus
liwat kuta Amfipolis lan kuta
Apolonia tekan kuta Tèsalonika. Nang
kono ènèng sinaguk. 2 Kaya sak lumrahé
rasul Paulus terus mlebu mbrono mèlu
kumpulan. Sampèk telung sabat terus-
terusan rasul Paulus tukar pikiran
karo wargané sinaguk kono bab
ayat-ayaté Kitab Sutyi. 3 Rasul Paulus
ndunung-ndunungké ayat-ayat mau lan
mbuktèkké nèk Kristus kudu nandang
sangsara lan ditangèkké sangka pati.
Dèkné ngomong ngéné: “Gusti Yésus iki
sing tak kabarké marang kowé, Dèkné
sing dadi Kristus.” 4 Enèng wong siji-loro
sing pretyaya, terus pada mèlu karo
rasul Paulus lan Silas; semono uga okèh
wong Grik sing mauné mèlu agama Ju,
malah okèh wong wédok, wong gedé-
gedé, sing uga pada pretyaya.

5 Weruh wong okèh dadi wong Kristen
wong-wong Ju terus pada panas atiné.
Terus nglumpukké wong-wong nakal
kongkon nggawé gègèran, marakké sak
kuta kabèh ramé gègèran. Wong-wong
terus mlebu omahé Jason nggolèki
rasul Paulus lan Silas, arep digawa
nang ngarepé kumpulané warga kuta.
6-7 Kadung rasul Paulus lan Silas ora
ketemu, wong-wong terus nyèrèt Jason
lan wong pretyaya siji-loro, digawa
nang ngarepé penggedéné kuta kono
karo ngomong: “Wong-wong kuwi
nang endi waé nggawé rétyok lan saiki
nang kéné ditampa karo Jason. Wong-
wong kuwi nerak wèt-wèté ratuné Rum,
awit ngomong nèk ènèng ratu liyané
sing jenengé Yésus.” 8 Tembung kuwi
nggawé gègèré wong okèh lan uga para
penggedéné kuta. 9 Para penggedé mau
terus njaluk bayaran duwit marang
Jason lan kantya-kantyané. Sakwisé
dibayar, Jason lan liyané terus dietyulké.

Nang kuta Béréa

10 Ing mbenginé kuwi sedulur-sedulur
pada ngongkon rasul Paulus lan Silas
lunga nang kuta Béréa. Sak tekané
nang Béréa rasul Paulus lan Silas terus
nggolèki sinaguk. 11 Wong-wong Ju nang
kuta kono luwih gemati tenimbang
wong Tèsalonika. Wong-wong Ju

nang kuta Béréa kono pada seneng
ngrungokké piwulang sing digelarké
karo rasul Paulus lan Silas. Saben
dina wong-wong iki pada matya Kitab
Sutyi, kepéngin ngerti piwulangé rasul
Paulus kuwi bener apa ora. 12 Ing sak
tengahé wong-wong kono okèh sing
pada pretyaya lan okèh wong gedé
sangka bangsa Grik, lanang lan wédok,
dadi wong Kristen. 13 Nanging wong Ju
nang kuta Tèsalonika pada krungu nèk
rasul Paulus lan Silas nggelarké pituturé
Gusti Allah nang kuta Béréa, terus pada
mbrono, ngojok-ojoki lan ngobong-
obongi atiné wong okèh sing ngumpul
nang kono. 14 Mulané sedulur-sedulur
terus gelis-gelis ngongkon rasul Paulus
nang pinggir laut, arep digawa nang
kuta Aténe, nanging Timotius lan Silas
ditinggal nang Béréa. 15 Kadung wis
tekan kuta Aténe, sedulur-sedulur sing
ngeterké rasul Paulus terus balik menèh
nang Béréa. Rasul Paulus nyuwun
sedulur-sedulur iki kongkon ngomongi
Silas lan Timotius, supaya ndang nusul
dèkné.

Nang kuta Aténe

16 Rasul Paulus saiki ngentèni tekané
Silas lan Timotius. Nang kuta Aténe
kono dèkné sedi tenan weruh retya-
retya brahala pirang-pirang, sasaté
ngebeki panggonan kono. 17 Nang
sinaguk rasul Paulus omong-omongan
karo wong Ju lan wong-wong sing dudu
Ju, nanging mèlu agama Ju. Saben dina
dèkné ya ngono kuwi nang lataré pasar,
karo sapa waé sing liwat kono. 18 Enèng
filosof sangka golongan Epikuri lan
Stoiki sing pada bantah-bantahan karo
rasul Paulus. Enèng sing ngomong: “Apa
ta sing diomongké karo tukang ngobrol
kuwi?”

Enèng menèh sing ngomong: “Wong
kuwi mesti mulangké bab déwa-déwa
sing anyar!” Wong-wong ngomong
ngono kuwi, jalaran rasul Paulus
nggelarké bab Gusti Yésus lan tanginé
sangka pati. 19 Rasul Paulus terus diejèk
nang panggonan kumpulané para filosof,
panggonan sing jenengé Eropakus.
Wong-wong ngomong ngéné: “Awaké
déwé kepéngin ngerti bab piwulang sing
anyar sing mbok wulangké iki. 20 Awit
ènèng prekara-prekara sing anyar
kanggo awaké déwé, mulané awaké
déwé kepéngin ngerti.” 21 Wong Aténe
lan bangsa liyané sing manggon nang
kuta kono kuwi dina-dinané namung
seneng ngrungokké lan ngrembuk bab
prekara-prekara sing anyar.

22 Rasul Paulus terus ngadek nang
ngarepé Eropakus kono terus ngomong:
“Para sedulur nang Aténe! Aku nitèni
sangka werna-werna prekara nèk kowé
kuwi wong agama. 23 Awit dongé aku
mlaku-mlaku nang kuta, aku weruh nang
sak tengahé panggonan sembayang ènèng
altar sing tulisané ngéné: ‘Kanggo gusti
allah sing awaké déwé ora kenal’. Ya bab
Gusti Allah sing mbok sembahi tanpa
kowé kenal iki aku ngabarké marang kowé.
24 Ya Gusti Allah iki sing nggawé jagat
sak isiné. Lan ya Gusti Allah iki Gusti
Allahé langit lan bumi. Gusti Allah iki ora
manggon nang omah gawéané manungsa.
25 Gusti Allah iki ya ora mbutuhké
sesajèn apa waé sangka manungsa, kaya
Dèkné kekurangan apa-apa waé. Malah
Dèkné sing ngekèki ambekan lan urip;
Dèkné sing ngekèki sembarang marang
manungsa. 26 Sangka wong siji Gusti Allah
wis ndadèkké bangsa-bangsa, supaya pada
manggon nang sak jembaré bumi kéné. Ya
Gusti Allah iki sing wis kawit wiwitané
ngarani waktuné lan watesé panggonan-
panggonan kanggo manungsa. 27 Gusti
Allah enggoné nindakké kuwi kabèh,
supaya manungsa pada nggolèki Dèkné
lan beja tenan nèk bisa ketemu karo
Dèkné. Awit sakjané Gusti Allah kuwi ora
adoh karo awaké déwé. 28 Enèng sing tau
ngomong:

‘Jalaran sangka pangwasané Gusti
Allah
awaké déwé urip
lan awaké déwé manggon
ing donya iki.’

Kaya sing wis diomongké karo para
tukang tulis sangka tengahmu:

‘Awaké déwé uga
turunan sangka Gusti Allah.’
29 Lan jalaran awaké déwé iki anaké
Gusti Allah, mulané ya ora bener nèk
awaké déwé nganggep nèk Gusti Allah
kuwi kétoké kaya retya gawéan emas,
selaka apa watu, manut pikirané lan
kapinterané manungsa. 30 Gusti Allah
ora mikirké jamané mauné, dongé
manungsa ora kenal marang Dèkné, ora,
nanging saiki Gusti Allah ngabarké nèk
kabèh manungsa kudu ninggal klakuan
sing ala lan nurut Dèkné. 31 Awit Gusti
Allah wis netepké dina enggoné Dèkné
arep ngrutu jagat; Dèkné wis miji wong
siji sing bakal nindakké kuwi. Mulané,
kanggo mbuktèkké iki Gusti Allah wis
nangèké wong iki sangka pati.”
32 Sakwisé wong-wong mau krungu
rasul Paulus ngomongké bab tanginé
wong mati, terus ènèng sing pada
ngguyu tembungé rasul Paulus mau,
ènèng sing ngomong ngéné: “Suk-suk
waé aku arep ngrungokké menèh.”
33 Rasul Paulus terus lunga sangka
Eropakus kono. 34 Nanging ènèng wong
siji-loro sing pretyaya lan mèlu rasul
Paulus, kayadéné Dionisius, tukang pikir
nang Eropakus kono, uga ènèng wong
wédok sing jenengé Damaris lan liya-
liyané menèh.

Rasul Paulus nang kuta Korinta

18 1 Sakwisé kuwi rasul Paulus
terus lunga sangka kuta Aténe
budal nang kuta Korinta. 2 Nang Korinta
kono rasul Paulus kepetuk karo wong
Ju sing jenengé Akwila, wong sangka
kuta Pontus. Akwila durung suwi teka
sangka negara Itali karo bojoné sing
jenengé Priskila. Tekané nang kuta
Korinta kono, jalaran ratuné Rum sing
jenengé Klaudius, ngusir wong Ju kabèh
kongkon lunga sangka kuta Rum. 3 Rasul
Paulus terus nggolèki omahé Akwila
lan Priskila terus manggon karo brayat
kuwi lan nyambutgawé bebarengan
karo wong-wong kuwi, awit kerjanané
tunggalé, yakuwi nggawèni omah
lulang. 4 Saben dina sabat rasul Paulus
nggelarké pituturé Gusti nang sinaguk,
tujuané ndunung-ndunungké marang
wong-wong Ju lan Grik, supaya pada
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus.
5 Sakwisé Silas lan Timotius teka
sangka Masedonia, rasul Paulus terus
namung merlokké nggelarké kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus,
ndunungké marang wong Ju, nèk
Gusti Yésus kuwi Kristus. 6 Nanging
wong-wong malah pada nampik lan
ngolok-olok, mulané rasul Paulus terus
ngebutké lemahé sangka saliné karo
ngomong: “Nèk kowé kenèng sangsara,
kuwi ya salahmu déwé. Aku ora nduwé
salah apa-apa marang kowé. Wiwit saiki
aku arep marani wong liya-liya bangsa.”
7 Wong-wong mau terus ditinggal
lunga karo rasul Paulus. Dèkné terus
mondok nang omahé wong sing dudu
Ju sing jenengé Titius Yustus. Wong iki
mèlu agama Ju lan omahé nang jèjèré
sinaguk. 8 Penggedéné sinaguk sing
jenengé Krispus sak brayaté uga pada
pretyaya marang Gusti Yésus. Uga wong
liya-liyané menèh nang Korinta kono
pada ngrungokké kabar kabungahan
sing digelarké karo rasul Paulus lan
wong-wong kuwi pada pretyaya marang
Gusti Yésus. Wong-wong sing pretyaya
mau terus pada dibaptis.
9 Ing sakwijiné wengi Gusti Allah
ngomong marang rasul Paulus ing
njeroné weweruh. Tembungé ngéné:
“Paulus, aja wedi! Diteruské enggonmu
nggelarké kabar kabungahan lan aja
mandek, awit Aku ngréwangi kowé.
10 Nang kuta kéné okèh wong sing bakal
dadi umatku, mulané aja wedi, awit
ora ènèng wong sing bakal nggawé ala
marang kowé.” 11 Mulané rasul Paulus
enggoné manggon nang kuta kono ya
sampèk setaun setengah suwéné, karo
mulangi wong-wong bab pituturé Gusti
Allah.
12 Nanging kadung Galio dadi
gramang nang distrik Akaya, wong Ju
terus ngroyok rasul Paulus. Rasul Paulus
dityekel terus digawa nang ngarepé
kantor kruton. 13 Wong-wong ngelahké

rasul Paulus ngomong ngéné: “Wong
iki ngejèk wong okèh nyembah marang
Gusti Allah nganggo patrap sing séjé
karo pernatané agamané awaké déwé.”
14 Kadung rasul Paulus ijik arep
nyauri kelahan mau, gramang Galio
terus ngomong ngéné marang wong-
wong Ju kuwi: “Kowé wong Ju, nèk
wong iki nerak pernatané negara apa
nglakoni salah sing gedé, pantyèn bener
aku nampa kelahanmu. 15 Nanging
prekara sing marakké padu iku lak bab
tembung lan jeneng lan prekara-prekara
bab pernatan-pernatan agamamu
déwé. Prekara kaya ngono kuwi kudu
mbok urusi déwé. Aku emoh ngetokké
tembung bab kuwi!” 16 Wong-wong
Ju mau terus dikongkon metu kabèh.
17 Sakwisé kuwi wong-wong terus nyekel
Sostenès, penggedéné sinaguk kono.
Wongé digebuki nang ngarepé kruton
kono. Nanging gramang Galio ora
ngrèwès blas.

Rasul Paulus mulih nang kuta Antioki

18 Rasul Paulus ijik rada suwi menèh
nang Korinta kono. Sakwisé kuwi dèkné
terus lunga sangka kono, numpak
kapal karo Priskila lan Akwila, budal
nang bawah Siria. Sakdurungé budal
rasul Paulus nyukur rambuté nang
kuta Kèngkréa, kanggo netepi janjiné.
19 Kadung tekan kuta Efése, rasul Paulus
terus ninggal Priskila lan Akwila, terus
mlebu nang sinaguk lan ngomongké
bab pituturé Gusti marang wong-wong
Ju. 20 Wong-wong kuwi nyuwun marang
rasul Paulus, supaya rada suwi nang
kono, nanging dèkné ora bisa. 21 Mulané
rasul Paulus ngomong: “Nèk Gusti Allah
nglilani, suk menèh aku balik mbréné.”
Rasul Paulus terus lunga sangka kuta
Efése.
22 Tekan kuta Sésaréa rasul Paulus
mlaku terus, budal nang kuta Yérusalèm,
arep niliki pasamuan nang kono.
Sakwisé kuwi dèkné terus budal nang
kuta Antioki. 23 Rasul Paulus ora suwi
nang kuta Antioki kono, nanging dèkné
terus lunga turut bawah Galasia lan
Frigia, tujuané ngantepké pengandelé
sedulur-sedulur tunggal pretyaya nang
kono.

Apolos nang kuta Efése lan Korinta

24 Nang kuta Efése ènèng wong Ju teka
sing jenengé Apolos, lairan sangka kuta
Alèksandria. Apolos kuwi wong sing bisa
nggelarké pituturé Gusti lan dèkné ya
jeru pangertiné bab Kitab Sutyi. 25 Apolos
wis nampa piwulang bab dalané Gusti,
mulané dèkné bisa mulangké bab Gusti
Yésus karo ati sing semanget, senajan
dèkné namung ngerti bab baptisané
Yohanes Pembaptis. 26 Uga nang sinaguk
Apolos mulangi karo kendel. Kadung
Priskila lan Akwila krungu piwulangé,
Apolos terus diampirké nang omahé,
supaya bisa didunung-dunungké sing
tyeta bab piwulang Kristen sak kabèhé.
27 Sakwisé kuwi Apolos kepéngin
budal nang bawah Akaya. Sedulur-
sedulur Kristen nang Efése kono pada
bungah karo pikiran kuwi, mulané
terus nggawani layang, supaya sedulur-
sedulur nang bawah Akaya kono pada
nampa Apolos sing apik. Kadung teka
nang Akaya, Apolos bisa ngantepké
pengandelé sedulur-sedulur nang kono,
jalaran sangka kabetyikané Gusti Allah.
28 Nang sak tengahé wong pirang-pirang
Apolos bantah-bantahan karo wong-wong
Ju lan ndunung-ndunungké sangka Kitab
Sutyi, nèk Gusti Yésus kuwi Kristus.

Rasul Paulus nang kuta Efése

19 1 Suwéné Apolos ijik nang kuta
Korinta, rasul Paulus ndlajahi
panggonan-panggonan sing adoh kuta,
sampèk terus tekan kuta Efése. Nang
kono rasul Paulus kepetuk karo wong
Kristen siji-loro. 2 Wong-wong Kristen
mau ditakoni: “Apa kowé wis nampa
Roh Sutyi dongé kowé dibaptis?”
Saurané wong-wong mau: “Apa kuwi?
Awaké déwé durung tau krungu bab Roh
Sutyi!”
3 Lah rasul Paulus terus takon: “Lo,
lah nèk ngono kowé dibaptis karo
baptisan apa?”

Wong-wong semaur: “Karo baptisané
Yohanes.”
4 Rasul Paulus terus ndunungké:
“Baptisané Yohanes kuwi baptisané
wong-wong sing pada ninggal urip dosa.
Yohanes mulangi wong-wong, supaya
pada pretyaya marang Gusti Yésus, sing
tekané sak mburiné dèkné.”
5 Sakwisé krungu kuwi, wong-wong
mau terus pada njaluk dibaptis ing
jenengé Gusti Yésus. 6 Rasul Paulus
terus numpangi tangan ndongakké
wong-wong mau, terus sakwat wong-
wong dikwasani karo Roh Sutyi, terus
pada ngetokké basa kasukman lan uga
ngetokké tembungé Gusti Allah nganggo
basa sing lumrah. 7 Wong-wong mau
kabèhé ènèng wong rolas.
8 Telung sasi suwéné rasul Paulus
mulangi karo kendel nang sinaguk,
tukar-pikiran karo wong-wong Ju lan
ndunung-ndunungké wong-wong bab
Kratoné Gusti Allah. 9 Nanging ènèng
wong siji-loro sing wangkal ora gelem
pretyaya. Wong-wong kuwi malah
ngolok-olok piwulang Kristen nang
ngarepé wong okèh. Mulané wong-wong
kuwi terus ditinggal lunga karo rasul
Paulus. Wong sing pada pretyaya terus
dikumpulké lan saben dina rasul Paulus
mulang nang panggonan sing lumrahé
dienggo mulang karo Tiranus. 10 Rong
taun suwéné rasul Paulus mulang ngono.
Dadiné wong-wong sing manggon nang
bawah Asia, ya wong Ju lan wong
bangsa liyané, pada krungu pituturé
Gusti Allah.

Lelakoné anak-anaké Sekéfa

11 Gusti Allah nindakké mujijat-mujijat
sing nggumunké banget lantaran rasul
Paulus. 12 Sampèk katyu apa suwèkané
sandangan lungsuran sing dienggo, nèk
ditumpangké wong lara wongé bisa mari
lan demit-demit mbarang ya pada metu
sangka wong lara mau. 13 Lah nang kono
ènèng wong Ju siji-loro sing mlaku-
mlaku nambani wong-wong sing kelebon
demit. Wong-wong kuwi pada njajal
ngetokké demit nganggo jenengé Gusti
Yésus, ngomong ngéné: “Aku nundung
kowé ing jenengé Yésus sing dikabarké
karo Paulus!” 14 Sing nindakké kaya
ngono wong pitu, kabèh anaké Imam
Gedé sing jenengé Sekéfa.
15 Nanging demit-demit mau malah
pada semaur: “Yésus aku kenal, Paulus
aku ya kenal, nanging kowé kuwi sapa?”
16 Wong sing kelebon demit terus
nubruk wong pitu mau sak kuwaté,
sampèk pada kalah kabèh lan kudu
mblayu sangka omah kono, awaké wuda
lan dèdèl-duwèl. 17 Wong-wong Ju nang
kuta Efése kono lan uga wong-wong
bangsa liya sing mèlu agama Ju pada
krungu lelakon mau terus pada wedi
banget. Lantaran kuwi jenengé Gusti
Yésus mundak kesuwur lan diajèni.
18 Okèh wong sing wis pretyaya pada
teka lan ngakoni nang ngarepé wong
okèh bab barang sing ala sing dilakoni.
19 Okèh wong pretyaya sing mbiyèné
nindakké penggawé pepeteng pada
nglumpukké buku-bukuné dadi siji,
terus diobong nang ngarepé wong okèh.
Ajiné buku-buku mau diitung sampèk
ènèng pirang-pirang atus èwu duwit.
20 Lelakon-lelakon kuwi mau marakké
pituturé Gusti Allah tambah sumebar
lan kétok kwasané.

Gègèran nang kuta Efése

21 Sakwisé lelakon kuwi mau kabèh,
rasul Paulus terus nggawé putusan arep
nang Yérusalèm, liwat Masedonia lan
Akaya. Dèkné ngomong: “Nèk aku wis
rana, aku terus arep nang kuta Rum.”
22 Rasul Paulus terus ngongkon kantyané
loro budal ndisik nang Masedonia,
yakuwi Timotius lan Erastus. Rasul
Paulus déwé kèri nang bawah Asia sak
untara.
23 Ya ing wayah kuwi ènèng gègèran
gedé nang kuta Efése, jalaran sangka
mundaké piwulang bab dalané Gusti.
24 Awit ènèng sakwijiné kemasan sing
jenengé Demitrius, sing kerjanané
nggawèni tèmpel-tèmpelan tyilik,
niru tèmpelé déwi Diana. Dagangané
Demitrius mau nekakké rejeki okèh

kanggo wong-wong sing kerjanané
uga nggawé tèmpel-tèmpelan kuwi.
25 Mulané Demitrius mau terus
nglumpukké wong-wong kabèh sing
tunggal kerjanan kuwi, terus ngomong
ngéné: “Para kantya kabèh, kowé ngerti
déwé nèk rejekiné awaké déwé metuné
sangka kerjanané awaké déwé iki. 26 Lah
saiki, dipikir déwé apa sing ditindakké
karo Paulus. Dèkné ngomong nèk
déwa-déwa sing digawé karo tangané
manungsa ora tenan. Paulus malah bisa
narik wong pirang-pirang, ora namung
nang kuta Efése waé, nanging uga mèh
sak bawah Asia kabèh. 27 Mengkono
kuwi ora namung kerjanané awaké
déwé mundur, nanging uga wong-wong
ora bakal nggatèkké menèh marang
tèmpelé Déwi Gedé Diana. Karomenèh,
Déwi Gedé Diana, sing disembah wong
kabèh sak bawah Asia lan sak jagat
kabèh, ora bakal disembah menèh,
jalaran ilang apiké.”
28 Sakwisé krungu tembung kuwi
mau, wong-wong terus pada nesu
kabèh, terus bengok-bengok: “Gedé
banget Déwi Diana, sembahané wong
Efése!” 29 Sak kuta terus gègèr. Wong-
wong terus nyekel Gayus lan Aristarkus,
kantya-kantyané rasul Paulus sangka
Masedonia. Wong loro mau terus disèrèt
nang alun-alun. 30 Rasul Paulus mbarang
arep mbrono, nanging dipenggak karo
para sedulur Kristen nang kono. 31 Para
penggedéné kuta kono, sing wis dadi
kantyané rasul Paulus, uga ngomongi,
supaya rasul Paulus dipenging mbrono.
32 Nang kumpulané wong okèh kuwi
terus rusu banget, ènèng sing ngomong
ngéné, ènèng sing ngomong ngono,
ramé banget, awit okèh wong sing ora
ngerti apa jalarané pada mèlu teka
mbrono. 33 Saiki ènèng wong sing
jenengé Alèksander, dèkné dikongkon
maju nang ngarepé wong-wong mau
kongkon ngomong. Alèksander terus
ngunggahké tangané ngongkon wong-
wong pada meneng, awit dèkné arep
ngekèki katerangan marang wong-wong
mau. 34 Nanging kadung weruh nèk
Alèksander kuwi wong Ju, wong-wong
mau bengok-bengok terus sampèk rong
jam suwéné: “Gedé banget Déwi Diana,
sembahané Efése!”
35 Entèk-entèké sèkrètarisé kuta
kono bisa nentremké wong-wong
mau. Dèkné ngomong ngéné: “Para
sedulur, warga kuta Efése! Kabèh
wong wis ngerti nèk kuta Efése kuwi
wis dipasrahi ngurusi tèmpelé Déwi
Gedé Diana lan uga ngurusi retya sutyi
sing tiba sangka langit. 36 Tak kira ora
ènèng wong sing bisa ngomong nèk ora
ngono. Mulané aku nyuwun marang
kowé kabèh, supaya pada meneng lan
aja grusa-grusu nindakké sing ora-ora.
37 Lah kowé pada nggawa wong-wong
iki mbréné, lah mangka wong-wong
iki ora nyolong apa-apa sangka tèmpel
lan uga ora ngolok-olok marang Déwi
Gedé, sesembahané awaké déwé. 38 Nèk
Demitrius lan kantya-kantyané pada
nduwé kelahan apa arep nyalahké
sapa waé, iku apik, nanging kelahané
kudu digawa nang kruton. Kanggo
prekara-prekara kaya ngono kuwi wis
ènèng dinané déwé-déwé. 39 Nanging
nèk ènèng prekara liyané sing kudu
dirembuk, iku kudu diurus karo
kumpulané wakil rayat miturut wèté
negara. 40 Awit, apa sing mbok lakoni
ing dina iki kenèng diarani gègèran
sing ora apik. Lah sakjané ora ènèng
jalarané blas kanggo gègèran kaya
ngéné iki.” 41 Sakwisé ngomong ngono
kuwi kumpulané wong okèh mau terus
ditutup.

Rasul Paulus lunga nang bawah Masedonia lan negara Grik

20 1 Kadung nang kuta Efése wis
tentrem menèh, rasul Paulus
terus ngumpulké sedulur-sedulur sangka
pasamuan kono. Rasul Paulus ngekèki
pitutur okèh kanggo ngantepké pengandelé
sedulur-sedulur terus pamitan arep
budal nang Masedonia. 2 Rasul Paulus
terus ndlajahi panggonan-panggonan
turut Masedonia kabèh karo mituturi
sedulur-sedulur sing nang kono. Sangka

Masedonia rasul Paulus terus budal nang
negara Grik. 3 Sakwisé nang kono telung
sasi rasul Paulus terus tata-tata arep nang
Siria. Lah kok terus dadakan krungu nèk
wong Ju pada nggawé rantyaman arep
matèni dèkné. Mulané rasul Paulus arep
balik metu Masedonia waé. 4 Rasul Paulus
lunganė dikantyani karo Sopatèr, anaké
Pirus, wong sangka kuta Béréa. Sing mèlu
uga Aristarkus lan Sekundus sangka kuta
Tèsalonika, Gayus sangka kuta Dèrbé,
Timotius lan wong loro liyané sangka
bawah Asia, yakuwi Tikikus lan Trofimus.
5 Wong-wong mau pada budal ndisik lan
arep ngentèni awaké déwé nang kuta Troas.
6 Sak rampungé riyaya Roti tanpa Ragi
awaké déwé numpak prau sangka kuta Filipi.
Let nem dina awaké déwé ketemu karo para
sedulur mau nang kuta Troas. Awaké déwé
terus nang kono seminggu suwéné.

Nang kuta Troas

7 Ing dina minggu awaké déwé ngumpul
mangan bebarengan. Jalaran rasul
Paulus ésuké arep lunga, mulané dèkné
mituturi sampèk tengah wengi. 8 Nang
kamar nduwur sing dienggo kumpulan
awaké déwé ijik ènèng lampuné siji-loro
murup. 9 Lah ènèng sakwijiné botyah enom,
jenengé Etikus, njagong nang jendéla.
Jalaran rasul Paulus sing nggawa pitutur
suwi banget tanpa lèrèn, botyah enom mau
ora kuwat melèk terus keturon nang jendéla
sampèk tiba, telung anda duwuré. Kadung
dijunjung botyahé wis mati. 10 Rasul Paulus
terus medun, ngrungkepi botyahé terus
dirangkul karo ngomong: “Aja pada wedi,
botyahé ijik urip!” 11 Sakwisé kuwi rasul
Paulus terus balik menèh munggah lan
mangan bebarengan. Kadung wis rampung
mangan, rasul Paulus neruské enggoné
nggawa pitutur, sampèk srengéngé njedul.
Dèkné terus budal. 12 Wong-wong pada
bungah nèk Etikus ora sida mati. Botyahé
terus dieterké mulih.

Sangka kuta Troas budal nang kuta Milétus

13 Awaké déwé terus ndisiki numpak
prau budal nang kuta Asus. Nang Asus
rasul Paulus arep mèlu numpak prauné.
Rasul Paulus ngongkon awaké déwé
budal ndisik, jalaran dèkné sing budal
nang Asus arep mlaku waé. 14 Kadung
wis tekan Asus rasul Paulus terus
numpak kapalé. Awaké déwé terus
karo kapalé budal nang kuta Mitiléné.
15 Sangka kana awaké déwé terus
numpak prau menèh lan ésuké tekan
ngarepé pula Kios. Liyané dina awaké
déwé terus ngabrah nang pula Samos
lan let sedina menèh awaké déwé tekan
kuta Milétus. 16 Rasul Paulus ya wis
mikir nèk ora arep mampir nang kuta
Efése, supaya ora kesuwèn nang Asia lan
ndang bisa tekan Yérusalèm, nèk bisa
sakdurungé riyaya Pantékosta.

Rasul Paulus pamitan marang pinituwané pasamuan Efése

17 Mulané sangka Milétus kono
rasul Paulus kongkonan wong ngabari
sedulur-sedulur nang kuta Efése, supaya
pada ngumpulké para pinituwané
pasamuan nang Milétus. 18 Sakwisé
para pinituwa mau teka, rasul Paulus
terus ngekèki pitutur ngéné: “Para
sedulur, kowé weruh déwé enggonku
bebarengan karo kowé suwéné aku nang
tengahmu, wiwit aku teka nang bawah
Asia. 19 Enggonku ngladèni Gusti ya tak
lakoni karo andap-asor lan tak réwangi
nangis-nangis lan ngalami kasangsaran,
jalaran sangka panganiaya sing metu
sangka para wong Ju. 20 Senajan ngono
aku ora tau mangkir nindakké apa waé
sing betyik kanggo kowé. Kabèh wis
tak omongké lan tak wulangké marang
kowé, ya nang ngarepé wong okèh, ya
nang kumpulan nang omah-omahmu.
21 Ya wong Ju, ya wong sing dudu Ju
tansah tak élingké, supaya pada ninggal
klakuan ala lan pada pretyaya lan
masrahké uripé marang Gusti Yésus
Kristus. 22 Lah saiki, manut karepé Roh
Sutyi, aku kudu lunga nang Yérusalèm.
Aku ora ngerti apa sing bakal tak
alami nang kana. 23 Aku namung ngerti
nèk Roh Sutyi wis ngélingké marang
aku, nèk nang saben kuta aku bakal

nandang werna-werna sangsara lan
aku bakal disetrap. 24 Senajan ngono
aku ora perduli bab uripku, janji
aku bisa neruské penggawéanku lan
ngrampungké kuwajiban sing wis
dipasrahké marang aku karo Gusti Yésus,
yakuwi, nggelarké kabar kabungahan
bab kabetyikané Gusti Allah.
25 “Nang tengahmu aku ya wis
ngabarké bab Kratoné Gusti Allah. Saiki
aku krasa nèk aku ora bakal kepetuk
menèh karo kowé kabèh. 26 Mulané saiki
aku ngomong sak beneré marang kowé:
nèk nang tengahmu ènèng wong kesasar,
kuwi dudu salahku. 27 Awit enggonku
mulangi kowé bab kekarepané Gusti
Allah ya wis sak genepé. 28 Mulané,
pada ngati-ati marang awakmu déwé
lan marang wong-wong sing dipasrahké
marang kowé karo Roh Sutyi. Sedulur-
sedulur nang pasamuané Gusti Allah
pada dituntun, awit wis dilabuhi mati
karo Gusti Yésus déwé. 29 Aku ngerti
nèk sakwisé aku lunga bakal ènèng asu
galak okèh sing teka nang tengahmu lan
ora bakal ngéman marang wedus-wedus
mau. 30 Malah bakal ènèng wantyiné
nang tengahmu déwé bakal ènèng wong
siji-loro sing bakal nyimpang sangka
piwulang sing bener lan nyasarké
pasamuan. 31 Mulané para sedulur, pada
sing ati-ati tenan lan pada élinga nèk
sampèk telung taun suwéné aku wis
mulangi kowé siji-siji, awan-wengi ora
lèrèn karo ngetokké eluh.
32 “Lah saiki kowé tak pasrahké
marang kabetyikané Gusti Allah.
Dèkné nduwé kwasa bisa ngantepké
pengandelmu lan ngekèki berkah sing
wis dityawiské kanggo para umaté.
33 Aku ora tau kepéngin nampa banda
apa sandangan sangka sapa waé.
34 Kowé pada weruh déwé enggonku
nggolèk pangan nganggo tanganku
déwé, kanggo nyukupi kabutuhanku lan
kabutuhané kantya-kantyaku. 35 Aku wis
nduduhké marang kowé nganggo patrap
werna-werna, nèk enggoné awaké déwé
mulang marang wong sing ora nduwé
lan wong sing kesusahan kuwi kudu
karo nyambutgawé sing abot. Pada éling
marang tembungé Gusti Yésus: ‘Pawèh
luwih apik tenimbang nampa.’ ”
36 Sakwisé rampung mituturi wong-
wong mau, rasul Paulus terus sedeku
bebarengan karo sedulur-sedulur
kabèh terus pada ndonga. 37 Sedulur-
sedulur pada nangis kabèh, terus pada
ngrangkuli rasul Paulus lan diambungi
bolak-balik. 38 Kabèh pada susah, malah-
malah jalaran rasul Paulus ngomong
nèk ora bakal kepetuk menèh. Wong-
wong terus ngeterké rasul Paulus tekan
prauné.

Rasul Paulus budal nang kuta Yérusalèm

21 1 Sakwisé awaké déwé pamitan
karo para pinituwané pasamuan
nang kuta Efése, awaké déwé terus
ngabrah nang pula Kos. Esuké awaké
déwé terus tekan pula Rodos. Sangka
kono awaké déwé terus nang kuta
Patara. 2 Nang kuta Patara kono ènèng
kapal sing arep budal nang bawah
Fenisia. Awaké déwé mlebu kapal kuwi
terus budal. 3 Sakwisé awaké déwé
weruh pula Siprus, awaké déwé terus
mlaku ngidul nganti tekan bawah
Siria. Nang kuta Tirus awaké déwé
terus medun, awit nang kono kapalé
kudu ngedunké momotané. 4 Nang kuta
Tirus kono awaké déwé kepetuk karo
sedulur Kristen siji-loro. Awaké déwé
terus nginep nang omahé sedulur-
sedulur kuwi nganti seminggu suwéné.
Nang kono Roh Sutyi ngekèki kaweruh
marang sedulur-sedulur, terus pada
menging rasul Paulus, supaya ora budal
nang kuta Yérusalèm. 5 Nanging kadung
wis tekan wayahé awaké déwé ya terus
budal. Para sedulur mau kabèh, sak
anak-bojoné, ngeterké awaké déwé
nganti tekan njabané kuta. Nang pinggir
laut kono awaké déwé terus sedeku lan
ndedonga. 6 Sakwisé pamitan awaké
déwé terus mlebu kapalé lan sedulur-
sedulur mau terus pada mulih.
7 Awaké déwé terus budal nang kuta
Pétolémais. Nang kono awaké déwé

niliki sedulur-sedulur Kristen sing
nang kono lan nginep sewengi. 8 Esuké
awaké déwé budal menèh terus tekan
kuta Sésaréa. Nang kono awaké déwé
nginep nang omahé Filipus sing tukang
nggelarké pituturé Gusti. Filipus kuwi
tunggalé karo sedulur pitu sing mbiyèn
dipilih dadi peladèné pasamuan nang
Yérusalèm. 9 Filipus kuwi nduwé anak
prawan papat sing nduwèni kapinteran
bisa ngetokké tembung-tembung sangka
Gusti. 10 Sakwisé awaké déwé nang
kono ènèng seminggu, terus ènèng nabi
teka sangka Yudéa, jenengé Akabus.
11 Akabus mau marani awaké déwé terus
njikuk sabuké rasul Paulus. Sabuk mau
dienggo nalèni sikil lan tangané dèkné
déwé terus ngomong: “Iki tembungé Roh
Sutyi: wong sing nduwé sabuk iki bakal
dibanda ngéné iki karo wong-wong Ju
nang Yérusalèm lan wong kuwi bakal
dipasrahké marang bangsa liya.”

12 Kadung krungu kuwi, awaké déwé
lan uga sedulur-sedulur kabèh terus
ngomongi rasul Paulus, supaya ora
budal nang Yérusalèm waé. 13 Nanging
rasul Paulus semaur ngéné: “Kenèng
apa kowé kok pada nangis lan ngalang-
alangi aku. Aku ora namung saguh
dibanda nang Yérusalèm, nanging
senajana kudu mati aku saguh nglakoni
kanggo Gusti Yésus.”

14 Awaké déwé wis ora bisa ngendek
rasul Paulus, mulané awaké déwé ya
mung négakké waé karo ngomong:
“Muga karepé Gusti Allah keturutan.”

15 Kadung wis tekan wantyiné, awaké
déwé terus tata-tata, terus budal nang
Yérusalèm. 16 Sedulur Kristen siji-loro
sangka kuta Sésaréa mèlu ngeterké
awaké déwé nang omahé Manason,
awit awaké déwé arep nginep nang
kono. Manason kuwi sedulur sangka
pula Siprus, dadi wong Kristen kawit
wiwitané pasamuan.

Rasul Paulus kepetuk karo Yakobus

17 Dongé awaké déwé teka nang
Yérusalèm, awaké déwé ditampa karo
sedulur-sedulur Kristen kono karo
bungah. 18 Esuké rasul Paulus karo
awaké déwé kabèh terus niliki Yakobus.
Para pinituwané pasamuan kabèh uga
pada teka. 19 Sakwisé mbagèkké sedulur-
sedulur, rasul Paulus terus ngomongké
bab sembarang sing ditindakké karo
Gusti Allah nang tengahé wong sing
dudu Ju lantaran dèkné. 20 Krungu kabar
sangka rasul Paulus bab kuwi mau
kabèh, wong kabèh terus pada memuji
Gusti Allah. Sakwisé kuwi wong-wong
terus ngomong ngéné marang rasul
Paulus: “Sedulur Paulus, iki dirungokké.
Nang kéné ènèng wong Ju pirang-pirang
èwu sing pretyaya marang Gusti Yésus,
nanging uga ya pada netepi wèt-wèté
nabi Moses. 21 Nanging sedulur-sedulur
Kristen kuwi pada krungu kabar, nèk
kowé nang negara liya mulangi wong Ju
kabèh, nèk ora usah nurut wèt-wèté nabi
Moses lan ora usah nyunati anak-anaké
apa nurut adat-tata-tyarané wong Ju.
22 Lah sedulur-sedulur kuwi wis pada
krungu nèk kowé teka. Lah saiki kuduné
kepriyé?

23-24 “Apiké ngéné waé, awaké déwé
nyuwun marang kowé: lah iki ènèng
sedulur papat sing wis ngetokké janji
miturut agama Ju. Kana bareng karo
sedulur papat kuwi nindakké tata-tyara
sesutyi lan mbayar ragaté, supaya
sedulur-sedulur mau bisa nyukur
rambuté. Dadiné tyeta kanggo wong
kabèh, nèk apa sing wong-wong krungu
mauné ora bener, malah wong-wong
pada nitèni déwé, nèk kowé wujuté
netepi wèt-wèté nabi Moses. 25 Bab
kanggo wong-wong Kristen sing dudu
Ju awaké déwé ya wis ngirimi layang
ngomongi bab putusané awaké déwé,
yakuwi, nèk sedulur-sedulur kuwi
dipenging mangan pangan sing wis
dienggo sajèn marang brahala, mangan
getih apa kéwan sing matiné tekekan;
uga dipenging laku bédang.”

26 Esuké rasul Paulus terus ngejèk
wong papat mau lan sakwisé nindakké
sesutyi bebarengan miturut tata-tyarané
wong Ju, terus pada mlebu Gréja Gedé.
Nang kono terus ngomongké sepira

suwéné waktuné sesutyèn lan kurban
sing kudu dipasrahké kanggo wong
siji-sijiné.

Rasul Paulus dityekel nang Gréja Gedé

27 Mèh wis genep pitung dina, tegesé
entèk-entèké wayah sesutyi, terus
ènèng wong Ju siji-loro sangka bawah
Asia weruh rasul Paulus nang Gréja
Gedé. Wong-wong iki terus ngojok-ojoki
wong okèh, supaya nyekel rasul Paulus.
28 Wong-wong Ju sangka Asia mau
pada bengok-bengok ngéné: “Sedulur-
sedulur wong Israèl, nyuwun tulung!
Lah iki wongé sing nang endi-endi
mulangi, supaya wong-wong kabèh
pada nglawan bangsa Israèl lan wèt-
wèté nabi Moses lan uga Gréja Gedé iki.
Lah saiki wong iki malah ngejèk wong
sing dudu Ju digawa mlebu nang Gréja
Gedé lan ngregeti panggonan sing sutyi
iki.” 29 Wong-wong ngomong ngono
kuwi jalaran pada weruh Trofimus,
wong sangka Efése, nang Yérusalèm,
bebarengan karo rasul Paulus. Dadiné
mikir nèk rasul Paulus sing ngejèk
Trofimus mlebu Gréja Gedé.

30 Wong sak kuta terus gègèr lan
kabèh pada gemruduk ngumpul. Rasul
Paulus terus dityekel lan disèrèt metu
sangka Gréja Gedé. Lawangé Gréja Gedé
terus ditutup. 31 Wong-wong ijik arep
matèni rasul Paulus terus kumendané
militèr Rum krungu nèk ènèng gègèran
nang kuta Yérusalèm. 32 Sakwat
kumendané terus teka nang Yérusalèm
nggawa bala ofisir-ofisir lan soldat-
soldat. Kadung pada weruh kumendané
teka karo soldat-soldat mau, wong-wong
Ju terus pada mandek enggoné nggebuki
rasul Paulus. 33 Kumendané terus marani
rasul Paulus lan mréntah ngongkon
ngranté tangané kabèh loro. Sakwisé
kuwi kumendané terus takon marang
wong-wong sing nang kono: “Wong
kuwi sapa lan salahé apa?” 34 Nanging
wong okèh kuwi terus pating brengok,
ènèng sing ngomong ngéné, ènèng sing
ngomong ngono, ramé banget. Entèk-
entèké kumendané ora bisa ngerti apa
jalarané gègèran kuwi. Mulané wongé
terus mréntah kongkon nggawa rasul
Paulus nang panggonané soldat-soldat.
35 Kadung tekan andané panggonan
kono rasul Paulus kepeksa dipanggul,
jalaran wong-wong sing gègèran mau
pada desek-desekan arep nyekel rasul
Paulus. 36 Wong-wong pada bengok-
bengok: “Patèni wong kuwi, patèni wong
kuwi!”

Rasul Paulus ngekèki katerangan

37 Kadung wis arep mlebu nang
panggonané soldat-soldat kono, rasul
Paulus terus ngomong karo kumendané:
“Aku éntuk ngomong setitik?”
Kumendané terus takon: “Apa kowé
bisa ngomong basa Grik? 38 Dadiné kowé
dudu wong Egipte kaé sing durung suwi
waé nggawé ramé-ramé gègèran lan
nggawa bala patang èwu okèhé digawa
nang wustèn?”

39 Rasul Paulus semaur: “Aku iki
wong Ju sing lair nang Tarsus, kuta
sing kesuwur nang bawah Silisia. Aku
nyuwun dililani ngekèki katerangan
marang wong-wong iki!”

40 Kumendané nglilani lan rasul
Paulus terus ngadek nang anda lan
ngunggahké tangané, supaya wong-
wong pada meneng. Kadung wong-wong
wis meneng rasul Paulus terus ngekèki
katerangan marang wong-wong ing basa
Ibrani.

22 1 Rasul Paulus ngomong ngéné:
“Para bapak lan para sedulur
kabèh! Aku nyuwun dirungokké
enggonku arep nduwé omong iki.”
2 Krungu rasul Paulus ngomong basa
Ibrani, wong-wong terus rada anteng.
Rasul Paulus terus molai ngekèki
katerangan ngéné:

3 “Para sedulur, aku iki wong Ju,
lair nang kuta Tarsus nang bawah
Silisia, nanging aku manggon nang
kuta Yérusalèm dadi muridé guru gedé
Gamalièl. Aku diblajari bab wèt-wèté
para mbah-mbahané awaké déwé nganti
jeru. Aku sing ngabekti marang Gusti

Allah ya tenanan, tunggalé waé karo
kowé kabèh. Aku ya pantyèn nglawan
piwulang sing anyar bab Yésus Kristus.
4Mulané wong-wong sing mèlu piwulang
anyar iki tak siya-siya sampèk mati.
Wong-wong kuwi tak tyekel, lanang-
wédok tak lebokké nang setrapan.
5Imam Gedé lan wargané Kruton Agama
kenèng dadi seksi nèk aku ora goroh.
Awit ya wong gedé-gedé iki sing ngekèki
layang marang aku kanggo nyekel wong
Ju nang kuta Damaskus sing pada mèlu
piwulang anyar iki. Dadiné aku dililani
nyekel wong-wong kuwi digawa nang
Yérusalèm supaya pada disetrap."

Rasul Paulus ngomongké bab panggilané sangka Gusti Yésus

6Rasul Paulus neruské tembungé:
"Aku terus budal nang kuta Damaskus.
Kadung wis mèh tekan nggoné, wayah
awan nggentar, lah kok terus dadakan
ènèng pepadang semlorot sangka langit
mblerengi aku. 7Aku terus tiba nang
lemah terus krungu swara ngomong:
'Saulus, Saulus, kenèng apa kowé kok
nyiya-nyiya Aku?' 8Aku terus takon:
'Kowé kuwi sapa Gusti?' Swara mau
semaur: 'Aku iki Yésus wong Nasarèt,
sing mbok siya-siya!' 9Wong-wong
sing mèlu aku ya weruh pepadang
semlorot mau, nanging ora krungu
swara sing ngomong marang aku. 10Aku
terus takon menèh: 'Duh Gusti, aku
saiki kudu nglakoni apa?' Gusti Yésus
semaur: 'Ngadeka lan kana budal nang
kuta Damaskus. Nang kono kowé bakal
diomongi bab sembarang sing dikarepké
karo Gusti Allah lan sing kudu mbok
lakoni!' 11Pepadang sing semlorot mau
terus marakké mripatku lamur. Aku
terus dituntun karo kantya-kantya
mlebu nang kuta Damaskus.
12"Nang kono ènèng wong jenengé
Ananias, wong sing ngabekti marang
Gusti Allah lan nglakoni wèt-wèté nabi
Moses. Wong iki ya diajèni tenan karo
wong Ju kabèh sing manggon nang
Damaskus kono. 13Ananias mau teka
terus ngadek nang ngarepku ngomong:
'Sedulur Saulus, kowé weruha menèh!'
Sakwat aku ya terus bisa weruh menèh
terus aku ndelokké dèkné. 14Ananias
terus ngomong: 'Gusti Allahé mbah-
mbahané awaké déwé wis milih kowé,
supaya kowé ngerti kekarepané Dèkné
lan kenal marang Gusti Yésus, sing
nglakoni kekarepané Gusti Allah. Kowé
bakal krungu swarané Gusti Yésus déwé
ngomong marang kowé. 15Kowé bakal
dadi seksiné, supaya ngabarké marang
saben wong apa sing kowé weruh
lan krungu. 16Saiki kowé aja wedi-
wedi menèh, ngadeka lan kana njaluk
dibaptis, supaya dosamu dingapura
nganggo jenengé Gusti Yésus.'
17"Aku terus balik nang Yérusalèm
lan dongé aku ijik ndonga nang Gréja
Gedé, aku dikèki weweruh karo Gusti
Allah. 18Ing weweruh kuwi Gusti Yésus
ngomong ngéné marang aku: 'Kana
ndang lunga sangka kuta Yérusalèm
kéné, awit wong-wong nang kéné ora
bakal pretyaya marang paseksimu bab
Aku!' 19Aku terus ngomong: 'Gusti,
wong-wong iki lak pada ngerti ta nèk
aku wis ngleboni sinaguk-sinaguk
nyekeli lan nggebuki wong-wong sing
pretyaya marang Kowé?' 20Uga dongé
Stéfanus, sing ngekèki paseksi bab
Kowé dibandemi watu. Aku déwé nang
kono lan setuju marang wong-wong
sing mbandemi watu marang Stéfanus.
Aku malah njaga saliné wong-wong
sing matèni dèkné! 21Nanging Gusti
Yésus ngomong: 'Wis, kana budal, awit
kowé tak kongkon nang tengahé wong-
wong sing dudu Ju, sing adoh-adoh
panggonané!' "
22Tekan semono wong okèh mau pada
meneng ngrungokké tembungé rasul
Paulus. Nanging sakwisé kuwi wong-
wong pada bengok-bengok: "Patèni
waé, patèni waé wong kuwi! Ora pantes
wong kaya ngono urip!" 23Wong okèh
mau pada bengok-bengok karo ngebut-
ngebutké saliné lan nyawurké santi
menduwur. 24Kumendané terus mréntah
ngongkon nyekel rasul Paulus digawa
mlebu lan ditakoni nganggo petyut,

supaya ngerti apa jalarané wong-wong
kok pada pating brengok lan nindakké
sing kaya ngono marang dèkné.
25 Nanging kadung rasul Paulus dibanda
arep dipetyuti, dèkné terus ngomong
marang ofisir sing nang kono: “Apa
kowé éntuk metyuti wong wargané Rum,
tanpaididuduhké salahé ndisik?”
26 Kadung krungu nèk rasul Paulus
kuwi wargané negara Rum, ofisir
mau terus nang nggoné kumendané
ngomong: “Kumendan, kepriyé saiki!
Wong kuwi wargané negara Rum!”
27 Kumendané terus marani rasul
Paulus lan takon: “Apa tenan nèk kowé
kuwi wargané negara Rum?”
Rasul Paulus semaur: “Tenan!”
28 Kumendané terus ngomong: “Aku
bisané nampa layang dadi wargané
negara Rum kuwi jalaran aku mbayar
duwit okèh!”
Rasul Paulus semaur: “Nanging aku
dadi wargané Rum sangka kelairanku.”
29 Soldat-soldat sing arep nakoni
rasul Paulus mau sakwat pada mundur.
Kumendané mbarang, kadung ngerti
nèk Paulus kuwi wargané Rum, terus
wedi, awit dèkné sing ngongkon ngranté
wargané Rum.
30 Nanging kumendané kepéngin
ngerti apa jalarané wong-wong Ju kok
pada ngelahké rasul Paulus. Mulané
ésuké dèkné terus ngumpulké Kruton
Agama. Kumendané terus ngongkon
ngutyuli ranténé rasul Paulus, terus
ngongkon nggawa nang ngarepé kruton
mau.
23
1 Rasul Paulus mandeng marang
para wargané Kruton Agama,
terus ngomong ngéné: “Para sedulur
kabèh, tumekané saiki aku ngladèni
Gusti Allah karo ati resik.” 2 Imam Gedé
Ananias terus ngongkon wong-wong
sing tyedek karo rasul Paulus napuk
dèkné. 3 Rasul Paulus terus ngomong:
“Gusti Allah mesti bakal napuk kowé.
Kowé kuwi témbok watu sing dilabur
putih. Kowé njagong nang kono arep
ngrutu aku miturut wèt-wèté nabi Moses,
nanging kowé déwé ngongkon wong
kongkon napuk aku, kuwi nerak wèt-
wèté nabi Moses.”
4 Wong-wong sing tyedek karo rasul
Paulus ngomong: “Kowé kuwi ngèlèk-
èlèkké marang Imam Gedé sing dipiji
karo Gusti Allah!”
5 Rasul Paulus semaur: “Aku nyuwun
ngapura para sedulur. Aku ora ngerti
nèk wongé Imam Gedé, awit aku ngerti
nèk nang Kitab Sutyi ketulis ngéné:
‘Kowé aja ngèlèk-èlèkké penuntunmu!’ ”
6 Rasul Paulus terus nitèni, nèk para
wargané Kruton Agama sing nang kono
kuwi saloké wong Saduki lan saloké wong
Farisi, mulané dèkné terus ngomong ngéné
marang Kruton Agama: “Para sedulur, aku
iki wong Farisi, semono uga bapakku. Aku
nang kéné dikrutu jalaran aku pretyaya
nèk wong mati mbésuk bakal ditangèkké.”
7 Sakwisé rasul Paulus ngomong ngono,
wong Farisi karo wong Saduki terus molai
bantah-bantahan, sampèk kumpulan mau
terus pisah dadi loro. 8 Wong Saduki kuwi
pretyaya nèk wong mati ora bakal tangi
menèh lan uga ora pretyaya nèk ènèng
mulékat lan roh, nanging wong Farisi
pretyaya bab telung prekara kuwi kabèh.
9 Wong-wong terus pada pating brengok,
selot suwi selot banter. Terus ènèng guru
Kitab siji-loro sangka golongané wong
Farisi pada ngomong: “Wong iki ora salah
apa-apa. Menawa waé roh apa mulékat
tenan sing ngomong marang dèkné!”
10 Sing bebantahan kuwi mundak ramé,
kumendané terus wedi nèk rasul Paulus
sampèk ditarik rana-réné dèdèl-duwèl.
Mulané dèkné terus mréntah soldat-soldat
kongkon nggawa rasul Paulus lunga
sangka kumpulan mau, terus dilebokké
menèh nang panggonané para soldat.
11 Mbenginé Gusti Yésus teka ngadek
nang jèjèré rasul Paulus ngomong: “Atimu
sing kendel terus! Kowé wis ngabarké bab
Aku nang Yérusalèm kéné, mengkono uga
kowé bakal dadi seksiku nang kuta Rum.”

Wong Ju nggawé komplot arep matèni rasul Paulus

12 Esuké wong Ju pada nggawé
komplot arep matèni rasul Paulus.

Wong-wong pada sumpah ora arep
mangan apa ngombé nèk durung matèni
rasul Paulus. 13 Sing nggawé komplot
kuwi ènèng wong patang puluh kliwat.
14 Wong-wong kuwi pada metuki Imam
Gedé lan para pinituwa terus ngomong:
"Awaké déwé wis sumpah bebarengan
ora arep mangan apa ngombé apa waé
nèk durung matèni Paulus. 15 Mulané
awaké déwé nyuwun marang Imam
Gedé lan Kruton Agama ngekèki
layang marang kumendané kuta Rum
lan nyuwun, supaya Paulus digawa
nang nggonmu menèh, étok-étoké arep
ditakoni sing luwih jeru. Lah mengko
sakdurungé Paulus tekan kéné awaké
déwé arep matèni dèkné."
16 Nanging ndilalahé ponakané
rasul Paulus krungu bab iki. Dèkné
terus mlebu nang panggonané para
soldat terus ngomongi rasul Paulus.
17 Rasul Paulus terus nyeluk ofisir
lan nyuwun nggawa ponakané nang
nggoné kumendané, awit dèkné
nduwèni prekara sing kudu diomongké!
18 Ofisir mau terus nggawa ponakané
rasul Paulus nang nggoné kumendané
ngomong: "Paulus sing disetrap kaé
nyeluk aku nyuwun nggawa ponakané
iki nang nggonmu, awit dèkné nduwé
prekara sing kudu diomongké marang
kowé."
19 Kumendané terus nyekel ponakané
rasul Paulus digawa nyingkir, terus
ditakoni: "Apa ta sing arep mbok
omongké marang aku?"
20-21 Botyah enom mau terus ngomong:
"Wong Ju pada nggawé komplot arep
nyuwun marang Bapak kumendan,
supaya Bapak kumendan sésuk nggawa
rasul Paulus nang Kruton Agama, étok-
étoké arep ditakoni sing luwih apik.
Nanging Bapak kumendan aja pretyaya,
awit ènèng wong kliwat patang puluh
arep nyegat rasul Paulus lan wong-wong
iki malah pada sumpah nèk ora bakal
mangan lan ngombé apa-apa nèk durung
matèni rasul Paulus. Rantyaman iki
wis mateng tenan, namung ngentèni
wangsulané Bapak kumendané."
22 Kumendané terus ngomong: "Kowé
aja ngomongi sapa-sapa ya nèk kowé wis
ngomongi aku!" Ponakané rasul Paulus
mau terus dikongkon mulih.

Rasul Paulus diboyong nang kuta Sésaréa

23 Kumendané terus nyeluk ofisir loro
diomongi ngéné: "Dityawiské soldat
rong atus lan uga soldat sing numpak
jaran pitung puluh lan wong rong atus
sing tukang tumbak. Soldat-soldat mau
mengko mbengi jam sanga kudu budal
nang kuta Sésaréa. 24 Uga dityawiské
jaran siji-loro kanggo Paulus. Kowé sing
tanggung jawab bab keslametané Paulus
nganti tekan ngarepé gramang Féliks."
25 Sakwisé kuwi kumendané terus nulis
layang kanggo gramang Féliks sing
uniné ngéné:
26 Layang marang gramang Féliks
sing kajèn, kabar slamet sangka
Klaudius Lisias. 27 Aku ngekèki
krungu nèk wong Ju nyekel wong
iki arep dipatèni. Aku uga ngerti
nèk wong iki wargané negara Rum.
Mulané aku ngalang-alangi kuwi
lan ngongkon soldat-soldat ngluwari
wong iki. 28 Awit aku kepéngin ngerti
apa jalarané wong-wong Ju arep
matèni wong iki, mulané wongé tak
gawa nang ngarepé Kruton Agamané.
29 Aku ngerti nèk prekarané kuwi
bab wèt-wèté agamané wong-wong
kuwi lan Paulus blas ora nglakoni
apa-apa sing marakké dèkné kudu
disetrap apa dipatèni. 30 Kadung aku
éntuk kabar nèk wong-wong Ju pada
nggawé komplot arep matèni dèkné,
aku terus ngongkon wong iki teka
nang nggonmu. Uga wong-wong sing
ngelahké Paulus pada tak kongkon
nang nggonmu nggawa kelahané. Ya
namung semono tembungku.
31 Para soldat terus nuruti apa
préntahé kumendané lan mbengi
kuwi waé nggawa rasul Paulus tekan
kuta Antipatris. 32 Esuké soldat-soldat
sing mlaku terus balik menèh nang
panggonané, nanging soldat-soldat sing

numpak jaran budal terus karo rasul
Paulus. 33 Kadung wis tekan Sésaréa
rasul Paulus terus dipasrahké marang
gramangé, bareng karo layang sangka
kumendan Klaudius Lisias. 34 Sakwisé
gramangé matya layang mau terus
takon marang rasul Paulus dèkné kuwi
wong lairan ngendi. Rasul Paulus terus
ngomong nèk dèkné kuwi sangka bawah
Silisia. 35 Gramangé terus ngomong:
"Prekaramu kuwi arep tak titipriksa
nèk wong-wong sing ngelahké kowé
wis teka." Gramangé terus ngongkon
nglebokké rasul Paulus nang setrapan
nang palèsé ratu Hérodès.

Kelahané wong-wong Ju bab rasul Paulus

24 1 Kadung wis limang dina,
Imam Gedé Ananias teka nang
Sésaréa karo pinituwané bangsa Ju lan
advokat sing jenengé Tèrtulus. Wong-
wong iki mara nang nggoné gramang
Féliks nggawa kelahané. 2 Weruh rasul
Paulus wis ngadep, advokat Tèrtulus
terus ngomong ngéné:
"Bapak gramang sing kajèn, enggoné
Bapak nata negarané awaké déwé
nganggo kaweruh kuwi nekakké
keslametan lan katentreman tenan.
Pantyèn ketara banget kemajuané.
3 Nang endi waé awaké déwé ora lali
ngomongké bab iki lan awaké déwé
maturkesuwun tenan marang Bapak.
4 Supaya ora nganggokké waktuné Bapak
okèh-okèh, aku saiki arep ngomongké
bab kelahané awaké déwé lan aku
nyuwun dirungokké sedilut waé. 5 Kuwi
ngéné: wong iki pantyèn pernyakit
tenan sing nyamari. Dèkné seneng
ngojok-ojoki wong-wong, marakké
gègèran nang tengahé wong Ju lan nang
endi-endi. Wong iki dadi pengarepé
golongané wong Kristen, murid-muridé
Yésus sangka kuta Nasarèt. 6-8 Dèkné
wis ngregeti Gréja Gedé, mulané terus
dityekel karo awaké déwé. Awaké déwé
sakjané arep ngrutu wong iki miturut
wèt-wèté agamané awaké déwé, nanging
kumendan Lisias ngrebut wong iki
sangka tangané awaké déwé lan dèkné
terus ngongkon awaké déwé nggawa
kelahané nang nggoné Bapak. Nèk
wongé mbok takoni, mesti Bapak bakal
weruh déwé nèk kelahané awaké déwé
kabèh bener."
9 Wong-wong Ju sing nang kono uga
pada mèlu ngelahké rasul Paulus lan
mbenerké omongané Tèrtulus.

Tembungé rasul Paulus nang ngarepé gramang Féliks

10 Saiki gramang Féliks ngekèki
kelunggaran marang rasul Paulus
nyauri kelahan kuwi. Rasul Paulus terus
ngomong ngéné:
"Bapak gramang sing kajèn, aku ngerti
nèk Bapak wis pirang-pirang taun
ngrutu wong nang kéné, mulané aku
bakal nyauri prekara iki nang ngarepé
Bapak karo ati sing ayem. 11 Bapak bisa
takon-takon déwé nèk aku teka nang
kuta Yérusalèm arep ngabekti marang
Gusti Allah, wis rolas dina kepungkur.
12 Wong-wong iki ora tau weruh aku
bantah-bantahan karo sapa waé nang
Gréja Gedé, apa ngojok-ojoki wong
marakké nggawé gègèran. Ya ora nang
sinaguk-sinaguk, ya ora nang endi-
endi nang kuta. 13 Wong-wong iki ora
bisa nduduhké salahku. 14 Aku ngakoni
nang ngarepé Bapak, nèk aku pretyaya
marang Gusti Allah sing disembah
karo mbah-mbahanku, miturut sing
diarani 'Piwulang Anyar' karo wong-
wong iki. Kuwi jaréné piwulang sing
klèru. Nanging aku ya pretyaya marang
sembarang sing ketulis nang wèt-wèté
nabi Moses lan uga kitab-kitabé para
nabi. 15 Sakjané ya ora béda blas karo
wong-wong iki, awit aku ya pretyaya
marang Gusti Allah sing wis janji, nèk
kabèh wong mbésuk bakal ditangèkké
sangka pati, ora dadi sebab wong betyik
apa wong ala. 16 Mulané sak bisa-bisaku
aku nglumui supaya atiku bisa resik
slawasé, ya nang ngarepé Gusti Allah,
ya nang ngarepé manungsa.
17 "Jalaran wis suwi banget aku ora
nang kuta Yérusalèm, mulané aku teka

rana arep ngekèki urunan lan masrahké
kurban. 18-19 Ya dongé aku nindakké
kaperluan-kaperluan kuwi, sakwisé
aku nglakoni wisuh sutyi, wong-wong
kuwi nemu aku nang Gréja Gedé. Nang
kono ora ènèng gègèran apa ramé-ramé
blas, malah ing waktu kuwi ora ènèng
wong okèh bebarengan karo aku, kejaba
namung wong Ju siji-loro sangka bawah
Asia. Sakjané wong-wong kuwi sing
kudu ngelahké aku nang nggoné Bapak,
semunggoné aku nduwé salah kepriyé
waé. 20-21 Bèn ngomong apa pada nemu
salah liyané dongé aku dikelahké nang
ngarepé Kruton Agama, kejaba namung
prekara siji iki, yakuwi, jalaran aku
ngomong ngéné: ‘Aku dikrutu jalaran
aku pretyaya nèk wong mati bakal tangi
menèh.’ ”

22 Gramang Féliks sing ngerti okèh
bab piwulang Kristen, nutup kruton
kuwi ngomong ngéné: “Prekara iki arep
tak rampungké nèk kumendan Lisias wis
nang kéné.” 23 Gramangé terus mréntah
marang ofisir sing nyambutgawé
kongkon njaga rasul Paulus, nanging
rasul Paulus dililani mlaku-mlaku lan
kantya-kantyané éntuk ngrumati dèkné.

Rasul Paulus nang ngarepé Féliks lan Drusila

24 Ora let suwi gramang Féliks teka
menèh, nanging saiki karo bojoné sing
jenengé Drusila, wong Ju. Gramang
Féliks terus mréntah kongkon nyeluk
rasul Paulus. Rasul Paulus terus
ngomongké bab pengandel ing Gusti
Yésus. 25 Nanging kadung rasul Paulus
ngomongké bab klakuan sing betyik,
bab ngendek hawané ati lan bab kruton
nang ngarepé Gusti Allah ing entèk-
entèkané jaman, gramang Féliks terus
wedi lan ngomong: “Wis, semono waé,
kana lunga menèh. Suk kapan-kapan
kowé tak tyeluk menèh.” 26 Féliks ajek
nyeluk rasul Paulus kuwi sakjané jalaran
dèkné ngarep-arep dikèki duwit sogokan
karo rasul Paulus.

27 Sakwisé rong taun gramang Féliks
terus diganti karo gramang Pèrkius
Fèstus. Jalaran gramang Féliks kepéngin
dielem karo wong Ju, mulané rasul
Paulus terus diejarké nang setrapan
terus.

Rasul Paulus njaluk digawa nang nggoné ratuné

25 1 Telung dina sakwisé gramang
Fèstus teka nang kuta
Sésaréa kono, dèkné terus budal nang
kuta Yérusalèm. 2-3 Nang kono para
pengarepé imam lan para pinituwané
wong Ju pada nggawa kelahané menèh
bab rasul Paulus. Wong-wong kuwi
pada nyuwun gramang Fèstus ngétokké
kabetyikané lan ngongkon rasul Paulus
teka nang kuta Yérusalèm. Nanging
karepé wong-wong kuwi sakjané arep
nyegat lan matèni rasul Paulus nang
dalan. 4-5 Nanging gramang Fèstus
semaur: “Paulus disetrap nang kuta
Sésaréa lan aku déwé uga bakal balik
mbrana. Apiké para pinituwamu siji-loro
bareng karo aku budal nang Sésaréa
lan nang kana nggawa kelahanmu bab
salahé Paulus.”

6 Sakwisé nang kono namung wolung
dina tekané sepuluh dina, gramang
Fèstus terus balik menèh nang kuta
Sésaréa. Esuké dèkné terus nganakké
kruton lan mréntah kongkon nggawa
rasul Paulus mbrono. 7 Kadung rasul
Paulus wis mlebu nang kruton kono,
wong-wong Ju sing teka sangka
Yérusalèm terus pada ngrubung dèkné
lan nyalahké dèkné karo werna-werna
prekara sing abot banget, nanging ora
bisa ngujutké siji waé. 8 Rasul Paulus
malah ngomong ngéné: “Aku ora
rumangsa salah nerak wèt-wèté nabi
Moses apa pernatané Gréja Gedé apa
nglakoni salah marang ratuné.”

9 Nanging jalaran gramangé kepéngin
disenengi karo wong Ju, mulané dèkné
terus takon marang rasul Paulus: “Apa
kowé gelem digawa nang Yérusalèm lan
tak krutu nang kana?”

10-11 Rasul Paulus malah semaur: “Aku
ngadek nang kéné iki lak wis nang
ngarepé krutoné ratuné Rum, mulané

aku ya njaluk dikrutu nang kéné. Bapak
déwé ngerti nèk aku ora nduwé salah
apa-apa marang wong Ju. Nèk aku nerak
wèt-wèté lan nglakoni sakwijiné prekara
sing marakké aku pantes dipatèni, aku
ya gelem mati. Nanging nèk kelahan-
kelahan kuwi ora bener, ora ènèng wong
sing bisa masrahké aku marang wong-
wong Ju kuwi. Aku nyuwun prekara iki
digawa nang krutoné ratuné Rum waé."
12 Sakwisé gramang Fèstus rembukan
karo advisur-advisuré dèkné terus
semaur: "Kowé njaluk digawa nang
krutoné ratuné Rum, kowé ya bakal
digawa rana."

Rasul Paulus nang ngarepé ratu Agripa lan Bèrniké

13-14 Ora let suwi ratu Agripa lan adiké
wédok sing jenengé Bèrniké teka nang
kuta Sésaréa, arep ngurmat gramang
Fèstus. Sakwisé ratuné nang kono telung
dina, gramang Fèstus terus nggawa
prekara bab rasul Paulus marang ratu
Agripa. Gramang Fèstus ngomong
ngéné: "Nang kéné ènèng wong disetrap,
tinggalané gramang Féliks. 15 Dongé
aku nang Yérusalèm para pengarepé
imam lan para pinituwané bangsa Ju
pada nggawa kelahan marang aku lan
pada nyuwun aku nyetrap wong iki.
16 Nanging wong-wong tak sauri nèk
tyarané wong Rum kuwi séjé lan ora
nampa kelahané wong, tanpa wong
sing disalahké dikèki kelunggaran
adep-adepan karo sing ngelahké lan
mbales kelahané. 17 Kadung wong-wong
sing nggawa kelahan wis teka, aku ora
ngentèni suwi, nanging ésuké aku terus
nganakké kruton lan wong-wong sing
kelah ya pada maju. 18 Wong-wong kuwi
ya terus ngetokké kelahané, nanging
aku ora krungu blas bab tumindak
sing ala, kaya sing tak kira sakdurungé.
19 Sing diomong namung prekara-
prekara bab agamané wong Ju déwé
lan bab sakwijiné wong sing wis mati,
jenengé Yésus, sing miturut Paulus, saiki
ijik urip. 20 Jalaran aku kangèlan sing
arep nggarap prekara iki, mulané aku
terus takon marang Paulus, apa gelem
digawa nang Yérusalèm lan dikrutu
nang kana waé. 21 Nanging Paulus malah
njaluk supaya prekara iki digawa nang
krutoné ratuné Rum lan nyuwun dijaga
terus nganti prekarané dikrutu karo
ratuné. Mulané aku ya mréntah, supaya
Paulus dijaga nganti tekan waktuné
nggawa dèkné nang nggoné ratuné."
22 Ratu Agripa terus ngomong marang
gramang Fèstus: "Aku kepéngin krungu
déwé sangka wong kuwi."
Fèstus semaur: "Sésuk ésuk kowé bisa
krungu."
23 Esuké ratu Agripa lan Bèrniké teka
nang kruton nganggo tyarané kraton,
dietutké para penggedéné ofisir lan
para penggedé liya-liyané sangka kuta
kono. Gramang Fèstus terus kongkonan
nggawa rasul Paulus maju. 24 Fèstus
terus ngomong: "Ratu Agripa lan para
sedulur kabèh sing nang kéné. Ya
iki wongé sing dikelahké karo wong-
wong Ju nang Yérusalèm lan uga nang
kéné. Wong-wong Ju pada bengok-
bengok njaluk wong iki dipatèni waé.
25 Nanging aku ora nemu salah apa-apa
sing marakké wong iki kudu dipatèni.
Lan jalaran dèkné déwé njaluk supaya
prekarané digawa nang krutoné ratuné
Rum, aku ya arep ngongkon nggawa
dèkné nang kuta Rum. 26 Nanging aku
durung éntuk katerangan sing apik lan
aku ya durung nemu salahé sing kenèng
tak enggo jalaran nang sakjeroné
layang sing arep tak kirimké ratuné.
Mulané aku saiki nggawa wong iki nang
ngarepmu kabèh, nanging kaping pisan
marang ratu Agripa, supaya, nèk wis
ditakon-takoni, aku bisa nemu prekara
sing kenèng tak tulis. 27 Awit ora lumrah
nèk aku ngongkon wong setrapan nang
Rum tanpa ndunungké kanti tyeta apa
salahé wongé."

Rasul Paulus nang ngarepé ratu Agripa

26 1 Ratu Agripa terus ngomong
marang rasul Paulus: "Kowé
saiki kenèng mbales kelahanmu!" Rasul

Paulus terus ngunggahké tangané lan
ngomong ngéné:
2 “Duh ratu Agripa, bungah tenan aku
dikèki kelunggaran mbales kelahané
wong-wong Ju bab aku nang ngarepé
ratuné. 3 Aku bungah, jalaran aku
ngerti nèk ratu Agripa ngerti apik bab
adat-tata-tyarané bangsa Ju. Mulané
aku nyuwun tenan, supaya ratu Agripa
gelem ngrungokké tembungku karo
sabar.
4 “Wong Ju kabèh ngerti uripku, awit
kawit tyilikanku aku urip nang tengahé
bangsaku nang Yérusalèm. 5 Wong-wong
wis kenal aku suwi lan nèk gelem bisa
nyeksèni déwé nèk kawit mbiyèn aku
nurut agama temen tenan, ing sakjeroné
golongané para Farisi. 6 Nèk dipikir aku
ngadek nang kéné iki sakjané jalaran
aku pretyaya marang prejanjiané
Gusti Allah marang mbah-mbahané
awaké déwé, nèk Dèkné bakal nangèké
wong mati. 7 Taleré bangsa Israèl rolas
ngarep-arep prejanjian kuwi ndang
bisa keturutan, mulané mbah-mbahané
awaké déwé ya pada ngabekti marang
Gusti Allah awan lan wengi. Lan jalaran
aku uga nduwèni pengarep-arep iki, duh
ratu, aku dikelahké karo wong-wong Ju.
8 Apa jalarané kok wong-wong Ju ora
pada pretyaya nèk Gusti Allah nangèké
Gusti Yésus sangka pati?
9 “Mauné aku déwé ya mikir kudu
ngrusak kabar kabungahan bab Gusti
Yésus sangka Nasarèt. 10 Lan aku molai
karo penggawéan kuwi nang Yérusalèm.
Aku terus njaluk layang pangwasa
marang para pengarepé imam, kanggo
nglebokké wong Kristen pirang-pirang
nang setrapan. Nèk ènèng sing kudu
dipatèni mbarang aku ya mèlu setuju.
11 Ping pira waé aku ngleboni sinaguk-
sinaguk lan meksa wong-wong sing
Kristen supaya ninggal pengandelé.
Sangking sengitku karo wong-wong
kuwi, aku sampèk budal nang kuta-kuta
nang liya negara arep nyekel wong-wong
Kristen kuwi.
12 “Mulané aku terus budal nang
kuta Damaskus, manut kongkonané
lan nggawa layang pangwasané para
pengarepé imam. 13 Lah nanging nang
tengah dalan ing wayah awan nggentar,
duh ratu Agripa, aku dadakan weruh
padang semlorot sangka langit, sing
padangé ngungkuli padangé srengéngé.
Pepadang kuwi nyloroti aku lan wong-
wong sing mèlu aku. 14 Awaké déwé
kabèh tiba nang lemah lan aku terus
krungu swara ing tembung Ibrani
ngomong marang aku ngéné: ‘Saulus,
Saulus, kenèng apa kowé kok nyiya-
nyiya Aku? Kowé nggawé tatuné
awakmu déwé kaya sapi sing nyépak-
nyépak palangé sing digawé ngepluk
kaé.’ 15-17 Aku terus takon: ‘Gusti, kowé
kuwi sapa ta?’ Gusti terus semaur: ‘Aku
iki Yésus, sing mbok siya-siya. Ngadeka.
Aku ngétok marang kowé kuwi awit
Aku arep netepké kowé dadi peladènku.
Kowé bakal dadi seksi marang wong
liyané nèk kowé ing dina iki weruh
Aku lan uga bab prekara liya-liyané
sing mbésuk bakal tak duduhké marang
kowé. Kowé bakal tak luwari sangka
bangsa Israèl lan bangsa liya-liyané lan
saiki kowé tak kongkon marani bangsa-
bangsa kuwi. 18 Kowé bakal melèkké
mripaté lan nuntun wong-wong kuwi
sangka pepeteng marani pepadang,
supaya wong-wong mau utyul sangka
pangwasané Sétan lan mara marang
pangwasané Gusti Allah. Jalaran
pada pretyaya marang Aku, dosané
wong-wong mau bakal tak ngapura lan
wong-wong mau bakal dadi umat sing
tak pilih.’
19 “Ratu Agripa, sakploké kuwi aku
terus manut marang tembung sing tak
tampa sangka swarga kuwi. 20 Aku
terus ndisik déwé nang kuta Damaskus,
sangka kono aku terus nang kuta
Yérusalèm, terus nang bawah Yudéa
kabèh lan uga marang wong-wong
sing dudu Ju. Aku ngabari wong-wong,
supaya pada molai urip sing anyar lan
pada mbalik marang Gusti Allah lan
pada nduwèni klakuan sing tyotyok karo
kauripan sing anyar. 21 Jalaran sangka
kuwi para penuntuné wong Ju terus

nyekel aku, dongé aku nang Gréja Gedé,
tujuané arep matèni aku. [22] Nanging
tekané saiki aku dipageri karo Gusti
Allah, mulané saiki aku ngadek nang
kéné, ngekèki paseksi marang kabèh
wong, sing gedé lan sing tyilik. Sing tak
omong iki tunggalé waé karo sing wis
tau diomongké karo para nabi lan uga
nabi Moses dèk mbiyèn. [23] Nabi Moses
lan para nabi liyané dèk mbiyèn wis
ngomongké nèk Kristus bakal nglakoni
kasangsaran, nanging uga Dèkné bakal
tangi sangka pati sing ndisik déwé lan
bakal ngabarké marang wong Ju lan
sing dudu Ju bab pepadang sing nggawa
keslametan ing uripé manungsa."

[24] Dongé rasul Paulus ijik ngomong
ngono kuwi, gramang Fèstus terus
mbengok: "Paulus, kowé saiki wis édan
tenan! Kowé kuwi kokèhan pangerti,
mulané dadi édan."

[25] Rasul Paulus terus semaur: "Aku
ora édan, bapak gramang. Omongku
kuwi kabèh bener lan pikiranku waras
tenan. [26] Ratu Agripa ngerti kabèh
iki. Karo dèkné aku bisa blaka waé,
awit sembarang kuwi kabèh klakoné
ora ndelik-ndelik! [27] Ratu Agripa apa
pretyaya marang sing ditulis karo
para nabi? Aku ngerti nèk ratu Agripa
pretyaya."

[28] Ratu Agripa semaur: "Apa kowé
mikir nèk gampang waé aku mbok
dadèkké wong Kristen?"

[29] Rasul Paulus terus ngomong: "Aku
kepéngin ndonga marang Gusti Allah,
supaya ora suwi menèh ora namung
ratuné, nanging wong kabèh sing pada
ngrungokké marang aku ing dina iki
bisa kaya aku, kejaba sangka enggonku
diranté iki."

[30] Sakwisé kuwi ratu Agripa lan
gramang Fèstus lan ratu Bèrniké lan
wong kabèh pada ngadek. [31] Dongé
lunga, ratuné lan gramangé pada
guneman: "Wong iki ora nduwé salah
apa-apa sing marakké dèkné kudu
dipatèni." [32] Ratu Agripa terus ngomong
marang gramang Fèstus: "Semunggoné
wong iki prekarané ora njaluk
diunggahké nang nggoné ratu gedé,
saiki dèkné wis bisa metu."

Rasul Paulus budal nang kuta Rum

27 [1] Sakwisé ditetepké nèk awaké
déwé kabèh kudu budal nang
negara Itali, rasul Paulus lan wong
setrapan liyané siji-loro terus dipasrahké
marang Yulius, ofisiré ratuné Rum.
[2] Awaké déwé terus numpak kapal
sangka kuta Aderamitium budal nang
panggonan-panggonan nang bawah
Asia. Aristarkus, sedulur sangka kuta
Tèsalonika nang bawah Masedonia, uga
bareng karo awaké déwé. [3] Esuké awaké
déwé tekan kuta Sidon. Ofisir Yulius
jan apik banget marang rasul Paulus.
Rasul Paulus dililani niliki kantya-
kantyané lan nampa pawèh kanggo
nyukupi kabutuhané. [4] Sangka kono
awaké déwé neruské lakuné. Nanging
jalaran anginé nampek, awaké déwé
kepeksa mlipir karo kapalé sak uruté
pinggiré pula Siprus, sing ora keterak
angin. [5] Awaké déwé enggoné ngabrah
segara metu bawah Silisia lan Pamfili,
terus tekan kuta Mira nang bawah Likia.
[6] Nang kono ofisiré nemu kapal sing teka
sangka kuta Alèksandria. Kapalé arep
lunga nang negara Itali. Awaké déwé
kabèh terus diboyong nang kapal iki.

[7] Pirang-pirang dina awaké déwé
kemampul, kapalé sawangané ora maju
blas. Karo rekasa awaké déwé terus
bisa tekan kuta Knidus. Jalaran anginé
gedé banget, awaké déwé kepeksa metu
kidulé pula Kréta, ngliwati panggonan
sing jenengé Salmuné. [8] Karo rekasa
awaké déwé bisa ngliwati kono lan
entèk-entèké awaké déwé bisa tekan
panggonan sing jenengé Babakan Apik,
tyedek karo kuta Laséa.

[9] Awaké déwé kepeksa lèrèn suwi
nang panggonan kono, awit mlaku terus
nyamari tenan, jalaran dina Pangapuran
Gedé wis kliwat lan saiki wayahé angin
banter lan ombak gedé. Mulané rasul
Paulus terus ngomong ngéné marang
penggedéné kapalé: [10] "Bapak-bapak,
awaké déwé bakal katekan ombak gedé.

Kuwi ora namung nyamari kanggo
kapalé lan momotané, nanging uga
kanggo uripé awaké déwé.” 11 Nanging
ofisiré malah pretyaya marang kapitèné
lan wongé sing nduwé kapalé tenimbang
pretyaya marang tembungé rasul Paulus.
12 Babakan kapal kono pantyèn ora
kepénak kanggo lèrèn ing wayah adem
lan angin banter. Mulané wong sing
nang kapal kono sing okèh pada setuju
nèk budal waé. Karepé bisa tekan Féniks,
sakwijiné babakan nang pula Kréta, sing
adepé ngidul-ngulon lan ngalor-ngulon,
dadi apik kanggo lèrèn suwéné wayah
adem.

Keterak angin banter lan ombak gedé

13 Kadung ènèng angin teka sangka
sebelah kidul wong kabèh mikir nèk
kuwi waktu sing apik kanggo budal
terus. Jangkaré diangkat lan kapalé
terus mlipir tyedek karo pinggiré pula
Kréta. 14 Lah kok terus dadakan waé
ènèng angin banter sangka daratan sing
lumrahé diarani angin “Lor Wétan”.
15 Kapalé katut karo anginé lan jalaran
kapalé wis ora kenèng dilakokké, entèk-
entèké diejarké waé bèn kintir. 16 Awaké
déwé terus kaaling-alingan nang sak
kidulé pula tyilik sing jenengé Kauda.
Karo rekasa awaké déwé bisa nyandak
prauné tyilik. 17 Kuwi terus diunggahké
nang kapal terus ditalèni. Kapalé déwé
ya terus ditalèni mubeng. Jalaran
wedi nèk kapalé mengko kandas nang
panggonan sing tyetèk banyuné nang
Sirté, mulané layaré terus digulung
lan kapalé dikintirké banyu. 18 Anginé
selot suwi selot banter, mulané ésuké
momotané kapal terus dibuwangi
nang laut. 19 Esuké menèh pirantiné
kapal uga molai dibuwangi. 20 Embuh
sepira suwéné awaké déwé ora weruh
srengéngé, apa menèh lintang-lintang.
Anginé lan ombaké ora mandek-mandek.
Entèk-entèké awaké déwé wis ora nduwé
pengarep-arep menèh nèk bakal slamet.
21 Jalaran wong okèh wis suwi ora
mangan, rasul Paulus terus ngadek nang
tengahé wong-wong, terus ngomong:
“Para sedulur, nèk mauné kowé pada
nggugu omongku lan ora lunga sangka
pula Kréta, mesti awaké déwé ora
nemoni karusakan lan kangèlan kaya
ngéné iki. 22 Nanging saiki kowé ya
aja pada susah lan kuwatir, awit ora
ènèng siji waé sing bakal mati. Namung
kapalé sing bakal kelep. 23 Awit wingi
mbengi Gustiku sing tak sembah wis
ngongkon mulékaté teka nang nggonku.
24 Mulékaté ngomong ngéné marang aku:
‘Paulus, kowé aja wedi. Awit kowé bakal
ngadek nang ngarepé ratu gedé nang
Rum. Lan jalaran sangka kowé, Gusti
Allah ngétokké kabetyikané lan ngekèki
slamet marang wong kabèh sing bareng
karo kowé nang kapal.’ 25 Mulané para
sedulur, sing kendel terus, awit aku
pretyaya nèk sembarang bakal mlaku
kaya sing wis diomong karo Gusti Allah
marang aku. 26 Awaké déwé mesti bakal
kandas nang sakwijiné pula.”
27 Mbengi kaping patbelas, dongé
awaké déwé kintir nang mér Adria,
kira-kira tengah wengi, para matrus
mikir nèk wis tyedek karo daratan.
28 Terus pada ngukur jeruné banyuné
nganggo ukuran. Nang kono pada
weruh nèk jeruné banyu ènèng telung
puluh nenem setengah mèter. Ora suwi
menèh terus nguntyalké watu ukurané
menèh, saiki jeruné pitulikur setengah
mèter. 29 Wong-wong mau pada wedi nèk
kapalé nerak watu, mulané terus pada
ngedunké jangkar papat sangka mburi
lan pada ngarep-arep ndang bisa padang.
30 Nanging karepé para matrus mau
arep ninggal kapalé. Prauné tyilik arep
diedunké nang banyu, nanging étok-
étoké arep ngedunké jangkar sing nang
ngarep. 31 Rasul Paulus terus ngomong
ngéné marang ofisiré lan para soldat:
“Nèk matrus-matrus kuwi ora nang kapal
waé, kowé kabèh ora bakal slamet.”
32 Mulané soldat-soldat mau terus ngetok
taliné prauné, prauné terus kejegur nang
segara, terus kintir.
33 Kadung wis padang rasul Paulus
nyuwun wong-wong kabèh, supaya pada
mangan. Rasul Paulus ngomong ngéné:

“Kowé wis patbelas dina ngarep-arep
supaya pada slamet, sampèk ora mangan
apa-apa. 34 Apiké saiki pada mangan
ndisik, awit kowé kudu kuwat, supaya
ora mati.” 35 Sakwisé ngono rasul Paulus
terus njikuk roti, terus nang ngarepé
wong okèh dèkné ndonga nyuwun
berkah. Rotiné dityuwil-tyuwil terus
dipangan. 36 Wong-wong kabèh atiné
krasa kendel menèh terus pada gelem
mangan setitik. 37 Wong-wong sing nang
kapal kono okèhé ènèng wong rong atus
pitung puluh nenem. 38 Sakwisé kabèh
pada mangan warek, wong-wong terus
pada mbuwang gandumé nang segara,
supaya kapalé tambah èntèng.

Kapalé kandas lan rusak

39 Kadung wis awan para matrus
terus pada weruh daratan, nanging ora
ngerti endi. Kono kuwi panggonan teluk,
tegesé lauté mlebu nang daratan setitik.
Wong-wong mikir arep ngandaské
kapalé nang kono waé. 40 Taliné jangkar
terus dipedoti, jangkaré terus dibuwang
nang segara, semono uga taliné sing
dienggo nalèni kemudiné. Layaré prau
terus arep dipasang, supaya anginé bisa
nyurung kapalé mau minggir. 41 Nanging
kapalé terus kandas nang panggonan
sing tyetèk. Kapalé sebelah ngarep terus
ambles-bles, lah sebelah mburi remuk
diantemi ombak gedé banget.

42 Lah saiki para soldat arep matèni
wong setrapan kabèh, supaya ora
minggat ngelangi nang daratan.
43 Nanging kumendané ora nglilani rasul
Paulus dipatèni, mulané soldat-soldat
ya dipenggak penging matèni setrapan-
setrapané. Kumendané terus mréntah
wong-wong sing bisa ngelangi kongkon
pada njegur ndisik lan ngelangi nang
daratan. 44 Lah liya-liyané bèn kintir
tyekelan kayu apa petyah-petyahan
kapal sing kemambang. Mengkono kuwi
kabèh bisa tekan daratan kanti slamet.

Nang pula Malta

28 1 Kadung awaké déwé tekan
daratan kanti slamet, awaké
déwé ngerti nèk pula kuwi pula Malta.
2 Wong-wong sing manggon kono apik
banget enggoné nampa awaké déwé.
Jalaran terus udan lan rasané adem
wong-wong terus nggawé bediyang.
Awaké déwé terus diejèk rono. 3 Rasul
Paulus mèlu nglumpukké kayu-kayu
ditumpuk nang geniné. Lah kok terus
ènèng ula metu sangka kayu-kayu kuwi,
jalaran kepanasen geniné. Ulané terus
nyokot tangané rasul Paulus. 4 Kadung
wong-wong kono mau weruh ulané
gumandul nang tangané rasul Paulus,
terus pada rasan-rasan marang sakpada-
pada: “Wong kuwi mesti tukang matèni
wong, mulané senajan ora mati nang
laut kepriyé-priyé ya bakal mati.”
5 Nanging rasul Paulus ngipatké ulané
terus tiba nang njero geni. Rasul Paulus
ora krasa lara blas. 6 Wong-wong mikiré
tangané rasul Paulus bakal abuh lan
dèkné déwé bakal tiba mati. Nanging
kadung dientèni sampèk suwi weruh
nèk rasul Paulus ora kenèng apa-apa,
wong-wong mau terus mbalik pikirané,
ngomong: “Wong kuwi mesti gusti
allah!”

7 Ora adoh sangka kono ènèng kebon,
sing nduwé Publius, penggedéné pula
kono. Publius nampa awaké déwé apik
lan awaké déwé dadi dayohé nginep nang
omahé telung dina suwéné. 8 Dongé awaké
déwé nang kono bapaké Publius lara panas
lan lara weteng. Rasul Paulus terus mlebu
nang kamaré wongé terus numpangi
tangan ndongakké. Wongé sakwat mari.
9 Wong-wong terus krungu bab lelakon
kuwi, mulané wong-wong nang pula
kono pada nggawa sing lara kabèh nang
nggoné rasul Paulus. Kabèh terus mari.
10 Wong-wong terus pada ngekèki kado
pirang-pirang marang awaké déwé lan
dongé awaké déwé arep budal menèh,
awaké déwé disangoni sembarang sing
dibutuhké karo awaké déwé.

Sangka pula Malta budal nang kuta Rum

11 Sakwisé telung sasi nang pula kono,
awaké déwé terus numpak kapal sing

teka sangka kuta Alèksandria, kapal
sing endas-endasané gambaré déwa
kembar sing jenengé Kastor lan Polus.
Kapal kuwi nang kono sak suwéné
wayah adem. 12 Awaké déwé terus
mandek nang kuta Serakus lan mampir
telung dina nang kono. 13 Sangka kono
awaké déwé terus budal nang kuta
Régium. Esuké terus ènèng angin banter
sangka kidul, mulané let rong dina
awaké déwé terus tekan kuta Putioli.
14 Nang kuta kono awaké déwé kepetuk
karo sedulur-sedulur Kristen. Awaké
déwé terus dikongkon nginep sampèk
seminggu nang kono. Sangka kono
awaké déwé budal nang kuta Rum.
15 Nang kuta Rum kono sedulur-sedulur
Kristen krungu nèk awaké déwé teka.
Wong-wong pada metuk awaké déwé
nang Pasar Apius lan uga nang Trés
Taberné. Kadung rasul Paulus kepetuk
karo sedulur-sedulur mau, dèkné terus
maturkesuwun marang Gusti Allah lan
nampa kekuwatan anyar.

Nang kuta Rum

16 Nang kuta Rum rasul Paulus éntuk
manggon déwé, dijaga soldat siji.
17 Sakwisé kliwat telung dina rasul
Paulus terus ngundang para pengarepé
wong Ju sing manggon nang kono.
Kadung wong-wong wis ngumpul, rasul
Paulus terus ngomong ngéné: "Para
sedulur, senajan aku ora nduwé salah
apa-apa marang bangsané awaké déwé
lan aku ya blas ora nerak adat tata-
tyara tinggalané mbah-mbahané awaké
déwé, nanging aku meksa dityekel nang
kuta Yérusalèm lan dipasrahké marang
wong Rum. 18 Sakwisé wong Rum
nakon-nakoni prekarané lan ora nemu
apa-apa sing bisa marakké aku nampa
setrapan pati, aku terus arep dietyulké.
19 Nanging wong-wong Ju nang kana
ora trima nèk aku dietokké, mulané aku
terus kepeksa nggawa prekara iki nang
kruton gedé, krutoné ratuné nang Rum.
Aku déwé ora bakal nggawa kelahan
apa-apa bab bangsaku. 20 Ya iku jalarané
enggonku ngumpulké kowé kabèh nang
kéné, supaya aku bisa ngomongi kowé
bab iki. Aku diranté iki jalaran aku
pretyaya marang sing diarep-arep karo
bangsa Israèl."
21 Wong-wong Ju mau terus semaur:
"Awaké déwé ora nampa layang apa-
apa sangka Yudéa bab kowé. Uga ora
ènèng wong sapa-sapa sangka kana
sing dikongkon nggawa kabar mbréné
bab bener-oraé. 22 Nanging awaké
déwé kepéngin krungu pinemumu
bab piwulang sing anyar iki, awit
awaké déwé ngerti nèk nang endi-endi
piwulang iki dimungsuh."
23 Wong-wong terus pada nggawé
kangsènan karo rasul Paulus lan
kadung wis tekan dinané wong-wong
mau teka nang omahé rasul Paulus,
nanging saiki wongé okèhé ngungkuli
sing ndisik. Wiwit ésuk tekané soré
rasul Paulus nyritakké lan ndunung-
ndunungké bab Kratoné Gusti Allah.
Nganggo ayat-ayat sangka kitabé nabi
Moses lan kitab-kitabé para nabi, rasul
Paulus ndunung-ndunungké marang
wong-wong kuwi, supaya pada pretyaya
marang Gusti Yésus. 24 Pantyèn ya
ènèng sing pretyaya lan ngakoni nèk
sing diwulangké karo rasul Paulus
kuwi bener, nanging uga ènèng sing
ora gelem pretyaya. 25 Wong-wong
terus mulih sangka kono karo èngkèl-
èngkèlan. Kuwi sakwisé rasul Paulus
ngomong ngéné: "Pantyèn tyotyok
banget tembungé Roh Sutyi sing
dietokké karo nabi Yésaya marang para
mbah-mbahané awaké déwé. 26 Tembung
kuwi uniné ngéné:

'Kana bangsa iki diparani
lan diomongi
nèk bakal ngrungokké,
nanging ora dunung,
bakal ndeleng,
nanging ora weruh.
27 Awit pikirané wong-wong kuwi
ketul,
kupingé wis disumpeli
dadi budek
lan mripaté dieremké
dadi lamur.

Semunggoné ora ngono,
mesti mripaté bisa weruh
lan kupingé bisa krungu
lan pikirané bisa ngerti,
mesti terus pada mara
nang nggonku
lan tak waraské!' "

28 Rasul Paulus terus ngomong
menèh: "Para sedulur, pada ngertia nèk
kabar keslametan sangka Gusti Allah
iki saiki digelarké marang wong-wong
sing dudu Ju lan wong-wong kuwi
pada gelem ngrungokké." 29 Sakwisé
rasul Paulus ngomong ngono kuwi,
wong-wong Ju terus pada lunga karo
èngkèl-èngkèlan.

30 Rong taun suwéné rasul Paulus
manggon nang kuta Rum kono, nang
omah séwan. Sapa waé sing tilik dèkné
nang kono ya ditampa apik. 31 Rasul
Paulus ngabarké bab Kratoné Gusti
Allah lan mulang bab Gusti Yésus
Kristus karo kendel lan ora ènèng wong
sing ngalang-alangi dèkné.

Layangé rasul Paulus marang pasamuan nang kuta Rum

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1-7 Para sedulurku kabèh nang kuta
Rum, iki layang sangka nggonku,
Paulus. Gusti Allah pantyèn trésna
tenan marang kowé kabèh lan manggil
kowé, supaya dadi umaté.

Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus
ngebeki uripmu karo kabetyikané lan
katentremané.

Aku nulis layang iki marang kowé,
jalaran Gusti Yésus, Kongkonané Gusti
Allah, wis miji aku dadi peladèné. Aku
kudu dadi rasulé Gusti Yésus nggelarké
kabar kabungahan sangka Gusti Allah
marang kabèh manungsa. Ing jaman
mbiyèn Gusti Allah wis ngomongké bab
kabar kabungahan iki liwat para nabi
lan ya wis ketulis nang Kitab. Kabar
kabungahan iki ngomongké bab Gustiné
awaké déwé Yésus Kristus, Anaké Gusti
Allah. Sak tyara manungsa Dèkné dadi
turunané ratu Daved. Lan jalaran Gusti
Yésus uripé sutyi sak kabèhé, mulané
sakwisé Dèkné tangi sangka pati, Gusti
Allah ngekèki pangwasa gedé marang
Anaké, supaya ngwasani kratoné. Aku
saiki dadi wakilé Gusti Yésus. Gusti
Allah pantyèn ngekèki penggawéan iki
marang aku, awit Gusti Yésus déwé sing
ngomongi aku. Aku kudu ngomongi
kabèh bangsa sing dudu Ju, supaya
pada pretyaya lan pada manut marang
Kristus. Kuwi pantyèn Kristus déwé sing
ngongkon aku. Lan kowé sing manggon
nang kuta Rum, kowé mbarang kudu tak
omongi nèk Gusti Yésus Kristus manggil
kowé supaya dadi anaké.

Rasul Paulus kepéngin niliki sedulur-sedulur nang kuta Rum

8 Para sedulur, aku pantyèn
maturkesuwun marang Gusti
Allah enggoné Gusti Yésus Kristus
nyambutgawé ing uripmu. Awit nang
endi waé wong-wong pada ngomongké
bab pengandelmu. 9 Aku ora goroh para
sedulur, Gusti Allah dadi seksiku. Dèkné
sing tak sembah lan tak labuhi sak atiku,
awit aku nggelarké kabar kabungahan
bab Anaké. Gusti Allah déwé ngerti
nèk aku ora tau lali ndongakké kowé
kabèh. 10-11 Aku pantyèn ajek ndonga,
supaya Gusti Allah ngekèki kelunggaran
marang aku ndang bisa niliki kowé, awit
aku jan kepéngin tenan kepetuk karo
kowé. Menawa aku bisa ngedum berkah
kasukman marang kowé lan menawa
aku bisa nambah-nambahi pengandelmu
marang Gusti. 12 Tegesé para sedulur,
aku pretyaya nèk awaké déwé bisa
mbangun pengandelé sakpada-pada,
aku kebangun sangka pengandelmu lan
kowé kebangun sangka pengandelku.

13 Tenan para sedulur, kowé kudu
ngerti nèk jalaran sangka kuwi wis
ping pira waé aku wis arep budal
nang nggonmu, nanging tekané saiki
alangané wis ènèng waé, dadiné durung
bisa keturutan. Karepku para sedulur,
kaya enggonku nggelarké pituturé
Gusti nang tengahé bangsa liya-liyané,
semono uga aku bisa nyambutgawé
lan ngetokké woh nang tengahmu.
14 Aku iki rumangsa nduwèni penjawab
marang kabèh bangsa, mulané aku
kudu nggelarké pituturé Gusti marang

wong sing ngomong Grik sing manggon
nang kuta, uga marang wong sing ora
ngomong Grik sing manggon nang
kebonan, marang wong sing sekolah
lan uga marang wong sing ora sekolah.
15 Yakuwi jalarané aku kepéngin ndang
teka nang nggonmu nang kuta Rum,
supaya aku bisa nggelarké pituturé Gusti
nang kono.

Pangwasané kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus

16 Awit para sedulur, aku blas ora isin
nggelarké kabar kabungahan bab Gusti
Yésus Kristus, jalaran kabar kabungahan
iki gedé banget kwasané. Ya kabar
kabungahan iki sing dikanggokké
karo Gusti Allah kanggo nylametké
kabèh wong sing pretyaya, nomer siji
kanggo bangsa Ju, nanging uga kanggo
bangsa liya-liyané. 17 Kenèng apa aku
kok ngomong ngono para sedulur?
Awit kabar kabungahan iki ndunungké
marang awaké déwé, nèk kawit mbiyèné
manungsa bisané ketampa karo Gusti
Allah namung nèk gelem pretyaya lan
njagakké marang Dèkné. Wujuté ya wis
ketulis nang Kitab uniné ngéné: “Wong
sing wis ketampa karo Gusti Allah uripé
kudu njagakké marang Gusti Allah.”

Salahé manungsa

18 Para sedulur, aku kuwi mau
ngomong nèk Gusti Allah nylametké
wong sing pretyaya marang Dèkné.
Kenèng apa kuwi kok penting banget?
Iki penting banget, jalaran awaké déwé
kudu ngerti nèk Gusti Allah nesu tenan
marang manungsa. Gusti Allah bakal
nyetrap kabèh wong sing ora ngajèni
marang Dèkné lan sing nggawé ala
marang liyané. Wong sing nglakoni
ala kuwi sakjané namung ngalang-
alangi wong liyané, marakké liyané ora
bisa mangertèni Gusti Allah kaya sak
wujuté. 19 Para sedulur, sakjané kabèh
wong bisa mangertèni bab Gusti Allah
kaya sak mestiné, awit Gusti Allah
déwé wis nduduhké lan ndunungké
marang manungsa. 20 Wujuté kawit
mbiyèn-mbiyèné, dongé Gusti Allah
nggawé langit lan bumi, semunggoné
manungsa gelem nyawang lan mikir
bab sembarang sing digawé karo Gusti
Allah, mesti barang loro iki manungsa
bisa dunung, yakuwi, nèk Gusti Allah
langgeng pangwasané lan nèk Dèkné
wujut Gusti Allah tenan. Dadiné
manungsa ora nduwé jalaran kanggo
nutupi salahé. 21 Karomenèh para
sedulur, senajan manungsa ngerti nèk
Gusti Allah kuwi langgeng kwasané,
nanging ora pada gelem memuji lan
maturkesuwun marang Dèkné. Malah
pada mblarah ora nggenah pikirané,
marakké pada bingung karepé, awit
peteng atiné. 22 Rumangsané wong
ngerti, nanging malah mundak bodo.
23 Mulané ora pada nyembah Gusti
Allah sing langgeng, nanging malah
pada nyembah retya-retya sing rupa
manungsa sing mati, apa manuk, apa
kéwan sing sikilé papat, apa kéwan sing
mbrangkang.
24 Lan jalaran manungsa mundak bodo
lan pada nglakoni sing ora nggenah
ngono, mulané terus pada dipasrahké
marang pangwasané kesenengan rusu
karo Gusti Allah. Dadiné pada nglakoni
sing ora pantes karo awaké sakpada-
pada. 25 Wong-wong kuwi nggugu
barang sing goroh, barang sing bener
bab Gusti Allah malah ora pada gelem
pretyaya. Mulané terus nyembah lan
ngajèni marang barang-barang gawéané
Gusti Allah, ora nyembah marang Gusti
Allah déwé, sing nggawé sembarang lan
sing kudu dipuji slawasé. Amèn.
26 Para sedulur, jalaran sangka
klakuan sing kaya ngono kuwi,
manungsa dietyulké karo Gusti Allah,
supaya pada nuruti kesenengané daging
sing ora pantes. Mulané sing wédok-
wédok ora pada nglakoni sing lumrah
menèh, nanging sing ora lumrah. Ora
pada nggolèk gandèngan karo wong
lanang, nanging wong wédok malah
gandèngan karo wong wédok. 27 Semono
uga sing lanang-lanang. Ora gandèngan
karo wong wédok menèh kaya sak

lumrahé, ora, nanging wong lanang
malah ketarik atiné karo tunggal wong
lanang lan pada nglakoni sing ora
pantes. Mulané ya pada nampa upah
sing tyotyok karo klakuané.
28 Lan menèh para sedulur, jalaran
wong-wong kuwi blas ora merlokké
supaya bisa kenal marang Gusti Allah,
mulané ya diejarké karo Gusti Allah,
bèn pada nuruti angen-angené sing
mblarah-mblarah ora nggenah. Mulané
ya pada nglakoni sembarang sing ora
apik. 29-30 Atiné wis kebek karo angen-
angen sing ora bener, karo barang ala,
laku bédang lan hawa srakah. Seneng
nggawé ala, seneng sengit, mematèni
lan tukaran. Seneng ngapusi liyané lan
seneng nggawé larané ati liyané. Seneng
nyatur lan ngundat-undat liyané. Pada
sengit marang Gusti Allah, sombong,
gemunggung lan kurang-ajar. Nèk arep
nggawé ala akalé wis ènèng waé. Karo
wong tuwa wis ora ngajèni blas. 31 Ora
nduwèni kadunungan lan ora kenèng
dijagakké. Ora nduwé seneng karo
seduluré déwé lan ora nduwé melas
blas karo liyané. 32 Wong-wong kuwi
sakjané ngerti nèk Gusti Allah ngupahi
pati marang wong sing nglakoni kaya
ngono kuwi, nanging ora pada wedi blas,
malah pada ngelem liyané sing nglakoni
kaya ngono.

Gusti Allah nyetrap sak beneré

2 1 Para sedulur, kowé mesti setuju
nèk Gusti Allah nyetrap wong
sing nglakoni ala kuwi. Menawa kowé
mikir nèk kowé déwé ora nglakoni kaya
ngono. Saiki aku ngomong marang kowé
kabèh sing pada mikir ngono kuwi:
Gusti Allah uga bakal nyetrap kowé.
Awit nèk kowé mbenerké Gusti Allah
nèk Dèkné nyetrap wong liyané, kowé
uga mbenerké Gusti Allah nèk Dèkné
nyetrap awakmu déwé. Awit kowé sing
pada nyalahké liyané, kowé déwé uga
nglakoni prekara-prekara sing ala kuwi.
2 Para sedulur, awaké déwé ngerti nèk
Gusti Allah nyetrap wong sing nglakoni
ala kuwi miturut sak beneré. 3 Mulané
aja mikir nèk kowé bisa nglungani
setrapané Gusti Allah, kowé kuwi sing
pada nyalahké liyané, nanging kowé
déwé nglakoni ala. 4 Apa kowé malah
ora kudu bungah nèk Gusti Allah
ngétokké katrésnané, kesabarané lan
kawelasané marang kowé. Apa kowé ora
dunung nèk Gusti Allah durung nyetrap
kowé, jalaran Dèkné ngentèni, supaya
kowé pada ngrumangsani salahmu lan
ninggal klakuan sing ala. 5 Nanging para
sedulur, kowé malah pada ndablek lan
ora gelem malih klakuané. Kowé malah
pada nambahi nesuné Gusti Allah lan
nggedèkké setrapanmu mbésuk nèk
Gusti Allah bakal ngrutu kabèh wong
kaya sak beneré. 6 Awit Gusti Allah
bakal ngrutu kabèh wong miturut sing
dilakoni déwé-déwé. 7 Tegesé, wong
sing temen nglakoni sing betyik, jalaran
kepéngin disenengi lan dielem karo
Gusti Allah lan jalaran kepéngin nduwé
urip sing ora ènèng matiné, wong sing
kaya ngono kuwi bakal dikèki urip
langgeng karo Gusti Allah. 8 Nanging
wong sing srakah lan ora perduli
marang liyané, wong sing ora gelem
nggugu marang pitutur sing bener bab
Gusti Allah, nanging malah pada seneng
nggawé ala marang liyané, wong kaya
ngono kuwi bakal nampa setrapan sing
nggilani sangka Gusti Allah. 9 Sapa
wongé sing nglakoni sing ala kaya ngono
kuwi, ngertia nèk bakal ngrasakké
kangèlan lan kasangsaran, ora dadi
sebab wong Ju apa wong bangsa liyané.
10 Nanging sapa sing nglakoni sing
betyik, Gusti Allah bakal seneng lan
ngelem marang wong kuwi lan bakal
dikèki katentreman, uga ora dadi sebab
wong Ju apa wong bangsa liya. 11 Awit
para sedulur, mbésuk nèk Gusti Allah
ngrutu manungsa, Dèkné ora bakal
pilih-sih.
12 Para sedulur, saiki arep tak
dunungké menèh kenèng apa Gusti
Allah kok bakal ngrutu manungsa
miturut sing dilakoni déwé-déwé. Awit,
bener wong sing dudu bangsa Ju ora
ngerti marang wèt-wèté Gusti Allah

sing tekané liwat nabi Moses, nanging
nèk wong-wong kuwi nglakoni ala ya
bakal disetrap tanpa nganggokké wèté
nabi Moses. Lah wong bangsa Ju sing
ngerti wèt-wèté nabi Moses, nèk wongé
nglakoni ala ya bakal disetrap miturut
wèt-wèté nabi Moses. 13 Dadiné para
sedulur, wong sing ditampa karo Gusti
Allah kuwi ora wong sing namung ngerti
marang wèté Gusti Allah liwat nabi
Moses, ora, nanging wong sing nglakoni
apa sing diwulangké ing wèt-wèté nabi
Moses. 14 Awit bener wong sing dudu
bangsa Ju ora nduwèni lan ora ngerti
marang pitutur sing diwulangké ing wèt-
wèté nabi Moses, nanging nèk wongé ing
atiné nduwèni kadunungan lan wongé
nglakoni sing betyik, wujuté wongé ya
nglakoni wèt-wèté nabi Moses, awit ing
atiné wongé nduwèni kadunungan bab
ala lan betyik. 15 Klakuané wongé kuwi
nduduhké nèk apa sing diwulangké
ing wèt-wèté nabi Moses wis ketulis
ing atiné. Dadiné swarané atiné wongé
sing ngrutu wongé. Nèk wongé nggawé
betyik, swarané atiné sing mbenerké,
nèk nggawé ala, swarané atiné ya
nyalahké. 16 Para sedulur, manut kabar
kabungahan sing tak gelarké, ya kaya
ngono kuwi mbésuk bakalé ing dinané
nèk Gusti Allah bakal ngongkon Gusti
Yésus Kristus ngrutu manungsa. Dèkné
ngerti angen-angené manungsa, semono
uga sembarang sing didelikké ing atiné.

Wong Ju lan wèt-wèté nabi Moses

17 Para sedulur, lah saiki kowé déwé
kepriyé. Kowé bungah nèk kowé wong
Ju, awit kowé nduwé wèt-wèté nabi
Moses. Kowé nduwèni rumangsa nèk
Gusti Allah miji kowé, ora bangsa liyané.
18 Kowé rumangsa ngerti kekarepané
Gusti Allah lan sangka wèt-wèté nabi
Moses kowé bisa mangertèni apa sing
apik déwé. 19 Kowé nganggep dadi
penuntuné sing lamur, dadi pepadangé
sing nang pepeteng. 20 Kowé uga
rumangsa bisa mbenerké sing klèru
pikirané lan rumangsa dadi guruné
anak-anak. Pantyèn, kowé bungah nèk
kowé nduwé wèt-wèté nabi Moses, wèt-
wèt sing ngekèki sak ènèngé kaweruh
lan sak ènèngé pitutur sing bener
marang kowé. 21 Kowé pada mulangi
wong liya, lah kenèng apa kowé kok ora
mulangi awakmu déwé? Kowé ngomong:
“Aja nyolong,” lah kenèng apa kowé
déwé kok nyolong? 22 Kowé mulangi:
“Aja laku bédang,” lah kenèng apa kowé
déwé kok laku bédang? Jaréné kowé
sengit marang brahala, lah kenèng apa
kowé kok nyolongi sangka omah-omahé
sembahan brahala? 23 Kowé sombong,
jalaran kowé nduwèni rumangsa nèk
kowé sing dipasrahi wèt-wèté Gusti
Allah, nanging kowé déwé pada mirang-
mirangké Gusti Allah, jalaran kowé
pada nerak wèt-wèt kuwi. 24 Wujuté ya
wis ketulis nang Kitab sing uniné ngéné:
“Jalaran sangka klakuanmu jenengé
Gusti Allah kewirang-wirang nang
tengahé bangsa sing dudu Ju.”

25 Para sedulur, aku kepéngin
ndunungké kowé bab iki: enggonmu
pada nglakoni sunat kuwi namung
ènèng ajiné, nèk kowé uga pada netepi
wèt-wèté nabi Moses. Tegesé, nèk kowé
ora netepi wèt-wèt kuwi, enggonmu
nglakoni sunat kuwi ora kanggo gawé.
26 Nanging, senajana wong sing dudu Ju
ora nglakoni sunat, namung nglakoni
apa sing diwulangké ing wèt-wèt mau,
lah kuwi kanggo Gusti Allah dadi kaya
wong sing nglakoni sunat. 27 Dadiné,
wong sing dudu Ju sing ora sunat
malah bakal nyalahké kowé sing pada
sunat, jalaran kowé pada nerak wèt-
wèté nabi Moses. Awit wong-wong kuwi
senajan ora sunat, nanging malah pada
nglakoni kekarepané Gusti Allah kaya
sing ketulis ing wèt-wèté nabi Moses.
28 Tyekaké rembuk para sedulur, sapa
ta sing kenèng diarani wong Ju tenan.
Lan sapa ta sing tenan kenèng diarani
wong nglakoni sunat? Ora wong Ju sing
sangka lairané lan ora wong sing sunat
kulité, ora. 29 Wong Ju sing tenan kuwi
wong sing dadi wong Ju ing atiné, wong
sing nuruti kekarepané Gusti Allah. Lan
wong sing sunat tenan kuwi ya wong

sing sunat ing atiné, sing disunati karo
Roh Sutyi, ora wong sing sunat manut
tulisané wèté nabi Moses. Dadiné ya
wong sing dadi wong Ju ing atiné lan
wong sing sunat ing atiné sing nampa
pengaleman sangka Gusti Allah déwé,
ora sangka manungsa.

3 [1] Tibaké para sedulur, apa ya
ènèng gunané dadi wong Ju nèk
dipadakké karo bangsa liya-liyané
lan nglakoni sunat iku apa ya ènèng
perluné? [2] Miturut pinemuku para
sedulur, gunané okèh banget. Sing
penting déwé ya iki: Gusti Allah
masrahké pituturé marang bangsa Ju.
[3] Lah nanging terus kepriyé? Wujuté
ènèng wong Ju sing senajan nduwèni
pituturé Gusti Allah, nanging meksa ora
manut marang pitutur kuwi. Apa kuwi
ora tandané nèk Gusti Allah ora kenèng
dijagakké. [4] Blas ora para sedulur, awit
Gusti Allah kuwi kenèng dijagakké
terus, senajan manungsa goroh bab
Gusti Allah. Wujuté nang Kitab ya ènèng
tulisan sing uniné ngéné:

“Dadiné ketara Gusti,
nèk tembungmu kabèh bener
lan senajana Kowé disalahké
kepriyé waé,
bakal ketitik
nèk Kowé bener terus.”

[5] Dadiné apa ya ora bener nèk jalaran
sangka klakuané wong Ju sing ora
temen, malah bisa ketara banget nèk
Gusti Allah temen terus? Apa Gusti
Allah ora klèru nèk Dèkné nyetrap
awaké déwé? (Aku iki sakjané namung
niru omongané wong-wong.) [6] Blas ora
para sedulur, Gusti Allah ora klèru!
Lah semunggoné Dèkné klèru, kepriyé
Dèkné bisané ngrutu manungsa?

[7] Lan menèh para sedulur,
semunggoné beneré Gusti Allah kétoké
sangka gorohku, lah kenèng apa
gorohku kok disalahké? Kenèng apa
aku kok dianggep wong dosa? [8] Nèk
pantyèn ngono tenan, awaké déwé
luwung ngomong ngéné waé: “Hayuk
pada nglakoni ala waé, supaya sing apik
bisa metu.” Pantyèn aku iki diarani karo
wong-wong, jaréné aku mulangi pitutur
sing kaya ngono lan aku jan isin tenan.
Nanging pada ngertia para sedulur,
Gusti Allah bakal nyetrap wong-wong
kuwi kaya sak mestiné, ya wong-wong
kuwi sing pada nglakoni dosa, mikiré
supaya kabetyikané Gusti Allah bisa
kétok.

Wong kabèh dosa

[9] Para sedulur, apa aku iki ngomong
nèk awaké déwé iki wong Ju sing apik
déwé, ngungkuli bangsa liya-liyané?
Blas ora! Aku malah wis ndunungké nèk
wong Ju kuwi tunggalé waé karo wong
sing dudu Ju, kabèh wis dikwasani dosa.
[10] Bab iki nang Kitab wis ketulis ngéné:

“Ora ènèng wong siji waé sing bener.
[11] Ora ènèng sing ngerti
apa kepéngin ngerti
marang kekarepané Gusti Allah.
[12] Kabèh wis pada ninggal Gusti Allah
lan ora kanggo gawé apa-apa.
Ora ènèng siji waé
sing nggawé kabetyikan.
Siji waé ora.
[13] Telaké kaya kuburan menga
lan ilaté pinteré éram-éram
nèk ngapusi wong.
Lambéné kaya ènèng ratyuné,
karo tembungé pada ngembrukké
lan ngrusak uripé liyané.
[14] Tyangkemé kebek karo tembung ala,
seneng mujèkké alangan marang
liyané.
[15] Gampang nèk ndadèkké sangsarané
lan matèni wong liyané.
[16] Nang endi waé sing ditekani
mesti ninggal tipak karusakan
lan kasangsaran.
[17] Urip katentreman
ora pada ngerti blas.
[18] Marang Gusti Allah
wong-wong iki
jan ora nduwé wedi blas.”

[19] Para sedulur, saiki awaké déwé
dunung nèk sembarang sing diomong
ing wèt-wèté nabi Moses kuwi ya kanggo
wong-wong sing pada nduwèni wèt-
wèt kuwi, ya awaké déwé iki wong Ju.

Dadiné ora ènèng sing bisa nglakoni
ala terus ngomong nèk ora ngerti nèk
sing dilakoni kuwi ora apik. Mengkono
kuwi dadiné ènèng beneré nèk kabèh
wong sak jagat, tegesé wong Ju lan sing
dudu Ju, kudu asok penjawab marang
Gusti Allah. 20 Wong urip ora ènèng siji
waé bisa ketampa Gusti Allah jalaran
nglakoni wèt-wèté nabi Moses. Nanging
wèt-wèt kuwi namung kanggo nduduhké
nèk manungsa wis nglakoni dosa.

Gusti Allah gelem nampa manungsa

21 Nanging saiki Gusti Allah wis
nggawé dalan liyané kanggo awaké
déwé, dalan sing marakké awaké
déwé bisa ketampa Dèkné. Iki ora
lantaran netepi wèt-wèté nabi Moses,
ora, nanging lantaran dalan sing anyar,
senajan mbiyèn nabi Moses lan nabi
liya-liyané ya wis ngomongké bab dalan
iki. 22 Saiki awaké déwé bisané dianggep
bener lan ketampa karo Gusti Allah
ya namung nèk awaké déwé pretyaya
marang Gusti Yésus Kristus. Kabèh
wong bisa nampa keslametan, nèk gelem
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus,
awit Gusti Allah ora mbédak-mbédakké,
ora dadi sebab wong Ju apa bangsa liya.
23 Kenèng apa aku kok bisa ngomong
ngono para sedulur. Awit kabèh wong
wis tiba ing dosa lan jalaran kabèh
namung nuruti karepé déwé, Gusti
Allah blas ora kétok apiké sangka uripé
manungsa. 24 Nanging Gusti Allah meksa
gelem nganggep manungsa bener lan
gelem nampa manungsa, nèk gelem
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus,
sing wis nebus dosané manungsa.
Mengkono kuwi Gusti Allah ngujutké
kawelasané lan kabetyikané marang
manungsa, sing sakjané kudu disetrap.
25 Nanging Gusti Allah wis ngongkon
Gusti Yésus Kristus nglakoni pati,
nyangga setrapané manungsa, supaya
manungsa bisa diluwari sangka nesuné
Gusti Allah lan bisa nampa pangapura
sangka Gusti Allah. Getihé Gusti Yésus
Kristus tumètès dongé Dèkné mati lan
sapa sing pretyaya nèk getih tumètès
kuwi kanggo nglabuhi manungsa, wong
kuwi mesti bakal nampa pangapura lan
bisa nitèni nèk Gusti Allah nindakké
sing bener. Awit ing jaman sing
wis kliwat Gusti Allah ora nyetrap
manungsa, jalaran Dèkné kepéngin
ngétokké kesabarané. 26 Nanging saiki
wis tekan wantyiné Dèkné nyetrap
kabèh manungsa, jalaran sangka dosané,
tegesé, uga manungsa sing ing jaman
sing wis kliwat disabari. Saiki bisa
kétok nèk Dèkné nindakké sing bener.
Lan Dèkné uga nampa kabèh wong sing
pretyaya marang Gusti Yésus, dianggep
bener.
27 Dadiné para sedulur, apa sing arep
dienggo pamèran karo awaké déwé?
Blas ora ènèng. Lah apa sing marakké
manungsa bisa ketampa karo Gusti
Allah? Apa jalaran sangka nglakoni
wèt-wèté nabi Moses? Ora, nanging
manungsa bisané dianggep bener lan
ketampa karo Gusti Allah namung
jalaran sangka pretyaya. 28 Dadiné
tyekaké rembuk para sedulur, manungsa
bisané ketampa karo Gusti Allah
namung jalaran sangka pretyaya marang
Gusti Yésus Kristus, ora jalaran sangka
netepi wèt-wèté nabi Moses. 29 Apa
Gusti Allah kuwi namung Gusti Allahé
wong Ju? Apa dudu Gusti Allahé bangsa
liya uga? Mesti ya ta! 30 Awit para
sedulur, Gusti Allah wujuté ya namung
siji. Dèkné nampa manungsa namung
lantaran pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus, wong Ju lan wong sing dudu Ju
tunggalé waé. 31 Lah menawa kowé terus
ngomong: tibaké wèt-wèté nabi Moses
wis ora dikanggokké menèh? Ora ngono.
Nèk awaké déwé pretyaya marang Gusti
Yésus Kristus, awaké déwé malah netepi
wèt-wèt kuwi.

Bapa Abraham ketampa jalaran sangka pengandelé

4 1 Para sedulur, saiki awaké déwé
wis ngerti nèk Gusti Allah nampa
manungsa jalaran sangka pengandelé,
ora jalaran sangka enggoné netepi wèt-
wèt lan pernatan. Lah kepriyé ya karo

Bapa Abraham, mbah-mbahané awaké
déwé? ²Semunggoné Bapa Abraham
ketampa karo Gusti Allah jalaran
sangka prekara-prekara sing ditindakké
dèkné, ya ènèng beneré dèkné nduwé
jalaran kanggo pamèr. Nanging dèkné
ora bisa mamèrké apa-apa marang Gusti
Allah. ³Wujuté nang Kitab wis ketulis
ngéné: "Abraham pretyaya marang
Gusti Allah lan jalaran sangka pretyaya,
Abraham ditampa karo Gusti Allah, dadi
wong sing nglakoni kekarepané Gusti
Allah." ⁴Wong sing nyambutgawé ya wis
sak mestiné nèk nampa bayaran, iku
upahé enggoné nyambutgawé, dudu
pawèh. ⁵Lah wong sing ora njagakké
penggawéané, nanging namung
njagakké kawelasané Gusti Allah sing
nampa kabèh wong sing pretyaya, wong
kuwi ya ketampa tenan, awit wongé
pretyaya marang Gusti Allah. ⁶Ratu
Daved ya wis tau ngomongké bab
prekara iki lan dèkné mèlu bungah karo
wong sing ketampa karo Gusti Allah,
ora jalaran penggawéan sing ditindakké
karo wong kuwi. ⁷Ratu Daved malah
ngomong ngéné:

"Gedé tenan bungahmu,
wong sing dingapura klèruné
karo Gusti Allah.
⁸Gedé tenan bungahmu,
nèk Gusti Allah
ora ngitung salahmu!"

⁹Para sedulur, sing dielem karo
ratu Daved iki apa namung wong sing
nglakoni sunat apa uga wong sing ora
nglakoni sunat? Awaké déwé mau wis
ngomong nèk nang Kitab wis ketulis
nèk Bapa Abraham ketampa karo Gusti
Allah, jalaran dèkné pretyaya. ¹⁰Lah
Bapa Abraham enggoné ketampa
Gusti Allah kuwi kapan. Apa dèkné
ketampa sakdurungé nglakoni sunat
apa sakwisé nglakoni sunat? ¹¹Wujuté
ya sakdurungé dèkné nglakoni sunat
ta, ora sakwisé. Awit sakdurungé Bapa
Abraham nglakoni sunat, dèkné wis
ketampa karo Gusti Allah. Sunat kuwi
namung tandané nèk Bapa Abraham wis
ketampa karo Gusti Allah, jalaran dèkné
pretyaya. Tyekaké rembuk para sedulur,
Bapa Abraham pretyaya marang Gusti
Allah lan jalaran dèkné pretyaya dèkné
ditampa karo Gusti Allah lan tandané
nèk dèkné ditampa Gusti Allah dèkné
nglakoni sunat. Mengkono kuwi
kabèh wong sing pretyaya dianggep
dadi turunané Bapa Abraham karo
Gusti Allah, senajan wong-wong kuwi
ora nglakoni sunat. ¹²Lah wong Ju
kabèh sing nglakoni sunat kuwi ora
dadi turunané Bapa Abraham jalaran
nglakoni sunat, nanging jalaran
pretyaya marang Gusti Allah, kaya
enggoné Bapa Abraham pretyaya
marang Gusti Allah, sakdurungé
nglakoni sunat.

Bapa Abraham nampa prejanjian jalaran pretyaya

¹³Para sedulur, Gusti Allah wis
janji marang Bapa Abraham lan para
turunané nèk bakal dikèki jagat iki. Lah
Gusti Allah enggoné ngekèki prejanjian
iki ora jalaran Bapa Abraham netepi
wèt-wèté nabi Moses, ora, nanging
jalaran dèkné pretyaya marang Gusti
Allah lan jalaran sangka pretyaya kuwi
dèkné bisa ketampa karo Gusti Allah.
¹⁴Semunggoné Gusti Allah ngekèki
prejanjiané namung marang wong sing
pada netepi wèt-wèté nabi Moses, tibaké
manungsa ora usah pretyaya marang
Gusti Allah lan semono uga prejanjiané
Gusti Allah ora ènèng ajiné. ¹⁵Para
sedulur, jalaran manungsa kepéngin
ketampa Gusti Allah lantaran netepi
wèt-wèté nabi Moses, éntuk-éntuké
namung setrapan sangka Gusti Allah,
awit manungsa pada nerak wèt-wèt
kuwi. Dadiné nèk wèt-wèt kuwi ora
ènèng ya ora ènèng sing diterak.

¹⁶Mulané para sedulur, Gusti Allah
ora ngekèki prejanjiané marang wong
sing netepi wèt-wèt nabi Moses, nanging
namung marang wong sing njagakké
marang Dèkné bisa nampa prejanjiané.
Dadiné bisa kétok, nèk kuwi pawèh sing
metu sangka atiné Gusti Allah. Lan sing
penting uga, karepé Gusti Allah, aja

sampèk turunané Bapa Abraham siji
waé kélangan prejanjian iki, nanging
kabèh kudu nampa panduman. Kuwi ora
namung wong Ju sing netepi wèt-wèté
nabi Moses, ora, nanging uga liya-liyané
sing njagakké marang Gusti Allah kaya
Bapa Abraham. Awit para sedulur, Bapa
Abraham kuwi bapaké kabèh wong sing
pretyaya marang Gusti Allah. 17 Nang
Kitab wujuté ya wis ketulis ngéné: “Aku
ndadèkké kowé dadi bapaké bangsa
pirang-pirang!” Kanggo Gusti Allah
Bapa Abraham ya pantyèn dadi bapaké
bangsa pirang-pirang tenan, yakuwi
kabèh bangsa sing pretyaya marang
Gusti Allah kaya Bapa Abraham. Bapa
Abraham pretyaya nèk Gusti Allah
nguripké wong mati lan dèkné pretyaya
uga, nèk Gusti Allah nduwèni kwasa,
nganggo tembungé bisa nekakké barang
sing durung ènèng bisa ènèng. 18 Jalaran
sangka pengandel kuwi para sedulur,
Bapa Abraham tetep pretyaya nèk dèkné
bakal dadi bapaké bangsa pirang-pirang.
Mulané dèkné ya sabar terus ngarep-
arep keturutané prejanjiané Gusti
Allah marang dèkné, senajan sak tyara
manungsa Bapa Abraham wis ora bisa
éntuk turunan. Nanging dèkné pretyaya
marang prejanjiané Gusti Allah sing
ngomong: “Anak turunanmu bakal okèh
banget.”
19 Mulané, senajan Bapa Abraham
umuré wis mèh satus taun, ya jan wis
tuwa tenan, karomenèh dèkné ngerti
nèk bojoné, ibu Sarah, wis tuwa lan
wis ora bisa nduwé anak menèh, meksa
dèkné ora ilang pengandelé. 20-21 Bapa
Abraham pretyaya terus nèk Gusti
Allah bakal nuruti janjiné marang
dèkné. Pengandelé ora suda blas, malah
tambah mantep. Gusti Allah pantyèn
kagunggung sangka pengandelé Bapa
Abraham, awit dèkné pretyaya tenan
nèk Gusti Allah bakal nuruti janjiné.
22 Mulané Bapa Abraham ya ketampa
karo Gusti Allah. 23-25 Nanging tembung
“ketampa karo Gusti Allah” kuwi ora
namung kanggo Bapa Abraham déwé,
nanging uga kanggo awaké déwé
kabèh. Awit awaké déwé uga ketampa
karo Gusti Allah, jalaran awaké déwé
njagakké marang Gusti Allah sing
nangèké Yésus, Gustiné awaké déwé,
sangka pati. Ya Gusti Yésus iki sing
dipatèni kanggo nebus salahé awaké
déwé. Nanging Dèkné ditangèkké
sangka pati, supaya bisa ngrukunké
awaké déwé karo Gusti Allah.

Ketampa karo Gusti Allah

5 1 Para sedulur, jalaran awaké
déwé mangertèni nèk awaké déwé
wis ketampa karo Gusti Allah jalaran
sangka pretyaya, uripé awaké déwé saiki
wis rukun karo Gusti Allah. Iki bisané
keturutan jalaran sangka Yésus Kristus,
Gustiné awaké déwé. 2 Lan jalaran sangka
pengandelé awaké déwé marang Gusti
Yésus Kristus sing wis mati nebus dosané
awaké déwé, saiki awaké déwé bisa mara
nang nggoné Gusti Allah lan ngrasakké
kabetyikané. Ya kabetyikané Gusti Allah
iki sing dadi tunggaké uripé awaké déwé.
Mulané saiki awaké déwé bungah-bungah,
awit awaké déwé ngarep-arep nèk bakal
éntuk panduman, yakuwi, sembarang
nang swarga sing wis dityawiské kanggo
awaké déwé. 3 Awaké déwé ora namung
bungah-bungah ngarep-arep pandumané
awaké déwé, nanging uga nèk awaké
déwé ngalami kangèlan awaké déwé
tetep bungah. Awit awaké déwé ngerti
nèk kangèlan kuwi marakké awaké déwé
kuwat ing pengandel. 4 Nèk awaké déwé
kuwat terus ing kangèlan apa waé, awaké
déwé dadi mantep ing atiné lan kenèng
dipretyaya. Nèk awaké déwé kenèng
dipretyaya, awaké déwé uga bisa ngarep-
arep nampa panduman. 5 Awaké déwé ora
usah wedi nèk pengarep-arep kuwi bakal
ndadèkké gelané ati, awit Gusti Allah wis
ngedunké katrésnané ing atiné awaké
déwé. Dongé Gusti Allah ngedunké Roh
Sutyi ing atiné awaké déwé, awaké déwé
dunung sepira gedéné katrésnané Gusti
Allah marang awaké déwé.
6 Para sedulur, katrésnané Gusti Allah
marang awaké déwé pantyèn ketara
tenan, awit senajan awaké déwé kudu

dipatèni tanpa dikèki welas, jalaran
awaké déwé gedé salahé, Kristus meksa
nglakoni pati nglabuhi awaké déwé iki,
supaya awaké déwé ora usah nampa
setrapan sangka Gusti Allah. Patiné
Kristus pantyèn wis dikarepké Gusti
Allah sakdurungé, tujuané kanggo
ngluwari awaké déwé sangka setrapané.
7Nèk dipikir para sedulur, mati nglabuhi
wong bener waé wis angèl banget.
Menawa ya ènèng wong sing gelem
mati nglabuhi wong betyik, sing ènèng
pantesé dilabuhi. 8Mulané, pantyèn
kétok tenan gedéné katrésnané Gusti
Allah marang awaké déwé, awit dongé
awaké déwé ijik nglakoni dosa, Kristus
wis mati nglabuhi awaké déwé. 9Dadiné
awaké déwé saiki bisa ngerti tenan nèk
Gusti Allah wis gelem nampa awaké
déwé, jalaran Kristus wis mati nglabuhi
awaké déwé lan getihé tumètès kanggo
nebus dosané awaké déwé. Lan jalaran
sangka kuwi awaké déwé bisa rukun
karo Gusti Allah, mulané awaké déwé
ngerti tenan nèk wis diluwari sangka
nesuné lan setrapané Gusti Allah, sing
bakal nekani kabèh wong sing nglakoni
ala. 10Para sedulur, aku ngomong ngono
kuwi, jalaran dèk mbiyèn waé dongé
awaké déwé uripé ijik nglakoni ala lan
dadi mungsuhé Gusti Allah, Gusti Allah
wis gelem ngongkon Anaké, yakuwi
Gusti Yésus, nglakoni pati kanggo
awaké déwé, supaya awaké déwé bisa
rukun menèh karo Gusti Allah. Lah
saiki menèh, sakwisé awaké déwé
wis dirukunké, mosok awaké déwé
ora bakal slamet sak terusé, jalaran
Gusti Yésus urip kanggo nulungi awaké
déwé. 11Para sedulur, awaké déwé ora
namung bungah jalaran sangka kuwi
waé, nanging awaké déwé uga bungah
jalaran awaké déwé saiki wis bisa dadi
siji karo Gusti Allah. Gustiné awaké
déwé Yésus Kristus sing ngrukunké
awaké déwé karo Gusti Allah.

Bapa Adam lan Kristus

12Dadiné awaké déwé saiki dunung
bab iki para sedulur: jalaran wong
siji nggawé dosa, yakuwi Bapa Adam,
dosa terus mlebu ing donya lan jalaran
dosané wong siji mau, pati uga nekani
manungsa. Tegesé, wis dadi pestiné
kabèh manungsa mati, jalaran kabèh
wis kelebon dosa. 13Pantyèn, dosa wis
ngleboni manungsa sakdurungé wèt-
wèté nabi Moses teka, nanging Gusti
Allah ora bisa nyetrap manungsa, awit
durung pada nduwèni wèt-wèt kuwi,
dadiné ora kenèng disalahké. 14Nanging
senajan ing jamané Bapa Adam tekané
jamané nabi Moses Gusti Allah ora
nyetrap manungsa jalaran sangka
dosané, awit durung ènèng wèté nabi
Moses, meksa kabèh manungsa ing
jaman kuwi pada mati. Nèk dipikir
wong-wong kuwi ora nggawé dosa
kaya Bapa Adam, awit Bapa Adam jan
dipenging tenan karo Gusti Allah.

Dadiné dèkné dadi wakilé kabèh
manungsa lan mengkono kuwi
nggambarké wakilé manungsa liyané
sing bakal teka, yakuwi Kristus. 15Nèk
ngono, apa Bapa Adam karo Gusti
Yésus Kristus tunggalé, ora ènèng
bédané? Gedé banget bédané? Awit
jalaran sangka salahé Bapa Adam
kabèh manungsa nyimpang sangka
dalané Gusti Allah. Nanging jalaran
sangka pelabuhané Gusti Yésus Kristus,
Gusti Allah bisa ngétokké kabetyikané
marang kabèh manungsa lan nulungi
manungsa, supaya bisa balik nang
dalané Gusti Allah menèh. Para sedulur,
nèk jalaran salahé wong siji kabèh
wong mati, awaké déwé kudu dunung,
sepira gedéné kabetyikané Gusti Allah
marang kabèh manungsa. Awit jalaran
sangka gedéné kabetyikané, Gusti Allah
ngongkon wong siji teka nang jagat,
yakuwi Gusti Yésus Kristus, supaya bisa
nulungi kabèh manungsa. 16Pantyèn
gedé banget bédané pawèh sing metu
sangka kabetyikané Gusti Allah marang
manungsa, nèk dipadakké karo éntuk-
éntuké manungsa, jalaran sangka salahé
wong siji mau. Kuwi ngéné para sedulur!
Jalaran sangka salahé wong siji, kabèh
wong katut salah lan kabèh uga kudu

disetrap. Nanging jalaran sangka salahé
wong okèh, Gusti Allah malah ngétokké
kabetyikané lan mbuwang salahé kabèh
manungsa. 17 Jalaran sangka salahé
wong siji manungsa kabèh kudu mati.
Nanging luwih gedé pangwasané wong
siji sing liyané, yakuwi Gusti Yésus
Kristus. Awit jalaran sangka gedéné
kabetyikané, Gusti Allah ngekèki
pitulungan gedé marang manungsa
lan manungsa bisa ketampa karo Gusti
Allah, nèk gelem nampa pitulungan
sangka Gusti Allah iki, yakuwi Gusti
Yésus Kristus. Sapa sing gelem nampa
Dèkné bakal urip dadi siji lan mèlu
nglakokké pangwasa karo Dèkné.
18 Dadiné tyekaké rembuk ngéné para
sedulur: jalaran sangka salahé wong
siji kabèh wong dianggep salah karo
Gusti Allah, semono uga tumindaké
betyik wong siji ngilangké salahé kabèh
wong, supaya bisa urip dadi siji karo
Gusti Allah. 19 Uga, jalaran wong siji ora
manut marang Gusti Allah, kabèh wong
dianggep salah, mulané, jalaran wong
siji manut, kabèh wong bisa ketampa
karo Gusti Allah.
20 Para sedulur, wèt-wèté nabi Moses
kuwi tekané namung kanggo ngétokké
nèk tumindaké manungsa kuwi namung
salah terus lan dosané numpuk-
numpuk. Dadiné bisa kétok uga gedéné
kabetyikané Gusti Allah, sing mundak
terus. 21 Lan kaya enggoné dosa gedé
kwasané lan nekakké pati, semono uga
kabetyikané Gusti Allah gedé kwasané,
bisa marakké manungsa bisa ketampa
karo Gusti Allah lan nduwèni urip
langgeng, jalaran pelabuhané Yésus
Kristus, Gustiné awaké déwé.

Mati lan urip karo Kristus

6 1 Lah kuwi kabèh apa tegesé
para sedulur? Apa awaké déwé
terus kudu nambahi dosané, supaya
kabetyikané Gusti Allah bisa mundak?
2 Blas aja nduwèni gagasan kaya ngono,
para sedulur! Awit kanggo dosa awaké
déwé iki wis mati, dadiné awaké déwé
ora kenèng urip nglakoni dosa menèh.
3 Apa kowé ora ngerti nèk sak barengé
awaké déwé dibaptis, awaké déwé dadi
siji karo Kristus. Dadiné dongé Dèkné
mati, awaké déwé ya katut mati karo
Dèkné. Pembaptisané awaké déwé kuwi
nggambarké nèk awaké déwé wis katut
mati lan kakubur karo Kristus. 4 Dadiné
kaya enggoné Gusti Allah Bapaké awaké
déwé nangèké Kristus sangka pati
nganggo pangwasané sing gedé, supaya
bisa urip menèh, mengkono uga awaké
déwé pada nampa urip anyar, urip
sing manut kekarepané Gusti Allah sak
kabèhé.
5 Awit para sedulur, nèk awaké déwé
wis katut mati karo Kristus, awaké
déwé uga ngerti nèk awaké déwé katut
karo Kristus tangi menèh ing urip
sing anyar. 6 Awaké déwé ngerti nèk
uripé awaké déwé sing lawas wis katut
mati kapentèng karo Kristus, supaya
pangwasané dosa sing ana ing awaké
déwé karusak lan ora bisa marakké
awaké déwé nggawé dosa menèh. 7 Awit
nèk awaké déwé wis mati, awaké déwé
ya wis utyul sangka pangwasané dosa.
8 Para sedulur, nèk awaké déwé wis
katut mati karo Kristus, awaké déwé uga
pretyaya, nèk awaké déwé bakal urip
bareng karo Dèkné. 9 Lan awaké déwé
bakal urip dadi siji karo Kristus sak
terusé, jalaran Kristus wis tangi sangka
pati lan Dèkné ora bakal mati menèh.
Pati wis ora bakal bisa ngwasani Dèkné
menèh. 10 Kristus nglakoni pati kuwi pati
kanggo dosa, tegesé medot pangwasané
dosa. Lan kuwi namung klakon sepisan
kanggo slawasé. Lah saiki Kristus urip,
uripé namung kanggo ngladèni Gusti
Allah. 11 Mulané para sedulur, kowé uga
kudu pada nganggep awakmu wis mati
kanggo dosa, supaya bisa urip dadi siji
karo Gusti Yésus Kristus, ngladèni Gusti
Allah.
12 Aja sampèk dosa ngwasani awakmu
menèh lan aja nuruti kekarepané ala.
13 Awakmu aja sampèk dikanggokké
karo pangwasané dosa kanggo nglakoni
sak wernané ala. Setitik waé ora.
Nanging awakmu kudu dipasrahké

kanggo nuruti kekarepané Gusti Allah,
awit kowé mauné mati, nanging saiki
wis diuripké menèh. Awakmu sak kujur
saiki dipasrahké kanggo nindakké
prekara-prekara sing betyik.
14 Para sedulur, aku ngomong ngono
kuwi, jalaran dosa ora kenèng ngwasani
uripmu menèh. Uripmu saiki ora
gumantung ing wèt-wèté nabi Moses
menèh, ora, nanging gumantung ing
kabetyikané Gusti Allah.

Urip kanggo nuruti kekarepané Gusti Allah

15 Apa tegesé awaké déwé wis ora
gumantung ing wèt-wèté nabi Moses,
nanging ing kabetyikané Gusti Allah?
Apa saiki awaké déwé dililani nglakoni
dosa? 16 Ora para sedulur, blas ora! Kowé
ngerti déwé, nèk kowé masrahké uripmu
dadi peladèné sakwijiné wong, kowé
ya kudu nuruti kekarepané wong kuwi.
Semono uga kowé bisa dadi peladèné
dosa lan nuruti kekarepané dosa.
Entèk-entèké kowé bakal dibuwang
nang neraka, pisah sangka Gusti Allah
slawasé. Nèk kowé masrahké uripmu
kanggo nuruti kekarepané Gusti Allah,
Dèkné bakal ngréwangi kowé, supaya
kowé bisa nindakké sembarang sing
bener. 17 Nanging, maturkesuwun tenan
marang Gusti Allah! Awit senajan
mauné kowé dadi peladèné dosa, saiki
kowé wis pada nurut sak atimu marang
pitutur sing diwulangké marang kowé
karo para rasul. 18 Saiki kowé wis pedot
sangka pangwasané dosa, kowé saiki
pada nuruti kekarepané Gusti Allah lan
pada nglakoni sing bener.
19 Para sedulur, supaya kowé bisa dunung
kuwi mau, tak gambarké karo slaf. Awit
wujuté kowé mbiyèn ya pada masrahké
uripmu kaya slaf kanggo nglakoni sak
wernané prekara sing kotor lan sing ora
nggenah, selot suwi selot kebatyut. Mulané
saiki uripmu kudu mbok pasrahké, kanggo
nuruti sembarang sing bener, supaya
uripmu bisa ndadèkké bungahé Gusti Allah.
20 Dongé kowé ijik dadi slafé
dosa, kowé ora mikirké blas bab
nindakké prekara sing bener. 21 Lah
apa éntuk-éntuké enggonmu nglakoni
prekara-prekara sing ala kuwi? Malah
kowé déwé isin saiki. Wong sing
nglakoni kaya ngono kuwi entèk-entèké
tiba nang neraka. 22 Nanging saiki kowé
wis dipedot sangka pangwasané dosa
lan saiki kowé nuruti kekarepané Gusti
Allah. Dadiné uripmu saiki ndadèkké
bungahé Gusti Allah, sing ngekèki urip
langgeng marang kowé. 23 Tyekaké
rembuk para sedulur, nèk dosa ngwasani
uripmu, éntuk-éntuké pati sing langgeng.
Nanging marang wong sing uripé dadi
siji karo Gustiné awaké déwé Yésus
Kristus, Gusti Allah ngekèki urip
langgeng, kanggo ngétokké kabetyikané.

Dalan sing lawas ditinggal, nurut dalan sing anyar

7 1 Para sedulur, aku saiki kepéngin
ngekèki gambar liyané kanggo
ndunungké, nèk uripé awaké déwé wis
ora gumantung ing wèt-wèté nabi Moses,
nanging gumantung ing kabetyikané
Gusti Allah. Kowé wong sing pada ngerti
tyarané wèt, mulané arep tak dunungké
ngéné: wèt kuwi kanggoné namung
nèk awaké déwé ijik urip. 2 Gampangé
omong ngéné. Wong wédok sing nduwé
bojo kuwi nduwèni kuwajiban marang
bojoné, nèk dèkné ijik urip. Nèk sing
lanang wis mati, wong wédok mau
ora nduwé kuwajiban apa-apa marang
bojoné, tegesé, dèkné kenèng nggolèk
wong lanang liyané. 3 Semunggoné wong
wédok mau mlaku karo wong lanang
liyané dongé bojoné ijik urip, ya bener
nèk dèkné disalahké wong nèk laku
bédang. Lah nanging nèk sing lanang
wis mati, wong wédok mau wis ora
kebanda menèh karo sing lanang lan
dèkné bisa kawin karo wong lanang
liyané, kuwi ora laku bédang.
4 Kanggo kowé sakjané ya kaya ngono
para sedulur! Dongé Kristus mati, kowé
ya katut mati karo Dèkné. Dadiné
kanggo wèt-wèté nabi Moses kowé ya
wis mati lan wis ora kebanda menèh
marang wèt-wèt kuwi. Kowé saiki

kebanda marang wong liyané, wong
sing wis ditangèkké sangka pati. Kowé
saiki wis kebanda marang Kristus,
supaya uripmu bisa ndadèkké bungahé
Gusti Allah. 5 Dongé awaké déwé uripé
ijik dikwasani karo dosa, awaké déwé
malah pada seneng nuruti ala, awit
wèt-wèt sing menging awaké déwé ora
éntuk ngéné apa ora éntuk ngono wujuté
malah narik atiné awaké déwé kongkon
nglakoni prekara-prekara sing dipenging.
Entuk-éntuké apa? Awaké déwé malah
nuruti ala lan Gusti Allah kudu nyetrap
awaké déwé nang neraka. 6 Nanging
wujuté saiki kowé wis dipedot sangka
ranténé wèt-wèt sing mbanda kowé
kuwi. Kanggo wèt-wèt kuwi saiki kowé
wis mati. Saiki kowé nuruti kekarepané
Gusti Allah nganggo dalan sing anyar,
nganggo pitulungané Roh Sutyi. Dalan
sing lawas, miturut wèt-wèté nabi Moses,
wis ditinggal.

Wèté nabi Moses lan dosa

7 Nèk wèt-wèt kuwi marakké dosa,
tibaké ya ora apik? Ora ngono para
sedulur, blas ora. Nanging jalaran
sangka wèt-wèt kuwi aku ngerti dosa
kuwi apa. Semunggoné nang wèt ora
menging: “Aja milik barangé liyané,”
aku mesti ya ora ngerti tembung milik
kuwi tegesé apa. 8 Dadiné wèt-wèt kuwi
malah marakké dosa nggugah rasa-
rasa sing ala ing atiku. 9-10 Karomenèh
para sedulur, tanpa wèt-wèt dosa mesti
mati, tegesé, semunggoné wèt-wèt kuwi
ora ènèng, ya ora ènèng sing nggugah
rasa-rasa sing ala. Aku mbiyèn ya urip
tanpa wèt-wèté nabi Moses, aku ya
ora ngerti apa sing dipenging lan apa
sing ora. Mikiré sembarang ya wis apik
waé, Gusti Allah ora bakal nyetrap
aku. Nanging sakwisé aku ngerti wèté
Gusti Allah sing ngomong: “Aja milik
marang barangé liyané,” lah kok ing
atiku terus malih nduwé rasa milik
barangé liyané. Lah aku terus rumangsa
nerak wèté Gusti Allah. Aku rumangsa
nglakoni dosa lan pantes disetrap karo
Gusti Allah lan dibuwang nang neraka.
Dadiné, wèté Gusti Allah sing tujuané
kanggo nuntun aku supaya bisa urip
rumaket marang Gusti Allah, jebulé
malah marakké aku pedot sangka Gusti
Allah. 11 Jalaran sangka wèt mau dosa
malah nemu dalan narik atiku marang
ala, supaya aku pisah sangka Gusti
Allah.

12 Nanging senajan wèt-wèt mau jebulé
marakké awaké déwé nggawé dosa, aku
ora ngomong nèk wèt-wèt kuwi ala,
ora para sedulur. Wèt-wèt kuwi tekané
sangka Gusti Allah. Semono uga angger-
anggeré Gusti Allah. Kuwi kabèh bener
lan apik kanggo awaké déwé. 13 Lah
mosok barang sing apik marakké aku
pisah sangka Gusti Allah? Lah kepriyé
kuwi? Ora para sedulur, ora ngono!
Dosa sing marakké aku pisah sangka
Gusti Allah. Dadiné sak beneré ngéné:
dosa sing marakké aku nerak wèté
Gusti Allah lan jalaran sangka kuwi
aku malih pisah sangka Gusti Allah.
Mengkono kuwi aku bisa weruh déwé,
nèk dosa nekakké ala. Dadiné dongé
nerak angger-anggeré Gusti Allah lan
nindakké barang sing dipenging, aku
weruh, nèk ing atiku ènèng rasa ala sing
gedé banget kwasané. Lah Gusti Allah
ngekèki angger-angger, supaya kuwi
bisa kétok.

14 Para sedulur, kuwi jalarané ngéné:
awaké déwé ngerti nèk wèt-wèté
nabi Moses kuwi tekané sangka Rohé
Gusti Allah. Nanging aku iki namung
wong urip sing wujut kedagingan sing
dikwasani dosa. 15 Aku déwé ya ora
dunung kenèng apa aku kok nglakoni
dosa. Apa karepku malah ora tak lakoni,
aku malah nglakoni barang sing tak
sengiti. 16 Jalaran aku malah nglakoni
apa sing ora tak karepké, dadiné ketara,
nèk aku ngakoni, nèk wèt-wèté Gusti
Allah kuwi bener. 17 Dadiné dudu aku
déwé sing nglakoni ala mau, nanging
pangwasané dosa sing ana ing aku, kuwi
sing marakké aku nindakké sing ala.
18 Pantyèn aku déwé ya ngakoni para
sedulur, aku iki namung manungsa,
aku ora bisa nindakké apa-apa sing

betyik. Bener aku nduwèni kepéngin
nindakké sing betyik, nanging aku ora
bisa nuruti kekarepan kuwi. [19]Mulané
aku ya ora nglakoni sing betyik, senajan
ya karep tenan. Malah sing ala, sing
ora tak karepké, malah kuwi sing tak
lakoni. [20]Lah nèk aku malah nglakoni
prekara-prekara sing ora tak karepké,
dadiné ya ketara tenan, nèk dudu aku
déwé sing nindakké ala kuwi, nanging
pangwasané dosa sing ana ing aku.
[21]Mulané para sedulur, aku saiki
nitèni iki: nèk aku kepéngin nglakoni
sing betyik, jebulé sing tak lakoni
namung sing ala. Kaya-kaya iki kok
dadi kalumrahan. [22]Pantyèn ing atiku
aku ya bungah tenan nèk Gusti Allah
ngekèki wèt-wèt kuwi marang awaké
déwé. [23]Nanging aku nitèni nèk nang
awakku kaya-kaya ènèng wèt liyané
sing nglawan wèté Gusti Allah. Dadiné
jebulé aku ya nindakké prekara sing
ora disetujoni karo swarané atiku.
Aku kebanda karo pangwasané dosa
sing ngarani apa sing kudu tak lakoni.
[24]Pantyèn tyilaka tenan awakku iki.
Sapa ta sing bisa ngluwari aku sangka
badan sing marakké aku nglakoni ala
lan kapisah sangka Gusti Allah iki?
[25]Maturkesuwun marang Gusti Allah!
Dèkné sing ngluwari aku lantaran
Gusti Yésus Kristus. Jalaran sangka
pitulungané Gusti Yésus Kristus, dosa
wis ora bisa ngwasani aku menèh.

Awit para sedulur, wujuté senajan aku ngakoni nèk wèté Gusti Allah kuwi apik lan kudu dilakoni, nanging aku kalah karo pangwasané dosa sing marakké aku nindakké sing ala.

Urip nurut kekarepané Roh Sutyi

8 [1]Nanging saiki wis ora ngono
para sedulur, awit sapa sing wis
dadi siji karo Kristus Yésus wis ora
dianggep salah menèh karo Gusti
Allah lan ora bakal nampa setrapan.
[2]Kenèng apa aku kok ngomong ngono?
Jalaran sak barengé awaké déwé dadi
siji karo Kristus Yésus, Roh Sutyi
nganyarké uripé awaké déwé. Saiki
Roh Sutyi sing ngwasani uripé awaké
déwé. Pangwasané dosa, sing misah
awaké déwé sangka Gusti Allah, wis
dikalahké. [3]Awit para sedulur, wèté
Gusti Allah ora bisa marakké awaké
déwé medot klakuan ala. Dosa gedé
banget pangwasané lan awaké déwé
kangèlan ngalahké. Mulané Gusti Allah
déwé nulungi awaké déwé. Dèkné
ngongkon Anaké medun nang jagat
kéné. Gusti Yésus dadi manungsa sing
uga nduwèni badan kaya awaké déwé
iki. Dèkné mati dadi kurban kanggo
dosané awaké déwé. Dadiné Gusti
Allah malih nganggep Kristus salah lan
kudu nglakoni setrapané. [4]Mengkono
kuwi awaké déwé bisa netepi wèté
Gusti Allah ing uripé awaké déwé, janji
awaké déwé ora nuruti kekarepané dosa,
nanging nuruti kekarepané Roh Sutyi.
[5]Wong sing uripé manut kekarepané
kedaginganė, pikirané ya dilakokké karo
kedaginganė. Nanging wong sing manut
kekarepané Rohé Gusti Allah, pikirané
ya katuntun Rohé Gusti Allah. [6]Nèk
pikiranmu dikwasani kedagingan, entèk-
entèké kowé bakal pisah sangka Gusti
Allah slawasé. Nanging nèk pikiranmu
katuntun kekarepané Rohé Allah,
éntuk-éntuké bakal urip sing tentrem
lan langgeng. [7]Wong sing pikirané
dikwasani kedagingan kuwi dadi
mungsuhé Gusti Allah, awit ora manut
marang wèté Gusti Allah. Wong kaya
ngono kuwi pantyèn ya ora bisa urip
manut wèté Gusti Allah. [8]Uripé wong
kaya ngono kuwi blas ora bisa ndadèkké
bungahé Gusti Allah.
[9]Lah nanging kowé kuwi kepriyé
para sedulur? Apa kowé ijik dilakokké
kedagingan. Ya wis ora ta! Saiki kowé
pada manut kekarepané Rohé Gusti
Allah, awit aku ngerti nèk Rohé Gusti
Allah manggon ing kowé. Semunggoné
Rohé Gusti Allah ora manggon ing kowé,
mesti kowé ya dudu wèké Kristus. [10]Ya
bener, nèk Kristus manggon ing atimu,
badanmu ya ijik dikwasani pati, jalaran
sangka dosa, nanging rohmu urip, awit
kowé wis dianggep bener lan ditampa

karo Gusti Allah. 11 Para sedulur, Rohé
Gusti Allah wis nangèké Gusti Yésus
Kristus sangka pati. Lan wujuté ya Rohé
Gusti Allah sing manggon ing atimu,
mulané Gusti Allah ya mesti uga bakal
nangèké badanmu sangka pati. Rohé
Gusti Allah sing manggon ing atimu,
kuwi sing bakal nguripké badanmu
sangka pati.

12 Dadiné ngéné para sedulur: awaké
déwé pantyèn nduwé kuwajiban kudu
urip manut kekarepané Rohé Gusti Allah,
ora manut kekarepané kedagingan.
13 Awit nèk awaké déwé urip manut
kekarepané kedagingan, entèk-entèké
awaké déwé bakal pisah sangka Gusti
Allah slawasé. Nanging nèk kowé
matèni kekarepané kedagingan nganggo
pitulungané Rohé Gusti Allah, kowé
bakal urip dadi siji karo Gusti Allah
slawasé. 14 Kowé kudu ngerti para
sedulur, wong sing uripé katuntun tenan
karo Rohé Gusti Allah, ya wong kuwi
sing kenèng diarani tenan nèk wujut
anaké Gusti Allah. 15 Kenèng apa aku
kok ngomong ngono para sedulur? Awit
wujuté kowé mauné pada wedi karo
Gusti Allah, wedi nèk bakal disetrap.
Nanging saiki Gusti Allah wis ngedunké
Rohé kongkon manggon ing atimu. Apa
Rohé Gusti Allah iki marakké kowé
wedi? Ora! Roh iki manggon ing atiné
awaké déwé malah supaya awaké déwé
ora nduwé wedi nyeluk Gusti Allah:
"Bapak, Bapakku!" 16 Rohé Gusti Allah
déwé sing ndunungké marang awaké
déwé, nèk awaké déwé iki anaké Gusti
Allah tenan.

17 Para sedulur, nèk awaké déwé
iki anaké Gusti Allah, mbésuk awaké
déwé ya mesti nampa panduman sing
saiki wis kasimpen kanggo awaké
déwé. Awaké déwé ora namung nampa
panduman, nanging awaké déwé uga
bakal dikèki panggonan sing duwur
déwé, tunggalé karo Kristus. Mulané
para sedulur, nèk awaké déwé saguh
nglakoni kasangsaran kaya Kristus,
Gusti Allah uga bakal ngunggahké
awaké déwé kaya Kristus.

Pengarep-arepé anak-anaké Gusti Allah

18 Para sedulur, sakkèhé kasangsaran
sing dialami awaké déwé saiki, manut
pinemuku, ora ènèng padané blas karo
upahé Gusti Allah sing sangka swarga,
sing bakal dibukak kanggo awaké déwé
mbésuk. 19 Awit langit lan bumi pantyèn
ya ngarep-arep dinané tenan, mbésuk
kapan ta Gusti Allah bakal ngétokké
upahé anak-anaké. 20 Kenèng apa kok
pada ngarep-arep? Jalaran sembarang
gawéané Gusti Allah kuwi wis kenèng
karusakan, dadi muspra, ora kaya sing
dikarepké karo Gusti Allah mau-mauné.
Nanging kuwi ora sangka kekarepané
déwé, ora, kuwi pantyèn wis dadi
kekarepané Gusti Allah déwé, jalaran
jagat wis kenèng dosa. Nanging ijik
ènèng pengarep-arep. 21 Enèng wantyiné
Gusti Allah bakal nganyarké sembarang,
supaya ora bisa rusak lan mati menèh.
Sembarang malah bakal dianyarké,
supaya bisa merdéka, tunggalé karo
anak-anaké Gusti Allah. 22 Pantyèn
bener, saiki jagat ijik sambat ngrasakké
lara, kaya wong wédok sing ijik nglarani
nèk arep mbayi kaé. 23 Ora namung jagat
sing sambat, nanging uga awaké déwé
iki sing nampa pawèhé Gusti Allah sing
sepisanan, yakuwi Roh Sutyi. Awaké
déwé sing wis kanggonan Roh Sutyi uga
pada nggresah ing sakjeroné kebatinan,
sak barengé awaké déwé ngarep-arep
wantyiné enggoné Gusti Allah bakal
ngangkat awaké déwé, ditetepké dadi
anaké lan nganyarké badané awaké
déwé dadi badan sing langgeng. 24 Awit
para sedulur, awaké déwé iki wis
dislametké karo Gusti Allah, supaya
awaké déwé bisa ngarep-arep wantyiné
nèk Gusti Allah bakal nganyarké badané
awaké déwé lan ngangkat awaké déwé
nang panggonan sing duwur déwé.
Nanging nèk awaké déwé wis weruh
sing diarep-arep karo awaké déwé,
tibaké ya wis ora pengarep-arep menèh.
Awit, sapa sing ngarep-arep barang sing
wis kétok? 25 Nèk awaké déwé ngarep-

arep barang sing awaké déwé durung
weruh, awaké déwé mesti bakal ngarep-
arep karo sabar.
26 Semono uga Rohé Gusti Allah,
tekané arep mitulungi awaké déwé sing
ringkih iki. Awit awaké déwé ora ngerti
kepriyé tyarané ndonga sing bener kuwi.
Mulané Roh Sutyi ndongakké awaké
déwé marang Gusti Allah, nganggo
sambat lan nggresah; awaké déwé iki
ora bisa ndunungké nganggo tembungé
manungsa. 27 Nanging Gusti Allah, sing
weruh njeroné atiné manungsa, ngerti
uga apa penjalukané Roh Sutyi. Awit
nèk Roh Sutyi ndongakké awaké déwé,
mesti pandonga kuwi tyotyok karo
kekarepané Gusti Allah.
28 Para sedulur, awaké déwé kabèh
pada ngerti bab iki: nèk awaké déwé
trésna tenan marang Gusti Allah,
sembarang sing klakon ing uripé awaké
déwé bakal dikanggokké karo Gusti
Allah, supaya entèk-entèké nekakké
betyik kanggo awaké déwé. Kawit
sakdurungé Gusti Allah wis ngerti
apa sing arep ditindakké, mulané,
sakdurungé Dèkné ya wis miji wong-
wong sing arep dikanggokké kanggo
nuruti kekarepané Dèkné. 29 Gusti Allah
uga wis ngerti sakdurungé, sapa sing
bakal nurut Dèkné, mulané ya ditengeri
sakdurungé, supaya bisa dadi kaya
Kristus, Anaké. Mengkono kuwi Kristus
dadi kaya anak mbarep ing brayaté
Gusti Allah. 30 Mulané para sedulur,
wong sing wis ditengeri mau, yakuwi
sing wis dipanggil. Lan wong sing wis
dipanggil kuwi wong sing wis dianggep
bener lan ditampa. Ya sing wis ditampa
iki sing uga diangkat nang panggonan
sing duwur déwé, dadi siji karo Dèkné.

Gusti Allah tetep-mantep katrésnané, ora bakal malih

31 Para sedulur, nèk mikirké kuwi mau
kabèh, saiki awaké déwé arep ngomong
kepriyé? Nèk Gusti Allah déwé sing
ngréwangi awaké déwé, sapa ta sing
bisa ngalahké awaké déwé? Ora ènèng!
32 Gusti Allah ora éman masrahké Anaké
dadi kurban nang kayu pentèngan
kanggo awaké déwé kabèh. Mosok Gusti
Allah ora bakal ngekèki sembarang
sing dibutuhké karo awaké déwé?
Nèk Dèkné ora éman ngekèkké Anaké
marang awaké déwé, Dèkné ya ora
bakal éman ngekèkké sembarang liyané
marang awaké déwé. 33 Lah nèk Gusti
Allah déwé sing wis milih awaké déwé,
apa ènèng wong urip sing ijik wani
nyalahké awaké déwé? Kepéngin ngerti
aku! Gusti Allah déwé wis ngapura lan
nampa awaké déwé, apa ènèng wong
urip sing wani ngomong nèk Gusti Allah
ijik kudu nyetrap awaké déwé? 34 Wis
ora para sedulur, awit Kristus Yésus wis
nglakoni pati nebus salahé awaké déwé.
Ora namung mati nglabuhi awaké déwé,
nanging Gusti Yésus wis ditangèkké
sangka pati lan saiki Dèkné nang
nggoné Gusti Allah ngurusi kaperluané
awaké déwé.
35 Para sedulur, tak kira saiki awaké
déwé pada dunung nèk ora ènèng apa-
apa sing bisa medot awaké déwé sangka
katrésnané Kristus. Ora kasusahan apa
rekasané urip, ora panganiaya, ora
kemlaratan apa kekurangan pangan, ora
alangan apa pati, blas ora ènèng! 36 Ratu
Daved dèk mbiyèn ya wis tau sambat,
kaya sing wis ketulis nang Kitab, uniné
ngéné:

“Duh Gusti,
jalaran awaké déwé nurut Kowé,
sasaté saben dina
awaké déwé arep dipatèni
karo wong-wong
sing pada sengit Kowé.
Eling-éling awaké déwé
kaya wedus sing arep dibelèh kaé.”

37 Nanging senajan ngono para sedulur,
awaké déwé ngerti nèk bisa menangké
sembarang kuwi, awit Gusti Yésus
Kristus, sing nrésnani awaké déwé, uga
ngréwangi awaké déwé. 38-39 Mulané aku
ngerti nèk ora ènèng prekara apa waé
bisa misah aku sangka Gusti Allah, ora
pati, ora rekasané urip, ora mulékat, ora
pangwasa, ora jaman saiki, ora jaman
sing bakal klakon, ora kekuwatan, ora

nèk awaké déwé munggah duwur apa
medun jeru, blas ora ènèng apa-apa
nang langit lan bumi sing bisa misah
awaké déwé sangka Gusti Allah, sing
wis ngétokké katrésnané marang awaké
déwé liwat Kristus Yésus, Gustiné awaké
déwé.

Prekara sing marakké rasul Paulus sedi

9 1-2 Para sedulur, ènèng prekara siji
sing marakké aku jan sedi tenan,
barang siji sing tansah ndadèkké larané
atiku. Para sedulur, aku ora goroh!
Kristus déwé dadi seksiku lan Roh Sutyi,
sing ngerti pikiranku, uga dadi seksiku.
Barang siji iki sing marakké aku tansah
sedi ing ati, yakuwi, kahanané bangsaku
déwé, bangsa Israèl, sing nampik Gusti
Yésus Kristus. 3 Tenan para sedulur,
semunggoné kenèng ngono aku gelem
dipisah sangka Kristus, nèk kuwi bisa
nulungi bangsaku. 4 Wong-wong kuwi
kurang apa menèh ta? Wujuté ya bangsa
Israèl sing diaku anak karo Gusti Allah.
Gusti Allah wis nylorotké pepadangé
marang bangsa iki lan ya wis dikèki
prejanjian-prejanjian. Wis dipasrahi
wèt-wèté karo Gusti Allah lan wis
diblajari nyembah Gusti Allah kaya sak
mestiné lan ya wis dikèki janji nèk bakal
diberkahi lan ditulungi. 5 Wujuté ya
turun-turunané Bapa Abraham, Isak lan
Yakub lan sak tyara manungsa Kristus
déwé ya dadi turunané. Dèkné wujut
Gusti Allah lan Dèkné sing ngwasani
sembarang. Mulané Kristus pantes
digunggung slawas-lawasé. Amèn.
6 Nanging para sedulur, senajan
bangsa Israèl nampik Gusti Yésus
Kristus, aku ora ngomong nèk Gusti
Allah medot prejanjiané marang Bapa
Abraham, ora. Pantyèn Gusti Allah
wis janji marang Bapa Abraham nèk
Dèkné bakal mberkahi kabèh bangsa
lantaran Bapa Abraham lan turun-
turunané lan Gusti Allah ora medot
prejanjian iki. Kenèng apa aku kok
ngomong ngono para sedulur? Awit
kowé ngerti déwé nèk Gusti Allah
ngekèki jeneng anyar marang Yakub.
Yakub jenengé malih Israèl. Nanging
nèk aku ngomong bangsa Israèl, aku
ora ngomongké turun-turunané Yakub
manut kelairané, ora, nanging kabèh
wong sing diarani bangsa Israèl karo
Gusti Allah déwé. 7 Semono uga nèk aku
ngomong turunané Bapa Abraham, aku
ora ngomongké turun-turunané Bapa
Abraham sangka kelairané, ora, nanging
kabèh wong sing diarani turunané Bapa
Abraham karo Gusti Allah. Gusti Allah
malah ngomong ngéné marang Bapa
Abraham: “Namung turunané Isak bakal
tak anggep turunanmu.” 8 Para sedulur,
nèk Gusti Allah ngomong ngono marang
Bapa Abraham, Dèkné ndunungké nèk
ora wong sing dadi turunané Bapa
Abraham sangka kelairané sing diarani
anaké Gusti Allah, ora, nanging wong
sing diarani anaké Gusti Allah kuwi
wong sing lairé miturut prejanjiané
Gusti Allah marang Bapa Abraham.
9 Wujuté Gusti Allah ngomong ngéné
marang Bapa Abraham: “Mbésuk nèk
wis pener waktuné, Aku bakal teka
menèh lan ibu Sarah bakal nglairké
anak lanang.”
10 Karomenèh, kowé ngerti nèk ibu
Rebèkah bojoné Bapa Isak. Sangka
Bapa Isak ibu Rebèkah nglairké anak
lanang loro, yakuwi Esau lan Yakub.
11 Nanging sakdurungé botyah loro mau
lair, dadiné sakdurungé botyah loro
mau nindakké ala apa betyik, Gusti
Allah wis milih sing siji kanggo nuruti
prejanjiané marang Bapa Abraham lan
turun-turunané. 12 Dadiné Gusti Allah
enggoné milih kuwi ora miturut apa sing
ditindakké karo salah-sijiné anak lanang
mau, ora, nanging Dèkné namung milih
siji sak karepé Dèkné déwé. Sakdurungé
ibu Rebèkah nglairké anak kembar mau
Gusti Allah wis ngomong ngéné marang
dèkné: “Sing tuwa bakal dadi peladèné
sing enom!” 13 Lan tembungé Gusti Allah
kuwi ya tyotyok karo tembung liyané
sing ketulis nang Kitab sing uniné
ngéné: “Yakub pantyèn tak trésnani,
nanging Esau tak tampik.”

14 Lo, nèk ngono apa Gusti Allah pilih-sih? Ora, blas ora! 15 Wujuté dongé turun-turunané Bapa Yakub ninggal Gusti Allah lan nyembah retya pedèt emas, Gusti Allah ngomong ngéné marang nabi Moses: “Aku bakal melasi sapa waé sak karepku lan Aku bakal ngétokké kabetyikanku marang sapa waé sak karepku!” 16 Dadiné awaké déwé kudu dunung iki: nèk Gusti Allah miji wong kongkon nuruti kekarepané, ora dadi sebab wong kuwi karep apa ora, apa wong kuwi temen apa ora. Nanging nèk Gusti Allah miji wong, kuwi jalaran Dèkné kepéngin ngétokké kabetyikané marang wong kuwi. 17 Wujuté nang Kitab wis ketulis, nèk Gusti Allah ngongkon nabi Moses ngomong ngéné marang ratuné negara Egipte: “Kowé tak lilani dadi ratu tekané sepréné kuwi, supaya kowé weruh kwasaku lan supaya jagat ngerti nèk Aku iki Gusti Allah.” 18 Dadiné awaké déwé ngerti saiki nèk Gusti Allah melasi sapa waé sak karepé lan ngatoské atiné sapa waé sak karepé.

19 Lah nèk Gusti Allah sing ngatoské atiné wong, tibaké awaké déwé ya ora kenèng disalahké nèk awaké déwé ndendeng, awit iku jaréné karepé Gusti Allah. Lah sapa sing bisa ngalang-alangi Dèkné? 20 Ora ngono para sedulur, kowé kuwi sapa ta kok wani maido Gusti Allah? Apa kira-kira kendi kaé wani ngomong karo sing tukang nggawé: “Lah aku kok mbok gawé kaya ngéné?” 21 Tak kira kowé malah setuju karo aku, nèk sing tukang nggawé kendi mau kenèng nggawé kendi mau sak karepé. Sangka lemah lempung sak kepel wongé bisa nggawé kendi sing larang regané apa kendi sing murah.

22 Gusti Allah ya kaya wong sing tukang nggawé kendi kuwi. Dèkné bisa ngétokké nesuné lan Dèkné uga bisa ngétokké kwasané. 23 Mulané Gusti Allah ya ngétokké gedéné kawelasané marang sapa waé sing marakké nesu lan kudu disetrap lan dirusak, supaya Dèkné bisa ngétokké sepira gedéné kawelasané marang sapa waé sing wis dipilih sakdurungé lan sing bakal diangkat nang panggonan sing duwur déwé, dadi siji karo Dèkné. 24 Yakuwi awaké déwé iki, sing wis dipanggil, awit Gusti Allah ora namung manggil sangka tengahé bangsa Ju, nanging uga sangka bangsa liyané. 25 Wujuté nabi Hoséa dèk jaman mbiyèn wis tau ngomong ngéné:

“Sing dudu umatku
bakal tak tyeluk umatku
lan sing mauné ora ngrasakké
katrésnanku
saiki tak tyeluk wong sing tak
trésnani.”

26 Gusti Allah uga ngomong ngéné lantaran nabi Hoséa:

“Nang panggonan sing Dèkné
mbiyèn ngomong
nèk wong-wong kuwi dudu umaté,
ya nang panggonan kuwi
wong-wong bakal diaku anak
karo Gusti Allah sing urip.”

27 Nanging kanggo bangsa Israèl nabi Yésaya ngomong ngéné: “Senajan bangsa Israèl okèhé kaya santiné segara, nanging sing bakal dislametké namung setitik. 28 Awit Gusti Allah bakal nyetrap kabèh wong sing manggon nang kono lan Gusti Allah enggoné nindakké tembungé kuwi mau ya gelis lan tenanan.” 29 Sakdurungé nabi Yésaya ya wis ngomong ngéné: “Semunggoné Gusti Allah sing gedé kwasané ora ninggali turunan marang awaké déwé, awaké déwé mesti wis dadi kaya kuta-kuta Sodom lan Gomorah.”

Bangsa Israèl ora pretyaya

30 Dadiné apa ta sing diomong karo awaké déwé para sedulur? Sing diomong ya iki: bangsa-bangsa sing ora pada nglumui supaya ketampa karo Gusti Allah malah pada ketampa, jalaran pada pretyaya. 31 Nanging bangsa Israèl sing pada nglumui netepi wèt-wèté nabi Moses, awit mikiré kuwi bisa marakké ketampa Gusti Allah, bangsa kuwi malah ora ketampa jalaran sangka netepi wèt-wèt kuwi. 32 Lah kenèng apa kok ora ketampa? Jalaran ora nganggo

pretyaya, nanging pada njagakké apa
sing ditindakké. Dadiné wong-wong
kuwi kaya wong mblayu, nanging
ndlèngèr, terus kesandung watu tiba.
33 Nang Kitab ya wis ketulis ngéné:
"Delokké, nang kuta Sion
tak pasangi watu
sing marakké wong
kesandung lan tiba.
Nanging sapa sing njagakké watu
kuwi
ora bakal kisinan."
(Watu nang kuta Sion kuwi ya ora liya
kejaba Gusti Yésus Kristus.)

Panuwuné rasul Paulus

10 1 Para sedulur, pamujiku ing ati
lan pandongaku marang Gusti
Allah ya ora liya namung iki: mbok
bangsaku bisa nampa keslametan. 2 Aku
pantyèn nyeksèni déwé nèk wong-wong
kuwi pada ngabekti tenan marang
Gusti Allah, nanging pangabektiné ora
nganggo kaweruh sing bener. 3 Wong-
wong kuwi ora pada ngerti kepriyé
tyarané enggoné Gusti Allah mbenerké
manungsa, supaya bisa ketampa. Wong-
wong mau pada njajal nggolèk dalan
déwé, mikiré, nèk pada netepi wèt-wèt
lan pernatané agama, bakal ditampa
karo Gusti Allah. Mulané ora gelem
nurut dalan sing wis dityawiské karo
Gusti Allah, yakuwi lantaran pretyaya
marang Gusti Yésus Kristus. 4 Awit
Kristus kuwi wis netepi wèt-wèté agama.
Manungsa bisané dianggep bener
lan ketampa Gusti Allah kuwi kudu
pretyaya marang Yésus Kristus.

Bisané ketampa Gusti Allah namung lantaran pretyaya marang Gusti Yésus Kristus

5 Nabi Moses ngomong ngéné bab
ketampa Gusti Allah lantaran netepi wèt-
wèt: "Sapa waé sing netepi wèté Gusti
Allah bakal nampa urip langgeng, jalaran
sangka wèt-wèté kuwi." 6 Nanging bab
wong sing ketampa Gusti Allah lantaran
pretyaya tembungé nabi Moses ngéné:
"Aja mikir: sapa sing bakal munggah nang
swarga?" Nang kéné nabi Moses sakjané
ngomong nèk ora usah ènèng wong
munggah marani Kristus digawa medun,
supaya Kristus bisa ndunungké marang
awaké déwé, kepriyé bisané ketampa
Gusti Allah. 7 Nabi Moses uga ngomong
ngéné: "Aja mikir: sapa sing bakal
medun nang panggonané wong mati?"
Nang kéné nabi Moses sakjané ngomong
nèk ora usah ènèng wong medun nang
tengahé wong mati lan nggawa Kristus
munggah menèh, supaya ngomongi
awaké déwé kepriyé bisané ketampa
Gusti Allah. Ora bener nèk awaké déwé
mikir ngono, awit wujuté Kristus wis
medun nang jagat kéné lan Dèkné uga
wis tangi menèh sangka pati. 8 Nanging
nabi Moses malah ngomong ngéné para
sedulur: "Tembungé Gusti Allah tyedek
karo kowé, ana ing lambému lan ana ing
atimu." Tegesé, kabèh wong gampang
mangertèni kepriyé manungsa bisané
ketampa Gusti Allah. Ora angèl dunungé
lan kenèng diomong. Yakuwi pituturé
awaké déwé marang kowé: bisané
ketampa Gusti Allah kowé kudu nampa
pitulungané Gusti Allah, ora njagakké
penggawéné déwé. 9 Dadiné para sedulur,
nèk kowé ngakoni karo lambému nèk
Yésus kuwi Gusti lan kowé pretyaya ing
atimu nèk Gusti Allah wis nangèké Gusti
Yésus sangka pati, kowé mesti bakal
slamet. 10 Awit para sedulur, awaké déwé
kudu pretyaya ing ati nèk Gusti Allah
wis nangèké Gusti Yésus sangka pati.
Kuwi marakké awaké déwé bisa ketampa
Gusti Allah. Uga awaké déwé kudu
ngakoni nganggo tembung, nèk Yésus
kuwi Gustiné awaké déwé, awit kuwi
sing nylametké awaké déwé. 11 Wujuté
Kitab wis ngomong ngéné: "Sapa sing
pretyaya marang Dèkné ora bakal
kisinan." 12 Dadiné ora dadi sebab wong
kuwi wong Ju apa bangsa liyané, awit
Gusti Yésus kuwi Gustiné kabèh wong
lan Dèkné mberkahi kabèh wong kanti
lubèr, kabèh wong sing njaluk tulung
marang Dèkné. 13 Wujuté nang Kitab ya
wis ketulis ngéné: "Sapa waé sing nyebut
jenengé Gusti bakal slamet."

14 Lah menawa terus ènèng sedulur sing
takon: “Lah kepriyé wong-wong bisané
nyebut jenengé Gusti Yésus, nèk ora pada
pretyaya marang Dèkné. Semunggoné
gelem pretyaya, kepriyé wong-wong
bisané pretyaya, nèk ora tau krungu
bab Gusti Yésus Kristus. Karomenèh,
kepriyé wong-wong bisané krungu bab
Gusti Yésus Kristus, nèk ora ènèng wong
sing teka ngabarké. 15 Lan kejaba sangka
kuwi, kepriyé ènèng wong bisané budal
ngabarké, nèk ora dikongkon karo
Gusti Allah?” Para sedulur, wong sing
ngomong ngono kuwi ya pantyèn ènèng
beneré. Nanging wujuté Gusti Allah wis
ngongkon nabi-nabi teka ngabari marang
bangsa Israèl bab Gusti Yésus Kristus.
Awit nabi Yésaya ya wis tau ngomong
ngéné: “Wong sing teka nggawa kabar
kabungahan pantyèn mbungahké tenan!”
16 Nanging wujuté kepriyé para sedulur?
Ya bener wong-wong pada krungu kabar
bab Kristus, nanging ora kabèh pada
gelem pretyaya. Kenèng apa aku kok
ngomong ngono? Awit nabi Yésaya uga
ngomong ngéné: “Duh Gusti, awaké déwé
wis ngabari wong-wong bab pituturmu,
nanging ora pada gelem pretyaya.”
17 Dadiné awaké déwé ngerti para
sedulur, pretyaya kuwi tukulé sangka
krungu, krungu pitutur bab Kristus sing
dikabarké.

18 Nanging apa tenan ta nèk bangsa
Israèl ora tau krungu bab pituturé Gusti
Yésus Kristus? Ora, nèk kuwi ora bisa.
Wong-wong wis krungu bab Kristus.
Wujuté nang Kitab wis ketulis ngéné:

“Swarané wong-wong sing nggawa
kabar kabungahan
wis rata nang sak jagat
lan tembungé wis tekan
pojok-pojoké bumi.”

19 Apa bangsa Israèl krungu kabaré,
nanging ora dunung tegesé? Ora, mesti
dunung, awit malah nabi Moses sing
ndunungké awaké déwé sing ndisik
déwé, nèk bangsa Israèl dunung marang
kabaré Gusti Allah bab Kristus. Wujuté
Gusti Allah ngomong ngéné lantaran
nabi Moses:

“Aku bakal marakké atimu mèri
marang bangsa liyané.
Kowé bakal nesu
marang bangsa
sing mbok anggep
ora ngerti pituturku.”

20 Nabi Yésaya mbarang malah kendel
ngetokké tembungé Gusti Allah sing
uniné ngéné:

“Bangsa liyané
sing ora nggolèki Aku
bakal nemu Aku
lan bangsa liyané
sing ora nékok-nékokké Aku
bakal kenal marang Aku.”

21 Nanging bab bangsa Israèl Gusti Allah
ngomong ngéné lantaran nabi Yésaya:
“Sedina muput Aku ngelungké tanganku
marang bangsa sing ora manut, nanging
nglawan marang Aku!”

Gusti Allah ora nampik bangsa Israèl

11 1 Para sedulur, senajan ngono,
aja mikir nèk Gusti Allah
nyingkuri bangsa Israèl. Ora ngono,
wujuté aku iki ya wong Israèl, turunané
Bapa Abraham sangka Bapa Bènyamin.
2 Gusti Allah ora nampik bangsa sing
wis dipilih kawit wiwitané. Kowé
mesti ngerti ayat sangka Kitab sing
nyritakké dongé nabi Elia ngelahké
bangsa Israèl nang ngarepé Gusti
Allah. Nabi Elia ngomong ngéné: 3 “Duh
Gusti, bangsa Israèl matèni nabi-nabi
sing mbok kongkon teka. Wong-wong
ngrusak altar-altar sing dienggo kurban
marang Kowé. Namung aku déwé sing
ijik urip lan saiki wong-wong ya pada
arep matèni aku.” 4 Nanging sakjané
tembung kuwi ya ora patèka bener, awit
Gusti Allah semaur ngéné marang nabi
Elia: “Ora, ora namung kowé déwé sing
ditinggal, awit kejaba kowé Aku ijik
nduwé wong pitung èwu sing kenèng
tak jagakké, wong sing ora gelem
nyembah marang retya Baal.” 5 Para
sedulur, ing jaman saiki ya pada waé
karo jaman mbiyèn, tegesé, ijik ènèng
turahané bangsa Israèl setitik sing wis
dipilih karo Gusti Allah kaya awaké

déwé iki, jalaran Gusti Allah kepéngin
ngétokké kabetyikané. 6 Gusti Allah
enggoné milih ora ndelok penggawéné
wong-wong kuwi, ora, nanging namung
jalaran sangka kabetyikané Gusti Allah
déwé. Semunggoné sangka penggawéné
wong-wong, tibaké kabetyikané Gusti
Allah ya ora wujut kabetyikané tenan.
7 Para sedulur, kuwi ngéné: senajan
bangsa Israèl kepéngin dianggep bener
karo Gusti Allah, nanging ora ketampa.
Namung wong setitik sangka tengahé
bangsa Israèl sing ketampa, kuwi sing
wis dipilih karo Gusti Allah. Liyané
kabèh pada dadi wangkot atiné lan ora
bisa pretyaya marang Gusti Allah kaya
sak mestiné. 8 Pantyèn tyotyok karo sing
ketulis nang Kitab sing uniné ngéné:
"Ati lan pikirané wong-wong kuwi wis
digawé gabuk karo Gusti Allah, dadiné
tekan sepréné wong-wong mau ora bisa
weruh karo mripaté lan ora bisa krungu
karo kupingé." 9 Ratu Daved uga wis tau
ngomong ngéné:

"Duh Gusti,
bangsa Israèl mikir nèk ketampa,
jalaran Kowé wis ngekèki
wèt-wètmu marang bangsa kuwi.
Mulané aku nyuwun marang Gusti,
supaya ndunungké marang bangsa
Israèl,
nèk ora ketampa.
Pada kagèta
kaya kéwan kagèt
nèk kenèng pasangan kaé
lan nitèni,
nèk pada nerak wèt-wètmu.
Aku nyuwun,
wong-wong kuwi disetrap
kaya sak mestiné.
10 Pada petenga angen-angené,
supaya ora bisa dunung tembungmu
lan supaya pada bungkuk
kemomotan kasusahané."

11 Para sedulur, apa wong nèk
kesandung sampèk tiba kaé terus
mengkurep terus? Mesti ora, mesti
bakal tangi menèh. Semono uga bangsa
Israèl, sakwisé ketampik, mosok ora bisa
ketampa menèh? Mesti bakal ditangèkké
karo Gusti Allah. Nanging jalaran
bangsa Israèl nampik pitulungané
Gusti Allah, mulané bangsa liyané sing
kelilan pretyaya marang Gusti Allah
lan nampa keslametan, supaya bangsa
Israèl dadi mèri. 12 Dadiné salahé bangsa
Israèl malah nekakké kabetyikan
kanggo bangsa liya-liyané. Lah nèk
tibané bangsa Israèl waé wis bisa
nekakké kabetyikan, lah sepira gedéné
kabetyikané Gusti Allah marang bangsa
liya-liyané mbésuk, nèk bangsa Israèl
kabèh bakal ditangèkké?

Bangsa sing dudu Ju ora kenèng gemunggung

13 Para sedulur, saiki aku nduwèni
tembung marang kowé sing dudu bangsa
Israèl. Kowé ngerti déwé nèk Gusti
Allah wis miji aku dadi rasul, kongkon
nggelarké kabar kabungahan bab Gusti
Yésus Kristus marang bangsa-bangsa
sing dudu Ju. Aku jan bungah tenan
dikèki penggawéan iki karo Gusti Allah.
14 Sing tak suwun bangsaku déwé bisa
mèri marang bangsa liya sing ketampa
Gusti Allah lan muga-muga bangsaku
ènèng siji-loro sing uga bisa nampa
keslametan sangka Gusti Allah. 15 Awit
para sedulur, jalaran Gusti Allah nampik
bangsa Israèl, bangsa liya-liyané bisa
ketampa Gusti Allah. Lah nèk bangsa
Israèl bakal ditangèkké lan ketampa
menèh, kaya ngapa gedéné berkahé
bangsa liya-liyané. Bakal kaya wong
sing wis mati ditangèkké dadi urip
menèh.
16 Para sedulur, nèk Bapa Abraham
kuwi wis dadi umaté Gusti Allah,
turun-turunané mesti ya semono uga.
Nèk tyuwilané roti sing ndisik déwé
dipasrahké marang Gusti Allah, tegesé
rotiné sak kabèhé ya dipasrahké marang
Gusti Allah. Nèk oyoté wèké Gusti Allah,
pangé uga ya wèké Gusti Allah. 17 Saiki
arep tak gambarké ngéné para sedulur.
Wong sing nduwé wit olèf kaé mesti
ngetoki pangé sing ora metu wohé. Lah iki
nggambarké bangsa Israèl. Lah kowé kuwi
sing dudu bangsa Israèl kenèng dipadakké

karo wit olèf sing alasan. Dadiné saiki
kaya-kaya pangé wit olèf alasan diènter
nang wit olèf sing apik. Kowé saiki kaya
pangé olèf alasan tyampur sak wit karo
pang liya-liyané sangka wit olèf sing apik
lan pangé kabèh éntuké pangan sangka
oyoté wit olèf sing apik. 18 Nanging kowé
aja nyepèlèkké pangé sing diketoki. Aja
terus gemunggung, awit kowé kuwi
namung pang waé. Kowé ora nyangga
oyoté, nanging oyoté sing nyangga kowé.
19 Lah menawa kowé terus ngomong:
"Lah pangé diketoki kuwi lak supaya awaké
déwé diènter ta?" 20 Kuwi bener, nanging
kowé aja lali nèk pangé diketoki kuwi,
jalaran ora pretyaya lan kowé diènterké,
jalaran kowé pretyaya. Nanging aja terus
gemunggung, malah kudu sing ati-ati.
21 Awit para sedulur, nèk Gusti Allah ora
ngéman pangé wit olèf sing apik, mosok
Dèkné bakal ngéman pangé wit alasan.
Tegesé, nèk Gusti Allah ora ngéman
bangsa Israèl, apa kowé mikir nèk Gusti
Allah bakal ngéman kowé. 22 Dadiné kowé
saiki dunung nèk Gusti Allah ora namung
gedé kabetyikané, nanging Dèkné uga
keras, ora kenèng digawé sembrana. Gusti
Allah ngajar bangsa Israèl sing ora manut,
nanging Dèkné ngétokké kabetyikané
marang kowé, nèk kowé temen terus
manut marang Dèkné. Nèk kowé ora manut,
kowé uga bakal kaya pang sing diketok.
23 Nanging para sedulur, nèk bangsa Israèl
terus pada nampa pitulunganè Gusti Allah
lan pada manut, mesti bakal diènterké
menèh nang wit olèf sing apik. Gusti Allah
gedé kwasané lan bisa ngentyepké menèh.
24 Kowé para sedulur sing dudu bangsa
Israèl, kowé kaya pangé wit olèf alasan sing
diketok terus dientyepké nang wit olèf sing
apik. Kuwi sakjané ora nggon-nggonanmu.
Lah apa ora luwih gampang kanggo Gusti
Allah ngentyepké pangé wit olèf sing
apik, sing mauné diketok, nanging terus
dipasang nang wité déwé menèh.

Gusti Allah bakal nylametké bangsa Israèl

25 Para sedulur, ènèng prekara liyané
sing nyatakké, nèk Gusti Allah bakal
ngangkat bangsa Israèl. Aku kudu
ngudarké prekara iki, supaya kowé ora
nduwèni pikiran nèk namung kowé
sing ditampa Gusti Allah, lah bangsa
Israèl ora. Prekara iki mauné pantyèn
kasimpen, nanging saiki arep tak
omongké marang kowé. Kuwi ngéné:
bangsa Israèl enggoné mangkotké atiné
kuwi ora kanggo slawasé, nanging
namung tekan mbésuk, nèk kabèh
bangsa sing dudu Ju wis krungu kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus.
26 Mengkono kuwi Gusti Allah bakal
nylametké bangsa Israèl. Iki pantyèn
wis tyotyok karo tembungé nabi Yésaya
nang Kitab sing uniné ngéné:

"Juru Slameté manungsa
tekané sangka swarga,
Dèkné bakal mbuwang
sakkèhé dosané para turunané Bapa
Yakub."

27 Gusti Allah uga ngomong ngéné:

"Aku bakal nggawé
prejanjian anyar
karo bangsa Israèl,
nèk Aku wis ngapura
sakkèhé salahé."

28 Para sedulur, jalaran bangsa Israèl
nampik kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus, mulané ya dadi mungsuhé
Gusti Allah. Lah kuwi malah nekakké
betyik kanggo kowé. Nanging jalaran
bangsa Israèl kuwi sakwijiné bangsa
sing dipilih Gusti Allah, mulané ya
diéman tenan karo Gusti Allah, éling
prejanjiané marang Bapa Abraham, Isak
lan Yakub. 29 Awit para sedulur, nèk
Gusti Allah wis nggawé putusan milih
lan mberkahi bangsa Israèl, Dèkné ora
bakal malih pikirané. 30 Wujuté kowé
para sedulur sing dudu bangsa Ju, kowé
mauné ya ora pada manut marang
Gusti Allah, nanging saiki kowé pada
nampa kawelasané. Kenèng apa? Jalaran
bangsa Ju nampik pitulunganè Gusti
Allah. 31 Mengkono uga, kaya enggoné
Gusti Allah ngétokké kawelasané
marang kowé sing dudu Ju, Gusti Allah
uga bakal ngétokké kawelasané marang
bangsa Ju. 32 Dadiné bangsa Ju lan

bangsa sing dudu Ju kabèh wis pada
nglakoni dosa lan ya wis sak mestiné
nèk kudu nampa setrapané. Lan jalaran
sangka kuwi, Gusti Allah saiki bisa
ngétokké kawelasané marang kabèh
manungsa, sing Ju lan sing dudu Ju.

Pamuji marang Gusti Allah

33 Pantyèn ya nggumunké tenan
gedéné kasugihané Gusti Allah ing
berkah, kaweruh lan pangerti. Putusané
Gusti Allah ora ènèng sing bisa
ndunungké lan ora ènèng sing bisa
dunung tumindaké. 34 Nabi Yésaya ya
wis tau ngomongké bab iki, wujuté
ketulis ngéné nang Kitab:

“Sapa ta sing ngerti pikirané Gusti
lan sapa ta
sing bisa ngréwangi
Dèkné ing pamikiran.
35 Sapa ta wis ngutangi Gusti Allah
lan wani njaluk bayar!”

36 Awit para sedulur, sembarang kuwi
tekané sangka Gusti Allah lan bisané
ènèng terus kuwi ya sangka kekuwatané
Gusti Allah, mulané kabèh wong kudu
memuji lan nyembah marang Gusti
Allah slawasé. Amèn.

Urip kanggo ngladèni Gusti Allah

12 1 Para sedulur, kowé kabèh saiki
wis dunung semono gedéné
kawelasané Gusti Allah marang awaké
déwé, mulané aku nyuwun marang
kowé kabèh, mbok badanmu dipasrahké
dadi kurban sing urip lan sing sutyi
kanggo Gusti Allah. Kuwi ndadèkké
bungahé Dèkné lan kuwi pangabekti
sing sak mestiné kanggo kowé. 2 Mulané,
aja pada mèlu-mèlu karo sing dilakoni
wong sing ora nurut Gusti Allah. Aja
kaya ngono, nanging pada manuta
marang Gusti Allah, supaya ati lan
pikiranmu dadia anyar. Awit namung
mengkono kuwi kowé bisa mangertèni
marang kekarepané Gusti Allah. Ngertia
para sedulur, ya kekarepané Gusti Allah
kuwi sing betyik déwé kanggo uripmu.

Nèk kowé nuruti kuwi, kowé
ndadèkké bungahé atiné Dèkné.
Kekarepané Gusti Allah kuwi sing apik
déwé kanggo kowé, kuwi ora ènèng
klèruné.

3 Awit Gusti Allah pantyèn wis
ngétokké kabetyikané marang aku lan
Dèkné wis ngekèki penggawéan iki
marang aku. Mulané aku ngélingké
marang kowé siji-sijiné: aja mikir nèk
kowé kuwi sing apik déwé, nanging
angen-angen lan atimu kudu sing sak
beneré. Ngertia nèk Gusti Allah déwé
sing ngekèki sak wernané kapinteran
marang kowé, supaya kowé bisa nuruti
kekarepané. 4 Para sedulur, badané
awaké déwé iki péranganė okèh lan
penggawéané séjé-séjé. 5 Semono uga
awaké déwé iki, senajan awaké déwé
iki wong okèh, nanging awaké déwé
kabèh wis dadi siji ing Kristus. Awaké
déwé iki kenèng dipadakké karo badané
Kristus. Lan kaya péranganė badan mau,
awaké déwé iki ya nduwé penggawéan
déwé-déwé, kanggo nulungi sak kabèhé.
6 Mulané para sedulur, kowé kudu
ngerti nèk Gusti Allah ngekèki werna-
werna kapinteran marang awaké déwé
siji-sijiné, kanggo nyambutgawé nuruti
kekarepané. Nèk ènèng sedulur sing
dikèki kapinteran bisa nampa tembungé
Gusti Allah sing kudu diomongké
marang sedulur-sedulur nang pasamuan,
sedulur kuwi ya kudu nindakké
penggawéan kuwi nganggo kekuwatané
Gusti. 7 Nèk dikèki kapinteran kanggo
nulungi apa mulangi liyané, ya kudu
dikanggokké kaya sak mestiné. 8 Nèk
ènèng sing nampa kapinteran kanggo
ngantepké pengandelé sedulur liyané,
ya kudu ditindakké kaya sak mestiné.
Sing bisa ngedum rejeki marang liyané
ya kudu ditindakké tanpa éman. Sapa
sing dikèki kapinteran nuntun, ya kudu
nuntun pasamuané Gusti karo sabar lan
temen. Sing dikèki ati melas ya kudu
ngétokké kawelasané marang liyané
karo ati sing bungah.

Katrésnan marang sakpada-pada

9 Para sedulur, kowé kudu trésna sing
tenanan marang sakpada-pada, aja étok-

étokan. Mulané, kowé kudu nyingkuri
barang sing ala, sing betyik kudu
mbok gondèli. 10 Pada trésnaa marang
sakpada-pada sak atimu, awit kowé wis
dadi tunggal sedulur ing brayaté Kristus.
Pada ngajènana marang sakpada-pada,
malah apiké nèk kowé pada kenèng
ditiru karo liyané ing prekara iki. 11 Aja
pada males, nanging pada nyambuta
gawé kanggo Gusti sing tenanan karo ati
sing seneng. 12 Gusti Allah bakal ngekèki
barang sing nggumun-nggumunké
marang kowé, mulané kuwi kudu
diarep-arep karo bungah ing ati. Dadiné
nèk kangèlan teka, kowé bisa sabar
lan kuwat lan bisa pasrah sembarang
marang Gusti Allah ing sakjeroné
pandonga. 13 Sedulurmu sing pada
kekurangan ing sandang lan pangan
kudu mbok tulungi lan nèk ènèng dayoh
kudu ditampa lan dirumati sing apik.

14 Wong sing nggawé sangsarané
uripmu kudu mbok suwunké sing betyik
marang Gusti Allah. Sepisan menèh aku
ngomong: wong kaya ngono kudu mbok
pujèkké apik, aja dipujèkké sing ala.
15 Nèk ènèng sedulur nampa kabungahan,
pada mèlua bungah, nèk ènèng sing
susah, pada mèlua susah. 16 Pada dadia
siji ing ati karo sedulur kabèh sak
pasamuan. Mulané, aja namung mikirké
penggawéan sing gedé, nanging pada
senenga uga ngurusi penggawéan sing
tyilik. Aja mikir kowé sing pinter déwé.

17 Aja mbales ala marang wong sing
nggawé ala marang kowé, nanging
nggawéa betyik marang sapa waé.
18 Pada nglumui sak bisa-bisamu, supaya
urip rukun lan tentrem karo kabèh
wong.

19 Para sedulur sing tak trésnani, aja
pisan-pisan nduwèni kepéngin mbales
ala marang wong sing nggawé ala
marang kowé. Kaya ngono kudu mbok
pasrahké marang Gusti Allah waé. Aja
lali nèk Gusti Allah wis ngomong ngéné
nang Kitab: "Aku sing bakal mbales,
Aku déwé sing bakal tumandang."
20 Kowé malah kudu éling marang
tembungé Kitab sing uniné ngéné: "Nèk
mungsuhmu ngelih kudu mbok kèki
mangan, nèk ngelak kudu mbok kèki
ngombé. Nèk kowé nindakké kuwi,
mungsuhmu bakal rumangsa isin déwé
lan bakal ngakoni salahé." 21 Mulané
para sedulur, aja sampèk kowé kenèng
dikalahké karo tumindak ala, aja,
nanging kowé kudu menangké tumindak
ala nganggo tumindak betyik.

Kuwajiban marang para pangwasa

13 1 Para sedulur, kabèh wong,
tegesé kowé mbarang, kudu
nurut pernatan-pernatan sangka
pangwasané negara, awit pangwasané
negara kuwi ya Gusti Allah sing
netepké. 2 Dadiné sapa sing nglawan
marang pangwasané negara kuwi sak
beneré ya nglawan marang pernatané
Gusti Allah. Mulané, sapa sing nerak
pernatané negara ya kudu ngerti nèk
bakal nampa setrapan. 3 Awit wong
sing nglakoni sing betyik ora usah wedi
marang pangwasané negara. Wong
sing nindakké sing ala, kuwi sing kudu
wedi. Mulané, nèk kowé nindakké
sing betyik, kowé ora usah wedi, kowé
malah bakal nampa pengaleman sangka
negara. 4 Kowé kudu ngerti para sedulur,
pangwasané negara kuwi sakjané
nyambutgawé kanggo Gusti Allah
kanggo betyikmu déwé. Nanging nèk
kowé nindakké sing ala, ya bener kowé
wedi, awit miturut pernatané negara
kowé ya kudu disetrap. Pangwasané
negara kuwi pantyèn gamané Gusti
Allah kanggo sapa waé sing nindakké
ala. 5 Dadiné para sedulur, kenèng apa
awaké déwé kok kudu manut marang
pernatané negara? Ora namung jalaran
wedi disetrap, nanging uga jalaran
awaké déwé ngerti nèk kuwi barang
apik sing kudu dilakoni.

6 Mulané kowé ya pada mbayar
belasting, awit negara kudu mbayar
wong-wong sing nyekel pangwasa.
Wong-wong kuwi netepi kuwajibané lan
pada nyambutgawé kanggo Gusti Allah.
7 Mulané awaké déwé ya kudu netepi
kuwajibané awaké déwé marang para

pangwasa. Nèk kudu mbayar belasting
ya kudu dibayar, nèk kudu ngajèni apa
ngelem sing nyekel pangwasa, ya kudu
ditindakké ngono.

Kuwajiban marang sakpada-pada

8 Para sedulur, apiké nèk kowé ora
nduwé utang apa-apa marang sapa-sapa,
kejaba nduwé utang katrésnan marang
sakpada-pada. Awit wong sing trésna
marang liyané kuwi netepi kekarepané
Gusti Allah sak kabèhé. 9 Bener Gusti
Allah ngekèki angger-angger marang
awaké déwé kayadéné: aja laku bédang,
aja mematèni, aja nyolong, aja milik
barangé liyané lan ènèng angger-angger
liyané. Nanging angger-angger kuwi
mau kabèh kenèng didadèkké angger
siji, yakuwi: pada trésnaa marang liyané
kaya enggonmu nrésnani awakmu
déwé. 10 Awit para sedulur, wong sing
trésna marang liyané kuwi ya ora bakal
nggawé ala marang liyané. Dadiné nèk
awaké déwé nrésnani liyané, awaké
déwé netepi angger-anggeré Gusti Allah
sak kabèhé.
11 Para sedulur, prekara bab trésna
marang sakpada-pada kuwi kudu mbok
tindakké tenan, awit kowé kudu ngerti
nèk awaké déwé kudu sing awas lan
tata-tata, kaya wong sing tangi-turu.
Kenèng apa aku kok ngomong ngono
para sedulur? Jalaran saiki awaké
déwé wis tyedek banget karo tekané
Kristus, sing kudu njikuk awaké déwé
sangka donya sing kebek ala iki, supaya
didadèkké siji karo Gusti Allah slawas-
lawasé. Waktu kuwi wis selot tyedek nèk
dipadakké karo mbiyèn dongé awaké
déwé masrahké uripé marang Kristus.
12 Nèk urip ing donya sing kebek ala iki
dipadakké karo wengi, pantyèn wenginé
ya wis mèh entèk lan awan wis mèh
teka. Mulané hayuk awaké déwé pada
ninggal tumindak peteng lan hayuk
pada nyekel gamané pepadang. 13 Hayuk
pada nindakké sing betyik, kaya wong
sing ana ing padang kenèng disawang
liyané. Tegesé, aja ramé-ramé ngombé
lan mabuk, aja laku bédang nindakké
urip sing ora pantes, aja pada tukaran
lan kumèrèn. 14 Aja kaya ngono para
sedulur, nanging saiki kowé wis dadi
siji karo Gusti Yésus Kristus, kowé ya
kudu urip niru Dèkné. Aja mikir kepriyé
sing arep nuruti kekarepané dosa
ing awakmu, kuwi namung nggolèk
kemaremané kedaginganmu.

Sing sabar marang sakpada-pada

14 1 Para sedulur, saiki ènèng
prekara liyané sing kudu tak
omong, yakuwi, bab pangan lan dina.
Sing penting déwé ya iki: nèk ènèng
sedulur sing ijik enom pengandelé,
ditampa sing apik, senajan sedulur kuwi
ijik netepi sak wernané sirikané agama
bab pangan lan dina. Prekara-prekara
kuwi aja sampèk digawé jalaran kanggo
èngkèl-èngkèlan bab apa sing bener lan
apa sing klèru. 2 Awit ènèng sedulur sing
pretyaya nèk éntuk mangan panganan
apa waé, nanging liyané pretyaya
nèk ora éntuk mangan iwak daging,
mulané ya namung mangan janganan.
3 Sedulur sing pretyaya nèk éntuk
mangan panganan apa waé ora kenèng
nyepèlèkké liyané sing ora mangan
iwak. Semono uga, sedulur sing namung
mangan janganan, ora mangan iwak,
ora kenèng nyalahké liyané sing mangan
daging, awit Gusti Allah déwé wis
nglilani sedulur kuwi mangan apa waé
lan Dèkné ya wis nampa sedulur kuwi.
4 Lah nèk Gustiné sedulur kuwi nglilani,
apa kowé kuwi Gustiné sedulur kuwi
kok wani nyalahké dèkné. Ketampa-oraé
kuwi Gustiné sedulur kuwi sing ngarani.
Nanging sedulur kuwi bakal ketampa,
awit Gusti déwé sing bakal ngréwangi.
5 Uga ènèng sedulur sing nganggep
dina sijiné luwih apik tenimbang
dina liyané. Nanging sedulur liyané
pretyaya nèk dina kabèh tunggalé waé.
Ya bèn, bab iki kabèh sedulur dililani
nuruti pengandelé déwé-déwé. 6 Awit
para sedulur, sedulur sing ngarani
sakwijiné dina luwih gedé tenimbang
liyané kuwi ya jalaran sedulur kuwi
kepéngin ngajèni marang Gusti Yésus.

Lah sedulur sing pretyaya nèk éntuk mangan panganan apa waé semono uga nèk mangan ya kanggo ngluhurké Gusti Yésus. Wujuté sedulur kuwi nèk mangan ya ndonga lan maturkesuwun marang Gusti Allah. Lah sedulur sing ora mangan iwak, sing namung mangan janganan, uga nèk mangan ya kanggo ngluhurké Gusti, awit dèkné ya ndonga lan maturkesuwun marang Gusti Allah.

7 Para sedulur, awaké déwé ora
kenèng nyalahké sakpada-pada ing
prekara-prekara iki. Awit, senajana urip,
awaké déwé ya ora nuruti karepé déwé,
senajana mati ya ora karepé déwé. 8 Nèk
urip, awaké déwé ya urip kanggo Gusti,
nèk mati, awaké déwé ya mati kanggo
Gusti. Pati-uripé awaké déwé wis nang
tangané Gusti. 9 Awit Kristus ya wis
mati nglabuhi awaké déwé lan Dèkné
tangi sangka pati, supaya bisa ngwasani
kabèh manungsa, sing wis mati lan sing
ijik urip.

10 Para sedulur, kowé sing ora mangan
iwak, aja nyalahké sing mangan iwak
lan kowé sing mangan sembarang, aja
nyepèlèkké sing ora mangan iwak.
Kenèng apa aku kok ngomong ngono?
Awit awaké déwé kabèh mbésuk bakal
kudu mara nang ngarepé Gusti Allah lan
Dèkné sing bakal ngarani klèru-beneré
awaké déwé. 11 Wujuté nang Kitab ya
wis ketulis ngéné:

> "Tembungé Gusti Allah ngéné:
> Kaya enggonku wujut urip,
> mengkono uga Aku ngomong
> nèk kabèh wong
> bakal sujut ngabekti Aku
> lan kabèh wong bakal ngakoni
> nèk Aku iki Gusti Allah."

12 Dadiné para sedulur, awaké déwé iki
siji-sijiné bakal asok penjawab déwé-
déwé marang Gusti Allah.

Aja dadi sandungané liyané

13 Mulané hayuk awaké déwé wis aja
pada nyalahké sakpada-pada menèh.
Luwung hayuk pada nggawé putusan
sing mantep ora arep nindakké prekara
apa waé sing marakké liyané bisa
semplak pengandelé apa tiba menèh
ing dosa. 14 Bener, jalaran aku wis dadi
siji karo Gustiku Yésus, aku ngerti nèk
ora ènèng barang apa waé kotor sangka
karepé déwé, ora para sedulur. Barang
kuwi kotor kanggo wong sing nganggep
nèk barang kuwi kotor.

15 Dadiné para sedulur, nèk jalaran
sangka sing mbok pangan ènèng
sedulur ketyentok atiné, tibaké kowé
ya ora mlaku nganggo katrésnan. Aja
sampèk, jalaran sangka barang sing
mbok pangan, ènèng sedulur semplak
pengandelé. Ngertia nèk Kristus mati
uga nglabuhi sedulur kuwi. 16 Mulané
para sedulur, sing ati-ati, aja sampèk
prekara sing mbok anggep betyik
sampèk dianggep ala karo sedulur liya.
17 Awit, ora nèk awaké déwé ora mangan
iki apa ora ngombé kaé kuwi tandané
nèk uripé awaké déwé dikwasani karo
Gusti Allah, ora! Nanging nèk sangka
pitulungané Roh Sutyi awaké déwé bisa
ngétokké barang sing bener lan bisa
ngétokké katentreman lan kabungahan,
kuwi tandané nèk uripé awaké déwé
dikwasani karo Gusti Allah. 18 Wong
sing ngladèni Kristus nganggo ati sing
kaya ngono kuwi pantyèn ndadèkké
bungahé Gusti Allah lan uga diajèni
karo manungsa.

19 Mulané para sedulur, awaké déwé
kudu nglumui tenan nindakké prekara-
prekara sing bisa ndadèkké rukun
lan sing bisa ngantepké pengandelé
awaké déwé kabèh. 20 Aja sampèk
awaké déwé mbubrah penggawéané
Gusti Allah jalaran sangka prekara
panganan. Ya bener, panganan apa waé
kenèng dipangan, nanging ora apik nèk
apa sing dipangan awaké déwé kuwi
sampèk ndadèkké sandungané sedulur
liyané. 21 Apiké awaké déwé ora mangan
daging apa ora ngombé anggur apa ora
nindakké apa waé sing bisa marakké
sedulur liyané semplak pengandelé.
22 Pengandelmu bab apa sing kenèng
lan apa sing ora kenèng dipangan kuwi
kudu mbok simpen ing atimu déwé,
namung kowé déwé lan Gusti Allah sing

kudu ngerti. Pantyèn beja tenan wong
sing bisa ngarani ing atiné déwé apa
sing bener, tanpa rumangsa salah ing
tembé-mburiné. 23 Nanging nèk ènèng
sedulur nékat mangan panganan tanpa
ngerti panganan mau apik dipangan apa
ora, sedulur kuwi dosa, ora namung ing
atiné déwé, nanging uga nang ngarepé
Gusti Allah. Awit pantyèn dosa nèk
kowé nindakké prekara apa waé tanpa
ngerti ing ati bener-oraé.

Nggawé senengé liyané, ora nggolèk senengé déwé

15 1 Para sedulur, awaké déwé sing
rumangsa wis jeru pengandelé,
awaké déwé kudu nyabari sedulur-
sedulur sing ijik enom pengandelé. Aja
namung mikir sing apik kanggo awaké
déwé waé. 2 Malah hayuk awaké déwé
siji-sijiné pada nindakké apa sing apik
kanggo sedulur liyané lan apa sing bisa
ngantepké pengandelé sedulur liyané.
3 Awit Kristus wujuté ya ora nggolèk
senengé déwé, ora, nanging nang
Kitab wis ketulis ngéné: "Duh Allah,
tembungé wong-wong sing pada ngolok-
olok Kowé, tibané ing Aku."
4 Para sedulur, sembarang sing wis
ketulis nang Kitab dèk jaman mbiyèn
kuwi tujuané kanggo mulangi awaké
déwé, supaya awaké déwé pada sabar lan
nduwé kekuwatan nurut kekarepané Gusti
Allah. Lan jalaran sangka kuwi awaké
déwé bisa ngarep-arep nampa sembarang
sing wis dijanji karo Gusti Allah. 5 Muga-
muga Gusti Allah, sing ngekèki kesabaran
lan kekuwatan, ngréwangi kowé kabèh,
supaya bisa dadi siji ing kekarepan lan
bisa nindakké urip nurut tipaké Kristus
Yésus. 6 Dadiné kowé kabèh bisa dadi
siji ing ati lan bebarengan kowé bisa
ngluhurké Gusti Allah karo lambému.
Dèkné sing dadi Bapaké Gustiné awaké
déwé Yésus Kristus.

Kristus kanggo bangsa Ju lan sing dudu Ju

7 Mulané para sedulur, mikirké kuwi
mau kabèh sing tak omong, hayuk
nampa sakpada-pada karo bungah,
kaya enggoné Kristus nampa kowé.
Mengkono kuwi Kristus marakké wong-
wong pada ngluhurké jenengé Gusti
Allah. 8 Aku ngomong ngono kuwi, awit
enggoné Kristus teka ngladèni bangsa
Ju kuwi kanggo nduduhké nèk Gusti
Allah ora medot, nanging malah nuruti
prejanjiané marang para mbah-mbahané.
9 Kejaba sangka kuwi, Kristus teka,
supaya uga bangsa sing dudu Ju bisa
ngluhurké Gusti Allah, sing ngétokké
kawelasané. Wujuté nang Kitab wis
ketulis ngéné:

"Aku bakal ngluhurké Jenengmu
lan nang tengahé para bangsa
Aku bakal memuji Kowé."

10 Uga ènèng tembung ngéné sangka nabi
Moses:

"Hé para bangsa sing dudu Ju,
pada bungah-bungaha
bareng karo bangsa
pilihané Gusti Allah."

11 Enèng tulisan liyané menèh sing uniné
ngéné:

"Hé para bangsa sing dudu Ju,
pada memujia marang Gusti
lan bangsa-bangsa liyané,
pada memujia marang Dèkné."

12 Nabi Yésaya uga wis ngomong ngéné,
kaya sing ketulis nang Kitab:

"Bapa Isai, bapaké ratu Daved,
bakal nukulké turunan
sing bakal ngwasani para bangsa
sing dudu Ju.
Ya Dèkné
sing dadi pengarep-arepé
bangsa sing dudu Ju."

13 Para sedulur, pandongaku,
muga-muga Gusti Allah sing dadi
pengarep-arepé kabèh manungsa, ngebeki
atimu karo kabungahan lan katentreman,
awit kowé pada pretyaya marang Dèkné.
Muga-muga pengarep-arepmu mundak
terus sangka pitulungané Roh Sutyi.

Kenèng apa rasul Paulus kok nulis layang iki

14 Para sedulur, aku déwé ngerti nèk
kowé kabèh ora kurang ing tumindak

betyik, awit Gusti Allah ngebeki atimu
karo kaweruh. Mulané kowé ya bisa
mulangi sakpada-pada. 15 Nanging
senajan ngono, nang layang iki aku
kendel ngélingké bab prekara siji-loro
marang kowé. Enggonku wani nulis karo
kendel kuwi jalaran Gusti Allah wis
milih aku lan ngekèki penggawéan iki.
16 Aku kudu dadi peladèné Kristus Yésus
nggawa kabar kabungahan marang
bangsa-bangsa sing dudu Ju. Mengkono
kuwi aku bisa nggawa bangsa-bangsa
sing dudu Ju nang ngarepé Gusti Allah,
supaya bisa ketampa lan uripé bisa
kanggonan lan katuntun Roh Sutyi.
Mulané aku nganggep aku iki kaya
imam sing masrahké kurban marang
Gusti Allah. Kurbanku sing ndadèkké
bungahé Gusti Allah ya bangsa-bangsa
sing dudu Ju iki. 17 Lan jalaran aku wis
dadi siji karo Kristus aku bungah bisa
nyambutgawé ngladèni Gusti Allah.
18 Awit aku namung wani ngomongké
apa sing wis ditindakké karo Kristus
lantaran aku, yakuwi, nuntun bangsa-
bangsa sing dudu Ju, supaya pada
manut marang Gusti Allah. Bisané
pada manut, jalaran krungu pituturé
Gusti lan weruh kwasané Gusti sangka
aku. 19 Kejaba sangka kuwi, Gusti
Allah ngekèki pangwasa marang aku,
supaya aku bisa nindakké tanda-tanda
lan mujijat-mujijat kanggo manungsa.
Karomenèh Roh Sutyi ngekèki
kekuwatan marang aku, supaya aku
bisa nindakké penggawé-penggawé sing
nggumunké iki. Mengkono kuwi aku
nggelarké kabar kabungahané Gusti
Yésus Kristus sampèk rata, wiwit kuta
Yérusalèm mlaku-mlaku nganti tekan
bawah Ilirikum. 20 Nanging aku namung
nggelarké kabar kabungahan iki nang
panggonan-panggonan sing durung tau
dikabari bab Gusti Yésus Kristus. Dadiné
aku ora nyambutgawé nang kebon sing
wis digarap wong liya. 21 Wujuté nang
Kitab ya wis ketulis ngéné:

"Wong sing durung tau dikabari bab Dèkné
bakal weruh Dèkné
lan wong sing durung tau krungu
bakal dunung."

Rasul Paulus arep teka nang kuta Rum

22 Para sedulur, yakuwi jalarané
sing marakké aku karépotan ora bisa
teka nang nggonmu. 23 Nanging saiki
penggawéanku nang bawah kéné wis
rampung lan ya pantyèn wis pirang-
pirang taun tenan enggonku kepéngin
niliki kowé. 24 Mulané, sing tak suwun,
nèk aku lunga nang negara Spanyol
aku bisa mampir nang nggonmu. Nèk
aku lèrèn nang kuta Rum kono, aku
bakal bebarengan karo kowé sak
untara. Sakwisé kuwi aku bakal
nyuwun pitulunganmu, supaya aku bisa
neruské lakuku. 25 Nanging saiki aku
arep budal nang kuta Yérusalèm, aku
arep ngréwangi sedulur-sedulur sing
nurut Gusti nang kana. 26 Awit sedulur-
sedulur nang Masedonia lan Akaya
pada nglumpukké duwit karo éklasé ati,
kanggo nulungi sedulur-sedulur nang
Yérusalèm sing ora nduwé. 27 Putusan
kuwi metu sangka karepé wong-wong
kuwi déwé lan pantyèn ya ènèng beneré
nèk wong-wong iki kudu nulungi
sedulur-sedulur nang Yérusalèm sing
ora nduwé. Wujuté ya bangsa Ju sing
nggawa kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus marang bangsa-bangsa sing
dudu Ju. Lan jalaran sedulur-sedulur
wis ngedum banda kasukman marang
sedulur-sedulur sing dudu Ju, mulané ya
wis sak mestiné nèk sedulur-sedulur sing
dudu Ju nyukupi sedulur-sedulur bangsa
Ju karo sandang-pangan.

28 Para sedulur, nèk aku wis rampung
karo penggawéan iki, tegesé, nèk aku
wis masrahké duwit urunan mau kabèh
marang sedulur-sedulur nang Yérusalèm,
aku bakal budal nang negara Spanyol
lan mampir nang nggonmu nang kuta
Rum. 29 Nèk aku teka nang nggonmu
aku bakal nggawa berkah okèh sangka
Kristus, sing arep tak edum karo kowé.

30 Para sedulur, kowé lan aku saiki
pada nyambutgawé bebarengan kanggo

Gusti Yésus Kristus lan awaké déwé
bebarengan ngrasakké katrésnané Roh
Sutyi sing manggon ing uripé awaké
déwé. Mulané aku nyuwun tenan
marang kowé, mbok aku diréwangi ing
sakjeroné peranganku. Aku didongakké
supaya bisa slamet. 31 Didongakké,
supaya aku bisa utyul sangka tangané
wong Ju nang Yudéa sing pada nglawan
pituturé Gusti. Didongakké, supaya
duwit urunan bisa ditampa apik karo
sedulur-sedulur nang Yérusalèm.
32 Dadiné, nèk Gusti Allah nglilani,
aku bisa teka nang nggonmu karo ati
bungah lan enggonku niliki kowé bisa
nggawé segeré atiku lan atimu. 33 Muga-
muga Gusti Allah, sing bisa ngekèki
katentreman, mberkahi kowé kabèh.
Amèn.

Kirim kabar-kabar slamet

16 1 Para sedulur, aku nyuwun
marang kowé, nèk sedulur Fébé
teka nang nggonmu, dèkné ditampa lan
diladèni sing apik, awit dèkné ya kaya
awaké déwé nurut Gusti. Sedulur Fébé
iki nyambutgawé kanggo Gusti nang
pasamuan nang kuta Kèngkréa. 2 Mulané
aku nyuwun marang kowé, sedulur
iki diladèni kaya sak pantesé kanggo
sedulur sing nyambutgawé kanggo
Gusti. Nèk butuh apa-apa ditulungi,
awit dèkné déwé ya wis nulungi sedulur
pirang-pirang, kayadéné aku iki.

3 Aku nyuwun dikirimké slamet
marang sedulur Akwila lan Priska,
kantyaku nyambutgawé kanggo Kristus
Yésus. 4 Sedulur sak jodo iki ora éman
uripé enggoné nulungi aku. Lan ora
namung aku déwé, nanging sedulur-
sedulur sangka pasamuan-pasamuan
sing dudu bangsa Ju ya rumangsa
kepotangan pitulungan karo sedulur
loro iki. 5 Dikirimké slamet uga marang
sedulur-sedulur sing pada mèlu
kumpulan nang omahé sedulur Akwila
lan Priska.

Kepriyé kabaré karo sedulurku
Epénétus sing tak trésnani? Dèkné nurut
Gusti sing ndisik déwé nang bawah
Asia. 6 Kirimké slamet marang sedulur
Maria. Dèkné ya ora setitik enggoné
nyambutgawé kanggo kowé. 7 Kepriyé
kabaré karo sedulur Adronikus lan
sedulur Junia, kantyaku tunggal bangsa
sing uga disetrap bareng karo aku.
Sedulur loro iki pantyèn rasul sing kajèn
tenan lan enggoné nurut Gusti malah
luwih suwi tenimbang aku.

8 Kirimké slamet marang Ampliatus,
sedulurku ing Gusti sing tak trésnani
tenan. 9 Aja lali marang sedulur Urbanus,
sing kaya aku nyambutgawé kanggo
Kristus. Uga Stakis, sedulur sing tak
trésnani. 10 Kirimké slamet marang
sedulur Apèles, sing temen nurut Kristus.
Uga sedulur-sedulur nang omahé
sedulur Aristobeles. 11 Sedulur Hérodium,
sedulur tunggal bangsa, kirimké slamet
uga marang dèkné. Kepriyé kabaré
karo sedulur-sedulur sing nang omahé
sedulur Narkisus? Sing tak suwun pada
slamet sangka berkahé Gusti.

12 Aja lali uga marang sedulur
Triféna lan sedulur Triposa. Sedulur
wédok-wédok iki ya ora sembrana
enggoné nyambutgawé kanggo Gusti.
Uga sedulurku wédok Pèrsi sing tak
trésnani. Dèkné uga ora setitik enggoné
nyambutgawé ngladèni Gusti. 13 Kirimké
slamet marang sedulur Rufus, sing nyata
tenan penggawéané kanggo Gusti. Uga
ibuné sedulur Rufus, sing trésna marang
aku kaya anaké déwé. 14 Kepriyé kabaré
karo sedulur Asinkritus, sedulur Flikon,
sedulur Hèrmès, sedulur Patrobas,
sedulur Hèrmas lan uga sedulur-sedulur
liyané bebarengané? 15 Kirimké slamet
marang sedulur Filologes lan sedulur
Yulia, sedulur Nérus lan yuné. Uga
kirimké slamet marang sedulur Olimpas
lan sedulur-sedulur liyané bebarengané.

16 Para sedulur, pada rangkulana
sakpada-pada kanggo tanda katrésnan
sangka aku. Sedulur-sedulur sangka
pasamuan kabèh nang bawah kéné pada
kirim slamet marang kowé kabèh sing
nang kuta Rum kono.

17 Para sedulur, aku kepéngin
ngélingké marang kowé, supaya pada

awas lan ati-ati karo wong sing marakké
tyongkrèh lan metyah pasamuan, uga
marakké sedulur siji-loro ninggal dalané
Gusti. Pada mulangké prekara-prekara
sing ora tyotyok blas karo pitutur sing
bener sing wis diwulangké marang
kowé. Wong kaya ngono kuwi diedohi.
18 Kenèng apa awaké déwé kok kudu
ngedohi wong sing kaya ngono kuwi?
Awit ora pada nuruti kekarepané Kristus,
Gustiné awaké déwé. Omongané énaké
lan alusé éram-éram, nanging tujuané
namung ngenèng sedulur-sedulur sing
ora ngerti nèk diapusi. 19 Kenèng apa
aku kok ngomong ngono! Awit kabèh
wong wis ngerti nèk kowé nurut Gusti
tenan. Mulané aku ya bungah tenan.
Nanging senajan ngono, karepku kowé
pada mikir sing apik bab sing bener,
sing kudu mbok lakoni. Bab sing ala,
kuwi kudu diedohi. 20 Gusti Allah sing
bisa ngekèki katentreman marang
awaké déwé, Dèkné sing ndang bakal
ngremuk Sétan nang ngisoré sikilmu.

Muga-muga kabetyikané Gustiné
awaké déwé Yésus ngebeki atimu!

21 Para sedulur, sedulur Timotius sing
nyambutgawé karo aku, kirim slamet
marang kowé. Uga sedulur Lusius, Jason
lan sedulur Sosipatèr, kabèh tunggal
bangsa karo aku.

22 Aku déwé uga, Tèrtius, sing nulis
layang iki, ya kirim slamet marang kowé
kabèh sing pada nurut Gusti.

23-24 Uga sedulur Gayus kirim slamet.
Dèkné sing tak inepi lan dèkné uga sing
ngekèki panggonan marang pasamuan
ngumpul nang omahé. Kabar slamet
uga sangka sedulur Erastus, sing nyekel
duwité kuta kéné. Uga sedulur Kwartus
kirim kabar slamet marang kowé. Muga-
muga kabetyikané Gusti Yésus Kristus
ngebeki atimu kabèh.

Pamuji lan penutup

25 Para sedulur, hayuk pada ngluhurké
jenengé Gusti Allah. Dèkné nduwèni
kwasa nguwatké pengandelmu. Yakuwi
sing tak omongké, nèk aku nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus. Kabar kabungahan iki pantyèn
kasimpen pirang-pirang atus taun.
26 Nanging Gusti Allah sing langgeng
saiki wis ngudarké simpenan iki
marang awaké déwé sing nyambutgawé
kanggo Dèkné. Awaké déwé dikongkon
nggelarké kabar kabungahan iki, sing
uga wis diomongké karo para nabi nang
Kitab. Kabèh bangsa kudu krungu kabar
kabungahan iki, supaya bisa pretyaya
lan manut marang Gusti Allah.

27 Para sedulur, Gusti Allah sing ora
ènèng liyané, Gusti Allah sing gedé
déwé kaweruhé, Dèkné déwé sing kudu
diluhurké slawas-lawasé. Dèkné sing
ngongkon Gusti Yésus Kristus nylametké
awaké déwé. Amèn.

Paulus

Layangé rasul Paulus marang pasamuan nang kuta Korinta

Layang nomer siji

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1-2 Para sedulur, iki layang sangka
nggonku, Paulus, sing dipanggil
karo Kristus Yésus dadi rasulé lan
uga sangka sedulur Sostenès, marang
pasamuané Gusti Allah nang kuta
Korinta. Kowé kabèh wis dipilih dadi
umaté Gusti Allah sing sutyi, jalaran wis
dadi siji karo Kristus Yésus, bareng karo
sedulur kabèh nang endi waé, sing pada
memuji Yésus Kristus, Gustiné wong-
wong lan Gustiné awaké déwé.
3 Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus
ngedunké kabetyikané lan katentremané
marang kowé kabèh.

Kasugihan ing Gusti Yésus Kristus

4 Para sedulur, aku ora lèrèn enggonku
maturkesuwun marang Gusti Allah
kanggo kowé, awit Dèkné ngétokké
kabetyikané marang kowé, sakwisé
kowé dadi siji karo Kristus Yésus.
5 Enggonmu dadi siji karo Dèkné kuwi
marakké kowé bisa sugih ing prekara
apa waé, ya sugih ing tetembungan lan
uga sugih ing kaweruh. 6-7 Piwulangé
awaké déwé marang kowé bab Kristus
wis mantep ing atimu, mulané, ing
sakjeroné ngarep-arep tekané Gusti
Yésus Kristus kowé ya ora kekurangan
apa-apa blas bab kapinteran-kapinteran
pawèhé Roh Sutyi. 8 Gusti uga bakal
ngréwangi kowé, supaya kowé bisa
kuwat terus tekan entèk-entèkané lan
supaya mbésuk, nèk Gusti Yésus Kristus
teka ngrutu manungsa, kowé kabèh
bisa ketemu tanpa salah. 9 Gusti Allah
pantyèn kenèng dijagakké tenan. Dèkné
sing manggil kowé, supaya kowé bisa
urip dadi siji karo Anaké, yakuwi, Yésus
Kristus, Gustiné awaké déwé.

Pada dadia siji ing pikiran

10 Para sedulur, kejaba sangka kuwi
mau kabèh aku nduwèni tembung liyané
marang kowé! Ing Jenengé Gustiné
awaké déwé Yésus Kristus aku nyuwun
tenan marang kowé kabèh, mbok aja
pada èngkèl-èngkèlan lan séjé-séjé
pinemuné ngono. Mbok pada nunggala
dadi siji ing pikiran lan ing kekarepan
enggonmu pada nurut Gusti. 11 Kenèng
apa aku kok ngomongké bab iki marang
kowé? Jalaran ènèng sedulur-sedulur
sangka brayaté sedulur Kloé ngomongi
aku, jaréné nang tengahmu ènèng sing
pada tukaran. 12 Jaréné ènèng sing
ngomong: “Aku mèlu rasul Paulus,”
liyané ngomong: “Aku mèlu Apolos,”
liyané menèh ngomong: “Aku mèlu rasul
Pétrus” lan uga ènèng sing ngomong:
“Aku mèlu Kristus.”
13 Para sedulur, mbok dipikir sing
apik! Apa Kristus mulangi nèk sing
nurut Dèkné kuwi kuduné séjé-séjé
lan déwé-déwé? Lak ora ta? Apa sing
dipentèng mati nglabuhi kowé kuwi
rasul Paulus? Apa kowé kuwi dibaptis
supaya dadi muridé rasul Paulus? Lak
ora ta?
14 Mulané aku ya maturkesuwun
marang Gusti Allah, ndilalahé aku

ya ora mbaptis sapa-sapa sangka
pasamuanmu, kejaba namung sedulur
Krispus lan sedulur Gayus. 15 Dadiné
ya ora ènèng sing bisa ngomong nèk
mbiyèn pada dibaptis supaya dadi
muridku. 16 O ya, aku lali, aku kélingan
nèk aku mbaptis sedulur Stéfanus sak
brayaté mbarang. Nanging sak ngertiku
aku wis blas ora mbaptis sapa-sapa
menèh. 17 Para sedulur, Kristus ora
ngongkon aku mbaptis wong, nanging
Dèkné ngongkon aku nggelarké kabar
kabungahan. Enggonku mulangké kabar
kabungahan iki ya ora nganggo tembung
sing abot-abot, ora manut kapinterané
manungsa. Awit nèk njagakké
kapinterané manungsa, tibaké enggoné
Kristus mati nang kayu pentèngan ya
ora ènèng ajiné blas.

Patiné Kristus nang kayu pentèngan kuwi ngétokké nèk kapinterané manungsa ora ènèng tegesé

18 Para sedulur, kanggo wong sing
mlaku ing dalan sing njujuk nang
karusakan kabar bab patiné Kristus
nang kayu pentèngan kuwi ora ènèng
tegesé. Nanging kanggo awaké déwé
sing nampa keslametan, kabar iki dadi
kekuwatané Gusti Allah. 19 Nang Kitab
Sutyi Gusti Allah wis ngomong ngéné:

“Aku bakal mbuyarké
kaweruhé wong pinter
lan pangertiné
bakal tak lebur.”

20 Dadiné, nang endi kapinterané
wong sing nduwèni kaweruh? Nang
endi kapinterané sing tukang mikir
ing jaman saiki? Gusti Allah lak wis
ngomong ta nèk kapinterané manungsa
kuwi ora ènèng tegesé.

21 Awit sangka kaweruhé, Gusti Allah
wis netepké, supaya manungsa ora
bisa kenal marang Gusti Allah sangka
kapinterané déwé. Malah, Gusti Allah
wis netepké ngekèki slamet marang
wong sing pretyaya marang kabar sing
digelarké, kabar sing diarani ora ènèng
tegesé karo manungsa. 22 Wong Ju pada
kepéngin weruh mujijat, wong Grik
pada nggolèki kaweruh. 23 Nanging
kanggo awaké déwé, awaké déwé
malah ngabarké bab Kristus sing
dipentèng. Kanggo wong Ju kabar
iki dadi sandungan lan kanggo wong
Grik kuwi kabar sing ora ènèng tegesé.
24 Nanging kanggo wong sing wis
dipanggil karo Gusti Allah ora dadi
sebab wong Ju apa wong Grik, Kristus
kuwi kwasané lan kaweruhé Gusti
Allah. 25 Awit penggawéané Gusti Allah,
sing kétoké bodo, wujuté luwih jeru
tenimbang kaweruhé manungsa lan
penggawéané Gusti Allah sing kétoké
ora ènèng kekuwatané, malah luwih
rosa tenimbang kekuwatané manungsa.

26 Para sedulur, mbok pada éling
ta dongé kowé dipanggil karo Gusti
Allah. Ora okèh sing kenèng diarani
wong pinter apa wong gedé pangkaté
apa wong gedé lairané 27 Nanging Gusti
Allah malah milih wong sing dianggep
bodo karo wong jagat kéné, kanggo
ngisinké wong sing pinter. Semono
uga Gusti Allah milih wong sing nang
jagat kéné kétoké ringkih, kanggo
ngisinké wong sing rosa. 28 Pantyèn,
sing dianggep tyilik lan ora ènèng
tegesé, sing dianggep ora ènèng ajiné
nang jagat kéné, yakuwi ngalahké
apa sing dianggep ènèng ajiné karo
jagat. 29 Dadiné ora ènèng wong sing
bisa gemunggung nang ngarepé Gusti
Allah. 30 Nanging kowé wis didadèkké
siji karo Kristus Yésus karo Gusti Allah
lan Dèkné wis ndadèkké Kristus dadi
kaweruhé awaké déwé. Kristus wis
ngrukunké awaké déwé karo Gusti
Allah lan Dèkné sing marakké awaké
déwé bisa urip sing sutyi lan Dèkné
sing ngluwari awaké déwé sangka dosa,
supaya awaké déwé bisa urip karo Gusti
Allah slawas-lawasé. 31 Nang Kitab
ya wis ketulis ngéné: “Sapa sing arep
gemunggung, apik nèk ngegungké apa
sing wis ditindakké karo Gusti Allah.”

Bab Kristus sing dipentèng

2 1 Para sedulur, mbiyèn dongé aku
teka nang nggonmu ngabarké

pituturé Gusti Allah sing mauné
disimpen, aku ora nganggokké tembung
sing duwur-duwur apa tembungé
wong pinter. 2 Awit, suwéné aku nang
tengahmu, aku pantyèn wis nduwèni
kekarepan ora mikirké apa-apa menèh
kejaba Gusti Yésus Kristus, ya Gusti
Yésus Kristus sing dipentèng. 3 Kuwi
jalarané aku ora bisa apa-apa sangka
kapinteranku déwé. Wediku lan
sangsiku nèk aku sampèk ora ngétokké
kekarepané Gusti Allah, nanging
ngétokké pikiranku déwé. 4 Mulané
enggonku mulangi lan nggelarké
pituturé Gusti ya ora nganggo tembung
sing duwur-duwur ngegulké kapinterané
manungsa, ora, nanging nganggo
tembung sing ngétokké kwasané Rohé
Gusti Allah. 5 Dadiné pretyayamu ora
gumantung ing pangertiné manungsa,
ora, nanging ing pangwasané Gusti
Allah.

Kaweruh sing sangka Gusti Allah

6 Para sedulur, senajan ngono, aku uga
ngomongké bab kaweruh, nanging karo
wong-wong sing wis mateng pengandelé.
Ora kaweruh sing sangka donya apa
kaweruhé para pangwasa sing ngwasani
jagat sing arep rusak iki. 7 Kaweruh sing
tak omong iki kaweruh sing sangka
Gusti Allah, yakuwi kaweruh simpenan
sing manungsa ora ngerti. Nanging
kawit Gusti Allah molai nggawé jagat,
Dèkné wis nduwé gagasan mberkahi
awaké déwé nganggo kaweruh iki. 8 Para
pangwasa nang jagat iki ora ènèng sing
ngerti bab kaweruh sing sangka Gusti
Allah iki. Semunggoné ngerti ngono
mesti wong-wong ora matèni Gusti nang
kayu pentèngan, Gusti sing gedé déwé
kwasané. 9 Nanging pantyèn ya wis
ketulis nang Kitab ngéné:

> “Mripat durung tau weruh,
> kuping durung tau krungu
> lan ati durung tau mikir blas,
> ya prekara-prekara kuwi
> sing wis dityawiské
> karo Gusti Allah
> kanggo wong
> sing trésna marang Dèkné.”

10 Para sedulur, Gusti Allah mbukakké
kaweruh simpenan iki kanggo awaké
déwé lantaran Roh Sutyi. Roh Sutyi
kuwi njajahi sembarang, uga sembarang
sing disimpen jeru karo Gusti Allah.
11 Kaya enggoné namung rohé manungsa
déwé sing ngerti isiné atiné manungsa,
mengkono uga Roh Sutyi mangertèni
pikirané Gusti Allah. 12 Para sedulur,
awaké déwé iki ora nampa roh sing
sangka donya, ora, nanging awaké déwé
nampa Rohé Gusti Allah. Dadiné awaké
déwé bisa ngerti bab sembarang sing
wis dikèkké marang awaké déwé karo
Gusti Allah.

13 Mulané, nèk aku ndunung-
ndunungké bab pituturé Gusti Allah
marang wong-wong sing nduwèni
Rohé Gusti Allah, aku ora nganggo
kapinterané manungsa, ora, nanging
aku manut piwulangé Rohé Gusti Allah.
14 Wong sing ora dikwasani karo Rohé
Gusti Allah ora bisa nampa lan ngerti
marang prekara-prekara sing sangka
Rohé Gusti Allah. Mikiré kuwi ora
ènèng tegesé, awit bisané ngerti namung
nèk dikwasani karo Rohé Gusti Allah.
15 Wong sing dikwasani karo Rohé Gusti
Allah kuwi ngerti sembarang, nanging
ora ènèng wong sing bisa njajahi dèkné.
16 Nang Kitab wis ketulis ngéné:

> “Sapa sing bisa mangertèni
> pikirané Gusti?
> Sapa sing bisa mulangi Dèkné?”

Nanging awaké déwé ngerti pikirané
Kristus.

Rasul Paulus lan Apolos namung peladèné Kristus

3 1 Para sedulur, aku tak blaka waé!
Aku ora bisa rerembukan karo
kowé kaya wong sing wis nduwé Rohé
Gusti Allah. Aku kepeksa rembukan
karo kowé kaya wong kadonyaan,
wong sing sak tyara Kristen ijik enom
ing pengandel. 2-3 Aku kawit mbiyèn
kepeksa ngekèki mèrki marang kowé,
ora pangan sing atos, awit kowé durung
kuwat nampa kuwi. Wujuté tekan saiki

kowé ya durung kuwat, awit uripmu
kuwi ijik kaya wong kadonyaan. Lah nèk
kowé ijik pada seneng mèri lan tukaran
ngono, apa kuwi ora ngétokké nèk
uripmu ijik manut tyarané kadonyaan?
4 Wujuté ènèng sing ngomong: “Aku
mèlu Paulus” lan liyané ngomong: “Aku
mèlu Apolos.” Kuwi lak tyarané wong
kadonyaan ta?
5 Dipikir para sedulur! Apolos kuwi
sapa ta lan Paulus kuwi sapa? Apa ora
namung peladèné Gusti Allah sing
nuntun kowé supaya bisa dadi wong
pretyaya? Awaké déwé iki namung
nyambutgawé nuruti kekarepané Gusti.
6 Aku sing nandur, Apolos sing nyirami,
nanging Gusti Allah déwé sing nukulké.
7 Wong sing nandur lan wong sing
nyirami kuwi ora penting. Sing penting
ya Gusti Allah, awit Dèkné sing nukulké.
8 Wong sing nandur lan sing nyirami
kuwi tunggalé waé. Gusti Allah bakal
ngupahi siji-sijiné manut penggawéané
déwé-déwé. 9 Awaké déwé iki ngréwangi
sakpada-pada ing kerjanané Gusti. Lah
kowé kuwi dadi lemah sing digarap
Gusti.
Kowé kuwi uga omah sing didekké
karo Gusti. 10 Aku iki kenèng dipadakké
karo wong sing sangka kapinterané
Gusti dadi wong sing tukang nggawé
omah lan nggawé pondasiné, supaya
peladèn liyané bisa ngedekké omahé
nang sak nduwuré pondasi mau.
Nanging sapa waé sing ngedekké omahé
kudu sing ati-ati, tegesé kudu mulangi
sing bener. 11 Awit Gusti Allah déwé wis
netepké nèk namung Gusti Yésus Kristus
sing dadi pondasiné omah mau. 12 Ing
pondasi iki ènèng sing bisa ngedekké
omah nganggo emas, selaka, watu
larang, kayu, suket garing apa damèn.
13 Apik-oraé penggawéané bakal ketara
mbésuk nèk Kristus teka. Awit ing dina
kuwi penggawéané wong kabèh bakal
dijajal nganggo geni. Geni mau sing
bakal ngétokké apik-oraé penggawéané.
14 Nèk omah sing didekké sak nduwuré
pondasi mau diobong ora empan, wongé
sing ngedekké bakal nampa upah.
15 Nanging nèk omahé kobong, wongé
bakal kélangan upahé. Wongé déwé ya
bakal slamet, nanging kaya wong sing
dietokké sangka omah kobong kaé.
16 Para sedulur, apa kowé ora ngerti
nèk kowé kuwi omah panggonané
Gusti Allah, awit Roh Sutyi manggon
ing kowé? 17 Dadiné sapa sing ngrusak
omahé Gusti Allah, Gusti Allah déwé
sing bakal ngrusak wong kuwi. Awit
omahé Gusti Allah kuwi sutyi lan omahé
Gusti Allah kuwi ya kowé.

Aja pada sombong

18 Para sedulur, aja sampèk ènèng
wong sing ngapusi awaké dèkné déwé.
Nèk nang tengahmu ènèng sedulur
sing mikir nèk nduwé kaweruh manut
tyarané kadonyaan, bèn wong kuwi
dadi bodo waé, supaya bisa nduwèni
kaweruh tenan. 19 Awit para sedulur,
sing dianggep kaweruh karo jagat, kuwi
malah dianggep bodo karo Gusti Allah.
Bab iki Kitab wis ngomongké ngéné:
“Wong-wong pinter dikala karo Gusti
Allah nganggo kapinterané wong-wong
mau déwé.” 20 Nang Kitab uga ènèng
tulisan liyané uniné ngéné: “Gusti
Allah mangertèni nèk pikirané wong
pinter ora kanggo gawé.” 21 Mulané
para sedulur, aja sampèk ènèng sing
ngegul-egulké salah-sijiné manungsa.
Sembarang kuwi kabèh wis dadi wèkmu.
22 Paulus, Apolos, Pétrus, jagat iki, urip
lan pati, jaman saiki lan uga jaman sing
bakal klakon, kuwi kabèh wis wèkmu.
23 Semono uga kowé kabèh wis wèké
Kristus lan Kristus wèké Gusti Allah.

Peladèn sing kenèng dipretyaya

4 1 Mulané para sedulur, awaké
déwé iki peladèné Kristus sing
dipasrahi penggawéan ngabarké prekara
sing mauné disimpen karo Gusti Allah.
2 Peladèn sing dipasrahi penggawéan
kaya ngono kuwi kudu bisa barang siji
iki, yakuwi, kudu kenèng dipretyaya.
3 Aku jan ora perduli tenan kepriyé kowé
apa wong liyané enggoné pada nganggep
aku. 4 Aku déwé ya ora rumangsa

salah, nanging kuwi ora ngomongké
nèk aku ora ènèng klèruné. Gusti déwé
sing ngarani salah-benerku. 5 Mulané
kowé aja pada kesusu nyalahké, luwung
ngentèni mbésuk tekané Gusti waé.
Dèkné sing bakal mbukak sembarang
sing saiki kasimpen ing atiné manungsa.
Kabèh wong bakal nampa pengaleman
sangka Gusti Allah manut penggawéné
déwé-déwé.

Kudu sing andap-asor

6 Para sedulur, prekara-prekara kuwi
mau kabèh wis tak lakoni déwé, semono
uga Apolos, supaya kowé bisa niru
awaké déwé lan bisa ngerti apa tegesé
tembung: “Aja sampèk ngliwati pituturé.”
Dadiné nang tengahmu ora ènèng sing
bisa ngelem sijiné lan nyepèlèkké liyané.
7 Sapa ta sing marakké kowé mikir
pinter ngungkuli liyané ngono? Apa
dudu Gusti Allah sing ngekèki kowé
sembarang sing ana ing kowé kuwi? Lah
kowé kok terus sombong ngono, kaya
sing ana ing kowé kuwi dudu pawèhé
Gusti Allah waé.
8 Para sedulur, pantyèn, kowé mikir
nèk wis ora butuh apa-apa menèh, kowé
mikir wis pepak ing sembarang. Saiki
kowé wis ora mbutuhké pitulungané
awaké déwé menèh, awit kowé mikir,
ing kasukman pangkaté wis duwur
banget kaya ratu. Pantyèn, karepku
supaya kowé bisa duwur tenan pangkaté
ing kasukman, dadiné aku bisa
nyambutgawé bebarengan karo kowé.
9 Awit para sedulur, miturut pinemuku,
awaké déwé iki, sing dadi rasul, dikèki
pangkat sing endèk déwé karo Gusti
Allah. Awaké déwé iki dadi kaya wong
sing nampa setrapan pati nang ngarepé
wong okèh. Dadiné awaké déwé iki
dadi tontonané jagat, ya tontonané
para mulékat, ya tontonané manungsa.
10 Jalaran nglabuhi Kristus awaké déwé
iki dadi wong sing bodo, nanging kowé
dadi wong Kristen sing gedé kaweruhé.
Awaké déwé dadi wong tyilik, nanging
kowé dadi wong gedé. Kowé nampa
pengaleman, nanging awaké déwé
disepèlèkké. 11 Tekané saiki awaké
déwé ngrasakké ngelih lan ngelak lan
ora nduwé salin. Awaké déwé digebuki
lan awaké déwé ngalor-ngidul-ngétan-
ngulon kaya wong ora nduwé omah.
12 Awaké déwé kudu nyambutgawé abot
supaya bisa mangan. Nèk awaké déwé
dipoyoki, awaké déwé malah mujèkké
sing apik. Nèk awaké déwé disiya-siya,
awaké déwé sabar terus. 13 Nèk awaké
déwé diolok-olok, awaké déwé mbales
karo tembung alus. Pantyèn, tekané
saiki awaké déwé namung dadi larahané
jagat. Awaké déwé dianggep dadi kèsèté
bumi.
14 Para sedulur, enggonku nulis
marang kowé iki ora jalaran aku
kepéngin nggawé isinmu, ora, nanging
jalaran aku kepéngin mulangi kowé
kaya anak-anakku déwé sing tak
trésnani tenan. 15 Awit, senajana èwon-
èwon sing mulangi kowé ing dalané
Kristus, nanging bapakmu namung siji.
Ing Kristus aku iki dadi bapakmu, awit
aku sing nggawa kabar kabungahané
Gusti marang kowé. 16 Mulané aku
ngomong marang kowé para sedulur:
mbok pada niru aku. 17 Mulané aku
ngongkon Timotius teka nang nggonmu.
Sak tyara kasukman Timotius kuwi
anakku déwé sing tak trésnani lan
sing temen ing Gusti. Timotius uga
sing bakal ngélingké marang kowé bab
pitutur-pitutur urutan ing sakjeroné
urip anyar iki, pitutur sing sangka Gusti
Yésus Kristus, sing tak wulangké nang
pasamuan-pasamuan nang endi waé.
18 Nang tengahmu kono ènèng wong
sing pada sombong, jalaran mikir nèk
aku ora bakal teka nang nggonmu
menèh. 19 Nanging nèk Gusti karep,
aku ora suwi menèh bakal teka nang
nggonmu. Dadiné aku bisa weruh déwé,
apa tembungé wong-wong sing sombong
kuwi ènèng wujuté tenan. 20 Awit para
sedulur, wong sing dikwasani karo
Gusti Allah kuwi ora namung ketara
ing tembungé, nanging ing kekuwatané.
21 Lah saiki karepmu kepriyé? Aku
kudu teka nyenèni kowé apa teka

nganggo tembung alus kanggo ngétokké
katrésnanku marang kowé.

Sedulur sing klakuané ora pantes kudu dietokké sangka pasamuan

5 1 Para sedulur, aku pantyèn wis
krungu nèk nang tengahmu
ènèng sedulur sing nduwé klakuan
sing ora pantes blas, ngungkul-ungkuli
klakuané wong sing ora ngerti Gusti.
Awit aku krungu nèk sedulur kuwi turu
karo ibuné kuwalon. 2 Senajan ènèng
klakuan kaya ngono, kowé malah
pada sombong. Pantesé kowé pada
sambat lan wong sing nglakoni dosa
kaya ngono kuwi mbok etokké sangka
pasamuan. 3 Nèk kanggo aku, bener aku
ora kétok tyampur karo kowé, nanging
ing kasukman aku nang tengahmu.
Mulané, ing jenengé Gusti Yésus Kristus
aku wis ngekèki setrapan marang wong
sing nglakoni kaya ngono kuwi, ya
kaya nèk aku nang kono waé. 4-5 Kowé
kabèh nèk pada ngumpul, bareng karo
aku sing uga ngumpul karo kowé ing
kasukman, nganggo pangwasané Gusti
Yésus, awaké déwé masrahké wong kuwi
marang Sétan, supaya kedagingané
dirusak, nanging nyawané bisa slamet
mbésuk nèk Gusti teka.
6 Para sedulur, ora pantes blas
enggonmu sombong. Klakuan kaya
ngono kok ora mbok garap? Kowé lak
pada ngerti ta nèk ragi setitik kuwi
ngragèni gandumé kabèh? 7 Mulané,
ragi sing lawas, yakuwi dosa, mbok
dibuwang, supaya kowé bisa kaya
gandum sing anyar, sing tus, sing ora
ènèng raginé. Lan kowé ya pantyèn kaya
ngono. Awit Kristus, Tyempéné Paskah,
wis dibelèh, supaya awaké déwé bisa
utyul sangka kwasané dosa. 8 Mulané,
hayuk awaké déwé pada mangan
bebarengan, ora mangan roti sing
nganggo ragi lawas, yakuwi raginé dosa
lan ala, nanging hayuk pada mangan
roti sing ora ènèng raginé, rotiné
kasutyèn lan kabeneran.
9 Para sedulur, nang layangku sing
ndisik aku wis ngomong, menging
kowé bebarengan karo wong sing laku
bédang. 10 Kowé mesti ya dunung nèk
aku ora ngomongké bab wong sing ora
nurut Gusti, sing mata-duwiten, sing
tukang meres liyané lan sing nyembah
barang pepeteng. Awit semunggoné
kowé kudu ngedohi wong sing kaya
ngono kuwi, kowé ya kudu lunga sangka
jagat iki. 11 Nanging ora ngono, karepku
kowé aja bebarengan karo wong sing
ngakuné Kristen, nanging wujuté seneng
laku bédang, wong sing mata-duwiten,
nyembah brahala, nyatur ala, seneng
mabuk lan seneng nyolong. Kowé aja
sampèk mangan bareng karo wong kaya
ngono kuwi.
12-13 Aku ora nyalahké wong sing nang
njabané pasamuan. Gusti Allah déwé
sing bakal nyalahké wong-wong kuwi.
Lak wis lumrah ta nèk kowé nyalahké
wong nang njeroné pasamuanmu déwé.
Mulané, wong sing nglakoni ala kaya
ngono kuwi kudu dietokké sangka
pasamuan.

Aja nggolèk bener nang nggoné wong njaba

6 1 Para sedulur, saiki ènèng prekara
liyané. Nèk ènèng sakwijiné
sedulur nduwèni répot karo sedulur
liyané, lah kok tegel-tegelé nggolèk
pitulungan nang kruton sing ora ngerti
Gusti. Apiké prekara kuwi dirembuk
lan dirampungké karo sedulur-sedulur
sing nurut Gusti waé ta? 2 Apa kowé ora
ngerti nèk awaké déwé iki sing nurut
Gusti sing bakal ngrutu jagat iki? Lah
nèk kowé sing kudu ngrutu jagat, mosok
kowé ora bisa ngurusi prekara sing kaya
ngono kuwi? 3 Apa kowé ora ngerti nèk
awaké déwé bakal ngrutu para mulékat.
Mosok kowé ora bisa ngrampungké
prekara-prekara sing gampang kuwi.
4 Apa jalarané prekara-prekara kaya
ngono kok mbok pasrahké marang wong
sing ora gegayutan blas karo pasamuan
Kristen? 5 Kowé jan ngisin-isinké banget!
Mosok nang pasamuan wong siji waé
ora ènèng sing nduwèni kapinteran
ngrampungké prekarané sedulur loro

mau. 6 Lah kok sampèk sedulur sing
sijiné nggawa sedulur liyané nang
kruton sing ora ngerti Gusti.
7 Pantyèn, nèk nang tengahmu ènèng
tunggal sedulur pada tukaran kuwi ya
wis kebatyut tenan. Kenèng apa kok ora
gelem nrima lan ngalah waé? 8 Kowé
malah ngisin-isinké kumpulanmu déwé,
sing siji nggawé èlèké liyané, iku karo
tunggal sedulur. 9-10 Apa kowé ora ngerti
nèk Gusti Allah ora bakal mberkahi
wong sing nglakoni ala. Aja pada klèru
ngono. Wong sing klakuané ala, wong
sing nyembah pepeteng, wong sing laku
bédang lan wong sing laku homo, uga
maling, wong sing mata-duwiten lan
wong sing tukang mabuk, kabèh kuwi
ora bakal nampa berkah ing Kratoné
Gusti Allah, semono uga wong sing
seneng nyatur ala lan sing meres liyané.
11 Pantyèn, mbiyèn kowé ènèng sing
kaya ngono, nanging saiki uripmu wis
diresiki. Saiki kowé wis disutyèkké lan
dianggep bener karo Gusti Allah, kuwi
sangka pangwasané Gusti Yésus Kristus
lan Rohé Gusti Allahé awaké déwé.

Badané awaké déwé dikanggokké kanggo Gusti, ora kanggo laku bédang

12 Para sedulur, menawa nang
tengahmu ènèng sing ngomong: “Aku
éntuk nglakoni sembarang.” Tembung
kuwi pantyèn bener, nanging ora
sembarang apik kanggo kowé. Pantyèn
aku éntuk nglakoni apa waé, nanging
aku emoh dadi slafé apa-apa. 13 Kanggo
mbenerké klakuan sing ora apik uga
ènèng sing ngomong: “Pangan lak
kanggo weteng ta lan weteng kuwi lak
kanggo pangan ta?” Kuwi ya bener,
nanging pangan lan weteng kuwi
bakal dirusak karo Gusti Allah. Badan
kuwi ora kanggo laku bédang, nanging
kanggo nuruti kekarepané Gusti lan
Gusti ya gelem nganggokké badan mau.
14 Gusti Allah wis nangèké Gusti Yésus
sangka pati, semono uga Gusti Allah
bakal nangèké badané awaké déwé
nganggo pangwasané.
15 Para sedulur, apa kowé ora ngerti
nèk badanmu kuwi pérangané badané
Kristus? Apa ya pantes nèk aku njikuk
pérangané badané Kristus terus tak
dadèkké pérangané badané sakwijiné
lonté? Ya ora ta! 16 Apa kowé ora ngerti,
nèk kowé turu karo lonté badanmu kuwi
terus dadi siji karo lonté mau. Nang
Kitab ya wis ketulis ngéné: “Wong loro
kuwi bakal dadi badan siji.” 17 Nanging
sapa gandèngan karo Gusti Yésus, sak
tyara kasukman wong kuwi dadi siji
karo Dèkné.
18 Mulané para sedulur, laku bédang
kuwi diedohi! Dosa liya-liyané sing
dudu laku bédang kuwi ditindakké
sak njabané badan, nanging wong sing
laku bédang kuwi ngrusak badané
déwé. 19 Apa kowé ora pada ngerti nèk
badanmu kuwi dadi panggonané Roh
Sutyi? Gusti Allah sing ngekèki Roh
Sutyi iki marang kowé. Kowé kuwi wis
dudu wèkmu déwé, nanging kowé wis
wèké Gusti Allah. 20 Dèkné wis nuku
kowé lan regané sing larang wis dibayar.
Mulané para sedulur, badanmu kuwi
mbok dikanggokké kanggo ngluhurké
Gusti.

Urutan kanggo wong sing bebojoan

7 1 Para sedulur, saiki aku arep
ngrembuk bab prekara-prekara sing
mbok tulis nang layangmu.
Pantyèn apik nèk wong lanang ora
nduwé bojo. 2 Nanging jalaran panggoda
laku bédang gedé banget kanggo wong
lanang lan wong wédok, mulané apiké
nèk saben wong lanang nduwé bojo
déwé lan saben wong wédok uga nduwé
bojo déwé. 3 Saben wong lanang kudu
netepi kuwajibané marang bojoné lan
semono uga saben wong wédok marang
sing lanang, dadiné sing siji nggawé
maremé atiné liyané. 4 Wong wédok ora
kenèng ngwasani badané déwé, nanging
sing lanang. Semono uga wong lanang
ora kenèng ngwasani badané déwé,
nanging sing wédok. 5 Kowé ora kenèng
ngemohi sakpada-pada, kejaba nèk pada
karepé nggawé waktu kanggo pandonga.

Sakwisé kuwi ya kudu tyampur menèh,
supaya ora tiba ing panggodané Sétan,
jalaran ora kuwat menggak kepénginé.
6 Aku ngomong kabèh kuwi marang
kowé ora kanggo ngekèki pernatan, ora,
nanging malah kanggo ngepénakké.
7 Nèk kanggo aku, kepénginku kabèh
wong bisaa kaya aku. Nanging saben
wong nampa pawèh séjé-séjé sangka
Gusti, sing siji iki, sing liyané kaé.
8 Kanggo wong-wong sing durung
omah-omah lan para randa, apiké nèk
terus ijèn waé kaya aku iki. 9 Nanging
nèk kowé ora kuwat menggak karepé
badanmu, apiké ya ngepèk bojo
waé, tenimbang ora kuwat menggak
kepénginé.
10 Kanggo wong sing wis omah-omah
Gusti nduwèni tembung iki lan iki dudu
tembungku déwé: "Wong wédok sing
wis kawin ora kenèng megat bojoné."
11 Nèk wong wédok mau meksa megat
sing lanang, wong wédok kuwi ora
kenèng kawin menèh. Nèk kepéngin
omah-omah ya kudu balèn waé karo
bojoné. Semono uga, wong lanang ora
kenèng megat bojoné.
12 Kanggo prekara liya-liyané, aku,
dudu Gusti, nduwé tembung iki: nèk
ènèng wong Kristen lanang nduwé
bojo sing ora pretyaya, nanging gelem
bebarengan terus karo dèkné, wongé
ya aja dipegat. 13 Uga nèk ènèng wong
Kristen wédok nduwé bojo wong
sing ora pretyaya, sing gelem urip
bebarengan karo dèkné, wong Kristen
wédok mau ya ora kenèng megat
sing lanang. 14 Wong lanang sing ora
pretyaya mau ketampa karo Gusti Allah,
jalaran dèkné dadi bojoné wong wédok
sing pretyaya. Semono uga, wong wédok
sing ora pretyaya bisa ketampa karo
Gusti Allah, jalaran dèkné bojoné wong
lanang sing pretyaya. Nèk ora ngono
anak-anaké mbarang ya dadi wong sing
ora pretyaya. Nanging saiki wujuté ya
ditampa karo Gusti Allah. 15 Nanging
nèk sing ora pretyaya njaluk pegat ya
aja dipenggak. Nang kono wong Kristen
sing lanang apa wédok mau ora kepeksa
nggondèli. Gusti Allah manggil kowé
supaya uripmu tentrem, ora tyongkrèh.
16 Awit kowé, sedulur wédok sing
pretyaya, kowé ya ora ngerti ta apa
bojomu bakal nampa Gusti apa ora. Lan
kowé uga, sedulur lanang, kowé apa ya
ngerti nèk kowé bisa marakké bojomu
nampa Gusti?

Kaya mauné waé dongé nampa Gusti

17 Para sedulur, apiké kowé ngono
waé manut kahanan pandumané Gusti
marang kowé, dongé kowé nampa Gusti.
Ya pernatan iki sing tak wulangké nang
pasamuan-pasamuan kabèh. 18 Kanggo
ndunungké tembungku kuwi mau arep
tak kèki tyonto saiki! Semunggoné
ènèng sedulur sing dongé nampa Gusti
wis nglakoni sunat, sedulur kuwi wis
ora usah bingung arep ngilangi sunaté.
Semono uga, sedulur sing durung
nglakoni sunat dongé nampa Gusti,
sedulur kuwi wis ora usah bingung arep
sunat. 19 Awit para sedulur, nglakoni
sunat apa ora kuwi ora dadi sebab blas.
Sing penting déwé yakuwi, kabèh kudu
nuruti pituturé Gusti Allah. 20 Saben
wong wis bèn kaya mauné waé dongé
nampa Gusti. 21 Nèk kowé mauné
slaf, ora dadi apa. Nanging nèk kowé
éntuk kelunggaran dadi wong merdéka,
kelunggaran kuwi ya dikanggokké.
22 Awit, senajana wong slaf, nèk wis
nampa Gusti ya dadi wong merdéka.
Semono uga wong merdéka, nèk wis
nampa Gusti ya dadi peladèné Kristus.
23 Para sedulur, kowé wis dituku lan wis
dibayar karo Gusti. Mulané kowé aja
dadi slafé manungsa menèh. 24 Saben
wong bèn kaya mauné waé dongé
nampa Gusti.

Urutan kanggo wong sing durung omah-omah

25 Para sedulur, kanggo wong sing
durung omah-omah aku ora nduwé
tembung apa-apa sangka Gusti, nanging
aku kepéngin ngekèki pinemuku
déwé marang kowé. Nanging, senajan
pinemuku déwé, ya kenèng mbok

turut, awit aku pretyaya nèk Gusti sing
ngekèki kaweruh iki marang aku.
26 Miturut pinemuku, nèk ngélingi
okèhé kasusahan ing jaman saiki, apiké
nèk wong lanang wis ora ngepèk bojo
waé. 27 Nanging nèk kowé nduwé bojo,
ya aja dipegat. Nèk wis ora nduwé bojo,
ya wis aja nggolèk liyané. 28 Nanging nèk
kowé kawin ya ora dosa. Uga nèk ènèng
prawan ngepèk bojo, kuwi ya ora dosa.
Aku namung kepéngin ngalang-alangi
kowé, supaya ora ngalami kangèlané
wong sing omah-omah.
29 Para sedulur, karepku kuwi ngéné:
waktuné wis ora okèh. Mulané, wiwit
saiki, wong lanang sing nduwé bojo
uripé kudu dianggep kaya wong sing ora
nduwé bojo waé. 30 Wong sing tangisan,
digawé kaya sing ora sedi waé. Wong
sing pada bungah, digawé kaya sing ora
bungah waé. Wong sing tetuku, digawé
kaya sing ora nduwé apa-apa waé.
31 Wong sing dodolan barang-barang
kadonyaan iki, digawé kaya sing ora
ketyentyang karo barang-barang iki.
Awit para sedulur, jagat sing kétok saiki
iki wis ndang ilang waé.
32 Para sedulur, karepku kowé bisaa
urip tanpa sumelang. Wong lanang
sing ora nduwé bojo bisa mikirké
penggawéané Gusti lan kepéngin
ndadèkké legané Gusti. 33 Nanging wong
sing nduwé bojo kuwi kudu ngurusi
prekara-prekara kadonyaan iki, awit
wongé kepéngin nggawé legané atiné
bojoné. Mulané, wong sing nduwé bojo
kuwi angen-angené ya ketarik rana lan
ketarik réné. 34 Lah wong wédok sing
wis ora nduwé bojo menèh lan botyah
wédok prawan sing durung nduwé
bojo bisa mikirké bab penggawéané
Gusti lan bisa masrahké nyawa-ragané
kanggo ngladèni Gusti. Nanging wong
wédok sing nduwé bojo mikirké prekara-
prekara kadonyaan, awit kepéngin
nuruti senengé atiné sing lanang.
35 Para sedulur, enggonku mituturi
kowé ngono kuwi kanggo betyikmu
déwé, ora kanggo njiret kowé. Kanggo
aku sing penting déwé, bisaa kowé
pada nglakoni penggawéan sing betyik
lan sing bener, supaya uripmu bisa sak
kabèhé kanggo ngerjani penggawéané
Gusti.
36 Nèk ènèng wong tuwa rumangsa
salah marang anaké prawan, jalaran
mundak umuré lan kudu dikawinké,
ya kudu manut apa sing bener waé.
Ora dosa nèk dèkné ngawinké anaké.
37 Nanging nèk wis dadi karepé wongé,
tanpa ènèng sing meksa dèkné, ora
arep ngawinké anaké, dèkné nduwé
kwasa nggawé putusan kuwi. Kuwi ya
ora klèru. 38 Dadiné para sedulur, wong
tuwa sing ngawinké anaké wédok ya
apik, nanging wong tuwa sing ora
ngawinké anaké wédok luwih apik.
39 Para sedulur, wong wédok sing wis
nduwé bojo kuwi nduwé kuwajiban
marang bojoné namung suwéné sing
lanang ijik urip. Nanging nèk sing
lanang wis mati, wong wédok kuwi
kenèng kawin menèh karo sapa waé sing
disenengi, janji karo wong pretyaya waé.
40 Nanging nèk tak pikir, wong wédok
mau luwih kepénak nèk ora nggolèk
bojo menèh. Kuwi mau ya pinemuku
déwé, nanging aku pretyaya nèk kuwi
tyotyok karo karepé Rohé Gusti Allah.

Bab sajèné brahala

8
1 Para sedulur, saiki aku kepéngin
ngomongké bab sesajèné brahala.
Pantyèn bener sing diomong karo
wong-wong, jaréné pada ngerti nèk
brahala kuwi sakjané ora ènèng wujuté.
Nanging pangerti sing kaya ngono
kuwi namung marakké sombong. Sing
bisa mbangun kuwi namung katrésnan.
2 Wong sing rumangsa ngerti kuwi
sakjané pangertiné durung apa-apa.
3 Nanging wong sing trésna tenan
marang Gusti Allah, kuwi sing disenengi
karo Dèkné.
4 Mulané para sedulur, bab mangan
sesajèné brahala kuwi ngéné! Awaké
déwé iki ngerti nèk brahala kuwi
sakjané barang sing ora ènèng. Sing
ènèng namung Gusti Allah déwé.
5 Ya bener, nang langit lan nang bumi

pantyèn ènèng sing dianggep jaréné
gusti allah-gusti allah. Kaya ngono
kuwi ya pantyèn ènèng okèh banget.
6 Nanging kanggo awaké déwé namung
ènèng Gusti Allah siji, yakuwi, Bapaké
awaké déwé sing nduwé pikiran nggawé
sembarang kabèh lan Dèkné sing dadi
tujuané uripé awaké déwé. Kanggo
awaké déwé uga namung ènèng Gusti
siji, yakuwi, Gusti Yésus Kristus, sing
dikongkon karo Gusti Allah nggawé
sembarang lan Dèkné sing marakké
awaké déwé bisa urip karo Gusti Allah.
7 Nanging ora kabèh sedulur nduwèni
pangerti iki. Enèng sedulur sing
mbiyèn-mbiyèné nyembah brahala lan
tekan sepréné nèk mangan panganan
sing wis dipasrahké marang brahala,
mikiré brahala kuwi ènèng kwasané
tenan lan mikiré panganan kuwi wèké
brahala tenan. Lan jalaran wong kuwi
pengandelé ijik ringkih, dadiné nèk
mangan panganan sing kaya ngono
mikiré kuwi marakké ala. 8 Para sedulur,
panganan sing dipangan awaké déwé
kuwi ora nggawa awaké déwé nang
nggoné Gusti Allah. Nèk ora mangan,
awaké déwé ya ora kélangan apa-apa,
nèk mangan, awaké déwé ya ora éntuk
bati apa-apa.
9 Sing penting kuwi awaké déwé
kudu ati-ati, supaya awaké déwé ora
ndadèkké semplaké wong sing ijik enom
pengandelé, senajan awaké déwé iki
éntuk mangan sembarang. 10 Gampangé
omong para sedulur, semunggoné ènèng
wong sing ijik enom pengandelé weruh
kowé, sing jaréné nduwé kaweruh, mèlu
mangan panganan sing wis dipasrahké
brahala, mesti wongé mau terus ora
wedi mèlu mangan panganan sing kaya
ngono, nanging atiné ora krasa kepénak,
awit dèkné mikiré nggawé dosa.
11 Dadiné jalaran sangka kaweruhmu,
sedulur sing enom pengandelé kuwi dadi
semplak. Lah mangka Kristus mati uga
nglabuhi sedulur kuwi. 12 Tibaké kowé
nggawé dosa marang Kristus, awit kowé
nyemplakké sedulurmu sing ijik enom
pengandelé. 13 Mulané, nèk panganan
kuwi marakké sedulurku tiba ing dosa,
aku luwung ora mangan panganan
mau slawasé, dadiné aku ora marakké
sedulurku semplak pengandelé.

Penggawéané lan bagèané rasul

9 1 Para sedulur, aku iki apa dudu
wong merdéka? Aku iki apa dudu
rasul? Aku lak wis tau weruh Gustiné
awaké déwé Yésus Kristus ta? Lan kowé
kuwi lak wohé penggawéanku kanggo
Gusti ta? 2 Senajan wong liya ora gelem
nganggep aku rasul, nanging kanggo
kowé aku iki ya rasul ta? Awit kowé
déwé lan uripmu dadi wong pretyaya
kuwi tandané nèk aku iki rasul.
3 Nèk ènèng wong ndedes-ndedes
kepéngin ngerti, wangsulanku pantyèn
ngono kuwi. 4 Mosok aku ora éntuk
nampa pangan lan ombèn sangka
enggonku nyambutgawé? 5 Mosok awaké
déwé ora éntuk nggawa bojoné nèk awaké
déwé lelungan, kaya para rasul liyané
lan sedulur-seduluré Gusti Yésus lan uga
rasul Pétrus. 6 Apa namung Barnabas
karo aku déwé sing kudu nggolèk pangan
déwé? 7 Apa kowé tau krungu nèk soldat
kuwi mbayar gajihané déwé? Apa ènèng
wong tandur sing ora mangan pametuné
keboné? Apa ènèng wong ngingu wedus
sing ora ngombé mèrkiné wedusé?
8 Sing tak omong iki ora namung
lumrah miturut pikirané manungsa,
nanging Kitab uga wis ngomongké bab
kuwi. 9 Nang kitabé nabi Moses ketulis
ngéné: “Sapi sing ngiles aja dibingkem
tyangkemé.” Apa nang kéné iki Gusti
Allah ngomongké bab sapi? Mesti ora
ta! 10 Sing diomong nang tulisan iki ya
awaké déwé iki! Pantyèn sing ditulis iki
ngomongké bab awaké déwé, awit wong
sing ngepluk lan sing panèn kudu bisa
njagakké bagèané sangka panènané.
11 Para sedulur, nèk awaké déwé wis
nyebar wiji kasukman ing kowé, apa
ora lumrah nèk awaké déwé ngunduh
barang sing dibutuhké saben dinané.
12 Nèk liya-liyané nampa bagèan kuwi
sangka kowé, apa bagèané awaké déwé
kuduné ora ngungkuli éntuké liyané?

Nanging wujuté awaké déwé ora
nganggokké kelunggaran kuwi; awaké
déwé malah nyukupi butuhé déwé,
supaya awaké déwé ora ngalang-alangi
enggoné awaké déwé nggelarké kabar
kabungahané Kristus. 13 Kowé mesti
ngerti nèk wong sing nyambutgawé
nang Gréja Gedé kuwi nampa pangané
sangka Gréja Gedé. Semono uga, wong
sing masrahké kurban nang altar ya
nampa bagèané sangka altar. 14 Mulané
Gusti uga ya wis nggawé pernatan nèk
saben wong sing nggelarké pituturé
Gusti kudu nampa pangané sangka
enggoné nggelarké pitutur mau.

15 Nanging aku ora tau nganggokké
kelunggaran iki blas lan aku nulis
layang iki ya ora jalaran aku kepéngin
nampa apa-apa. Ora, aku luwung mati
waé tenimbang aku kélangan prekara
siji sing kenèng tak enggo pamèran
iki. 16 Enggonku nggelarké pituturé
Gusti kuwi ya ora tak gawé sombong
apa pamèran, awit aku namung nuruti
kekarepané Gusti. Lan kaya ngapa
susahku nèk aku ora nggelarké kabar
kabungahan iki. 17 Semunggoné tak
kerjani sangka karepku déwé, ya sak
beneré nèk aku ngarep-arep upah.
Nanging penggawéan iki ora sangka
karepku déwé, awit kuwi kuwajiban
sing dipasrahké marang aku karo Gusti
Allah. 18 Tibaké upahku iki apa? Upahku
ya iki: aku bisa nggelarké pituturé Gusti
tanpa nampa upah, tegesé tanpa njaluk
bagèanku.

19 Aku pantyèn merdéka, ora slafé
sapa-sapa. Nanging awakku tak dadèkké
slafé saben wong, supaya wong pirang-
pirang bisa ketarik atiné marang Kristus.
20 Nèk aku nyambutgawé nang tengahé
wong Ju, tindak-tandukku ya kaya wong
Ju, supaya bisa narik atiné wong-wong
kuwi marang Kristus. Aku ya manut
wèt-wèté nabi Moses kaya wong-wong
kuwi. 21 Lan kanggo wong sing dudu Ju
aku ya kaya wong sing dudu Ju, kaya
ora ngerti tata-tyarané wong Ju waé,
supaya bisa narik wong-wong kuwi.
Kuwi ora jalaran aku ora manut wèté
Gusti Allah, wujuté aku ya manut wèté
Gusti Yésus Kristus. 22 Nang tengahé
wong sing enom pengandelé, aku ya
kaya wong sing ijik enom pengandelé,
supaya bisa narik wong-wong kuwi.
Dadiné, kanggo sapa waé aku ya wis
dadi tunggalé waé, supaya nganggo
akal apa waé aku bisa narik siji-loro ing
keslametan.

23 Aku saguh nglakoni apa waé
kanggo nggelarké kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus, supaya aku bisa
mèlu ngrasakké wohé. 24 Kowé mesti wis
pada ngerti nèk nang balapan mblayu
kaé okèh sing mèlu mblayu, nanging
sing menang namung siji. Mulané,
enggonmu mblayu kuwi kuduné kaya
wong sing kepéngin menang lan dadi
kampiun. 25 Saben wong sing arep
mèlu balapan kuwi mesti nata awaké
sing tenanan. Enggoné nglakoni kuwi
dikuwat-kuwatké tenan, supaya bisa
nampa tanda kamenanganė, yakuwi,
makuta sing bakal rusak. Nanging
awaké déwé nguwat-nguwatké nglakoni
kuwi, supaya bisa nampa makuta sing
langgeng. 26 Mulané enggonku mblayu
ya ora ngawak waé, ora kaya bokser sing
ngantemé ngawur waé, ora. 27 Aku nata
awakku sing tenanan, supaya awakku
bisa manut karepku. Nèk ora ngono,
mengko ndak aku nyeluki liyané mèlu
balapan, nanging aku déwé kalah.

Aja niru tumindak ala

10 1 Para sedulur, mbok élinga
marang lelakoné mbah-mbahané
awaké déwé mbiyèn sing pada mèlu nabi
Moses. Wong-wong pada dipageri karo
méga lan pada ngabrah segara Abang
kanti slamet. 2 Nang sak ngisoré méga
lan sakjeroné segara mau wong-wong
kenèng diarani kebaptis dadi murid-
muridé nabi Moses, ora béda kaya kowé
kuwi pada kebaptis dadi murid-muridé
Kristus. 3 Mbah-mbahané awaké déwé
kabèh mau pada mangan roti sing
tunggalé, roti sing diedunké sangka
swarga karo Gusti Allah. 4 Kabèh uga
pada ngombé banyu pawèhé Gusti Allah,

banyu sing metu sangka watu. Watuné
kuwi ya Kristus déwé, awit ngekèki
banyu wong-wong, kaya enggoné Kristus
ngekèki banyu panguripan. Mulané
watuné ya ngetutké wong-wong nang
endi waé. 5 Nanging senajan ngono,
meksa okèh sing ora ndadèkké bungahé
Gusti Allah, mulané ya pada mati lan
kakubur pating slebar nang wustèn.
6 Para sedulur, lelakon-lelakon kuwi
mau dadi tyonto kanggo nduduhké lan
ngélingké marang awaké déwé, supaya
awaké déwé ora nduwèni kepéngin
marang sing ora apik, kaya sing dilakoni
karo mbah-mbahané awaké déwé ing
jaman mbiyèn. 7 Mulané, aja pada
nyembah brahala kaya wong-wong
kuwi. Bab iku ketulis nang Kitab ngéné:
“Wong-wong pada jejagongan, mangan
lan ngombé lan nyembah brahala,
entèk-entèké terus pada nglakoni sing
ora pantes blas.” 8 Awaké déwé aja laku
bédang kaya sing dilakoni wong-wong
mbiyèn, sampèk wong telulikur èwu
pada mati sedina. 9 Awaké déwé uga
ora kenèng njajal kesabarané Gusti
kaya sing dilakoni wong-wong mbiyèn;
entèk-entèké pada mati dityokot ula.
10 Aja pada nggresah marang Gusti Allah
kaya wong-wong, awit wong-wong kuwi
dipatèni karo Mulékaté Pati.
11 Para sedulur, sing dialami karo
wong-wong kuwi tujuané kanggo tulada
marang awaké déwé. Kuwi mau kabèh
ketulis, supaya awaké déwé, sing urip
ing jaman entèk-entèkan iki, pada ngerti
lan ora pada nglakoni sing ora apik
kuwi.
12 Mulané, sapa sing rumangsa nèk
wis mantep jejek tenan ing pengandel,
luwung sing ati-ati waé, supaya ora
tiba. 13 Para sedulur, panggoda sing
mbok alami kuwi panggoda sing lumrah
dialami saben wong. Nanging kowé bisa
njagakké Gusti, Dèkné ora bakal medot
janji. Gusti ora bakal nglilani kowé
kenèng panggoda sampèk ngungkuli
kuwatmu. Nèk kowé digoda, Gusti
bakal ngekèki kekuwatan marang kowé,
supaya kowé bisa mantep terus. Lan
Gusti bakal ngekèki dalan, supaya kowé
bisa utyul sangka panggoda mau.
14 Mulané para sedulur sing tak
trésnani, aja pada nyembah brahala,
kuwi diedohi waé. 15 Aku ngomong
ngono kuwi, awit kowé tak anggep
wong ngerti. Mbok ditimbang déwé,
sing arep tak omong iki bener apa ora.
16 Nèk awaké déwé ngombé anggur nèk
kumpulan, kanggo ngélingké getihé
Gusti Yésus, sing tumètès kanggo
nglabuhi awaké déwé lan awaké déwé
maturkesuwun marang Gusti, kuwi
nduduhké nèk awaké déwé iki wis dadi
siji karo kabèh wong sing wis ditebus
karo getihé Gusti Yésus. Semono uga
nèk awaké déwé mangan rotiné nèk
kumpulan, kuwi nduduhké nèk awaké
déwé wis dadi siji karo wong kabèh sing
wis dilabuhi karo Kristus sak barengé
Dèkné masrahké badané nang kayu
pentèngan. 17 Awit rotiné namung siji,
semono uga awaké déwé, senajan wong
okèh, nanging wujuté badan siji, awit
awaké déwé kabèh pada mangan sangka
roti siji mau.
18 Para sedulur, mbok dipikir bangsa
Israèl ing jaman mbiyèn. Wong-
wong sing pada mangan kurban sing
dipasrahké marang Gusti Allah nang
altar lak pada mèlu ngladèni nang altar
ta. 19 Aku sakjané kepéngin ndunungké
apa ta? Apa brahala lan panganan sing
wis dipasrahké marang brahala kuwi
ènèng tegesé? Blas ora! 20 Panganan
sing dipasrahké marang brahala kuwi
sakjané ora dipasrahké marang brahala,
nanging marang sétan-sétan. Lan aku
ora gelem nèk kowé dadi siji karo
sétan-sétan. 21 Kowé ora kenèng ngombé
sangka mangkoké Gusti lan uga sangka
mangkoké sétan-sétan. Semono uga kowé
ora kenèng mangan rotiné Gusti lan
mangan rotiné sétan-sétan. 22 Apa kowé
kepéngin nantang Gusti? Apa awaké
déwé kekuwatané ngungkuli Gusti?

Ora ènèng sirikan apa-apa

23 Para sedulur, ènèng sing ngomong:
“Aku sembarang éntuk.” Ya bener kuwi,

nanging ora sembarang apik. Sembarang
éntuk, nanging ora sembarang mbangun.
24 Aja pada nggolèki énaké déwé waé,
nanging uga kudu nggolèki sing betyik
kanggo liyané.
25 Nèk kowé tuku iwak daging nang
pasar, apa senengmu dituku waé, ora
usah takon-takon iwaké sangka ngendi
apa kepriyé, jalaran wedi nèk dosa.
26 Nang Kitab ketulis ngéné ta: “Bumi
lan sak isiné kuwi wèké Gusti Allah
kabèh.”
27 Nèk kowé diundang mangan karo
wong sing ora pretyaya lan kowé gelem
nekani, sembarang sing disuguhké
kenèng mbok pangan. Ora usah samar
apa-apa. 28 Nanging nèk ènèng sing
ngomong marang kowé: “Iwak kuwi wis
dipasrahké marang brahala,” ya apiké
aja dipangan waé, ngeboti wong sing
ngomong ngono kuwi, supaya angen-
angené ora bingung. 29 Aku ora ngomong
nèk angen-angenmu sing bingung, ora,
nanging angen-angené wong sing liyané.
Lah nanging ènèng wong bisa ngomong:
“Kenèng apa kok angen-angené wong
liya ngalang-alangi kamerdékaanku?
30 Nèk sing tak pangan wis tak pasrahké
marang Gusti, lah kok ijik ènèng sing
nyalahké aku bab pangan sing wis tak
pasrahké marang Gusti?”
31 Pantyèn bener omongan kuwi,
nanging aja lali nèk sembarang sing
mbok tindakké, ora dadi sebab mangan
apa ngombé, apa waé sing mbok lakoni
kuwi kudu kanggo nggunggung Gusti
Allah. 32 Aja sampèk apa waé sing
mbok lakoni marakké wong liyané tiba
ing dosa, ora wong Ju, ora wong Grik
lan ora wong pasamuané Gusti Allah.
33 Mbok kaya aku iki: ing apa waé sing
tak lakoni aku nggolèk senengé wong
kabèh. Aku ora namung mikir senengku
déwé waé, nanging sing tak golèki apa
sing apik kanggo liyané. Sing penting
déwé kanggo aku, bisaa kabèh nemu
keslametan sing langgeng.
11 1 Para sedulur, mbok pada
niru aku, kaya enggonku niru
Kristus.

Wong wédok kudu ngajèni marang bojoné

2 Para sedulur, aku pantyèn ngelem
kowé, awit kowé tansah pada éling
marang aku lan pada temen nurut
pitutur sing tak wulangké. 3 Nanging
karepku supaya kowé pada ngerti
nèk Kristus kuwi sirahé wong lanang
lan wong lanang kuwi sirahé bojoné
lan Gusti Allah kuwi sirahé Kristus.
4 Dadiné, nèk wong lanang ndonga
apa ngetokké tembung sangka Gusti
Allah nang pasamuan karo kudung
nang sirahé, kuwi tibaké ora ngajèni
marang Kristus sing dadi sirahé dèkné.
5 Nanging nèk wong wédok ndonga
apa ngetokké tembung sangka Gusti
Allah nang pasamuan tanpa kudungan
sirahé, wong wédok kuwi ora ngajèni
marang sing lanang, pada waé karo nèk
rambuté wong wédok mau dityukur.
6 Nèk wong wédok ora kudungan sirahé,
apiké diketok waé rambuté. Nanging
jalaran ora pantes nèk wong wédok
dityukur, apa diketok rambuté, mulané
apiké nèk wong wédok kudungan
sirahé. 7 Wong lanang ora usah
nganggo kudung, awit wong lanang
kuwi ngétokké rupa lan kwasané Gusti
Allah. Nanging wong wédok ngétokké
kwasané wong lanang. 8 Awit, ora
wong lanang sing digawé sangka wong
wédok, nanging wong wédok sangka
wong lanang. 9 Semono uga, ora wong
lanang digawé kanggo wong wédok,
nanging wong wédok kanggo wong
lanang. 10 Uga kanggo para mulékat sing
nyawang, luwih apik nèk wong wédok
kudungan, dadi kétok nèk dèkné manut
marang bojoné. 11 Nanging para sedulur,
ing uripé awaké déwé sing dadi wong
Kristen, wong wédok mbutuhké wong
lanang lan wong lanang mbutuhké
wong wédok. 12 Awit kaya enggoné
wong wédok sing ndisik déwé gawéané
sangka wong lanang, semono uga wong
lanang metuné sangka wong wédok lan
sembarang kabèh metuné sangka Gusti
Allah.

13 Mbok dipikir déwé para sedulur,
apa kira-kira pantes nèk wong
wédok ndonga nang pasamuan tanpa
kudungan? 14 Nèk disawang sak tyara
manungsa waé wis kétok déwé: apa ya
kétok apik nèk wong lanang rambuté
dawa? Apa ora ngisin-isinké? 15 Nanging
kanggo wong wédok rambut dawa
malah dadi pantesé. Rambut dawa kuwi
kanggo wong wédok kaya kudungé
sirah. 16 Nèk ènèng wong ora setuju,
wangsulanku ngéné waé: awaké déwé
lan pasamuan-pasamuan liyané ora
nduwé pernatan liyané.

Bab Pésta Sutyi

17 Para sedulur, ing prekara sing arep
tak omong iki aku ora bisa ngelem kowé,
awit enggonmu pada kumpulan ora
ndadèkké betyiké pasamuan, nanging
malah ndadèkké ala. 18 Apa jalarané aku
kok ngomong ngono? Kaping pisan, aku
krungu nèk kowé pada nduwé golongan
déwé-déwé nèk kumpulan. Pantyèn aku
ya pretyaya nèk kabar iki ènèng tenané.
19 Pantyèn kudu ènèng petyah-petyahan
ngono nang pasamuan, supaya kétok
sapa sing nurut Gusti tenan. 20 Nanging
nang kumpulanmu kuwi ora pantes blas
enggonmu pada mangan rotiné Gusti
nèk pada mangan Pésta Sutyi. 21 Awit
kowé nèk mangan, kabèh pada mangan
pangané déwé-déwé, sampèk ènèng sing
ngelih lan ènèng sing mendem. 22 Lah
kok kaya wong sing ora nduwé omah
waé; apa ora bisa mangan apa ngombé
nang omah. Kenèng apa kowé kok pada
nyepèlèkké pasamuané Gusti Allah lan
nggawé isiné sedulur-sedulur sing ora
nduwé? Lah aku kudu ngomong apa
marang kowé bab prekara iki? Njaluk
tak elem? Ora, aku ora bisa ngelem
kowé bab iki.
23 Piwulang bab Pésta Sutyi sing
tak tampa sangka Gusti, ya piwulang
iki sing tak wulangké marang kowé.
Piwulang iki ngéné: ing wenginé,
sakdurungé Gusti Yésus dityekel
mungsuhé, Dèkné njikuk rotiné.
24 Sakwisé Dèkné ndonga maturkesuwun
marang Gusti Allah, roti mau terus
dityuwil-tyuwil karo ngomong: “Iki
badanku sing tak pasrahké kanggo kowé.
Iki dipangan kanggo pengéling-éling
marang Aku.” 25 Uga sakwisé mangan
roti, Gusti terus njikuk mangkoké ombèn
lan ngomong: “Mangkok iki prejanjian
anyar sangka Gusti Allah, prejanjian
sing ditetepké nganggo getihku. Saben-
saben kowé ngombé sangka mangkok iki,
gawénen pengéling-éling marang Aku.”
26 Para sedulur, saben-saben kowé
mangan roti lan ngombé sangka mangkok
iki, kowé sakjané ngabarké patiné Gusti,
nganti Dèkné teka menèh. 27 Mulané, sapa
sing mangan rotiné lan ngombé sangka
mangkok iki nganggo patrap sing ora
pantes, tanpa ngajèni Gusti, wong kuwi
nggawé dosa marang badané lan getihé
Gusti Yésus. 28 Apiké, sakdurungé awaké
déwé mangan rotiné, awaké déwé métani
uripé déwé-déwé ndisik. 29 Awit nèk ing
sakjeroné mangan rotiné lan ngombé
sangka mangkok awaké déwé ora pada
nitèni nèk sing dipangan lan diombé kuwi
sakjané badané Gusti Yésus, enggoné
mangan lan ngombé kuwi bakal nekakké
ajaran marang awaké déwé. 30 Mulané aja
kagèt nèk nang pasamuanmu okèh wong
sing pada lara lan ringkih, malah okèh
mbarang sing pada mati. 31 Nèk sakdurungé
mangan rotiné awaké déwé métani uripé
ndisik, awaké déwé ora bakal diajar karo
Gusti. 32 Nanging nèk Gusti Allah ngajar
awaké déwé kuwi tujuané, supaya awaké
déwé aja sampèk dibuwang nang neraka
bareng karo wong sing ora pretyaya.
33 Mulané para sedulur, nèk kowé pada
ngumpul mangan rotiné Gusti, pada
ngentènana marang sakpada-pada ndisik.
34 Nèk ènèng wong sing ngelih, wong kuwi
apiké mangan nang omah ndisik, dadiné
nèk pada ngumpul ora nekakké ajaran.
Bab prekara liya-liyané arep tak rembuk
mbésuk waé nèk aku teka.

Kapinteran-kapinteran pawèhé Roh Sutyi

12 1 Para sedulur, aku saiki arep
ngomongké bab kapinteran-

kapinteran pawèhé Roh Sutyi, supaya
kowé kabèh pada ngerti sak beneré.
2 Mbiyèn, dongé kowé durung nurut
Gusti, kowé ngerti déwé, uripmu pada
ketarik brahala sing bisu, rana-réné
kesasar-sasar. 3 Nanging saiki kowé
wis nurut Gusti lan kowé kudu ngerti
nèk Roh Sutyi bisa nganggokké wong
kongkon ngetokké tembung, nanging
ora ènèng wong sing dikwasani Roh
Sutyi terus misuh jenengé Gusti Yésus.
Semono uga ora ènèng wong bisa
ngakoni nèk Yésus kuwi Gusti, nèk wong
kuwi ora dikwasani Roh Sutyi.
4 Kapinteran-kapinteran pawèhé
Roh Sutyi kuwi werna-werna, nanging
sing ngekèki kapinteran-kapinteran
kuwi namung siji, yakuwi Roh Sutyi.
5 Tunggalé waé karo tyarané ngladèni
Gusti, werna-werna banget, nanging
sing ngekèki penggawéan namung siji,
yakuwi Gusti Yésus Kristus. 6 Enèng
werna-werna penggawé sing nggumunké,
nanging namung Gusti Allah siji sing
nindakké kuwi kabèh ing wong kabèh.
7 Saben sedulur sing nampa kapinteran
pawèhé Roh Sutyi sing ngétokké
kwasané Gusti Allah kuwi tujuané
kanggo mbangun sedulur kabèh nang
pasamuan. 8 Sing siji nampa kapinteran
sangka Roh Sutyi supaya bisa ngomong
nganggo kaweruhé Gusti Allah. Sing
liyané uga nampa kapinteran sangka
tunggalé Roh Sutyi supaya bisa nduwèni
pangertiné Gusti Allah ing werna-werna
prekara. 9 Sing siji dikèki pengandel
gedé karo Roh Sutyi lan sijiné menèh
dikèki kapinteran nambani wong lara.
10 Enèng uga sing dikèki pangwasa
karo Roh Sutyi supaya bisa nindakké
mujijat, liyané menèh dikèki kapinteran
kanggo memulang lan ènèng menèh
sing dikèki kapinteran kanggo nitèni
lan mbédakké roh sing sangka Gusti
lan roh-roh sing ala. Enèng sing nampa
kapinteran sing marakké bisa ngetokké
basa kasukman lan liyané menèh nampa
kapinteran kanggo ndunungké tegesé
basa kasukman kuwi. 11 Kuwi kabèh
penggawéné Roh Sutyi, Dèkné ngekèki
kapinteran marang sedulur siji-sijiné
manut karepé Dèkné déwé.

Badan siji, nanging pérangané okèh

12 Para sedulur, Kristus kuwi kenèng
dipadakké karo badan siji sing okèh
pérangané. Senajan pérangané okèh,
nanging awaké namung siji. 13 Semono
uga awaké déwé iki kabèh, ora dadi
sebab wong Ju, wong Grik, slaf apa
wong merdéka, awaké déwé wis
kebaptis dadi badan siji lan Roh Sutyi
sing manggon ing uripé awaké déwé
kabèh.
14 Nèk dipikir, badan iki ènèngé
ora namung sangka pérangan siji,
ora, nanging sangka pérangan okèh.
15 Gampangé omong, sikil bisa ngomong:
"Aku dudu tangan, mulané aku ora
pérangané badané." Kepriyé waé, gelem
ora gelem, sikil ya dadi pérangané
badané. 16 Uga kuping bisa ngomong:
"Jalaran aku dudu mripat, aku ora
pérangané badané." Seneng ora seneng
kuping ya pérangané badané. 17 Para
sedulur, semunggoné badan sak kujur
namung mripat, lah kepriyé bisané
krungu? Lan semunggoné badan iki
namung kuping, kepriyé bisané ngambu?
18 Pantyèn, Gusti Allah wis nggawé
werna-werna pérangan sing dikèki
panggonané déwé-déwé nang badané,
manut karepé Gusti Allah déwé. 19 Ya
gèk kepriyé semunggoné ènèng badan
sing pérangané namung siji. 20 Nanging
wujuté ya pérangan pirang-pirang sing
dadi badan siji.
21 Mulané para sedulur, mripat ora
bisa ngomong karo tangan: "Aku ora
mbutuhké kowé," apa sirah ngomong
karo sikil: "Aku ora mbutuhké kowé!"
22 Malah nèk dipikir, pérangan sing
kétoké tyilik déwé, kuwi malah sing
dibutuhké banget. 23-24 Wujuté pérangan
sing kétoké ora ènèng ajiné, kuwi
malah diapik-apik karo awaké déwé
lan pérangané badan sing kétoké ora
patèka apik, sing didelikké karo awaké
déwé, kuwi malah digatèkké karo awaké
déwé ngungkul-ungkuli pérangan sing

apik. Kuwi pantyèn wis ditata ngono
karo Gusti Allah, supaya pérangan sing
kétoké ora patèka apik bisa kétok pantes.
25 Dadiné nang badan kuwi pérangan-
pérangan ora déwé-déwé, nanging pada
ngréwangi sakpada-pada. 26 Mulané, nèk
ènèng pérangan siji lara, pérangan liya-
liyané mèlu krasa kabèh. Semono uga,
nèk pérangan siji nampa pengaleman,
liya-liyané mèlu bungah.
27 Para sedulur, kowé kabèh ya
tunggalé karo sing tak omong kuwi,
tegesé, kowé kabèh dadi badané Kristus.
Saben sedulur siji-siji dadi pérangané
badan kuwi. 28 Ing sakjeroné pasamuan
Gusti Allah uga wis ngekèki panggonan
déwé-déwé marang sedulur-sedulur.
Nomer siji Gusti Allah ngekèki rasul-
rasul; pindoné nabi-nabi; kaping teluné
guru-guru; terus uga sedulur-sedulur
sing bisa nindakké mujijat-mujijat. Gusti
Allah uga ngekèki sedulur-sedulur nang
pasamuan sing bisa nambani wong lara.
Liyané bisa tetulung marang wong liya
lan liyané menèh bisa dadi penuntuné
sedulur-sedulur. Uga ènèng sing bisa
ngetokké basa kasukman. 29 Dipikir
déwé ta, apa kabèh dadi rasul lan apa
ya kabèh dadi nabi apa guru, ya ora ta!
Apa ya kabèh bisa nindakké mujijat?
30 Apa ya kabèh bisa nambani wong lara
lan apa ya kabèh bisa ngetokké basa
kasukman lan ndunungké tegesé basa
kuwi. 31 Mulané para sedulur, kowé
pada ngudia bisa nampa kapinteran sing
duwur déwé.

Katrésnan

Nanging saiki arep tak duduhi dalan
sing apik déwé.
13 1 Para sedulur, senajan aku bisa
ngomong sak ènèngé basané
manungsa lan basané mulékat pisan,
nanging nèk aku ora nduwé katrésnan,
tembungku kaya gong sing mbrebeki
kuping lan kaya lontyèng sing pating
klonèng.
2 Senajan aku bisa nampa tembungé
Gusti Allah kanggo manungsa lan
bisa mangertèni kaweruh kabèh sing
disimpen karo Gusti Allah lan bisa
mangertèni sembarang sing kenèng
dingertèni lan senajana aku nduwé
pengandel sing gedé sampèk bisa
nyurung gunung, nanging nèk aku ora
nduwé katrésnan, aku ora ènèng ajiné
blas.
3 Senajan kabèh nduwéku tak kèkké
kanggo ngrumati wong sing mlarat lan
awakku pisan tak kèkké bèn diobong,
nanging nèk aku ora nduwé katrésnan,
kabèh mau ora kanggo gawé.
4 Katrésnan kuwi sabar lan gemati, ora
mèri, ora sombong lan ora gemunggung.
5 Katrésnan ora kurang-ajar lan ora
nggolèk menangé déwé; ora gampang
ketyentok lan ora ngendem salahé
liyané ing ati. 6 Katrésnan ora seneng
marang barang ala, nanging seneng
marang kabetyikan. 7 Katrésnan kuwi
ora tau semplak, nanging pretyaya,
ngarep-arep lan sabar terus.
8 Katrésnan kuwi ora ènèng entèké.
Tembung-tembung sing sangka Gusti
Allah namung kanggo sedilut, basa
kasukman bakal mandek lan pangerti
bakal ilang. 9-10 Awit pangerti lan tembung
sangka Gusti Allah sing dikèkké marang
awaké déwé iki durung sak kabèhé,
nanging mbésuk nèk awaké déwé wis dadi
siji karo Gusti, awaké déwé bakal ngerti
sak kabèhé. Pangertiné awaké déwé saiki
bakal ora ènèng tegesé blas.
11 Dongé aku ijik botyah, omonganku,
pangrasaku lan pikiranku ya kaya
botyah. Nanging saiki, sakwisé aku
diwasa, aku wis ora kaya ngono menèh.
Saiki pangertiku lan kapinteranku ya
mundak. 12 Semono uga, saiki awaké
déwé weruhé namung lamat-lamat, kaya
nang katya reget kaé. Nanging mbésuk
awaké déwé bakal adep-adepan lan bisa
weruh sing mat. Pangertiné awaké déwé
saiki namung setitik, nanging mbésuk
aku bakal ngerti sak kabèhé, kaya
enggoné Gusti Allah ngerti marang aku.
13 Telung prekara iki bakal ènèng
terus, yakuwi: pretyaya, pengarep-arep
lan katrésnan. Nanging sing penting
déwé ya katrésnan.

Bab ngetokké tembung sangka Gusti Allah lan bab basa kasukman

14 1 Para sedulur, jalaran katrésnan
kuwi penting banget, mulané
kowé kudu nglumui tenan supaya
pada trésna tenan marang sakpada-
pada. Nanging uga kowé kudu nduwèni
kepéngin nampa kapinteran-kapinteran
pawèhé Roh Sutyi lan sing penting déwé
bab ngetokké tembung sangka Gusti.
2 Para sedulur, sedulur sing ngetokké
basa kasukman kuwi ora ngetokké
tembung kanggo manungsa, nanging
sedulur kuwi omong-omongan karo
Gusti Allah. Manungsa ora bisa dunung
tembungé sedulur kuwi, awit dèkné
ngetokké basa kasukman sangka karepé
Roh Sutyi. Tembung kuwi manungsa ora
bisa dunung, awit kuwi prekara-prekara
wewadi. 3 Nanging sedulur sing ngetokké
tembung sangka Gusti Allah nganggo
basa sing lumrah kuwi omong-omongan
karo manungsa lan bisa mbangun,
mitituri lan nglipur. 4 Sedulur sing
ngetokké basa kasukman kuwi namung
mbangun uripé dèkné déwé, nanging
sedulur sing ngetokké tembungé Gusti
Allah nganggo basa sing lumrah kuwi
mbangun sedulur kabèh sak pasamuan.

5 Pantyèn, karepku kowé bisaa ngetokké
basa kasukman, nanging luwih apik nèk
kowé bisa ngetokké tembungé Gusti Allah
nganggo basa sing lumrah waé. Awit
sedulur sing ngetokké tembungé Gusti
Allah nganggo basa lumrah kuwi ajiné
ngungkuli sedulur sing ngetokké basa
kasukman; kejaba nèk nang pasamuan
ènèng sedulur sing bisa ndunungké basa
kasukman mau, dadiné sedulur-sedulur
sak pasamuan bisa kebangun kabèh.

6 Para sedulur, semunggoné aku teka
nang nggonmu terus omong-omongan
nganggo basa kasukman, lah kuwi apa
ajiné? Blas ora ènèng, kejaba nèk aku
nggawa tembung sangka Gusti Allah, apa
pangerti, apa piwulang nganggo basa sing
kowé bisa dunung.

7 Tunggalé waé karo instrumèn-
instrumèn sing ora ènèng nyawané,
kayadéné suling lan kitar. Kepriyé
wong bisané ngerti laguné nèk sing
ngunèkké ora nganggo swara sing tyeta?
8 Kaya soldat sing tukang ngunèkké
trompèté kaé. Nèk sing ngunèkké
namung angger muni waé, lah kepriyé
wong-wong bisané maju arep perang.
9 Semono uga kowé, kepriyé wong-
wong bisané dunung sing mbok omong
nèk tembungmu ora tyeta, awit kowé
nganggo basa kasukman. Tembung-
tembungmu bakal ilang nganggur, kabur
katut angin. 10 Nang jagat kéné ènèng
basa pirang-pirang lan siji-sijiné kenèng
dikanggokké gawé omong-omongan.
11 Nanging nèk aku ora dunung basané
sing dikanggokké karo sakwijiné wong,
dadiné wong kuwi kanggo aku kaya
wong séjé basa lan aku kanggo wongé
ya kaya wong séjé basa.

12 Para sedulur, jalaran kowé pada
kepéngin nampa kapinteran-kapinteran
pawèhé Roh Sutyi, mbok sak bisa-
bisamu pada nggolèkana kapinterané
Roh Sutyi sing bisa mbangun sak
pasamuan, ora sing namung mbangun
kowé déwé.

13 Mulané, sedulur sing ngetokké basa
kasukman kuwi kudu nyuwun supaya
nampa kapinteran bisa ndunungké apa
sing diomong nganggo basa kasukman
mau. 14 Awit nèk aku ndonga nganggo
basa kasukman, ya bener kasukmanku
ndedonga, nanging pikiranku ora mèlu
ndonga. 15 Lah sakjané kuduné kepriyé?
Kuduné ngéné: aku kudu ndedonga
nganggo basa kasukman, nanging aku
uga kudu ndedonga nganggo basa sing
lumrah. Semono uga aku kepéngin
memuji nganggo basa kasukman lan
uga memuji nganggo basa sing lumrah.
16 Para sedulur, nèk kowé memuji lan
maturkesuwun marang Gusti Allah
namung nganggo basa kasukman
waé, lah kepriyé sedulur liyané sing
mèlu kumpulan bisané ngomong
“Amèn,” kanggo tanda nèk setuju karo
tembungmu; lah wongé ora ngerti
apa sing mbok omong. 17 Enggonmu
maturkesuwun marang Gusti kuwi

pantyèn ya bener banget, nanging wong liyané ora kebangun blas.
[18] Aku jan maturkesuwun tenan marang Gusti Allah aku bisa ngetokké basa kasukman, malah ngungkuli kowé kabèh. [19] Nanging nang pasamuan aku luwung ngetokké tembung sakketyap-rongketyap sing liyané bisa dunung, supaya bisa kebangun, tenimbang ngetokké tembung èwon-èwon nganggo basa kasukman, nanging liyané ora bisa dunung.
[20] Para sedulur, mbok pikiranmu aja kaya pikirané botyah ngono. Ing prekara sing ala kowé kenèng kaya botyah sing durung ngerti bédané ala lan betyik. Nanging nèk mikir kuwi kowé kudu kaya wong sing wis diwasa. [21] Nang Kitab ketulis ngéné bab iki:

“Gusti ngomong:
Aku bakal ngomong
marang bangsa iki
nganggo basa-basa liya
lan lantaran wong-wong
sangka liya negara,
nanging bangsa iki
meksa ora gelem
ngrungokké marang Aku.”

[22] Dadiné para sedulur, basa kasukman kuwi ora marakké wong sing ora pretyaya terus bisa dadi wong pretyaya, ora. Nanging ngetokké tembungé Gusti Allah nganggo basa sing lumrah kuwi bisa marakké wong sing ora pretyaya malih bisa pretyaya marang Gusti.
[23] Semunggoné nang kumpulan wong sak pasamuan kabèh pada ndonga nganggo basa kasukman, lah terus ènèng wong sing ora pretyaya teka, wong-wong kuwi apa ora terus mikir nèk kowé édan kabèh? [24] Nanging nèk kowé kabèh pada ngetokké tembungé Gusti nganggo basa sing lumrah, terus ènèng wong sing ora pretyaya apa wong njaba sing kepéngin kenal marang Gusti teka, mesti wong kuwi bakal ngrumangsani dosa-dosané, jalaran sangka tembungé Gusti sing dietokké mau. Dadiné wong kuwi bakal rumangsa diwèlèkké sangka tembungé Gusti mau. [25] Prekara-prekara sing kasimpen ing atiné bakal metu kabèh lan wongé bakal niba ngabekti marang Gusti lan ngakoni nèk Gusti Allah kétok tenan nang tengahmu.

Pernatan kanggo kumpulan

[26] Para sedulur, nèk kowé pada ngumpul nang pasamuan, apiké nèk ènèng sing singi, ènèng sing mulang, ènèng sing ngetokké tembung sangka Gusti Allah nganggo basa sing lumrah, ènèng sing ngetokké basa kasukman lan ènèng liyané sing ndunungké tegesé basa kasukman mau. Kabèh mau kudu dilakokké kanggo mbangun sedulur-sedulur sak pasamuan kabèh. [27] Nèk ènèng sing ngetokké basa kasukman, ya apiké nèk namung wong loro apa paling okèh wong telu waé, gentèn-gentènan lan kuduné ènèng siji sing ndunungké tegesé. [28] Nèk nang kumpulan kuwi ora ènèng sing bisa ndunungké tegesé, apiké sedulur sing ngetokké basa kasukman kuwi meneng waé. Tembungé disimpen ing atiné déwé waé apa dipasrahké marang Gusti Allah. [29] Wong sing ngetokké tembung sangka Gusti nganggo basa sing lumrah kuduné namung loro apa telu waé, liyané kudu ngrungokké sing apik lan mikir tembung kuwi sangka Gusti apa ora. [30] Nèk ènèng sedulur liyané nampa tembung sangka Gusti Allah nganggo basa sing lumrah, apiké nèk dèkné ngentèni liyané sing ijik ngomong bèn rampung ndisik. [31] Awit kowé kenèng ngetokké tembungé Gusti nganggo basa lumrah, nanging kudu gentèn-gentènan, supaya wong sak pasamuan bisa nampa piwulang lan kebangun. [32] Wong sing ngetokké tembung sangka Gusti nganggo basa sing lumrah kudu bisa ngwasani tembungé lan bisa ngendek nèk durung wantyiné. [33] Awit Gusti Allah ora seneng karo laku sing rusu lan ora nggenah, nanging Dèkné seneng karo laku sing nganggo pernatan lan katentreman.
[34] Kaya nang pasamuan-pasamuané Gusti Allah kabèh, sedulur wédok-wédok nèk nang kumpulan aja pada ramé

omong-omongan, awit miturut wèté
Gusti Allah wong wédok kudu ngajèni
marang wong sing ngomong. 35 Nèk
kepéngin takon apa-apa sing ora dunung,
kudu takon marang bojoné nèk wis nang
omah. Kanggo wong wédok ora pantes
nèk omong-omongan nang kumpulan.
36 Para sedulur, apa pituturé Gusti
Allah kuwi tekané sangka nggonmu?
Lan apa namung kowé sing ngerti
pituturé Gusti? Lak ora ta? 37 Sedulur
sing mikir nampa kapinteran sangka
Roh Sutyi lan bisa ngetokké tembungé
Gusti Allah apa nampa kapinteran
liya-liyané sangka Roh Sutyi, sedulur
kuwi kudu ngerti nèk sing tak tulis nang
layang iki pernatané Gusti déwé. 38 Nèk
sedulur kuwi ora gelem nurut marang
pernatan iki, dèkné wis aja digatèkké
waé.
39 Tyekaké rembuk para sedulur, pada
ngudia supaya bisa ngetokké tembungé
Gusti Allah nganggo basa sing lumrah,
nanging aja ngalang-alangi kapinteran
pawèhé Roh Sutyi sing marakké bisa
ngetokké basa kasukman. 40 Nanging
sembarang kudu nganggo pernatan lan
sing pantes.

Bab tanginé Gusti Yésus Kristus sangka pati

15 1 Para sedulur, saiki aku
kepéngin ngélingké marang
kowé bab kabar kabungahané Gusti
Yésus Kristus sing wis tak gelar marang
kowé dèk mbiyèn. Kabar kabungahan
iki wis mbok tampa lan saiki kowé
wis pada mantep pretyaya marang
kabar kabungahan mau. 2 Jalaran kowé
pretyaya marang kabar kabungahan
iki kowé wis dislametké, janji mbok
tampani sak kabèhé karo ati sing
mantep lan ora nampa Gusti tanpa mikir
sing apik ndisik.
3 Pitutur sing tak gelar marang kowé
kuwi ya pitutur sing tak tampa sangka
liyané lan sing penting déwé yakuwi,
Kristus wis mati nyangga dosané awaké
déwé, ya kaya sing ketulis nang Kitab.
4 Dèkné terus dikubur lan Dèkné tangi
menèh sangka pati ing telung dinané,
uga wis ketulis nang Kitab. 5 Kristus
terus ngétok marang Pétrus, sakwisé
kuwi terus ngétok marang rasul sing
rolas. 6 Dèkné terus ngétok menèh, saiki
marang murid-muridé bebarengan
kliwat limang atus okèhé; murid-murid
iki okèh sing saiki ijik urip, saloké wis
pada mati. 7 Kristus terus ngétok marang
Yakobus lan sakwisé kuwi marang rasul
sing rolas kabèh.
8 Sing kèri déwé Kristus ngétok
marang aku, senajan aku iki kenèng
dipadakké karo bayi sing lairé kelaten.
9 Aku iki rasul sing tyilik déwé lan
ora pantes dityeluk rasul, awit aku
ndadèkké sangsarané pasamuané Gusti
Allah. 10 Nanging jalaran Gusti Allah
melas banget marang aku, aku saiki bisa
dadi kaya ngéné iki. Lan kawelasané
Gusti Allah marang aku iki ora muspra,
awit enggonku nyambutgawé kerasé
ya ngungkuli rasul liya-liyané. Sakjané
sing nyambutgawé ya ora sangka
kekuwatanku déwé, ora, nanging sangka
kabetyikané Gusti Allah sing manggon
ing aku. 11 Dadiné ora penting sapa sing
nggelarké kabar kabungahané Gusti
Yésus, ora dadi sebab aku apa liyané.
Sing penting déwé ya kabar kabungahan
iki sing digelar karo awaké déwé lan
ya kabar kabungahan iki sing mbok
pretyaya.

Bab tanginé wong mati

12 Para sedulur, nèk awaké déwé
mulangi nèk Kristus wis tangi sangka
pati, lah nang pasamuanmu kok
ènèng wong siji-loro sing ngomong
nèk wong mati ora bakal tangi menèh.
13 Semunggoné tenan nèk wong mati
ora tangi menèh, tibaké Kristus ya ora
tangi sangka pati. 14 Lah nèk Kristus ora
tangi sangka pati tenan, tibaké pitutur
sing digelar karo awaké déwé kuwi
kotong ora ènèng tegesé lan enggonmu
pretyaya marang Gusti Allah tibaké ya
muspra. 15 Lah nèk ngono tenan, tibaké
awaké déwé goroh bab Gusti Allah, awit
awaké déwé ngomong nèk Gusti Allah

nangèké Kristus sangka pati, nanging
jaréné ora ènèng wong tangi sangka
pati. 16 Dadiné nèk miturut omongan
kuwi Kristus ya ora tangi sangka pati,
awit ora ènèng wong tangi sangka pati.
17 Lah nèk Kristus ora ditangèkké sangka
pati, pretyayamu ya ora ènèng tegesé
blas lan tibaké kowé ijik kejiret ing
dosa-dosamu. 18 Nèk ngono tenan, tibaké
wong pretyaya sing wis pada mati ya
tyilaka tenan, awit mati nggawa dosané.
19 Lah nèk enggoné awaké déwé pretyaya
marang Kristus kuwi namung kanggo
uripé awaké déwé suwéné nang donya
kéné waé, tibaké awaké déwé dadi wong
sing tyilaka déwé nang jagat kéné.

20 Nanging ora ngono para sedulur,
sing bener yakuwi: Kristus pantyèn
wis ditangèkké sangka pati. Dèkné sing
tangi sangka pati sing ndisik déwé lan
jalaran sangka kuwi awaké déwé ngerti
nèk wong sing pretyaya sing pada mati
bakal tangi menèh. 21 Awit wong siji
sing marakké wong kabèh mati lan
semono uga wong siji sing marakké
kabèh wong bisa tangi menèh sangka
pati. 22 Kaya enggoné kabèh wong katut
mati karo Adam, semono uga kabèh
wong sing wis dadi siji karo Kristus
bakal katut urip menèh karo Kristus.
23 Nanging siji-sijiné ditangèkké manut
wantyiné déwé-déwé, yakuwi: sing
ndisik déwé Kristus, terus wong-wong
sing pretyaya, mbésuk nèk Kristus teka
menèh. 24 Sakwisé kuwi terus entèké
jaman. Kristus bakal nelukké sak ènèngé
penggedé, pemréntah lan pangwasa
lan kabèh kuwi bakal dipasrahké
marang Gusti Allah Bapaké. 25 Awit
Kristus kudu njagong dadi ratuné jagat
nganti mungsuhé kabèh wis ditelukké
karo Gusti Allah. 26 Mungsuh sing gedé
déwé sing bakal ditelukké kuwi pati.
27 Nang Kitab ya wis ketulis ngéné
bab iki: “Gusti Allah wis nelukké
sembarang kabèh ing sak ngisoré
Kristus.” Tembung “sembarang kabèh”
kuwi ora ngomongké nèk Gusti Allah
mbarang katut, awit Gusti Allah déwé
sing nelukké sembarang mau marang
Kristus. 28 Sakwisé sembarang kabèh wis
ditelukké marang Kristus, terus Kristus,
Anaké Gusti Allah, nelukké Dèkné déwé
marang Gusti Allah, sing wis nelukké
sembarang kabèh marang Anaké.
Dadiné, entèk-entèké sembarang bakal
dikwasani karo Gusti Allah sak kabèhé.

29 Para sedulur, semunggoné wong
mati ora bakal tangi menèh, lah kenèng
apa kok wong-wong dibaptis dadi
wakilé wong pretyaya sing wis mati?
Apa sing digolèki? Nèk wong sing mati
ora bakal tangi menèh, lah wong-wong
kok ngemen-ngemenké dibaptis dadi
wakilé wong pretyaya sing wis mati?
30 Lan awaké déwé iki, kenèng apa kok
awaké déwé iki sak wantyi-wantyi wani
ngadepi alangan. 31 Pantyèn, saben dina
aku ngadepi pati. Lan aku ngomong
iki jalaran kowé ndadèkké bungahé
atiku, saiki kowé pada nurut Gusti Yésus
Kristus. 32 Semunggoné wong mati ora
tangi menèh, apa tegesé aku nglawan
wong-wong sing mungsuh aku nang kuta
Efése, éling-éling kaya gelut mati-urip-
uripan karo kéwan-kéwan sing galak
kaé. Nèk pantyèn wong mati wis ora
ditangèkké menèh, ya apiké awaké déwé
saiki namung pada mangan lan ngombé
waé, awit sésuk bakal mati.

33 Para sedulur, mbok kowé aja
kenèng diapusi wong ngono. Nèk kowé
bebarengan karo wong sing klèru,
kowé mesti bakal katut nglakoni sing
klèru. 34 Mbok pada nduwèni pikiran
sing padang lan aja pada nggawé dosa
menèh. Aku wani ngomong nèk nang
pasamuanmu ènèng siji-loro sing ora
ngerti blas bab Gusti Allah. Kowé kudu
isin bab kuwi.

Badan sakwisé tangi sangka pati

35 Para sedulur, menawa ènèng wong
takon: “Lah kepriyé wong mati enggoné
tangi menèh lan nèk wis tangi menèh
badané kaya ngapa?” 36 Nèk dipikir,
kuwi pantyèn pitakonané wong bodo.
Nèk kowé nandur wiji nang lemah, apa
wijiné ora kudu mati ndisik sakdurungé
tukul? 37 Sing mbok tandur lak namung

wiji ta, gampangé omong wiji gandum
apa wiji liyané, nanging mesti ya ora
tanduran sing wis pepak ta? 38 Nanging
Gusti Allah sing nukulké wiji mau,
supaya bisa mundak gedé dadi tanduran
lan saben wiji ngetokké tanduran
déwé-déwé.
39 Semono uga, saben daging ya séjé.
Dagingé manungsa séjé karo dagingé
kéwan. Lan dagingé kéwan ya séjé-séjé
menèh. Lan dagingé manuk séjé karo
dagingé kéwan liyané lan iwak dagingé
séjé menèh.
40 Uga ènèng barang sing nang langit
lan barang sing nang bumi. Apiké
barang sing nang langit iki séjé karo
apiké barang sing nang bumi. 41 Padangé
srengéngé séjé karo padangé mbulan lan
lintang-lintang ya séjé menèh padangé.
Malah lintang karo lintang déwé ya wis
séjé-séjé menèh.
42 Wong mati nèk tangi menèh mbésuk
ya kaya ngono. Badan sing dikubur
kuwi badan sing rusak, nanging mbésuk
sing ditangèkké badan sing langgeng.
43 Sing dikubur kuwi badan èlèk lan
ringkih, nanging sing ditangèkké badan
sing apik lan kuwat. 44 Sing dikubur
namung badan kedagingan, nanging
sing ditangèkké badan kasukman. Awit
nèk ènèng badan kedagingan, uga ènèng
badan kasukman. 45 Nang Kitab ya wis
ketulis: "Manungsa sing ndisik déwé,
Adam, dadi wong urip ing kedagingan."
Nanging Kristus, Adam sing kèri déwé,
dadi wiwitané urip ing kasukman.
46 Sing teka ndisik dudu badan
kasukman, nanging badan kedagingan.
Sakwisé badan kedagingan terus sing
kasukman. 47 Adam sing ndisik gawéané
sangka lemah, nanging Adam sing
kapindo, Kristus, tekané sangka swarga.
48 Kabèh wong kuwi turunané Adam,
dadiné badané ya sangka lemah, kaya
dèkné.
Nanging wong sing wis dadi siji
karo Kristus kuwi bakal nduwé badan
kaswargan, kaya Dèkné. 49 Kaya awaké
déwé iki saiki kétok wong gawéan
sangka lemah, nanging mbésuk awaké
déwé kaya Kristus sing tekané sangka
swarga.

Entèk-entèké jaman

50 Para sedulur, aku kepéngin
ndunungké marang kowé nèk badan
kedagingan kuwi ora bakal bisa mèlu
urip ing Kratoné Gusti Allah, awit badan
sing rusak ora bisa langgeng.
51-52 Aku saiki arep mbukak pitutur
sing kasimpen: awaké déwé iki ora
kabèh bakal mati, nanging awaké
déwé bakal malih, sak klélapan, nèk
swarané trompèt sing kèri déwé bakal
muni, mbésuk nèk Kristus teka menèh.
Nèk trompèté muni, wong mati bakal
pada tangi dadi wong sing langgeng
lan awaké déwé iki bakal malih. 53 Awit
badan sing rusak bakal malih dadi
langgeng. 54 Nèk kuwi wis klakon tenan,
dadiné keturutan tembungé Kitab sing
uniné ngéné: "Pati wis diuntal karo
kamenangané Gusti Allah."
55 "Pati, endi kamenanganmu?
Pati, kowé apa ijik bisa nggawé ala?"
56 Pantyèn bener, manungsa ijik
mati, jalaran manungsa ijik nglakoni
dosa. Wèté Gusti Allah ngomong nèk
wong sing nglakoni dosa kudu mati.
57 Nanging maturkesuwun marang
Gusti Allah, awaké déwé wis nampa
kamenangan sangka Yésus Kristus,
Gustiné awaké déwé.
58 Mulané para sedulur, pada sing
mantep lan jejek ing pengandelmu.
Pada sing sregep ing penggawéané
Gusti apa waé, awit kowé ngerti nèk
penggawéanmu kuwi ora bakal muspra
blas.

Urunan kanggo pasamuan nang Yudéa

16 1 Para sedulur, saiki aku
kepéngin ngrembuk bab urunan
kanggo sedulur-sedulur nang pasamuan
nang Yudéa. Bab kuwi kowé kudu
nurut tembung-tembung urutan sing
tak kèkké marang pasamuan-pasamuan
nang Galasia. 2 Yakuwi, saben dina
minggu kowé kudu nyingkirké duwit

sak nduwému terus dilumpukké. Dadiné
mbésuk, nèk aku teka, kowé wis ora
usah nyusu-nyusu nglumpukké duwit
mau. 3 Nèk aku wis tekan nggonmu, aku
bakal ngongkon sedulur-sedulur sing
kenèng mbok pretyaya, supaya ngeterké
urunanmu kuwi nang kuta Yérusalèm.
Sedulur-sedulur kuwi bakal tak gawani
layang kanggo tanda nèk kongkonanmu.
4 Nèk aku kudu mèlu mbarang, ya apik
waé. Wong-wong bèn budal karo aku
pisan.

Rasul Paulus arep teka nang pasamuan Korinta

5 Para sedulur, aku teka nang
nggonmu mbésuk nèk aku wis rampung
nang bawah Masedonia, awit aku
kepéngin mlaku-mlaku niliki bawah
kana ndisik. 6 Nanging aku mikir
nèk bakal nang nggonmu rada suwi,
menawa ya sak suwéné wayah adem
lan angin banter. Dadiné sakwisé kuwi,
kowé bisa ngréwangi aku enggonku
neruské dalanku. 7 Nèk Gusti karep, aku
kepéngin manggon sing rada suwi nang
nggonmu, supaya enggonku teka ora
kaya wong mampir waé.
8-9 Aku arep nang Efése terus tekané
riyaya Pantékosta, awit nang kéné okèh
kelunggarané kanggo nggelarké pituturé
Gusti, senajan sing nglawan ya okèh uga.
10 Nèk sedulur Timotius teka nang
nggonmu, dèkné ya ditampa sing
apik bèn krasan. Dèkné ya kaya aku
nyambutgawé kanggo Gusti.
11 Aja sampèk ènèng sedulur
nyepèlèkké dèkné, nanging malah
ditulungi supaya dèkné ndang bisa balik
nang nggonku kanti slamet, awit aku
lan sedulur-sedulur liyané ngarep-arep
sedulur Timotius. 12 Bab sedulur Apolos,
aku ya wis ping pira waé nyuwun
dèkné supaya niliki kowé, bareng karo
sedulur-sedulur liyané. Nanging saiki
dèkné durung gelem. Kapan-kapan, nèk
ènèng kelunggarané, dèkné bakal nang
nggonmu.

Penutup

13 Para sedulur, kowé kudu sing
ati-ati lan kudu sing mantep ing
pengandel. Pada sing kendel lan aja
sampèk kalah karo pangwasané Sétan.
14 Nèk nyambutgawé apa waé, dilakoni
nganggo katrésnan.
15 Kowé mesti wis pada ngerti nèk
sedulur Stéfanus sak brayaté kuwi wong
Kristen sing ndisik déwé nang bawah
Akaya lan dèkné ya wis masrahké uripé
kanggo ngladèni Gusti. 16 Karepku, kowé
pada manuta marang sedulur sing kaya
ngono kuwi, ya marang sapa waé sing
pada ngréwangi lan mèlu nyangga
rekasa karo sedulur-sedulur kuwi.
17 Aku pantyèn bungah nèk sedulur
Stéfanus, Fortunatus lan Akaikus pada
teka niliki aku. Senajan aku kangen
marang kowé, sedulur-sedulur kuwi
wis dadi wakilmu. 18 Sedulur-sedulur
kuwi jan ngepénakké atiku tenan, kaya
enggoné pada nggawé bungahé atimu.
Sedulur-sedulur sing kaya ngono kuwi
kudu mbok ajèni.
19 Sedulur-sedulur sangka pasamuan-
pasamuan nang bawah Asia pada kirim
slamet kabèh. Uga sedulur Akwila lan
Priskila lan sedulur-sedulur sing pada
kumpulan nang omahé sedulur iki
pada kirim keslametané Gusti kabèh.
20 Sedulur-sedulur kabèh sing nang kéné
pada kirim slamet marang kowé. Lan
aja lali uga ngomongké nèk aku trésna
tenan marang sedulur kabèh siji-sijiné.
21 Aku déwé, Paulus, sing nulis kabar
slamet iki marang kowé.
22 Sapa sing ora trésna marang Gusti
Yésus, awas wong kuwi nampa setrapané
Gusti Allah! Muga-muga Gusti ndang
teka. Maranatah!
23 Muga-muga kabetyikané Gusti Allah
anaa ing kowé kabèh.
24 Aku kirim katrésnanku marang
kowé kabèh, awit awaké déwé wis dadi
siji ing Kristus Yésus.

Paulus

Layangé rasul Paulus marang pasamuan nang kuta Korinta
Layang nomer loro

Pamuji slamet

1 [1]Para sedulurku nang pasamuan
Korinta, iki layang sangka
enggonku, Paulus lan sedulur Timotius.
Kowé kabèh ngerti nèk Gusti Allah wis
miji aku dadi rasulé Kristus Yésus.
Awaké déwé ora namung kirim slamet
marang sedulur-sedulur sing nang kuta
Korinta, nanging uga marang sedulur-
sedulur sing pada nurut Gusti nang
bawah Akaya kabèh.
[2]Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus
ngedunké kabetyikané lan katentremané
marang kowé kabèh.

Rasul Paulus maturkesuwun

[3]Hayuk pada memuji marang Gusti
Allah, Bapaké Gustiné awaké déwé
Yésus Kristus. Gusti Allah pantyèn
sakwijiné Bapak sing gedé kawelasané,
sing tansah nglipur awaké déwé. [4]Dèkné
uga ngekèki kekuwatan marang awaké
déwé, nèk awaké déwé katekan sak
wernané kasusahan, supaya awaké déwé
uga bisa nulungi liyané sing ngalami
kasusahan. Tegesé, awaké déwé bisa
nulungi liyané sing ngalami kasusahan,
awit Gusti Allah nulungi awaké déwé
nèk awaké déwé kasusahan. [5]Aja kagèt
para sedulur, jalaran awaké déwé
nurut Gusti Yésus Kristus, awaké déwé
tansah ngalami kasusahan, tunggalé
waé karo Dèkné. Nanging pada ngertia
uga, jalaran awaké déwé nurut Gusti
Yésus Kristus, Gusti Allah bakal nulungi
lan nguwatké awaké déwé terus.
[6]Mulané para sedulur, nèk aku ngalami
kasangsaran, tujuané ya namung kanggo
nulungi lan nguwatké kowé, supaya
kowé bisa kuwat terus tekan entèk-
entèkané, yakuwi mbésuk, nèk Gusti
Allah bakal nylametké kowé sak kabèhé.
Semono uga para sedulur, nèk Gusti
Allah nulungi awaké déwé, tujuané
namung supaya kowé pada ngerti nèk
Dèkné bisa nulungi lan nguwatké kowé
uga. Dadiné kowé bisa kuwat nyangga
kasusahan apa waé, awit kowé uga wis
blajar pasrah marang Gusti Allah, kaya
enggoné awaké déwé pasrah marang
Dèkné. [7]Mulané awaké déwé nduwèni
pengarep-arep nèk kowé bakal kuwat
terus nyangga kasusahan apa waé.
Kenèng apa aku kok ngerti kuwi para
sedulur? Awit kaya enggonmu ngalami
kasusahan kaya awaké déwé, mengkono
uga kowé bakal nampa kekuwatan kaya
awaké déwé.
[8]Aku wani ngomong ngono kuwi,
awit delokké uripku déwé iki. Kowé
kudu ngerti nèk awaké déwé ngalami
kasangsaran gedé tenan nang bawah
Asia. Sangking aboté, awaké déwé
mikir nèk ora bakal kuwat nyangga
menèh lan ya wis tata-tata nèk ora
bakal urip menèh. [9]Tenan para sedulur,
ing ati rasané wis garèk matiné waé,
nanging Gusti Allah nglilani kuwi mau
kabèh klakon, supaya awaké déwé ora
njagakké kekuwatané déwé, nanging
njagakké pitulungané Gusti Allah.
Wujuté Dèkné bisa nangèké wong sing

wis mati. [10]Pantyèn Gusti Allah ya wis
nulungi awaké déwé dongé awaké déwé
ngalami kangèlan gedé sampèk arep
mati. Mulané awaké déwé ya pretyaya
nèk Dèkné bakal nulungi awaké déwé
terus. [11]Pokoké, kowé kabèh kudu
ndongakké awaké déwé terus, dadiné
sedulur pirang-pirang bakal bisa memuji
lan maturkesuwun marang Gusti Allah,
awit Dèkné nampa pandongané sedulur-
sedulur lan nulungi awaké déwé sangka
kangèlan apa waé.

Rasul Paulus ora sida teka nang Korinta

[12]Para sedulur, apa ta sing marakké
aku kendel? Jalaran aku rumangsa resik
ing lair lan batin marang kabèh wong,
malah-malah marang kowé sing pada
nurut Gusti. Aku blaka marang kowé,
awit kuwi sing dikarepké karo Gusti
Allah. Enggoné awaké déwé nduwé
rumangsa resik ing lair lan batin kuwi
ora manut tyarané wong pinter nang
jagat kéné, ora, nanging manut karepé
Gusti Allah lan sangka pitulungané
Gusti Allah sing gedé kabetyikané.
[13-14]Wujuté para sedulur, sembarang
sing ketulis nang layangé awaké déwé
ya jelas kabèh kanggo kowé, mulané
kowé saiki bisa dunung tujuané awaké
déwé, senajan durung sak kabèhé.
Nanging aku pretyaya nèk kowé bakal
dunung nèk tujuané awaké déwé resik
sak kabèhé.

Dadiné mbésuk nèk Gusti Yésus teka
menèh ènèng pantesé nèk awaké déwé
mbok gawé pamèr nang ngarepé Gusti,
kaya enggonmu pantes digawé pamèr
karo awaké déwé.

[15-16]Jalaran aku ngerti kuwi, mulané
aku ya wis kepéngin niliki kowé
ping loro. Ping pisané aku mikir arep
mampir nang nggonmu dongé aku
budal nang bawah Masedonia lan
pindoné nèk balik sangka kana lèrèn
nang nggonmu menèh, supaya aku bisa
nulungi kowé luwih okèh. Karomenèh
aku ya mbutuhké pitulunganmu kanggo
neruské enggonku arep budal nang
bawah Yudéa. [17]Apa kekarepanku iki
étok-étokan? Mesti ora ta? Apa aku ya
méntylah-méntylih kaya wong sing ora
ngerti Gusti. Wong-wong kuwi saiki
ngomong "ya," nanging sésuk ngomong
"ora." [18]Para sedulur, Gusti Allah
kenèng dipretyaya lan awaké déwé uga
kenèng dipretyaya. Awit nèk awaké
déwé ngomong "ya" tegesé ya "ya" lan
nèk awaké déwé ngomong "ora" tegesé
ya "ora." Ora ngomong "ya" nanging
tegesé "ora." [19]Wujuté kabar bab Kristus
Yésus, Anaké Gusti Allah, sing tak
kabarké bareng karo Silas lan Timotius,
ya ora molah-malih. Tegesé, apa sing
diomong karo Kristus ya dilakoni tenan.
[20]Iki pantyèn tenan para sedulur, awit
sembarang sing wis dijanji karo Gusti
Allah marang awaké déwé, ya dituruti
kabèh karo Kristus. Mulané awaké déwé
bisa ngakoni tenan lan ngomong "Amèn,"
pantyèn Gusti Yésus nuruti prejanjiané
Gusti Allah kabèh, Dèkné pantes dipuji.
[21]Para sedulur, Gusti Allah déwé sing
ngekèki kekuwatan marang aku lan
kowé, supaya pengandelé awaké déwé
kabèh marang Kristus bisa mantep
terus. Gusti Allah déwé sing miji awaké
déwé. [22]Mulané Gusti Allah ya wis
ngetyap awaké déwé, kanggo tanda
nèk awaké déwé iki wis dadi umaté
Dèkné. Karomenèh Gusti Allah ngekèki
Roh Sutyi marang awaké déwé kanggo
panjer, supaya awaké déwé ngerti nèk
Gusti Allah bakal ngekèki sembarang
liyané marang awaké déwé, sembarang
sing wis dityawiské nang swarga.

[23]Para sedulur, apa ta jalarané aku
kok ora sida teka nang nggonmu? Saiki
arep tak omongké lan Gusti Allah déwé
ngerti nèk aku ora goroh. Aku durung
teka nang kuta Korinta kuwi, jalaran aku
emoh ngrembuk prekara-prekara sing
ora pener, awit kuwi mengko ndadèkké
larané atimu. [24]Aku ora ngomong
nèk awaké déwé mandori uripmu, ora,
awit wujuté kowé ya pada mantep ing
pengandel. Nanging semunggoné awaké
déwé teka, tujuané ya ora liya kejaba
kanggo ndadèkké bungahmu.

2 [1]Para sedulur, aku nggawé putusan
ora niliki kowé kuwi, awit aku
emoh ndadèkké sediné atimu, kaya
dongé aku teka sing ndisik kaé. [2]Awit
nèk aku sampèk nggawé sedimu, aku
déwé ya mèlu sedi. Apa ya ènèng sing
bakal bisa nglipur aku nèk kowé pada
sedi. [3]Mulané para sedulur, tenimbang
aku teka nang nggonmu, aku luwung
nulis layang waé. Nang layang kuwi aku
wis ndunung-ndunungké bab prekara-
prekara sing kudu mbok tata. Dadiné
nèk aku teka nang nggonmu, kowé
bisa nggawé bungahé atiku tenan, ora
ndadèkké sediku terus. Lan aku ya
pretyaya nèk kowé pada nggatèkké
marang tembung-tembungku kuwi,
supaya aku bisa bungah. Nèk aku
bungah, kowé kabèh mesti ya mèlu
bungah. [4]Para sedulur, pada ngertia
nèk ora kepénak enggonku nulis layang
kuwi, nanging karo ati sing susah lan
sedi. Aku ora kuwat ngempet eluhku.
Aku blas ora nduwé gagasan marakké
kowé sedi, ora, nanging aku malah
kepéngin ndunungké sepira gedéné
katrésnanku marang kowé.

Sedulur sing salah dingapura

[5]Sedulur sing nggawé rétyok
kuwi sakjané ora ndadèkké susahé
aku, nanging sing susah malah kowé
kabèh, senajana ora kebatyut banget.
[6]Wujuté dèkné ya wis mbok garap
bebarengan lan wujuté ya wis tyukup.
[7]Saiki sedulur kuwi dingapura waé lan
diangkat menèh, supaya aja sampèk
semplak atiné. [8]Mulané aku nyuwun
tenan marang kowé kabèh para sedulur,
dikétokké nèk kowé trésna tenan
marang dèkné. [9]Lan aku ya pretyaya
nèk kowé bakal nuruti karepku, awit
aku nulis layang sing ndisik kuwi, uga
jalaran aku kepéngin ngerti kowé pada
nuruti tembung-tembungku apa ora.
Wujuté kabèh omongku ya mbok lakoni.
[10]Para sedulur, nèk kowé ngapura
sedulur kuwi, ngertia nèk aku uga mèlu
ngapura dèkné. Aku pantyèn ngapura
sedulur kuwi, senajan salahé dèkné ya
ora tak gawé sebab lan Kristus déwé
weruh nèk aku ngapura sedulur kuwi
ing lair lan batin, awit aku nuju apa sing
betyik kanggo kowé kabèh. [11]Dadiné
Sétan ora bisa nemu dalan kanggo
ngrusak awaké déwé, awit awaké déwé
ngerti akalé dèkné kepriyé.

Enèng bungahé, ènèng sumelangé

[12]Para sedulur, dongé aku teka
nang kuta Troas arep nggelarké
kabar kabungahané Kristus, Gusti ya
nggawèkké dalan aku, wujuté ya wong
pirang-pirang pada seneng ngrungokké.
[13]Nanging ing atiku rasané meksa ora
kepénak, awit aku durung kepetuk karo
sedulur Titus sing kudu nggawa kabar
sangka nggonmu. Mulané aku ya ora
suwi nang kuta Troas kono, aku terus
pamitan arep nang bawah Masedonia.

Gusti nggawèkké dalan

[14]Para sedulur, aku maturkesuwun
marang Gusti Allah, awit nang endi waé
Dèkné nuntun aku. Lan jalaran sangka
pitulungané Gusti Allah wong-wong bisa
ngerti nèk aku, sing mauné mungsuhé,
saiki dadi peladèné Kristus. Saiki nang
endi waé sing tak parani, aku bisa
nggelarké kabar kabungahané Kristus
lan sangka pitulungané Gusti Allah
wong pirang-pirang pada gelem nampa
kabar kabungahan iki, éling-éling kaya
lenga wangi sing ngabar kaé. [15]Kanggo
Gusti Allah aku ya kaya ambuné lenga
wangi kaé, tegesé Gusti Allah seneng
tenan enggonku nggelarké kabar
kabungahané Kristus.

Aku nggelarké kabar kabungahan
iki ora namung marang wong-wong
sing pada nampa keslametan, nanging
uga marang wong-wong sing nampa
karusakan. [16]Kanggo wong-wong
sing bakal nampa karusakan kabar
kabungahan iki kaya ambuné batangé
wong mati, nanging kanggo wong-wong
sing nampa keslametan malah kaya
ambuné lenga wengi. Apa ènèng sing
kuwat ngerjani penggawéan iki? [17]Para
sedulur, aku ora kaya liya-liyané sing

pada nggelarké pituturé Gusti kanggo
nggolèk bati, ora béda kaya bakul sing
ngiderké dagangané kaé, ora. Nanging
awaké déwé iki dadi peladèné Kristus,
awaké déwé ngerti nèk Gusti Allah
déwé sing mréntah awaké déwé. Dèkné
nyawang awaké déwé lan Dèkné ngerti
nèk awaké déwé nyambutgawé karo ati
sing resik.

Rasul Paulus ora mbutuhké layang pengaleman

3 1 Para sedulur, apa aku iki ngelem
awakku déwé marang kowé? Aku
ora mbutuhké layang pengaleman
kanggo kowé lan aku ya ora nggolèk
layang kaya ngono kuwi sangka kowé,
senajan liya-liyané okèh sing merlok-
merlokké kuwi. Kenèng apa aku kok
ora mbutuhké barang kaya ngono kuwi
para sedulur? 2 Awit kowé déwé kabèh
dadi tandané nèk aku mulangi pitutur
sing bener. Dadiné nang endi waé
kowé kenèng tak gawé pamèran, tegesé,
kowé sing dadi layang pengalemanku.
Nanging layangku ketulis ing atimu,
ora nang kertas, awit wong-wong
bisa weruh lan dunung déwé sangka
uripmu, nèk aku mulangké pitutur
sing bener. 3 Uripmu sing anyar kuwi
wohé penggawéané awaké déwé lan
kuwi kaya-kaya kenèng dipadakké
karo layang pengalemanku sangka
Kristus. Ora layang sing ketulis karo
èngki, ora, nanging karo Rohé Gusti
Allah sing urip. Tegesé, Rohé Gusti Allah
sing wis nganyarké uripmu sak kabèhé.
Layang pengalemané awaké déwé
sangka Kristus ora ditatah nang watu
kaya angger-anggeré nabi Moses, ora,
nanging ing atiné manungsa.

Peladèné prejanjian anyar

4 Para sedulur, aku wani ngomong
ngono kuwi nang ngarepé Gusti Allah,
jalaran aku pretyaya marang Kristus.
5 Nanging aku ora ngomong nèk
enggonku bisa ngerjani penggawéan
kuwi sangka kekuwatanku déwé, blas
ora, malah aku ngakoni nèk Gusti Allah
sing ngekèki kekuwatan marang aku,
supaya aku bisa nindakké kuwi kabèh.
6 Gusti Allah déwé sing miji lan ngekèki
kekuwatan marang aku supaya, aku
bisa pantes ngabarké prejanjian sing
anyar marang manungsa kabèh. Aku
ora ngabarké bab wèt-wèt nabi Moses
sing ketulis ing prejanjian sing lawas,
ora, nanging aku ngabarké bab Rohé
Gusti Allah. Kenèng apa aku kok ora
ngomongké bab wèt-wèt nabi Moses?
Awit wèt-wèt kuwi nekakké pati marang
saben wong sing ora pada manut kuwi.
Nanging Rohé Gusti Allah malah
ngekèki kekuwatan marang manungsa,
supaya bisa manut marang Gusti Allah
lan bisa urip karo Dèkné slawasé.
7 Para sedulur, bener angger-angger
nabi Moses sing ditatah nang watu
nekakké pati marang wong sing ora
pada gelem manut, nanging senajan
ngono, angger-angger kuwi tekané karo
sloroté pangwasané Gusti Allah. Dongé
nabi Moses ngetokké angger-angger
sing ditatah nang watu iki tyayahné
dèkné semlorot sangka pangwasané
Gusti Allah lan pepadangé mblerengi
bangsa Israèl, sampèk ora pada kuwat
mandeng terus. Nanging senajan sloroté
pepadang mau gedéné kaya ngono, suwi-
suwi ya ilang. 8 Nèk dipadakké karo
penggawéné Roh Sutyi, apa penggawéné
Roh Sutyi ing uripé manungsa ora
ngungkul-ungkuli gedéné pepadangé?
9 Dipikir déwé para sedulur, lah nèk
wèt-wèté prejanjian lawas, sing nggawa
pati kanggo manungsa, tekané karo
pepadang sing semlorot ngono, mosok
prejanjian sing anyar, sing marakké
manungsa dianggep bener karo Gusti
Allah, ora luwih gedé pangwasané,
ngungkul-ungkuli sing ndisik.
10 Pituturé Gusti Allah sing
diwulangké karo nabi Moses ya bener
tekané karo sloroté pangwasané Gusti
Allah, nanging kuwi saiki ora apa-
apa nèk dipadakké karo pitutur sing
luwih gedé pangwasané, sing ngekèki
kekuwatan marang manungsa, supaya
bisa nuruti kekarepané Gusti Allah.

11 Dadiné para sedulur, lah nèk pitutur
sing ora langgeng waé tekané nganggo
pepadangé Gusti Allah sing semlorot
ngono, lah pitutur sing langgeng menèh,
mosok ora ngungkul-ungkuli enggoné
Gusti Allah ngétokké pangwasané?
12 Mulané para sedulur, jalaran aku
nduwèni pengandel kuwi, mulané
aku ya mulangké pituturé Gusti Yésus
Kristus karo kendel. 13 Aku ora kaya nabi
Moses sing nutupi tyayahné, supaya
bangsa Israèl ora weruh ilangé sloroté
pepadangé Gusti Allah. 14 Awit bangsa
Israèl wis gapuk pikirané lan ora bisa
dunung marang pituturé Gusti Allah.
Wujuté tekan sepréné kaya-kaya ijik
ketutupan, awit nèk pada ngumpul lan
diwatyakké sangka prejanjian lawas,
meksa durung bisa dunung. Kaya-
kaya tutupé tyayahné durung dityepot.
Sakjané ya bener, awit namung Kristus
déwé sing bisa nyepot tutup kuwi.
Tegesé para sedulur, namung nèk gelem
pretyaya marang Kristus manungsa bisa
dunung nèk prejanjian lawas wis ora
kanggo menèh, awit saiki ngerti nèk
bisané ketampa Gusti Allah namung
nèk njagakké marang Kristus. 15 Tekan
sepréné nèk bangsa Israèl ngumpul
lan matya sangka kitabé nabi Moses,
meksa durung pada dunung nèk kuwi
ngomongké bab Kristus, awit kaya-kaya
ijik ketutupan atiné. 16 Nanging nèk
gelem pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus, tutupé bisa katyepot, ora béda
kaya nabi Moses nyepot tutupé tyayahné,
dongé arep omong-omongan karo Gusti
Allah.
17 Para sedulur, Gusti Allah sing
netepké prejanjian sing lawas ya
tunggalé karo Roh Sutyi. Dadiné sapa
sing nduwèni Rohé Gusti wis pedot, wis
ora usah njagakké wèt-wèté nabi Moses
menèh. 18 Saiki awaké déwé kabèh bisa
mandeng marang pituturé Gusti, jalaran
atiné wis ora ketutupan menèh. Kaya-
kaya awaké déwé weruh Gusti Yésus
Kristus lan sloroté pangwasané nang
katya pengilon. Sak barengé awaké
déwé nyawang kuwi, awaké déwé selot
suwi selot mada-rupa karo gambar
nang katya kuwi. Dadiné selot suwi
selot ketara sepira gedéné pangwasané
Gusti sing nyambutgawé ing uripé
awaké déwé. Pantyèn, lelakon sing kaya
ngono ing uripé awaké déwé iki bisané
keturutan ya sangka penggawéané Gusti,
tegesé sangka penggawéané Rohé Gusti
sing manggon ing uripé awaké déwé.

Banda sing diwadahi nang kendi lempung

4 1 Para sedulur, jalaran Gusti Allah
gedé kawelasané, mulané Dèkné
ya ngekèki penggawéan iki marang aku.
Aku ya ora bakal semplak atiné lan aku
ora bakal mandek enggonku mulangké
pituturé Gusti Allah sing anyar iki. 2 Aku
malah ngemohi lan ngedohi tumindak
sing ngisin-isinké lan sing ora pantes
disawang. Wujuté awaké déwé ya ora
ngapusi apa malsu pituturé Gusti Allah,
ora. Awaké déwé malah mulangké
pituturé Gusti Allah nganggo tyara sing
jelas, dadiné kabèh wong ngerti nèk aku
mulangké sak beneré, awit Gusti Allah
déwé sing nitèni. 3 Nanging, semunggoné
meksa ijik ènèng wong sing ora bisa
nyandak marang pituturé Gusti sing tak
wulangké, kuwi ora jalaran tembungku
kurang jelas, ora para sedulur, nanging
jalaran wong-wong kuwi wis ditampik
karo Gusti Allah, awit ora gelem
pretyaya. 4 Sing mblerengi atiné
wong-wong kuwi ya Sétan. Suwéné
urip ing donya kéné ya dèkné sing
ngwasani atiné wong sing ora pretyaya
marang Gusti Yésus. Dadiné wong-
wong iki ya ora bisa dunung marang
kabar kabungahané Kristus lan ya
ora pada bisa ngrasakké déwé gedéné
pangwasané Kristus, sing ngétokké Gusti
Allah marang awaké déwé. 5 Wujuté
aku ya ora ngomongké bab awakku
déwé supaya kowé pada ngelem aku,
ora. Sing tak wulangké ya ora liyané
kejaba Gusti Yésus Kristus, supaya kowé
pada nampa Dèkné dadi Gustimu. Aku
namung kepéngin ngladèni kowé kabèh,
awit kuwi sing dadi kekarepané Gusti

Yésus ing uripku. 6 Kenèng apa aku kok
kepéngin nuruti kekarepané Gusti Yésus
para sedulur? Awit Gusti Allah, sing
mbiyèn-mbiyèné, dongé namung ènèng
peteng, nekakké pepadang, Gusti Allah
déwé nylorotké pepadangé ing atiku
nganggo pituturé Gusti Yésus. Dadiné
aku saiki bisa ngerti sepira gedéné
katrésnané lan pangwasané Gusti Allah,
sing dikétokké karo Gusti Yésus.
7 Nanging pitutur iki diwadahi uripé
awaké déwé sing ringkih iki. Kaya-
kaya kenèng dipadakké karo banda
gedé sing diwadahi kendi lempung.
Mengkono kuwi bisa kétok tenan nèk
kekuwatan ing uripé awaké déwé iki
tekané sangka Gusti Allah, awit awaké
déwé rumangsa ringkih. 8 Kenèng apa
aku kok ngomong ngono para sedulur?
Awit aku iki dipenet sangka wétan-
kulon-lor-kidul, nanging ora remuk.
Ajek bingung ora ngerti apa sing kudu
tak tindakké, nanging ora tau semplak.
9 Ajek dimungsuh, nanging Gusti ora
tau ninggal aku. Awak kenèng alangan,
nanging ora mati.
10 Para sedulur, kowé pada ngerti
déwé nèk Gusti Yésus waé wis dipatèni,
mulané aku ya dunung nèk sak wantyi-
wantyi ènèng wong sing bakal matèni
aku, jalaran aku nggelarké pituturé
Gusti. Aku saguh nglakoni urip sing
kaya ngono kuwi, supaya manungsa
bisa nitèni déwé nèk Gusti Yésus urip
lan supaya wong-wong pada dunung
nèk Dèkné sing ngekèki kekuwatan
aku. 11 Ing uripku iki aku wis kerep
tyedek karo pati, jalaran aku nglabuhi
Gusti Yésus. Nanging Gusti Allah déwé
nglilani kabèh mau klakon, supaya
kabèh wong bisa weruh déwé nèk Gusti
Yésus urip lan pada dunung nèk Dèkné
sing nguwatké awakku sing ringkih iki.
12 Dadiné para sedulur, aku iki sasaté
ngrasakké kasangsaran terus sampèk
arep mati, nanging jalaran sangka
kasangsaranku kowé bisa nampa urip
langgeng.
13 Nang Kitab ènèng tulisan ngéné
para sedulur: "Aku tansah pretyaya
marang Kowé Gusti, mulané aku
ngomong nèk Kowé Pitulunganku."
14 Nganggo pengandel sing kaya ngono
kuwi aku saiki tansah nggelarké
pituturé Gusti, awit aku ngerti nèk Gusti
Allah, sing nangèké Gusti Yésus sangka
pati, uga bakal nangèké aku sangka
pati, supaya aku bisa urip dadi siji karo
Gusti Yésus slawas-lawasé. Gusti Allah
uga bakal nampa aku nang swarga
bebarengan karo kowé kabèh.
15 Para sedulur, sangsaraku kabèh
kuwi namung kanggo nglabuhi kowé,
supaya kowé pada kenal marang Gusti
Allah. Dadiné nèk wong-wong sing
nampa kawelasané lan kabetyikané
Gusti Allah tambah terus, wong-wong
sing maturkesuwun lan memuji marang
Dèkné ya bakal tambah terus, awit
Dèkné pantyèn gedé tenan pangwasané.

Kangèlan sedilut nekakké kabungahan langgeng

16 Mulané aku ya ora semplak atiné
para sedulur. Bener badan sing kétok
selot suwi selot rusak ngrasakké
kasangsaran, nanging ing njeruh ati
aku krasa dianyarké terus saben dina,
dadiné selot suwi rasané selot kuwat.
17 Kangèlan sing tak alami sakjeroné
urip ing donya iki ora apa-apa blas nèk
tak padakké karo upahé kasangsaran
sing mbésuk bakal tak tampa sangka
Gusti Allah. Upah kuwi bakal gedé
tenan, nggumun-nggumunké. Awaké
déwé bakal ngrasakké kabetyikané
Gusti Allah kabèh slawas-lawasé, awit
kuwi wis dityawiské kabèh kanggo
awaké déwé. 18 Mulané aku ya namung
mandeng marang upahku sing nang
swarga, sing saiki ora kétok. Aku ora
mikirké kasangsaran sing tak rasakké
saiki. Barang sing kétok kuwi bakal
liwat kabèh, ora suwi ènèngé. Nanging
upah sing nang swarga, sing ora kétok,
kuwi sing langgeng.

5 1 Para sedulur, awaké déwé
ngerti nèk badan kadonyaan sing
dienggoni awaké déwé iki ora langgeng,
namung sak untara. Dadiné nèk awaké

déwé dipatèni, awaké déwé ya ngerti
nèk Gusti Allah bakal ngekèki badan
sing anyar nang swarga, sing kenèng
dienggoni awaké déwé slawas-lawasé.
Iki ora kaya omah gawéané manungsa,
ora, awit iki badan panggonané awaké
déwé sing langgeng. 2-3 Saiki awaké
déwé ya pada nggresah kepéngin metu
sangka omah kadonyaan iki, supaya
ndang bisa manggon nang badan
kaswargan sing langgeng. Awit nèk
awaké déwé wis bisa nganggo badan
kaswargan iki awaké déwé ora bakal
wuda, nanging bakal nganggo salin
sing langgeng. 4 Suwéné awaké déwé
ijik manggon nang badan kadonyaan
iki awaké déwé ngrasakké kasangsaran
terus lan awaké déwé pada nggresah
kepéngin metu. Ora jalaran awaké déwé
kepéngin ninggal badan kadonyaan
iki, ora, nanging awaké déwé kepéngin
nampa badan anyar sangka swarga.
Dadiné badané awaké déwé sing
kadonyaan bakal diganti dadi badan
sing langgeng. 5 Gusti Allah sing wis
nata kuwi mau kabèh kanggo awaké
déwé lan Dèkné déwé wis ngekèki Roh
Sutyi kanggo panjeré sembarang sing
wis dityawiské kanggo awaké déwé. Roh
Sutyi kuwi panjeré, kanggo tanda nèk
Gusti Allah bakal ngekèki liyané sak
kabèhé marang awaké déwé.

6 Mulané awaké déwé ya mantep
terus para sedulur, awit awaké déwé
ngerti tenan nèk suwéné awaké déwé
ijik manggon nang badan kadonyaan
iki awaké déwé ora bisa dadi siji karo
Gusti Yésus nang swarga. 7 Saiki uripé
awaké déwé nang badan kadonyaan iki
ya namung nganggo pretyaya marang
Gusti Allah, senajan awaké déwé ora
weruh marang Dèkné. Saiki awaké
déwé ora namung njagakké barang sing
kétok. 8 Aku pantyèn ya wis mantep ing
ati. Aku malah kepéngin ninggal badan
kadonyaan iki lan boyong nang omahku
nang swarga, dadi siji karo Gusti.
9 Mulané aku ya namung nduwé tujuan
siji iki, yakuwi: kepriyé bisaku urip sing
ndadèkké senengé Gusti, ora dadi sebab
ijik urip nang badan sing tak enggoni iki
apa wis metu. 10 Awit kepriyé waé awaké
déwé kabèh kudu mara nang ngarepé
Kristus asok penjawab déwé-déwé.
Tegesé, awaké déwé bakal dikrutu karo
Kristus lan awaké déwé bakal nampa
upah manut tumindaké déwé-déwé
suwéné awaké déwé urip nang badan
kadonyaan iki, menawa betyik, menawa
ala.

Kristus ngrukunké awaké déwé karo Gusti Allah

11 Para sedulur, jalaran aku ngerti nèk
aku bakal dikrutu karo Gusti, mulané
aku ya wedi tenan marang Gusti lan
aku tansah ndunungké marang wong-
wong nèk atiku resik. Gusti ngerti
njeroné atiku lan sing tak suwun kowé
kabèh semono uga pada nitèni déwé
lan ngakoni ing atimu nèk aku ora
goroh. 12 Aku ora arep ngelem awakku
déwé nang ngarepmu, ora, nanging aku
namung ndunungké marang kowé nèk
ora usah wedi ngomong sing betyik bab
aku. Dadiné kowé bisa mangsuli sak
beneré marang wong-wong, sing pada
ngegungké manungsa manut kétoké, ora
manut kasukmané.

13 Para sedulur, nèk tumindakku kaya
wong bodo, jalaran aku ngegungké
awakku déwé, ngertia nèk kuwi kanggo
nglabuhi lan ngluhurké Gusti Allah. Nèk
aku nganggo tyara sing sak pantesé, kuwi
ya kanggo kowé. 14 Apa sing tak tindakké
kuwi wis ora karepku déwé, nanging
katrésnané Kristus sing nglakokké uripku.
Awit aku ngerti nèk Kristus nglakoni pati
jalaran sangka dosané kabèh manungsa.
Mulané awaké déwé saiki ya ngerti nèk
awaké déwé kabèh wis mati kanggo urip
sing lawas. 15 Kristus mati dadi wakilé
kabèh manungsa, supaya kabèh wong
sing wis nampa urip langgeng ora urip
nuruti karepé déwé menèh, ora, nanging
nuruti karepé Kristus. Awit Dèkné
sing mati lan tangi menèh sangka pati
nglabuhi manungsa.

16 Mulané aja pada nganggep wong-
wong sing nurut Gusti Yésus Kristus

tunggalé waé karo wong-wong sing
ora pretyaya. Pantyèn, mbiyèn aku
déwé ya klèru, awit Kristus tak anggep
tunggalé waé karo wong liya-liyané.
Nanging saiki aku wis ora kaya ngono
menèh. 17 Awit sapa sing pretyaya
marang Kristus wis dadi wong anyar
sak kabèhé. Uripé wis ora kaya mauné
menèh, ora, nanging saiki nglakoni
urip anyar sak kabèhé. 18 Urip anyar
iki pawèhé Gusti Allah marang awaké
déwé. Dèkné gelem nampa awaké déwé,
jalaran Kristus wis mati nglabuhi awaké
déwé. Lan saiki Gusti Allah ngongkon
awaké déwé kongkon ngabarké nèk
Gusti Allah gelem nampa kabèh wong.
19 Tegesé, awaké déwé kudu ngabarké
nèk manungsa bisa ketampa karo Gusti
Allah, jalaran Kristus wis mati nyangga
salahé kabèh manungsa. Mulané saiki
dosané wis ora diitung menèh.

20 Dadiné aku iki dadi wakilé Kristus
nang jagat, tegesé, Gusti Allah déwé
sing ngundang manungsa lantaran aku.
Mulané, manut kongkonané Kristus, aku
nyuwun tenanan marang kowé kabèh,
mbok pada gelema dirukunké karo Gusti
Allah. 21 Para sedulur, Kristus sing ora
nduwé dosa dikongkon nyangga dosané
awaké déwé karo Gusti Allah. Dadiné
nèk awaké déwé wis dadi siji karo
Kristus, awaké déwé ya wis dingapura
lan dianggep ora nduwé dosa menèh
karo Gusti Allah.

Pengalamané rasul Paulus ing sakjeroné nyambutgawé kanggo Gusti

6 1 Para sedulur, aku, sing
nyambutgawé bebarengan karo
Gusti Allah, aku nyuwun tenanan
marang kowé kabèh: mbok kawelasané
Gusti Allah marang kowé aja digawé
muspra. Jalaran melas, Gusti Allah
ngapura dosamu, aja balik nglakoni
dosa menèh. 2 Awit Gusti Allah déwé wis
ngomong ngéné nang Kitab:

“Ing wantyi sing tak karepké
Aku ngrungokké sambatmu
lan ing dina keslametanmu
Aku teka nulungi kowé.”

Para sedulur, ya saiki iki wantyiné Gusti
Allah arep nulungi kowé lan ya saiki iki
dina keslametanmu.

3 Para sedulur, aku ngati-ati tenan
aja sampèk ndadèkké sandungan
marang sapa waé. Dadiné penggawéané
Gusti sing tak kerjani ora éntuk èlèk.
4 Ing prekara apa waé sing tak lakoni
aku ngétokké nèk aku iki peladèné
Gusti Allah, kayadéné: kasusahan lan
kangèlan apa waé tak sangga karo
sabar. 5 Aku mangan gebuk, mangan
setrapan lan uga tau dikroyok. Aku
ngrasakké nyambutgawé adus kringet,
kurang turu lan kurang pangan.
6 Aku ngétokké betyik, nyambutgawé
nganggo kaweruh, sabar lan gemati
marang sapa waé. Aku manut marang
pinuntuné Roh Sutyi lan nrésnani liyané
sak atiku. 7 Aku ngabarké pitutur sing
bener, pituturé Kristus lan aku sing
ngabarké ya nganggo pangwasané
Gusti Allah. Aku mantep terus nuruti
apa sing dikarepké karo Gusti Allah,
dadiné aku bisa nggelarké pituturé Gusti
Allah terus tanpa ènèng wong sing bisa
nyalahké nèk aku nindakké ala. 8 Aku
dong-dongan diajèni, dong-dongan
disepèlèkké, dong-dongan dielem, dong-
dongan diolok-olok. Ya ora dadi apa.
Senajan aku ngomong sak beneré, aku
meksa diarani tukang ngapusi. 9 Kabèh
wong kenal marang aku, nanging
okèh sing ora gelem nganggep aku
kaya kongkonané Kristus. Aku ajek
ngadepi pati, nanging wujuté ijik urip.
Senajan aku dipentungi, nanging aku
ora mati. 10 Senajan aku digawé sedi,
nanging aku bungah terus. Aku kétok
mlarat, nanging aku ndadèkké sugihé
wong pirang-pirang. Kétoké ora nduwé
apa-apa, nanging wujuté aku nduwé
sembarang.

11 Para sedulurku nang Korinta, aku
wis ngomong blaka marang kowé lan
sembarang sing nang njeroné atiku wis
tak etokké kabèh. 12 Nèk ènèng rasa
sing ora kepénak enggonmu bebarengan
karo aku, kuwi ora jalaran tumindakku
salah marang kowé, ora, nanging kuwi

jalaran sangka salahmu déwé. 13 Para
sedulur, enggonku mitututuri kowé kuwi
jalaran kowé pada tak anggep anak-
anakku déwé. Mulané, mbok pada
dikétokké marang aku rasané atimu,
kaya enggonku ngétokké rasané atiku
marang kowé.

Aja sampèk gupak reregeté wong sing ora pretyaya

14 Para sedulur, aja gegandèngan
karo wong sing ora pretyaya. Apa wong
sing nglakoni pituturé Gusti Allah bisa
gegandèngan karo wong sing nglawan
Gusti Allah? Mesti ora. Apa pepadang
bisa bebarengan karo pepeteng? Mesti
ora. 15 Kristus apa tau setuju karo Sétan?
Mulané, wong sing pretyaya marang
Kristus ya ora tunggalé karo wong sing
ora pretyaya. 16 Lan omah panggonané
Gusti Allah ya ora tunggalé karo omahé
brahala. Awit panggonané Gusti Allah
sing urip ya awaké déwé iki. Wujuté
Gusti Allah déwé wis tau ngomong, kaya
sing ketulis nang Kitab, uniné ngéné:

"Aku bakal manggon
dadi siji karo umatku
lan Aku bakal bebarengan
karo wong-wong kuwi.
Aku bakal dadi Gusti Allahé
lan wong-wong kuwi bakal dadi
umatku."

17 Nang ayat liyané Gusti Allah ngomong
ngéné:

"Lungaa sangka tengahé wong-wong
sing nglakoni ala
lan pada pisaha
sangka wong-wong kuwi.
Aja pada ndemèk
barang sing kotor,
mengko Aku bakal nampa kowé."

18 Nang ayat liyané menèh Gusti Allah
ngomong ngéné:

"Aku bakal dadi bapak
kanggo kowé
lan kowé bakal dadi
anak-anak lanang lan wédok
kanggo Aku.
Kuwi tembungé Gusti sing kwasa
déwé."

7 1 Mulané para sedulur sing tak
trésnani, awaké déwé pada ngerti
nèk Gusti Allah wis ngekèki prejanjian-
prejanjian iki marang awaké déwé,
hayuk ta saiki pada ngresiki uripé
awaké déwé sangka sembarang sing
nggawé regeté badan lan atiné awaké
déwé. Awaké déwé kudu namung
nglakoni apa sing ndadèkké senengé
Gusti Allah, awit awaké déwé ngajèni
tenan marang Dèkné.
2 Para sedulur, aku mbok dipretyaya
ta! Aku ngerti nèk ènèng sing pada
nyalahké aku, jaréné aku sembrana
karo kowé, nanging aku ora rumangsa
tau nindakké sing ora bener marang
kowé. Aku ya ora tau ndadèkké rusaké
uripé sapa waé lan aku ya ora rumangsa
tau nggolèk bati sangka uripé sapa
waé. 3 Aku ngomong kuwi ora kanggo
nyalahké kowé, ora. Aku malah tau
ngomong nèk kowé kabèh ana ing atiku;
pati-urip katrésnanku marang kowé ora
bakal pedot.

Bungah sakwisé susah

4 Para sedulur, aku pantyèn bisa blaka
tenan marang kowé lan kowé pantyèn
kenèng tak gawé pamèran. Senajan
aku ngalami kasusahan okèh, jalaran
kowé nglipur aku, atiku bisa kebek karo
kabungahan. 5 Awit sakwisé aku teka
nang Masedonia aku ya ora bisa nemu
ayem. Nang endi waé aku diperang!
Perangan sangka njaba, yakuwi wong-
wong sing tansah nglawan awaké
déwé. Perangan sangka njeruh, yakuwi
rasa sangsi ing ati nèk mikirké kowé
lan sedulur-sedulur liyané. 6 Nanging
kesuwun tenan marang Gusti Allah
sing nglipur atiné wong semplak, awit
saiki sedulur Titus wis balik nang
nggonku menèh lan atiku krasa bungah.
7 Bungah ora namung jalaran Titus wis
nang nggonku menèh, ora, nanging uga
jalaran Titus déwé ngomong nèk kowé
kabèh pada nglipur dèkné. Dèkné malah
ngomong nèk kowé pada kangen tenan
marang aku. Titus uga ngomongké
nèk kowé pada sedi, rumangsa nduwé

salah marang aku, nanging saiki kowé
pada ora wedi mbélani aku. Kabar kuwi
kabèh pantyèn nambahi bungahé atiku.
8 Para sedulur, aku rumangsa nèk
layangku sing kèri nggawé susahé
atimu, nanging aku ora gela nèk aku
nulis layang kuwi. Ora, aku goroh nèk
aku ngomong ora gela, awit aku ya
gela tenan nèk layangku nggawé sediné
atimu, senajan sedimu namung sedilut.
9 Saiki aku bungah, ora bungah jalaran
aku nggawé sedimu, ora, nanging aku
bungah jalaran sedimu marakké kowé
pada ngrumangsani klèrumu lan saiki
kowé pada njaluk ngapura marang Gusti
Allah. Dadiné terang banget nèk sedimu
kuwi pantyèn dikarepké karo Gusti
Allah. Tibaké layangku ya ora nggawé
ala, malah nggawa betyik kanggo kowé.
10 Awit para sedulur, sedi nèk sangka
Gusti Allah kuwi malah marakké wong
ngrumangsani salahé, supaya njaluk
ngapura marang Gusti Allah. Dadiné
sedi kaya ngono kuwi malah nekakké
keslametan, ora ndadèkké gela ing
tembé-mburi. Nanging sedi sak tyarané
wong sing ora pretyaya marang Gusti
Allah kuwi béda, kuwi nekakké pati.
Awit senajan rumangsa salah, nanging
ora pada njaluk ngapura marang Gusti
Allah. 11 Lah kowé wis pada ngalami sedi
sing sangka Gusti Allah, dipikir déwé
sedulur apa éntuk-éntuké! Wujuté saiki
kowé pada mempeng tenan enggonmu
nggarap sedulur sing salah, kowé uga
tenanan enggonmu mbélani aku. Saiki
ya kétok tenan nèk kowé sengit karo
barang sing ala, awit saiki ketara tenan
nèk kowé wedi marang Gusti Allah.
Saiki kowé malah kangen tenan marang
aku, kepéngin nduduhké marang aku
nèk kowé saiki pada manut marang
Gusti Allah lan gelem nggarap sedulur
sing nggawé dosa. Kuwi mau kabèh
ngekèki tanda nèk kowé kepéngin
nglakoni sing bener.
12 Para sedulur, dadiné enggonku nulis
layang sing kèri kaé ora kanggo nggarap
sedulur sing salah apa mbélani sedulur
sing disalahké, ora. Nanging enggonku
nglayangi kowé kaé tujuané, supaya
kowé kabèh pada ngakoni déwé nang
ngarepé Gusti Allah, nèk kowé pada
labuh tenan kanggo aku. 13 Kuwi sing
nglipur atiku tenan.
Kejaba sangka panglipur iku, aku
uga bungah jalaran kowé kabèh pada
ngayemké atiné sedulur Titus; dèkné ora
usah sangsi bab kowé. 14 Kowé pantyèn
tak gawé pamèran marang sedulur
Titus lan aku bungah nèk kowé ora
nggawé isinku marang dèkné. Kayadéné
sembarang sing wis tak omong marang
kowé bener kabèh, saiki wujuté ya
ketara nèk sembarang bab kowé sing tak
omong marang sedulur Titus ya bener
kabèh. 15 Katrésnané Titus marang kowé
saiki mundak gedé, awit dèkné ngerti
nèk kowé pada manut marang tembung-
tembungku. Wujuté dèkné ya mbok ajèni
tenan dongé dèkné teka nang nggonmu
lan ya mbok tampa apik banget. 16 Aku
jan bungah tenan nèk kowé kenèng tak
pretyaya sak kabèhé.

Aja éman pawèh

8 1 Para sedulur, saiki aku kepéngin
ngomongi kowé kabèh bab
kabetyikané Gusti Allah marang
pasamuan-pasamuan nang bawah
Masedonia. 2 Sedulur-sedulur nang
pasamuan-pasamuan iki pada ngalami
kangèlan sing abot tenan, nanging
senajan ngono pada nduwèni kabungahan
gedé ing ati. Lan senajan sedulur-sedulur
kuwi déwé ora nduwé, nanging enggoné
nulungi liyané ora setitik. 3-4 Aku weruh
déwé nèk sedulur-sedulur iki pada pawèh
sak kuwaté, malah sakjané ngungkul-
ungkuli kuwi. Sangka karepé déwé lan
karo ati sing lega-lila sedulur-sedulur iki
pada nyuwun tenan marang aku, njaluk
dikèki kelunggaran mèlu nulungi sedulur-
sedulur sing nang Yudéa. 5 Pawèhé
sedulur-sedulur nang Masedonia kuwi jan
ngungkul-ungkuli sing tak jagakké. Awit
ndisiké pada masrahké uripé marang
Gusti lan namung kepéngin nuruti karepé
Gusti. Terus pada masrahké uripé marang
aku, kepéngin nuruti karepku, awit

sedulur-sedulur kuwi pada ngerti nèk
kuwi kekarepané Gusti. 6 Mulané aku ya
terus nyuwun marang sedulur Titus, sing
wis molai nglumpukké pawèhmu, supaya
dèkné ngrampungké pitulunganmu
kanggo sedulur-sedulur liyané iki.
7 Para sedulur, ing prekara apa waé
kowé jan lubèr tenan! Wujuté kowé
jeru ing pengandel, luwes ing tembung,
jembar ing kaweruh, temen ing tetulung
lan uga lubèr ing katrésnanku marang
kowé. Mulané para sedulur, sing tak
jaluk, pawèhmu iki kanggo sedulur-
sedulur nang Yérusalèm bisaa lubèr.
8 Aku ora meksa kowé para sedulur,
ora, aku namung kepéngin weruh apa
katrésnanmu marang sedulur-sedulur
liyané tunggalé karo katrésnané lan
pelabuhané sedulur-sedulur nang
Masedonia, sing pada nulungi sedulur-
sedulur nang Yérusalèm sing pada
kekurangan. 9 Awit para sedulur, pada
élinga marang Yésus Kristus, Gustiné
awaké déwé, sing trésna tenan marang
awaké déwé. Senajan Dèkné sugih,
Dèkné saguh nglakoni kemlaratan
kanggo nglabuhi kowé. Dadiné sangka
kemlaratané Gusti Yésus Kristus
kowé bisa nampa kasugihan sing wis
dityawiské karo Gusti Allah.
10 Miturut pinemuku apiké ngéné
waé: kowé déwé sing ngetokké gagasan
kanggo nulungi pasamuan-pasamuan
sing kekurangan lan wujuté ya kowé uga
sing molai nglumpukké duwit taun sing
wis. 11 Para sedulur, apiké penggawéanmu
iki ya ndang dirampungké waé. Dadiné
sedulur-sedulur bisa weruh déwé nèk
kowé pada kepéngin ngrampungké tenan
apa sing wis mbok wiwiti déwé. Pada
pawèha sak kuwatmu, nèk nduwé okèh
ya ngekèki okèh, nèk nduwé setitik ya
ngekèki setitik. 12 Sing penting, nèk
pawèh kudu karo ati sing lega-lila. Awit
nèk ora nduwé ya bener ora bisa pawèh,
nanging nèk nduwé kudu pawèh sak
kuwaté.
13 Aku ora ngomong nèk kowé kudu
nulungi liyané terus kowé déwé sampèk
kangèlan, ora, para sedulur. Karepku,
supaya sangka kalubèranmu kowé
nulungi sing pada kekurangan, dadiné
kabèh bisa ketyukupan. 14 Sapa ngerti
kapan-kapan kowé déwé kekurangan.
Nanging sedulur-sedulurmu sing
kelubèran mesti bakal gentèn nulungi
kowé. Dadiné bisa pada-pada. 15 Bab
iki nang Kitab ketulis ngéné: "Sing
nglumpukké okèh malah ora turah,
lah sing nglumpukké setitik ora
kekurangan." (Kuwi ngomongké bab
pangananan sangka langit sing jenengé
manah.)

Rasul Paulus ngelem Titus lan kantyané

16 Para sedulur, aku maturkesuwun
tenan marang Gusti Allah, awit Dèkné
sing ngekèki katrésnan marang sedulur
Titus. Mulané dèkné ya kaya aku déwé
enggoné nglumui tenan kepéngin nulungi
kowé. 17 Sedulur Titus ora namung
bungah jalaran aku nembung dèkné,
nanging sangking bungahé bisa nulungi
kowé, dèkné malah budal nang nggonmu
sangka karepé déwé. 18 Aku uga ngongkon
sedulur liyané ngantyani sedulur Titus.
Pasamuan-pasamuan kabèh ya wis kenal
lan pada ngelem marang sedulur iki, awit
dèkné enggoné nyambutgawé nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus ya
ora sembrana. 19 Karomenèh, pasamuan-
pasamuan wis miji sedulur iki kongkon
ngantyani awaké déwé nèk awaké déwé
nggawa urunanmu nang Yérusalèm, awit
awaké déwé ya wis dipasrahi penggawéan
iki. Awaké déwé seneng tetulung.
20 Awaké déwé ya ati-ati tenan, aja
sampèk kenèng disalahké wong nèk
awaké déwé nguntet duwité apa kepriyé,
awit sedulur-sedulur sing pada pawèh
ya ora éman tenan. 21 Mulané awaké
déwé ya mikirké sembarang sakdurungé,
supaya ora kenèng diarani wong kepriyé
waé. Awaké déwé kepéngin nindakké
sing bener nang ngarepé Gusti Allah lan
nang ngarepé manungsa.
22 Kejaba sedulur kuwi mau, aku
uga ngongkon sedulur siji menèh
ngantyani sedulur Titus. Sedulur iki

uga wis ngétokké nèk dèkné ajek sregep
nyambutgawé kanggo Gusti ing prekara
apa waé. Dèkné ngerti nèk kowé pada
seneng nulungi liyané, mulané dèkné
ya kepéngin tenan teka nang nggonmu.
[23]Bab sedulur Titus kowé déwé pada
ngerti para sedulur, dèkné kantyaku
sing temen ngréwangi aku enggonku
nyambutgawé nglabuhi kowé. Dèkné
wakilku. Lah sedulur loro sing liyané
kuwi wakilé pasamuan-pasamuan;
Kristus pantyèn kétok kwasané lan
kabetyikané tenan sangka uripé
sedulur loro iki. [24]Mulané aku nyuwun
marang kowé kabèh para sedulur,
sedulur-sedulur iki ditampa sing apik
lan dikétokké katrésnanmu. Dadiné
pasamuan-pasamuan kabèh bisa ngerti
nèk enggonku ngelem kowé ènèng
wujuté.

Urunan kanggo sedulur-sedulur nang Yudéa

9 [1]Para sedulur, aku wis ora usah
ngomongi kowé nèk kowé kudu
nulungi sedulur-sedulur nang Yudéa.
[2]Awit aku ngerti nèk kowé seneng
tetulung, mulané kowé ya tak gawé
pamèran marang pasamuan-pasamuan
nang Masedonia. Aku ngomong marang
sedulur-sedulur kuwi nèk kowé sing
nang Korinta nang bawah Akaya kono
wis pada molai ngekèki urunan wiwit
taun sing kepungkur. Kuwi dadi tulada
kanggo sedulur-sedulur nang bawah
Masedonia, mulané ya terus pada mèlu
tata-tata nglumpukké urunan. [3]Aku
ngongkon sedulur Titus lan kantyané
loro iki teka nang nggonmu, supaya
kabèh ngerti nèk enggonku ngelem
kowé ora kaya tong-kosong, nanging
ènèng wujuté tenan. Aku ngomong nèk
duwit urunanmu wis bakal dilumpukké
sakdurungé sedulur-sedulur iki tekan
nggonmu. [4]Nèk ora ngono, mengko
aku kisinan nèk ènèng sedulur-sedulur
sangka Masedonia teka nang nggonmu
bareng karo aku, nanging urunanmu
durung dityawiské. Ora aku déwé,
nanging kowé mbarang mesti mèlu isin,
awit aku wis ngomong nèk kowé kenèng
tak pretyaya. [5]Mulané sedulur Titus
lan kantyané tak kongkon budal ndisik
nang nggonmu, supaya pada ngréwangi
nglumpukké urunan sing mbok janji dèk
mbiyèn. Dadiné nèk aku teka, urunanmu
wis dityawiské, supaya bisa kétok nèk
urunan kuwi metu sangka ati sing lega-
lila, ora metu jalaran kowé kepeksa.
[6]Aja lali marang tembung sing uniné
ngéné para sedulur: “Sing nyebar setitik
ya bakal ngunduh setitik, nanging
sing nyebar okèh ya bakal ngunduh
okèh.” [7]Nèk kowé pawèh, siji-sijiné
kudu mikir déwé ing ati arep ngekèki
pira, aja kepeksa apa terus gela ing
mburi. Ngertia para sedulur, Gusti Allah
seneng nèk awaké déwé pawèh karo
ati sing bungah. [8]Gusti Allah nduwèni
kwasa mberkahi kowé ngungkul-
ungkuli sing mbok butuhké, supaya sak
wantyi-wantyi kowé bisa ketyukupan
ing prekara apa waé. Kowé malah bisa
nduwé turahan okèh kanggo nindakké
sak wernané penggawéan sing betyik
kanggo nulungi liyané. [9]Bab iki nang
Kitab ènèng ayat sing uniné ngéné:

> “Dèkné ngedum marang sing mlarat,
> Gusti Allah bakal éling marang
> kabetyikané wong kuwi slawasé.”

[10]Para sedulur, Gusti Allah sing
nyawiské wiji kanggo sing nyebar,
supaya ènèng pangan kanggo sing
ngelih, ya Gusti Allah uga sing bakal
nyukupi kowé terus ing kabutuhanmu,
supaya kowé bisa maju terus enggonmu
nulungi liyané sing kekurangan. [11]Gusti
Allah bakal ngantepké atimu lan bakal
nyukupi kowé ing werna-werna prekara,
supaya slawasé kowé bisa urun marang
liyané. Karomenèh para sedulur, urunan
sangka atimu sing bakal tak gawa nang
Yudéa kuwi bakal marakké sedulur
pirang-pirang pada maturkesuwun
marang Gusti Allah. [12]Dadiné
urunanmu kuwi ora namung nyukupi
kabutuhané sedulur-sedulur nang Yudéa,
nanging urunanmu uga marakké wong
pirang-pirang pada maturkesuwun
tenan marang Gusti Allah. [13]Mengkono

kuwi bakal ketara uga nèk kowé pada
trésna tenan marang Gusti Allah lan
pada kepéngin nuruti kekarepané. Lan
wong okèh bakal ngelem Gusti Allah,
jalaran pada weruh kabetyikanmu lan
pada nitèni déwé nèk kowé ora namung
ngakoni, nanging nyata tenan nglakoni
kabar kabungahané Kristus. Wong-
wong bakal ngelem Gusti Allah uga,
jalaran kowé ora éman ngedum berkah
marang sedulur-sedulur nang Yudéa
lan sedulur-sedulur liyané. 14 Sedulur-
sedulur kuwi bakal pada ndongakké
kowé karo katrésnan, awit Gusti Allah
ngedunké kabetyikané marang kowé
sampèk lubèr-lubèr. 15 Mulané hayuk
pada maturkesuwun marang Gusti Allah,
sing wis ngedunké pawèh sing gedé
banget marang awaké déwé, pawèh sing
gedéné ora kenèng didunungké nganggo
tembungé manungsa.

Rasul Paulus mangsuli kelahané wong-wong

10 1 Para sedulur, ènèng wong sing
ngomong nèk aku iki, Paulus,
ora wani ngomong nèk adep-adepan
karo kowé, jaréné waniku nèk aku adoh
karo kowé. Jaréné nèk nang layang
aku wani ngomong keras. Saiki aku
nyuwun marang kowé para sedulur,
aku nyuwun karo ati sing andap-asor
lan betyik, jalaran Kristus ya kaya
ngono: wong-wong sing ngomong kaya
ngono kuwi pada ditampik. 2 Dadiné
nèk aku teka nang nggonmu, aku ora
usah ngomong keras marang kowé,
senajan aku bakal ngomong keras
tenan marang wong-wong liyané. Awit
wong-wong kuwi pada ngarani aku
jaréné klakuanku kaya wong kadonyaan,
sing ora manut marang Kristus. 3 Ya
bener aku wong urip ing donya kéné
kaya wong liyané, nanging aku ora
bakal nglawan guru-guru palsu kuwi
nganggo tyarané wong sing ora pretyaya
marang Kristus. 4 Gamanku ora gaman
kadonyaan, ora, nanging gamané Gusti
Allah, gaman sing kuwat lan sing bisa
ngremuk tèbèng-tèbèngé mungsuhé.
Tegesé, aku bisa ndduduhké klèruné
guru-guru palsu kuwi. 5 Omongan
gedé-gedé sing namung ngalang-alangi
wong-wong marakké ora bisa ngerti
pituturé Gusti Allah sing bener, bakal
tak rombak. Pikiran-pikirané manungsa
bakal tak garap lan tak telukké marang
kekarepané Kristus. 6 Nèk wis kétok
tenan nèk kowé wis pada manut sak
kabèhé marang Kristus, aku bakal
nggarap kabèh wong sing nglawan
piwulangé Kristus.

7 Para sedulur, kowé kudu ngerti sak
beneré. Nang tengahmu pantyèn ènèng
wong sing ngomong karo kowé nèk
dèkné dipilih tenan karo Kristus. Wong
kuwi kudu ngerti nèk aku pada waé
pilihané Kristus lan Kristus ya ngekèki
pangwasa marang aku. 8 Semunggoné
aku ngegungké bab pangwasa kuwi, aku
ya ora isin, awit pangwasa kuwi kanggo
mbangun kowé, ora kanggo ngrusak
kowé. 9 Aku ora nuju arep medèn-
medèni kowé karo layang-layangku.
10 Ya bener ènèng wong sing ngomong:
“Nang layang Paulus tembungé keras lan
pedes, nanging nèk adep-adepan karo
awaké déwé dèkné ora sembada blas,
ora sembada tembungé lan ora sembada
kétoké.” 11 Wong sing ngomong ngono
kuwi kudu ngerti nèk sing tak omong
nang layang-layangku ora béda karo
sing bakal tak tindakké nèk aku teka
nang nggonmu.

12 Pantyèn aku ora wani madakké
awakku karo wong-wong sing mikiré
wis apik déwé, awit wong-wong kuwi
bodo banget. Bodoné ngéné: lah wong-
wong kuwi pada nggawé ukuran manut
pinemuné déwé terus pada madakké
klakuané karo ukurané déwé.

13 Para sedulur, nèk aku nggunggung,
aku ora ngliwati wates, sing tak
gunggung kuwi sakjeroné wates.
Watesé yakuwi: penggawéan sing wis
dipasrahké marang aku karo Gusti Allah.
Lan kowé uga klebu ing penggawéanku
iki. 14 Dadiné aku ya ora ngliwati watesé
lan kowé ora tiba ing sak njabané
rengganku. Wujuté ya aku sing teka

ndisik déwé nang nggonmu nggawa
kabar kabungahané Kristus.
15 Para sedulur, nèk aku ngomong nèk
kowé dadi rengganku, aku ora goroh lan
aku ora ngliwati watesé penggawéanku,
awit dudu liyané, nanging aku déwé
sing nggawa kabar kabungahané Kristus
nang nggonmu. Nanging pengarep-
arepku, pengandelmu bisaa mundak
terus, supaya penggawéanku nang
tengahmu uga bisa mundak gedé,
tanpa ngliwati wates sing wis dityatet
karo Gusti Allah kanggo aku. 16 Nèk
kuwi wis klakon, aku bisa nggelarké
kabar kabungahané Kristus nang
panggonan-panggonan liya sing adoh-
adoh. Awit aku ora gelem ngegungké
bab penggawéan sing wis dikerjani nang
keboné wong liya.
17 Nèk aku ngegung, aku ya ngegungké
Gusti, sing ngekèki kekuwatan aku.
Wujuté nang Kitab ketulis ngéné: "Sapa
sing arep ngegung-egungké, apiké wong
kuwi ngegungké bab sing ditindakké
karo Gusti Allah." 18 Awit para sedulur,
dudu wong sing ngelem penggawéané
déwé sing dianggep apik karo Gusti
Allah, nanging wong sing dielem karo
Gusti Allah déwé, kuwi sing dianggep
apik.

Rasul Paulus lan rasul-rasul sing palsu

11 1 Para sedulur, sing tak suwun
ora dadi atimu enggonku
ngomong kaya wong bodo iki. Ya aku
disabari sedilut menèh. 2 Pantyèn
aku sumelang tenan bab kowé, kaya
enggoné Gusti Allah sumelang bab
kowé. Kenèng apa aku kok sumelang
tenan bab kowé para sedulur? Awit
kowé wis tak gandèngké karo Kristus,
kaya sakwijiné bapak matyangké anaké
wédok sing prawan karo sakwijiné
wong lanang. 3 Nanging, wediku nèk
kowé sampèk kenèng akalé Sétan, kaya
ibu Eva, sing diapusi karo ula terus
ora manut marang tembungé Gusti
Allah. Mengko kowé mbarang sampèk
disasarké karo guru-guru palsu kuwi
terus ora trésna marang Kristus kaya
mau-mauné menèh, nganggo katrésnan
sing tus lan sing tenan. 4 Aku sumelang,
awit kowé nglilani sapa waé teka nang
pasamuan lan mulangké bab Yésus,
nanging piwulangé wong-wong kuwi
séjé banget karo sing tak wulangké.
Semono uga kowé gelem nampa roh
liyané lan pitutur liyané, sing jaréné
kabar kabungahan uga.
5 Para sedulur, rumangsaku aku
ora kalah karo rasul-rasul sing mbok
anggep rasul gedé kuwi. 6 Bener aku
ora bisa ngomong kaya wong-wong
kuwi, nanging kuwi ora ngomong nèk
aku ora nduwé kaweruh. Wujuté ya wis
ketara tenan ta ing tindak-tandukku sak
kabèhé.
7 Apa aku salah jalaran tumindakku
marang kowé nganggo andap-asor? Apa
tujuanku ora namung kanggo ngangkat
kowé? Mulané aku ya ora njaluk bayaran
enggonku nggelarké pituturé Gusti
Allah marang kowé. 8 Malah pasamuan-
pasamuan liyané sing nyokongi aku
suwéné aku ngabarké pituturé Kristus
nang nggonmu. Sasaté aku meres
pasamuan-pasamuan kuwi, supaya aku
bisa nulungi kowé. 9 Suwéné aku nang
nggonmu aku ya ora tau ngrusui kowé
nèk aku butuh apa-apa. Sak ngertiku aku
ora tau njaluk duwit marang sapa-sapa,
awit sedulur-sedulur sing teka sangka
Masedonia wis pada nyukupi butuhku.
Dadiné aku ora tau dadi rengganmu
kepriyé waé lan sak terusé ya ora. 10 Para
sedulur, kaya enggoné Kristus tembungé
tenan, semono uga sing tak omong
iki tenan, awit Kristus urip ing atiku.
Mulané aku wani ngomong nèk nang
Akaya ora ènèng wong siji waé sing bisa
ngarani nèk aku goroh, awit aku ora
tau njaluk urunan sapa-sapa. 11 Kenèng
apa aku kok ngomong ngono kuwi para
sedulur? Apa jalaran aku ora trésna
marang kowé? Ora para sedulur, awit
Gusti Allah déwé ngerti nèk aku trésna
tenan marang kowé.
12 Lan apa sing wis tak tindakké
arep tak teruské, supaya rasul-rasul

liyané kuwi ora bisa nemu kelunggaran
kanggo gemunggung lan ngomong
nèk penggawéané tunggalé waé karo
aku. 13 Wong-wong kuwi dudu rasul-
rasul sing kongkonané Gusti Allah,
nanging rasul-rasul sing palsu, sing
ngapusi. Nganggepé rasulé Kristus
tenan, nanging wujuté ora. 14 Kuwi ora
nggumunké, awit Sétan déwé bisa teka
kaya mulékat pepadang. 15 Mulané ya
aja kagèt nèk balané Sétan tekané kaya
peladèné kabetyikan. Nanging entèk-
entèké wong-wong kuwi bakal nampa
setrapan sing tyotyok karo klakuané.

Kasangsarané rasul Paulus enggoné dadi rasul

16 Para sedulur, saiki tak omongké sing
tyeta tenan: aja sampèk ènèng wong
ngira nèk aku iki wong bodo. Nanging
semunggoné ènèng wong nganggep
aku iki bodo, ya bèn, aku ditampa
kaya wong bodo waé, supaya aku bisa
gemunggung setitik, niru wong-wong
sing bodo kuwi. 17 Dadiné sing arep
tak omong iki ora sangka tembungé
Gusti, ora, nanging tembungku déwé,
tembungé wong sing diarani bodo, sing
ngejokké kekuwatané déwé. 18 Wong
okèh pada ngegungké kapinterané déwé,
aku uga arep mèlu ngono. 19 Jalaran
kowé nganggep kowé déwé pinter,
mulané kowé ya nyabari wong-wong
sing bodo. 20 Wujuté kowé nyabari sapa
waé sing mandori kowé, sing meres lan
sing ngerèh kowé. Kowé uga nyabari
wong sing ngepal lan napuk kowé.
21 Aku isin, awit aku pantyèn ngakoni
nèk aku ora nduwé kendel nglakoni sing
kaya ngono.

Nanging senajan ngono, ora namung
wong-wong kuwi bisa ngegung-egungké
uripé déwé. Aku ya bisa uga, senajan
omongku iki namung mèlu-mèlu wong
bodo. 22 Wong-wong kuwi jaréné wong
Ibrani, aku ya wong Ibrani. Jaréné
wong Israèl, aku ya wong Israèl. Jaréné
turunané Bapa Abraham, aku uga
turunané Bapa Abraham. 23 Jaréné
peladèné Kristus, nanging aku sing
ngladèni Kristus ngungkul-ungkuli wong
kuwi kabèh. Ora nggumun aku nèk
kowé mikir nèk omongku kuwi terus
mblarah-mblarah. Wujuté enggonku
nyambutgawé aboté ngungkuli wong-
wong kuwi. Enggonku disetrap nglabuhi
Kristus kerepé ya ngungkul-ungkuli
wong-wong kuwi. Aku mangan gebuk
ngungkul-ungkuli wong-wong kuwi.
Aku wis ping pira mèh mati, ngungkul-
ungkuli wong-wong kuwi. 24 Wis ping
lima aku ngrasakké landepé petyut. Aku
dipetyuti manut pernatané agama Ju
sing diarani “patang puluh kurang siji”.
Dadiné lima ping patang puluh kurang
siji. 25 Aku wis digebuki ping telu karo
wong Rum lan sepisan aku dibandemi
watu. Sampèk ping telu kapal sing tak
tumpaki kelep lan sepisan aku kompal-
kampul nang segara, sedina-sewengi
suwéné. 26 Aku ajek lelungan ngladèni
Kristus, ngadepi sak wernané alangan
nang laut, tukang ngrampok, alangan
sangka bangsaku déwé wong Ju,
alangan sangka bangsa liyané, ngadepi
alangan nang kuta lan uga nang wustèn,
dong-dongan nang segara lan uga aku
ngadepi alangan sangka wong-wong
sing ngakuné sedulur. 27 Enggonku
nyambutgawé ya rekasa tenan. Aku
kerep ora turu, ora mangan lan ora
ngombé, senajan ngelak lan ngelih.
Aku kerep kademen, awit ora nduwé
sandangan. 28 Kejaba karépotan liya-
liyané, saben dina aku tansah mikirké
pasamuan-pasamuan kabèh. 29 Nèk
ènèng sedulur krasa ringkih, aku ya
mèlu ngrasakké ringkih, nèk ènèng
sedulur nibakké liyané ing dosa, aku ya
mèlu krasa jèngkèl tenan.

30 Para sedulur, jalaran aku kepeksa
gemunggung, aku saiki arep ngegungké
prekara-prekara sing ngétokké
karingkihanku. 31 Gusti Allah Bapaké
Gusti Yésus sing kudu digunggung
slawas-lawasé, Dèkné ngerti nèk aku
ora goroh. 32 Dongé aku nang kuta
Damaskus, gramangé kono mréntah
ngongkon njaga kutané, jalaran arep
nyekel aku. Gramang iki wakilé ratu

Arétas. 33 Nanging aku diedunké
nganggo kranjang sangka jendélané
témboké kuta mau. Dadiné aku bisa
mrutyut sangka tangané gramangé.

Bab weweruh lan pamedaran

12 1 Para sedulur, aku ngerti nèk
ora ènèng gunané, nanging aku
kepeksa neruské enggonku gemunggung.
Saiki aku arep ngomongké bab weweruh
lan pamedaran sangka Gusti. Jaréné
kuwi sing diegulké karo wong-wong
kuwi. 2 Aku kenal sakwijiné wong
Kristen sing patbelas taun kepungkur
diangkat mlebu nang swarga sing duwur
déwé. Aku ora ngerti embuh sak awaké,
embuh namung nyawané. Namung Gusti
Allah sing ngerti. 3 Aku ngerti tenan
nèk wong iki diangkat mlebu Pirdus,
embuh sak awaké, embuh ora, aku ora
ngerti. Namung Gusti Allah sing ngerti.
4 Nanging aku ngerti nèk nang kana
wong iki krungu swara-swara sing ora
bisa didunungké nganggo tembungé
manungsa lan manungsa ya ora kelilan
ngomongké bab kuwi. 5 Wong kuwi
kenèng tak gunggung, nanging aku
ora bakal nggunggung awakku déwé,
sing nampa weweruh kuwi. Awit nèk
aku nggunggung awakku, aku namung
kepéngin ngomongké karingkihanku
sing ora kenèng digawé pamèran.
6 Nanging semunggoné weweruh-
weweruh kuwi tak gawé pamèran,
iku ya ora klèru, awit klakon tenan.
Mung aku luwung ora ngomongké
bab kuwi, mengko ndak wong-wong
pada ngajèni aku jalaran aku éntuk
weweruh-weweruh kuwi. Karepku, nèk
wong-wong ngajèni aku ya namung
jalaran weruh uripku, apa sing tak
lakoni lan apa sing tak wulangké.

7 Supaya aku ora gemunggung lan
mamèrké pengalaman-pengalaman
sing nggumunké kuwi, Gusti Allah
nglilani pernyakit nekani awakku;
rasané kaya eri nyotyok dagingku.
Nèk tak rasakké, kaya-kaya kuwi
gamané Sétan kanggo ngantemi aku.
8 Sampèk ping telu aku sambat marang
Gusti, nyuwun mbuwang pernyakit
kuwi sangka awakku. 9 Nanging Gusti
malah semaur ngéné: “Aku ora bakal
mbuwang pernyakit kuwi, nanging
kabetyikanku bakal nulungi kowé,
kuwi wis nyampèni. Awit pangwasaku
ketarané ing karingkihanmu.” Mulané
nèk aku kudu pamèr, aku malah seneng
ngomongké bab karingkihanku, supaya
aku bisa ngrasakké kekuwatané Kristus
nyambutgawé ing aku.

10 Para sedulur, kanggo nglabuhi
Kristus aku seneng ngalami apes. Aku
gelem disepèlèkké, aku gelem kangèlan
apa dipilara lan aku gelem ngalami
kasusahan liya-liyané. Awit ing waktu
apes Gusti bakal nguwatké aku.

11 Para sedulur, aku rumangsa nèk
omonganku kaya omongané wong bodo,
nanging pantyèn kowé sing meksa aku.
Sakjané kowé sing kudu ngomong nèk
aku sing bener. Bener aku iki dudu
sapa-sapa, nanging aku ora kalah karo
rasul-rasul sing mbok anggep gedé déwé
kuwi. 12 Awit ya wis tyeta tenan tandané
nèk aku iki rasul kongkonané Kristus.
Wujuté kowé déwé wis kerep weruh
enggonku nindakké mujijat-mujijat lan
tanda-tanda sing nggumunké, kanggo
ngétokké kwasané Gusti Allah. Nanging
kowé ora pada nggatèkké. 13 Apa ènèng
kurangé enggonku nggatèkké marang
kowé nèk dipadakké karo pasamuan
liya-liyané? Bener ènèng kurangé, awit
aku ora njaluk urunan marang kowé.
Nèk kuwi mbok anggep salah, aku ya
njaluk ngapura marang kowé.

14 Saiki aku wis tata-tata arep niliki
kowé menèh, ping teluné. Nanging aku
ora bakal njaluk urunan, awit dudu
barangmu sing tak golèki, ora. Sing tak
golèki kuwi ya kowé déwé. Apa ya botyah
sing kudu ngrumati wong tuwané, mesti
ya wong tuwané sing ngrumati anak-
anaké. 15 Mulané aku ya malah bungah
nèk aku bisa ngréwangi kowé karo sak
nduwéku. Mbok uripku déwé waé aku
ora éman kanggo nglabuhi kowé. Kétoké
katrésnanmu marang aku malah suda,
jalaran katrésnanku marang kowé mundak.

16 Nanging wong-wong sing ora
seneng karo aku ngomong: “Pantyèn
Paulus ora dadi renggan, nanging dèkné
pinter ngakali kowé.” 17 Para sedulur,
apa tau aku nggolèk bati lantaran
sedulur-sedulur sing tak kongkon nang
nggonmu? 18 Aku ngongkon sedulur
Titus niliki kowé bareng karo sedulur
Kristen liyané. Apa sedulur Titus ngakali
kowé? Lak ora ta? Kowé déwé ngerti nèk
sedulur Titus karo aku ora séjé pikirané
lan tumindaké kanggo kowé.

19 Kowé menawa wis suwi mikir nèk
aku iki mbenerké awakku déwé. Ora
para sedulur, awit Gusti Allah ngerti
nèk kabèh sing tak omong iki manut
karepé Kristus. Sembarang sing tak
lakoni namung kanggo mbangun kowé
tenan. 20 Awit aku sumelang, wediku
mengko aku teka nang nggonmu, terus
nemu kowé séjé karo pengarep-arepku.
Apa menawa kowé nemoni aku séjé
karo pengarep-arepmu. Aku wedi nèk
mengko nèk aku teka terus nemu kowé
pada tukaran apa pada mèri marang
sakpada-pada, pada nesu apa namung
ngurusi uripé déwé-déwé, apa pada
ngèlèk-èlèk, nyatur apa nyombongi
sakpada-pada apa nindakké sing rusu.
21 Aku pantyèn wedi para sedulur,
mengko nèk aku teka nang nggonmu
terus Gusti Allah marakké aku krasa
isin nang ngarepmu. Menawa aku bakal
sedi mikirké sedulur pirang-pirang
sing mauné nglakoni dosa, nanging
durung ninggal klakuan sing kotor kuwi,
kayadéné laku bédang lan klakuan liya-
liyané sing ora pantes.

Penutup

13 1 Para sedulur, iki bakal ping
teluné enggonku teka nang
nggonmu. Nang Kitab ènèng ayat sing
uniné ngéné: “Saben kelahan bisané
ketampa namung nèk ènèng seksiné
loro apa telu.” 2 Sedulur-sedulur sing
pada nglakoni dosa lan uga liya-liyané,
kabèh sing wis tak élingké dongé aku
teka ping pindoné, senajan saiki aku
adoh karo kowé, aku ngélingké marang
kowé sepisan menèh: mbésuk nèk aku
teka menèh nang nggonmu aku ora
bakal ngéman sapa-sapa. 3 Kowé bakal
weruh déwé apa tandané nèk Kristus
sing ngongkon aku tenan, awit nèk
Kristus tumandang, ora kaya wong sing
ora nduwé kwasa, nanging Dèkné bakal
ngétokké kwasané lan bakal nggarap
nganggo tyara sing keras. 4 Bener, dongé
Kristus dipentèng Dèkné kaya manungsa
sing ora nduwé kekuwatan, nanging
saiki Dèkné urip nganggo kwasané
Gusti Allah. Aku ya rumangsa ora
nduwé kekuwatan kaya Kristus, nanging
kowé bakal weruh déwé nèk aku teka
nang nggonmu, aku bakal kaya Kristus
nganggo pangwasané Gusti Allah.

5 Para sedulur, timbangen déwé
uripmu, ijik pretyaya tenan marang
Kristus apa ora. Disawang tenan atimu,
ijik pretyaya apa ora. Kowé pada ngerti
nèk Kristus manggon ing atimu. Nanging
nèk kowé nimbang uripmu, menawa
kowé nitèni déwé nèk pengandelmu
luntur. 6 Bab aku, aku pretyaya, nèk
sakwisé kowé pada nimbang piwulang
lan tindakku, kowé bakal nitèni déwé
nèk aku iki rasul kongkonané Kristus.
7 Pandongaku marang Gusti Allah,
muga-muga kowé ora nindakké sing
klèru bab sing tak omong kuwi. Aku
ndonga, ora supaya ketara tenan nèk
aku iki nindakké sak beneré, ora,
nanging aku ndonga supaya kowé
nindakké sing bener, senajan menawa
kétoké aku klèru. 8 Nèk kowé nindakké
sing bener, aku wis ora usah mbenerké
kowé. Aku ora bakal nglawan sing bener,
pitutur sing bener malah tak turut lan
tak labuhi. 9 Aku malah bungah senajan
kétoké ora nduwé pangwasa, janji kowé
pada kétok mantep enggonmu pretyaya
marang Kristus. Mulané aku ya ndonga
supaya sembarang bisa dadia apik kabèh
karo kowé. 10 Yakuwi jalarané aku nulis
layang iki marang kowé, saiki pumpung
aku ijik adoh karo kowé. Dadiné nèk
aku teka nang nggonmu aku ora usah
nganggokké pangwasaku sangka Gusti
lan nggarap kowé nganggo tyara sing

keras. Awit Gusti ngekèki pangwasa marang aku kanggo ngangkat kowé, ora kanggo nyemplakké kowé.

11 Ora liwat para sedulur, pada bungaha. Pada nglumui tenan supaya sembarang bisa dadi apik kabèh nang nggonmu kono. Pada nglipura sakpada-pada lan pada uripa sing rukun lan tentrem. Mengko Gusti Allah mesti bakal mberkahi kowé kabèh, awit Dèkné sing bisa ngekèki katrésnan lan katentreman.

12 Para sedulur, pada salaman tangan marang sakpada-pada nganggo katrésnané ati.

Sedulur-sedulur sing nang kéné karo uga pada kirim slamet marang kowé kabèh.

13 Muga-muga kabetyikané Gusti Yésus Kristus, katrésnané Gusti Allah lan penuntuné Roh Sutyi mageri kowé kabèh.

Paulus lan Timotius

Layangé rasul Paulus marang pasamuan-pasamuan nang bawah Galasia

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1 Para sedulur, iki layang sangka
nggonku, Paulus. Aku ngélingké
marang kowé nèk aku iki dadi rasul ora
sangka kekarepané manungsa. Dudu
manungsa sing ndadèkké aku dadi rasul,
nanging Gusti Yésus sing manggil aku
lan uga sangka kekarepané Gusti Allah,
Bapaké awaké déwé, sing wis nangèké
Gusti Yésus Kristus sangka pati. 2 Aku
lan sedulur-sedulur sing nang kéné karo
aku kirim slamet marang kowé kabèh
sing nang pasamuan-pasamuan nang
bawah Galasia.
3 Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus
ngétokké kabetyikané lan katentremané
marang kowé kabèh.
4 Kristus wis masrahké uripé kanggo
nebus salahé awaké déwé, supaya awaké
déwé bisa utyul sangka pangwasané
jaman sing ala iki. Mengkono kuwi
Dèkné nuruti kekarepané Gusti Allah,
Bapaké awaké déwé. 5 Muga jenengé
Gusti Allah kagunggung slawas-lawasé!
Amèn.

Ora ènèng kabar kabungahan sing liyané

6 Para sedulur, aku kok nggumun
tenan ngrasakké kowé. Lah kowé kok
gelis temen ninggal Gusti Allah. Lak
Dèkné ta sing manggil kowé, jalaran
Kristus trésna lan melas marang kowé.
Lah saiki kowé kok pada katut karo
“kabar kabungahan” sing liyané, sing
wujuté dudu kabar kabungahan. 7 “Kabar
kabungahan” liyané kuwi ora ènèng!
Nanging aku ngomongké bab “kabar
kabungahan” sing liyané kuwi jalaran
ènèng wong sing pada mbingungké
kowé. Wong-wong kuwi arep malik
kabar sing bener bab Kristus. 8 Nanging,
senajana awaké déwé iki apa mulékat
sangka swarga nggawa kabar sing séjé
karo sing wis tak wulangké marang
kowé, muga-muga disetrapa karo Gusti
Allah. 9 Mbiyèn aku wis ngomong lan
saiki tak balèni menèh: nèk ènèng wong
nggawa kabar sing séjé karo sing wis
tak wulangké marang kowé, muga-muga
wong kuwi disetrapa karo Gusti Allah.
10 Aku iki ora nuruti karepé manungsa,
ora, nanging aku manut karepé Gusti
Allah. Aku ora nggolèk lemlemané
manungsa. Nèk aku kepéngin dielem
manungsa aku ora bisa dadi peladèné
Kristus.

Panggilané Paulus dadi rasul

11 Para sedulur, kowé kudu ngerti
iki! Kabar kabungahan bab Gusti Yésus
Kristus sing tak gelarké kuwi ora metu
sangka akalé lan pikirané manungsa,
ora. 12 Aku ya ora nampa kabar iki
sangka manungsa. Karomenèh, dudu
manungsa sing mulangi aku bab kabar
kabungahan iki, nanging Gusti Yésus
Kristus déwé sing nggelarké marang aku.
13 Kowé mesti wis pada krungu bab
uripku mbiyèn. Aku dadi wong Ju
sing temen nglakoni pernatané agama
Ju. Kowé uga mesti wis pada krungu

enggonku mempeng sak inter-interku
ngrusak pasamuané Gusti Allah lan
nyiya-nyiya wong-wong sing pada
nurut Gusti Yésus Kristus. 14 Enggonku
nglakoni pernatané agama Ju ya ora
étok-étokan. Temenku ngungkuli liya-
liyané sing tunggal umuré karo aku.
Semono uga enggonku netepi adat lan
tata-tyara tinggalané mbah-mbahané
awaké déwé, ngungkul-ungkuli liya-
liyané temené enggonku nglakoni kuwi
kabèh.

15 Nanging pantyèn Gusti Allah
milih aku kawit sakdurungé aku lair,
jalaran Dèkné trésna marang aku. Lan
Gusti Allah manggil aku kongkon
dadi peladèné. 16 Gusti Allah ngétokké
Anaké marang aku, supaya aku budal
nggelarké kabar kabungahan bab Gusti
Yésus Kristus marang bangsa-bangsa
liya sing durung kenal marang Gusti
Allah. Sakwisé aku éntuk panggilané
Gusti Allah iki aku ora terus takon apa
pertimbangan karo manungsa sapa
waé, ora. 17 Aku uga ora terus budal
nang kuta Yérusalèm metuki wong-
wong sing wis dipanggil dadi rasul sing
ndisik déwé karo Gusti Allah, ora. Aku
malah terus lunga nang bawah Arab
lan sangka kono aku terus balik menèh
nang kuta Damaskus. 18 Sakwisé telung
taun aku terus budal menèh nang
Yérusalèm, kepéngin metuki lan ngenali
rasul Pétrus. Aku nginep rong minggu
nang omahé rasul Pétrus. 19 Aku ya ora
ketemu karo rasul-rasul liyané, kejaba
namung Yakobus, adiké Gusti Yésus.

20 Sing tak tulis iki sak beneré. Gusti
Allah ngerti nèk aku ora goroh.

21 Sakwisé kuwi aku terus lunga nang
werna-werna panggonan turut negara
Siria lan negara Silisia. 22 Nanging
ing waktu kuwi pasamuan-pasamuan
Kristen nang Yudéa durung pada kenal
marang aku. 23 Namung krungu bab aku
sangka wong liya-liyané sing ngomong
ngéné: “Wong sing mbiyèn nyiya-nyiya
awaké déwé kaé saiki malih. Mauné
dèkné sak kuwat-kuwaté ngrusak
pengandelé awaké déwé marang Gusti
Yésus. Lah saiki dèkné kok malah
ngomongi kabèh wong kongkon pada
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus.”
24 Dadiné jalaran sangka aku wong-wong
terus pada nggunggung Gusti Allah.

Rasul Paulus lan para rasul liyané

2 1 Let patbelas taun aku terus
balik menèh nang Yérusalèm
karo Barnabas. Titus mbarang tak ejèk.
2 Enggonku budal nang Yérusalèm kuwi
jalaran Gusti Allah déwé sing ngongkon
aku. Nang kana aku terus rembukan
karo penuntun-penuntuné pasamuan.
Aku ndunung-ndunungké bab kabar
kabungahané Gusti Yésus sing tak
gelarké marang liya-liya bangsa. Aku
nggenah-nggenahké kuwi mau kabèh.
Aku kepéngin ngerti wong-wong iki
setuju apa ora karo penggawéan sing
wis tak lakoni wiwit mbiyèn tekané
saiki. Aku kepéngin ngerti enggonku
nyambutgawé iki muspra apa ora.
3 Nanging wujuté Titus, kantyaku
ngladèni Gusti, ya ora dipeksa kongkon
sunat kaya wong Ju, senajan dèkné kuwi
wong Grik. 4 Ya bener ènèng sing pada
mèlu rembukan nang kono lan ngomong
nèk Titus kudu sunat. Kuwi wong sing
namung ngaku nèk Kristen, nanging
tekané nang begandringan kono namung
kepéngin ngerti sing diwulangké awaké
déwé iki apa: awaké déwé mulangi
wong-wong kongkon nglakoni pernatané
agama Ju apa ora. Lan awaké déwé iki
kabèh ya wis ora usah manut pernatané
agama Ju, jalaran awaké déwé wis wèké
Gusti Yésus Kristus. Karepé wong-wong
kuwi awaké déwé arep digawé slafé
pernatané agama Ju. 5 Nanging awaké
déwé blas ora mundur. Awaké déwé
ora gelem nuruti karepé wong-wong
kuwi, jalaran kanggo awaké déwé sing
penting déwé yakuwi: awaké déwé kudu
nggelarké kabar kabungahan sing tus
marang kowé.

6 Wujuté penuntun-penuntun kono,
sing jaréné gedé banget pangkaté, ya ora
ngomong apa-apa bab sing tak wulangké.
Kanggo aku ya ora dadi sebab wong-

wong kuwi gedé pangkaté apa ora,
jalaran Gusti Allah ya ora nyawang
pangkaté wong. 7 Nanging wong-wong
kuwi malah pada dunung nèk aku iki
pantyèn dikèki bagèan liyané karo Gusti
Allah, yakuwi: aku kudu nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus marang
liya bangsa, sing dudu bangsa Ju. Ora
béda kaya rasul Pétrus, sing dipanggil
karo Gusti uga, nanging dèkné éntuk
bagèan bangsa Ju. 8 Gusti Allah sing
mréntah lan ngekèki kekuwatan
marang rasul Pétrus kanggo nggelarké
kabar kabungahan marang bangsa
Ju, Gusti Allah uga sing mréntah lan
ngekèki kekuwatan marang aku kanggo
nggelarké kabar kabungahan iki marang
liya-liya bangsa. 9 Rasul Yakobus, rasul
Pétrus, rasul lan Yohanes, sing pada
dianggep pengarepé pasamuan, pada
dunung kabèh nèk Gusti Allah déwé
sing ngekèki penggawéan iki marang
aku. Mulané terus pada salaman tangan
karo aku lan Barnabas, kanggo tanda
nèk pada setuju, tegesé, dèkné pada
nyambutgawé nang tengahé bangsa Ju
lan awaké déwé iki nyambutgawé nang
tengahé liya-liya bangsa. 10 Nanging
sedulur-sedulur kuwi nyuwun barang
siji iki marang awaké déwé, yakuwi,
awaké déwé aja sampèk lali marang
sedulur-sedulur sing ora nduwé nang sak
tengahé pasamuan-pasamuan bangsa
Ju. Prekara kuwi ya pantyèn tak emen-
emenké tenan.

Rasul Paulus nyenèni rasul Pétrus

11 Nanging dongé rasul Pétrus teka
nang kuta Antioki aku pantyèn blaka
tenan karo dèkné. Pantyèn tak senèni,
jalaran dèkné klèru banget. Apa
klèruné? 12 Mauné rasul Pétrus gelem
mangan bareng karo sedulur-sedulur
Kristen sing ora sunat. Kadung wongé
Yakobus sangka Yérusalèm teka nang
Antioki kono kok rasul Pétrus terus
ora gelem mangan bareng menèh karo
sedulur-sedulur Kristen kuwi. Jalaran
dèkné wedi karo sedulur-sedulur Kristen
sing sangka Yérusalèm. Awit karepé
wong-wong Ju sing sangka Yérusalèm
iki, kabèh wong sing pretyaya marang
Gusti uga kudu nglakoni sunat. Mulané
wong-wong iki mikir nèk mangan
bareng karo wong sing ora sunat kuwi
ora apik. 13 Ora namung rasul Pétrus
déwé, nanging sedulur-sedulur Ju
sing liyané mbarang terus étok-étoké
mèlu mundur niru rasul Pétrus. Malah
Barnabas mbarang mèlu-mèlu klakuan
sing kaya ngono kuwi. 14 Nanging
kadung aku nitèni nèk sing ditindakké
karo rasul Pétrus lan sedulur-sedulur
liyané kuwi ora tyotyok karo piwulang
sangka kabar kabungahané Gusti Yésus,
aku terus nyenèni rasul Pétrus nang
ngarepé wong okèh kono. Aku ngomong
ngéné: "Senajan kowé kuwi wong
Ju, nanging kowé déwé wis ora nurut
pernatané wong Ju. Lah kok kowé arep
meksa wong sing dudu Ju kongkon urip
kaya wong Ju."

15 Bener, awaké déwé iki wong Ju
sangka lairan, dudu bangsa liya sing
nglanggar wèté Gusti Allah. 16 Nanging
senajan awaké déwé iki ngerti wèté
Gusti Allah kawit tyilik, saiki awaké
déwé ngerti nèk manungsa bisané
ketampa karo Gusti Allah kuwi ora
jalaran nglakoni wèté agama Ju,
nanging manungsa ketampa, jalaran
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus.

Semono uga awaké déwé, awaké
déwé pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus supaya awaké déwé bisa rukun
karo Gusti Allah. Tegesé, awaké déwé
ditampa karo Gusti Allah kuwi jalaran
awaké déwé pretyaya marang Gusti
Yésus Kristus, ora jalaran awaké déwé
iki nglakoni wèté agama Ju. Ora ènèng
wong bisa ketampa Gusti Allah jalaran
wong kuwi nglakoni wèté agama. 17 Lah
awaké déwé iki sing wong Ju kepéngin
ketampa Gusti Allah lantaran dadi siji
karo Kristus. Dadiné saiki awaké déwé
dunung nèk awaké déwé iki uga wong
dosa, tunggalé waé karo wong liya
bangsa sing ora ngerti pituturé Gusti
Allah. Lo, lah nèk ngono, apa Kristus
marakké awaké déwé dosa? Pisan-pisan

ora! 18 Nanging semunggoné aku ijik
mikir nèk aku bisa ketampa Gusti Allah
lantaran nglakoni wèt-wèté agama,
aku mesti klèru tenan. 19 Miturut wèté
agama Ju aku iki wis mati, jalaran
aku wis ora nglakoni kuwi menèh,
supaya aku saiki bisa urip kanggo
Gusti Allah. 20 Aku saiki wis katut mati
kapentèng karo Kristus, sing ijik urip
iku dudu aku menèh, nanging Kristus
sing urip ing aku. Lan suwéné aku urip
ing donya kéné, enggonku bisa nuruti
karepé Gusti Allah namung jalaran aku
pretyaya marang Anaké Gusti Allah
sing nrésnani aku. Dèkné sing masrahké
uripé dipatèni nglabuhi aku. 21 Namung
mengkono kuwi kawelasané lan
kabetyikané Gusti Allah bisa migunani
kanggo aku. Semunggoné manungsa
bisa ketampa Gusti Allah lantaran
nglakoni wèté agama, tibaké Kristus
enggoné mati ya tanpa guna.

Slamet jalaran pretyaya

3 1 Para sedulurku nang Galasia!
Kowé jan klèru banget! Sapa ta sing
mblingerké kowé? Ora kurang-kurang
enggonku ndunungké marang kowé
nèk Kristus mati nglabuhi awaké déwé.
2 Jajal dipikir sing apik: apa enggonmu
nampa Roh Sutyi kuwi jalaran kowé
nglakoni wèt-wèté agama apa jalaran
kowé ngrungokké lan pretyaya marang
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus?
3 Kok kebangeten klèrumu kuwi? Lah
kowé wis molai urip anyar sangka
Rohé Gusti Allah kok saiki uripmu sing
anyar kuwi arep mbok teruské nganggo
kekuwatanmu déwé? 4 Tibaké enggonmu
nglakoni kangèlan nglabuhi Gusti Yésus
kuwi ora ènèng gunané blas. Ora kaya
ngono ta? 5 Gusti Allah lak wis ngekèki
Roh Sutyi lan nindakké mujijat nang
tengahmu ta? Apa kuwi mau kabèh
klakon jalaran kowé nglakoni wèt-
wèté agama apa jalaran kowé pada
ngrungokké lan pretyaya marang kabar
kabungahané Gusti Yésus?
6 Diéling Bapa Abraham. Dèkné
pretyaya marang Gusti Allah, mulané
dèkné ketampa. 7 Dadiné kowé saiki
dunung nèk wong-wong turunané Bapa
Abraham kuwi ya wong-wong sing pada
pretyaya marang Gusti Allah kaya Bapa
Abraham. 8 Kitab Sutyi wis ngomongké
sakdurungé, nèk bangsa liya, sing dudu
Ju, bakal ketampa Gusti Allah jalaran
sangka pretyaya. Mulané Gusti Allah
ngomong marang Bapa Abraham ngéné:
“Jalaran sangka kowé kabèh bangsa
nang bumi bakal tak berkahi.” 9 Bapa
Abraham pretyaya, mulané dèkné
diberkahi. Semono uga, kabèh wong
sing pretyaya pada diberkahi kaya Bapa
Abraham.
10 Nanging kabèh wong sing pada
njagakké wèté agama wis dianggep salah
karo Gusti Allah. Nang Kitab Sutyi ketulis
ngéné: “Sapa waé sing ora nglakoni wèté
agama sak kabèhé kaya sak mestiné,
wong kuwi dianggep salah karo Gusti
Allah.” 11 Lan uga ya wis terang banget
nèk ora ènèng wong ketampa Gusti Allah
jalaran wong kuwi nglakoni wèté agama.
Awit Kitab Sutyi wis ngomong ngéné:
“Wong sing kaanggep bener lan ketampa
Gusti Allah kuwi bakal urip jalaran
sangka pretyaya.” 12 Wèté agama kuwi
ora nganggokké pengandel. Kitab Sutyi
ngomongké ngéné bab iki: “Sapa waé sing
nglakoni wèté agama bakal urip jalaran
sangka nglakoni wèt-wèt mau.”
13 Nanging awaké déwé wis ora
dianggep salah karo Gusti Allah, jalaran
Kristus wis dadi wakilé awaké déwé
nyangga salahé awaké déwé. Nang Kitab
Sutyi ketulis ngéné: “Sapa waé sing
kapentèng nang kayu dianggep salah
karo Gusti Allah.” 14 Enggoné Kristus
nglakoni kuwi mau tujuané supaya
kabèh bangsa bisa nampa berkahé Gusti
Allah, sing wis dijanji marang Bapa
Abraham. Tegesé, kabèh bangsa sing
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus.
Sapa sing pretyaya uga bisa nampa Roh
Sutyi sing wis dijanji karo Gusti Allah.

Prejanjiané Gusti Allah

15 Para sedulur! Saiki arep tak
dunungké karo gambar sing luwih

gampang. Nèk ènèng wong loro pada
setuju ing sakwijiné prekara, wong
loro kuwi terus nggawé prejanjian
lan prejanjian kuwi terus ditanda-
tangan. Senajan namung prejanjiané
manungsa, nanging nèk wis ditanda-
tangan prejanjian iku ora kenèng
dipedot lan ora kenèng ditambahi apa-
apa. 16 Mengkono uga, Gusti Allah wis
nggawé prejanjian karo Bapa Abraham
lan karo "turunané." Kitab Sutyi ora
ngomong "lan karo turun-turunané,"
tegesé wong okèh, ora. Nanging Kitab
Sutyi terang banget ngomong "lan karo
turunané," tegesé namung karo wong
siji, yakuwi Kristus. 17 Para sedulur, aku
sakjané arep ndunungké apa marang
kowé? Aku ndunungké iki: Gusti Allah
wis nggawé prejanjian lan Dèkné janji
nèk bakal netepi prejanjian kuwi. Terus
patang atus telung puluh taun sakwisé
nggawé prejanjian kuwi Gusti Allah
ngekèki wèt-wèt sing kudu diturut.
Nanging, ora jalaran saiki Gusti Allah
ngekèki wèt-wèt kuwi terus prejanjiané
ora mlaku apa ora kanggo, ora ngono.
18 Awit, semunggoné pawèhé Gusti
Allah gumantung karo wèt-wèté agama,
tibaké Gusti Allah enggoné pawèh ya
ora jalaran prejanjiané. Nanging wujuté
kepriyé? Jalaran Gusti Allah wis janji,
mulané Dèkné ya netepi janji kuwi lan
ngekèki Bapa Abraham apa sing wis
dijanji marang dèkné.

19 Lah nèk ngono, wèt-wèté agama
kuwi tibaké kanggo ngapa? Gusti
Allah ngekèki wèt-wèt kuwi kanggo
ngétokké salahé manungsa. Wèt-wèt
kuwi kanggoné namung nganti tekané
Turunané Bapa Abraham, yakuwi Gusti
Yésus Kristus. Dèkné sing diomong ing
prejanjian lan Dèkné sing nampani
prejanjiané Gusti Allah. Wèt-wèt kuwi
tekané ora terusan waé sangka Gusti
Allah marang manungsa, ora, nanging
Gusti Allah ngongkon mulékat-mulékat
ngekèkké wèt-wèt kuwi marang nabi
Moses, terus sangka nabi Moses bisa
tekan nggoné wong-wong. Dadiné nabi
Moses dadi lantaran. 20 Nanging enggoné
Gusti Allah netepi prejanjiané marang
Bapa Abraham Dèkné ora mbutuhké
wong dadi lantaran, jalaran Gusti Allah
déwé sing kudu tumandang lan Bapa
Abraham namung kudu nampani.

Tujuané wèt-wèté nabi Moses

21 Lo, lah nèk ngono tibaké wèté Gusti
Allah tatapan karo prejanjiané Gusti
Allah? Ora ngono! Semunggoné wèté
Gusti Allah bisa ngekèki urip langgeng
marang wong-wong, ya pantyèn bener
nèk wong-wong sing pada nglakoni
wèt-wèt kuwi bisa ketampa Gusti Allah.
22 Nanging wujuté ora ngono! Malah
Kitab Sutyi ndunungké nèk manungsa
sak jagat wis dikwasani ala. Dadiné
sing nampa prejanjiané Gusti Allah
kuwi namung wong sing pretyaya nèk
Gusti Yésus Kristus bisa ngluwari sangka
kwasané ala.

23 Sakdurungé awaké déwé bisa
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus,
awaké déwé dikurung karo wèt-wèté
agama, kaya wong nang setrapan kaé,
ngentèni wantyiné awaké déwé bisa
ketampa Gusti Allah lantaran pretyaya.
24 Dadiné wèt-wèt kuwi kanggo nata
awaké déwé nganti tekané Kristus,
supaya awaké déwé bisa ketampa Gusti
Allah lantaran pretyaya marang Kristus.
25 Mulané, jalaran saiki awaké déwé wis
pada pretyaya marang Kristus, wèt-wèt
kuwi wis ora kanggo menèh.

26 Kowé saiki wis dadi anaké Gusti
Allah, jalaran kowé pretyaya marang
Kristus Yésus lan dadi siji karo Dèkné.
27 Kowé wis pada dibaptis, kuwi tegesé
kowé dikumpulké dadi siji karo Kristus.
Kaya wong nganggo salin kaé, kowé
saiki nganggo Kristus. 28 Dadiné saiki
wis ora ènèng bédané kowé wong Ju
apa wong Grik, slaf apa wong merdéka,
wong lanang apa wong wédok. Kanggo
Gusti Allah kowé tunggalé kabèh,
jalaran kowé wèké Kristus Yésus. 29 Nèk
kowé wèké Kristus, kowé dadi turunané
Bapa Abraham lan kowé uga bisa nampa
prejanjian sing wis dijanji karo Gusti
Allah marang Bapa Abraham.

4 1 Para sedulur, jajal tak dunungké
ngéné saiki: nèk ahliwaris kuwi
ijik botyah, dèkné ora ènèng bédané
karo slaf, sing ora nduwé apa-apa,
senajan ahliwaris kuwi sing nduwèni
sembarangé. 2 Suwéné dèkné ijik botyah
wong liyané sing dipasrahi ngrumati
dèkné lan ngurusi apa-apané. Nanging
nèk wis tekan dinané sing wis ditetepké
karo bapaké, ahliwaris mau bisa ngurusi
sembarang-mbarangé déwé. 3 Awaké
déwé iki dèk mbiyèn ya ngono kuwi.
Sakdurungé awaké déwé diwasa ing
kasukman, awaké déwé iki dadi slafé
pangwasa-pangwasa sing nang jagat
kéné. 4 Nanging kadung wis tekan
wayahé, Gusti Allah ngongkon Anaké
teka nang jagat kéné. Tekané kaya bayi
sing lair sangka wong wédok lan Dèkné
uga manut nglakoni wèté agama kaya
sak mestiné. 5 Nanging tekané Dèkné
kuwi tujuané ngutyuli kabèh wong sing
dikurung karo wèt-wèté agama, supaya
bisa dadi anaké Gusti Allah.

6 Lan jalaran kowé anaké Gusti Allah,
mulané Gusti Allah ngongkon Rohé
Anaké manggon ing atimu. Ya Roh iki
sing marakké awaké déwé bisa nyebut
marang Gusti Allah: "Aba, Bapakku!"
7 Dadiné kowé saiki wis ora ngladèni
Gusti Allah kaya slaf menèh, ora,
nanging saiki kowé wis dadi anaké. Lan
jalaran kowé wis dadi anaké Gusti Allah,
kowé bakal nampa sembarang kabèh
sing wis wèké anaké Gusti Allah.

Sumelangé rasul Paulus

8 Nanging mauné ora ngono ta! Mauné
kowé ora kenal marang Gusti Allah,
mulané kowé pada dadi slafé gusti
allah-gusti allah sing wujuté ora ènèng.
9 Nanging saiki kowé wis pada kenal
marang Gusti Allah, luwih bener, saiki
Gusti Allah wis kenal marang kowé.
Mosok kowé saiki arep ngetutké lan
nyembah marang pangwasa-pangwasa
sing ora mbejaji kuwi? Apa kowé arep
molai kaya mauné menèh? 10 Lah kowé
kok merlok-merlokké dinan, sasèn,
werna-werna wayah lan ènèng taun sing
apik lan taun sing mbok siriki. 11 Aku
kok sangsi! Mengko enggonku nglabuhi
kowé tibaké muspra kabèh?

12 Para sedulur! Aku nyuwun tenan
marang kowé! Mbok kaya aku iki!
Senajan aku iki wong Ju, nanging aku
malih dadi kaya wong sing dudu Ju,
kaya kowé kuwi mauné, aku merdéka,
wis ora merlok-merlokké wèt-wèté
agama. Dongé aku sepisanan nang
nggonmu, wujuté ya ora ènèng klèru-
kurangé blas enggonmu nampa aku.
13 Kowé mesti ijik kélingan, dongé aku
teka sepisanan nang nggonmu nggawa
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus,
kaé dongé aku lara. 14 Enggonku lara
kuwi sakjané kenèng mbok gawé jalaran
kanggo nampik aku, nanging wujuté
kowé ya ora ngono. Aku malah mbok
tampani kaya mulékaté Gusti Allah waé,
malah ngungkuli kuwi, aku mbok tampa
kaya Kristus Yésus déwé. 15 Jaréné
mbiyèn aku marakké kowé bungah,
lah saiki kowé kok malih. Aku déwé
ngerti gedéné katrésnanmu marang
aku. Semunggoné bisa ngono kowé ora
éman nyuplik mripatmu mbok kèkné
aku kanggo ngganti mripatku sing lara.
16 Lah kok saiki aku dadi mungsuhmu?
Apa kowé mungsuh marang aku jalaran
aku iki ngomong sak beneré marang
kowé?

17 Wong-wong liyané sing tak omong
kuwi jan pada nggatèkké tenan marang
kowé, nanging tujuané ora apik. Karepé
namung misah kowé sangka aku, supaya
kowé pada nggatèkké marang wong-
wong kuwi. 18 Pantyèn apik banget nèk
ènèng sing nggatèkké marang kowé,
nanging ya kudu nekakké betyik tenan
kanggo kowé. Lan menèh, ora namung
nèk dongé aku nang nggonmu waé,
nanging sak terusé. 19 Anak-anakku sing
tak trésnani! Nèk aku mikirké kowé
aku krasa lara kaya wong arep mbayi
kaé. Kapan kowé bakal dunung nèk
awaké déwé iki bisané ketampa Gusti
Allah namung lantaran pretyaya marang
Kristus? 20 Kaya ngapa kepénginku bisa
nang nggonmu saiki, supaya aku bisa

omong-omongan sing pener karo kowé.
Aku jan sedi tenan ngrasakké kowé?

Ibu Hagar lan ibu Sarah kanggo gambar

21 Para sedulur, kowé sing pada
njagakké wèt-wèté agama, aku saiki
kepéngin takon marang kowé? Apa kowé
ora pada ngerti sing diomong nang wèt-
wèt kuwi. 22 Nang kono ketulis nèk Bapa
Abraham nduwé anak loro: siji karo
slafé lan liyané karo bojoné déwé, wong
sing merdéka. 23 Anak sing karo slafé
kuwi lairé kaya sak lumrahé, tegesé,
sangka karepé manungsa. Nanging
anak sing karo bojoné déwé kuwi lairé
sangka prejanjiané Gusti Allah. 24 Iki
ènèng piwulangé sing jeru! Wong wédok
loro kuwi nggambarké prejanjian sing
rong werna. Sing slaf, yakuwi Hagar,
nurunké anak-anak sing dadi slaf. Kuwi
nggambarké prejanjian sing tekané
sangka gunung Sinai. Sing liyané,
sing bojoné déwé, kuwi nggambarké
Yérusalèm sing nang swarga. 25 Gunung
Sinai kuwi nang negara Arab, nang
kana jenengé Hagar. Kuwi gambaré kuta
Yérusalèm sing jaman saiki. Yérusalèm
kuwi éling-éling kaya ibu sing dadi
slaf kaé, awit wongé sing manggon
nang kono pada manut wèt-wèté nabi
Moses lan adat tata-tyarané nabi Moses.
26 Nanging Yérusalèm sing nang swarga
kuwi kaya Ibu Sarah, merdéka. Mulané
awaké déwé uga merdéka, jalaran
awaké déwé pretyaya marang Kristus
lan awaké déwé ora usah nglakoni wèt-
wèté nabi Moses. 27 Kitab Sutyi wis tau
ngomongké bab iki dèk mbiyèn. Uniné
ngéné:

“Bungah-bungaha,
kowé wong wédok sing gabuk,
sing ora tau nduwé anak!
Bungah-bungaha lan surak-suraka,
kowé sing ora tau nglarani.
Jalaran wong wédok
sing ditinggal karo bojoné
bakal nduwé anak
okèhé ngungkuli
sing nyanding bojoné.”

28 Para sedulur, awaké déwé iki
anak-anak sing dijanji karo Gusti Allah
marang Bapa Abraham, kaya Bapa
Isak, anak prejanjian. 29 Ing jaman
kuwi anak sing lairé sangka karepé lan
akalé manungsa wis nyiya-nyiya anak
sing lairé sangka Rohé Gusti Allah. Ing
dinané saiki ya ijik ngono. 30 Nanging
Kitab Sutyi ngomong kepriyé? “Slaf
kuwi sak anaké kongkon lunga waé,
jalaran anaké slaf kuwi ora bakal
éntuk panduman. Sing bakal nampa
pandumané namung anaké wong wédok
sing merdéka, sing dudu slaf.” 31 Mulané
para sedulur! Kabèh kuwi mau sing
klakon ing jaman mbiyèn, ndunungké
marang awaké déwé nèk awaké déwé
kenèng dipadakké karo anaké wong sing
merdéka, ora anaké wong sing slaf.

Wong Kristen wis merdéka

5 1 Para sedulur, saiki awaké déwé
wis merdéka tenan, Kristus wis
marakké merdéka awaké déwé. Mulané,
pada ngadeka sing jejek lan aja gelem
dadi slaf menèh.

2 Sing arep tak omong saiki kudu mbok
gatèkké sing apik tenan. Aku, Paulus,
ngomongi kowé: nèk kowé nglakoni
sunat, tibaké Kristus enggoné nglabuhi
kowé ora ènèng gunané. 3 Sepisan menèh
aku ngomongi kowé kabèh sing pada
nglakoni sunat: nèk kowé nglakoni
sunat, kowé uga kudu nglakoni wèt-wèté
agama sak kabèhé. 4 Nèk kowé kepéngin
ketampa Gusti Allah lantaran nglakoni
wèt-wèt kuwi, kowé malah pedot sangka
Kristus lan kowé kélangan kawelasané
Gusti Allah. 5 Kanggo awaké déwé iki,
awaké déwé njagakké Roh Sutyi sing
ngréwangi awaké déwé pretyaya nèk
Gusti Allah nampa awaké déwé lantaran
Kristus. 6 Nèk awaké déwé wis dadi siji
karo Kristus Yésus, nglakoni sunat apa
ora kuwi wis ora dadi sebab. Sing penting
lan perlu yakuwi: pretyaya marang
Kristus lan pengandel iki bisané kétok
nèk awaké déwé pada trésna-tinrésnan.

7 Para sedulur! Kowé mauné wis
bener-bener, lah saiki kok ora pada

manut kekarepané Gusti Allah? Sapa ta
sing malik angen-angenmu? 8 Ya embuh
sapa, nanging aku ngerti nèk wong kuwi
dudu Gusti Allah sing ngongkon. Awit
Gusti Allah manggil kowé supaya kowé
merdéka. 9 Senajana namung wong siji
waé ta sing ora bener, suwi-suwi liya-
liyané bakal ketularan lan katut kabèh.
10 Nanging, jalaran awaké déwé iki wis
dadi siji karo Gusti, aku ngerti nèk
kowé setuju karo sing tak omong. Mung
waé, sapa waé sing nggawé bingungé
atimu, Gusti Allah déwé sing bakal
ngrampungké wong kuwi. Ora perduli
sapa!
11 Para sedulur, ènèng sing pada
ngomong nèk aku déwé mulangi wong-
wong kongkon pada nglakoni sunat.
Lah kuwi kepriyé! Semunggoné aku ijik
mulangi ngono, mosok aku ijik disiya-
siya wong? Ya ora ta? Nèk aku ijik
mulangi kongkon pada sunat, mesti ya
ora ènèng wong nesu karo aku, senajana
aku mulangi nèk awaké déwé ketampa
Gusti Allah, jalaran Kristus mati nang
kayu pentèngan nglabuhi awaké déwé.
12 Wong-wong sing pada mbingungké
atimu kuwi, apiké bèn pada sunat
diketok tekan poké pisan.
13 Nanging kowé, para sedulur, kowé
kuwi wis dipanggil karo Gusti Allah
supaya kowé dadi wong merdéka, ora
usah nglakoni wèt-wèté agama. Mung
waé, ora dumèh kowé merdéka terus
kowé arep sak karepé. Kamerdékaan
kuwi aja digawé jalaran kanggo
ngumbar kesenengan. Malah apiké kowé
pada tulung-tinulung nganggo katrésnan.
14 Pantyèn tenan, nèk kowé nglakoni
barang siji iki, kowé nglakoni wèté
Gusti Allah kabèh. Barang siji sing kudu
mbok lakoni kuwi ya iki: Trésna marang
liyané kaya enggonmu trésna marang
awakmu déwé. 15 Nanging nèk kowé
pada kerah kaya kéwan, awas, mengko
entèk-entèké bubar kabèh.

Urip manut Roh Sutyi

16 Para sedulur, karepku ngéné:
uripmu kudu manut Roh Sutyi. Aja
pada nuruti kekareping daging.
17 Kekareping daging kuwi nglawan
marang kekareping Roh Sutyi lan Roh
Sutyi nglawan marang kekareping
daging. Pangwasa loro kuwi perang
terus ing uripé awaké déwé. Dadiné apa
sing mbok karepké ora bisa keturutan.
18 Nanging nèk kowé dituntun karo Roh
Sutyi, kowé ora usah nganggokké wèt-
wèté agama.
19-21 Pantyèn ya wis ketara banget
klakuan sing metu sangka kekareping
daging, yakuwi: Laku bédang, angen-
angen lan klakuan sing kotor, ora urus,
nyembah brahala, santèt-santètan,
memungsuh, seneng padu, mèri,
ngumbar nesuné, apiké dienggo déwé
ora perduli liyané, seneng èngkèl-
èngkèlan lan rétyok, sengit-sengitan,
mematèni, mabuk lan ramé ora nggenah
lan liya-liyané menèh. Bab kuwi mau
kabèh aku wis tau ngomong marang
kowé dèk mbiyèn, nanging saiki tak
élingké menèh: wong sing klakuané
kaya ngono kuwi ora bakal ditampa ing
Kratoné Gusti Allah.
22-23 Nanging nèk Roh Sutyi sing
ngwasani uripé awaké déwé, awaké
déwé bakal bisa trésna, bungah, tentrem,
sabar, gemati, nindakké betyik, temen,
andap-asor lan bisa ngendek hawa
sing ora apik. Ora ènèng wèt siji-sijia
sing menging barang kaya ngono kuwi.
24 Lan sapa sing nurut Kristus wis matèni
kekareping daging lan pepénginan
sing ora apik, kuwi kabèh wis katut
kapentèng. 25 Jalaran Roh Sutyi wis
nganyarké uripé awaké déwé, hayuk
awaké déwé pada urip manut penuntuné
Roh Sutyi sak kabèhé. 26 Awaké déwé aja
pada sombong, aja pada njalari liyané
lan aja pada mèri marang liyané.

Nulung sakpada-pada

6 1 Para sedulur, nèk ènèng wong
konangan nglakoni ala, kowé
sing katuntun Roh Sutyi kudu nuntun
sedulur kuwi balik menèh nurut
dalan sing bener. Nanging enggonmu
ngélingké sedulur kuwi kudu karo ati

sing sabar. Lan kowé déwé ya kudu
sing ati-ati karo awakmu déwé, jalaran
kowé déwé uga bisa kenèng pantyoba.
2 Kangèlané tunggal sedulur kudu
disangga bebarengan. Mengkono kuwi
kowé nglakoni kekarepané Kristus.
3 Nèk ènèng sedulur sing nganggep apik
déwé, nanging wujuté ora, sedulur kuwi
namung ngapusi dèkné déwé. 4 Mulané,
kabèh kudu nimbang klakuané déwé-
déwé. Nèk rumangsa bener, sedulur
kuwi bisa lega bab uripé, nanging aja
madak-madakké karo klakuané liyané.
5 Jalaran, kabèh wong kudu nggarap
kangèlané lan karingkihané déwé-déwé.
6 Wong sing nampa piwulang sangka
pituturé Gusti Allah kudu mbales
kabetyikan marang sing mulangi.
7 Aja pada sembrana karo uripmu
déwé! Gusti Allah ora kenèng digawé
geguyon. Apa sing mbok sebar, kuwi
sing bakal mbok unduh. 8 Nèk sing
disebar namung kekarepané daging,
sing diunduh karusakan. Nanging nèk
sing disebar kekarepané Roh Sutyi, sing
diunduh urip langgeng. 9 Mulané, hayuk
aja pada kesel nindakké sing betyik. Nèk
awaké déwé ora kendo, mbésuk nèk
wis wantyiné, mesti awaké déwé bakal
ngunduh wohé. 10 Mulané, pumpung
ijik ènèng kelunggarané, hayuk awaké
déwé pada nggawé betyik marang wong
kabèh, luwih-luwih marang sedulur-
sedulur tunggal pretyaya.

Tujuané wong-wong sing mulang kongkon sunat

11 Para sedulur, sakdurungé aku nutup
layang iki aku arep mbalèni menèh bab
nglakoni sunat. Iki sakwijiné prekara
sing penting banget, mulané ya tak
tulis déwé karo tulisan sing gedé-gedé.
12 Wong-wong sing pada meksa kowé
kongkon nglakoni sunat kuwi sakjané
sing digolèki namung apa? Wong-
wong kuwi namung kepéngin dielem
lan diajèni karo wong Ju. Gusti Yésus
Kristus mati nang kayu pentèngan
nglabuhi manungsa, supaya manungsa
ketampa Gusti Allah. Lan kowé ngerti
nèk wong sing pretyaya kuwi bakal
disiya-siya lan kangèlan. Mulané,
wong-wong kuwi pada wedi disiya-
siya lan pada wedi kangèlan. Kuwi
jalarané wong-wong pada meksa kowé
kongkon pada nglakoni sunat waé.
13 Senajan wong-wong kuwi nglakoni
sunat, nanging sakjané ya ora nglakoni
wèt-wèté agama sak kabèhé. Wong-
wong meksa kowé, supaya kowé kenèng
dienggo pamèran karo wong-wong kuwi
nèk kowé uga pada nglakoni sunat.
14 Nanging kanggo aku barang kaya
ngono kuwi ora pisan-pisan bakal tak
enggo pamèran. Sing tak enggo pamèran
ya namung Yésus Kristus, Gustiné awaké
déwé, sing mati nang kayu pentèngan
nglabuhi aku. Saiki donya wis ora
penting kanggo aku lan aku ya wis ora
penting kanggo donya.
15 Kanggo Gusti Allah blas ora penting
nglakoni sunat apa ora. Sing perlu déwé
yakuwi: apa awaké déwé nduwèni urip
anyar?

Penutup lan pamuji slamet

16 Sing tak suwun, muga-muga
kabèh sing pada manut marang pitutur
kuwi lan kabèh sing wis wèké Gusti
Allah bisaa nampa katentreman lan
kabetyikan.
17 Para sedulur, wiwit saiki mbok aja
pada ngrusui aku menèh karo prekara
kuwi. Tatu-tatu nang awakku iki
tandané nèk aku iki namung peladèné
Gusti Yésus déwé.
18 Tyukup semono layang iki! Muga-
muga Gusti Yésus Kristus ngétokké
kabetyikané marang kowé kabèh.

Paulus

Layangé rasul Paulus marang pasamuan nang kuta Efése

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1 Para sedulur, iki layang sangka
nggonku, Paulus, marang kowé
kabèh nang kuta Efése, sing pada nurut
Gusti Allah lan pada temen pretyaya
marang Kristus Yésus. Aku dadi rasulé
Kristus Yésus iki jalaran Gusti Allah
déwé sing milih aku.
2 Muga-muga Gusti Allah, Bapaké
awaké déwé lan Yésus Kristus, Gustiné
awaké déwé, ngétokké kabetyikané lan
katentremané marang kowé.

Berkahé Gusti Allah

3 Para sedulur, hayuk pada ngluhurké
Gusti Allah, Bapaké Gusti Yésus Kristus,
awit Dèkné mberkahi awaké déwé karo
sak ènèngé berkah kasukman sangka
swarga. Gusti Allah mberkahi awaké
déwé jalaran awaké déwé wis dadi siji
karo Kristus. 4 Sakdurungé jagat digawé
Gusti Allah wis milih awaké déwé,
supaya awaké déwé dadi wèké Kristus.
Dadiné mbésuk nèk awaké déwé ngadek
nang ngarepé Gusti Allah awaké déwé
wis resik ora ènèng salahé.
5 Jalaran Gusti Allah trésna marang
awaké déwé, mulané Dèkné ngongkon
Gusti Yésus Kristus nglakoni pati kanggo
nglabuhi awaké déwé, supaya awaké
déwé bisa dadi anaké Gusti Allah déwé.
Kuwi pantyèn wis dadi kekarepané
Gusti Allah lan Dèkné wis lega bisa
keturutan ngono. 6 Mulané awaké déwé
kudu ngluhurké Gusti Allah, jalaran
Dèkné wis ngétokké kabetyikané sing
nggumunké marang awaké déwé lan
awaké déwé digematèni tenan, awit
awaké déwé wis dadi siji karo Anaké
sing ditrésnani. 7 Awaké déwé wis utyul
sangka pangwasané dosa, jalaran awaké
déwé wis dadi siji karo Kristus. Dèkné
ngetokké getihé lan mati kanggo mbayar
salahé awaké déwé, supaya awaké déwé
bisa nampa pangapura sangka Gusti
Allah.
8-9 Pantyèn gedé tenan kawelasané
Gusti Allah, dikétokké marang awaké
déwé nganti lubèr-lubèr. Nggumunké
tenan pangertiné lan kaweruhé enggoné
Gusti Allah nduduhké lan ndunungké
kekarepané marang awaké déwé.
Rantyaman putusané Gusti Allah iki mau-
mauné durung dietokké, nanging saiki
Dèkné wis lega nduduhké marang awaké
déwé apa sing dadi kekarepané. Mulané
Gusti Allah ngongkon Gusti Yésus Kristus
medun nang jagat nglakoni pati nglabuhi
awaké déwé. 10 Kuwi pantyèn wis dadi
putusané Gusti Allah kanggo nylametké
awaké déwé lan wis klakon kabèh manut
kekarepané Dèkné lan mbésuk, nèk wis
wantyiné, sembarang sing nang swarga
lan sing nang bumi bakal didadèkké siji.
Kristus sing dadi sesirahé.
11 Jalaran awaké déwé, sing wong Ju,
wis dadi siji karo Kristus, awaké déwé
uga wis nduwèni sembarang sing wis
wèké Kristus. Kuwi pantyèn wis dadi
kekarepané Gusti Allah kawit mbiyèn-
mbiyèné lan sembarang ya klakon manut
kekarepané Dèkné. 12 Mulané awaké
déwé iki, sing wis suwi ngarep-arep
tekané Kristus, hayuk awaké déwé pada
ngluhurké gedéné kwasané Gusti Allah.
13 Para sedulur, kowé sing dudu
wong Ju, semono uga! Jalaran kowé

wis dadi siji karo Kristus, kowé uga
nduwèni panduman iki. Dongé kowé
krungu kabar sing bener, yakuwi kabar
kabungahané Kristus sing nekakké
keslametan, wujuté kowé terus pada
pretyaya marang Kristus. Gusti Allah
terus ngekèki tyap marang kowé kanggo
tanda nèk kowé wis wèké Dèkné. Tyapé
kuwi ya Roh Sutyi, sing wis dijanji karo
Gusti Allah lan saiki wis mbok tampa.
14 Awaké déwé saiki wis nampa Roh
Sutyi sing manggon ing awaké déwé,
mulané awaké déwé kudu ngerti tenan,
nèk Gusti Allah uga mbésuk bakal
ngekèki sembarang sing wis dijanji
marang anak-anaké. Roh Sutyi uga
tandané, nèk kabèh wong sing wis dadi
anaké Gusti Allah bakal merdéka tenan,
ora dadi slafé apa-apa. Mulané, Gusti
Allah kudu digunggung, jalaran gedé
banget kwasané.

Pandongané rasul Paulus

15-16 Mulané para sedulur, sakploké
aku krungu bab pretyayamu marang
Gusti Yésus lan bab katrésnanmu
marang anak-anaké Gusti Allah, aku ya
ora lèrèn maturkesuwun marang Gusti
Allah. Saben aku ndonga aku ya mesti
ndongakké kowé kabèh. 17 Aku nyuwun
marang Gusti Allah, Bapaké awaké
déwé sing nggumunké kwasané, sing
mréntah Yésus Kristus, Gustiné awaké
déwé, supaya ngekèki Roh Sutyi marang
kowé. Awit Roh Sutyi sing bisa ngekèki
kaweruh marang kowé, supaya kowé
bisa dunung kekarepané Gusti Allah lan
bisa kenal marang Dèkné. 18-19 Muga-
muga Roh Sutyi madangi pikiranmu,
supaya kowé bisa dunung apa sing
wis dityawiské karo Gusti Allah, sing
manggil kowé. Dadiné kowé uga bisa
dunung sepira gedéné berkah-berkah
sing wis dijanji karo Gusti Allah marang
kowé lan sepira gedéné pangwasané
Gusti Allah sing ana ing awaké déwé
sing pretyaya iki. Pangwasa iki pantyèn
gedé banget. 20 Ya pangwasa iki sing
nangèké Kristus sangka pati lan sing
njagongké Dèkné nang panggonan sing
gedé déwé pangwasané. 21 Nang kono
Kristus ing sak nduwuré sak ènèngé
pangwasa sing nang langit lan sak
ènèngé penggedé apa waé. Pangwasané
Kristus pantyèn ngungkuli sak ènèngé
pangwasa sing ana ing jaman saiki lan
sing ana ing jaman sing bakal teka.
22 Sembarang didèkèk ing sak ngisoré
Kristus karo Gusti Allah lan Kristus
sing didadèkké sesirahé pasamuan.
23 Pasamuan kuwi badané Kristus,
dadiné karo pasamuané Kristus saiki
wis pepak. Lan ya Kristus déwé sing
marakké sembarang nang jagat kéné
bisa pepak.

Lair menèh ing urip anyar

2 1 Para sedulur, sak tyara kasukman
kowé mbiyèn ya wis pada mati,
jalaran kowé ora manut marang Gusti
Allah, nanging kowé pada nglakoni
ala. 2 Dèk mbiyèn kowé pada nurut
lakuné donya sing ala. Kowé pada
manut marang pangwasané roh-roh
sing nang langit; ya roh-roh iki sing
ngwasani uripé wong-wong sing nampik
Gusti Allah. 3 Awaké déwé iki kabèh
dèk mbiyèn uripé ya kaya wong-wong
kuwi. Awaké déwé uripé namung nuruti
kesenengané ati lan nglakoni apa waé
manut kekarepané daging lan pikirané
awaké déwé. Awaké déwé mbiyèn uripé
ya kaya wong-wong liyané lan namung
nambahi nesuné Gusti Allah marang
awaké déwé.

4 Nanging gedé tenan kawelasané
Gusti Allah marang awaké déwé, jalaran
Dèkné trésna tenan marang awaké déwé.
5 Mulané, senajan sak tyara kasukman
awaké déwé wis mati jalaran salahé
awaké déwé, bareng karo Kristus awaké
déwé wis ditangèkké menèh sangka pati
karo Gusti Allah. Pantyèn, awaké déwé
iki nampa keslametan, jalaran Gusti
Allah melasi awaké déwé. 6 Jalaran
awaké déwé wis dadi siji karo Kristus,
awaké déwé ya wis katut ditangèkké
sangka pati bareng karo Kristus, supaya
bareng karo Kristus awaké déwé
ngwasani swarga. 7 Ya mengkono kuwi

enggoné Gusti Allah ngétokké kanggo
slawasé, nèk kawelasané lan katrésnané
marang awaké déwé, sing diwujutké ing
Kristus, ngungkuli sembarang.
8 Para sedulur, mulané kowé kudu
ngerti iki: kowé bisa nampa keslametan
kuwi namung jalaran Gusti Allah
ngétokké kawelasané marang kowé,
sak barengé kowé pretyaya marang
Kristus. Tegesé, kuwi pawèhé Gusti
Allah lan blas dudu upahé enggonmu
nggawé betyik. 9 Dadiné ya ora ènèng
wong sing bisa sombong lan ngelem
dèkné déwé. 10 Ora ènèng wong sing bisa
ngelem kabetyikané déwé, jalaran Gusti
Allah sing ndadèkké awaké déwé kaya
ngéné. Sak barengé awaké déwé dadi
siji karo Kristus, Gusti Allah nganyarké
uripé awaké déwé, supaya awaké
déwé bisa nglakoni sing betyik, awit
kuwi wis dikarepké Gusti Allah kawit
mbiyèn-mbiyèné.

Wong Ju lan wong dudu Ju dadi siji ing Kristus

11 Para sedulur, pada élinga! Mauné
kowé ora pada pretyaya marang Gusti
Allah, mulané wong Ju, sing pada
sunat, kabèh ngarani kowé kuwi "wong
ora sunat". 12 Lah mbiyèn-mbiyèné
kowé kepriyé? Mbiyèné kowé pada
pisah sangka Kristus, kowé wong liya
bangsa, dudu bangsa Israèl sing dipilih
lan dikèki prejanjian karo Gusti Allah.
Dadiné enggonmu urip ing donya kéné
mauné kowé ora nduwé apa-apa, ora
nduwé pengarep-arep lan ora nduwé
Gusti Allah. 13 Nanging, senajana kowé
mauné adoh banget karo Gusti Allah,
saiki kowé wis dityedekké karo Dèkné.
Kuwi jalaran kowé wis dadi siji karo
Kristus lan getihé Kristus wis tumètès
kanggo mbayar salahmu. 14 Aku mau
ngomong nèk kowé saiki wis dityedekké
karo Gusti Allah, jalaran Kristus déwé
wis ngrukunké awaké déwé marang
sakpada-pada. Dèkné sing nggatukké
wong Ju karo sing dudu Ju dadi siji,
kaya wong tunggal sak brayat waé,
senajana mauné mungsuhé. Kristus wis
mbubrah témboké sing misah wong
Ju sangka wong sing dudu Ju, tegesé,
Kristus wis mbuwang rasa sengit
sing marakké memungsuh. 15 Dèkné
nglakoni pati, tujuané matèni wèté lan
pernatané agama Ju sing misah bangsa
Ju sangka liya bangsa. Saiki bangsa loro
iki wis dirukunké lan didadèkké wong
anyar, kabèh ngumpul dadi siji karo
Kristus. 16 Nanging Kristus enggoné mati
nang pentèngan tujuané ora namung
ngrukunké bangsa loro kuwi marang
sakpada-pada, ora. Kristus enggoné mati
tujuané uga kanggo ngrukunké bangsa
loro kuwi marang Gusti Allah. Dadiné
saiki wis ora ènèng tyara memungsuhan.
17 Kristus tekané nggawa kabar bab
rerukunan marang kowé sing mauné
adoh karo Gusti Allah lan uga marang
bangsa Ju, sing tyedek karo Gusti Allah.
18 Jalaran Kristus wis nglabuhi awaké
déwé, awaké déwé sing wong Ju lan uga
sing dudu Ju wis katuntun kabèh karo
Roh Sutyi, mulané awaké déwé bisa
mara nang ngarepé Gusti Allah, Bapaké
awaké déwé.
19 Dadiné kowé saiki wis ora wong
njaba menèh, ora! Saiki kowé wis dadi
brayaté Gusti Allah. 20 Kowé kabèh
saiki wis kaya omah kaé, didekné
nang pondasi sing wis dipasang karo
para rasul lan para nabi. 21 Lah Kristus
déwé sing dadi watu sing nyangga
omahé, tegesé, Dèkné sing nggandèngké
awaké déwé kabèh dadi siji, supaya
awaké déwé bisa dadi panggonan sing
sutyi. 22 Jalaran kowé wis dadi siji karo
Kristus, kowé sing dudu wong Ju bisa
bebarengan dadi siji karo wong Ju lan
bebarengan kowé dadi panggonané
Gusti Allah lantaran Roh Sutyi.

Penggawéané rasul Paulus nang tengahé wong sing dudu Ju

3 1 Para sedulur, mulané aku, Paulus,
saiki nang setrapan iki jalaran
aku nglabuhi kowé sing dudu wong Ju,
supaya kowé bisa dadi siji karo wong
Ju. Mengkono kuwi enggonku ngladèni
Kristus Yésus. 2 Kowé mesti ya wis

pada krungu nèk Gusti Allah ngétokké
kabetyikané marang aku, mulané Dèkné
ngekèki penggawéan iki marang aku
kanggo nglabuhi kowé. 3 Gusti Allah
pantyèn wis karep nduduhké wewadiné
marang aku. Aku wis nulis bab iki kuwi
mau, senajana namung tyekak waé.
4 Nanging nèk mbok watya sing apik
kowé mesti bisa ngerti apa dunungku
bab rantyamané Kristus iki. 5 Kawit
jaman mbiyèn Gusti Allah durung tau
nggelarké wewadiné iki, nanging saiki,
lantaran Roh Sutyi, Gusti Allah wis
ndunung-ndunungké bab iki marang
rasul-rasul lan nabi-nabi. 6 Wewadiné
Gusti Allah iku ya iki: lantaran pretyaya
marang kabar kabungahané Gusti
Yésus Kristus wong sing dudu Ju uga
pada mèlu éntuk panduman sangka
berkahé Gusti Allah sing kanggo wong
Ju. Wong-wong kuwi digandèngké dadi
siji, yakuwi badané Kristus lan uga pada
mèlu nduwèni prejanjiané Gusti Allah.
7 Aku saiki dadi peladèné Gusti Allah
kanggo nggelarké kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus iki jalaran Gusti
Allah karep ngétokké kabetyikané
marang aku lan milih aku. Dèkné
sing ngekèki kekuwatan marang aku,
supaya aku bisa ngerjani penggawéan
iki. 8 Aku iki sakjané wong sing
tyilik déwé ing sak tengahé brayaté
Gusti Allah, nanging Gusti Allah
meksa gelem ngekèki penggawéan
sing gedé iki marang aku. Aku kudu
ngabari wong-wong sing dudu Ju bab
kasugihané Kristus sing nggumunké
lan sing ora kenèng didunungké. 9 Aku
kudu ndunungké marang kabèh wong
kepriyé enggoné Gusti Allah nglakokké
kekarepané. Gusti Allah sing nggawé
langit lan bumi nyimpen wewadi
iki pirang-pirang atus taun suwéné.
10 Lah saiki pantyèn wis karepé Gusti
Allah nggelar wewadi iki marang
kabèh wong. Gusti Allah nganggokké
pasamuané kanggo ngétokké sak
wernané kaweruhé marang pangwasa-
pangwasa lan penggedé-penggedé sing
nang langit. 11 Kuwi mau kabèh klakon
lantaran Kristus Yésus, Gustiné awaké
déwé, miturut kekarepané Gusti Allah,
kekarepané sing langgeng.
12 Para sedulur, kanggo awaké déwé
saiki wis ora ènèng alang-alangé blas,
awaké déwé bisa mara karo kendel nang
nggoné Gusti Allah. Kuwi jalaran awaké
déwé wis dadi siji karo Kristus lan
pretyaya marang Dèkné. 13 Mulané aku
nyuwun marang kowé, aja pada semplak,
senajana aku sangsara nglabuhi kowé.
Kowé malah kudu bungah.

Katrésnané Gusti Yésus Kristus

14-15 Mulané para sedulur, nèk aku
mikirké kuwi mau kabèh, aku terus
ndonga marang Gusti Allah Bapaké awaké
déwé, sing dadi wiwitané kabèh brayat
sing nang swarga lan nang bumi. 16 Aku
ndonga, supaya Dèkné nulungi kowé
sangka kasugihané sing ora ènèng entèké
lan lantaran Roh Sutyi kowé bisa nampa
kekuwatan sing bisa ngantepké atimu.
17 Dadiné Kristus bisa manggon ing atimu,
jalaran kowé pada pretyaya marang Dèkné.
18 Aku ndonga uga, muga-muga kowé
kabèh bisa ngoyot lan mantep ing sakjeroné
katrésnan, supaya bebarengan karo anaké
Gusti Allah kabèh kowé bisa dunung sepira
ambané lan dawané lan sepira duwuré
lan jeruné katrésnané Kristus marang
awaké déwé. 19 Dadiné kowé bisa nitèni nèk
katrésnané Kristus kuwi gedéné ora ènèng
sing bisa dunung lan entèk-entèké atimu
bakal kebek karo Gusti Allah déwé.
20 Para sedulur, awaké déwé kudu
ngluhurké Gusti Allah, jalaran Dèkné
bisa nindakké ngungkul-ungkuli sing
disuwun lan sing dipikir karo awaké
déwé. Awaké déwé ngerti nèk Gusti
Allah bisa nindakké iki, jalaran kwasané
saiki wis nyambutgawé ing uripé awaké
déwé. 21 Mulané, jalaran awaké déwé
wis dadi siji ing pasamuan lan dadi siji
karo Kristus, hayuk pada ngluhurké
Gusti Allah slawas-lawasé! Amèn.

Séjé penggawéané, siji tujuané

4 1 Para sedulur, aku sing nang
setrapan jalaran ngladèni Gusti,

aku nyuwun tenan marang kowé: mbok
pada nglakoni urip sing pantes lan
sing tyotyok karo kekarepané Gusti
Allah sing wis manggil kowé. 2 Pada
sing andap-asor, sing alus lan sing
sabar marang sakpada-pada nganggo
katrésnan. 3 Sak bisa-bisamu pada
ngudia urip bebarengan sing rukun,
awit kowé kabèh wis didadèkké siji karo
Roh Sutyi. 4 Para sedulur, kowé mesti
wis ngerti nèk kowé kabèh wis dadi
badan siji lan sing manggon ing uripmu
ya Roh Sutyi sing tunggalé. Semono
uga, sakwisé Gusti Allah manggil
kowé, pengarep-arepmu ya tunggalé.
5 Karomenèh para sedulur, Gustimu ya
tunggalé, pengandelmu ya tunggalé lan
baptisanmu ya tunggalé. 6 Lan menèh,
namung ènèng Gusti Allah siji, Bapaké
lan Gustiné kowé kabèh. Dèkné sing
nganggokké kowé kabèh kanggo nuruti
kekarepané lan Dèkné sing manggon ing
uripmu kabèh.

7 Para sedulur, awaké déwé iki wis
pada nampa kapinteran déwé-déwé.
Kuwi pawèhé Kristus, sing ngekèki
marang awaké déwé nganggo takerané
Dèkné déwé. 8 Gusti Allah wis tau
ngomongké bab iki lan ketulis ngéné
nang Kitab Sutyi:

“Dèkné munggah swarga,
nyangking kabèh
sing wis dikalahké
lan Dèkné ngekèki pawèh
marang manungsa.”

9 Para sedulur, lah tembung “munggah”
kuwi apa ta tegesé? Kuwi tegesé:
sakdurungé Kristus munggah nang
swarga, Dèkné medun ndisik nang
panggonan sak ngisoré bumi. 10 Dadiné,
Dèkné sing medun lan Dèkné uga
sing munggah duwuré ngliwati langit,
supaya bisa ngwasani sembarang.
11 Ya Dèkné sing ngekèki penggawéan
marang wong-wong: ènèng sing dadi
rasul, saloké dadi nabi, liyané menèh
dadi tukang nggelar kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus lan saloké menèh
dadi penuntun lan uga ènèng sing dadi
guru. 12 Kristus ngekèki wong-wong iki
marang pasamuané kanggo mbangun
kabèh sing pada pretyaya, supaya bisa
nglakoni kekarepané Gusti. Dadiné
pasamuané Kristus suwi-suwi bisa
tambah rosa. 13 Nèk bisa ngono, suwi-
suwi awaké déwé kabèh bisa dadi siji
ing pengandel lan ing pangerti bab
Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah, tegesé,
awaké déwé bisa dadi wong sing diwasa
ing kasukman lan awaké déwé bisa
pretyaya lan manut marang Gusti Allah
kaya Kristus. 14 Dadiné awaké déwé ya
wis ora kaya botyah tyilik menèh, kaya
ombak rana-réné katut anginé piwulang
sing molah-malih. Kuwi piwulangé wong
sing ngapusi kowé lan tujuané namung
arep nyasarké kowé nganggo werna-
werna akal.

15 Mulané para sedulur, awaké déwé
ora kenèng ngomongké bab pitutur sing
liyané, kejaba namung pitutur sing bener
lan awaké déwé kudu nrésnani sakpada-
pada terus, supaya suwi-suwi awaké déwé
bisa kaya sing dikarepké Kristus, sesirahé
awaké déwé, ora béda kaya badan kaé
mesti ya manut sirahé. 16 Uga kaya badan
kaé, senajan sikil-tangané nggoné déwé-
déwé, nanging dadi siji lan nyambutgawé
bebarengan, supaya awak sak kujur bisa
mundak gedé lan mundak rosa. Ya ngono
kuwi enggoné Kristus nata pasamuané.
Nèk kabèh sing nurut Gusti pada
menunggal dadi siji lan nyambutgawé
bebarengan nganggo katrésnan, suwi-
suwi mesti terus mundak kuwat enggoné
pada nglakoni kekarepané Gusti Allah.

Urip anyar ing Kristus

17 Mulané para sedulur, ing jenengé
Gusti aku nyuwun tenan marang kowé
kabèh: uripmu mbok aja pada kaya
uripé wong sing ora pretyaya, sing
namung mikir barang sing ora pantes.
18 Angen-angené wong-wong kuwi wis
kepetengen lan ora bisa ngrasakké urip
anyar sing sangka Gusti Allah. Ora
pada ngerti bab iki, jalaran pada kaku
atiné. 19 Wis ora pada nduwèni isin blas.
Senengé namung nglakoni barang ala
lan ngumbar klakuan sing ora pantes.

20 Nanging kowé para sedulur, kowé
ngerti nèk urip sing kaya ngono kuwi
ora tyotyok blas karo piwulangé Kristus.
21 Kowé wis krungu bab Kristus lan wis
diwulangi tyarané wong nurut Gusti,
jalaran Gusti Yésus déwé wis nduduhké
marang awaké déwé. 22 Mulané para
sedulur, klakuan sing kaya mbiyèn kudu
mbok tinggal, awit kesenengan sing ala
kuwi sing nyasarké lan ngrusak kowé.
23 Pikiranmu kudu malih sak kabèhé.
24 Saiki kowé kudu nglakoni urip sing
anyar, kaya sing dikarepké karo Gusti
Allah, yakuwi, urip sing bener lan sing
sutyi.
25 Mulané, aja pada goroh menèh
marang sakpada-pada, nanging nèk
ngomong sing sak beneré, awit awaké
déwé iki kabèh wis dadi badan siji,
yakuwi pasamuané Kristus. 26 Nèk kowé
nesu karo sapa-sapa, aja sampèk terus
nglakoni sing ala. Nesumu aja diendem
ing ati nganti sedina suwéné, nanging
ndang dibuwang. 27 Aja sampèk kowé
ngekèki dalan marang Sétan. 28 Wong
sing mauné tukang nyolong, saiki aja
nyolong menèh, malah pada nyambuta
gawé nggolèk pangané déwé lan kanggo
nulungi sing ora nduwé. 29 Aja pada
nganggokké tembung sing ora apik,
sing nyotyok atiné wong liya. Apiké
malah ngetokké tembung sing bisa
nglipur. Dadiné sing mbok omong bisa
nekakké betyik kanggo wong-wong
sing ngrungokké. 30 Para sedulur, aja
pada nggawé sediné Roh Sutyi, awit
Roh Sutyi iki tandané nèk kowé wis
wèké Gusti Allah, Roh Sutyi sing
bakal ngréwangi kowé terus nganti
mbésuk, nèk kowé bakal diluwari sak
kabèhé sangka pangwasané ala. 31 Pada
dibuwang kabèh rasa jèngkèl lan nesu
lan aja pada nggentak-nggentak lan aja
pada ngomong ala bab liyané. Uga rasa
sengit, aja diendem, nanging dibuwang.
32 Apiké nèk kowé kabèh pada betyik lan
gemati marang sakpada-pada. Sing salah
pada dingapura, awit Gusti Allah ya wis
ngapura marang kowé kabèh lantaran
Kristus.

Urip ing pepadangé Kristus

5 1 Para sedulur, kowé kuwi kabèh
wis pada dadi anaké Gusti Allah
sing trésna banget marang kowé,
mulané kowé ya kudu niru Dèkné.
2 Kaya enggoné Kristus nrésnani awaké
déwé, kowé kabèh uga kudu ngétokké
katrésnanmu marang sakpada-pada.
Kristus mati masrahké uripé marang
Gusti Allah kanggo ngluwari awaké
déwé sangka pangwasané ala lan Gusti
Allah ya lega banget karo kurbané
Kristus iki.
3 Kowé saiki wis dadi brayaté Gusti
Allah, mulané aja sampèk diomong wong
nèk nang tengahmu ènèng sedulur sing
laku bédang apa sèks sing ora pantes
apa laku murka. 4 Aja pisan-pisan kowé
ngetokké tembung saru, tembung sing
sembrana apa tembung plèsètan. Kuwi
wis ora pantes kanggo kowé. Tenimbang
ngono luwung ngetokké tembung
maturkesuwun waé marang Gusti.
5 Para sedulur, kowé kudu ngerti nèk
wong sing laku bédang, sing laku sèks
sing ora pantes lan wong sing murka
kuwi kabèh ora pisan-pisan bakal éntuk
panduman ing Kratoné Kristus lan Gusti
Allah. Aku kepéngin ngomongi kowé
nèk laku murka kuwi tunggalé waé karo
nyembah brahala.
6 Mulané kowé kudu sing ati-ati tenan,
aja sampèk kowé diapusi wong karo
omongan sing énak, jaréné senajana
nglakoni sembarang sing ora pantes
kuwi ya ora apa-apa. Ngertia para
sedulur, Gusti Allah bakal nyetrap kabèh
wong sing ora gelem manut marang
Dèkné. 7 Aja pada mèlu-mèlu wong sing
kaya ngono kuwi. 8 Kowé mauné pada
mlaku ing pepeteng, jalaran kowé adoh
karo Gusti Allah, nanging saiki kowé
wis nduwèni pepadang, jalaran kowé
wis dadi siji karo Gusti. Mulané, kowé
kudu urip ing pepadang, dadiné kétok
nèk kowé ngerti kekarepané Gusti
Allah. 9 Awit nèk awaké déwé urip ing
pepadang, awaké déwé mesti bakal
nglakoni sing betyik, sing bener lan sing

tenan. 10 Pada dipikir sing apik apa sing
disenengi tenan karo Gusti Allah. 11 Aja
pada mèlu-mèlu karo wong-wong sing
urip ing pepeteng, sing dilakoni namung
barang sing ora ènèng ajiné. Malah
apiké, wong-wong kuwi didunungké
waé nèk sing dilakoni kuwi ora
bener. 12 Pantyèn tenan, sing dilakoni
wong-wong kuwi karo ndelik-ndelik
jan ngisin-isinké tenan nèk diomong.
13 Nanging nèk sembarang kuwi kabèh
dikétokké, wong-wong bisa weruh
déwé apa wujuté. 14 Mengkono uga, nèk
wong-wong nyawang uripmu sing nurut
Gusti, wong-wong bakal rumangsa déwé
nèk pikirané lan klakuané kuwi klèru
kabèh. Lah nèk wong-wong kuwi terus
pada urip sing sak beneré, dadiné bisa
dadi wong sing ing pepadang uga. Sing
tak omong kuwi mau wis tau diomong
karo nabi Yésaya dèk mbiyèn. Dèkné
ngomong ngéné:

> “Wong sing pada turu,
> pada melèka,
> pada tangia
> sangka tengahé wong mati,
> awit Kristus bakal madangi kowé.”

15 Mulané, para sedulur, uripmu kudu
sing ati-ati tenan. Aja kaya wong bodo,
nanging kowé kudu kaya wong sing
dunung. 16 Kelunggaran apa waé kudu
mbok kanggokké kanggo nggawé betyik,
awit ing jaman iki okèh wong sing
nglakoni ala. 17 Mulané, pada mikir sing
apik tenan, supaya kowé bisa dunung
kekarepané Gusti Allah ing uripmu. Aja
urip ngawur waé.

18 Lan aja pada seneng ngombé, kuwi
namung ngrusak uripmu. Tenimbang
ngono luwung pada kebek ing Roh Sutyi
waé. 19 Dadiné nèk ngumpul bebarengan
kowé bisa memuji Gusti Allah nganggo
singi-singi sangka Kitab lan singi-singi
sing ngluhurké Gusti lan uga nganggo
singi-singi sing metu sangka Roh Sutyi.
Pada singi-singi bebarengan lan pada
memujia Gusti sak atimu. 20 Aja pada
lèrèn enggonmu maturkesuwun marang
Gusti Allah Bapaké awaké déwé, sing
ngekèki sembarang, awit awaké déwé
wis dadi siji karo Yésus Kristus, Gustiné
awaké déwé.

Wong lanang lan wong wédok ing sakjeroné bebojoan

21 Mulané, para sedulur, pada
ngajènana marang sakpada-pada, awit
kuwi ngajèni marang Kristus.

22 Sedulur-sedulurku wédok, kowé
kudu manut marang bojomu, kaya
enggonmu manut marang Gusti. 23 Awit
wong lanang kuwi dadi sesirahé
wong wédok, kaya enggoné Kristus
dadi sesirahé pasamuané. Kristus
sing ngluwari wong-wong sangka
pangwasané ala terus didadèkké siji
ing pasamuané, sing dianggep badané
Dèkné. 24 Mulané, kaya enggoné
pasamuané Kristus kudu manut marang
Kristus, semono uga wong wédok kudu
manut marang bojoné ing prekara apa
waé.

25 Sedulur-sedulurku lanang, kowé
kudu nrésnani bojomu, kaya enggoné
Kristus nrésnani pasamuané, sampèk
dilabuhi mati. 26 Mengkono kuwi
Kristus mbuwang salahé pasamuané,
diresiki nganggo baptisan ing banyu
lan nganggo pituturé Gusti. 27 Karepé
Kristus, supaya Dèkné bisa nyanding
pasamuan sing semlorot, ora ènèng
regeté lan ora ènèng pinggeté apa
kepriyé waé, nanging sutyi lan resik
sak kabèhé. 28 Mulané wong lanang
kudu nrésnani bojoné, awit bojoné
kuwi kenèng dipadakké karo badané
déwé. 29 Dadiné wong lanang sing
nrésnani bojoné kuwi sakjané nrésnani
badané déwé. Apa ènèng wong sing
sengit marang badané déwé, mesti
ora ta, malah dikèki mangan lan
dirumati. 30 Kristus ya ngono marang
pasamuané, awit kuwi badané Dèkné
lan awaké déwé iki kenèng dipadakké
karo pérangan-pérangané. 31 Gusti
Allah déwé wis ngomong ngéné mbiyèn:

> “Mulané wong lanang kudu ninggal
> bapa-biyungé lan manggon karo bojoné,
> lan wong loro kuwi dadi daging siji.”

32 Tembung kuwi nyangga wewadi

sing jeru tegesé kanggo Kristus lan
pasamuané. 33 Nanging tembung iki uga
kanggo kowé, ngomongké nèk saben
wong lanang kudu nrésnani bojoné kaya
enggoné nrésnani badané dèkné déwé
lan saben wong wédok kudu ngajèni
marang sing lanang.

Anak lan wong tuwa

6 1-3 Botyah-botyah, kowé uga wis
dadi siji karo Gusti, mulané kowé
kudu manut marang wong tuwamu.
Kuwi pantyèn bener, awit mbiyèn-
mbiyèné Gusti Allah wis ngomong
ngéné: "Ngajènana marang bapa lan
biyungmu." Kuwi wèté Gusti Allah sing
ndisik déwé sing nggandèng prejanjian
ngéné: "Supaya kowé pada slamet lan
uripmu nang jagat kéné bisa dawa
umuré."
4 Sedulur-sedulurku sing pada nduwé
anak, aja pada nggawé larané atiné
anak-anakmu. Anak-anak kudu mbok
rumati lan mbok wulangi sing apik,
supaya bisa ngerti dalané Gusti.
5 Sedulur-sedulur sing slaf, kowé
pada manuta marang wong sing pada
nduwèni kowé. Pada ngajènana lan
nduwéa wedi marang wong-wong kuwi.
Pada nyambuta gawé karo bungah,
awit sakjané kowé kuwi nyambutgawé
kanggo Kristus. 6 Nanging aja namung
nèk ditunggoni waé kowé nyambutgawé
karo seneng, aja namung nggolèk lem-
leman. Sing mbok labuhi kuwi sakjané
Kristus déwé, mulané nyambuta gawé
sing temen, awit kuwi karepé Gusti
Allah. 7 Mulané sedulur-sedulur sing
slaf, nyambuta gawé karo bungah, awit
kowé ora ngladèni manungsa, nanging
ngladèni Gusti déwé. 8 Dèkné sing bakal
ngupahi kowé, awit Gusti Allah ngupahi
kabèh wong sing nggawé betyik, ora dadi
sebab wong kuwi slaf apa wong merdéka.
9 Sedulur-sedulur sing nduwé slaf,
kowé uga kudu sing apik karo slaf-
slafmu. Aja digentak-gentak. Pada élinga
nèk kowé lan slaf-slafmu kuwi nduwé
Gusti sing tunggalé nang swarga. Dèkné
ora pilih-sih.

Gamané perang kasukman

10 Para sedulur, kanggo penutup,
saiki aku arep ngomong iki: Enggonmu
nglawan Sétan kuwi aja nganggo
kekuwatanmu déwé, nanging nganggo
kekuwatané Gusti sing gedé. 11 Kaya
soldat sing arep budal perang kaé
nganggo gamané kabèh, kowé uga kudu
nganggo gaman-gaman kabèh sing
sangka Gusti Allah, supaya kowé bisa
kuwat mbales akal-akalé Sétan sing
nglawan kowé. 12 Awit kowé kudu ngerti
para sedulur. Awaké déwé iki ora perang
nglawan manungsa, ora, nanging awaké
déwé iki perang nglawan roh-roh ala
sing nang langit, kayadéné penggedé-
penggedé lan pangwasa-pangwasa
sing ngwasani jagat ing jaman sing ala
iki. 13 Mulané para sedulur, kowé kudu
nganggokké gaman-gamané Gusti Allah
kanggo mageri awakmu déwé. Dadiné
kapan-kapan nèk Sétan nglawan, kowé
bisa kuwat mbales lan nèk wis rampung
perang, kowé ijik tetep kuwat.
14 Pada ngadek sing jejek lan tata-
tata ngéné! Kaping pisan: kowé kudu
ngerti lan pretyaya marang piwulangé
Gusti Allah, dadiné sak wantyi-wantyi
kowé wis tata-tata lan bisa mbales
mungsuhmu. Ora béda kaya sabuké
soldat kaé sing nalèni saliné, supaya ora
utyul. Kaping pindoné: namung barang
sing betyik sing kudu mbok lakoni,
awit kuwi mageri atimu, kaya soldat
nèk nganggo tutup dada kaé. 15 Kaping
teluné: sak wantyi-wantyi kowé kudu
wis tata-tata bisa ngomongi liyané bab
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus,
sing ngrukunké manungsa marang Gusti
Allah lan marang sakpada-pada. Mulané
kowé kudu kaya soldat sing arep budal
perang kaé, sepatuné wis dienggo lan
ditalèni. 16 Kaping papat: ing kangèlan
apa waé, pretyayaa nèk Gusti Allah
bakal nulungi kowé. Ora béda kaya
soldat nyekel tèbèngé kaé kanggo nutupi
awaké. Dadiné nèk Sétan ngetyulké
panah-panah sing ènèng geniné marang
kowé, kowé bisa nampik. Tegesé, nèk

Sétan arep nglebokké barang sing ora
apik ing angen-angenmu, kowé bisa
ngendek kuwi. 17 Kaping limané: kowé
kudu nduwèni pengandel sing mantep
nèk Gusti wis nylametké kowé, ora béda
kaya soldat nganggo topi sing atos kaé
kanggo nutupi sirahé. Kaping nenem:
nèk Sétan arep ngenèng kowé nganggo
apusan, aja wedi, njaluka tulung
marang Roh Sutyi, supaya kowé bisa
mbales mungsuhmu nganggo pituturé
Gusti Allah. Ora béda kaya soldat sing
nglawan mungsuhé kaé karo pedang
sing landep. 18 Ya ngono kuwi enggonmu
kudu jaga-jaga lan tata-tata, nanging
aja pada lali iki: pada ndedongaa lan
pada njaluka tulung marang Gusti Allah
sak wantyi-wantyi lan ing prekara apa
waé. Roh Sutyi sing ngréwangi kowé
nèk kowé ndonga. Kowé uga kudu sing
tata-tata, supaya sak wantyi-wantyi bisa
ndongakké sedulur kabèh sing pretyaya
lan aja pada kesel enggonmu ndedonga.
19 Aku uga nyuwun pandongamu.
Aku didongakké, supaya Gusti Allah
ngréwangi aku lan aku bisa kendel
ngomongké bab wewadiné Gusti Allah,
yakuwi, aku kudu ngabari marang
kabèh wong nèk Kristus teka nang jagat
ngrukunké kabèh manungsa marang
Gusti Allah lan marang sakpada-pada.
20 Aku dipréntah Gusti Allah kongkon
ngomongké bab kuwi lan kuwi sing
marakké aku disetrap iki. Mulané aku
ya didongakké tenan, supaya aku ora
wedi ngomong, awit kuwi wis dadi
penggawéanku.

Penutup lan pamuji slamet

21-22 Para sedulur, aku uga kepéngin
ngomongi kowé kabèh nèk sedulur
Tikikus tak kongkon nang nggonmu,
supaya kowé bisa krungu kabaré bab
aku iki. Kowé ngerti nèk sedulur Tikikus
iki kantya sing tak trésnani tenan.
Dèkné ya temen enggoné nyambutgawé
kanggo Gusti. Mulané ya dèkné sing tak
kongkon niliki kowé. Dèkné sing bakal
ngabari kowé bab awaké déwé iki kabèh
sing nang kuta Rum kéné. Dadiné kowé
bisa ayem kabèh.
23 Aku ndonga marang Gusti Allah
Bapaké awaké déwé lan Yésus Kristus,
Gustiné awaké déwé, supaya kowé kabèh
bisa nampa katentreman, katrésnan lan
pengandel.
24 Tyukup seméné waé layang iki.
Muga-muga Gusti Allah ngétokké
kabetyikané marang kowé kabèh, sing
pada mantep trésna marang Yésus
Kristus, Gustiné awaké déwé.

Paulus

Layangé rasul Paulus marang pasamuan nang kuta Filipi

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1 Para sedulur nang kuta Filipi, iki
layang sangka sedulurmu Paulus
lan Timotius, sing ngladèni Kristus
Yésus, marang kowé kabèh sing nurut
Gusti Allah lan sing wis pada dadi siji
karo Kristus Yésus lan uga marang para
penuntun lan peladèné pasamuan.
2 Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Yésus Kristus, Gustiné
awaké déwé, ngétokké kabetyikané lan
katentremané marang kowé kabèh.

Pandonganè rasul Paulus

3 Para sedulur, nèk aku kélingan kowé
aku jan maturkesuwun tenan marang
Gusti Allah. 4-5 Saben aku ndongakké
kowé aku ya ndonga karo bungah,
jalaran kélingan enggonmu ngréwangi
aku, dongé aku nggelarké kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus, kawit
aku teka nang Filipi kono nganti tekan
sepréné. 6 Aku uga bungah, jalaran
Gusti Allah wis miwiti penggawéan
betyik ing kowé. Lan aku yakin nèk
Dèkné bakal neruské penggawéan iki
tekan rampungé, mbésuk ing dina
tekané Kristus Yésus. 7 Kowé pantyèn
slawasé ana ing atiku lan aku tansah
mikirké kowé. Lah kepriyé menèh! Kowé
ngréwangi aku ngerjani penggawéan
sing wis dipasrahké marang aku karo
Gusti Allah. Kowé ngréwangi aku
suwéné aku nang setrapan kéné lan
uga dongé aku dipanggil nang kruton,
kanggo mbélani lan nggelarké nèk kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus kuwi
bener. 8 Para sedulur, aku jan kangen
tenan marang kowé lan Gusti Allah
ngerti nèk aku ora goroh. Aku trésna
marang kowé kaya enggoné Gusti Yésus
Kristus nrésnani kowé.
9 Para sedulur, aku pantyèn
ndonga marang Gusti Allah, supaya
katrésnanmu marang sakpada-pada bisa
mundak terus. Nèk kowé pada nglakoni
kuwi, pangertimu bab Gusti Allah
suwi-suwi bisa tambah jeru lan kowé
bisa nitèni barang sing bener lan sing
ora. 10 Dadiné ing sembarang prekara
kowé bisa milih sing apik déwé, supaya
mbésuk ing dina tekané Kristus, nèk
Dèkné bakal ngrutu kabèh manungsa,
kowé bakal ketemu resik lan pantes,
kaya sing dikarepké Gusti Allah. Urip
sing kaya ngono kuwi namung Gusti
Yésus Kristus déwé sing bisa ngekèki.
11 Nèk kowé pada nglakoni kuwi, wong-
wong bisa weruh kwasané Gusti Allah
lan wong-wong bakal ngelem Dèkné.

Urip kanggo Kristus

12 Para sedulur, ngertia nèk kangèlan
sing wis tak alami kuwi malah marakké
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus
bisa kasebar. 13 Para soldat sing njaga
omahé gramangé lan wong kabèh sing
nang kéné saiki pada ngerti nèk aku iki
disetrap nglabuhi Kristus. 14 Lan menèh,
jalaran aku iki disetrap, okèh sedulur
sing mundak kuwat pengandelé marang
Gusti lan pada kendel nggelarké kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus, tanpa
wedi.
15 Pantyèn bener, uga ènèng sedulur-
sedulur sing mulangké bab Kristus,
jalaran nduwé rasa mèri enggoné Gusti

Allah nganggokké aku, pada rebutan
kepéngin dadi pengarep. [16]Nanging
ènèng liyané uga sing pada mulangké
Kristus karo ati resik. Sedulur-sedulur
kuwi pada trésna marang aku lan
pada dunung nèk Gusti Allah déwé
sing ngongkon aku mbélani kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus.
[17]Wong-wong sing mulangké karo tujuan
sing ora apik kuwi sing digolèki namung
kekarepané déwé. Gagasané nèk ngono
kuwi terus nambahi kangèlanku suwéné
aku nang setrapan kéné.

[18]Nanging ora dadi apa! Kanggo
aku ya wis apik waé. Tujuané embuh
ala, embuh betyik, kuwi ora dadi
sebab. Sing penting, kepriyé waé kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus bisa
kasebar. Kuwi sing marakké aku bungah.
[19]Aku ya bakal bungah terus, awit
aku pretyaya nèk aku bakal dietokké,
jalaran kowé pada ndongakké aku
lan jalaran Rohé Gusti Yésus Kristus
nulungi aku. [20]Sing tak suwun tenan,
aja sampèk aku kepriyé waé nglakoni
barang sing ngisin-isinké. Malah sak
wantyi-wantyi, nanging luwih-luwih
saiki, bisaa aku ngomong karo kendel,
tanpa wedi sapa-sapa. Dadiné aku bisa
ngluhurké Kristus ing tindak-tandukku,
senajana lantaran uripku, senajana kudu
tak labuhi mati. [21]Awit, kanggo aku urip
kuwi apa ta? Nèk aku urip ya namung
kanggo Kristus. Nèk aku mati, kuwi
malah tak anggep luwih apik. [22]Nanging
nèk aku urip, aku bisa nyambutgawé
luwih okèh kanggo Gusti. Dadiné aku iki
bingung milih sing endi. [23]Aku ora bisa
ngarani! Sakjané aku ya kepéngin tenan
ninggal donya iki supaya aku bisa dadi
siji karo Kristus; kuwi sing apik déwé.
[24]Nanging senajan ngono, nèk aku urip
malah apik kanggo kowé, dadiné aku
bisa nglabuhi kowé. [25]Pantyèn aku
ngerti nèk aku ijik dililani urip lan
dililani bebarengan karo kowé, supaya
aku bisa ngundakké pengandelmu lan
kabungahanmu. [26]Mulané, mbésuk nèk
aku wis tyampur menèh karo kowé,
kowé bisa nggunggung Kristus Yésus,
jalaran Dèkné sing nggawa aku nang
nggonmu.

[27]Para sedulur, kanggo saiki sing
perlu déwé ya iki: uripmu kudu tyotyok
karo kabar kabungahané Gusti Yésus
Kristus. Dadiné ketemu apa ora, aku
bakal krungu nèk kowé tetep mantep
tunggal karep enggonmu pada nglabuhi
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus.
[28]Aja pada wedi karo mungsuhmu!
Sing kendel terus, supaya wong-wong
kuwi pada ngerti nèk bakal kalah.
Kowé sing bakal menang, awit Gusti
Allah déwé sing ngekèki kamenangan
marang kowé. [29]Para sedulur, kowé
dipilih karo Kristus supaya kowé pada
ngladèni Dèkné. Ora namung lantaran
pretyaya marang Dèkné, nanging uga
lantaran nglakoni kangèlan nglabuhi
Dèkné. [30]Mulané saiki kowé karo aku
bebarengan nglakoni kasangsaran. Dèk
mbiyèn kowé pada weruh déwé ing
uripku lan saiki kowé pada krungu nèk
aku ijik nglakoni kangèlan.

Andap-asor lan kaluhurané Kristus

2 [1]Para sedulur, enggonmu saiki
pada nduwèni kekuwatan kuwi
lak jalaran kowé rumaket marang
Kristus ta? Lan atimu saiki nampa
panglipur kuwi apa ora jalaran Kristus
trésna marang kowé? Kowé uga pada
trésna-tinrésnan lan gemati marang
sakpada-pada, kuwi lak jalaran kowé
nduwèni Rohé Gusti Allah ta? [2]Mulané,
mbok pada ndadèkké bungahé atiku sak
kabèhé pisan ta! Mbok pada dadia siji
ing angen-angen lan pada trésnaa terus
marang sakpada-pada. Pada tunggala
ing ati lan ing karep. [3]Aja sampèk ènèng
sedulur sing namung seneng nggolèki
kaperluané déwé waé apa nggolèk
lem-leman. Luwih betyik pada andap-
asor marang sakpada-pada. Aja pada
nduwèni rumangsa apiké ngungkuli
liyané, nanging malah pada ngajènana
marang liyané ngungkuli awakmu déwé.
[4]Aja namung mikirké butuhé déwé waé,
luwih betyik pada nggatèkké marang
kaperluané sakpada-pada.

5-6 Kowé kudu nduwèni ati sing pantes
kanggo wong sing wis dadi siji karo
Gusti Yésus Kristus. Awit, senajan Dèkné
wujut Gusti Allah, nanging Dèkné ora
tau nduwèni kepéngin ngétokké nèk
Dèkné Gusti Allah. 7 Malah sangka
karepé déwé Dèkné ninggal panggonané,
milih dadi kaya peladèn lan dadi
tunggalé manungsa. 8 Gusti Yésus
Kristus rupa manungsa ngasorké uripé
lan manut marang Gusti Allah, sampèk
nglakoni pati nang kayu pentèngan.
9 Mulané Gusti Allah ngluhurké Dèkné
nang panggonan sing duwur déwé
lan dikèki pangwasa sing gedé déwé,
ngungkuli sak ènèngé pangwasa.
10-11 Dadiné sembarang sing nang
swarga, sing nang bumi lan sing nang
sak ngisoré bumi bakal pada sujut lan
ngakoni nèk Yésus Kristus kuwi Gusti.
Mengkono kuwi kabèh pada ngluhurké
Gusti Allah Bapaké awaké déwé.

Kaya pepadang nyloroti jagat

12-13 Para sedulur sing tak trésnani!
Kowé semono uga, kaya enggonmu
pada manut marang Gusti Allah dongé
aku ijik tyampur karo kowé, luwih
perlu saiki, suwéné aku adoh karo
kowé. Mulané, kowé kudu nglumui
ngudi keslametané uripmu sak kabèhé.
Enggonmu nindakké kuwi kudu karo
ati sing wedi lan ngajèni marang Gusti
Allah, awit Dèkné sing nyambutgawé
ing uripmu. Dèkné sing ngekèki karep
lan kapinteran marang kowé kanggo
nglakoni apa sing dikarepké karo Gusti
Allah.
14 Mulané, ing apa waé sing kudu
mbok lakoni, aja pada nggresah lan
kokèhan omong. 15 Dadiné kowé ora
disalahké wong, awit kowé dadi anaké
Gusti Allah sing resik lan bener ing
sembarang prekara, senajan kowé kuwi
urip nang tengahé wong sing kebatyut
enggoné pada nglakoni ala. Kowé malah
kudu semlorot kaya lintang-lintang nang
langit kaé. 16 Dikabarké nèk Gusti Allah
bisa ngekèki urip langgeng marang
manungsa. Nèk kowé pada nindakké
kuwi mau kabèh kowé bakal kenèng
tak gawé pamèran mbésuk nèk Kristus
teka menèh. Dadiné bakal kétok nèk
penggawéanku lan pelabuhanku ora
muspra.
17 Enggonmu pada pretyaya lan
masrahké uripmu marang Kristus kuwi
kenèng dipadakké karo kurban. Lah
saiki, nèk aku kudu mati pisan kanggo
nyukupi lan ngrampungké kurban
kuwi, aku malah bungah. Aku bungah
tenan nèk kowé lan aku bisa masrahké
uripé awaké déwé marang Gusti Allah
mengkono kuwi. 18 Kowé semono uga
kudu pada bungah enggonmu bisa
masrahké uripmu marang Gusti Allah,
supaya aku uga bisa mèlu bungah karo
kowé.

Timotius lan Epafroditus

19 Para sedulur, nèk Gusti Yésus
nglilani, ora suwi menèh aku bakal
ngongkon sedulur Timotius teka nang
nggonmu niliki kowé. Dadiné aku bisa
krungu kepriyé kabaré nang nggonmu
kono lan atiku bisa ayem. 20 Aku
ngongkon sedulur Timotius, jalaran
namung dèkné déwé sing tunggal
rasa lan tunggal pikir karo aku bab
keslametanmu. 21 Sedulur liya-liyané
namung pada mikirké butuhé déwé,
ora ènèng sing mikirké bab kaperluané
Kristus Yésus. 22 Nanging kowé ngerti
déwé nèk sedulur Timotius kenèng tak
jagakké tenan. Dèkné temen ngréwangi
aku nggelar kabar kabungahané Gusti
Yésus Kristus, éling-éling kaya anak
ngréwangi nyambutgawé bapaké kaé.
23 Ya sedulur Timotius iki sing tak
kongkon niliki kowé, ora suwi menèh.
Dèkné tak kongkon ngentèni rampungé
krutonku ndisik. Aku kepéngin ngerti
ndisik aku iki bakal dietokké apa
ditutup terus. 24 Nanging aku pretyaya
nèk Gusti Yésus bakal ngréwangi,
dadiné ora suwi menèh aku déwé uga
bakal bisa niliki kowé.
25 Aku mikir sedulur Epafroditus arep
tak kongkon mulih waé. Dèkné mbok
kongkon teka nang nggonku, supaya

ngréwangi aku kanggo wakil kowé. Lan
dèkné ya ngréwangi aku tenan karo
penggawéané Gusti lan bebarengan
awaké déwé ndunung-ndunungké nèk
pitutur sing diwulangké karo awaké
déwé iki sangka Gusti Allah tenan.
26 Nanging Epafroditus tak kongkon
mulih waé, awit dèkné kangen marang
kowé kabèh. Kowé krungu nèk dèkné
lara, mulané dèkné ya rada sangsi, wedi
nèk kowé mengko terus pada bingung.
27 Dèkné ya pantyèn lara tenan, malah
mèh waé mati, nanging Gusti Allah
melas marang dèkné lan nambani
dèkné. Sakjané Gusti Allah ya melas
marang aku mbarang, awit semunggoné
dèkné ora mari, susahku mesti tambah
gedé. 28 Saiki dèkné tak kongkon ndang
balik nang nggonmu, dadiné kowé
bisa bungah menèh weruh dèkné lan
aku ya ora usah sangsi menèh mikirké
kowé. 29-30 Mulané, sedulur Epafroditus
ditampa karo bungah lan sak pantesé
kanggo sedulur ing Gusti. Wong sing
kaya dèkné kuwi kudu mbok ajèni tenan,
awit dèkné ora éman nyawané enggoné
nyambutgawé nglabuhi Kristus, sampèk
mèh waé mati. Kuwi jalaran dèkné
nulungi aku kanggo wakil kowé.

Keslametan namung lantaran pretyaya

3 1 Para sedulur, kanggo neruské
omongku mau, pada bungaha terus,
jalaran kowé wis dadi siji karo Gusti.
Aku ora kesel mbolan-mbalèni sing
wis tak tulis. Kuwi malah apik kanggo
kowé, dadiné kowé ora nyimpang dalan.
2 Kowé kudu sing ati-ati karo wong-wong
sing seneng ngrusak, sing klakuané kaya
asu. Pada sing ati-ati karo wong-wong
iku, sing meksa kowé kongkon sunat.
3 Wong sing kenèng diarani wong sunat
tenan kuwi ya awaké déwé iki. Awaké
déwé iki ketampa Gusti Allah, jalaran
awaké déwé manut penuntuné Roh
Sutyi lan awaké déwé namung njagakké
Kristus Yésus, sing nglabuhi awaké
déwé. Dèkné sing marakké awaké déwé
iki bisa ketampa Gusti Allah, mulané
awaké déwé ya ora njagakké wèt-wèt
sing kudu dilakoni. 4 Semunggoné
ènèng wong bisa ketampa Gusti Allah
jalaran nglakoni wèt-wèté agama, mesti
aku iki sing bakal ketampa sing ndisik
déwé. 5 Wujuté aku ya disunati dongé
aku nduwé umur wolung dina. Aku
lairan sangka bangsa Israèl, turunané
Bapa Bènyamin. Dadiné aku ya wong
Ju sing tus. Lan menèh, ing babakan
adat-tata-tyarané lan wèt-wèté agama
aku ya ora sembrana, jalaran aku
mauné wong Farisi. 6 Sangking temené
lan sregepé enggonku nglakoni agama,
aku sampèk wani ngrusak pasamuané
Gusti Yésus Kristus. Wèté lan pernatané
agama Ju kabèh tak lakoni kanti temen
lan tanpa klèru. 7 Pantyèn, dèk mbiyèn
aku njagakké kuwi mau kabèh sing tak
lakoni. Ndarani nèk aku temen nglakoni
kabèh kuwi aku terus bisa ketampa
Gusti Allah. Nanging ora, mulané kuwi
mau kabèh saiki ora tak kanggokké
menèh, jalaran saiki sing tak jagakké
namung Kristus déwé. 8-9 Pantyèn, kabèh
kuwi mau jan ora ènèng ajiné blas nèk
tak padakké karo kaweruh bab Kristus
Yésus, Gustiku. Sembarang kuwi mau
kabèh pantyèn wis tak buwang, jalaran
ora kanggo gawé. Saiki sing tak jagakké
namung Kristus lan aku kepéngin dadi
siji karo Dèkné. Aku wis ora njagakké
wèté agama menèh, nanging aku bisané
keanggep bener lan ketampa Gusti Allah
namung lantaran pretyaya marang
Kristus. 10-11 Namung barang siji iki
sing tak karepké, yakuwi, aku kepéngin
rumaket marang Kristus, supaya aku
bisa kenal marang Dèkné lan ngrasakké
kwasané, kwasa sing nangèké Dèkné
sangka pati. Aku uga saguh nglakoni
kasangsaran kaya Kristus, senajana
sampèk mati, supaya aku uga bisa
ditangèkké menèh sangka pati.

Nglumui nyandak sing dituju

12 Aku ora ngomong nèk aku wis
tekan lan wis bisa kaya sing dikarepké
Gusti ing uripku, ya durung, nanging
aku nglumui tenan, supaya suwi-suwi

bisa kaya sing dikarepké Kristus, sing
manggil aku. 13 Para sedulur, aku déwé
pantyèn rumangsa nèk aku iki durung
tekan sak kabèhé, durung, nanging
barang siji iki sing tak lakoni, yakuwi:
sembarang sing wis kliwat tak lalèkké
kabèh, supaya aku bisa ngematké lan
nyandak sing nang ngarepku. 14 Mulané
aku ya nglumui tenan sak kuwat-
kuwatku, supaya ndang bisa nyandak
tujuanku lan bisa nampa upah sing nang
swarga. Awit Gusti Allah manggil awaké
déwé supaya awaké déwé bisa nampa
upah iki, jalaran Kristus Yésus wis
nglabuhi awaké déwé.

15 Mulané para sedulur, awaké déwé
iki sing wis nduwèni kadunungan sing
mateng bab tyarané wong nurut Gusti,
awaké déwé kudu mikir ngono. Nanging
nèk nang tengahmu ènèng sedulur sing
nduwèni pinemu liyané bab iki, Gusti
Allah déwé sing bakal ndunungké
marang kowé. 16 Mung waé, senajan
kepriyé waé, hayuk awaké déwé terus
nurut sing dikarepké Gusti Allah.

17 Para sedulur, pada diteruské
enggonmu pada nurut aku. Aku wis
ngekèki tulada marang kowé, mulané
kowé kudu niru wong-wong sing pada
nurut tulada kuwi. 18 Jalaran okèh wong
sing uripé ora pantes blas, malah dadi
mungsuhé pentènganė Kristus. Wong-
wong kuwi urip ngono rumangsané
wis apik waé, Kristus ora usah mati
nang pentèngan nglabuhi manungsa.
Pantyèn aku wis ping pira ngomongké
bab iki lan saiki tak balèni sepisan
menèh karo nangis: 19 Gusti Allah bakal
mbuwang wong-wong kuwi nang neraka.
Ajuré pada nglakoni kekarepané Gusti
Allah, nanging ora, malah pada nuruti
kesenengan sing ora pantes. Nèk pada
nglakoni barang sing ngisin-isinké
wis ora pada nduwèni rumangsa isin;
klakuan sing kaya ngono kuwi malah
dienggo pamèran lan sing digagas
namung barang kadonyaan. 20 Nanging
awaké déwé ora kaya ngono para
sedulur, awit panggonané awaké déwé
iki nang swarga. Mulané awaké déwé
pada ngarep-arep Gusti Yésus Kristus,
Juru Slameté awaké déwé, sing bakal
teka sangka swarga. 21 Karo pangwasa
sing nelukké sembarang kabèh Dèkné
bakal ngganti badané awaké déwé iki
sing ringkih lan rusak, supaya bisa
malih kaya badané Dèkné déwé.

4 1 Mulané sedulur-sedulurku sing
tak trésnani lan sing tak kangeni
tenan, sing nggawé bungahé atiku lan
sing tak gawé pamèran, sembarang sing
tak omong kuwi mau kudu mbok pikir
sing apik. Karepku kowé kabèh bisaa
kentyeng nggondèli Gusti.

2 Aku nyuwun marang sedulurku
wédok Odia lan Sintiké, mbok seduluran
sing rukun. Kowé kabèh loroné lak wis
nurut Gusti ta? 3 Lan aku uga nyuwun
marang sedulurku Sudsigos, kantyaku
nyambutgawé sing kenèng tak jagakké
tenan, mbok sedulur wédok loro kuwi
ditulungi, supaya bisa rukun menèh,
jalaran sedulur wédok-wédok kuwi
ora sembrana enggoné nyambutgawé
nggelarké kabar kabungahané Gusti
Yésus Kristus karo aku, bebarengan karo
sedulur Klémens lan sedulur-sedulur
liyané sing jenengé ketulis nang Buku
Panguripan.

4 Para sedulur, pada bungaha terus
enggonmu pada nurut Gusti! Tak balèni
sepisan menèh: pada bungaha!

5 Karo kabèh wong kowé kudu
sing ngalah. Ora suwi menèh Gusti
bakal teka. 6 Aja pada sumelang,
nanging karepmu apa waé dipasrahké
marang Gusti Allah ing pandonga lan
panyuwun. Lan pada maturkesuwun
marang Gusti. 7 Mengko Gusti Allah
mesti bakal ngekèki katentreman ing
atimu, katentreman sing ngungkuli
kadununganė manungsa. Lan jalaran
kowé pretyaya marang Kristus Yésus,
atimu lan angen-angenmu ora bakal
bingung.

8 Para sedulur, sakdurungé aku nutup
layang iki, aku kepéngin ngomongké
bab siji menèh, ya iki: pada mikir
barang sing tenan, sing pantes, sing
bener, sing resik, sing nyenengké lan

barang sing diajèni karo manungsa.
9 Kabèh prekara sing wis tak wulangké
lan sing wis mbok tampa, senajana
tembungku, senajana tindakku, kabèh
kudu mbok lakoni tenan. Gusti Allah,
sing ngayemké atimu, mesti bakal
nuntun kowé terus.

Rasul Paulus maturkesuwun

10 Para sedulur, aku jan bungah tenan
saiki bisa keturutan enggonmu kepéngin
ngréwangi aku. Aku ya ngerti nèk ora
namung saiki waé kowé mikirké aku,
nanging wis suwi, mung waé wingi-
wingi kowé durung kober merlokké.
11 Enggonku ngomong ngono kuwi ora
jalaran aku iki kekurangan apa kepriyé,
ora. Iku ora dadi sebab, jalaran aku bisa
nyukupi awakku déwé karo apa ènèngé.
12 Awit aku wis ngrasakké kekurangan,
uga kelubèran. Aku ngerti kepriyé
enggonku kudu ngadepi situasi apa waé,
ing wayah warek lan ing wayah ngelih,
ing kelubèran lan ing kekurangan.
13 Situasi apa waé aku bisa nyangga,
jalaran Kristus ngekèki kekuwatan aku.
14 Nanging ya apik banget enggonmu
pada nulungi aku ing sakjeroné
kangèlan iki. 15 Para sedulur nang Filipi,
kowé déwé pada ngerti, dongé aku
lunga sangka Masedonia, sakwisé aku
nggelarké kabar kabungahané Gusti
Yésus Kristus sing sepisanan, wujuté
ya ora ènèng pasamuan liyané sing
ngréwangi aku kejaba mung kowé déwé.
16 Uga dongé aku nang kuta Tèsalonika
kowé ya pada ngirimi sokongan sing
tak butuhké, malah sampèk ping pindo
enggonmu kirim. 17 Ya ora ngomong
nèk aku iki seneng nampa pawèhmu,
ora, nanging aku kepéngin weruh
kabetyikanmu numpuk-numpuk terus.
18 Mulané aku kepéngin ngabari nèk
kirimanmu wis tak tampa kabèh lan
pawèhmu okèhé malah ngungkul-
ungkuli sing tak butuhké. Kirimanmu
sing digawa karo sedulur Epafroditus
wis tak tampa lan saiki aku wis ora
kekurangan apa-apa. Pawèhmu kuwi
anggepen pawèh marang Gusti Allah,
pawèh sing énak ambuné kaya kurban
sing disenengi karo Gusti Allah. 19 Gusti
Allahku iki nggumunké kasugihané,
Dèkné bakal ngekèki apa waé sing mbok
butuhké, jalaran kowé wis dadi siji karo
Kristus Yésus. 20 Mulané para sedulur,
hayuk pada memuji Gusti Allah, Bapaké
awaké déwé slawas-lawasé! Amèn.

Penutup lan pamuji slamet

21 Aku kirim slamet marang sedulur-
sedulurku kabèh sing pada nurut Kristus
Yésus. Uga sedulur-sedulur sing nang
kéné karo aku kirim slamet marang
kowé. 22 Sedulur-sedulur Kristen liya-
liyané sing nang kuta kéné kirim slamet
uga, luwih-luwih sedulur-sedulur sing
kerja nang omahé ratuné.
23 Para sedulur, tyukup seméné waé
layang iki, muga-muga Gusti Yésus
Kristus mberkahi kowé kabèh.

Paulus lan Timotius

Layangé rasul Paulus marang pasamuan nang kuta Kolosé

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1-2 Layang sangka Paulus, sing
dipilih karo Gusti Allah dadi rasulé
Kristus Yésus lan uga sangka sedulur
Timotius, marang umaté Gusti Allah
nang kuta Kolosé, sedulur-sedulurku
sing temen nurut Gusti Yésus Kristus.
Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé ngétokké kabetyikané lan
katentremané marang kowé kabèh!

Tembung maturkesuwun marang Gusti Allah

3-4 Para sedulur, saben awaké
déwé ndongakké kowé, awaké déwé
maturkesuwun marang Gusti Allah
Bapaké Gusti Yésus Kristus, awit awaké
déwé krungu nèk kowé pada pretyaya
tenan marang Kristus. Awaké déwé
uga krungu bab katrésnanmu marang
kabèh wong sing pada nurut Gusti Allah.
5 Kowé pretyaya lan trésna, jalaran
kowé nduwèni pengarep-arep nèk
Gusti Allah wis nyawiské berkah sing
gedé nang swarga kanggo kowé kabèh.
Bab pengarep-arep iki kowé krungu
sepisanan dongé kowé krungu kabar
sing nyata, yakuwi kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus. 6 Kabar kabungahan
iki wis kasebar nang sak jembaré bumi
lan wong pirang-pirang pada pretyaya
marang kabar iki terus pada nglakoni
urip manut karepé Gusti Allah. Pada
waé karo lelakon ing uripmu, sakwisé
kowé krungu kabar kabungahan sing
sepisanan. Wujuté kowé ya terus bisa
dunung bab kawelasané lan kabetyikané
Gusti kaya sak beneré.
7 Kowé krungu bab kuwi mau kabèh
sangka sedulur Epafras, kantyaku sing
nyambutgawé kanggo Gusti kaya aku.
Dèkné tak trésnani tenan lan dèkné
peladèné Kristus sing kenèng dijagakké
lan sing nglabuhi kowé. 8 Ya sedulur
Epafras iki sing ngomongi awaké déwé
bab katrésnanmu, katrésnan sing sangka
Roh Sutyi.
9 Mulané, wiwit awaké déwé krungu
kabar sangka nggonmu kuwi tekané
saiki, awaké déwé ora lèrèn ndongakké
kowé. Awaké déwé ndonga, muga
kowé bisa nduwèni pangerti bab apa
sing dikarepké karo Gusti Allah ing
uripmu. Muga kowé bisa nduwèni
kaweruh lan kadunungan ing kasukman.
10 Dadiné uripmu bisa pantes kaya
sing dikarepké Gusti lan Gusti uga
bisa lega ing sembarang prekara sing
mbok lakoni. Muga kowé bisa mundak
enggonmu nggawé betyik marang
liyané lan kaweruhmu bab Gusti bisaa
selot suwi selot mundak. 11 Awaké déwé
uga ndonga, muga kowé bisa nampa
kekuwatan sangka pangwasané Gusti
Allah sing nggumunké, supaya kowé bisa
kuwat nyangga sembarang karo sabar,
tanpa nesu marang wong sing nggawé
sangsarané uripmu. 12 Malah bisaa
pada bungah lan pada maturkesuwun
marang Gusti Allah Bapaké awaké
déwé, sing marakké awaké déwé pantes
nampa panduman sing wis dityawiské
nang panggonan pepadang, kanggo
kabèh wong sing nurut Gusti. 13 Gusti
Allah wis ngluwari awaké déwé sangka
pangwasané pepeteng lan saiki awaké
déwé kaboyong kanti slamet ing

sak ngisoré pangwasané Anaké sing
ditrésnani. 14 Ya jalaran sangka Anaké
Gusti Allah iki awaké déwé saiki utyul
sangka pangwasané Sétan lan awaké
déwé uga bisa nampa pangapurané dosa.

Kristus kuwi sapa?

15 Aku saiki kepéngin ndunungké
bab Kristus, Anaké Gusti Allah. Awaké
déwé ngerti nèk Gusti Allah kuwi ora
kétok, nanging sapa sing weruh Kristus
ya weruh Gusti Allah, jalaran Kristus
sing ngétokké marang manungsa Gusti
Allah kuwi wujuté kaya ngapa. Kristus
uga sing dadi sesirahé sembarang
sing ènèng. 16 Kuwi jalaran Dèkné sing
dipréntah Gusti Allah kongkon nggawé
sembarang sing ènèng, sembarang
sing nang bumi, sing kétok mripat lan
uga sembarang sing nang swarga sing
ora kétok mripat, semono uga kabèh
roh-roh lan pangwasa. Kabèh mau
ènèngé sangka Kristus lan kanggo
ngluhurké Kristus. 17 Karomenèh, Kristus
wis ènèng sakdurungé sembarang
kuwi kabèh ènèng lan Dèkné sing
ngwasani lan nata sembarang sing
ènèng. 18 Kristus kuwi sesirahé badané,
yakuwi pasamuané. Dèkné sing dadi
wiwitané lan sing ngekèki urip marang
pasamuané. Dèkné uga sing ditangèkké
sangka pati sing ndisik déwé karo Gusti
Allah, mulané ing sembarang prekara
Kristus ya sing ndisik déwé. 19 Kristus
dadi sesirahé sembarang, jalaran wis
dadi kekarepané Gusti Allah déwé
manggon ing Kristus, supaya Gusti
Allah bisa kétok sak kabèhé ing Kristus.
20 Ya lantaran Kristus Gusti Allah
ngrukunké sembarang karo Dèkné déwé.
Sembarang sing nang swarga lan sing
nang bumi wis dirukunké karo Gusti
Allah lantaran Kristus, sing dipentèng
getihé tumètès sampèk mati.

21 Kowé mbarang saiki wis dirukunké
karo Gusti Allah, senajan uripmu
mauné adoh karo Dèkné. Kowé mbiyèn
malah mungsuhé Gusti Allah, jalaran
sing mbok gagas lan sing mbok lakoni
namung barang ala. 22 Nanging saiki
wis ora ngono. Saiki Gusti Allah wis
ngrukunké kowé karo Dèkné déwé
lantaran Kristus, sing mati kaya
manungsa. Kristus mati nglabuhi
kowé, supaya kowé bisa dadi wong
urip kaya sing dikarepké Gusti, wong
sing resik tanpa salah. 23 Mulané kowé
kudu mantep enggonmu pretyaya
marang pituturé Gusti Allah lan aja
sampèk kowé disimpangké sangka
pengarep-arep sing karembuk ing kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus. Ya
kabar kabungahan iki sing kasebar nang
sak jembaré jagat lan aku iki, Paulus
wis dadi peladèné Gusti kanggo ngerjani
iki.

Pelabuané rasul Paulus kanggo pasamuan

24 Mulané aku saiki ya nandang
kangèlan kanggo nglabuhi kowé,
nanging aku malah bungah enggonku
nglakoni iki. Dadiné aku bisa nggenepi
kekurangané kasangsaranè Kristus
kanggo badané, yakuwi pasamuané.
25 Aku dadi peladèné pasamuan, jalaran
Gusti Allah sing ngekèki penggawéan
iki marang aku. Aku kudu ngabarké
marang kowé bab sembarang sing
bakal ditindakké karo Gusti Allah
kanggo kowé. 26 Mauné, ing jaman
sing wis kliwat, Gusti Allah durung
tau ngomongké bab kuwi marang
sapa-sapa. Nanging saiki kabar iki
dietokké marang pasamuan. 27 Gusti
Allah pantyèn wis kepéngin ngetokké
kabar iki marang pasamuané. Ya kabar
iki sing ngomongké nèk Gusti Allah
bakal nekakké barang sing nggumun-
nggumunké marang kabèh bangsa
sing dudu Ju. Kabar iki ngomongké
apa ta sakjané? Kabar iki ngomongké
nèk Kristus uga bakal manggon ing
kowé sing dudu Ju. Lan jalaran Kristus
manggon ing kowé, kowé uga ngarep-
arep nèk Gusti Allah bakal ngelem kowé
lan ngekèki barang sing nggumun-
nggumunké marang kowé. 28 Ya kabar
sing penting banget iki sing digelarké
karo awaké déwé, kabar bab Kristus.

Awaké déwé ngélingké marang kabèh
wong, supaya pada manut marang
Gusti lan sak inter-interé awaké déwé
mulangi kepriyé tyarané wong nurut
Gusti. Dadiné mbésuk nèk pada teka
nang ngarepé Gusti Allah ora usah
wedi, awit uripé tyotyok karo sing
dikarepké Gusti. 29 Mulané aku nglumui
nyambutgawé sak inter-interku karo
pitulungané Kristus sing tumandang
karo kekuwatané ing uripku.

2 1 Para sedulur, apa ta jalarané
enggonku nyambutgawé sak
kuwatku nglabuhi kowé sing nang
Kolosé, uga sedulur-sedulurku sing
nang Laodiséa lan sedulur-sedulur
liyané sing durung tau kepetuk aku?
2 Jalarané, supaya kowé kabèh bisa
mantep ing pengandel lan pada trésna
marang sakpada-pada lan bisa rukun
bebarengan. Dadiné kowé bisa nduwèni
kaweruh sing jeru lan bisa dunung
sak kabèhé bab wewadiné Gusti Allah,
yakuwi Kristus. 3 Kristus sing nduwèni
kasugihané kaweruh lan pangerti.
4 Aku ngomongi kowé bab iki, supaya
kowé ora kenèng diapusi wong karo
omongan sing énak. 5 Bener, aku déwé
ora nang tengahmu, nanging ing
batinanku aku tyampur karo kowé. Aku
bungah tenan bisa krungu nèk kowé
kabèh pada rukun bebarengan lan pada
mantep enggonmu pretyaya marang
Kristus.

Kristus wis menangké sembarang nang kayu pentèngan

6 Para sedulur, kowé wis pada nampa
Kristus Yésus dadi Gustimu, mulané
saiki kowé kudu terus urip rumaket
marang Dèkné. 7 Tegesé, pada mantepa
enggonmu pretyaya lan nuruta marang
pitutur sing diwulangké sing ndisik
déwé, supaya bisa mantep kaya wit sing
ngoyot jeru. Diterusna enggonmu pada
manut lan njagakké marang Kristus
lan aja pisan-pisan kendo enggonmu
pretyaya marang pitutur sing bener
bab Kristus, kaya sing wis diwulangké
marang kowé karo sedulur Epafras. Lan
aja pada lèrèn enggonmu maturkesuwun
marang Gusti Allah.
8 Pada diati-ati, aja sampèk kowé katut
kejiret karo pitutur sing apusan, yakuwi
pitutur gawéané manungsa sing manut
pangwasa-pangwasa nang jagat. Kuwi
dudu pitutur sing sangka Kristus. 9 Aja
pada nggugu piwulang sing kaya ngono
kuwi, jalaran Gusti Allah déwé dadi
manungsa lan manungsa iki ya Kristus
déwé. 10 Dèkné ana ing sak nduwuré
kabèh pangwasa, kayadéné mulékat-
mulékat lan sétan-sétan. Mulané, jalaran
kowé wis dadi siji karo Kristus, kowé
uga wis nduwèni sembarang sing mbok
butuhké kanggo mangertèni kekarepané
Gusti Allah.
11 Dongé kowé nampa Kristus, Gusti
Allah ngekèki tanda marang kowé
kanggo nengeri nèk kowé saiki wis wèké
Dèkné. Kuwi dudu sunat sing lantaran
tangané manungsa, ora, nanging sunat
lantaran Kristus, awit Dèkné sing
medot kowé sangka kesenenganmu
sing ala. 12 Sak barengé kowé dibaptis
ing banyu, kowé katut kakubur karo
Kristus lan uga ditangèkké menèh ing
urip anyar, kaya enggoné Gusti Allah
nangèké Kristus sangka pati. Kowé
saiki nglakoni urip anyar, jalaran kowé
pretyaya nèk Gusti Allah bisa medot
kowé sangka pangwasané ala, kaya
enggoné Gusti Allah bisa nangèké
Kristus sangka pati. 13 Pantyèn ngono
kuwi lelakoné uripmu kabèh. Mauné
kowé pada mati ing kasukman, jalaran
kowé ora kenal marang Gusti Allah.
Dadiné kowé ya ora ngerti bab urip
sing dikarepké karo Gusti Allah.
Mulané kowé ya namung nglakoni
sing ala terus. Nanging senajana
kowé mauné mati ing kasukman,
saiki Gusti Allah wis nguripké kowé
bareng karo Kristus. 14 Salahé awaké
déwé kabèh wis dingapura lan layang
tanda salahé awaké déwé wis dityorèk
kabèh. Pantyèn ya layang kuwi lan
isi-isiné layang kuwi sing nyentyang lan
nyalahké awaké déwé. Nanging saiki
kuwi kabèh wis disuwèk karo Gusti,

wis katut dipaku nang kayu pentèngan.
[15] Nang kayu pentèngan kono Kristus
wis menangké pangwasané roh-roh sing
ala kabèh. Pangwasa-pangwasa mau
kabèh dièrèt-èrèt digawé tontonan ing
sakjeroné arak-arakan, kanggo tanda
nèk Kristus wis menang.

Pada nuruta Kristus, ora pernatan gawéané manungsa

[16] Mulané para sedulur, aja pada
nggatèkké marang wong sing ngomong
penging mangan iki lan penging
ngombé kaé, kudu ngurmat dina iki
apa taun kaé apa tanggal anyar. Wong-
wong kuwi uga meksa ngongkon manut
pernatan-pernatané dina sabat.
[17] Kuwi aja dirèwès, jalaran pernatan-
pernatan kuwi mau kabèh namung
ayang-ayangé barang sing bakal teka.
Sing nyata tenan ya Kristus déwé. Dèkné
saiki wis teka, mulané kowé ora usah
nglakoni pernatan-pernatan sing lawas
kuwi. [18] Nèk ènèng wong nyepèlèkké
pretyayamu lan ngaku-aku nèk apiké
ngungkuli kowé, jalaran dèkné jaréné
nampa kaweruh lan menawa terus
ngomongi kowé kongkon sing andap-
asor banget lan kongkon nyembah
marang mulékat-mulékat, kowé aja
gelem. Wong kaya ngono kuwi namung
sombong, nanging ora ènèng wujuté,
pikirané namung tyara kadonyaan.
[19] Kuwi ora tyotyok karo sesembahan
sing dikarepké karo Kristus. Kristus
sing kudu digugu, awit Dèkné sing
dadi sesirahé awaké déwé lan Dèkné
sing ngrumati lan ngumpulké awak sak
kujur bisa dadi siji nganggo balung lan
sungsum. Dadiné bisa mundak gedé
kaya sing dikarepké Gusti Allah.

Mati lan urip katut Kristus

[20-21] Para sedulur, kowé wis pada
katut mati karo Kristus lan kowé saiki
wis nglakoni urip anyar. Kowé wis ora
usah nglakoni pernatan lan sirikan sing
diperlokké karo wong sing ora kenal
marang Gusti Allah, sing ngomong: “Aja
ndemèk iki,” “Aja ngityipi kuwi,” lan
“Aja nyénggol iki lan kuwi!” [22] Kuwi
kabèh lak gawéané Gusti Allah ta?
Lan Gusti Allah nggawé kuwi kabèh
lak supaya dikanggokké ta? Nèk wis
dikanggokké ya wis entèk ta? Mulané,
aja pada ngrèwès marang pernatan lan
sirikan gawéané manungsa. [23] Pantyèn,
nèk disawang barang kaya ngono kuwi
kétoké ya sesembahan sing apik déwé,
kayadéné nyembah marang mulékat,
andap-asor sing kliwat lumrah lan
ngajar awaké déwé. Nanging sakjané
ora ènèng perluné blas, malah namung
marakké sombong.

3 [1] Para sedulur, kowé wis dadi siji
karo Kristus. Mulané, dongé Gusti
Allah nangèké Kristus sangka pati, kowé
uga katut karo Kristus ditangèkké
sangka pati. Kowé saiki wis nduwé
urip anyar. Pada mikira barang sing
nang swarga, nang panggonané Kristus,
sing njagong nang tengené Gusti Allah.
[2] Pada mikira sembarang sing nang
swarga, aja sing ing donya kéné. [3] Awit
kowé kuwi wis mati katut karo Kristus
lan urip ala sing kaya mauné kuwi wis
dirampungké. Uripmu saiki iki wis dadi
siji karo Kristus, kasimpen ing Gusti
Allah. [4] Namung Kristus déwé sing bisa
ngekèki urip kaswargan kuwi. Mulané,
mbésuk nèk Dèkné bakal teka menèh,
kabèh wong bakal weruh urip anyar
iki lan kowé bakal katut kaelem bareng
karo Kristus.

Urip sing anyar lan urip sing lawas

[5] Mulané para sedulur, kowé kudu
medot kesenengan sing ala kayadéné:
laku bédang, nglakoni sèks sing ora
lumrah, ngepéngini sèks sing ora
pantes lan laku murka. Laku murka
kuwi tunggalé waé karo panyembah
marang brahala. [6] Klakuan sing kaya
ngono kuwi namung nekakké nesuné
Gusti Allah. [7-8] Mbiyèn kowé pantyèn
nduwèni klakuan sing kaya ngono,
nanging saiki kuwi kudu mbok buwang
kabèh, kayadéné: nesu, jèngkèl, rasa
sengit, pengomongan ala bab liyané lan
tembung sing kotor.

[9]Uga, aja pada goroh marang sakpada-
pada, awit urip sing lawas lan klakuan
sing lawas wis mbok buwang. [10]Kowé
saiki wis dadi wong anyar sing suwi-
suwi selot mada-rupa karo Gusti Allah
sing nggawé kowé. Mulané, suwi-suwi
kowé uga mundak dunung marang apa
sing dikarepké karo Gusti Allah ing
uripmu. [11]Dadiné, jalaran kowé kabèh
wis dadi wong anyar, wis ora dadi
sebab menèh kowé kuwi dudu wong Ju
apa wong Ju, kowé kuwi sunat apa ora,
kowé kuwi wong liya bangsa apa wong
ora ngerti tata-tyara, kowé kuwi slaf apa
wong merdéka. Kuwi mau kabèh wis
blas ora dadi sebab. Sing dadi sebab ya
Kristus, sing urip ing kowé kabèh.
[12]Para sedulur, kowé wis dipilih karo
Gusti Allah, supaya kowé mèlu dadi
brayaté Gusti Allah sing ditrésnani
tenan. Mulané, saiki kowé kudu
nduwèni melas lan kudu gemati marang
liyané. Aja nduwèni pikiran nèk kowé
kuwi apiké ngungkuli liyané, nanging
sing andap-asor, sing alus lan sing
sabar. [13]Pada tulung-tinulunga lan pada
ngapuraa marang sakpada-pada, nèk
salah-siji ènèng sing nduwé salah. Kowé
kudu ngapura marang liyané, awit
Gusti Allah ya wis ngapura marang
kowé. [14]Lan sing penting déwé, sing
kudu ing sak nduwuré sembarang iki
ya ora liya kejaba katrésnan. Awit nèk
kowé pada trésna marang sakpada-pada,
kowé bisa urip rukun bebarengan dadi
siji. [15]Kristus wis nentremké uripmu,
mulané kowé kudu urip bebarengan
sing tentrem. Gusti Allah déwé wis
manggil kowé supaya pada rukun
bebarengan, awit kowé wis dadi badan
siji. Aja pada lali maturkesuwun marang
Gusti Allah. [16]Kowé kudu nglumui
supaya pangertimu bab pituturé
Gusti Yésus Kristus bisa mundak terus
lan mbok turut tenan. Mulané, sak
inter-intermu pada wulangana lan
élingana sakpada-pada. Pada memujia
Gusti Allah sak atimu, nganggo singi
sing sangka Kitab Sutyi lan singi
sing ngluhurké jenengé Gusti Allah.
Memujia Gusti Allah uga nganggo
singi sing diedunké karo Roh Sutyi ing
atimu. Dikétokké nganggo singi-singi
kuwi nèk kowé maturkesuwun tenan
marang Gusti Allah. [17]Lan menèh, ing
sembarang prekara sing mbok omong
lan mbok lakoni, dikétokké nèk kowé
wis nurut Gusti Yésus lan aja pada lali
maturkesuwun marang Gusti Allah
Bapaké awaké déwé, jalaran Gusti Yésus
wis nylametké awaké déwé.

Urutan kanggo brayat Kristen

[18]Saiki aku kepéngin ngomongké bab
urip bebarengan ing sakjeroné omah.
Sedulur-sedulurku wédok, kowé kudu
manut marang bojomu. Nèk wong nurut
Gusti pantesé ngono.
[19]Sedulur-sedulurku lanang, kowé
kudu nrésnani bojomu lan aja pisan-
pisan ndadèkké periné atiné.
[20]Botyah-botyah, kowé kudu manut
marang wong tuwamu ing apa waé, awit
Gusti seneng nèk anak-anak manut.
[21]Sedulur-sedulurku sing wis nduwé
anak, aja nggawé laranè atiné anak-
anakmu. Mengko ndak pada semplak.
[22]Sedulur-sedulurku sing slaf, kowé
uga kudu manut marang sing nduwèni
uripmu ing donya kéné. Kowé kudu
manut ing prekara apa waé, ora namung
nèk kowé ditunggoni, namung nggolèk
lem-leman waé, ora, nanging manut sak
atimu, jalaran kowé ngajèni marang
Gusti.
[23]Ing penggawéan apa waé,
nyambuta gawé karo seneng, dianggep
nyambutgawé kanggo Gusti, ora kanggo
manungsa. [24]Ngertia nèk Gusti déwé
sing bakal ngupahi kowé. Sembarang
sing wis dijanji karo Gusti ya bakal
mbok tampa uga. Awit kowé kuwi
sakjané ora nyambutgawé kanggo
manungsa, nanging kanggo Kristus
déwé. [25]Mulané, sapa sing neruské
salahé, aja kagèt nèk bakal nampa
upahé uga, awit Gusti Allah ora
pilih-sih.

4 [1]Sedulur-sedulurku sing nduwé
slaf! Kowé kudu tumindak sing

bener marang slafmu lan kudu mbok
rumati sing apik. Pada élinga nèk kowé
uga ènèng sing nduwé, yakuwi Gustimu
nang swarga.

Pengéling-éling sing penting

2 Para sedulurku kabèh, aja lèrèn
enggonmu ndedonga. Pada sing awas lan
sing ati-ati lan aja lali maturkesuwun
marang Gusti Allah sing nulungi kowé.
3 Aku uga didongakké, supaya Gusti
Allah nggawèkké dalan enggonku
nggelarké pituturé Gusti. Dadiné aku
bisa ndunungké marang kabèh wong
nèk Gusti Allah ngongkon Kristus teka
nang jagat, tujuané nulungi kabèh wong,
ora namung wong Ju. Iki wewadi sing
mauné kasimpen, nanging saiki kudu
tak gelarké. Kuwi jalarané aku saiki
disetrap iki. 4 Mulané, aku didongakké
tenan, supaya aku bisa ndunung-
ndunungké bab iki kaya sing sak
mestiné marang wong-wong.
5-6 Tindak-tandukmu ing tengahé
wong sing ora pretyaya kudu sing
pantes, nganggo kadunungan lan saben
kelunggaran kudu mbok kanggokké
sing apik, kanggo ngétokké nèk Kristus
kepéngin nulungi kabèh wong. Nèk
omong-omongan karo wong-wong
kuwi tembungmu kudu sing sedep lan
migunani. Dadiné nèk ènèng sing takon
apa waé kowé bisa nyauri sing sak
mestiné.

Kabar slamet lan penutup

7 Para sedulur, sedulur Tikikus tak
kongkon teka nang nggonmu, supaya
kowé bisa krungu sangka dèkné bab
kepriyé kabaré karo aku iki. Sedulur
Tikikus iki tak trésnani tenan, dèkné
jan temen ngréwangi aku nyambutgawé
kanggo Gusti. 8 Mulané aku ya
ngongkon dèkné niliki kowé. Dèkné
bisa ngabari kowé bab awaké déwé
iki sing nang Rum kéné lan dèkné uga
bisa mbangun lan nglipur atimu kabèh.
9 Sedulur Tikikus bakal dikantyani karo
sedulur Onésimus. Kowé mesti kenal
Onésimus, dèkné ya sangka Kolosé kono.
Iki ya sedulur sing tak trésnani lan
dèkné temen ngréwangi aku nang kéné.
Sedulur loro iki sing bakal ngabari
kowé bab penggawéané Gusti nang
Rum kéné.
10 Sedulur Aristarkus kirim slamet
marang kowé. Dèkné disetrap karo aku
nang kéné. Kabar slamet uga sangka
sedulur Markus. Sedulur Markus iki
ponakané sedulur Barnabas. Aku wis
tau ngomongké bab sedulur Markus
iki. Kapan-kapan nèk dèkné teka nang
nggonmu ya ditampa sing apik. 11 Uga
sedulur Yésus, sing parapané Yustus,
kirim slamet marang kowé. Sangka
bangsa Ju ya namung sedulur telu
iku mau sing ngréwangi aku karo
penggawéané kratoné Gusti Allah.
Sedulur telu iki pantyèn pitulungan
gedé kanggo aku.
12 Kabar slamet uga sangka sedulur
Epafras, sing nyambutgawé kanggo
Kristus Yésus uga. Dèkné ya sedulur
sangka nggonmu kono. Ngertia nèk
sedulur Epafras iki temen ndongakké
kowé, supaya kowé bisa mantep
ing pengandel lan bisa diwasa ing
kasukman. Dadiné kowé bisa ngerti
apa sing dikarepké Gusti Allah lan
ora namung ngerti, nanging mbok
lakoni tenan. 13 Jan ora sembrana
tenan sedulur Epafras iki enggoné
ndongakké kowé, aku weruh déwé.
Lan ora namung kowé sing nang
Kolosé sing didongakké, nanging uga
sedulur-sedulur sing nang Laodiséa lan
Hirapolis. 14 Dokter Lukas, kantyaku
sing tak trésnani lan uga sedulur Démas
mèlu kirim slamet marang kowé kabèh.
15 Awaké déwé nyuwun marang kowé
kabèh, kabar slamet sangka awaké déwé
iki uga dikirimké marang sedulur-sedulur
nang Laodiséa lan uga marang sedulur
Nimfa lan pasamuan sing ngumpul
nang omahé dèkné. 16 Nèk layang iki wis
diwatyakké nang pasamuan Kolosé kono,
terus dieterké nang Laodiséa, supaya uga
diwatyakké nang pasamuan kana. Lah
layang sing tak kirimké marang pasamuan
Laodiséa, kuwi uga kudu mbok watyaké

nang pasamuanmu. 17 Sedulur Arkipus
diomongi supaya ngerjani penggawéané
Gusti terus tekan rampungé.
18 Tyukup seméné waé layang iki, aku
déwé sing ngekèki tanda-tangan. Aja pada
lali nèk aku iki nang setrapan nglabuhi
kowé.

Muga-muga Gusti Allah ngétokké kabetyikané marang kowé kabèh.

Paulus

Layangé rasul Paulus marang pasamuan nang kuta Tèsalonika
Layang nomer siji

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1 Para sedulur, iki layang sangka
Paulus, Silas lan Timotius, marang
pasamuan nang kuta Tèsalonika sing
wis dadi umaté Gusti Allah Bapaké lan
Gusti Yésus Kristus.
Muga-muga kabetyikan lan
katentreman ngebeki kowé kabèh.

Pasamuan Tèsalonika kanggo tulada

2 Para sedulur, saben awaké déwé
ndonga, awaké déwé ya ora lali
ndongakké kowé kabèh. Awaké déwé
maturkesuwun marang Gusti Allah nèk
Dèkné ngélingké awaké déwé bab kowé
kabèh nèk awaké déwé ndonga. 3 Awaké
déwé ya ora lali marang penggawéan
sing mbok tindakké sangka pretyayamu
marang Gusti Allah. Awaké déwé uga
ajek mikirké enggonmu pada nglumui
tulung-tinulung, jalaran kowé pada
trésna tenan marang sakpada-pada.
Awaké déwé ora lali enggonmu pada
sabar nyangga sak wernané kangèlan
tanpa semplak, jalaran kowé pada
nduwèni pengarep-arep nèk bakal dadi
siji karo Gustiné awaké déwé, Yésus
Kristus. Sembarang kuwi ngekèki tanda
nèk kowé urip nurut Gusti Allah, Bapaké
awaké déwé kabèh. 4 Para sedulur,
awaké déwé tansah maturkesuwun
marang Gusti Allah, awit awaké déwé
ngerti nèk Dèkné trésna tenan marang
kowé lan Dèkné wis milih kowé dadi
umaté. Kepriyé awaké déwé bisané
ngerti nèk Gusti Allah milih kowé?
5 Awit awaké déwé enggoné nggelarké
kabar kabungahan bab Gusti Yésus
ora namung karo tembung waé, ora,
nanging Gusti Allah déwé ngétokké
kwasané karo penggawé sing nggumun-
nggumunké. Lan menèh, Roh Sutyi
sing ndunungké marang kowé nèk
pitutur bab Gusti Yésus kuwi bener.
Kowé pada ngerti déwé, dongé awaké
déwé ijik tyampur karo kowé, awaké
déwé uripé ya ati-ati tenan ing apa
waé. Kuwi mau kanggo ngekèki tulada
sing apik marang kowé. 6 Lan kowé
saiki uga pada nglakoni kangèlan niru
awaké déwé lan niru Gusti Yésus. Awit,
senajan abot lan angèl banget, kowé
meksa gelem nampa pituturé Gusti
Allah karo bungah. Roh Sutyi sing
ngekèki kabungahan kuwi marang
kowé. 7 Dadiné saiki kowé kenèng
ditiru karo sedulur-sedulur kabèh sing
manggon nang bawah Masedonia lan
bawah Akaya. 8 Awit molai sangka
nggonmu pituturé Gusti Allah terus
mrèmèn-mrèmèn. Ora namung nang
bawah Masedonia lan Akaya waé,
nanging nang endi-endi wong-wong
pada krungu bab pengandelmu marang
Gusti Allah. Dadiné awaké déwé wis
ora usah ngomong apa-apa menèh
prekara kuwi. 9 Wong-wong kuwi déwé
pada ngomongké enggoné awaké déwé
teka nang nggonmu lan enggonmu
pada nampa awaké déwé. Uga pada
ngomongké enggonmu pada ninggal
gusti allah sing palsu lan saiki kowé
pada nurut Gusti Allah sing nyata lan

sing urip slawas-lawasé. 10 Lan saiki
kowé pada ngarep-arep Anaké Gusti
Allah sing bakal teka menèh sangka
swarga, yakuwi Gusti Yésus Kristus, sing
wis ditangèkké sangka pati. Dèkné sing
ngutyuli awaké déwé sangka setrapané
Gusti Allah, awit Gusti Allah bakal
nyetrap kabèh wong sing nglakoni ala.

Tumindaké rasul Paulus nang Tèsalonika

2 1 Para sedulur, kowé déwé ngerti
nèk tekané awaké déwé nang
nggonmu ora muspra. 2 Sakdurungé
awaké déwé teka nang nggonmu
awaké déwé wis disiya-siya lan digawé
sembrana nang kuta Filipi. Nanging
Gusti Allah ngekèki kekendelan marang
awaké déwé lan senajan awaké déwé
dialang-alangi, awaké déwé meksa
nggawa pituturé Gusti Allah marang
kowé. 3 Enggoné awaké déwé ngandani
kowé kuwi ora kanggo nyasarké kowé
apa nggolèk bati apa ngapusi, ora.
4 Nanging awaké déwé nuju supaya
Gusti Allah lega karo awaké déwé.
Dèkné sing ngerti angen-angen-pikirané
awaké déwé lan Dèkné wis nganggep
awaké déwé pantes nggelarké kabar
kabungahan Gusti Yésus Kristus, mulané
awaké déwé ora nggolèk pengalemané
manungsa, nanging apa sing dikarepké
karo Gusti Allah. 5 Gusti Allah déwé dadi
seksi! Awaké déwé ora tau nganggokké
tembung énak kanggo ngenèng kowé,
supaya nemu bati, ora. 6 Awaké déwé
ya ora tau nggolèk pengalemanmu
apa wong liyané. Sakjané awaké déwé
dadi rasulé Gusti Yésus nduwèni kwasa
mréntah lan njaluk apa waé. 7 Nanging
ora, suwéné awaké déwé tyampur karo
kowé awaké déwé malah sarèh, kaya
ibu sing nrésnani lan ngrumati anak-
anaké kaé. 8 Mulané, jalaran awaké
déwé trésna banget marang kowé,
awaké déwé ora namung nggawa kabar
kabungahané Gusti Allah marang kowé,
nanging awaké déwé uga ora éman
ngekèkké nyawané pisan. Awaké déwé
jan trésna tenan marang kowé. 9 Kowé
déwé mesti ijik kélingan para sedulur!
Awaké déwé nyambutgawé mempeng
awan lan wengi nggolèk pangan, supaya
awaké déwé ora dadi renggan lan
répotmu. Ya ngono kuwi awaké déwé
enggoné nggelar kabar kabungahané
Gusti Allah marang kowé.

10 Para sedulur, kowé déwé sing dadi
seksi lan uga Gusti Allah. Suwéné
awaké déwé tyampur karo kowé sing
pada pretyaya marang Gusti Yésus,
awaké déwé uripé ati-ati, ora nglakoni
barang sing ora apik. Karo sapa-sapa
awaké déwé ya nindakké sing bener lan
awaké déwé ora ngekèki jalaran wong
nyalahké awaké déwé. 11 Lan kowé déwé
ngerti enggoné awaké déwé ngandani
lan nglipur kowé siji-sijiné. Eling-éling
kaya bapak ngandani anak-anaké kaé.
12 Awaké déwé ngélingké lan nglipur
kowé ing wayah angèl, supaya uripmu
ndadèkké legané Gusti Allah, sing
wis manggil kowé kongkon mèlu ing
kratoné, supaya kowé bisa ngrasakké
kabungahan gedé slawasé.

13 Enèng jalaran liyané menèh
sing marakké awaké déwé tansah
maturkesuwun marang Gusti Allah,
yakuwi, dongé awaké déwé ngabarké
pituturé Gusti Allah marang kowé, kowé
pada gelem ngrungokké lan pada gelem
nampa. Lan menèh, ora mbok anggep
kaya pituturé manungsa, ora, nanging
kaya sak nyatané, mbok anggep pituturé
Gusti Allah déwé. Wujuté pituturé Gusti
Allah ya nyambutgawé tenan ing uripmu,
sing pada pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus. 14 Awaké déwé nitèni nèk
pituturé Gusti Allah nyambutgawé nang
tengahmu, awit apa sing pada dialami
karo sedulur-sedulur sing nurut Gusti
Yésus nang Yudéa uga kowé pada waé
ngalami. Kaya enggoné wong agama
Ju nyiya-nyiya sedulur-sedulur Kristen
sing nang Yudéa, bangsamu déwé uga
nyiya-nyiya kowé. 15 Mbiyèn-mbiyèné
wong agama Ju matèni para nabi, terus
matèni Gusti Yésus lan saiki wong-wong
kuwi nyiya-nyiya awaké déwé sampèk
kliwat-ngekat, ndadèkké nesuné Gusti

Allah. Lan menèh, wong-wong kuwi
pada mungsuh marang saben wong.
16 Pada ngalang-alangi awaké déwé
supaya ora bisa ngabarké pituturé Gusti
Allah marang bangsa liyané, pitutur sing
bisa nekakké keslametan. Dadiné salahé
wong agama Ju kuwi numpuk-numpuk
sampèk Gusti Allah ora sabar menèh lan
entèk-entèké wong-wong kuwi disetrap.

Rasul Paulus kepénin niliki pasamuan Tèsalonika

17 Nanging para sedulur, sakwisé
awaké déwé pisah sak untara sangka
kowé, awaké déwé saiki kangen tenan
marang kowé. Awit awaké déwé
pantyèn pisah ing raga, ora weruh
kowé, nanging ora pisan-pisan pisah ing
ati. Mulané, awaké déwé ya nglumui
tenan supaya bisa kepetuk menèh karo
kowé. 18 Awaké déwé kepéngin balik
nang nggonmu lan aku déwé, Paulus,
wis ping pira njajal nggolèk dalan,
nanging Sétan ngalang-alangi awaké
déwé.
19 Para sedulur, mbésuk nèk Gusti
Yésus balik menèh, kowé mesti bareng
karo awaké déwé ngadek nang ngarepé.
Sapa menèh kejaba kowé sing marakké
awaké déwé ngarep-arep tekané Gusti.
Sapa kejaba kowé sing dadi bungahé
lan pamèrané awaké déwé, mbésuk
nèk Gusti Yésus teka. Ora ènèng sing
ngungkuli kowé. 20 Pantyèn tenan, kowé
sing dadi pamèrané lan kabungahané
awaké déwé.

3

1-3 Para sedulur, awaké déwé
wis ora betah ngempet kangené,
mulané awaké déwé ngongkon sedulur
Timotius budal nang nggonmu, awaké
déwé bèn kèri waé nang Aténe kéné.
Kowé ngerti nèk Timotius kuwi seduluré
awaké déwé ing pengandel lan dèkné
ngréwangi awaké déwé nggelarké
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus.
Dèkné teka nang nggonmu, supaya bisa
mbangun kowé lan ngélingké marang
kowé, aja sampèk mbalik dalan lan
ninggal Gusti, senajan kowé disiya-siya.
Kowé wis ngerti déwé nèk kangèlan
sing kaya ngono kuwi pantyèn wis
lumrah kanggo awaké déwé. 4 Kowé
mesti kélingan, dongé awaké déwé
ijik tyampur karo kowé, awaké déwé
lak wis ngomong sakdurungé nèk
wong-wong bakal ngalang-alangi lan
nyiya-nyiya awaké déwé. Lah yakuwi
sing klakon tenan saiki. 5 Mulané awaké
déwé ngongkon sedulur Timotius niliki
kowé, jalaran aku ora sabar ngentèni
suwi menèh. Aku kepéngin ngerti
kepriyé kabaré pengandelmu marang
Gusti Yésus. Aku rada sangsi nèk Sétan
menawa nggoda kowé terus kowé pada
semplak. Mengko enggoné awaké déwé
nglumui nyambutgawé nang nggonmu
kuwi ndak muspra.
6 Nanging saiki sedulur Timotius
wis balik menèh sangka nggonmu lan
dèkné nggawa kabar sing ndadèkké
bungahé awaké déwé. Dèkné ngomong
nèk kowé pada mantep ing pengandel
lan ing katrésnan lan pada nduwé
penganggep betyik marang awaké
déwé. Sedulur Timotius uga ngabari
nèk kowé pada kangen tenan marang
awaké déwé, kaya enggoné awaké déwé
kangen marang kowé. 7 Mulané para
sedulur, kabar kuwi mau kabèh nglipur
awaké déwé ing sakjeroné kasusahan
lan kasangsaran, awit awaké déwé saiki
ngerti nèk kowé pada pretyaya terus
marang Gusti Yésus. 8 Sakwisé awaké
déwé krungu nèk kowé pada nurut
Gusti terus, awaké déwé krasa urip
menèh. 9 Kowé jan nekakké kabungahan
gedé tenan marang awaké déwé.
Kurang tembungé awaké déwé kanggo
maturkesuwun marang Gusti Allah
bab kuwi. 10 Awan-wengi awaké déwé
tansah ndonga marang Gusti Allah,
nyuwun supaya awaké déwé bisa niliki
kowé lan bisa nyukupké kekurangané
pengandelmu.
11 Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus nggawèkké
dalan, supaya awaké déwé bisa tekan
nggonmu. 12 Awaké déwé uga nyuwun
marang Gusti Allah supaya nambahi
katrésnanmu marang sakpada-pada lan

marang wong kabèh. Dadiné kowé bisa
nrésnani liyané kaya enggoné awaké
déwé nrésnani kowé. 13 Ya ngono kuwi
enggoné Gusti Allah bakal ngantepké
atimu, supaya mbésuk, nèk Gusti Yésus
teka karo para sutyi, kowé bisa resik lan
sutyi ngadek nang ngarepé Gusti Allah
Bapaké awaké déwé.

Urip sing sutyi nurut karepé Gusti

4 1 Para sedulur, awaké déwé wis
mulangi kowé bab tyarané urip
sing ndadèkké legané Gusti Allah.
Uripmu wujuté ya kaya ngono. Nanging
ing jenengé Gusti Yésus awaké déwé
meksa nyuwun marang kowé supaya
pada majua lan mundaka terus. 2 Kowé
ngerti pernatan-pernatan sing wis
diwulangké karo awaké déwé sangka
karepé Gusti Yésus. 3 Karepé Gusti
Allah kowé kudu nglakoni urip sing
resik lan sing pantes, ngedohi laku
bédang. 4 Saben wong lanang enggoné
urip bebarengan karo bojoné kuduné
karo ati sing seneng lan ngajèni. 5 Aja
manut hawa kesenengan sing ora apik,
kaya kalumrahané wong-wong sing ora
ngerti Gusti Allah. 6 Ing bab iku kowé
aja sampèk nggawèkké wirangé lan
aja sampèk ngapusi sedulurmu. Awaké
déwé enggoné ngélingké marang kowé
ya wis ora kurang-kurang, nèk Gusti
Allah bakal nyetrap wong sing nduwèni
klakuan kaya ngono kuwi. 7 Awit sing
dikarepké karo Gusti Allah kuwi ora
supaya awaké déwé uripé rusu sak
gelemé, ora, nanging supaya awaké
déwé nglakoni urip sing sutyi. 8 Mulané,
sapa ora nurut piwulang iki, ora nampik
manungsa, nanging nampik Gusti Allah
déwé sing ngekèki Rohé Sutyi marang
kowé.

9 Awaké déwé wis ora usah nulisi
kowé nèk kudu trésna marang tunggal
sedulur, awit Gusti Allah déwé wis
mulangi marang kowé kepriyé tyarané
wong trésna marang sakpada-pada
kuwi. 10 Lan wujuté kowé ya pada
ngétokké katrésnan kuwi marang
sedulur kabèh nang bawah Masedonia.
Nanging para sedulur, awaké déwé
kepéngin ngélingké marang kowé
sepisan menèh, supaya enggonmu
trésna marang sakpada-pada intera
mundak terus. 11 Para sedulur, kowé
kudu nglumui urip sing rukun lan
tentrem. Pada ngurusi uripé déwé
lan nyambuta gawé nggolèk sandang-
pangan déwé-déwé, kaya sing wis
diwulangké karo awaké déwé dèk
abené kaé. 12 Dadiné wong njaba bisa
ngajèni marang kowé lan kowé ora
usah njagakké wong liya, nanging bisa
nyampèni awakmu déwé.

Bab wong-wong sing wis mati lan tekané Gusti Yésus

13 Para sedulur! Awaké déwé uga
kepéngin ngomongi kowé bab wong-
wong sing wis mati, dadiné kowé ngerti
lan ora usah sedi kaya wong liya-liyané
sing ora nduwé pengarep-arep. 14 Awaké
déwé pada pretyaya nèk Gusti Yésus
wis mati lan tangi menèh sangka pati?
Semono uga awaké déwé ngerti nèk
wong kabèh sing pretyaya marang
Gusti Yésus, nanging sing saiki wis mati,
mbésuk bakal ditangèkké karo Gusti
Allah, supaya bisa dadi siji karo Gusti
Yésus.

15 Mulané, awaké déwé kepéngin
ngélingké marang kowé karo tembungé
Gusti Yésus déwé: awaké déwé sing
ijik urip tekan baliké Gusti Yésus ora
pisan-pisan bakal budal ndisik, ninggal
sing wis pada mati, ora. 16 Awit mbésuk
penggedéné mulékat bakal ngabari
ndisik karo swara banter lan trompèté
Gusti Allah bakal muni. Sakwisé kuwi
Gusti Yésus déwé bakal medun sangka
swarga. Terus sedulur-sedulur sing wis
mati bakal pada tangi ndisik. 17 Sakwisé
kuwi, awaké déwé sing ijik urip terus
bareng karo sing entas ditangèkké
kuwi, munggah nang méga metuki Gusti
nang langit. Awaké déwé terus slawas-
lawasé dadi siji karo Gusti. 18 Mulané
para sedulur, kowé kudu nglipur lan
mbangun sakpada-pada karo tembungé
Gusti kuwi mau.

Tata-tata ngentèni tekané Gusti Yésus

5 1 Para sedulur, aku ora usah nulisi
kowé bab kapan tekané Gusti lan
ènèng apa bakalé nèk Dèkné teka. 2 Awit
kowé kabèh wis pada ngerti déwé nèk
Gusti Yésus tekané ing sakwijiné wantyi
sing ora kenèng diarani, kaya tekané
maling kaé, awaké déwé ora ngerti
sakdurungé. 3 Nèk wong-wong pada
rasan-rasan: "Wis tentrem lan wis apik
saiki," terus mak bleng, karusakan gedé
teka, kaya wong wédok nèk arep mbayi
kaé, dadakan krasa lara. Wis ora kenèng
diendek menèh. 4 Nanging kowé ora
usah sangsi, para sedulur. Kowé pada
ngarep-arep Gusti, dadiné nèk Dèkné
teka kowé ora bakal kagèt kaya wong
nèk kemalingan kaé. Ora, awit kowé ora
kaya wong sing mlaku nang petengan
kaé. 5 Ora, awaké déwé iki kaya wong
sing mlaku ing wayah awan, ing padang,
dadiné bisa weruh. Ora kaya wong ing
petengan.
6 Mulané para sedulur, hayuk awaké
déwé uripé aja kaya wong turu, awit
wong nèk turu kuwi nèk ènèng apa-apa
ora ngerti. Ya kaya ngono kuwi uripé
wong sing ora nurut Gusti. Nanging
awaké déwé kudu melèk lan jaga-jaga.
7 Pantyèn, wong turuné ya wayah wengi
lan sing mabuk ombèn ya mabuk wayah
wengi. 8 Nanging awaké déwé iki sing
urip ing padang kudu sing awas. Awaké
déwé bisa njaga awaké déwé nèk awaké
déwé pretyaya marang Gusti lan trésna
marang Dèkné lan marang sakpada-
pada. Awaké déwé kudu njagakké
lan pretyaya tenan nèk Gusti bakal
ngluwari awaké déwé sangka kwasané
ala. 9 Awit, karepé Gusti Allah kuwi ora
supaya awaké déwé nemu karusakan,
ora, nanging supaya awaké déwé nemu
keslametan. Awaké déwé bisané slamet,
nèk pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus. 10 Dèkné mati nglabuhi awaké
déwé. Dadiné mbésuk nèk Dèkné teka,
embuh awaké déwé ijik urip, embuh
wis mati, kuwi ora dadi sebab. Pokoké,
awaké déwé bakal urip dadi siji karo
Dèkné. 11 Mulané, kowé kudu nglipur lan
mbangun sakpada-pada karo tembung
iki. Ya kaya sing wis mbok lakoni saiki.

Werna-werna pitutur kanggo penutup

12 Para sedulur, awaké déwé nyuwun
marang kowé: mbok pada ngajèni
marang sedulur-sedulur sing pada
nglabuhi kowé. Sedulur-sedulur
kuwi sing dipanggil karo Gusti dadi
penuntunmu lan sing mulangi kowé bab
bener-klèruné tindakmu sak tyara wong
Kristen. 13 Sedulur-sedulur kuwi sing
nyambutgawé nglabuhi kowé, mulané
kudu mbok ajèni lan mbok trésnani
ngungkuli sak lumrahé. Urip sing rukun
bebarengan.
14 Para sedulur, wong sing males ora
gelem kerja kudu mbok omongi. Sing ijik
wedi lan sangsi kudu mbok réwangi bèn
kendel. Sing ijik ringkih ing pengandel
kudu mbok tulungi, nanging kudu sing
sabar karo sapa waé. 15 Aja sampèk
ènèng sedulur mbales ala marang liya,
nanging pada nglumui nggawé betyik
marang sakpada-pada lan marang kabèh
wong.
16-18 Karepé Gusti Allah enggonmu
pada nurut Gusti Yésus Kristus kuwi
ya iki: kabungahanmu dikétokké
terus, aja pada kesel ndonga lan pada
maturkesuwun marang Gusti Allah terus,
ora namung nèk èntèng lan kepénak,
nanging uga nèk abot lan angèl.
19 Aja pada ngendek penggawéané
Roh Sutyi ing uripmu. 20-21 Nèk ènèng
sedulur nduwèni tembung sangka Gusti
Allah, tembung kuwi aja disepèlèkké,
nanging dipikir lan didelok klèru-beneré.
Sing bener dilakoni. 22 Barang ala apa
waé kudu mbok edohi.
23 Para sedulur, awaké déwé ndonga
marang Gusti Allah, sing bisa ngekèki
tentrem marang kowé, supaya Dèkné
ngresiki uripmu, bèn uripmu ing apa
waé bisa kaya Dèkné déwé. Awaké déwé
uga ndonga supaya uripmu sak kabèhé,
ing roh, nyawa lan raga, bisa resik.
Dadiné mbésuk nèk Gusti Yésus Kristus
teka, ora ènèng wong sing bisa nyalahké

kowé. 24 Gusti sing nyeluk kowé, Dèkné
bakal nandangi tenan. Dèkné bakal
netepi janjiné.
25 Para sedulur, awaké déwé nyuwun
pandongamu.
26-27 Kirimké slamet marang sedulur
kabèh lan aku nyuwun marang kowé,
Gusti déwé dadi seksi, layang iki
diwatyakké marang sedulurku Kristen
kabèh.
28 Tyukup semééné waé! Muga-
muga Gusti Yésus Kristus ngétokké
kabetyikané marang kowé kabèh.

Paulus

Layangé rasul Paulus marang pasamuan nang kuta Tèsalonika
Layang nomer loro

Pembukakan lan pamuji slamet

1 [1]Para sedulur, iki layang sangka
Paulus, Silas lan Timotius, marang
pasamuan nang kuta Tèsalonika sing
wis dadi umaté Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus.
[2]Muga-muga Gusti Allah, Bapaké
awaké déwé lan Yésus Kristus, Gustiné
awaké déwé, ngedunké kabetyikané lan
katentremané marang kowé kabèh.

Kristus bakal ngrutu sak beneré

[3]Para sedulur, awaké déwé tansah
maturkesuwun marang Gusti Allah nèk
awaké déwé mikirké kowé. Pantyèn
ènèng wujuté tenan. Awit pengandelmu
marang Gusti Yésus selot suwi selot
tambah lan katrésnanmu marang
sakpada-pada selot suwi selot mundak.
[4]Mulané kowé sing digawé pamèr karo
awaké déwé nang pasamuan-pasamuan
liyané. Awaké déwé pantyèn ngomongi
sedulur-sedulur liyané nèk pengandelmu
marang Gusti Yésus mantep tenan,
senajan kowé disiya-siya lan nglakoni
sak wernané kasangsaran lan kangèlan.
[5]Kuwi kabèh dadi tanda nèk Gusti
Allah bakal ngrutu kabèh wong sak
beneré. Tegesé, kowé sing saiki pada
nglakoni kasangsaran nglabuhi Gusti
Yésus, mbésuk kowé bakal nampa
upahé, yakuwi, kowé bakal dianggep
pantes karo Gusti Allah ngleboni
kratoné. [6]Pantyèn, Gusti Allah mesti
bakal nindakké sak beneré, Dèkné
bakal nekakké kasangsaran marang
wong-wong sing pada nyiya-nyiya kowé.
[7]Malah kowé sing saiki pada nandang
kangèlan bakal dikèki ayem bareng karo
awaké déwé mbarang. Iki bakal klakon
mbésuk nèk Gusti Yésus medun sangka
swarga karo mulékat-mulékat sing gedé
kwasané. [8]Karo geni sing mulak-mulak
Gusti Yésus bakal ngrampungké kabèh
wong sing pada nampik Gusti Allah lan
sing pada nampik kabar kabungahané
Gusti Yésus. [9]Tenan, Gusti bakal nyetrap
wong kaya ngono kuwi sak beneré.
Wong-wong kuwi bakal diusir, adoh
sangka Gusti Allah slawas-lawasé, adoh
sangka kamulyané sing nggumunké.
[10]Kuwi kabèh bakal klakon mbésuk ing
dina tekané Gusti Yésus, nèk Dèkné
bakal nampa pengalemané kabèh wong
sing wis masrahké uripé marang Dèkné.
Ing dina kuwi kabèh sing pretyaya
bakal ngluhurké Dèkné. Kowé mbarang
bakal ènèng nang kono, awit kowé uga
pada gelem pretyaya marang tembungé
awaké déwé bab Gusti Yésus.
[11]Mulané, nèk awaké déwé mikirké
bab kuwi mau kabèh, awaké déwé
tansah ndongakké kowé, bisaa ènèng
wohé lan ènèng pantesé enggoné Gusti
milih kowé, ora nganggur waé. Muga-
muga Gusti Allah ngréwangi kowé karo
kwasané, supaya barang betyik sing
mbok karepké lan penggawéan apa
waé kanggo Gusti bisa keturutan kabèh.
[12]Dadiné sangka uripmu jenengé Gusti
bakal diluhurké karo wong-wong lan
kowé déwé bakal dielem karo Gusti,
awit Gusti Allah lan Gusti Yésus Kristus

bakal ngétokké kabetyikané marang
kowé.

Wong Duraka

2 1 Para sedulur, awaké déwé saiki
arep ngomongké bab tekané Gusti
Yésus Kristus lan bab enggoné awaké
déwé bakal dikumpulké dadi siji karo
Dèkné nang panggonané. 2 Pantyèn wis
ènèng sing pada mulangi nèk kuwi wis
klakon. Jaréné Roh Sutyi sing ngomongi
ngono. Uga ènèng sing ngomong nèk
awaké déwé tau mulangi nèk kuwi
wis klakon lan ènèng liyané menèh
ngomong nèk awaké déwé tau nulis
nang layang nèk Gusti Yésus wis teka.
Para sedulur, aja sampèk omongan sing
kaya ngono kuwi ndadèkké bingungé
atimu. 3 Wong-wong kuwi ngapusi, aja
digugu. Awit sakdurungé Gusti Yésus
teka menèh wong pirang-pirang bakal
pada ninggal dalané Gusti Allah.
Sakwisé kuwi terus Wong Duraka
ngétok, nanging dèkné bakal dibuwang
nang neraka karo Gusti. 4 Wong Duraka
kuwi bakal nglawan marang sembarang
sing disembah lan sing dianggep gusti
allah karo manungsa. Dèkné malah
bakal njagong nongkrong nang Gréja
Gedé, ngaku-aku nèk dèkné kuwi Gusti
Allah, ngungkuli liya-liyané.
5 Bab kuwi mau kabèh aku wis tau
ngomongi kowé dongé aku ijik nang
nggonmu. Apa wis pada lali? 6 Kowé
ngerti nèk saiki ijik ènèng sing ngalang-
alangi Wong Duraka iki, mulané durung
bisa ngétok. Dèkné metuné mbésuk
nèk wis wantyiné, nèk Gusti Allah
wis nglilani. 7 Pantyèn saiki dèkné wis
nyambutgawé, ngojok-ojoki wong-wong
kongkon pada ninggal dalané Gusti
Allah, nanging ijik meneng-menengan
waé. Ijik ènèng sing ngadang-adangi.
8 Metuné mbésuk, nèk sing ngadang-
adangi iki wis lunga. Nanging Gusti
Yésus bakal teka lan bakal matèni Wong
Duraka karo tembungé lan njedulé Gusti
Yésus bakal ngrampungké kwasané
Wong Duraka kuwi sak kabèhé. 9 Wong
Duraka kuwi nèk metu bakal nganggo
kwasané Sétan, bisa ngétokké kwasané
karo tanda-tanda lan mujijat-mujijat,
kanggo nyasarké wong-wong. 10 Wong-
wong sing pantyèné wis bakal tiba ing
karusakan pada gelem nggugu apusan
kuwi. Awit ora gelem nampa pitutur
sing bener, sing bisa nylametké uripé,
malah pada nampik kuwi. 11 Mulané
Gusti Allah ngedunké pangwasa
sing nyasarké wong-wong kuwi, sing
marakké wong-wong nggugu apusan.
12 Mengkono kuwi Gusti Allah bisa
nyetrap kabèh wong sing ora pada
nggugu marang pitutur sing bener, wong
sing pada seneng nglakoni sing ala.

Kesuwun marang Gusti

13 Nanging para sedulur, kowé sing
ditrésnani tenan karo Gusti. Awaké
déwé rumangsa nèk awaké déwé iki
kudu tansah maturkesuwun marang
Gusti Allah nèk ngélingké kowé kabèh.
Awit Gusti wis milih kowé. Pantyèn
kowé sing diluwari sing ndisik déwé
sangka kwasané ala. Kuwi penggawéané
Roh Sutyi, sing wis ngresiki uripmu
lan uga jalaran kowé pada pretyaya
marang pitutur sing bener. 14 Gusti
wis manggil kowé lantaran kabar
kabungahan sing digelarké karo awaké
déwé marang kowé. Gusti manggil kowé
supaya kowé uga éntuk pandumané
Gusti Yésus, tegesé, kowé bakal
digunggung-gunggung kaya enggoné
wong-wong bakal nggunggung Gusti
Yésus. 15 Mulané para sedulur, kowé
kudu mantep terus nurut marang pitutur
sing wis diwulangké karo awaké déwé
nganggo tembung lan uga nganggo
layang.
16 Sangka kabetyikané, Yésus Kristus
déwé, Gustiné awaké déwé lan Gusti
Allah, Bapak sing trésna tenan marang
awaké déwé, wis ngekèki panglipur lan
pengarep-arep sing langgeng marang
kowé. 17 Muga-muga Dèkné uga ngekèki
kekendelan lan kekuwatan marang kowé
kabèh enggonmu pada nindakké sing
betyik, senajana mbok tindakké karo
tembung apa karo penggawéan.

Rasul Paulus nyuwun pandonga

3 [1] Para sedulur, ijik ènèng prekara
siji-loro menèh sing kudu tak
omong. Sing penting déwé yakuwi,
awaké déwé kudu mbok dongaké.
Didongakké supaya pituturé Gusti bisa
mrèmèn-mrèmèn terus lan ditampa karo
wong-wong, ya kaya nang nggonmu
kono. [2] Kowé ngerti nèk ora kabèh wong
gelem pretyaya marang pituturé Gusti.
Okèh sing pada nglawan lan ndadèkké
sangsarané awaké déwé. Mulané, awaké
déwé nyuwun pandongamu, supaya
Gusti ngluwari awaké déwé sangka
tangané wong kaya ngono kuwi.
[3] Nanging para sedulur, Gusti kenèng
dijagakké. Dèkné bakal ngekèki
kekuwatan marang kowé, supaya kowé
bisa pretyaya terus lan Dèkné bakal
mageri kowé sangka sak wernané ala.
[4] Awaké déwé ngerti nèk kowé temen
nurut Gusti, mulané awaké déwé ya
pretyaya nèk pituturé awaké déwé
kabèh bakal mbok lakoni, saiki lan sak
terusé.
[5] Muga-muga Gusti madangi atimu,
supaya kowé bisa dunung sepira gedéné
katrésnané Gusti marang kowé lan
panyuwuné awaké déwé uga, muga-
muga Gusti Yésus Kristus ngekèki
kemantepan marang kowé.

Aja males kerja

[6] Para sedulur, ing jenengé Gusti
Yésus Kristus awaké déwé mréntah
kowé: sedulur sing males kerja lan sing
urip sak karepé, sing ora nurut marang
piwulangé awaké déwé, sedulur sing
kaya ngono kuwi kudu mbok edohi.
[7] Kowé déwé pada ngerti nèk awaké
déwé wis ngekèki tulada sing kenèng
mbok tiru. Dongé awaké déwé nang
nggonmu awaké déwé ya ora énak-
énak slonjor waé. [8] Awaké déwé ya ora
njagong njagakké liyané, ora. Wujuté
awaké déwé nyambutgawé awan-wengi
sampèk tangané kapalen, supaya awaké
déwé ora dadi renggané sapa-sapa.
[9] Awaké déwé enggoné nyambutgawé
kuwi ora jalaran awaké déwé ora éntuk
njaluk sokongan kowé, ora, nanging
supaya uripé awaké déwé iki kenèng
mbok tiru. [10] Dongé awaké déwé nang
nggonmu awaké déwé ya ajek ngomongi
kowé: sedulur sing males kerja aja
diréwangi.
[11] Awaké déwé ngomong ngono kuwi,
jalaran awaké déwé krungu nèk nang
nggonmu ènèng sedulur siji-loro sing
males kerja, malah namung ngétan-
ngulon ngrusui uripé liyané. [12] Ing
jenengé Gusti Yésus Kristus awaké déwé
mréntah sedulur-sedulur kuwi supaya
pada nyambutgawé nggolèk sandang-
pangané déwé.
[13] Lan kowé, para sedulur, kowé
sing ora kaya ngono, kowé aja pada
kesel enggonmu nglakoni sing betyik.
[14] Dititèni, menawa waé ènèng sedulur
sing ora gelem manut marang omongané
awaké déwé sing ketulis nang layang
iki. Sedulur kuwi aja diejèk bebarengan,
mengko lak isin déwé. [15] Nanging dèkné
aja dianggep kaya mungsuh, ora, dèkné
kudu mbok benerké kaya sedulur.

Penutup lan pamuji slamet

[16] Para sedulur, Gusti déwé sing bisa
ngekèki katentreman. Muga-muga
Dèkné nuntun kowé kabèh lan ngekèki
katentreman marang kowé sak terusé
ing prekara apa waé.
[17] Tyukup seméné waé layang iki. Aku,
Paulus, aku sing nanda-tangani layang
iki, aku kirim slamet marang kowé.
[18] Muga-muga Gusti Yésus Kristus
ngétokké kabetyikané marang kowé
kabèh.

Paulus lan Timotius

Layangé rasul Paulus marang Timotius
Layang nomer siji

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1-2Timotius anakku, iki layang
sangka nggonku, Paulus. Kowé
pantyèn tenan anakku déwé ing
pengandel, awit aku sing mituturi kowé
bab Gusti Yésus lan kuwi sing marakké
kowé pretyaya marang Dèkné. Gusti
Allah, Juru Slameté lan Gusti Yésus,
pitulungané lan pengarep-arepé awaké
déwé, sing mréntah aku kongkon dadi
rasulé Gusti Yésus Kristus.
Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Kristus Yésus Gustiné
awaké déwé, ngétokké kabetyikané,
kawelasané lan katentremané marang
kowé.

Piwulang sing nyasarké

3Timotius, apiké kowé terus nang
Efése ndisik, kaya sing tak omong
abené kaé dongé aku arep budal nang
Masedonia. Apa jalarané kowé kok tak
kongkon nang kono waé ndisik? Awit
nang kuta Efése kono ènèng wong
sing pada mulangi piwulang sing
klèru. Wong-wong kuwi kudu mbok
endek. 4Aja éntuk mulangi dongèngan-
dongèngan bab mbah-mbahané wong Ju,
dongèngan sing ora ènèng entèké. Kuwi
namung marakké padu, ora tyotyok
blas karo sing dikarepké Gusti Allah.
Karepé Gusti Allah kuwi, supaya kabèh
wong bisa slamet, ya wong sing gelem
pretyaya marang Dèkné. 5Kenèng apa
Gusti Allah kok mréntah awaké déwé
kongkon mulangi pituturé? Supaya
awaké déwé bisa trésna sing tenanan
marang sakpada-pada, trésna karo ati
sing resik lan temen lan karo pengandel
sing tenanan, ora étok-étokan. 6Enèng
sing pada nyepèlèkké iki, entèk-entèké
malih kaya tong kosong: okèh omongané,
nanging blas ora ènèng tegesé. 7Wong-
wong kuwi kepéngin dianggep kaya
guru-guru sing mulangi wèt-wèté
Gusti Allah, nanging dèkné déwé ora
pada ngerti apa sing diomong. Waduh,
nèk mulangi waé kaya tenan-tenana,
nanging sakjané dèkné déwé ora dunung
apa sing diwulangké.
8Awaké déwé lak ngerti ta nèk wèté
Gusti Allah kuwi apik nèk dikanggokké
sak mestiné. 9Awaké déwé kudu
dunung nèk wèt kuwi ora digawé
kanggo wong sing betyik apa wong
sing apik klakuané, ora! Wèt kuwi
digawé kanggo wong sing nglakoni
ala, wong sing nampik Gusti Allah lan
sing ndablek, sing ora perduli karo
wèt lan pernatané Gusti Allah. 10Wèt
kuwi kanggo wong sing matèni bapa-
biyungé, wong sing tukang matèni
wong, wong sing laku bédang lan
sing nglakoni homo-sèks. Uga kanggo
wong sing tukang dodol slaf, wong
sing seneng ngapusi lan sing dadi seksi
sing goroh. Wèt kuwi uga kanggo
wong sing nglakoni barang liya-liyané
sing ora tyotyok karo pitutur sing
bener. 11Ya pitutur sing bener iki kabar
kabungahan sing dipasrahké marang
aku. Lan pitutur iki sing nduduhké
gedéné Gusti Allah sing betyik.

Kesuwun marang Gusti

12 Aku jan maturkesuwun tenan
marang Gustiné awaké déwé, Kristus
Yésus. Awit Dèkné wis ngekèki
kekuwatan marang aku kanggo
nyambutgawé ngladèni Dèkné.
13 Lan aku maturkesuwun tenan, awit
Gusti Yésus nganggep aku pantes
nyambutgawé kanggo Dèkné, senajan
aku mbiyèn uga nyiya-nyiya wong-wong
sing pada nurut Dèkné. Nanging Gusti
Yésus meksa ijik melas marang aku, awit
aku mauné ora ngerti apa sing tak lakoni
kuwi, jalaran aku durung pretyaya
marang Dèkné. 14 Pantyèn, kawelasané
Gustiné awaké déwé marang aku jan
gedé tenan lan aku dikèki pengandel lan
katrésnan marang Gusti Yésus Kristus.
15 Timotius, tembung sing arep tak
omong iki tenan lan kenèng mbok gugu,
yakuwi, Gusti Yésus Kristus teka nang
jagat kéné tujuané nulungi wong ala
supaya bisa slamet. Ya kaya aku iki, sing
gedé déwé salahé. 16 Nanging Gusti Allah
melasi aku, kanggo ngétokké kesabarané
Gusti Yésus Kristus lan kanggo tyonto
marang wong-wong liyané sing ing
tembé bakal pretyaya marang Dèkné lan
nampa urip langgeng. 17 Gusti Allah sing
ora ènèng tunggalé, ratu langgeng sing
urip slawas-lawasé lan sing ora kétok,
Dèkné sing kudu diluhurké slawas-
lawasé. Amèn.

18 Timotius anakku, kowé tak
pasrahi penggawéan iki, manut
tembung-tembung sing wis kawetu
mbiyèn, ngomongké nèk kowé bakal
nyambutgawé kaya ngéné iki. 19 Mulané,
élinga marang tembung-tembung kuwi
lan dilakoni sing tenanan. Dilakoni
karo pengandel lan karo kebatinan
sing resik. Awit ènèng wong sing pada
nglakoni penggawéan iki, nanging ora
karo kebatinan sing resik, entèk-entèké
semplak pengandelé. 20 Kayadéné
Himénéus lan Alèksander, sing wis tak
pasrahké marang Sétan, supaya pada
kapok enggoné ngèlèk-èlèkké Gusti
Allah.

Pandonga kanggo para penggedé

2 1 Timotius, karepku sing ndisik
déwé marang kowé yakuwi,
pada ndedongaa, nyuwuna lan
maturkesuwuna marang Gusti Allah
kanggo wong kabèh. 2 Pada ndedongaa
kanggo penggedéné negara lan wong
kabèh sing nduwèni penjawab gedé.
Dadiné awaké déwé uripé bisa ayem
lan tentrem lan bisa ngladèni Gusti
Allah karo tingkah lan laku sing
bener. 3 Pandonga kaya ngono kuwi
apik lan disenengi karo Gusti Allah,
Juru Slameté awaké déwé. 4 Karepé
Gusti Allah, bisaa kabèh wong nampa
keslametan lan ngerti pitutur sing
bener. 5 Karepé Gusti Allah uga, bisaa
wong-wong pada ngerti nèk namung
ènèng Gusti Allah siji lan namung
ènèng wong siji sing bisa nggatukké
manungsa marang Gusti Allah, yakuwi
Gusti Yésus, Juru Slameté manungsa.
6 Dèkné nglabuhi manungsa sampèk
mati, supaya manungsa bisa utyul
sangka kwasané ala. Patiné Gusti Yésus
kuwi digawé tanda karo Gusti Allah
nèk Dèkné kepéngin nulungi kabèh
manungsa, supaya pada slamet. Pantyèn
wantyiné ya wis pener tenan. 7 Mulané
Gusti Allah milih aku dadi rasul sing
kudu mulangi liya-liya bangsa bab
pitutur sing bener. Dadiné bangsa liyané
bisa pretyaya marang pitutur sing bener.

8 Timotius, karepku, nang endi waé
nèk pada ngumpul, wong lanang-lanang
nèk ndedonga kuduné karo ati sing
pasrah marang Gusti Allah. Dadiné
nèk ndonga bisa ngumbulké tangané,
awit ora nduwèni rasa nesu apa sangsi
nèk ora bakal ketampa pandongané.
9 Semono uga karepku kanggo wong
wédok-wédok, pada nganggoa salin sing
pantes lan patyakan sing lumrah. Ora
usah rambuté digawé sing ora-ora lan
dipasangi emas apa barang liyané sing
pating kerlip, ora. Lan ora usah nganggo
salin sing larang-larang. 10 Tenimbang
nggolèk pengaleman karo patyakan sing
kaya ngono kuwi, luwung pada nglumui

nggawé betyik waé. Kuwi apik lan
pantes kanggo ngétokké nèk nurut Gusti
Allah. 11 Wong wédok kudu sing anteng,
trima diblajari karo wong lanang. 12 Aku
ora gelem nèk wong wédok mulangi
nang kumpulan. Lan aku uga ora
nglilani nèk wong wédok mandori sing
lanang. Pantesé kuwi wong wédok kudu
sing anteng. 13 Gusti Allah lak nggawé
Adam ndisik ta, sakwisé Adam terus Eva.
14 Karomenèh, dudu Adam sing dikenèng
karo Sétan mbiyèn-mbiyèné, nanging
sing wédok. Dèkné sing nggugu apusané
Sétan terus nerak angger-anggeré Gusti
Allah. 15 Nanging kepriyé waé wong
wédok bakal slamet, senajana bakal
ngrasakké lara terus enggoné anak-anak,
pokoké janji pada mantep terus pretyaya
lan trésna marang Gusti Allah lan pada
nindakké urip sing sutyi lan sing pantes.

Para penuntun

3 1 Timotius, nèk ènèng sedulur
sing kepéngin dadi penuntuné
pasamuan, sedulur kuwi pantyèn seneng
karo penggawéan sing apik banget.
Kuwi apik tenan. 2 Mulané, sedulur
sing dadi penuntuné pasamuan kuwi
kuduné sedulur sing blas ora kenèng
disalahké karo wong liyané, awit apik
klakuané. Kuduné sedulur sing nduwé
bojo siji lan menèh sedulur kuwi kudu
padang pikirané, nggenah angen-angené
lan pantes klakuané. Kuduné sedulur
sing ora éman ngekèki inepan marang
liyané lan kuduné sedulur sing bisa
mulangi. 3 Ora kenèng wong sing seneng
ngombé apa wong sing gampang nesu,
ora. Kuduné wong sing grapyak lan
seneng rukun, ora wong sing mata-
duwiten. 4 Kuduné sedulur sing bisa
nata brayaté lan bisa mulangi anaké
supaya pada manut lan nduwé klakuan
sing apik. 5 Awit wong sing ora bisa nata
omahé déwé mesti ya ora bakal bisa
nata pasamuané Gusti. 6 Aja sedulur sing
ijik anyar, sing durung suwi nurut Gusti,
mengko ndak malih sombong lan entèk-
entèké disetrap karo Gusti Allah kaya
Sétan mbiyèn. 7 Malah-malah, sedulur
sing dadi penuntun kuwi kuduné
sedulur sing diajèni karo wong-wong
sak njabané pasamuan. Nèk ora ngono,
mengko ndak diomong wong lan bisa
kenèng pasangané Sétan.

Para peladèn

8 Semono uga, sedulur sing dadi
peladèné pasamuan kuwi kuduné wong
sing apik klakuané lan ora seneng goroh.
Ora wong sing seneng ngombé apa wong
sing mata-duwiten. 9 Malah kuduné
wong sing mantep nurut piwulang
sing bener karo ati sing resik. Karo
piwulang kuwi Gusti Allah ndudukké
kepriyé enggoné Dèkné mulangi
wong sing pretyaya marang Dèkné.
10 Sedulur iki mbarang kudu dijajal
ndisik. Nèk sakwisé dijajal sedulur-
sedulur kabèh pada lega karo dèkné, ya
kenèng dikongkon molai penggawéané.
11 Semono uga, sedulur-sedulur wédok
sing ngladèni nang pasamuan, kuduné
wong sing apik klakuané. Ora kenèng
wong sing seneng ngomongké èlèké
liyané, nanging kuduné wong wédok
sing padang pikirané lan kenèng
dipretyaya ing apa waé. 12 Tukang
peladèné pasamuan sing lanang kuwi
kuduné wong sing namung nduwé
bojo siji lan bisa nata brayaté sing apik.
13 Sing tak omong kuwi mau kabèh
penting banget, awit wong sing ngladèni
pasamuan sing apik lan sak mestiné
bakal diajèni karo liyané lan bakal
tambah kendelé enggoné ngabarké nèk
Gusti Yésus déwé sing bisa nylametké
awaké déwé.
14 Timotius, aku mikir ora suwi menèh
aku ndang bisa teka nang nggonmu.
15 Nanging menawa waé ènèng alang-
alanganė sing marakké tekaku rada
suwi, mulané aku molai kirim layang iki
marang kowé. Dadiné kowé ngerti lan
bisa mulangi sedulur-sedulur bab uripé
lan klakuané wong sing wis dadi brayaté
Gusti Allah. Brayaté Gusti Allah kuwi
ya pasamuané Gusti Allah. Dèkné urip
slawas-lawasé. Pasamuan kudu mantep
enggoné pretyaya marang pitutur sing

bener bab Gusti Allah lan kudu njaga,
supaya aja sampèk pitutur kuwi diwalik
karo wong liya. 16 Awaké déwé ngakoni
tenan, nèk pitutur sing dikabarké
karo Gusti Allah marang awaké déwé
iki pantyèn wewadi sing gedé banget.
Pitutur iki nduduhké nèk

Gusti Yésus dadi manungsa
lan Roh Sutyi nyeksèni
nèk uripé Dèkné ing donya
tyotyok karo karepé Gusti Allah.
Dèkné ngétok marang
mulékat-mulékat
lan bangsa-bangsa pada krungu
kabar kabungahan bab Dèkné,
mulané terus pada pretyaya marang
Dèkné.
Dèkné terus munggah nang swarga,
nang kono Dèkné gedé kwasané.

Guru-guru penasaran

4 1 Nanging Roh Sutyi wis terang
banget enggoné ngomongi awaké
déwé nèk suwi-suwi ènèng wong sing
ora pretyaya menèh marang pitutur sing
bener, awit pada nggugu marang roh-roh
sing nyasarké lan pada nurut piwulangé
sétan-sétan. 2 Kuwi piwulangé wong
sing goroh, senajana pada mikir nèk sing
diwulangké kuwi bener. Wis ora pada
rumangsa nèk klèru, awit angen-angené
wis gapuk. 3 Wong-wong kuwi menging
awaké déwé ora éntuk kawin lan ora
éntuk mangan iki apa kaé. Nanging Gusti
Allah déwé sing ngekèki sak wernané
pangan marang awaké déwé sing pretyaya
marang Gusti Yésus lan sing nggugu
marang pitutur sing bener. Panganan kuwi
kabèh kenèng dipangan, janji awaké déwé
maturkesuwun marang Dèkné. 4 Panganan
sembarang gawéané Gusti Allah kuwi
apik, ora ènèng siji waé sing ora apik.
Mulané sembarang kudu ditampa. 5 Awaké
déwé kudu maturkesuwun, awit kabèh
panganan wis disutyèkké karo tembungé
Gusti Allah lan karo pandonga.

Peladèné Kristus sing apik

6 Kuwi mau kabèh kudu diwulangké
marang sedulur-sedulur, dadiné kowé
bisa dadi peladèné Gusti Yésus Kristus
sing apik. Sedulur-sedulur bakal pada
weruh nèk kowé mantep ing piwulang
sing mbok turut karo temen kuwi.
7 Aja mèlu-mèlu karo rembukan sing
ora ènèng tegesé, kuwi disingkiri waé.
Malah-malah, kowé kudu nglumui lan
ngemen-ngemenké supaya uripmu bisa
tyotyok karo karepé Gusti Allah. 8 Nèk
wong ngetrén awaké, kuwi ya ènèng
apiké, nanging nèk ngetrén kasukmané,
kuwi jan apik banget, kepriyé waé
ènèng batiné. Kuwi ndadèkké betyiké
uripé awaké déwé kanggo saiki lan
mbésuk. 9 Tembung kuwi mau bener lan
kudu digugu. 10 Mulané awaké déwé
ya nyambutgawé petel tenan, senajan
kudu nglakoni sak wernané kangèlan.
Awit awaké déwé njagakké Gusti Allah
sing urip slawasé. Dèkné sing dadi Juru
Slameté kabèh wong, luwih-luwih wong
sing pretyaya.
11 Wong-wong kudu mbok kongkon
manut marang tembung-tembungku
kuwi mau lan kuwi diwulangké terus.
12 Timotius, pantyèn kowé ijik enom,
nanging aja sampèk ènèng wong
nyepèlèkké kowé jalaran umurmu. Kowé
malah kudu dadi tulada kanggo sedulur-
sedulur sing pretyaya. Dadia tulada
ing tembungmu, ing klakuanmu, ing
katrésnanmu marang sakpada-pada, uga
ing katemenan enggonmu nyambutgawé
kanggo Gusti lan enggonmu nduwèni
ati sing resik. 13 Ora suwi menèh aku
bakal teka, nanging suwéné aku durung
teka kowé kudu ngemenké matyakké
wong-wong sangka Kitab, mbangun
lan mulangi. 14 Gusti wis ngekèki
kapinteran marang kowé, dongé para
penuntun bebarengan numpangi tangan
lan ndongakké kowé terus dikèki
tembung karo Gusti kanggo kowé.
Kapinteran kuwi kudu mbok kanggokké.
15 Sembarang-mbarang sing tak omong
kuwi mau dilakoni tenan, dadiné
wong-wong bisa weruh nèk kowé maju.
16 Kowé kudu sing ati-ati tenan karo
awakmu déwé lan uga karo sing mbok
wulangké. Aja sampèk kendo enggonmu

ati-ati, supaya kowé bisa nylametké
awakmu lan uga wong-wong sing pada
ngrungokké piwulangmu.

Tumindak marang sedulur-sedulur nang pasamuan

5 1 Timotius, nèk kowé arep
mbenerké sedulur lanang sing
tuwa, aja disenèni, nanging wongé
diajèni kaya bapakmu déwé lan diejèk
rembukan. Uga sedulur-sedulur lanang
sing enom, dianggep kaya kakang lan
adikmu déwé. 2 Sedulur-sedulur wédok
sing wis tuwa dianggep kaya ibumu
déwé lan nèk ngomongi sedulur-sedulur
wédok sing enom anggepa kaya adikmu
déwé. Nèk ngomongi sing pantes lan
karo ati sing resik.
3 Mbok randa sing blas ora nduwé
krandah kudu dirumati sing sak mestiné.
4 Nanging mbok randa sing nduwé anak-
putu, anak-putuné sing kudu ngrumati
kanggo mbales kabetyikané wong tuwa.
Kuwi sing disenengi karo Gusti Allah,
jalaran kuwi ngétokké nèk pada nurut
Gusti tenan. 5 Lah wong wédok sing
pantyèn randa tenan lan ora nduwé
sapa-sapa blas kudu njagakké marang
Gusti Allah. Awan-wengi kudu temen
ndedonga marang Gusti Allah nyuwun
pitulungané. 6 Nanging randa sing uripé
mung nuruti kesenengané, randa kuwi
sakjané wis mati, senajan kétok ijik urip.
7 Mulané Timotius, randa-randa kudu
mbok wulangi sing tak omong kuwi
mau, supaya ora kenèng disalahké wong.
8 Nèk ènèng sedulur sing ora gelem
ngrumati seduluré déwé, malah-malah
seduluré déwé tunggal sak omah, wong
kuwi ora dunung apa tegesé nurut Gusti
lan klakuané ngungkul-ungkuli wong
sing ora pretyaya marang Gusti Yésus.

Para randa

9 Pasamuan kudu ngrumati mbok
randa, yakuwi, randa sing umuré swidak
munggah lan sing mauné namung kawin
sepisan, wong sing seneng nggawé
betyik. 10 Mulané wong kabèh kudu
ngarani nèk dèkné kuwi wong apik.
Kuduné wong sing ngrumati lan mulangi
anak-anaké sing apik lan ora éman
ngekèki inepan marang dayohé. Kuduné
wong sing seneng ngladèni sedulur-
sedulur ing pengandel lan sing seneng
nulungi wong kangèlan, wong sing
nglakoni sak wernané penggawéan sing
apik. Mbok randa sing kaya ngono kuwi
sing kudu ditulis jenengé nang buku.
11 Nanging randa-randa sing ijik enom
aja ditulis jenengé nang buku, awit nèk
wong-wong kuwi pada nduwé seneng-
senengan menèh terus pada ninggal
Gusti lan pada nggolèk bojo menèh.
12 Dadiné terus pada medot janjiné
mauné. 13 Karomenèh, jalaran ora
nduwé penggawéan apa-apa, terus pada
mlebu-metu turut omah nggunem wong
liya lan mèlu-mèlu ngrusui uripé liyané.
14 Mulané, karepku randa-randa sing ijik
enom bèn pada nggolèk bojo menèh lan
omah-omah waé, supaya pada nduwé
anak lan bisa ngurusi brayaté déwé.
Dadiné ora ngekèki jalaran marang
mungsuhé awaké déwé kanggo nyalahké
awaké déwé. 15 Aku ngomong ngono
kuwi, jalaran wis ènèng randa-randa
sing ninggal Gusti lan nggugu marang
Sétan. 16 Nèk ènèng wong Kristen
wédok nduwé randa nang omah, randa
kuwi kudu dirumati, supaya ora dadi
renggané pasamuan. Dadiné pasamuan
bisa ngrumati randa-randa sing ora
nduwé sapa-sapa.

Para penuntuné pasamuan

17 Timotius, para penuntun sing bisa
nata lan nuntun pasamuan sing apik
kudu ditambahi upahé, malah-malah
penuntun sing tukang nggelarké
pituturé Gusti lan sing tukang mulangi.
Kuwi sak mestiné. 18 Nang Kitab Sutyi
lak wis ketulis ngéné ta: “Sapi sing
ngiles aja dibingkem tyangkemé.” Lan
Gusti Yésus déwé ngomong ngéné:
“Wong sing nyambutgawé kudu nampa
upahé.” 19-20 Nèk ènèng sedulur nyalahké
sakwijiné penuntun, aja ditampa nèk
ora ènèng seksiné loro apa telu. Nèk
penuntun kuwi pantyèn salah tenan,

wongé kudu mbok benerké nang
ngarepé sedulur liya-liyané, supaya ora
pada niru klakuan sing ora apik kuwi.
21 Aku mréntah kowé tenan nang
ngarepé Gusti Allah lan Gusti Yésus
Kristus lan para mulékat sing sutyi: apa
sing tak omong kuwi mau kudu mbok
tandangi tenan. Nèk arep mbenerké
sedulur, aja nduwèni gagasan sing ora
apik bab sedulur kuwi sakdurungé.
22 Aja kesusu numpangi tangan lan
ndongakké sedulur dadi penuntun
apa peladèné pasamuan. Menawa waé
wongé nglakoni dosa lan kowé mengko
katut salah. Mulané, sing ati-ati lan
uripmu kudu sing resik.
23 Kowé ajek lara wetengé, mulané ya
diombèni anggur setitik, aja namung
banyu waé.
24 Enèng wong sing dosané jan ketara
banget, ketarané ora usah ngentèni
mbésuk, nèk nang ngarepé Gusti
Allah. Nanging liyané dosané saiki
durung kétok, ketarané mbésuk nang
ngarepé Gusti Allah. 25 Kaya ngono uga,
penggawé betyik okèh-okèhé saiki wis
kétok. Nanging uga penggawé betyik
sing durung kétok saiki, mbésuk kétok.

Para slaf

6 1 Para slaf sing Kristen kudu
ngajèni marang sing nduwé,
dadiné Gusti Allah lan piwulangé awaké
déwé ora éntuk èlèk. 2 Slaf Kristen
sing wèké wong Kristen ora kenèng
nyepèlèkké sing nduwé, dumèh dèkné
tunggal sedulur ing Gusti waé. Slaf kuwi
malah kudu ngladèni sing nduwé luwih
apik, awit sing nduwèni dèkné kuwi
tunggal sedulur ing Gusti lan dèkné
pantes ditrésnani.
Timotius, prekara-prekara iki kudu
mbok wulangké marang sedulur-sedulur
lan pada diélingké nèk kudu nurut apa
sing tak omong iki.

Piwulang lan laku sing klèru

3 Wong sing mulangi pitutur sing ora
tyotyok karo tembungé Gusti Yésus lan
ora tyotyok karo pitutur sing marakké
awaké déwé nurut karepé Gusti, kuwi
wong sombong. 4 Senajan mikir nèk
pinter, wong kuwi ora ngerti apa-apa.
Namung seneng ramé lan èngkèl-
èngkèlan bab sembarang-mbarang.
Kuwi namung marakké sengit-sengitan,
tukaran, nyatur ala lan mikir ala bab
sakpada-pada. 5 Wong-wong kuwi pada
keblinger lan ora ngerti bab sing bener.
6 Mikiré bisa nggolèk kasugihan
karo agamané. Pantyèn agama bisa
marakké sugih, nèk awaké déwé nurut
karepé Gusti Allah lan trima karo apa
nduwéné. 7 Awaké déwé lair ing donya
ora nggawa apa-apa, mbésuk nèk mati
ya ora bisa nggawa apa-apa. 8 Mulané,
nèk bisa sampé ing sandang lan pangan
awaké déwé kudu wis trima. 9 Nanging
sapa sing kepéngin sugih bakal katut
nglakoni barang sing ora apik, sangking
ngeboti duwit lan nuruti kesenengan
sing ora nggenah. Ya barang kaya ngono
kuwi sing ngrusak uripé manungsa.
10 Apa ta sing marakké wong urip
nindakké sak wernané ala? Jalaran pada
mata-duwiten, kepéngin sugih. Okèh
wong sing pada ninggal Gusti lan uripé
kelara-lara, jalaran ngeboti duwit.

Temen tekan rampungé

11 Nanging kowé Timotius, kowé
peladèné Gusti Allah, kowé kudu
ngedohi barang kaya ngono kuwi.
Kowé malah kudu nglumui nindakké
sing betyik lan nindakké urip sing
disenengi karo Gusti Allah. Kudu kenèng
dipretyaya lan kudu trésna marang
tunggal sedulur. Uga ing wayah abot lan
angèl kudu bisa mantep terus lan karo
wong liya kudu sing alus. 12 Timotius,
kowé kudu nglumui tenan, supaya bisa
dadi muridé Gusti Yésus sing apik lan
bisa nampa upahé, yakuwi, urip slawas-
lawasé karo Dèkné nang swarga. Awit
Gusti Yésus wis milih kowé lan kowé
déwé uga wis ngakoni nang ngarepé
wong okèh nèk kowé pretyaya marang
Dèkné lan arep nurut Dèkné terus.
13-14 Mulané, nang ngarepé Gusti Allah,
sing ngekèki urip marang sembarang

lan nang ngarepé Gusti Yésus Kristus,
sing wis ngakoni nang ngarepé gramang
Pontius Pilatus nèk Dèkné kuwi
kongkonané Gusti Allah, aku mréntah
kowé, Timotius: penggawéan sing wis
dipasrahké marang kowé karo Gusti
Allah kudu mbok tindakké sing temen
terus nganti tekané Gusti Yésus. Aja
sampèk ènèng wong bisa nemu jalaran
kanggo nyalahké kowé. 15 Gusti Allah
déwé sing bakal ngongkon Gusti Yésus
teka lan Gusti Allah déwé sing ngarani
wantyiné kapan. Gusti Allah kuwi Gusti
sing kwasa déwé, kwasané ngungkul-
ungkuli ratu lan pangwasa liya-liyané.
16 Dèkné déwé ora bisa mati. Gusti
Allah manggon nang pepadang sing
ora kenèng dityedeki manungsa. Ora
ènèng wong sing tau weruh Dèkné lan
ora ènèng wong sing bisa weruh Dèkné.
Wong urip kabèh pantes memuji Dèkné
lan kudu ngerti nèk Dèkné sing kwasa
déwé slawas-lawasé. Amèn.

Kasugihan sing sejati

17 Timotius, sedulur-sedulur sing
saiki sugih ing donya kéné pada
diomongi dipenging sombong. Aja
éntuk ngendelké banda sing ora
kenèng dijagakké, nanging kongkon
pada njagakké marang Gusti Allah.
Awit Dèkné ora éman, Dèkné malah
nyawisi sembarang lubèr-lubèr kanggo
awaké déwé. 18 Mulané, sedulur-
sedulur diwulangi supaya pada nulungi
sakpada-pada. Kasugihan sing sejati
kuwi ya nèk awaké déwé nggawé betyik
marang liyané. Aja pada éman, nanging
sembarang kudu diedum karo liyané.
19 Dadiné pada nyimpen kasugihan nang
swarga sing kenèng dijagakké kanggo
uripé mbésuk, urip karo Gusti Allah
slawasé.

Penutup lan pamuji slamet

20 Timotius, kowé kudu sing ati-
ati tenan karo sembarang sing wis
dipasrahké marang kowé karo Gusti
Allah. Omongan sing ora apik lan
ora ènèng tegesé kudu mbok singkiri.
Uga omongan sing jaréné kapinteran,
nanging namung marakké èngkèl-
èngkèlan. Kuwi mbarang kudu mbok
edohi. 21 Enèng sing pada mikir nduwèni
kapinteran sing kaya ngono kuwi,
éntuk-éntuké apa? Malah saiki pada
ninggal pitutur sing bener. Ora liwat,
muga-muga Gusti Allah mberkahi kowé
kabèh.

Paulus

Layangé rasul Paulus marang Timotius
Layang nomer loro

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1-2 Timotius, anakku sing tak
trésnani tenan, iki layang sangka
nggonku, Paulus. Aku dipilih karo Gusti
Allah kongkon dadi rasulé Gusti Yésus,
Juru Slameté manungsa. Kuwi wis dadi
karepé Gusti Allah kanggo aku. Awit
Dèkné wis janji nèk awaké déwé bakal
urip dadi siji karo Gusti Yésus, Juru
Slameté manungsa. Mulané Gusti Allah
mréntah aku kongkon ngabarké pitutur
iki.
Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Yésus, Juru Slameté
manungsa lan Gustiné awaké déwé,
ngétokké kabetyikané, kawelasané lan
katentremané marang kowé.

Aja isin lan aja wedi

3 Timotius, aku maturkesuwun
marang Gusti Allah sing tak ladèni sak
atiku, ya kaya mbah-mbahanku mbiyèn.
Awan-wengi nèk aku ndonga, aku ya
ndongakké kowé. 4 Nèk aku kélingan
eluhmu dongé kowé tak tinggal, aku
terus kangen marang kowé. Bungahé
kaya ngapa nèk aku weruh kowé
menèh. 5 Aku ijik kélingan kemantepané
pretyayamu marang pituturé Gusti.
Pantyèn, kowé karo ibumu Enis
lan simbahmu Lois tunggalé waé
pengandelé marang Gusti Yésus lan aku
ngerti nèk kowé ora kendo. 6 Mulané aku
saiki ngélingké marang kowé. Dongé
aku ndongakké lan numpangi tangan
kowé, Gusti Allah ngekèki kapinteran
marang kowé, kapinteran kuwi kudu
mbok kanggokké. 7 Awit Gusti Allah
ngekèki Rohé marang kowé, ora supaya
kowé wedi, nanging supaya kowé
nduwèni kwasa nindakké karepé. Gusti
Allah ngekèki Rohé uga supaya kowé
bisa nrésnani kabèh wong lan supaya
kowé bisa urip sing pantes.
8 Mulané, saiki kowé aja isin ngabarké
pituturé Gusti Allah. Lan aja isin jalaran
aku disetrap. Aku nang setrapan iki
nglabuhi Gusti Yésus. Aja wedi, nanging
kaya aku iki, kowé kudu saguh nandang
kangèlan nglabuhi Gusti, awit Dèkné
wis ngekèki kekuwatan marang kowé.
9 Gusti Allah wis ngluwari awaké déwé
sangka kwasané ala lan saiki manggil
awaké déwé kongkon masrahké uripé
marang Dèkné. Gusti Allah enggoné
nulungi lan manggil awaké déwé kuwi
ora jalaran awaké déwé iki ènèng
pantesé diupahi, ora! Nanging pantyèn
wis dadi karepé Gusti Allah nduduhké
kawelasané marang awaké déwé.
Pantyèn, wis kawit mbiyèn, sakdurungé
Gusti Allah nggawé langit lan bumi,
Dèkné wis nduwèni pikiran ngongkon
Gusti Yésus mbréné, kanggo nduduhké
sepira gedéné katrésnané Gusti Allah
marang awaké déwé lan medot awaké
déwé sangka kwasané ala. 10 Lan saiki
Gusti Yésus wis teka tenan, Dèkné
wujuté ya medot awaké déwé sangka
kwasané ala lan nduduhké kabetyikané
Gusti Allah marang awaké déwé. Gusti
Yésus wis ngrampungké kwasané pati
lan nduduhké marang awaké déwé nèk

awaké déwé bakal urip slawas-lawasé
karo Dèkné nganggo raga anyar.
11 Mulané Gusti Allah milih aku
kongkon nggelarké kabar kabungahan
iki. Aku dadi rasulé Gusti Yésus kongkon
mulangi wong-wong bab urip nurut
Gusti Yésus. 12 Kuwi jalarané aku saiki
nglakoni kangèlan iki. Nanging ora dadi
apa, aku ora sangsi, awit aku ngerti sapa
sing tak jagakké. Lan aku uga wis ngerti
tenan nèk Dèkné nduwèni kwasa njaga
kabar kabungahan sing wis dipasrahké
marang aku iki nganti tekan mbésuk
nèk Dèkné teka menèh. 13 Pitutur sing
bener sing wis tak wulangké marang
kowé kudu mbok lakoni tenan lan
piwulang kuwi gawénen tulada sing
kudu mbok turut. Diteruské enggonmu
njagakké marang Gusti Yésus, Juru
Slameté manungsa lan trésnaa marang
liyané karo katrésnané Gusti. 14 Kabar
kabungahan sing wis dipasrahké
marang kowé kuwi kudu mbok simpen
sing apik. Roh Sutyi, sing manggon ing
uripé awaké déwé, sing ngréwangi kowé
nyimpen iki.
15 Kowé wis ngerti nèk sedulur-
sedulur sangka bawah Asia pada
ninggal aku kabèh, kayadéné Figélus
lan Hèrmogénes. 16 Sing tak suwun Gusti
mberkahi krabaté Onésiforis. Dèkné
ajek teka mbangun lan nglipur aku lan
dèkné ora wedi apa isin niliki aku nang
setrapan. 17 Malah dongé dèkné teka
nang kuta Rum kéné, dèkné tékok-tékok
terus nganti ketemu karo aku. 18 Sing tak
suwun mbésuk, nèk wong kabèh bakal
dikrutu, Gusti bakal melas marang
Onésiforis. Kowé déwé ngerti nèk dèkné
jan nulungi aku tenan nang kuta Efése.

Peladèn sing temen

2 1 Timotius anakku, kowé kudu
nyambutgawé karo kendel, awit
Gusti Yésus, Juru Slameté manungsa,
ngekèki kekuwatan marang kowé
sangka kabetyikané. 2 Lan menèh,
pituturku marang kowé sing tak
omongké nang ngarepé sedulur-sedulur
pirang-pirang kaé, kuwi kudu mbok
wulangké marang sedulur-sedulur
sing kenèng dijagakké lan sing kenèng
diendelké mulangi liya-liyané.
3 Aja wedi nandang sangsara nglabuhi
Gusti Yésus, Juru Slameté awaké déwé.
Nanging kowé kudu saguh nglakoni
kangèlan kaya soldat sing budal perang
kaé. 4 Wong sing dadi soldat kaé nèk
nyambutgawé mesti namung nuruti apa
préntahé kumendané lan ora mikir bab
liya-liyané. 5 Ora béda wong sing mèlu
balapan mblayu kaé. Bisané menang
namung nèk dèkné nurut pernatané.
6 Lan menèh, wong tandur sing
nyambutgawé mempeng kaé mesti bakal
mangan wohé ndisik déwé, nèk wayahé
panèn. 7 Aja lali marang omongku iki lan
Gusti Allah bakal ndunungké sembarang
marang kowé, supaya kowé bisa dadi
penuntun sing apik.
8 Elinga marang Gusti Yésus, sing
wis ditangèkké sangka pati karo Gusti
Allah. Dèkné sing dadi turunané ratu
Daved. Ya iku sing tak omongké nèk
aku ngabarké pituturé Gusti Allah. 9 Lan
jalaran aku nggelar kabar kabungahan
iku aku saiki nandang sangsara. Aku
disetrap lan diranté kaya wong nakal.
Nanging pituturé Gusti Allah ora kenèng
diranté apa diendek. 10 Mulané, jalaran
kuwi aku sabar nyangga sangsara iki,
nglabuhi wong-wong sing wis dipilih
karo Gusti Allah. Dadiné Gusti Yésus
bisa nulungi wong-wong kuwi, supaya
bisa slamet slawas-lawasé. 11 Pantyèn
bener tulisan nang Kitab Sutyi sing
uniné ngéné:

“Nèk awaké déwé ninggal urip sing
lawas,
awaké déwé bakal urip karo Gusti
Yésus
slawas-lawasé.
12 Nèk awaké déwé mantep
lan sabar nyangga kangèlané,
ing mbésuké awaké déwé
ya bakal mèlu njagong
karo Gusti Yésus kaya ratu.
Nèk awaké déwé nyélaki Dèkné,
Dèkné mbésuk uga
bakal nyélaki awaké déwé

nang ngarepé Gusti Allah.
13 Nèk awaké déwé ora temen,
Dèkné temen terus,
awit Dèkné ora bisa nyélaki janjiné."

Aja mèlu èngkèl-èngkèlan

14 Timotius, sedulur-sedulur pada
diélingké bab kuwi mau kabèh sing wis
tak omong. Pada diomongi uga, Gusti
Allah dadi seksi, dipenging èngkèl-
èngkèlan bab omongan sing ora-ora.
Kuwi ora ènèng gunané blas, malah
namung nyemplakké pengandelé sing
pada ngrungokké. 15 Kowé kudu temen
tenan, supaya Gusti Allah bisa lega karo
penggawéanmu. Dadia wong sing ora
usah isin nglakoni penggawéané, wong
sing ngerti lan bisa mulangi pitutur
sing bener kaya sak mestiné. 16 Nanging
aja mèlu-mèlu karo omongan sing ora
pantes lan sing ora ènèng tegesé. Kuwi
namung marakké wong-wong mundur
adoh sangka Gusti Allah. 17 Piwulangé
wong sing kaya ngono kuwi namung
ngrusak uripé wong, kaya lara kanker
kaé, ngrokot daging nganti wongé mati.
Himénéus lan Filétus piwulangé kaya
ngono kuwi. 18 Pantyèn wong-wong
kuwi wis pada nyimpangi pitutur sing
bener. Malah pada mulangi nèk Gusti
Allah wis nangèké wong mati. Kuwi
pantyèn mbingungké pengandelé wong-
wong. 19 Nanging, senajan kepriyé waé,
pituturé Gusti Allah sing bener kuwi ora
bakal kenèng diwalik. Gusti Allah déwé
wis ngomong lan wis ketulis ngéné:
"Gusti Allah wis ngerti sapa sing nurut
Dèkné sak atiné" lan tulisan liyané
ngomong ngéné: "Sapa sing nurut Gusti
Allah tenan kudu ninggal klakuan ala!"

20 Nanging yakuwi, ing sak njeroné
omah gedé isiné werna-werna, ora
namung barang gawéan emas apa
selaka, nanging uga ènèng sing gawéan
kayu lan gawéan lempung. Sing gawéan
emas lan selaka kuwi kanggo nèk éntuk
dayoh gedé, sing liyané kanggo saben
dinané. 21 Awaké déwé sing nurut Gusti
ya pada waé kaya ngono. Wong sing
uripé temen lan resik mesti diéman karo
Gusti lan bakal dikanggokké kanggo
penggawéan sing gedé. Wong sing kaya
ngono kuwi bakal bisa ngerjani karepé
Gusti apa waé. 22 Mulané Timotius,
kowé aja nuruti hawa kesenengan sing
ora apik, kaya lumrahé wong enom,
nanging nggolèkana barang sing betyik.
Pretyayaa marang pituturé Gusti Allah
lan trésnaa marang Gusti Allah lan
marang sakpada-pada. Kowé kudu urip
sing rukun karo liya-liyané. Sembarang
kuwi mau ditindakké bebarengan karo
sedulur-sedulur sing pada memuji lan
ndedonga marang Gusti Allah karo ati
sing resik. 23 Nanging aja mèlu-mèlu
karo rembukan sing ora ènèng isiné
apa bantah-bantahan sing ora ènèng
tegesé. Kuwi namung marakké padu.
24 Lan kowé ngerti déwé nèk wong sing
nyambutgawé kanggo Gusti kuwi ora
kenèng padu, malah kudu grapyak
marang sapa waé lan kudu bisa mulangi
sing apik lan sing alus. 25 Wong-wong
sing pada mulangi pitutur sing klèru
kudu dibenerké karo sabar. Menawa
Gusti Allah bisa ngekèki kelunggaran
marang wong-wong kuwi supaya bisa
malih pikirané lan bisa dunung marang
pitutur sing bener. 26 Dadiné bisa éling
lan bisa utyul sangka pasangané Sétan,
sing ngwasani uripé.

Kasusahan gedé

3 1 Timotius, ngertia, nèk ing jaman
entèk-entèkan, sakdurungé Gusti
Yésus teka, bakal ènèng kasusahan gedé
werna-werna. 2 Apa jalarané? Jalaran
wong-wong namung mikirké uripé déwé
waé lan ora perduli karo liyané. Pada
mata-duwiten, kemlèlèt lan sombong.
Pada sembrana marang Gusti Allah
lan marang liyané lan ora pada manut
marang wong tuwané. Ora nduwèni
rumangsa kesuwun lan ora ngajèni blas
marang Gusti Allah lan barang sing
sutyi. 3 Ora nduwèni rasa trésna, ora
kenèng dijagakké lan seneng ngèlèk-
èlèkké liyané. Ora ngerti wates, malah
ngumbar kekarepan sing ora nggenah,
tegelan lan ora nduwèni seneng blas

karo barang betyik. 4 Ora kenèng
dipretyaya lan sembrana ing sembarang,
ora mikir mburiné, malah ngegulké
sombongé. Nemen banget enggoné
nuruti senengé tenimbang nuruti karepé
Gusti Allah. 5 Jaréné wong pretyaya,
nanging nèk nyawang klakuané ketara
tenan nèk ora tau nglilani Gusti Allah
nata uripé. Kowé kudu sing ati-ati
lan aja bebarengan karo wong sing
kaya ngono kuwi. 6 Enèng sing pada
mlebu-metu nang omahé wong lan bisa
ngenèng wong wédok-wédok sing gelem
nggugu omongané wong kaya ngono
kuwi. Jalaran wong wédok-wédok kuwi
uripé ora nggenah, namung pada nurut
senengé terus pada rumangsa salah.
7 Pada kepéngin diwulangi pitutur-
pitutur sing anyar, nanging namung
kanggo nutupi klakuané sing ala. Wong-
wong kaya ngono kuwi ora bakal bisa
nemu pitutur sing bener lan pitutur
sing sangka Gusti Allah. 8 Kaya Yanes
lan Yambres sing mbiyèn pada nglawan
nabi Moses, kaya ngono uga guru-guru
palsu kuwi saiki pada nglawan pitutur
sing bener. Pikirané wis ora nggenah lan
Gusti Allah ora bisa nganggokké wong
kaya ngono kuwi, jalaran pada semplak
pengandelé. 9 Nanging, kaya Yanes lan
Yambres dèk mbiyèn, guru-guru kuwi
ora bakal bisa ngapusi wong-wong
sampèk suwi, awit kabèh wong bakal
weruh lan nitèni déwé nèk guru-guru
kuwi klèru.

Pengéling-éling sing penting

10 Timotius, kowé ngerti déwé nèk aku
ora kaya guru-guru kuwi, awit kowé
ngerti déwé apa sing tak wulangké
lan kowé weruh uripku. Kowé ngerti
tujuané uripku. Kowé uga ngerti nèk
aku pretyaya lan njagakké marang Gusti
Allah. Kowé ngerti déwé enggonku
sabar marang wong-wong sing pada
nglawan aku. Kowé ngerti nèk aku
trésna marang Gusti Allah lan marang
tunggal manungsa. Kowé weruh déwé
nèk aku terus nyambutgawé kanggo
Gusti, senajan kangèlané lan alang-
alangané ènèng waé. 11 Kowé ngerti nèk
aku disiya-siya karo wong-wong lan
aku nglakoni sak wernané kasangsaran.
Werna-werna kangèlan wis tak lakoni
nang Antioki, nang Ikonium lan
nang Listra. Nanging Gusti Yésus
nulungi aku ing kangèlan kuwi kabèh.
12 Pantyèn ya wis sak mestiné. Sapa
waé sing kepéngin nurut Gusti Yésus
sing tenanan mesti bakal disangsara.
13 Nanging wong ala lan wong ngapusi
malah selot ndadra enggoné nglakoni
ala. Awit wong kaya ngono kuwi ora
namung ngapusi wong liyané, nanging
suwi-suwi dèkné déwé nggugu apusané
déwé. 14 Nanging kowé Timotius, kowé
kudu nurut piwulang sing wis mbok
tampa lan wis mbok akoni bener.
Kowé ngerti déwé sapa sing mulangi
kowé. 15 Kawit tyilik kowé wis diblajari
sangka pituturé Gusti Allah, dadiné
kowé ngerti nèk pituturé Gusti Allah
kuwi bisa ngekèki kaweruh marang
kowé. Kaweruh sing nduduhké marang
kowé nèk Gusti Yésus, Juru Slameté
manungsa, teka ing donya ngluwari
kowé sangka kwasané ala, supaya kowé
bisa urip langgeng. 16 Tembung-tembung
isiné pituturé Gusti Allah kuwi kabèh
metuné sangka pikirané Gusti Allah
déwé. Mulané tembung-tembung kuwi
kabèh kenèng dienggo mulangi bab
sing bener, kenèng dienggo mbenerké
piwulang sing klèru, kenèng dienggo
mbenerké klakuan sing ora apik lan uga
kenèng dienggo mblajari nindakké urip
sing nurut karepé Gusti Allah. 17 Dadiné
wong sing nyambutgawé kanggo Gusti
Allah bisa nduwèni kapinteran ngerjani
penggawéan apa waé sing dikarepké
karo Dèkné.

4 1 Timotius, sing arep tak omong
iki penting tenan, mulané kudu
mbok gatèkké sing apik. Gusti Allah lan
Gusti Yésus, Juru Slameté manungsa,
sing dadi seksi nèk aku ngomong iki
marang kowé. Tembungku marang kowé
ya iki: pituturé Gusti Allah kudu mbok
kabarké. Awit kapan-kapan Gusti Yésus
bakal teka menèh lan Dèkné bakal teka

kaya ratu, ngwasani sembarang. Mulané,
nèk Dèkné teka, Dèkné bakal ngrutu
kabèh wong sing ijik urip ing wantyi
kuwi lan sing wis pada mati. 2 Mulané
aku ngomong marang kowé Timotius:
pituturé Gusti Allah dikabarké. Ora
perduli wong-wong gelem ngrungokké
apa ora, kudu mbok kabarké terus. Pada
didunungké, supaya pada weruh nèk
klèru. Pada dibenerké lan diwulangi
karo sabar, supaya pada nglakoni sing
betyik. 3 Aku ngomongi kowé ngono
kuwi mau, awit mbésuk bakal ènèng
wayahé wong-wong ora bakal gelem
ngrungokké pitutur sing bener. Wong-
wong kuwi malah bakal nglumpukké
guru-guru déwé lan guru-guru kuwi
bakal mulangi apa sing disenengi karo
wong-wong kuwi. Dadiné wong-wong
kuwi bisa neruské klakuané sing ala.
4 Entèk-entèké wong-wong kuwi terus
ora pada ngrungokké marang pitutur
bener, malah pada seneng marang
dongèngan-dongèngan sing ora-ora.
5 Mulané Timotius, senajan kepriyé
waé, kowé kudu nduwèni pikiran sing
padang. Aja wedi nandang kangèlan
lan diteruské enggonmu nggelar kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus.
Penggawéanmu kanggo Gusti dikerjani
kabèh.
6 Nèk aku mikir uripku déwé, aku
ngerti nèk wis ora suwi menèh Gusti
Allah bakal manggil aku mulih.
7 Enggonku nyambutgawé kanggo
Gusti Yésus ya sak kuwatku. Saiki
penggawéanku wis tak rampungké
kabèh lan aku ora ngganti pituturé
Gusti Allah blas, sak ketyap waé
ora. 8 Upahku nang swarga saiki wis
ngentèni aku. Aku éntuk upah kuwi,
awit aku temen nurut karepé Gusti
Allah. Gusti Yésus sing ngrutu kabèh
wong sak beneré, Dèkné déwé sing
bakal ngelungké upah iki marang aku,
mbésuk nèk Dèkné bakal ngrutu kabèh
wong. Nanging ora namung aku déwé
sing bakal nampa upah, kabèh wong
sing pada ngarep-arep tekané Dèkné
bakal nampa uga.

Werna-werna kabar

9-10 Timotius, nèk inter kowé ndang
teka nang nggonku, awit Démas ninggal
aku. Dèkné budal nang Tèsalonika,
jalaran dèkné ngeboti kesenengané
donya iki tenimbang Gusti Allah.
Krèsèns wis budal nang bawah Galasia
lan Titus nang Dalmasia. 11 Sing ijik
karo aku nang kéné ya namung Lukas.
Nèk kowé mbréné nang nggonku,
Markus digawa pisan, awit dèkné inter
ngréwangi aku. 12 Tikikus mbarang wis
budal. Dèkné tak kongkon nang kuta
Efése. 13 O ya, nèk mbréné kowé mampir
nang nggoné sedulur Karpus nang
Troas, awit jasku ketinggalan nang kana.
Dityangkingké pisan lan buku-bukuné
mbarang. Sing tak butuhké tenan ya
buku-buku pèrkamèn gulungan. Kuwi
aja sampèk lali.
14 Kowé ngerti Alèksander ta, sing
tukang kopro kaé, dèkné jan ndadèkké
sangsaranė uripku tenan. Gusti bakal
mbales dèkné. 15 Nanging kowé mbarang
kudu sing ati-ati karo wong kuwi, awit
dèkné nglawan piwulangé awaké déwé
sak inter-interé, supaya wong-wong ora
gelem ngrungokké awaké déwé.

Gusti déwé sing nulungi aku

16 Dongé aku nang kruton sing ndisik
déwé kaé jan blas ora ènèng sedulur
siji-sijia sing ngréwangi aku. Kabèh pada
lunga ninggal aku. Sing tak suwun Gusti
gelem ngapura marang sedulur-sedulur
kuwi. 17 Nanging senajan sedulur-
sedulur ninggal aku, Gusti déwé sing
ngréwangi aku. Dèkné sing ngekèki
kekuwatan marang aku, supaya aku bisa
ndunungké marang wong-wong nèk aku
bener. Saiki aku bisa nggelarké kabar
kabungahané Gusti lan ora ènèng sing
ngalang-alangi menèh. Dadiné bangsa-
bangsa sing dudu Ju kabèh bisa krungu
pituturé Gusti mbarang. Pantyèn, nèk
Gusti ora nulungi aku, aku wis dipatèni
karo wong-wong. 18 Gusti bakal ngluwari
aku terus sangka kangèlan apa waé lan
nggawa aku kanti slamet ing kratoné

ing swarga. Mulané, Dèkné sing kudu diluhurké slawasé. Amèn.

Penutup lan pamuji slamet

19 Aku kirim slamet marang Priska
lan Akwila. Uga marang krabaté
Onésiforis. 20 Erastus saiki ijik nang
Korinta lan Trofimus tak tinggal nang
Milétus. Dèkné lara. 21 Timotius, nèk
inter ndang teka sakdurungé wayah
adem.

Ebulus, Pudèns, Linus lan Klaudia lan sedulur-sedulur kabèh sing nang kéné pada kirim slamet marang kowé.

22 Tyukup semono layang iki.

Muga-muga Gusti nuntun lan mberkahi kowé.

Paulus

Layangé rasul Paulus marang Titus

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1-4 Layang sangka Paulus marang
Titus anakku. Pantyèn kowé tak
aku anak tenan, awit awaké déwé
tunggal pretyaya ing Gusti Yésus
Kristus. Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus,
Juru Slameté awaké déwé, ngétokké
kabetyikané lan katentremané marang
kowé. Aku iki peladèné Gusti Allah lan
rasulé Gusti Yésus Kristus dikongkon
ngantepké pengandelé wong-wong sing
wis dipilih karo Gusti Allah lan mulangi
supaya bisa mangertèni pitutur sing
bener. Dadiné uripé bisa tyotyok karo
karepé Gusti Allah lan bisa nduwèni
pengarep-arep urip langgeng. Ya iki
sing wis dijanji karo Gusti Allah kawit
mbiyèn lan Dèkné ora pisan-pisan
goroh. Pantyèn, awaké déwé pada
nitèni nèk apa sing dijanji karo Gusti
Allah saiki wis keturutan, awit pituturé
Gusti Allah bab urip langgeng iki saiki
wis dikabarké. Ya pitutur iki sing tak
kabarké. Iki kongkonané Gusti Allah,
Juru Slameté awaké déwé, marang aku.

Penggawéané Titus nang Kréta

5 Titus, kowé tak tinggal nang pula
Kréta kuwi supaya kowé ngrampungké
penggawéan sing ijik kudu dikerjani.
Sing penting déwé yakuwi, ing saben
kuta kowé kudu milih sedulur-sedulur
sing kudu dadi penuntun, ya kaya sing
wis tak omong kaé. 6 Tegesé, sedulur
sing mbok pilih dadi penuntun kuwi
kuduné sedulur sing blas ora kenèng
disalahké karo wong liyané, awit apik
klakuané. Kuduné sedulur sing nduwé
bojo siji. Anak-anaké kudu pretyaya
marang Gusti Allah lan ora kenèng
diomong wong nèk ora urus apa ora
manut. 7 Wong dadi penuntun kuwi
ngurusi penggawéané Gusti Allah,
mulané kudu apik klakuané lan blas
ora ngekèki jalaran marang wong liya
kanggo ngrasani dèkné. Mulané, aja
milih wong sing mikir pinter déwé apa
wong sing gampang nesu. Aja wong sing
seneng ngombé apa wong sing seneng
nglawan liyané. Aja milih wong sing
mblubut apa mata-duwiten. 8 Malah
nggolèkana wong sing ora éman ngekèki
inepan, wong sing namung seneng
nggawé betyik marang liyané lan wong
sing padang pikirané. Nggolèkana wong
sing betyik ing sembarang prekara lan
sing manut Gusti Allah senajan kepriyé
waé, wong sing nggenah angen-angené.
9 Lan menèh, wong sing dadi penuntun
kuwi kudu nduwèni pengandel sing
mantep marang pitutur sing bener,
yakuwi pitutur sing wis tak wulangké.
Iki perlu banget, awit pitutur sing bener
kuwi kenèng dienggo mbangun, supaya
bisa mundak pengandelé. Uga kenèng
dienggo ndudunhké klèruné wong sing
mulangi pitutur liyané.
10 Titus, kowé kudu milih penuntun
kaya sing tak omong kuwi mau, awit
okèh wong sing ora gelem manut
marang sapa-sapa. Senengé ngrembuk
barang sing blas ora migunani lan
mulangi barang sing ora bener. Wong
Ju okèh sing kaya ngono kuwi, pada
mulangi wong sing pretyaya marang
Gusti Yésus kongkon nglakoni sunat

mbarang. Omongé nèk ora sunat ora
ditampa karo Gusti Allah. 11 Para
penuntun kudu ngendek wong sing
mulangi kaya ngono kuwi. Iki perlu
banget, awit wis pada marakké dadi
bingungé pirang-pirang brayat. Sing
digolèki mung duwité. 12 Wong Kréta
kono déwé sing ngerti klakuané
bangsané, tau ngomong ngéné mbiyèn:
“Wong Kréta kuwi seneng goroh.
Klakuané kaya kéwan galak. Ora seneng
nyambutgawé, namung seneng mangan.”
13 Wong sing ngomong ngono kuwi
pantyèn bener banget. Mulané, wong-
wong kuwi kudu mbok welèkké sing
tenanan, supaya bisa pretyaya marang
pitutur sing bener.

14 Dadiné ora pada nggatèkké marang
dongèngan-dongèngan gawéané wong
Ju lan ora pada nurut pernatan-pernatan
gawéané manungsa sing pada nampik
pitutur sing bener. 15 Wong nèk resik
angen-angené mesti ya resik klakuané
uga. Nanging wong sing kotor angen-
angené lan ora pretyaya marang Gusti
Allah mesti ya namung nglakoni ala.
Sing dipikir namung barang sing ala lan
senajana nglakoni ala, ya wis blas ora
rumangsa. 16 Wong kaya ngono kuwi
diwelèhké. Ngakuné pretyaya, nanging
goroh, awit klakuané ngèlèk-èlèkké
Gusti Allah. Pada seneng nglakoni
barang sing disengiti karo Gusti Allah
lan ora pada manut Dèkné. Wong kaya
ngono kuwi ora bisa nindakké betyik
blas.

Piwulang sing bener

2 1 Nanging kowé Titus, kowé ora
kaya wong-wong kuwi. Mulané,
wong sing pretyaya marang Gusti Allah
pada wulangana apa sing tyotyok karo
pitutur sing bener. 2 Wong lanang-lanang
sing tuwa pada wulangana supaya
padang pikirané, nggenah angen-angené
lan pantes klakuané. Kudu mantep
pengandelé marang pitutur sing bener
lan trésna tenan marang Gusti Allah.
Uga ing kasangsaran kudu sabar-mantep.
3 Wong wédok-wédok sing tuwa uga
pada diwulangi supaya uripé disawang
pantes dadi wong sing pretyaya marang
Gusti Allah. Aja éntuk nyatur ala
marang liyané lan aja éntuk ngombé
anggur okèh, malah intera mulangi
liyané bab sing betyik. 4-5 Dadiné
kenèng ditiru karo wong wédok-wédok
sing enom, supaya pada nrésnani lan
ngrumati bojo lan anaké, pada nggenah
angen-angené lan resik atiné. Nèk
ngono bisa nata omah-omah sing apik
lan gemati lan manut marang bojoné.
Dadiné ora njalari wong liyané ngèlèk-
èlèkké pituturé Gusti Allah.

6 Para enom-enoman lanang uga
kudu diwulangi supaya pada nggenah
angen-angené. 7 Kowé déwé kudu temen
nglakoni sembarang sing betyik, dadiné
kenèng ditiru karo sing enom-enom
kuwi. Nèk mulangi, mulangana pitutur
sing bener. Kowé kudu sing tenanan,
dadiné kowé diajèni. 8 Tembungmu kudu
sing bener supaya kowé ora disalahké
wong. Dadiné wong sing seneng ngèlèk-
èlèkké pada kisinan déwé, awit ora
nemu klèru kanggo nyalahké awaké
déwé.

9 Para slaf uga pada diwulangi supaya
manut marang sing nduwé omah ing
bab apa waé, aja éntuk mbawali, malah
bisaa nggawé legané dèkné. 10 Aja
éntuk nyolongi barangé sing nduwé
omah, malah bisaa kenèng diendelké
ing sembarang. Dadiné wong-wong
bisa nitèni déwé lan pada gelem nampa
pituturé Gusti Allah, Juru Slameté
awaké déwé.

11 Wong pretyaya kudu nduwèni
klakuan sing kaya ngono, awit Gusti
Allah wis ngétokké kabetyikané supaya
kabèh wong bisa slamet. 12 Mulané
awaké déwé kudu dunung iki lan
kudu ninggal klakuan sing ndadèkké
sediné Gusti Allah. Aja pada nduwèni
kesenengan ala menèh kaya sing
dikepéngini wong sing sengit marang
Gusti Allah. Malah-malah, suwéné
awaké déwé urip ing donya kéné, awaké
déwé kudu nggenah angen-angené, kudu
nglakoni sing betyik lan sing ndadèkké

legané Gusti Allah. 13 Ya kaya ngono
kuwi kuduné uripé awaké déwé suwéné
awaké déwé ngentèni tekané Gusti
Yésus Kristus, Juru Slameté awaké déwé
lan Gusti Allah sing gedé déwé. Nèk
Dèkné teka wong kabèh bakal weruh
kamulyané. 14 Gusti Yésus Kristus wis
masrahké uripé sampèk dipatèni, supaya
awaké déwé bisa utyul sangka kwasané
ala lan supaya awaké déwé iki bisa resik
lan dadi umaté Gusti déwé, sing seneng
nggawé betyik.
15 Titus, pitutur-pitutur iku mau
kudu mbok wulangké. Wong-wong sing
pretyaya kudu mbok dunung-dunungké,
supaya pada nglakoni kuwi. Sing ora
gelem manut kudu mbok benerké
tanpa wedi. Aja sampèk ènèng wong
nyepèlèkké kowé.

Katrésnané Gusti Allah marang manungsa

3 1 Titus, wong-wong pada diélingké
nèk kudu manut marang sing
nata lan ngwasani negara. Kudu manut
marang para pengarep lan sak wantyi-
wantyi kudu gelem ngguyupi sembarang
sing betyik. 2 Aja éntuk ngrasani liyané
apa tukar-padu karo liyané, malah-
malah kudu gemati lan ngajèni marang
saben wong. 3 Pada diélingké, awit
mbiyèn awaké déwé ya pada waé bodo.
Ora gelem manut marang sapa-sapa,
malah nurut pitutur sing ora bener.
Awaké déwé kalah karo sak wernané
kesenengan sing ala. Sing dipikir awan-
wengi namung barang sing ora nggenah.
Seneng mèri karo liyané. Disengiti wong
lan awaké déwé ya pada waé seneng
nyengiti liyané. 4 Nanging terus ènèng
wantyiné Juru Slameté lan Gusti Allahé
awaké déwé nduduhké kawelasané lan
katrésnané marang manungsa. 5 Saiki
awaké déwé wis dislametké. Ora jalaran
awaké déwé iki nglakoni betyik apa
kepriyé waé, ora, nanging jalaran
Dèkné trésna lan melas marang awaké
déwé. Gusti Yésus ngedusi awaké déwé
lantaran Roh Sutyi. Ya Roh Sutyi iki
sing wis nglairké awaké déwé menèh
lan nganyarké uripé lan klakuané awaké
déwé. 6 Lantaran Gusti Yésus Kristus,
Juru Slameté awaké déwé, Gusti Allah
ngedunké Roh Sutyi kanggo nulungi
awaké déwé ing apa waé. 7 Mengkono
Gusti Allah wis ngétokké kabetyikané
lan saiki Dèkné wis nganggep awaké
déwé bener, ora nduwé salah menèh.
Awaké déwé wis nampa urip langgeng
sing diarep-arep. 8 Iki pitutur sing bener.
Karepku kabèh iki mbok wulangké
sing tenanan. Dadiné wong-wong sing
pretyaya marang Gusti Allah bisa
mundak enggoné nggawé betyik. Kuwi
apik lan kanggo gawé. 9 Nanging kowé
aja mèlu èngkèl-èngkèlan bab rembukan
sing ora ènèng tegesé. Uga bab wèt-wèté
wong Ju lan bab mbah-mbahané mbiyèn
lan turun-turunané. Kuwi disingkiri waé,
awit kuwi blas ora kanggo gawé apa-
apa. 10 Wong sing arep nggawé bubrahé
pasamuan kudu mbok garap. Nèk ijik
diteruské, diélingké sepisan menèh. Nèk
wongé meksa durung manut, dietokké.
11 Wong kaya ngono kuwi ora nggolèk
barang betyik, nanging nuju barang ala.
Wong kaya ngono kuwi ketara banget
salahé.

Kabar siji-loro

12 Titus, iki ijik ènèng kabar-kabar
menèh. Artemas lan Tikikus arep tak
kongkon nang nggonmu. Nèk wong loro
iki wis tekan kono, aku nyuwun kowé
intera metuki aku nang Nikopolis. Aku
mikir aku bakal nang kono, mbésuk
nèk wantyi adem lan angin banter.
13 Sénas, sing pangkaté advokat lan
Apolos pada diréwangi bèn ndang budal
lan aja sampèk kekurangan apa-apa.
14 Lan menèh, sedulur-sedulur sing
pretyaya pada diwulangi, supaya pada
nglumui nulungi lan nyukupi liyané
sing kekurangan ing sandang-pangané.
Dadiné uripé ora muspra, nanging
kanggo gawé kanggo liyané.

Penutup lan pamuji slamet

15 Tyukup seméné waé, sedulur-sedulur
sing nang kéné karo aku pada kirim slamet

marang kowé. Awaké déwé uga kirim
slamet marang sedulur-sedulur sing karo
kowé, sing pada trésna awaké déwé.

Muga-muga Gusti Allah ngétokké
kabetyikané marang kowé kabèh.

Paulus

Layangé rasul Paulus marang Filemon

Pembukakan lan pamuji slamet

1-2 Iki layang sangka Paulus, sing
disetrap nglabuhi Gusti Yésus Kristus
lan sangka sedulur Timotius, marang
Filemon, kantyaku tunggal penggawéan.
Layang iki uga kanggo sedulur wédok
Apia lan sedulur Arkipus, kantyaku
tunggal penggawéan ing Gusti lan uga
kanggo pasamuan sing ngumpul nang
omahmu.
3 Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus
ngétokké kabetyikané lan katentremané
marang kowé kabèh.

Katrésnané lan pengandelé Filemon

4-5 Filemon, saben-saben aku
ndongakké kowé, aku maturkesuwun
marang Gustiku, awit aku krungu bab
katrésnanmu marang para sedulur
tunggal pretyaya lan bab pretyayamu
marang Gusti Yésus. 6 Sing tak suwun,
enggonmu pada pretyaya bebarengan
bisaa marakké kowé kabèh nduwèni
kaweruh marang sembarang sing
betyik. Dadiné Gusti Yésus Kristus
bisa diluhurké. 7 Filemon, katrésnanmu
ndadèkké bungahku lan mbangun atiku,
jalaran kowé nyegerké lan ngayemké
atiné sedulur-sedulurmu tunggal
pretyaya.

Panyuwuné rasul Paulus

8-9 Aku iki wakilé Gusti Yésus, mulané
aku ya nduwèni kwasa mréntah kowé
nindakké barang sing perlu. Nanging
aku ora mréntah, aku luwung nembung
marang kowé, awit aku trésna marang
kowé. Kowé ngerti déwé, aku iki wis
tuwa lan menèh aku nang setrapan iki
jalaran aku nglabuhi Gusti Yésus Kristus.
10 Aku nembung kowé bab Onésimus.
Dèkné tak aku anakku déwé, awit aku
sing nuntun dèkné nang dalané Gusti,
ya nang setrapan kéné. 11 Onésimus iki
mauné ora kanggo gawé apa-apa kanggo
kowé, nanging saiki dèkné kanggo gawé,
ora namung kanggo kowé waé, nanging
uga kanggo aku.
12 Pantyèn dèkné tak trésnani tenan,
nanging saiki dèkné tak kongkon balik
menèh nang nggonmu. 13 Karepku
Onésimus ya wis bèn nang kéné waé
karo aku, dadiné bisa dadi wakilmu
ngréwangi aku suwéné aku nang
setrapan kéné. Kowé ngerti nèk aku
disetrap jalaran aku ngabarké pituturé
Gusti Yésus. 14 Nanging aku emoh meksa
kowé. Aku malah seneng nèk enggonmu
nggawé betyik marang aku kuwi sangka
karepmu déwé. Mulané aku ya nembung
marang kowé ndisik.
15 Kowé kélangan Onésimus sedélok,
nanging menawa waé saiki dèkné bakal
nang nggonmu menèh slawasé. 16 Saiki
dèkné dudu mung slaf waé, nanging
ngungkuli kuwi, dèkné saiki sedulurmu
ing pretyaya lan ing katrésnan. Aku
trésna banget marang Onésimus, kowé
mesti ya ngungkul-ungkuli aku trésnané
marang dèkné, awit kuwi slafmu déwé
lan dèkné pretyaya ing Gusti Yésus.
17 Mulané, nèk kowé tenan ngaku
aku iki kantyamu tunggal pretyaya,
Onésimus ya ditampa menèh kaya
enggonmu nampa aku. 18 Nèk dèkné
nduwé salah apa nduwé utang karo

kowé, aku sing tanggung. 19 Aku, Paulus,
aku déwé sing nulis layang iki, aku
saguh mbayar. Aku ora usah ngélingké
bab utangmu marang aku, yakuwi
uripmu déwé, awit aku sing nuntun
kowé nang dalané Gusti. 20 Filemon
sedulurku, aku gentèn ditulungi. Awaké
déwé tunggal pretyaya ing Gusti Yésus
Kristus, aku mbok dibangun.
21 Aku nulis layang iki, awit aku
pretyaya tenan nèk kowé bakal
nggatèkké marang penjalukku. Aku
ngerti nèk kowé bakal nampa Onésimus
lan bakal gemati marang dèkné.
22 Kejaba sangka kuwi, aku pretyaya
nèk sangka pandongamu aku bakal
dietokké sangka setrapan kéné. Dadiné
ora suwi menèh aku bakal kepetuk karo
kowé. Mulané aku nyuwun, aku molai
dityawiské kamar.

Penutup lan pamuji slamet

23 Sedulur Epafras kirim slamet
marang kowé. Dèkné disetrap bareng
karo aku jalaran nglabuhi Gusti Yésus
Kristus. 24 Kantya-kantyaku sing
nyambutgawé karo aku, kaya Markus,
Aristarkus, Démas lan Lukas uga pada
kirim slamet.
25 Tyukup seméné layangku iki.

Muga-muga Gusti Yésus Kristus ngétokké kabetyikané marang kowé kabèh.

Paulus

Layang marang bangsa Ibrani sing nurut Gusti Yésus Kristus

Gusti Allah ngetokké pituturé lantaran Anaké

1 [1]Para sedulur, kowé kabèh wis
ngerti nèk ing jaman mbiyèn Gusti
Allah wis ping okèh ngetokké pituturé
marang para mbah-mbahané awaké
déwé liwat para nabi lan nganggo patrap
sing werna-werna. [2]Nanging ing jaman
anyar iki Gusti Allah ngetokké pituturé
liwat Anaké, yakuwi Gusti Yésus
Kristus. Ya lantaran Anaké iki Gusti
Allah nggawé langit lan bumi lan Gusti
Allah wis netepké Anaké mau, supaya
nduwèni lan ngwasani sembarang
sing ènèng. [3]Gusti Yésus kuwi sloroté
kamulyané Gusti Allah lan tyap
gambaré kenyataané Gusti Allah. Ya
Gusti Yésus iki sing ngrumati sembarang
nganggo tembungé sing kebek karo
pangwasa. Sakwisé rampung ngresiki
manungsa sangka dosané, Gusti Yésus
terus njagong nang swarga nang tengené
Gusti Allah sing kwasa déwé.

Anaké Gusti Allah ngungkuli para mulékat

[4]Mulané saiki pangwasané Gusti
Yésus kuwi duwur banget ngungkul-
ungkuli pangwasané para mulékat,
tunggalé waé karo Jenengé, sing gedéné
ngungkuli para mulékat sing namung
ngladèni. [5]Awit Gusti Allah ora tau
ngomong ngéné marang mulékat sapa
waé:

“Kowé lan Kowé déwé dadi Anakku.
Ing dina iki
Aku netepké nang ngarepé jagat
nèk Kowé dadi Anakku
sing ngwasani sembarang.”

Lan uga:

“Aku slawasé bakal dadi Bapakmu
lan Kowé slawasé bakal dadi
Anakku.”

[6]Dongé Gusti Allah arep ngongkon
Anaké mbarep teka nang jagat, Dèkné
ngomong ngéné:

“Mulékat kabèh kudu nyembah
Dèkné!”

[7]Bab para mulékat Gusti Allah ngomong
ngéné:

“Kaya angin lan geni lunga-teka,
mengkono uga para mulékat
lunga-teka manut tembungku.”

[8]Nanging Gusti Allah ngomong ngéné
bab Anaké:

“Kowé Gusti Allah,
Kowé sing dadi ratu slawas-lawasé.
Kowé ngwasani nganggo kabeneran.
[9]Kowé seneng marang barang sing
bener
lan sengit marang barang sing ala.
Mulané Gusti Allah, Gusti Allahmu
miji Kowé dikèki pangkat
sing duwur déwé,
ngungkuli liya-liyané nang swarga.
Mengkono kuwi Gusti Allah
marakké Kowé bungah.”

[10]Uga Gusti Allah ngomong ngéné
marang Anaké:

“Kowé Gusti, Kowé
sing nggawé bumi kawit wiwitané
lan langit uga gawéanmu.
[11]Kabèh kuwi bakal ambruk,
bakal lungset lan suwèk
kaya salin lawas.
Nanging Kowé ora bakal malih,
Kowé ènèng terus.

[12] Kaya enggoné kowé nglempit
salin sing lawas dibuwang
lan diganti karo sing anyar,
mengkono uga bakalé langit lan bumi.
Nanging Kowé ora malih,
Kowé ènèng terus, slawas-lawasé."
[13] Gusti Allah tau ngomong marang
mulékaté ngéné:
"Kéné njagong nang tengenku,
mungsuhmu kabèh
bakal tak dadèkké
antyik-antyikané sikilmu."
[14] Dadiné saiki tyeta banget nèk
mulékat-mulékat kuwi kabèh namung
roh-roh sing ngladèni Gusti Allah, sing
dikongkon ngladèni wong-wong sing
bakal nampa keslametan.

Keslametan sing gedé

2 [1] Mulané para sedulur, sakwisé
awaké déwé dunung nèk Gusti
Yésus Kristus kuwi duwuré ngungkuli
mulékat-mulékat, hayuk awaké déwé
pada gondèlan luwih kentyeng marang
pitutur sing diwulangké marang awaké
déwé, supaya awaké déwé ora katut kintir.
[2] Pitutur sing tekané sangka mulékat waé
wis nyata tenan lan sapa sing ora manut
marang kuwi mesti bakal disetrap sing
sak mestiné. [3] Lah kepriyé awaké déwé
iki bisané ngliwati setrapané Gusti Allah,
nèk awaké déwé nyepèlèkké pitutur
sing nekakké keslametan sing semono
gedéné. Gusti Yésus déwé wis ngabarké
bab keslametan iki lan wong-wong sing
krungu pada ngekèki paseksi marang
awaké déwé nèk pituturé Gusti pantyèn
nyata tenan. [4] Lan Gusti Allah déwé ya
ngujutké nganggo tanda-tanda lan mujijat-
mujijat lan uga pangétokané pangwasané
Gusti Allah sing gedé, nèk paseksi-
paseksi kuwi bener. Dèkné déwé uga
ngedum kapinteran-kapinteran sangka
kekuwatané Roh Sutyi, manut kekarepané
Dèkné déwé.

Gusti Yésus nuntun manungsa ing keslametan

[5] Para sedulur, Gusti Allah ora
ngongkon mulékat-mulékat kongkon
ngwasani jagat sing kudu teka, ya jagat
sing dirembuk karo awaké déwé iki.
[6-8] Nang Kitab Sutyi malah ketulis ngéné:
"Duh Gusti, manungsa kuwi apa
kok mbok gatèkké
lan mbok éman tenan?
Apa ora namung wong urip?
Namung sedilut manungsa
mbok dadèkké sak ngisoré para
mulékat,
nanging terus mbok angkat
munggah
nang panggonan sing duwur
lan mbok pasrahi sembarang,
supaya sembarang
tiba ing sak ngisoré pangwasané."
Nèk Gusti Allah ngomong nèk
"sembarang wis ditibakké ing sak ngisoré
pangwasané", ora ènèng prekara apa
waé sing ora katut tiba ing sak ngisoré
pangwasa kuwi. Nanging wujuté saiki
awaké déwé weruh nèk manungsa ora
ngwasani sembarang kabèh.
[9] Awaké déwé ngerti nèk ènèng wong
siji sing ngwasani sembarang, yakuwi
Gusti Yésus déwé. Sedilut Dèkné
diedunké nganti namung setitik katyèké
karo para mulékat, supaya sangka
pitulungané Gusti Allah Dèkné bisa
nglakoni pati nglabuhi kabèh manungsa.
Lan jalaran Dèkné nglakoni pati kuwi,
saiki Gusti Allah ngangkat Gusti Yésus
Kristus, dikèki pangwasa sing duwur lan
gedé déwé. [10] Awit para sedulur, Gusti
Allah sing nggawé sembarang lan Dèkné
nggawé sembarang kuwi ya kanggo
Dèkné déwé. Mulané kanggo Gusti
Allah ya bener lan apik nèk Gusti Yésus
nglakoni kasangsaran. Awit mengkono
kuwi Gusti Yésus dadi pantes nuntun
anak-anaké Gusti Allah ing dalan
keslametan.
[11] Gusti Yésus sing ngresiki manungsa
sangka dosa-dosané. Dèkné lan wong-
wong sing wis diresiki uripé kuwi
tunggal bapaké. Mulané Gusti Yésus ora
isin ngaku wong-wong mau seduluré.
[12] Bab iki nang Kitab Sutyi ketulis ngéné:
"Gusti Allah Bapakku,
Aku bakal ngabarké Jenengmu

marang sedulur-sedulurku
lan nang tengahé pasamuan
Aku bakal ngluhurké Jenengmu!"
13 Nang ayat liyané uga ketulis ngéné:
"Aku bakal njagakké marang Dèkné."
Lan nang ayat liyané menèh ketulis
ngéné: "Lah iki Aku lan anak-anakmu
sing wis mbok pasrahké marang Aku."
14 Jalaran sing diarani anak-anak
kuwi wong-wong sing wujut daging lan
getih, tegesé badan kadonyaan, mulané
Gusti Yésus ya terus dadi manungsa
sing wujut daging lan getih lan Dèkné
saguh ngalami kauripan tunggalé
karo wong-wong mau. Tujuané, supaya
liwat patiné, Dèkné bisa ngrusak
penggawéané Sétan sing ngwasani
pati. 15 Mengkono uga Gusti Yésus bisa
ngluwari wong-wong sing suwéné uripé
dikwasani karo rasa wedi marang pati.
16 Dadiné para sedulur, tyeta banget nèk
Gusti Yésus ora teka nang jagat ngurusi
para mulékat, ora, nanging Dèkné
teka nulungi turunané Bapa Abraham.
17 Jalaran sangka kuwi Dèkné kudu dadi
manungsa sak kabèhé kaya sedulur-
seduluré. Awit namung mengkono
kuwi Gusti Yésus bisa dadi Imam
Gedé, tegesé dadi wakilé manungsa
nang ngarepé Gusti Allah. Gusti Yésus
dadi Imam Gedé sing gedé kawelasané
lan katemenané, mulané Dèkné bisa
nekakké pangapura kanggo manungsa
sangka dosa-dosané, supaya manungsa
bisa ketampa Gusti Allah. 18 Saiki Gusti
Yésus bisa nulungi wong-wong sing
kenèng panggoda, awit Dèkné déwé wis
ngalami panggoda lan sangsara.

Gusti Yésus ngungkuli nabi Moses

3 1 Para sedulur sing wis dadi umaté
Gusti Allah lan sing wis dipanggil
karo Gusti Allah nampa panduman gedé
nang swarga! Gusti Yésus kuwi sapa
ta? Ya Dèkné sing dikongkon nglakokké
prejanjiané Gusti Allah sing anyar.
Dèkné sing nggawa pitutur sing anyar
kanggo awaké déwé lan ya pitutur iki
sing diakoni karo awaké déwé. Gusti
Yésus uga sing dadi Imam Gedé, sing
dadi wakilé awaké déwé nang ngarepé
Gusti Allah. 2 Gusti Yésus kuwi temen
nuruti kekarepané Gusti Allah, sing wis
miji Dèkné supaya ngerjani penggawéan
kuwi, tunggalé waé karo nabi Moses
sing mbiyèn ya temen ngurusi brayaté
Gusti Allah. 3 Para sedulur, kowé ngerti
déwé nèk wong sing ngedekké brayat
kuwi luwih penting tenimbang wong
liya-liyané. Mulané Gusti Yésus gedéné
ya ngungkuli nabi Moses, awit Gusti
Yésus sing ngedekké brayaté Gusti
Allah, nanging nabi Moses namung
dadi wargané brayat kuwi. 4 Pantyèn,
saben brayat mesti ènèng sing ngedekké,
nanging Gusti Allah sing ngedekké
sembarang. 5 Bener, senajan nabi Moses
kuwi namung warga ing brayaté Gusti
Allah, nanging dèkné kuwi peladèné
Gusti Allah sing kenèng dipretyaya
tenan, awit dèkné mulangi wong-wong
kepriyé enggoné Gusti Allah ngetokké
pituturé ing mbésuké. 6 Nanging Kristus
kuwi ngungkuli nabi Moses, awit Dèkné
dadi anak sing nyangga penjawab ing
brayaté Gusti Allah. Lan brayaté Gusti
Allah kuwi ya awaké déwé iki, nèk
awaké déwé mantep terus pretyaya lan
ngakoni karo kendel ing pengarep-arepé
awaké déwé.
7-8 Mulané para sedulur, Roh Sutyi ya
wis ngomong ngéné:
"Ing dina iki,
nèk kowé krungu swarané Gusti
Allah,
kowé aja pada ndablek
kaya mbah-mbahanmu dèk mbiyèn
sing pada nglawan marang Gusti
Allah
lan dongé nang wustèn
pada njajal kesabarané Gusti Allah."
9 Roh Sutyi uga ngomong ngéné:
"Ya nang wustèn kono
mbah-mbahanmu pada weruh déwé
enggonku nindakké prekara-prekara
sing nggumunké,
patang puluh taun suwéné.
Nanging senajan ngono,
meksa ijik njajal kesabaranku
lan pada nglakoni sing ala,

kepéngin ngerti tak ajar apa ora.
10 Mulané Aku jèngkèl tenan
marang wong-wong kuwi
lan Aku ngomong:
'Wong-wong kuwi
namung nggawé ala,
mulané blas ora bakal dunung
apa sing tak tindakké.'
11 Aku terus nesu tenan lan ngomong:
'Wong-wong kuwi
ora pisan-pisan
bakal nampa katentremanku.' "
12 Para sedulur, mulané aku ngélingké
tenanan marang kowé, pada sing ati-ati
tenan, aja sampèk ènèng wong siji waé
sangka tengahmu nduwèni gagasan
sing ala, sampèk terus mbalik dalan
ninggal Gusti Allah sing urip, sing mesti
bakal tumandang. 13 Aja sampèk kaya
ngono para sedulur, nanging malah
pada tansah ngantepké pengandelé
sakpada-pada, suwéné awaké déwé ijik
dililani karo Gusti Allah urip ing jaman
sing nang Kitab Sutyi diarani "dina iki".
Hayuk aja sampèk katut dosa, terus ora
manut marang Gusti Allah sing mesti
bakal tumandang. 14 Aku ngomong
ngono kuwi, awit nèk awaké déwé
mantep terus kaya mauné lan mantep
terus tekan entèk-entèkané, awaké déwé
mesti bakal mèlu nampa panduman
sangka Gusti Allah, bareng karo Kristus.
15 Elinga sing ketulis nang Kitab Sutyi:
"Ing dina iki
nèk kowé krungu swarané Gusti
Allah,
aja pada wangkot atimu
kaya mbah-mbahanmu dèk mbiyèn,
sing pada nglawan marang Gusti
Allah."
16 Para sedulur, mbok dipikir lelakoné
mbah-mbahané awaké déwé, dongé
ora gelem manut marang Gusti Allah.
Senajan dituntun karo nabi Moses
lunga sangka negara Egipte lan wong-
wong pada krungu swarané Gusti Allah
déwé, meksa ijik pada wani marang
Gusti Allah. 17 Patang puluh taun
suwéné wong-wong pada nglakoni ala
lan marakké Gusti Allah nesu tenan.
Lah entèk-entèké kepriyé? Kabèh pada
mati nang wustèn. 18 Sampèk Dèkné
ngomong ngéné: "Aku ora bakal nglilani
wong-wong iki nampa katentremanku."
Lah kuwi Gusti Allah ngomong karo
sapa para sedulur? Apa ora ngomong
karo mbah-mbahané awaké déwé
mbiyèn sing ora gelem manut? Pantyèn!
19 Mulané saiki awaké déwé dunung
kenèng apa wong-wong ora bisa nampa
katentremané Gusti Allah, yakuwi,
jalaran ora pada mantep terus enggoné
pretyaya marang Gusti Yésus Kristus.

Prejanjiané Gusti Allah bab katentreman

4 1 Para sedulur, prejanjiané Gusti
Allah nèk awaké déwé dililani
nampa katentremané, ijik kanggo,
mulané awaké déwé kudu sing ati-
ati tenan supaya nang tengahmu aja
sampèk ènèng wong siji waé sampèk
ora nampa katentremané Gusti Allah.
2 Awit tunggalé waé karo wong-wong
kuwi, awaké déwé ya wis krungu
kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus.
Nanging iku ora nekakké betyik blas
kanggo wong-wong kuwi. Awit senajan
krungu, nanging meksa ora gelem
pretyaya. 3 Nanging awaké déwé sing
pretyaya, awaké déwé bakal nampa
katentremané Gusti Allah. Tembungé
Gusti Allah uniné ngéné:
"Jalaran Aku nesu tenan marang
bangsa iki, mulané Aku ngomong
nèk Aku ora bakal nglilani bangsa
iki nampa katentremanku."
Senajan Gusti Allah wis rampung karo
penggawéané kawit mbiyèn dongé
Dèkné nggawé jagat, meksa Dèkné
ngomong ngono kuwi mau. 4 Bab dina
sing nomer pitu nang Kitab ketulis
ngéné: "Ing pitung dinané Gusti
Allah lèrèn sakwisé kerjanané kabèh
rampung." 5 Uga ènèng ayat liyané
nang Kitab sing uniné ngéné: "Aku ora
bakal nglilani wong-wong iki nampa
katentremanku." 6 Wong-wong sing
krungu kabar kabungahané Gusti sing
ndisik déwé malah ora pada nampa

katentremané Gusti Allah, jalaran
ora pada pretyaya. Nanging ènèng
wong liya-liyané sing dililani nampa
katentreman kuwi. 7 Mulané Gusti Allah
nyawiské dina liyané, yakuwi dina sing
diarani "dina iki," kanggo wong-wong,
supaya bisa nampa katentremané. Gusti
Allah wis ngomongké bab kuwi marang
mbah-mbahané awaké déwé dèk mbiyèn,
nanging let pirang-pirang taun sakwisé
kuwi, Gusti Allah ngomongké bab iki
menèh lantaran ratu Daved, sing uniné
kaya sing ndisik mau:

"Ing dina iki, nèk kowé krungu
swarané Gusti Allah, kowé aja
pada wangkot atimu."

8 Para sedulur, semunggoné ora ènèng
dina liyané menèh, mesti Gusti Allah ya
ora ngomongké menèh sakwisé Yosua
wis nuntun mbah-mbahané awaké déwé
mlebu nang negara sing dityawiské karo
Gusti Allah kanggo lèrèn. 9 Nanging
wujuté saiki ijik ènèng dina liyané
menèh kanggo umaté Gusti Allah supaya
bisa nampa katentreman iki, pada waé
kaya enggoné Gusti Allah ngrasakké
katentreman sak barengé lèrèn ing
pitung dinané, sakwisé rampung karo
penggawéané. 10 Awit sapa waé sing
dililani nampa katentremané Gusti
Allah, wong kuwi uga lèrèn sangka
penggawéané, kaya enggoné Gusti
Allah lèrèn sakwisé rampung karo
penggawéané. 11 Mulané para sedulur,
hayuk awaké déwé pada nglumui tenan
sak kuwat-kuwaté, supaya bisa nampa
katentreman iki lan aja sampèk ènèng
siji waé nang tengahmu ora manut
marang Gusti Allah lan kélangan
katentreman iki, kaya mbah-mbahané
awaké déwé dèk mbiyèn. Mulané awaké
déwé kudu manut marang tembungé
Gusti Allah.

12 Awit tembungé Gusti Allah kuwi
urip lan gedé kwasané lan landepé
ngungkuli pedang sing landep kiwa-
tengen. Tembungé Gusti Allah bisa
mlebu jeru ing atiné manungsa, misah
roh lan nyawa, balung lan sungsum.
Mulané tembungé Gusti Allah bisa
ngétokké ala-betyiké pikiran lan
kekarepané manungsa. 13 Para sedulur,
ora ènèng prekara siji waé nang jagat
kéné sing didelikké kanggo Gusti Allah,
ora. Dèkné ngerti lan weruh sembarang
ing atiné manungsa. Mulané, mbésuk
kabèh wong bakal asok penjawab
marang Gusti Allah.

Gusti Yésus Imam Gedé

14 Jalaran sangka kuwi para sedulur,
hayuk awaké déwé pada nggondèli
sing kentyeng marang pengandel sing
diakoni karo awaké déwé. Kenèng apa
aku kok ngomong kuwi? Awit awaké
déwé iki nduwé Imam Gedé sing wis
mlebu swarga lan teka nang ngarepé
Gusti Allah, yakuwi Gusti Yésus, Anaké
Gusti Allah. 15 Imam Gedé iki dudu
sakwijiné wong sing ora bisa ngrasakké
kangèlané lan karingkihané awaké déwé,
nanging Dèkné malah wis kagoda ing
prekara apa waé, tunggalé waé karo
awaké déwé. Bédané namung iki: Dèkné
ora pisan-pisan tiba ing dosa. 16 Mulané
para sedulur, hayuk awaké déwé pada
mara karo kendel nang ngarepé Gusti
Allah. Dèkné pantyèn gedé kwasané
lan bisa nulungi awaké déwé. Dèkné
trésna lan gelem nulungi awaké déwé.
Dèkné gedé kawelasané lan ing waktu
kangèlan apa waé, Dèkné mesti bakal
nekakké pitulungan.

5 1 Para sedulur, kowé ngerti nèk
Imam Gedé kuwi kapilih sangka
tengahé manungsa, supaya dadi wakilé
manungsa nang ngarepé Gusti Allah.
Dèkné sing kudu masrahké pawèhé lan
uga kurban kéwan marang Gusti Allah,
kanggo pangapurané dosa. 2 Lan jalaran
dèkné déwé ngalami sak wernané
karingkihan, dèkné ya bisa nduwèni
kawelasan lan kesabaran marang wong
sing klèru lan durung dunung. 3 Uga,
jalaran dèkné déwé okèh karingkihané,
mulané, nèk dèkné masrahké kurban
kéwan, kuwi ora namung kanggo
pangapurané dosané bangsané, nanging
uga kanggo pangapurané dosané dèkné
déwé mbarang. 4 Kejaba sangka kuwi,

ora ènèng wong bisa dadi Imam Gedé sangka kekarepané déwé, ora, nanging Gusti Allah sing milih lan manggil wong munggah pangkat kuwi, ora béda kaya Imam Gedé Aron.
5 Mengkono uga Kristus, Dèkné ora
ngangkat Dèkné déwé dadi Imam Gedé, ora, nanging Gusti Allah sing milih Dèkné. Gusti Allah ngomong ngéné:

> "Kowé lan Kowé déwé dadi Anakku.
> Ing dina iki
> Aku netepké nang ngarepé jagat
> nèk Kowé dadi Anakku
> sing ngwasani sembarang."

6 Lan nang ayat liyané Gusti Allah
ngomong ngéné:

> "Kowé slawas-lawasé
> bakal dadi Imam,
> tunggalé karo Imam Mèlkisedèk."

7 Para sedulur, kowé ngerti déwé nèk
Gusti Yésus, dongé Dèkné ijik nang jagat kéné, ndonga lan nyuwun marang Gusti Allah karo sambat lan nangis, awit Gusti Allah nduwèni kwasa ngluwari Dèkné sangka tangané wong-wong sing arep matèni Dèkné. Lan jalaran Gusti Yésus ngajèni marang Gusti Allah lan masrahké uripé sak kabèhé kanggo nuruti kekarepané Gusti Allah, mulané Gusti Allah ya nampa pandongané Dèkné. Mung waé, Gusti Allah ora ngalang-alangi Dèkné dipatèni wong, nanging Gusti Allah ngekèki kekuwatan marang Dèkné, supaya kuwat nglakoni pati kanggo nebus dosané awaké déwé.
8 Pantyèn bener nèk Gusti Yésus kuwi
Anaké Gusti Allah, nanging senajan ngono, Dèkné malah milih nuruti kekarepané lan kongkonané Gusti Allah, supaya bisa nylametké awaké déwé. Mengkono kuwi Dèkné bisa ngrasakké apa tegesé manut marang Gusti Allah, awit Dèkné ya nglakoni kasangsaran
tenan. 9 Mulané, sakwisé Gusti Yésus
nglakoni kuwi kabèh, Dèkné dadi sampurna, ora ènèng kekurangané apa-apa. Mulané Dèkné bisa ngekèki keslametan langgeng marang kabèh wong sing pada manut marang Dèkné.
10 Gusti Yésus nduwèni kwasa kuwi, awit
Dèkné didadèkké Imam Gedé karo Gusti Allah, tunggalé waé karo Imam Gedé Mèlkisedèk.

Pengéling-éling supaya aja sampèk balik menèh ing dosa

11 Para sedulur, pantyèn, bab Kristus
sing dadi Imam Gedé kanggo awaké déwé kuwi ijik okèh sing kudu tak rembuk karo kowé. Nanging kangèlan banget enggonku arep ndunung-ndunungké marang kowé. Apa ta sing marakké angèl? Jalaran kowé malih males lan nglemer ing pamikir, ora
tyepet. 12 Nèk dipikir, sakjané lak ya wis
suwi ta enggonmu dadi wong pretyaya lan ya pantesé kowé saiki bisa mulangi liyané. Nanging wujuté ora ngono, awit tekan sepréné kowé ijik kudu diblajari piwulang sing wiwitan. Kowé ijik kaya botyah tyilik ngono, sing ngombé mèrki, durung kuwat karo pangan sing atos.
13 Para sedulur, kenèng apa kowé kok
tak padakké karo botyah tyilik? Jalaran kowé durung ngerti bédané bener-klèru, ala lan betyik. Dadiné ijik kaya botyah tyilik sing ijik ngombé mèrki, durung ngerti apa sing diarani ala lan betyik.
14 Nanging wong sing wis diwasa kuwi
kuwat karo pangan sing atos, tegesé, wis ngrasakké lan bisa mbédak-mbédakké ala lan betyik.

6 1-2 Mulané para sedulur, hayuk
saiki awaké déwé pada ninggal piwulang sing wiwitan. Hayuk aja mbolan-mbalèni piwulang bab ninggal klakuan ala, bab nurut Gusti Allah lan bab klakuan sing ala sing entèk-entèké nekakké pati. Uga piwulang bab pengandel marang Gusti Allah, bab pembaptisan, bab ndonga nganggo tumpangan tangan, bab tangi sangka pati lan bab setrapan sing langgeng sangka Gusti Allah. Hayuk piwulang-piwulang kuwi diliwati lan hayuk pada ngantyiki piwulang sing luwih duwur, piwulang kanggo wong sing diwasa.
3 Hayuk awaké déwé pada maju tenan
lan nindakké kuwi, nèk Gusti Allah ijik gelem nglilani awaké déwé.

[4]Awit para sedulur, mosok wong
sing wis nyingkirké lan ninggal
pengakuné bisa balik menèh marang
Gusti Allah? Tak kira ora! Awit wong
kaya ngono kuwi kaping pisan wis tau
nampa pepadang sangka Gusti Allah
ing atiné. Kaping pindoné, wongé wis
ngrasakké berkah kaswargan pawèhé
Gusti Allah lan kaping teluné wong
kuwi wis nampa Roh Sutyi. [5]Kaping
papaté para sedulur, wongé wis ngerti
nèk pituturé Gusti Allah kuwi ènèng
wujuté lan kaping limané, wongé wis
ngrasakké kekuwatané Gusti Allah sing
nggumunké lan sing bakal dikanggokké
uga ing jaman sing bakal teka. [6]Nanging
senajan ngono, meksa wongé wani
ninggal pengandelé, mulané, ora bakal
nèk wong kaya ngono kuwi bisa ngakoni
salahé lan nurut Gusti Yésus Kristus
menèh. Wong kaya ngono kuwi kenèng
diarani mentèng Anaké Gusti Allah
sepisan menèh lan ngèlèk-èlèkké Dèkné
nang ngarepé wong okèh.

[7]Para sedulur, sing tak omong iki
kenèng dipadakké karo kebon kaé. Nèk
dipikir, wujuté Gusti Allah mberkahi
lemah sing nesep banyu udan, sampèk
ngetokké tanduran sing kenèng
dipangan karo sing nggarap kebon mau.
[8]Nanging nèk keboné namung nukulké
eri lan rungkutan, kebon mau ora
kanggo apa-apa blas lan entèk-entèké
bakal bongkor.

[9]Para sedulur sing tak trésnani!
Senajan aku ngomong ngono kuwi
mau, aku ora ngomong nèk kowé kuwi
kaya ngono, ora. Aku pantyèn ngerti
nèk kowé pretyaya tenan marang
Gusti. Awit aku weruh nèk kowé pada
nindakké sing betyik marang wong
liyané, supaya ketara nèk Gusti Allah
wis ngluwari kowé sangka pangwasané
ala lan saiki wis didadèkké siji karo
Dèkné déwé. [10]Aku ngerti nèk kowé
pretyaya tenan, awit Gusti Allah
kuwi ora tau nindakké sing ora apik.
Mulané aku ngerti nèk Dèkné ora bakal
lali marang penggawéanmu kanggo
Dèkné, uga enggonmu pada nindakké
katrésnan jalaran nglabuhi Gusti lan
uga enggonmu pada nulungi sedulur-
sedulur tunggal pretyaya. Wujuté tekané
saiki kowé kabèh ya ijik pada tulung-
tinulung. [11]Lan sing tak jaluk tenan ya
iki, bisaa kowé siji-sijiné tetep-mantep
terus suwéné kowé urip ing donya
kéné. Dadiné mbésuk kowé mesti bakal
nampa sak ènèngé kabetyikan sing
kenèng mbok arep-arep sangka Gusti
Allah. [12]Mulané para sedulur, aja pada
males ngono ing pikiran, aja, nanging
luwung pada niru wong-wong sing pada
pretyaya lan sabar dèk jaman mbiyèn.
Saiki wong-wong kuwi pada nampa
kabetyikan sing wis dijanji karo Gusti
Allah.

[13]Para sedulur, dongé Gusti Allah
ngetokké janjiné marang Bapa Abraham,
Dèkné sumpah nèk bakal nuruti apa sing
wis dijanji. Lan jalaran ora ènèng wong
sing kwasané ngungkuli Dèkné, mulané
Dèkné ya sumpah nganggo jenengé
déwé dongé Dèkné ngekèki janji kuwi.
[14]Gusti Allah ngomong ngéné: “Aku
janji nèk bakal mberkahi kowé lan bakal
ngekèki turunan okèh banget marang
kowé.” [15]Lan jalaran Bapa Abraham
sabar ngentèni, mulané dèkné ya bisa
nampa apa sing wis dijanji karo Gusti
Allah. [16]Manungsa nèk sumpah kuwi
mesti nganggo jenengé wong liya sing
luwih duwur pangkaté lan enggoné
sumpah kuwi kanggo netepké nèk sing
diomong kuwi bakal dituruti tenan, ora
étok-étokan.

[17]Mulané, karepé Gusti Allah kuwi
supaya wong-wong sing bakal nampani
janji mau pada ngerti tenan nèk
Dèkné ora pisan-pisan bakal nyélaki
janji kuwi. Yakuwi jalarané Gusti
Allah ngantepké janjiné marang Bapa
Abraham nganggo sumpah. [18]Ya rong
prekara iki sing marakké Gusti Allah
ora bisa sélak, yakuwi, Dèkné janji lan
Dèkné sumpah. Lan jalaran sangka
kuwi, awaké déwé iki sing wis nampa
keslametan sangka Gusti Allah, pada
tansah diélingké, supaya pada kentyeng
nggondèli pengarep-arep sing wis dijanji

karo Gusti Allah marang awaké déwé.
19 Pengarep-arep kuwi sing marakké
awaké déwé slamet, senajan urip ing
donya kéné kebek karo prekara-prekara
sing ora kenèng dijagakké. Nanging
pengarep-arep kuwi malah ngekèki
ngerti, nèk saiki awaké déwé bisa mara
nang nggoné Gusti Allah nang swarga,
awit saiki wis blas ora ènèng alang-
alanganè menèh. 20 Gusti Yésus déwé
wis mlebu nang kana nggawèkké dalan
awaké déwé. Dèkné sing dadi Imam
Gedé sing langgeng, tunggalé karo
Mèlkisedèk.

Gusti Yésus Kristus lan Imam Gedé Mèlkisedèk

7 1 Para sedulur, tak kira kowé kabèh
ngerti Mèlkisedèk kuwi sapa.
Dèkné sing dadi ratuné kuta Salèm
lan uga dadi imamé Gusti Allah sing
kwasa déwé. Dongé Bapa Abraham
mulih sangka perangan lan wis
menangké ratu-ratu, imam Mèlkisedèk
metuki dèkné terus numpangi tangan
mberkahi dèkné. 2 Bapa Abraham
terus ngekèki sak prasepuluhané
gawané sangka peperangan marang
Mèlkisedèk. Tembung Mèlkisedèk
kuwi tegesé "ratuné kabeneran". Lan
jalaran Mèlkisedèk kuwi ratuné kuta
Salèm lan tembung Salèm kuwi tegesé
"katentreman", dadiné Mèlkisedèk kuwi
uga tegesé "ratuné katentreman". 3 Bab
bapa-biyungé lan sapa mbah-mbahané
imam Mèlkisedèk kuwi ora ketulis blas
nang Kitab, semono uga bab lairé lan
patiné. Uga ora ketulis blas nèk dèkné
lèrèn dadi Imam Gedé. Dadiné para
sedulur, nèk mbok pikir sing apik, imam
Mèlkisedèk kuwi kaya Anaké Gusti
Allah, sing dadi imam slawas-lawasé.
4 Para sedulur, nèk dipikir Mèlkisedèk
ya jan gedé tenan, ngungkuli Bapa
Abraham. Lah Bapa Abraham kuwi
lak mbah-mbahané bangsané awaké
déwé sing ndisik déwé ta! Lah nanging
dèkné kok ngekèki prasepuluhané
gawané sangka peperangan marang
imam Mèlkisedèk. 5 Bangsa Israèl kuwi
lak turunané Bapa Abraham ta? Lah
nanging wong-wong Israèl, senajan
turunané Bapa Abraham, kudu mbayar
belasting marang para imam turunané
imam Lévi, sing uga tunggal bangsa
Israèl. Kuwi pernatané Kitab lan kuwi
sing diarani prasepuluhan. 6 Lah imam
Mèlkisedèk kuwi dudu turunané imam
Lévi, dadiné dèkné ya ora éntuk njaluk
belasting sangka bangsa Israèl. Nanging
wujuté kepriyé? Malah Bapa Abraham
déwé sing ngekèki prasepuluhan marang
dèkné. Kejaba sangka kuwi, imam
Mèlkisedèk numpangi tangan mberkahi
Bapa Abraham, senajan Bapa Abraham
sing nampa prejanjian sangka Gusti
Allah. 7 Dadiné ya wis tyeta banget
nèk imam Mèlkisedèk kuwi gedéné
ngungkuli Bapa Abraham, awit wong
sing numpangi tangan mberkahi wong
liyané kuwi gedéné ngungkuli wong sing
ditumpangi tangan.
8 Para sedulur, awaké déwé uga ngerti
nèk imam-imam sing nampa prasepuluhan
kuwi namung wong urip sing lumrah, sing
uga mati. Nanging bab imam Mèlkisedèk
Kitab Sutyi ngomongké nèk dèkné kuwi
urip slawas-lawasé. 9 Malah nèk dipikir
para sedulur, sakjané imam Lévi kuwi
mbayar prasepuluhan marang imam
Mèlkisedèk, senajan lumrahé imam Lévi
sing kudu nampa prasepuluhan. Apa
jalarané kok awaké déwé bisa ngomong
ngono? Jalaran dongé Bapa Abraham
ngekèki prasepuluhan marang imam
Mèlkisedèk, uga imam Lévi, sing dadi
turunané Bapa Abraham, kenèng diarani
katut mèlu ngekèki prasepuluhan kuwi
marang Mèlkisedèk. 10 Senajan ing waktu
kuwi imam Lévi durung lair, nanging
dongé Mèlkisedèk metuki Bapa Abraham
lan Bapa Abraham ngekèki prasepuluhané
marang Mèlkisedèk, kenèng diarani nèk
ing waktu kuwi Lévi ijik nang awaké
mbah-mbahané, yakuwi Bapa Abraham.

Kristus kuwi imam sing gedéné ngungkuli Aron

11 Para sedulur, saiki hayuk pada
mikir bab Gusti Yésus Kristus sing

dadi Imam Gedé kanggo awaké déwé.
Menawa kowé takon: “Kenèng apa
awaké déwé saiki kok mbutuhké Imam
Gedé sing liyané, sing kaya Mèlkisedèk,
ora kaya Lévi lan turun-turunané?” Aku
bisa semaur ngéné: dongé nabi Moses
ngekèki wèt-wèté Gusti Allah, dèkné
miji Aron lan turunané, supaya nata
lan nuntun bangsané enggoné pada
ngabekti Gusti Allah miturut pernatané.
Nanging senajana pada temen, kuwi
meksa ora bisa ngresiki atiné sak
kabèhé kaya sing dikarepké Gusti Allah.
12 Mulané saiki Gusti Allah miji Imam
Gedé liyané sing bisa ngresiki atiné
manungsa sak kabèhé, supaya bisa
pantes mara nang ngarepé Gusti Allah.
Jalaran sangka kuwi, mulané uga perlu
banget wèt-wèt lan pernatan-pernatan
tyarané pangabekti marang Gusti Allah
ya kudu diganti. 13 Mulané, wong sing
dadi Imam Gedé miturut pernatan sing
anyar iki ya ora turunané Lévi, nanging
sangka krabat liyané, sing durung tau
ènèng siji waé dadi imam lan masrahké
kurban nang altar kanggo Gusti Allah.
14 Awaké déwé kabèh malah ngerti
nèk Gustiné awaké déwé Yésus Kristus
metuné sangka krabat turunané Yudah.
Lan dongé nabi Moses ngomongké bab
wong-wong sing kudu dadi imam, dèkné
ya ora tau ngomongké blas bab krabat
turunané Yudah iki.

15-16 Para sedulur, prekara bab
pernatan sing anyar iki malah tambah
tyeta nèk awaké déwé ngerti, nèk
Gusti Allah miji Imam Gedé liyané,
sing kaya Mèlkisedèk, ora dadi
imam miturut pernatané manungsa,
ora, nanging jalaran urip terus, ora
bisa mati, mulané bisa dadi imam
slawas-lawasé. 17 Bab iki Gusti Allah
ngomong ngéné marang Anaké, kaya
sing ketulis nang Kitab: “Kowé bakal
dadi Imam slawas-lawasé, kaya imam
Mèlkisedèk.” 18 Dadiné pernatan sing
ndisik kuwi saiki disingkirké, jalaran
kuwi kurang kekuwatané lan ora bisa
ngresiki atiné manungsa sak kabèhé
lan ora bisa marakké manungsa bisa
pantes teka nang ngarepé Gusti Allah.
19 Wujuté wèt-wèté nabi Moses ora bisa
marakké manungsa bisa pantes teka
nang ngarepé Gusti Allah. Mulané saiki
awaké déwé dikèki pengarep-arep sing
luwih apik karo Gusti Allah, pengarep-
arep sing bisa nggawa awaké déwé
tyedek karo Gusti Allah.

20 Kejaba sangka kuwi para sedulur,
Gusti Allah déwé wis sumpah, kanggo
ngantepké pernatan anyar iki. Dongé
Gusti Allah miji imam-imam turunané
Lévi, Dèkné ora sumpah. 21 Nanging
dongé Gusti Yésus didadèkké Imam
Gedé, Gusti Allah déwé sumpah ngéné:

> “Aku wis sumpah, Aku ora bakal
> malih pikirané. Kowé bakal dadi
> Imam slawasé.”

22 Lan jalaran béda karo imam liya-
liyané, mulané Gusti Yésus ya dadi
panjeré prejanjian anyar sing luwih apik
tenan.

23 Para sedulur, ènèng prekara menèh
sing marakké Gusti Yésus béda karo
imam-imam turunané Lévi. Imam-imam
turunané Lévi kuwi pirang-pirang,
jalaran pada mati lan saben-saben kudu
diganti. 24 Nanging Gusti Yésus urip
slawasé, mulané Dèkné ya ora usah
diganti karo imam liyané. 25 Dadiné
Gusti Yésus bisa nulungi sapa waé sing
mara nang nggoné Gusti Allah liwat
Dèkné. Gusti Yésus bisa ngresiki atiné
sak kabèhé, supaya wong kuwi bisa
pantes ngadek nang ngarepé Gusti Allah.
Awit Gusti Yésus slawasé nang ngarepé
Gusti Allah nembungké awaké déwé.

26 Para sedulur, tak kira saiki wis tyeta
banget nèk Gusti Yésus kuwi Imam Gedé
sing dibutuhké karo awaké déwé tenan,
awit Dèkné sutyi, ora nduwé salah apa
dosa. Dèkné uga adoh banget karo wong
ala, malah tyedek karo Gusti Allah.
27 Gusti Yésus Imam Gedé sing béda
tenan karo imam liya-liyané, awit imam
liya-liyané saben dina kudu masrahké
kurban marang Gusti Allah kanggo
dosané déwé ndisik lan sakwisé kuwi
bisa masrahké kurban kanggo dosané
bangsané. Nanging Gusti Yésus ora

usah ngono, awit wis masrahké kurban
sepisan kanggo dosané manungsa lan
kuwi kanggo slawas-lawasé. 28 Imam-
imam Gedé sing dipiji miturut wèt-wèté
nabi Moses kuwi namung wong urip sing
okèh karingkihané. Nanging Imam Gedé
miturut prejanjian sing anyar, prejanjian
sing tekané sakwisé wèté nabi Moses,
sing dipiji karo Gusti Allah nganggo
sumpah, kuwi Imam Gedé sing ora
ènèng karingkihané lan sing langgeng,
kuwi Anaké Gusti Allah déwé.

Gusti Yésus, Imam Gedé kanggo awaké déwé

8 1 Para sedulur, sakjané kabèh sing
dirembuk karo awaké déwé iki
ngomongké apa ta? Ora liya ya namung
iki: awaké déwé iki nduwé Imam
Gedé sing uga nyekel pangwasa nang
sebelahé Gusti Allah sing kwasa déwé
nang swarga. 2 Imam Gedé iki ngladèni
Gusti Allah nang swarga kanggo awaké
déwé. Kana kuwi panggonan pangabekti
sing sutyi déwé, ora ènèng liyané.
Kuwi tarup pangabekti ora gawéané
manungsa, nanging gawéané Gusti
Allah.

3 Para sedulur, kowé ngerti déwé
nèk Imam Gedé kuwi kudu masrahké
pawèhé lan kurbané manungsa marang
Gusti Allah. Semono uga Imamé Gedé
awaké déwé, Gusti Yésus Kristus, kudu
nduwé apa-apa sing kudu dipasrahké
marang Gusti Allah. (Lan awaké déwé
ngerti nèk Dèkné masrahké badané
Dèkné déwé dadi kurban.) 4 Nanging
semunggoné Gusti Yésus nang bumi
kéné, Dèkné ya blas ora usah dadi
imam, awit wis ènèng imam okèh
sing masrahké kurban miturut wèt-
wèté nabi Moses. 5 Mung waé, tarup
lan panggonan sing dienggo ngabekti
lan masrahké kurban kuwi namung,
gampangé omong, gambarané lan
ayang-ayangé tarup sing nang swarga.
Awit sakdurungé nabi Moses nggawé
tarup pangabekti iki, Gusti Allah
ngomong marang dèkné: "Moses, kowé
kudu nggawé tarup pangabekti iki nurut
sing wis tak duduh-duduhké marang
kowé nang gunung Sinai." 6 Nanging
Gusti Yésus, Imamé Gedé awaké déwé,
dipasrahi penggawéan sing luwih gedé
tenimbang penggawéané imam-imam
nang bumi mau, awit Gusti Yésus
nekakké lan ngrampungké prejanjian
anyar, prejanjiané Gusti Allah sing
nekakké kabetyikan sing luwih gedé,
ngungkul-ungkuli sing ndisik.

7 Semunggoné prejanjian sing ndisik
ora ènèng kekuranganè, mesti sing
anyar ya ora usah teka. 8 Nanging
wujuté Gusti Allah déwé ya ora lega
karo prejanjian sing ndisik, mulané
Dèkné ngomong ngéné marang bangsa
Israèl:

"Aku, Gustimu, ngomong marang kowé,
bakal ènèng waktuné,
Aku, Gustimu,
nggawé prejanjian anyar
karo bangsa Israèl
lan bangsa Yudah.
9 Ora prejanjian kaya sing wis tak gawé
dongé Aku nuntun wong-wong
metu sangka negara Egipte,
ora, awit wujuté bangsa Israèl
ora nuruti prejanjiané,
mulané Aku ya terus ngedohi.
10 Prejanjian sing liyané
sing mbésuk arep tak gawé
karo bangsa Israèl
uniné ngéné:
Wèt-wètku bakal tak lebokké ing pikirané
supaya pada dunung
lan tak tulis ing atiné
supaya pada seneng nuruti karepku.
Aku bakal dadi Gusti Allahé
lan wong-wong mau bakal dadi umatku.
11 Dadiné wong-wong mau
ora usah mulangi menèh
marang kantya-tanggané
lan ora usah ngomongi seduluré
Aku iki sapa.
Awit kabèh wong,
wong gedé lan wong tyilik,

kabèh bakal kenal karo Aku.
12 Aku bakal ngétokké kawelasanku
lan ngapura kabèh salahé
lan dosa-dosané ora ènèng
sing bakal tak éling menèh."
13 Nèk Gusti Allah ngomongké bab
prejanjian sing anyar, kuwi ngekèki
tanda nèk Dèkné uga netepké nèk
prejanjian sing lawas wis ora kanggo
gawé. Lan sembarang sing wis dianggep
lawas lan ora kanggo gawé, bakal ndang
dibuwang.

Tarup pangabekti nang bumi

9 1 Para sedulur, prejanjian sing
ndisik kuwi ngomongké bab
pernatan-pernatan lan panggonan
pangabekti nang bumi kéné, gawéané
manungsa. 2 Kuwi kaya ngéné: ènèng
tarup sing didekné nang sebelah njaba.
Iki sing diarani Panggonan Sutyi. Nang
njeroné panggonan pangabekti iki ènèng
wadah dian, ènèng méjané lan nang
méjané ènèng rotiné sing dipasrahké
marang Gusti Allah. 3 Nang mburiné
panggonan pangabekti sing diarani
Panggonan Sutyi kuwi ènèng kamar
liyané sing ketutupan karo kordèn sing
kandel gombalé, dadiné sak mburiné
kordèn kuwi ora tau kétok blas. Kamar
sing nang mburiné kordèn kandel kuwi
diarani Panggonan Sing Sutyi Déwé.
4 Nang njeroné kamar kuwi ènèng
altaré gawéan emas kanggo ngobong
menyan. Nang kono uga ènèng kasé
wadah prejanjiané Gusti Allah lan kas
kuwi njaba-njeroné disalini karo emas.
Nang njeroné kas kuwi uga ènèng kendi
gawéan emas isiné manah, yakuwi
roti sing sangka swarga lan uga ènèng
tekené Imam Gedé Aron. Mbiyèn teken
kuwi tau metu kembangé. Kejaba kuwi
kabèh, nang njeroné kas emas kuwi uga
ènèng watuné rong lembar sing ngemot
tulisané angger-angger sepuluh. 5 Nang
sak nduwuré kas emas kuwi ènèng
retyané mulékat loro sing nggumunké
banget. Swiwiné mulékaté gatuk, nutupi
panggonan nang kas kuwi, sing jaréné
nang panggonan kuwi Gusti Allah
mbuwang dosané manungsa. Retya
loro kuwi tandané nèk Gusti Allah
nang kono. Nanging saiki aku ora arep
ngomongké bab kuwi kabèh siji-siji.
6 Ya kaya ngono kuwi enggoné
sembarang-mbarang ketata nang
sakjeroné Panggonan Sutyi mau. Saben
dina para imam pada mlebu nang
panggonan Sutyi sing nang ngarep,
arep ngurusi penggawéané. 7 Nanging
namung Imam Gedé sing dililani mlebu
nang panggonan Sing Sutyi Déwé lan
kuwi waé namung setaun sepisan.
Nèk Imam Gedé mlebu, dèkné kudu
nggawa getih sing kudu dipasrahké
marang Gusti Allah, jalaran sangka
dosané dèkné déwé lan dosa-dosané
wong-wong sing ora njarak. 8 Lantaran
pernatan-pernatan mau kabèh Roh Sutyi
ndunungké kanti tyeta nèk suwéné ijik
pada manut marang pernatan-pernatan
kuwi manungsa ora bisa mara nang
ngarepé Gusti Allah. 9 Panggonan Sutyi
sing nang ngarep kuwi nggambarké
pangabekti kaya sing dilakokké ing
dinané saiki, miturut prejanjian sing
lawas. Nanging pawèh lan kurban sing
dipasrahké marang Gusti Allah kuwi
ora bisa ngresiki atiné wong-wong sak
kabèhé. 10 Barang-barang kuwi namung
wujut pangan, ombèn lan werna-werna
tata-tyara bab reresikan. Kuwi kabèh
namung pernatan-pernatan lan tata-
tyara pangabekti sing kudu dilakokké
tumekané Gusti Allah nganyarké
tyarané pangabekti.
11 Mulané, para sedulur, saiki Kristus
wis teka lan Dèkné dadi Imamé Gedé
awaké déwé. Bareng karo Kristus,
Gusti Allah ngedunké sembarang sing
betyik kanggo awaké déwé, sembarang
sing sakdurungé wis dijanji. Kristus
ora ngladèni Gusti Allah nang tarup
gawéané manungsa, tegesé ora
panggonan ing donya kéné, nanging
panggonan sing luwih apik lan sutyi
sak kabèhé. 12 Para sedulur, kowé ngerti
nèk Imam Gedé kuwi mlebu nang
panggonan Sing Sutyi Déwé nggawa
getihé wedus apa pedèt, dipasrahké

marang Gusti Allah. Nanging Kristus
mlebu sepisan kanggo slawasé nang
panggonané Gusti Allah nang swarga
lan kenèng diarani nèk Dèkné masrahké
getihé Dèkné déwé marang Gusti Allah,
ora getihé wedus apa pedèt. Mengkono
kuwi Kristus mbayar dosané awaké
déwé sak kabèhé lan Gusti Allah
bisa ngluwari awaké déwé sangka
pangwasané dosa, supaya awaké déwé
bisa dadi siji karo Dèkné slawasé. 13 Para
sedulur, miturut prejanjian sing lawas
kuwi ngéné: nèk ènèng wong nglakoni
ala, Imamé Gedé terus mbelèh wedus
lanang apa sapi lanang, apa ngobong
kurban pedèt terus awuné dityampur
karo banyu dityiprat-tyipratké marang
wong sing nglakoni ala. Sakwisé kuwi
wongé wis dianggep resik menèh.
14 Mulané para sedulur, nèk getihé
kéwan waé wis bisa marakké wong
sing nglakoni ala ngabekti marang
Gusti Allah menèh, apa ora ngungkul-
ungkuli kuwi kwasané getihé Gusti
Yésus. Katuntun karo Roh sing langgeng
Kristus masrahké uripé sak kabèhé
marang Gusti Allah dadi kurban sing
resik. Kristus wis mati nglabuhi awaké
déwé, mulané saiki awaké déwé ora
rumangsa nduwé salah, senajan awaké
déwé mauné nglakoni ala lan kudu
dipatèni karo Gusti Allah. Nanging saiki
awaké déwé wis diutyuli sangka rasa
salah kuwi, supaya awaké déwé bisa
ngabekti lan ngladèni Gusti Allah sing
urip, saiki lan slawasé.
15 Kejaba sangka kuwi para sedulur,
kowé kudu ngerti bab sing arep
tak omong iki. Kristus wis nglakoni
pati nggawèkké dalan awaké déwé,
supaya awaké déwé bisa ngabekti
lan ngladèni Gusti Allah. Gusti Allah
saiki miji Dèkné dadi Imam Gedé sing
ngrukunké manungsa karo Gusti Allah
lan nglakokké prejanjian sing anyar.
Mengkono kuwi wong-wong sing wis
dipanggil nurut Gusti Allah manut
prejanjian sing ndisik bisa nampa
panduman sing langgeng, kaya sing
wis dijanji karo Gusti Allah. Kuwi bisa
klakon, jalaran Kristus wis nglakoni
pati kanggo nebus dosa-dosa kabèh sing
dilakoni karo wong-wong sing pada
manut marang prejanjian sing ndisik.
16 Gampangé omong para sedulur,
dipikir déwé! Nèk ènèng tèstamèn,
tèstamèn kuwi bisané kanggo nèk bisa
ngétokké, nèk sing nulis tèstamèn kuwi
wis mati tenan. 17 Nèk sing nggawé
tèstamèn ijik urip, tèstamèné ora kanggo
gawé blas. Awit tèstamèn kuwi bisané
kanggo namung nèk sing nulis tèstamèn
kuwi wis mati. 18 Mulané saiki awaké
déwé bisa dunung nèk prejanjian sing
ndisik kuwi ya kudu dilakokké karo
getih, tegesé kudu ènèng sing dipatèni.
Wujuté mbiyèné kepriyé? 19 Ndisiké nabi
Moses ndunung-ndunungké wèt-wèté
Gusti Allah marang wong-wong. Sakwisé
kuwi dèkné terus njikuk getihé pedèt
apa tyempé. Kuwi terus dityampurké
banyu. Nabi Moses terus nggawé kwas
karo gagang-gagangé lan godong-
godongé hisop sing ditalèni dadi siji
karo wuluné wedus gèmbèl sing dikèki
rupa abang mateng. Kuwi sing dienggo
ngepyur-epyuri kitabé lan wong-wongé
karo getihé. 20 Sak barengé ngepyur-
epyuri kuwi nabi Moses ngomong
ngéné: "Iki getih sing dienggo nglakokké
prejanjiané Gusti Allah marang kowé."
21 Mengkono uga nabi Moses ngepyuri
panggonané lan piranti-pirantiné
kabèh sing dikanggokké ing pangabekti.
22 Miturut wèt-wèté nabi Moses pantyèn
mèh sembarang disutyèkké nganggo
getih. Mengkono uga dosa, bisané
dingapura namung nèk ènèng getih mili.

Kurbané Kristus mbuwang dosa

23 Para sedulur, dipikir déwé saiki!
Lah nèk barang-barang sing namung
dadi gambaré prekara-prekara sing
nang swarga waé kudu disutyèkké
nganggo kurban sing kaya ngono, lah
prekara-prekara sing nang swarga
menèh, apa ora kudu luwih gedé
kurbané? 24 Nèk dipikir para sedulur,
Kristus ora mlebu nang panggonan
pangabekti gawéané manungsa, sing

namung ayang-ayangé panggonan
pangabekti sing tenan nang swarga,
ora. Nanging Kristus pantyèn mlebu
tenan nang swarga. Nang kana Dèkné
saiki nang ngarepé Gusti Allah dadi
wakilé awaké déwé, ndongakké awaké
déwé, supaya Gusti Allah ngréwangi
awaké déwé. 25-26 Kowé ngerti déwé
nèk Imam Gedé kuwi setaun sepisan
mlebu nang Panggonan Sing Sutyi Déwé
nggawa getih, nanging dudu getihé
dèkné déwé. Nanging Kristus ora mlebu
bolak-balik nang swarga masrahké
uripé Dèkné déwé dadi kurban marang
Gusti Allah. Semunggoné ngono mesti
kawit wiwitané jaman Dèkné kudu
nglakoni kasangsaran ping pirang-
pirang. Nanging wujuté ora ngono.
Kanggo masrahké uripé dadi kurban
marang Gusti Allah, Kristus namung
teka sepisan nang jagat, ing jaman
entèk-entèkan. Ya kurbané Kristus
kuwi sing mbuwang dosané manungsa.
27 Pantyèn wis dadi pestiné manungsa
kabèh mati sepisan lan sakwisé mati
manungsa bakal dikrutu karo Gusti
Allah. 28 Mengkono uga Kristus, sing
dadi manungsa, nglakoni pati sepisan
dadi kurban sing bisa mbuwang dosané
kabèh wong. Dèkné ya bakal teka
menèh nang jagat, ping pindoné, ora
kanggo nebus dosané manungsa, ora,
nanging nggawa sak ènèngé kabetyikan
kanggo kabèh wong sing pada ngarep-
arep tekané Dèkné.

Kurban sing nebus dosané manungsa sak kabèhé

10 1 Para sedulur, wèt-wèté nabi
Moses kuwi namung ayang-
ayangé prekara-prekara sing betyik
sing bakal diedunké karo Gusti Allah.
Kuwi dudu sing tenané. Saben taun
wong-wong nggawa kurban dipasrahké
marang Gusti Allah, kurban sing
tunggalé waé, nanging kuwi ora bisa
marakké wong-wong sing ngumpul
lan pasrah kurban bisa nampa
pangapura sangka dosané sak kabèhé.
2 Semunggoné bisa ngono, mesti wong-
wong ya wis lèrèn enggoné masrahké
kurban, awit pada ngerti nèk dosané
wis dingapura kabèh sakwisé masrahké
kurban sepisan. 3 Nanging wujuté
kurban sing dipasrahké marang Gusti
Allah saben taun mau malah ngélingké
wong-wong bab dosa-dosané. 4 Dadiné
pada ngakoni déwé nèk getihé sapi apa
wedus kuwi ora bisa mbuwang dosané.
5 Pantyèn kuwi ya bener, mulané
dongé Kristus arep teka nang jagat kéné,
Dèkné ngetokké tembung ngéné marang
Gusti Allah:

“Pawèh apa kurban ora mbok
kepéngini,
Kowé malah nyawiské badan
kanggo Aku.
6 Kurban obong-obongan ora mbok
senengi,
semono uga kurban sembelèhan
kanggo mbuwang dosa.
7 Aku terus ngomong:
‘Saiki Aku mara nang nggonmu,
duh Allahku.
Aku kepéngin nuruti karepmu,
miturut apa sing ketulis
bab Aku nang Kitab.’ ”

8 Para sedulur, kowé mesti nitèni nèk
Kristus ndisiké ngomong ngéné: “Kowé
ora kepéngin pawèh apa kurban lan
kurban obong-obongan apa kurban
sembelèhan kanggo mbuwang dosa ya
ora mbok senengi.” Lah sakjané lak Gusti
Allah déwé ta sing nggawé pernatan-
pernatan kurban kuwi? 9 Sakwisé kuwi
Dèkné terus ngomong: “Saiki Aku mara
nang nggonmu, duh Allahku, Aku
kepéngin nuruti kekarepanmu.” Lah
kuwi ndudukké apa para sedulur?
Kuwi ndunungké nèk Gusti Allah wis
nyingkirké tyarané kurban sing lawas lan
diganti karo kurban sing anyar. 10 Jalaran
Gusti Yésus Kristus wis nuruti kekarepané
Gusti Allah, mulané awaké déwé kabèh
wis diresiki sangka sak ènèngé dosa.
Kuwi bisa keturutan, jalaran Kristus wis
masrahké badané dadi kurban, kuwi
namung sepisan kanggo slawasé.
11 Kejaba sangka kuwi para sedulur,
iki dipikir jajal. Imam-imam Ju dina-

dinané pada ngurusi kuwajibané karo
ngadek lan ya ping pira waé masrahké
kurban sing tunggalé. Nanging kurban-
kurban kuwi ora bisa mbuwang dosa.
12 Lah Kristus namung masrahké kurban
kanggo nebus dosa sepisan kanggo
slawasé. Sakwisé kuwi dèkné terus
njagong nang sebelahé Gusti Allah, mèlu
ngwasani sembarang. 13 Kristus saiki
ngentèni waktuné nèk Gusti Allah bakal
nelukké mungsuhé kabèh lan didadèkké
antyik-antyikané sikil. 14 Dadiné karo
kurban namung sepisan Kristus ngresiki
wong-wong sangka dosa, supaya bisa
pantes nang ngarepé Gusti Allah lan
bisa masrahké uripé sak kabèhé marang
Dèkné.
15 Roh Sutyi ya wis nyeksèkké bab iki
nang Kitab. Gusti ngomong ngéné:
16 "Iki prejanjian sing mbésuk bakal
tak gawé karo wong-wong."
Gusti terus ngomong menèh:
"Aku bakal nulis angger-anggerku
ing atiné
lan bakal tak tandur ing batiné."
17 "Aku ora bakal ngélingké sakkèhé
dosané lan salahé." 18 Dadiné para
sedulur, nèk dosa-dosané lan salah-
salahé wis dingapura, wis ora mbutuhké
kurban liyané menèh kanggo mbuwang
dosa.

Nyedeki Gusti Allah

19 Para sedulur, jalaran Gusti Yésus
wis nglakoni pati kanggo nebus dosané
awaké déwé, saiki awaké déwé bisa
mara karo kendel nang ngarepé Gusti
Allah, mangertèni nèk Dèkné bakal
nampa awaké déwé. 20 Awit Gusti Yésus
wis mbukakké dalan kanggo awaké
déwé, dalan sing anyar lan sing urip,
liwat kordèn sing mauné ngalang-alangi
awaké déwé, nanging saiki wis kasuwèk
lan kebukak, bareng karo patiné Gusti
Yésus, dongé dèkné masrahké badané
dadi kurban nang kayu pentèngan.
21 Karomenèh awaké déwé saiki nduwé
Imam Gedé sing dadi penggedéné
omahé Gusti Allah. 22 Mulané para
sedulur, hayuk awaké déwé pada mara
nang ngarepé Gusti Allah karo ati sing
resik lan pengandel sing mantep. Hayuk
pada mara karo ati sing wis ora nduwé
rasa salah lan badan sing wis diresiki
karo banyu sing tus. 23 Hayuk awaké
déwé pada mantep tenan ing pengarep-
arep sing wis diakoni karo awaké déwé,
awit awaké déwé ngerti nèk Gusti Allah,
sing ngekèki janji marang awaké déwé,
ora goroh, nanging bakal nuruti janjiné.
24 Mulané, hayuk pada nggatèkké
marang sakpada-pada lan pada nulung
sakpada-pada, kanggo tanda katrésnan
lan kabetyikan marang sakpada-pada.
25 Para sedulur, aku krungu ènèng
sedulur siji-loro pada seneng mangkir
kumpulan. Kowé aja niru tindak
sing kaya ngono, nanging pada sing
temen nang kumpulan lan malah pada
ngélingké sakpada-pada, supaya pada
temen uga ngungkuli wingi-wingi, awit
ora suwi menèh Gusti bakal teka lan
bakal ngrutu kabèh wong.
26 Para sedulur, awaké déwé kudu
ngélingké marang sakpada-pada, supaya
pada mantep ing pengandel. Awit nèk
awaké déwé sampèk njarak nggawé dosa
sakwisé awaké déwé dikèki kaweruh
karo Gusti Allah sangka pituturé, ora
bakal ènèng kurban menèh sing bisa
mbuwang dosané awaké déwé. 27 Wong
sing nglakoni kaya ngono kuwi namung
bisa ngarep-arep setrapané Gusti Allah
lan ngarep-arep geni mulak-mulak
sing bakal ngobong kabèh wong sing
nglawan marang Gusti Allah. 28 Dipikir
para sedulur! Sapa sing ora manut
marang wèt-wèté nabi Moses waé
dipatèni tanpa welas nèk sampèk
konangan salahé sangka seksi loro apa
telu. 29 Lah wong sing sembrana karo
Gusti Yésus Kristus Anaké Gusti Allah
menèh? Uga wong sing nyepèlèkké
getihé Gusti Yésus sing dienggo netepké
prejanjiané Gusti Allah lan sing wis
ngresiki wong kuwi sangka dosa. Uga
wong sing sembrana karo Roh Sutyi sing
wis ngetokké kabetyikané marang wong
kuwi. Kaya ngapa aboté setrapané wong
sing kaya ngono kuwi. 30 Apa awaké

déwé lali nèk Gusti Allah déwé ngomong
ngéné: “Aku sing bakal mbales wong-
wong lan Aku sing bakal nyetrap.” Uga
Dèkné ngomong: “Aku sing bakal ngrutu
bangsaku.” 31 Mulané para sedulur, aja
sembrana lan aja sampèk kowé tiba
nang tangané Gusti Allah sing urip, nèk
Dèkné bakal nyetrap wong sing ala, awit
setrapan kuwi nggilani lan nggegirisi
tenan.

Pada kendel terus

32 Dipikir dèk jaman mbiyèn para
sedulur, dongé kowé molai nurut
Gusti lan molai dunung pituturé Gusti;
senajan kowé ngalami sak wernané
kangèlan lan kasangsaran, ora pisan-
pisan kowé mikir ninggal pretyayamu,
nanging mbok teruské senajan aboté
kaya ngapa. 33 Dong-dongan kowé
diolok-olok lan digawé tontonan nang
ngarepé wong okèh, kowé disangsara.
Dong-dongan sedulur-sedulur liyané
sing digawé kaya ngono lan kowé
sing nulungi sedulur-sedulur kuwi
lan mèlu nyangga kangèlané. 34 Nèk
ènèng sedulur dilebokké nang setrapan
jalaran nglabuhi Gusti, kowé ya pada
mèlu ngrasakké aboté lan mèlu nulungi
sak bisa-bisané. Uga nèk barang-
barangmu dirampas jalaran kowé nurut
Gusti, kowé ya ora susah, awit kowé
ngerti nèk kowé nduwé banda sing
luwih gedé ajiné, sing ora bakal rusak
slawasé. 35 Mulané para sedulur, aja
pada semplak, awit upahmu gedé. 36 Nèk
kowé kepéngin nuruti kekarepané Gusti
Allah lan nampa sembarang sing wis
dijanji marang kowé, kowé kudu sabar
lan kuwat terus. Nang Kitab wujuté ya
wis ketulis ngéné:

37 “Ora suwi menèh
Dèkné sing kudu teka
ya bakal teka tenan.
Dèkné ora bakal
ngentèni suwi menèh,
nanging bakal ndang teka.
38 Umatku sing bener
uripé jalaran pretyaya ing Aku.
Nanging nèk semplak
lan ora pretyaya menèh
marang Aku,
Aku bakal ngemohi wong kuwi.”

39 Nanging awaké déwé ora kaya ngono
para sedulur. Awaké déwé dudu wong
sing mandek dalan lan kesasar, ora.
Awaké déwé iki wong sing pretyaya lan
jalaran pretyaya awaké déwé wis nampa
keslametan.

Pretyaya kuwi apa tegesé?

11 1 Para sedulur, aku wis ngomong
nèk awaké déwé kudu pretyaya
terus marang Gusti, senajan aboté
lan angèlé kaya ngapa. Lah pretyaya
marang Gusti Allah kuwi apa ta tegesé?
Pretyaya marang Gusti Allah kuwi
tegesé mangertèni tenan nèk sembarang
sing wis dijanji karo Gusti Allah lan
sing diarep-arep karo awaké déwé
mesti bakal dituruti karo Gusti Allah.
Pretyaya kuwi tegesé mangertèni nèk
sembarang sing wis diomong karo Gusti
Allah nèk bakal klakon ya bakal klakon
tenan, senajan mripat durung weruh.
2 Mulané para sedulur, jalaran pada
pretyaya marang tembungé Gusti Allah,
para mbah-mbahané awaké déwé ing
jaman mbiyèn ketampa Gusti Allah lan
pada ndadèkké legané atiné.
3 Semono uga, jalaran awaké déwé
pretyaya marang tembungé Gusti Allah,
awaké déwé ngerti nèk langit-bumi iki
ènèngé sangka tembungé Gusti Allah.
Dadiné sembarang sing ènèng lan sing
kétok mripat kuwi kepriyé tekané,
awaké déwé ora dunung, namung ngerti
nèk tekané sangka tembungé Gusti
Allah.
4 Para sedulur, kanggo ndunungké
bab pretyaya marang Gusti Allah iki
tyontoné okèh banget. Kaping pisan,
dipikir Abel. Jalaran dèkné pretyaya
marang Gusti Allah, dèkné ngerti
karepé Gusti Allah lan bisa nggawa
kurban sing disenengi karo Gusti Allah,
béda karo kurbané Kain. Lan jalaran
Abel pretyaya marang Gusti Allah
dèkné disenengi karo Gusti Allah lan
kurbané ketampa. Dadiné senajan saiki

dèkné wis mati kaya-kaya swarané Abel
ijik ngomongi awaké déwé kongkon
nglakoni kaya dèkné.
5 Kaping pindoné para sedulur, dipikir
Hénok. Jalaran Hénok pretyaya marang
Gusti Allah dèkné dijikuk urip-uripan
sangka bumi kéné karo Gusti Allah,
tanpa mati. Dadiné dèkné ya ora bisa
ketemu, awit dèkné dijikuk karo Gusti
Allah. Kitab ngomongi awaké déwé nèk
uripé Hénok, sakdurungé dèkné dijikuk
sangka bumi kéné, ndadèkké senengé
Gusti Allah. 6 Dadiné awaké déwé
dunung nèk wong ora bisa ndadèkké
senengé atiné Gusti Allah, nèk ora
pretyaya marang Dèkné. Mulané para
sedulur, sapa sing kepéngin mara nang
ngarepé Gusti Allah kudu pretyaya nèk
Dèkné ènèng lan kudu pretyaya uga nèk
Dèkné ngupahi wong sing mara nggolèki
Dèkné kanti tenanan.
7 Kaping teluné para sedulur, kowé
kélingan nabi Noah. Dèkné pretyaya
marang tembungé Gusti Allah lan manut
nuruti apa sing diomong karo Gusti
Allah. Gusti Allah ngomongi nabi Noah
nèk Dèkné bakal ngedunké udan gedé
sing bakal ngelepké bumi lan matèni
sembarang sing urip. Mulané nabi Noah
dikongkon nggawé kapal, supaya dèkné
sak brayaté bisa slamet. Senajan durung
weruh udané, nabi Noah pretyaya
tembungé Gusti Allah lan nggawé
kapalé. Dadiné wong-wong liyané
pada mati, jalaran sangka salahé déwé,
nanging nabi Noah dianggep bener karo
Gusti Allah, jalaran dèkné pretyaya
marang tembungé.
8 Kaping papat para sedulur. Kowé
kabèh ngerti lelakoné Bapa Abraham.
Gusti Allah ngomong marang Bapa
Abraham kongkon ninggal omahé lan
kudu lunga nang liya negara. Gusti
Allah ngomong marang Bapa Abraham
nèk mbésuké negara kuwi bakal dikèkké
marang dèkné lan turun-turunané. Bapa
Abraham pretyaya marang tembungé
Gusti Allah, mulané dèkné manut lan
budal, senajan dèkné ora ngerti nang
endi parané. 9 Jalaran Bapa Abraham
pretyaya marang tembungé Gusti Allah,
dèkné bisa manggon nang negara kuwi
kaya wong njaba, senajan Gusti Allah
wis janji marang dèkné, nèk negara
kuwi bakal wèké dèkné. Bapa Abraham
manggon nang omah lulang, semono
uga anaké, yakuwi Isak lan uga putuné,
yakuwi Yakub, awit uga pada nampa
prejanjian kuwi sangka Gusti Allah.
10 Bapa Abraham gelem manggon nang
omah lulang, jalaran dèkné ngerti nèk
ing tembé dèkné bakal manggon nang
kuta gawéané Gusti Allah déwé, kuta
miturut pikirané Gusti Allah déwé
lan kuta sing pondasiné ora hoyak
slawas-lawasé.
11-12 Kowé uga ngerti lelakoné Bapa
Abraham lan ibu Sarah. Bapa Abraham
wis tuwa banget lan ibu Sarah ora bisa
nduwé anak. Nanging Gusti Allah janji
marang Bapa Abraham nèk dèkné lan
ibu Sarah bakal nduwé anak. Bapa
Abraham pretyaya nèk Gusti Allah bakal
nuruti janjiné, mulané wong siji terus
bisa turun-tumurun dadi pirang-pirang,
ora kenèng diitung, kaya lintang-lintang
nang langit lan santi nang pinggir laut,
senajan wongé wis tuwa lan garèk
matiné.
13 Wong-wong sing pada pretyaya
marang tembungé Gusti Allah iki ya
pretyaya terus tekan patiné. Dongé mati
ya durung nampa prekara-prekara sing
wis dijanji karo Gusti Allah. Namung
pada nyawang sangka kadohan lan
ngarep-arep karo bungah. Wong-wong
mau ora isin ngakoni nèk nang negara
kuwi namung kaya wong njaba, kaya
wong mampir, ora wong sing manggon
kono slawasé. 14 Wong sing ngakoni
ngono kuwi nduduhké nèk pada ngarep-
arep manggon nang negarané déwé.
15 Wong-wong mau ora pada kangen
marang negara sing ditinggal, awit
semunggoné kangen ngono mesti ya
wis balik menèh nang negarané mauné.
16 Nanging wujuté ora ngono. Wong-
wong mau malah pada ngarep-arep
manggon nang negara sing luwih apik,
negara nang swarga. Mulané Gusti Allah

ya ora isin, malah bungah diarani Gusti
Allahé wong-wong mau, awit Gusti
Allah déwé sing nggawèkké kuta kanggo
wong-wong mau.
17 Para sedulur, dipikir dongé Bapa
Abraham ngurbanké anaké, yakuwi
Isak. Gusti Allah wis janji marang
Bapa Abraham nèk dèkné bakal dikèki
turunan sing ora kenèng diitung, mulané
ya terus Isak lair. Lah nanging Gusti
Allah kok terus ngomong karo Bapa
Abraham kongkon masrahké Isak dadi
kurban? Meksa Bapa Abraham pretyaya
marang tembungé Gusti Allah lan
dèkné masrahké anaké sing ora ènèng
tunggalé. 18 Mangka Gusti Allah déwé
sing ngomong karo Bapa Abraham, nèk
namung turunané Isak sing dianggep
dadi turunané Bapa Abraham. 19 Nanging
Bapa Abraham pretyaya nèk Gusti Allah
nduwèni kwasa nguripké Isak sangka
pati. Nèk dipikir ya kenèng diarani, nèk
Bapa Abraham nampa anaké, yakuwi
Isak, urip menèh sangka pati.
20 Kaping limané para sedulur,
dipikir enggoné Isak pretyaya marang
tembungé Gusti Allah. Jalaran dèkné
pretyaya marang tembungé Gusti Allah,
Isak mberkahi anaké ragil Yakub lan
anaké mbarep Esau. Isak pretyaya nèk
Gusti Allah uga bakal mberkahi Yakub
lan Esau lan turunané ing tembé.
21 Kaping nenem para sedulur, kowé
ngerti bab berkahé Yakub. Dongé arep
mati dèkné mberkahi anaké Yosèf kabèh
loro, awit dèkné pretyaya ing tembungé
Gusti Allah, sing wis janji, nèk turunané
Bapa Abraham bakal ora kenèng diitung.
Yakub pretyaya nèk Gusti Allah bakal
nuruti janji iki uga liwat anaké Yosèf,
mulané senajan Yakub wis tuwa banget,
dèkné ngadek seméndé tekené lan
ngabekti Gusti Allah.
22 Kaping pituné para sedulur, dipikir
pengandelé Yosèf marang Gusti Allah.
Sakdurungé mati Yosèf ngomongké bab
lungané bangsa Israèl sangka negara
Egipte. Jalaran Yosèf pretyaya marang
tembungé Gusti Allah, dèkné ninggal
wekas, kongkon nggawa badané dèkné.

23 Kaping woluné para sedulur, diéling
pengandelé wong tuwané nabi Moses.
Kowé ngerti, ing waktu kuwi ratuné
negara Egipte nggawé wèt nèk kabèh
botyah bayi sing lanang lairan wong
Israèl kudu dipatèni. Nanging kadung
nabi Moses lair, wong tuwané weruh nèk
botyah bayi iki ngganteng tenan. Wong
tuwané nabi Moses pretyaya marang
tembungé Gusti Allah, mulané ora wedi
nglanggar wèté ratuné lan ndelikké nabi
Moses telung sasi suwéné sakwisé lair.
24 Kaping sangané para sedulur,
dipikir pengandelé nabi Moses déwé.
Sakwisé diwasa dèkné ora gelem
dianggep dadi putuné ratuné negara
Egipte. 25 Dèkné milih mèlu ngrasakké
kangèlané umaté Gusti Allah, tenimbang
ngrasakké kepénak sangka tumindak
sing ala, jalaran kuwi namung sedilut.
26 Nabi Moses milih nglakoni kangèlan
kuwi, jalaran dèkné pretyaya marang
prejanjiané Gusti Allah marang Bapa
Abraham. Lan prejanjian iki bisané
keturutan liwat nabi Moses lan liwat
Gusti Yésus Kristus dongé Dèkné uga
nglakoni kasangsaran. Kuwi sing
marakké nabi Moses ora éman ninggal
sak ènèngé kasugihan nang negara
Egipte. Dèkné mikirké lan ngarep-arep
nampa kasugihan sing sangka Gusti
Allah ing mbésuké.
27 Jalaran nabi Moses pretyaya
marang tembungé Gusti Allah dèkné
lunga sangka negara Egipte, ora jalaran
dèkné wedi karo ratuné, ora, nanging
jalaran kaya-kaya dèkné weruh Gusti
Allah sing ora kétok, mulané nabi
Moses mantep terus enggoné pretyaya.
28 Para sedulur, kepriyé wiwitané riyaya
Paskah? Apa ora jalaran nabi Moses
pretyaya marang tembungé Gusti
Allah? Mulané dèkné ngomong karo
wong Israèl kongkon nglèlèti lawangé
omah karo getihé wedus. Kuwi kanggo
ngalang-alangi Mulékaté Pati, supaya
ora matèni anak-anaké bangsa Israèl
lanang sing mbarep.
29 Kaping sepuluh para sedulur, dipikir
pengandelé bangsa Israèl dongé pada

mlaku liwat segara Abang. Jalaran pada
pretyaya marang tembungé Gusti Allah,
wong-wong liwat segara Abang kaya
nèk mlaku nang daratan waé. Nanging
kadung bangsa Egipte sing ngoyak arep
mèlu liwat, kabèh kelep terus mati.
30 Para sedulur, kowé uga kélingan
pengandelé bangsa Israèl, dongé pada
ngambrukké témboké kuta Yériko
sing gawéan watu sing kandel banget.
Jalaran bangsa Israèl pretyaya marang
tembungé Gusti Allah, mulané pada
ngubengi témboké pitung dina suwéné,
nganti ambruk kabèh. 31 Ngomongké
bab Yériko para sedulur, kowé ngerti
bab lonté Rahab. Rahab nampa lan
ndelikké para tukang ngindik, jalaran
dèkné pretyaya marang tembungé Gusti
Allah lan ngerti nèk dèkné bisa nampa
pangapura, nèk ninggal klakuané sing
ala. Mulané Rahab ora katut dipatèni
karo wong-wong sing ora manut marang
Gusti Allah.
32 Kongkon terus enggonku
nggambarké pengandelé wong-wong
dèk mbiyèn? Bisa aku, nanging waktuné
ora ènèng, nèk aku kudu ngomongké
bab pengandelé Gidion, Barak, Simson,
Yèpta, Daved, Samuèl lan nabi liya-
liyané. 33-34 Jalaran wong-wong kuwi
pretyaya marang tembungé Gusti
Allah, wong-wong bisa nelukké negara-
negara. Wong-wong kuwi pada nindakké
sing bener, mulané ya pada ditulungi
kaya sing wis dijanji karo Gusti Allah.
Wong-wong kuwi pada bisa mbingkem
tyangkemé matyan ngelih lan bisa
matèni geni sing mulak-mulak. Saloké
bisa utyul sangka landepé pedang sing
arep matèni. Senajan ringkih malah
bisa dadi gagah lan rosa. Ing sakjeroné
perangan wong-wong dadi rosa lan bisa
nelukké mungsuh-mungsuhé nganti
pada mblayu mulih. 35 Jalaran pada
pretyaya marang tembungé Gusti Allah,
uga wong wédok-wédok ènèng sing pada
weruh sedulur-seduluré sing wis pada
mati tangi urip menèh.
Nanging ora kabèh ngalami sing
kaya ngono. Wujuté ènèng wong
lanang okèh sing pada dipatèni, jalaran
pada mantep pretyaya marang Gusti
Allah. Wong-wong iki pada milih mati
dipilara lan ora gelem dietyulké, awit
pada pretyaya nèk ing mbésuké bakal
pada ditangèkké sangka pati karo
Gusti Allah lan bisa ngalami urip sing
luwih apik. 36 Enèng liyané menèh sing
dipoyoki lan dipentungi. Saloké luwih
nemen, awit dibanda lan dilebokké nang
setrapan. 37 Enèng uga sing dibandemi
watu sampèk mati, saloké digraji dadi
loro apa dipatèni karo pedang. Enèng
wong-wong sing diusir lunga sangka
omahé, nganti nglambrang sakparan-
paran, namung nganggo salin lulang
wedus, kekurangan pangan, disangsara
lan dipilara. 38 Wong-wong iki kapiken
banget kanggo donya iki. Pada
nglambrang rana-réné nang wustèn lan
gunung-gunung. Pada manggon nang
guwa-guwa lan lowongan-lowongané
bumi.
39 Para sedulur, wong-wong kuwi
kabèh pretyaya marang tembungé
Gusti Allah lan Gusti Allah ya nulungi
lan mberkahi wong-wong kuwi kanggo
ngétokké nèk Dèkné lega. Nanging
senajan ngono, meksa wong-wong iki
durung bisa nampa sing wis dijanji karo
Gusti Allah ing sakjeroné prejanjian sing
anyar, yakuwi, nèk Kristus bakal mati
kanggo nebus dosané kabèh manungsa.
40 Kenèng apa Gusti Allah kok ora
nglilani wong-wong iki kawit mbiyèn
nampa panebusé dosa kaya sing wis
dijanji? Jalaran Gusti Allah wis nduwèni
gagasan sing luwih apik kanggo awaké
déwé, yakuwi, karepé Gusti Allah wong-
wong kuwi bisa bareng karo awaké
déwé nampa pangapura sangka dosa sak
kabèhé, supaya bisa pantes mara nang
ngarepé Gusti Allah.

Gusti Allah ngajar anak-anaké

12 1 Para sedulur, kaya sing wis
tak dunung-dunungké nang
ngarep mau, kowé saiki ngerti apa
tegesé pretyaya marang tembungé
Gusti Allah. Lan awaké déwé iki saiki

kenèng dipadakké karo wong sing mèlu
balapan mblayu. Lah wong pirang-
pirang sing pada ngétokké pengandelé
marang Gusti Allah ing jaman sing
wis kliwat kuwi kaya-kaya saiki pada
nonton enggoné awaké déwé pada
mblayu ing balapané pengandel. Mulané
awaké déwé kudu nyepot sembarang
sing ngebot-eboti lakuné awaké déwé
lan uga dosa-dosa sing tumèmplèk ing
uripé awaké déwé. Dadiné awaké déwé
bisa kaya wong balapan mblayu kaé,
sak kuwat-kuwaté maju terus tekan
rampungé, tanpa keslimur. 2 Mulané
para sedulur, ing sakjeroné mblayu ing
balapané pengandel iki, hayuk awaké
déwé aja sampèk pedot mikirké Gusti
Yésus, awit Dèkné ya pretyaya terus
marang Gusti Allah tekan rampungé.
Gusti Yésus sing marakké awaké déwé
bisa pretyaya marang Gusti Allah lan
Dèkné uga sing wis nduduhké marang
awaké déwé kepriyé enggoné awaké
déwé kudu pretyaya marang Gusti Allah.
Gusti Yésus uga sing ngréwangi awaké
déwé ing prekara apa waé, supaya
awaké déwé bisa pretyaya terus tekan
entèk-entèkané. Ngertia para sedulur,
Gusti Yésus ora semplak, senajan
nglakoni sangsara nang kayu pentèngan,
ora, awit Dèkné mikirké kabungahan
sing bakal ditampa ing tembé. Mulané,
senajan Dèkné nglakoni pati nang kayu
pentèngan, kuwi ora dianggep ngisin-
isinké. Saiki Gusti Yésus sing nduwèni
sak ènèngé pangwasa bareng karo Gusti
Allah.

3 Para sedulur, pada élinga marang
kangèlan sing dialami karo Gusti Yésus,
dongé Dèkné ngadepi wong ala sing pada
ngetokké sengité atiné marang Dèkné.
Dèkné nampa kuwi kabèh karo sabar lan
ora semplak enggoné pasrah sembarang
marang Gusti Allah. Mulané kowé kudu
sing ati-ati, supaya aja sampèk semplak
atiné lan ilang pengandelé. 4 Nèk dipikir,
sakjané enggonmu perang nglawan dosa
kuwi durung sampèk mutah getih. 5 Apa
kowé pada lali marang tembungé Kitab
sing uniné ngéné:

“Anakku, mbok pada dipikir sing
apik
nèk Gusti ngajar kowé
lan aja pada semplak atiné
nèk Gusti mbenerké kowé.
6 Awit Gusti Allah ngajar
kabèh wong sing ditrésnani
lan Dèkné nyabeti
kabèh wong sing diaku anaké.”
7 Para sedulur, nèk Gusti Allah ngajar
kowé kuwi kudu mbok tampa karo
sabar, awit tujuané kuwi kanggo
mulangi kowé bab sing betyik, kaya
bapak mulangi anaké kaé. Apa ènèng
anak sing ora tau diajar karo bapaké?
Lak ora ta. 8 Awit nèk Gusti Allah
ora ngajar kowé, tibaké kowé kaya
botyah sing ora nduwé wong tuwa,
kaya botyah mblarah. Tibaké kowé
dudu anaké Gusti Allah. 9 Awaké déwé
lak nduwé bapa ing donya ta sing
mulangi awaké déwé? Lan dèkné ya
diajèni tenan karo awaké déwé. Lah
bapaké awaké déwé sing nang swarga
menèh, apa ora kudu diajèni lan digugu
ngungkul-ungkuli bapa sing ing donya?
Mesti kudu ta, awit kuwi sing marakké
awaké déwé bisa urip karo Gusti Allah
slawasé. 10 Bapaké awaké déwé ing
donya enggoné ngajar awaké déwé
namung sak untara lan manut apa sing
dianggep betyik kanggo dèkné déwé.
Nanging Gusti Allah, Bapaké awaké
déwé nang swarga, ngajar awaké déwé
nuju sing betyik kanggo awaké déwé,
supaya awaké déwé uripé bisa sutyi
kaya Dèkné. 11 Pantyèn para sedulur,
nèk diajar kuwi rasané ora kepénak,
malah lara ing ati. Nanging sakwisé
awaké déwé diajar, awaké déwé terus
gelem manut marang kekarepané Gusti
Allah. Lah kuwi marakké uripé awaké
déwé bisa tentrem.

Piwulang lan pengéling-éling

12 Mulané para sedulur, kaya wong
sing pada mèlu balapan mblayu lan
krasa kesel kaé, sing tangané sèngklèh
lan dengkulé lemes, hayuk tangané pada
dietungké menèh lan dengkulé dijejekké.

[13]Hayuk pada maju terus sing lempeng,
supaya bisa narik sing sèngklèh aja
sampèk ambruk, nanging bisa kuwat
menèh.
[14]Hayuk pada nglumui tenan
supaya awaké déwé kabèh bisa rukun
bebarengan lan hayuk pada nglumui
tenan uga supaya nindakké urip sing
sutyi. Awit ora ènèng wong bisa weruh
Gusti Allah nèk uripé ora ngono.
[15]Awaké déwé siji-sijiné kudu sing ati-ati
tenan para sedulur, aja sampèk ènèng
sing nyingkuri kawelasané Gusti Allah.
Pada sing ati-ati uga, aja sampèk ènèng
sedulur nduwèni laku apa piwulang
sing ora bener, sing namung ndadèkké
susahé lan rusaké liyané, kaya tukulan
eri kaé. [16]Pada sing ati-ati tenan uga,
aja sampèk ènèng sedulur sing laku
bédang. Aja sampèk ènèng sedulur sing
ora nduwé isin kaya Esau, sing ngeboti
pangan sak piring, ngedol prejanjiané
wong tuwané, yakuwi prejanjian
berkah marang dèkné sing dadi anak
sing mbarep. [17]Kowé ngerti nèk ing
tembé-mburiné Esau kepéngin nduwèni
berkahé prejanjian kuwi menèh,
nanging senajan enggoné nyuwun
dilabuhi tangisan, meksa dèkné ora bisa
nampa berkahé menèh, awit apa sing
dilakoni karo dèkné ora kenèng diwalik
menèh.
[18]Para sedulur, kenèng apa ta kok
awaké déwé siji-sijiné kudu nglumui
urip rumaket marang Gusti Allah lan
nduwèni laku sing ngétokké nèk awaké
déwé saiki wis nurut Gusti Allah sak
kabèhé? Awit pada ngertia nèk saiki
awaké déwé nduwèni prejanjian sing
anyar, sing nggawèkké dalan kanggo
awaké déwé, supaya bisa nyedeki
Gusti Allah. Nanging mbah-mbahané
awaké déwé mbiyèn ora wani lan ora
dililani nyedeki Gusti Allah. Awit
béda karo awaké déwé iki, mbah-
mbahané awaké déwé mbiyèn nyedeki
barang sing kétok, yakuwi gunung
Sinai sing geniné mulak-mulak, méga
peteng lan angin lésus. [19]Wong-wong
terus krungu trompèt muni, terus
Gusti Allah déwé ngetokké tembung
nganggo swara sing nggilani. Wong-
wong sing krungu swara kuwi sampèk
pada nyuwun, supaya Gusti Allah
ora ngomong menèh. [20]Wong-wong
kuwi pada wedi, jalaran Gusti Allah
ngomong ngéné: “Sapa waé sing
ndemèk gunung iki kudu dipatèni
karo watu, ora perduli kéwan apa
manungsa.” [21]Lelakon kuwi jan
nggilani lan medèni tenan, sampèk
nabi Moses déwé mbengok: “Aku wedi
banget lan awakku ndredek kabèh.”
[22]Para sedulur, awaké déwé saiki
ora kaya mbah-mbahané awaké déwé
mbiyèn, nanging séjé banget. Awit
awaké déwé iki saiki mara nang ngarepé
Gusti Allah nang gunung Sion, nang
kuta panggonané Gusti Allah sing
urip, yakuwi sing diarani Yérusalèm
kaswargan. Nang kono mulékat èwon-
èwon pada ngumpul ing kabungahan
gedé. [23]Awaké déwé saiki mlebu ing
kumpulané anak-anaké Gusti Allah lan
awaké déwé kabèh dianggep dadi anak
mbarep sing mèlu nduwèni sembarang
lan sing jenengé wis ketulis nang swarga.
Awaké déwé iki mara nang ngarepé
Gusti Allah sing ngrutu kabèh manungsa,
nang panggonané rohé wong-wong sing
uripé pada manut Gusti Allah lan saiki
wis pada mati, mulané pada ketampa
Gusti Allah. [24]Para sedulur, awaké déwé
iki saiki mara nang ngarepé Gusti Yésus
sing netepké prejanjiané Gusti Allah sing
anyar lan awaké déwé uga mara ngadepi
getihé Gusti Yésus sing tumètès kanggo
nebus dosané awaké déwé, tegesé getihé
Gusti Yésus nekakké kawelasané Gusti
Allah marang awaké déwé, béda karo
getihé Abel, sing marakké Gusti Allah
nesu lan kudu mbales marang wong sing
matèni Abel.
[25]Mulané para sedulur, pada sing
ati-ati tenan lan aja sampèk kowé
nyingkuri Gusti Allah sing ngomong
marang kowé. Awit dèk mbiyèn mbah-
mbahané awaké déwé ora ènèng siji
waé sing bisa nglungani setrapané
Gusti Allah, jalaran ora pada gelem

ngrungokké dongé Gusti Allah ngetokké
tembungé nang gunung Sinai. Lah
kepriyé awaké déwé bisané nglungani
setrapané Gusti Allah, nèk awaké déwé
ora gelem ngrungokké tembungé Gusti
Allah sing sangka swarga? 26 Dèk mbiyèn,
dongé Gusti Allah ngetokké tembungé
sangka gunung Sinai, swarané Dèkné
ngoyakké bumi. Nanging kanggo jaman
saiki Gusti Allah wis ngetokké janji sing
luwih nggilani, awit Dèkné ngomong
ngéné: "Aku bakal ngoyakké sepisan
menèh, ora namung bumi, nanging uga
langit." 27 Tembung "sepisan menèh"
kuwi ngomongké nèk Gusti Allah
bakal ngrusak sembarang sing digawé,
nanging ora kanggo ngadek slawasé.
Dadiné namung sembarang sing digawé
kanggo slawasé bakal ngadek terus.
28 Mulané para sedulur, saiki awaké
déwé ngerti nèk awaké déwé wis dikèki
panggonan sing ora rusak, mulané
hayuk awaké déwé pada nampa
pitulungané Gusti sak kabèhé, awit
Dèkné ngekèki kabèh kuwi sangka
katrésnan lan kabetyikan. Tujuané,
supaya awaké déwé bisa ngladèni Dèkné
manut karepé Dèkné, karo ati sing wedi
lan ngajèni. 29 Kenèng apa awaké déwé
kok kudu wedi lan ngajèni marang Gusti
Allah? Jalaran Gusti Allahé awaké déwé
kuwi Gusti Allah sing ngrusak kabèh
wong sing ora gelem manut marang
Dèkné, kenèng dipadakké karo geni sing
mrèmèn ngobong sembarang sing nang
dalané.

Urip bebarengan nurut Gusti

13 1 Para sedulur, aku saiki
kepéngin ngomongké bab
prekara-prekara sing penting ing
sakjeroné urip bebarengan nurut Gusti.
Kaping pisan, pada mantepa terus
enggonmu pada trésna marang sakpada-
pada, kudu kaya sedulur sing wis
didadèkké siji karo Kristus.
2 Kaping pindoné, aja pada éman
ngekèki inepan marang sedulur-sedulur
sangka liya panggonan sing pada teka
merdayoh. Kowé ngerti déwé nèk
ing jaman mbiyèn mbah-mbahané
awaké déwé tanpa ngerti pada nampa
mulékaté Gusti Allah, mikiré namung
ngekèki inepan marang dayoh sangka
adoh waé.
3 Kaping teluné, aja lali niliki sedulur
sing nang setrapan jalaran nglabuhi
pengandelé. Dianggep kaya nèk kowé
déwé uga katut disetrap. Uga aja lali
nulungi sedulur sing dipilara jalaran
pengandelé, dipadakké nèk kowé déwé
ngalami sangsara kuwi.
4 Kaping papaté, aku kepéngin
ngélingké bab bebojoan; kuwi kudu
mbok ajèni tenan. Wong lanang lan
wong wédok kudu temen terus marang
sakpada-pada ing sakjeroné bebojoan.
Aku ngélingké kowé bab kuwi, jalaran
Gusti Allah bakal nyetrap wong sing
laku bédang lan laku nglonté.
5 Kaping limané aku kepéngin
ngélingké kowé bab duwit para sedulur.
Kuwi aja digawé sing penting déwé
ing uripmu lan aja namung mikirké
numpuk-numpuk banda. Apiké nèk
kowé pada trima karo apa nduwému.
Gusti Allah bakal nulungi lan bakal
ngréwangi kowé, awit Dèkné wis janji
ngéné: "Aku ora pisan-pisan bakal
négakké kowé lan Aku ora pisan-
pisan bakal ninggal kowé." 6 Mulané
awaké déwé wani ngomong ngéné para
sedulur:

> "Gusti bakal ngréwangi aku, mulané
> aku ora wedi; manungsa bisa
> ngapakké aku?"

7 Para sedulur, aku uga kepéngin
ngélingké kowé bab para penuntun
sing dèk mbiyèn pada mulangi kowé
bab pituturé Gusti Allah. Aja pada lali
marang para penuntun sing ndisik déwé
kuwi. Pada dipikir uripé para penuntun
kuwi, enggoné pada manut Gusti tekan
patiné. Pengandelé wong-wong kuwi
marang Gusti Yésus Kristus kenèng
mbok tiru. 8 Awit para penuntun kuwi
pretyaya nèk Gusti Yésus Kristus ora
malih, nanging mbiyèn lan saiki Dèkné
tunggalé waé, tekan slawasé. 9 Mulané
para sedulur, diéling piwulangé para

penuntun sing wis pada mati kuwi lan
aja sampèk kowé nggatèkké marang
piwulang sing ora-ora, sing namung
marakké kowé ninggal dalané Gusti.
Awaké déwé bisa ketampa Gusti Allah
jalaran Dèkné ngétokké kabetyikané lan
kawelasané marang awaké déwé, ora
jalaran awaké déwé ora mangan iki apa
ora mangan kaé. Wujuté wong-wong
sing pada temen netepi pernatan-
pernatan bab sing ora éntuk dipangan
kuwi ya ora nampa bati apa-apa.
10 Para sedulur, awaké déwé saiki
dosané wis katebus sak kabèhé. Wong-
wong sing ijik pada ngabekti Gusti
Allah miturut wèt-wèté nabi Moses ora
bisa katebus dosané sangka kurbané
Gusti Yésus. 11 Apa jalarané? Jalaran
miturut wèt-wèté nabi Moses, Imamé
Gedé njikuk getihé kéwan sing dibelèh
terus digawa nang Panggonan Sing Sutyi
Déwé. Getih kuwi dipasrahké marang
Gusti Allah kanggo panebusé dosa-
dosané. Kéwan sing dibelèh mau terus
kudu digawa metu nang sak njabané
kuta lan kudu diobong nang kono.
12 Mulané Gusti Yésus uga kudu nandang
sangsara lan dipatèni nang njabané
kuta. Mengkono kuwi Dèkné bisa nebus
dosané umaté Gusti Allah sepisan
kanggo sak kabèhé, supaya umaté Gusti
Allah bisa ketampa Gusti Allah.
13 Pantyèn ya ngisin-isinké tenan
mati nang sak njabané kuta, nanging
Gusti Yésus ora perduli kuwi, jalaran
Dèkné nglabuhi awaké déwé. Mulané
para sedulur, hayuk saiki pada ninggal
pangabekti sing miturut tyara sing
lawas, sing miturut wèt-wèté nabi
Moses, supaya awaké déwé bisa
ngabekti Gusti Allah liwat Gusti Yésus,
senajan awaké déwé disepèlèkké
wong. 14 Lah kenèng apa awaké déwé
kok kudu ninggal pangabekti miturut
tyara sing lawas? Jalaran nang bumi
kéné ora ènèng panggonan sing kenèng
dienggoni slawasé, ora. Mulané awaké
déwé ngarep-arep bisa manggon karo
Gusti Allah slawasé. 15 Lan jalaran
Gusti Yésus wis mati sepisan kanggo
nebus dosané wong kabèh lan Dèkné
nang swarga dadi wakilé awaké déwé
nang ngarepé Gusti Allah, mulané
hayuk awaké déwé pada tansah
maturkesuwun lan memuji marang
Gusti Allah, awit Dèkné seneng nèk
awaké déwé ngakoni nèk awaké déwé
iki umaté lan nèk awaké déwé ngakoni
nèk Dèkné gedé kwasané. 16 Para
sedulur, kejaba sangka kuwi, aja pada
lali nindakké sing betyik lan nulung
marang sakpada-pada, awit kuwi
kurban sing disenengi karo Gusti Allah.
17 Para sedulur, aku ngélingké
marang kowé, kowé kudu manut
marang penuntun-penuntunmu lan
apa piwulangé kudu mbok lakoni.
Jalaran penuntun-penuntun kuwi ora
lèrèn enggoné pada njaga nyawamu
lan ya wong-wong kuwi sing bakal
asok penjawab marang Gusti Allah
bab nyawamu. Mulané para sedulur,
kowé kabèh kudu manut, supaya para
penuntun bisa nyambutgawé karo
bungah, ora karo nggresah, awit kuwi
ora nekakké betyik kanggo kowé.
18 Para sedulur, aja pada lèrèn
ndongakké aku. Aku rumangsa nduwé
ati resik, awit sak ngertiku aku namung
nglakoni prekara-prekara sing bener.
19 Aku nyuwun pandongamu supaya aku
ndang bisa teka nang nggonmu.

Pandonga

20 Para sedulur, Gusti Allah wis
nangèké Gustiné awaké déwé Yésus
Kristus sangka pati lan saiki Gusti
Yésus sing dadi Pangon sing gedé
déwé kanggo para wedusé. Gusti
Yésus nglakoni pati kanggo netepké
prejanjian sing langgeng. 21 Mulané
pandongaku kanggo kowé, muga-muga
Gusti Allah, sing bisa ngebeki atimu
karo katentreman, ngedunké sembarang
sing betyik sing mbok butuhké, supaya
kowé bisa nuruti kekarepané. Dadiné,
sangka pitulungané Gusti Yésus Kristus,
enggonmu ngladèni Gusti Allah bisa
ndadèkké legané atiné. Mulané awaké
déwé kudu memuji Dèkné slawas-

lawasé, jalaran Dèkné gedé kwasané.
Amèn.

Penutup lan pamuji slamet

22 Para sedulur, sing tak suwun,
tembung-tembungku kanggo mbangun
kowé iki mbok tampa tenan ing atimu.
Aku namung nulis setitik, senajan
ijik okèh sing kudu tak omong. 23 Aku
ngabari nèk sedulur Timotius wis metu
sangka setrapan. Nèk dèkné ndang bisa
teka nang nggonku, menawa awaké
déwé bisa bareng teka nang nggonmu.
24 Aku nyuwun dikirimké slamet
marang sedulur-sedulur para penuntun
lan sedulur-sedulur kabèh sing pada
nurut Gusti. Sedulur-sedulur sangka
negara Itali uga pada nyuwun marang
aku kirim slamet marang kowé kabèh.
25 Para sedulur, muga-muga
kabetyikané Gusti Allah ngebeki kowé
kabèh.

Layangé Yakobus

Pembukakan lan kabar slamet

1 1 Layang sangka Yakobus, peladèné
Gusti Allah lan Gusti Yésus Kristus
marang sedulur-sedulur Kristen sangka
bangsa Ju sing pentyar nang sak lumahé
jagat. Kabar slamet marang kowé kabèh.

Bab pengandel sing mantep lan kaweruh

2-3 Para sedulur, pada bungaha
nèk kowé katekan werna-werna
kangèlan. Kuwi namung kanggo njajal
pengandelmu. Nèk kowé temen terus
ing sakjeroné kangèlan, pengandelmu
bakal tambah mantep. 4 Kuwi sing kudu
mbok golèki; pengandelmu kudu mantep
lan mateng lan ora ènèng kurangé apa-
apa. 5 Para sedulur, nèk nang tengahmu
ènèng sedulur rumangsa kurang
kaweruh, ndedongaa marang Gusti
Allah; Dèkné bakal ngekèki marang
sapa waé tanpa maido. 6 Nanging nèk
kowé ndonga, kowé kudu pretyaya nèk
Dèkné bakal ngekèki. Aja mangu-mangu.
Wong sing mangu-mangu kuwi kenèng
dipadakké karo ombaké laut kaé sing
rana-réné keterak angin. 7-8 Wong kaya
ngono kuwi aja njagakké nèk bakal
nampa apa-apa sangka Gusti, awit
atiné mangga-mara lan ora mantep
kekarepané ing tindak apa waé.

Sing mlarat lan sing sugih

9 Sedulur-sedulur sing ora nduwé lan
dadi wong tyilik ing donya kéné, pada
bungaha! Ing mripaté Gusti Allah kowé
wong gedé. 10-11 Nanging sedulur-sedulur
sing sugih, pada bungaha nèk didadèkké
wong tyilik ing donya kéné karo Gusti
Allah. Awit wong sugih ya bakal mati
uga. Kenèng dipadakké karo kembangé
suket kaé: nèk srengéngé semlorot lan
panasé teka, suketé terus alum lan
kembangé terus gogrok, ilang apiké.
Kaya ngono kuwi lelakoné wong sugih:
ing sakjeroné mempeng ngundakké
kasugihané dèkné bakal mati.

Bab panggoda

12 Beja sedulur sing mantep
pengandelé ing sakjeroné panggoda.
Mbésuk dèkné mesti bakal nampa
upahé; kuwi tanda kamenangan sing wis
dijanji karo Gusti Allah marang kabèh
wong sing trésna marang Dèkné. Tanda
kamenangan kuwi urip langgeng. 13 Nèk
ènèng sedulur kenèng panggoda, sedulur
kuwi ora kenèng ngomong nèk Gusti
Allah sing nggoda dèkné, awit Gusti
Allah ora kenèng digoda karo ala lan
Gusti Allah déwé ya ora marakké wong
digoda karo ala. 14 Nanging pepénginmu
déwé sing ala kuwi, kuwi sing narik
kowé ing panggoda. 15 Ya pepénginmu
sing ala kuwi nèk dituruti marakké
kowé nglakoni dosa lan dosa kuwi nèk
diteruské ngekaké pati.

16 Para sedulur sing tak trésnani, aja
sampèk pada klèru ngono, dudu Gusti
Allah sing nekakké panggoda. 17 Namung
sembarang sing apik lan sing sampurna
tekané sangka Gusti Allah nang swarga.
Dèkné sing nggawé sak ènèngé pepadang
nang langit lan Dèkné padang sak
kabèhé, ora ènèng petengé blas. 18 Gusti
Allah ngekèki urip anyar marang awaké
déwé lantaran pitutur sing bener sing
dikabarké marang awaké déwé. Kuwi
pantyèn wis dadi kekarepané Dèkné.
Dadiné awaké déwé dadi kaya anak-anak
sing ndisik déwé ing brayaté Gusti Allah.

Ngrungokké lan nglakoni

19 Para sedulur sing tak trésnani, pada
ngertia! Saben wong kudu tyepet nèk
ngrungokké, nanging alon-alon nèk arep
ngomong apa nesu. 20 Kenèng apa aku kok
ngomong ngono? Awit wong sing gampang
nesu kuwi ora bisa nuruti kekarepané
Gusti Allah. 21 Mulané, para sedulur,
sembarang ing uripmu sing ora pantes
lan sak wernané klakuan sing ora apik
buwangen kabèh. Saiki pituturé Gusti, sing
wis dideder ing atimu, digatèkké nganggo
andap-asor, awit pitutur kuwi sing bisa
nylametké nyawamu kabèh.
22 Nanging aja namung dirungokké waé,
pitutur kuwi kudu mbok lakoni tenan. Nèk
kowé namung ngrungokké, tibaké kowé
ngapusi awakmu déwé. 23 Awit nèk kowé
namung ngrungokké, nanging ora mbok
lakoni, kowé kenèng dipadakké karo wong
sing ngadek nang ngarep pengilon kaé
lan weruh rupané déwé. 24 Nanging nèk
wis lunga sangka kono wongé lali menèh
rupané kaya ngapa. 25 Nanging sapa sing
nggatèkké marang pituturé Gusti Allah lan
nglakoni kanti temen, tegesé ora namung
ngrungokké waé, Gusti Allah mesti bakal
mberkahi wong kuwi ing tandang-gawé
apa waé, awit pituturé Gusti Allah kuwi
sampurna lan ngluwari manungsa sangka
urip sing ala.
26 Nèk nang tengahmu ènèng sedulur
sing rumangsa nurut Gusti tenan, nanging
wujuté kalah karo ilaté, sedulur kuwi
ngapusi awaké dèkné déwé lan enggoné
nurut Gusti ora ènèng gunané. 27 Lah
sedulur sing diarani nurut Gusti sing
temenan lan sing dianggep tus pengandelé
karo Gusti Allah Bapaké awaké déwé, kuwi
sedulur sing kaya ngapa? Yakuwi sedulur
sing nulungi botyah sing ora nduwé wong
tuwa lan uga sedulur sing nulungi randa-
randa ing kangèlané. Sedulur sing diarani
tus pengandelé kuwi sedulur sing ngati-ati
uripé, supaya ora kenèng regeté donya.

Aja pilih-sih

2 1 Para sedulur, jalaran kowé pada
pretyaya marang Yésus Kristus,
Gustiné awaké déwé sing diajèni banget
karo awaké déwé, mulané aja pada pilih-
sih lan mbédak-mbédakké manungsa,
manut kétoké njabané. 2 Gampangé
omong, semunggoné ènèng wong mlebu
nang kumpulanmu nganggo ali-ali
emas lan salin sing larang, terus bareng
karo wong kuwi ènèng wong liyané
mèlu mlebu, wong sing ora nduwé, sing
nganggo salin èlèk. 3 Lah kowé terus
marani wong sing nganggo salin sing
larang mbok golèkké jagongan sing apik.
Nanging wong sing ora nduwé malah
mbok kongkon ngadek apa njagong
nang jogan. 4 Lah tibaké kowé pilih-sih
marang sakpada-pada lan sing nampa
wong ora nganggo pikiran sing bener.
5 Para sedulur sing tak trésnani, iki
dirungokké sing apik! Wong-wong sing
dianggep ora nduwé ing donya kéné
malah wis dipilih karo Gusti Allah,
supaya pada sugih ing pengandel lan
nampa panduman ing Kratoné Gusti
Allah, kaya sing wis dijanji marang
kabèh wong sing pada trésna marang
Dèkné. 6 Nanging kowé malah pada
nyepèlèkké sing ora nduwé. Mbok
dipikir déwé ta! Sapa sing meres kowé
lan sapa sing ngèrèt-èrèt kowé nang
kruton? Apa dudu wong sing sugih?
7 Apa dudu wong-wong iki sing ngèlèk-
èlèkké jenengé Gusti sing diajèni karo
awaké déwé.
8 Pantyèn kowé bener nèk kowé netepi
wèté Gusti Allah sing mulangi nèk kowé
kudu trésna marang tunggal manungsa
kaya enggonmu nrésnani awakmu
déwé. 9 Nanging nèk kowé pilih-sih
ngono, tibaké kowé nglakoni dosa lan
miturut Kitab kowé pada waé wong
sing nerak wèté Gusti Allah. 10 Awit,
senajan kowé netepi wèt-wèté Gusti
Allah kabèh, nanging nerak namung siji
waé, kuwi tunggalé waé karo nèk kowé
nerak kabèh. 11 Sing ngomong: “Kowé
aja laku bédang” kuwi lak Gusti Allah
ta? Lan ya tunggalé Gusti Allah iki ta
sing uga ngomong: “Aja mematèni!”
Dadiné senajan kowé ora laku bédang,
nanging kowé mematèni, tibaké kowé ya

nerak wèt-wèté Gusti Allah. 12 Mulané
para sedulur, mbok tembungmu lan
tindakmu sing tyotyok karo kekarepané
Gusti Yésus Kristus; kuwi wèt sing bisa
ngluwari manungsa lan kowé mbésuk
bakal dikrutu nganggo wèt kuwi. 13 Nèk
kowé ora nduwé melas blas karo wong
liyané, Gusti Allah ya ora bakal nduwé
melas marang kowé, nanging nèk kowé
nduwé melas marang liyané, Gusti Allah
uga bakal melas marang kowé lan ora
bakal nyetrap kowé.

Pretyaya sing nyata

14 Para sedulur, apa gunané wong
ngomong nèk pretyaya, nanging ora
ènèng wujuté, awit ora dilakoni. Apa
pretyayané wongé bisa nylametké
uripé? Mesti ora. 15 Gampangé omong,
ènèng sedulur lanang apa wédok butuh
sandang lan pangan. 16 Lah kowé
namung ngomong karo wongé: “Mlaku
sing apik-apik. Muga-muga sampé
sandang lan panganmu,” nanging
wongé ora mbok kèki apa butuhé.
Tibaké omongmu ora ènèng wujuté.
17 Mengkono uga pretyaya, nèk ora kétok
wujuté, pretyaya kuwi mati, ora kanggo
gawé.
18 Nanging menawa waé terus ènèng
sedulur sing ngomong: “Ah, iku ya garèk
wongé! Enèng sing namung njagakké
pretyayané lan ènèng sing namung
njagakké penggawéné.” Sauranku
marang wong sing nduwèni omong
kaya ngono kuwi ngéné: “Aku kepéngin
ngerti kepriyé enggonmu arep nduduhké
pretyayamu tanpa kétok penggawéné.
Lan aku bakal nduduhké pretyayaku
sangka penggawéku.” 19 Kowé mesti
pretyaya ta nèk namung ènèng Gusti
Allah siji? Kuwi bener! Nanging sétan-
sétan uga pretyaya kuwi. Malah pada
ndredek sangking wediné. 20 Sedulur,
kowé kuwi jan klèru tenan. Mosok
kowé durung bisa dunung nèk pretyaya
sing ora digandèngi karo penggawé
kuwi pretyaya sing mati. 21 Dipikir
Bapa Abraham, mbah-mbahané awaké
déwé mbiyèn. Dèkné bisané dianggep
bener karo Gusti Allah apa ora jalaran
sing ditindakké karo dèkné. Awit
dèkné manut terus marang Gusti Allah,
senajan kudu masrahké anaké, yakuwi
Isak, marang Gusti Allah nang altar.
22 Kuwi nduduhké nèk pretyaya kuwi
kudu dibarengi karo penggawé, tegesé,
pretyayané bisané kétok wujuté sangka
sing ditindakké. 23 Dadiné ya tyotyok
karo sing ketulis nang Kitab sing uniné
ngéné: “Bapa Abraham pretyaya marang
Gusti Allah lan jalaran sangka pretyaya
kuwi dèkné dianggep bener karo
Gusti Allah.” Mulané dèkné ya diarani
“Kantyané Gusti Allah.” 24 Lan saiki ya
wis tyeta banget nèk manungsa bisané
ketampa Gusti Allah ora namung jalaran
sangka pretyayané waé, nanging jalaran
sangka pretyayané lan penggawéné.
25 Kayadéné lonté Rahab, sing
pretyaya marang Gusti. Dèkné ketampa
Gusti Allah jalaran sangka penggawéné,
awit Rahab ndelikké wong-wong Ju sing
dikongkon ngindik. Sakwisé didelikké
nang omahé terus dietokké metu dalan
liya.
26 Kayadéné awak nèk wis ora ènèng
ambekané mesti mati, mengkono uga
pretyaya, nèk ora ènèng penggawéné ya
mati.

Ilaté manungsa

3 1 Para sedulur, nang tengahmu aja
sedulur okèh-okèh sing kepéngin
dadi guru, awit kowé kudu ngerti nèk
Gusti Allah bakal ngrutu awaké déwé iki
sing dadi guru luwih landep tenimbang
wong-wong liyané. 2 Aku ngomong
ngono kuwi jalaran awaké déwé kabèh
kerep nggawé klèru karo tembungé
awaké déwé. Wong sing ora tau nggawé
klèru karo tembungé kuwi jan wong
sing sampurna tenan. Wong kaya ngono
kuwi pantyèn wis bisa nata karepé
awaké. 3 Aku arep nggambarké sing tak
omong iki. Delokké jaran kaé: nèk wis
dipasang kendali tyangkemé, jarané
manut karepé awaké déwé. 4 Kapal
kaé ya ngono: senajan gedé banget lan
disurung angin banter, nanging sing

ngénggak-ngénggokké kapalé namung
kemudiné sing tyilik banget, manut
karepé sing nglakokké. 5 Para sedulur,
ilaté manungsa ya kaya ngono: senajan
tyilik, nanging bisa ngetokké rembukan
sing gedé-gedé.

Dipikir ta, geni sak ilat waé bisa
ngobong alas gedé. 6 Ilaté manungsa
kuwi ya kaya geni, senajan tyilik bisa
nekakké karusakan gedé. Ilat kuwi
wiwitané sak wernané ala. Lan jalaran
ilat kuwi nang awak, mulané sak awak
kabèh bisa ketularan, marakké wongé
uga dadi ala lan sangsara slawasé urip,
awit ilat kuwi diobong-obongi sangka
neraka. 7 Dipikir para sedulur, manungsa
wis bisa nelukké kéwan-kéwan sing
galak, manuk-manuk, kéwan-kéwan sing
mbrangkang lan uga kéwan-kéwan nang
laut. 8 Nanging ilaté déwé manungsa ora
bisa nelukké. Ilat kuwi sakwijiné ala
sing ora kenèng diendek, kaya ratyuné
ula sing matèni. 9 Awaké déwé memuji
Gusti Allah Bapaké awaké déwé karo
ilaté awaké déwé, nanging karo ilat iki
awaké déwé uga mujèkké ala marang
wong liyané sing digawé nurut gambaré
Gusti Allah déwé. 10 Para sedulur, kuwi
klèru tenan: lah pamuji apik lan pamuji
ala kok metu sangka tyangkem siji?
11 Apa sumur siji bisa ngetokké banyu
énak bareng karo banyu pait? 12 Apa
wit anjir bisa ngetokké woh olèf lan
wit dreif bisa ngetokké woh anjir? Apa
sumur sing ngetokké banyu asin uga
bisa ngetokké banyu énak? Mesti ora ta?

Kaweruh sing tekané sangka Gusti Allah

13 Para sedulur, nèk nang tengahmu
ènèng wong sing rumangsa nduwèni
kaweruh lan kapinteran, wong
kuwi kudu ngétokké kaweruhé lan
kapinterané nganggo urip sing apik lan
pantes lan tumindaké marang liyané
kudu sing alus. 14 Lah nanging nèk atimu
kebek karo rasa sengit lan mèri lan
kowé namung pada mikir uripé déwé-
déwé ngono, tibaké enggonmu sombong
ora ènèng wujuté blas. Kowé namung
goroh. 15 Aja mikir nèk sing mbok arani
kaweruh kuwi tekané sangka nduwur!
Blas ora! Kuwi kaweruh sak tyarané
donya, ora metu sangka Rohé Gusti
Allah, nanging sangka pikirané Sétan.
16 Awit nèk kowé pada memèrèn lan
namung nggolèk kemajuané déwé-déwé
ngono, mesti nang tengahmu uga ènèng
lelakon rusu lan sak wernané laku ala.
17 Nanging wong sing nduwèni kaweruh
sing sangka Gusti Allah kuwi kaping
pisan resik atiné, kaping pindoné seneng
rukun lan uga nduwèni watek alus lan
geleman. Wong sing nduwèni kaweruh
sangka swarga kuwi gedé kawelasané
lan okèh kabetyikané marang liyané.
Wong kaya ngono kuwi ora pilih-sih lan
ora étok-étokan. 18 Mulané para sedulur,
wong sing seneng rukun kuwi marakké
liya-liyané nduwé ayem lan kuwi bakal
nekakké kabetyikan.

Aja pada nuruti kadonyaan

4 1 Para sedulur, apa ta sing marakké
kowé pada padu lan tukaran? Kowé
ngerti apa? Jalaran kowé inter ora inter
kepéngin nuruti senengé atimu sing
ora apik. 2 Nèk kowé kepéngin nduwé
apa-apa kowé ora perduli matèni wong,
janji bisa keturutan sing mbok karepké.
Nèk kowé weruh liyané nduwé, kowé
terus mèri. Lah nèk ora bisa keturutan
karepé, kuwi terus marakké padu lan
tukaran. Kowé ora bisa nemu sing mbok
kepéngini kuwi jalaran kowé ora ndonga
njaluk marang Gusti Allah. 3 Nèk kowé
ndonga marang Gusti Allah, durung
mesti nèk bakal nampa sing mbok jaluk,
jalaran kekarepanmu ora apik; sing
mbok jaluk kuwi namung arep mbok
kanggokké nuruti kesenengan sing ora
apik. 4 Para sedulur, kowé kuwi wong
sing ora kenèng dijagakké, kaya wong
wédok sing ninggal bojoné. Apa kowé
ora pada ngerti nèk wong sing seneng
grudukan karo wong sing ora pretyaya
lan nuruti kesenengané wong sing kaya
ngono kuwi dadi mungsuhé Gusti Allah?
Dadiné sapa sing mèlu-mèlu karo sing
dilakoni karo wong sing ora pretyaya

dadi mungsuhé Gusti Allah. 5 Mulané aja
digawé sembrana tembungé Kitab sing
ngomong: “Atiné manungsa namung
kudu rumaket marang Gusti Allah
déwé.” 6 Nanging Gusti Allah kepéngin
ngétokké kawelasané sing gedé marang
manungsa. Mulané nang Kitab ya wis
ketulis ngéné: “Gusti Allah nampik
wong sing sombong, nanging Dèkné
ngétokké kabetyikané marang wong sing
andap-asor.”
7 Mulané para sedulur, pada manuta
marang Gusti Allah, nanging Sétan kudu
mbok lawan, mesti dèkné bakal mblayu
lunga. 8 Pada nyedeka marang Gusti
Allah lan Dèkné uga bakal nyedeki kowé.
Kowé sing pada nglakoni ala, dilèrèni
lakumu sing ala kuwi. Lan kowé sing
atiné rana-réné, resikana lan nuruta
Gusti Allah. 9 Pada nlangsaa, nangisa lan
pada sambata. Geguyumu dadia tangis
lan kabungahanmu dadia kasusahan,
awit kowé nglakoni dosa. 10 Tyekaké
rembuk para sedulur: pada sujuta nang
ngarepé Gusti lan Dèkné bakal ngangkat
kowé.

Aja pada ngèlèk-èlèkké liyané

11 Para sedulur, aja pada ngomongké
ala bab liyané. Awit sapa nyalahké
seduluré déwé kuwi sakjané nyalahké
wèté Gusti Allah. Lan sapa sing
nyalahké wèté Gusti Allah kuwi
tibaké ora nglakoni wèté, malah arep
ngungkuli wèté Gusti Allah lan dadi sing
tukang ngrutu. 12 Lah sing nggawé wèt
kuwi sapa lan sing ngrutu manungsa
kuwi sapa? Apa ora Gusti Allah déwé?
Namung Dèkné sing bisa nylametké lan
nyetrap manungsa. Rumangsamu kowé
kuwi sapa kok wani nyalahké tunggal
sedulur.

Apiké njagakké Gusti Allah

13 Para sedulur, saiki aku arep nduwé
omong marang para sedulur sing
tukang dedagang. Kowé pada seneng
ngomong: “Saiki apa sésuk awaké déwé
arep budal nang kuta iki apa kuta kaé
lan awaké déwé arep nang kana setaun
suwéné. Awaké déwé arep ndagang
lan nggawé bati sing okèh.” 14 Lah
kowé pada wani ngomong ngono kuwi
apa kowé ngerti tenan apa sing bakal
klakon sésuk? Apa kowé ora ngerti nèk
uripmu kuwi namung kaya pedut kaé,
saiki teka, mengko wis ilang. 15 Kowé
kudu ngomong ngéné: “Nèk Gusti
nglilani lan awaké déwé ijik dikèki urip
awaké déwé arep ngéné apa ngono.”
16 Nanging saiki kowé malah pada
sombong lan pamèr ngono. Kuwi klèru
banget.
17 Mulané para sedulur, nèk kowé
ngerti apa sing bener nanging ora mbok
lakoni, tibaké kowé dosa.

Tembung marang wong sugih sing pada meres liyané

5 1 Para sedulur, aku saiki kepéngin
nduwé omong marang wong
sugih sing meres liyané. Omongku
ngéné: Kowé sing sugih, apiké kowé
pada sambat lan tangisan waé, awit
kowé bakal katekan kasangsaran gedé.
2 Ing mripaté Gusti panganmu sing
numpuk-numpuk kuwi bosok nganggur
lan sandanganmu sing mbok simpen
dipangan renget kabèh. 3 Barang-
barangmu sing emas lan selaka pada
rusak kabèh; kuwi nggambarké nèk
uripmu bakal rusak uga lan Gusti Allah
bakal mbuwang kowé nang neraka, awit
senajan dinané enggoné Gusti Allah
bakal ngrutu manungsa wis tyedek,
kowé pada mempeng terus nglumpukké
banda. 4 Dirungokké swarané wong-
wong sing pada kerja panèn nang
kebonmu kaé, nanging ora mbok bayar
gajihané. Wong-wong pada tyeluk-tyeluk
lan Gusti Allah sing kwasa déwé krungu
sambaté wong-wong kuwi. 5 Kowé pada
ngepénakké uripmu ing donya kéné lan
kowé pada nuruti apa senengmu, kaya
ingon-ingon kaé dipakani bèn lemu arep
dibelèh. 6 Wong-wong sing ora salah
mbok sèrèt nang kruton, mbok arani
salah lan mbok patèni, senajan wong-
wong kuwi ora nglawan blas marang
kowé.

Sabar terus ing kangèlan

7 Para sedulur, kowé sing pada
ngalami kangèlan, pada dikuwatké terus
karo sabar karo ngentèni tekané Gusti.
Wong tandur kaé mesti ya ngarep-arep
bisa panèn gedé. Mulané dèkné ya sabar
ngentèni tekané udan ing rendengan
tyilik lan rendengan gedé. 8 Semono uga
kowé para sedulur, kowé kudu sabar
ngentèni. Dikuwatké terus! Ora suwi
menèh Gusti bakal teka.

9 Mulané, nèk nyangga abot, aja terus
pada nyalahké lan maido sakpada-pada,
mengko Gusti Allah ndak nyalahké
kowé. Awit kowé kudu ngerti nèk Gusti,
sing ngrutu manungsa, wis ndang teka
waé. 10 Pada diéling para nabi sing pada
nggawa pituturé Gusti Allah dèk mbiyèn.
Senajan disiya-siya, nanging pada
mantep terus nyangga kasangsarané
karo sabar. Kuwi kudu mbok tiru. 11 Beja
tenan para nabi kuwi, awit pada kuwat
nyangga terus karo sabar. Kowé mesti
kélingan lelakoné Yob, senajan abоté
kaya ngapa, dèkné sabar terus lan ora
semplak pengandelé. Lan kowé uga
ngerti kepriyé enggoné Gusti ngupahi
dèkné entèk-entèkané, awit Gusti gedé
kawelasané lan kabetyikané.

Aja sumpah

12 Para sedulur, saiki aku kepéngin
ngomongké barang liyané sing penting
uga. Nèk kowé arep nggawé janji apa-
apa, kowé ora usah sumpah. Aja sumpah
nganggo seksi langit apa bumi, apa
seksi apa waé. Nèk niyat “ya” kowé
kudu ngomong “ya” nèk niyat “ora” ya
ngomong “ora.” Nèk kowé sumpah, Gusti
Allah bakal nyalahké kowé.

Pandonga kanggo sing lara

13 Para sedulur, nèk nang tengahmu
ènèng sedulur ngalami kasusahan,
dèkné kudu ndonga. Lah sing ngalami
kabungahan kudu singi-singi memuji
Gusti. 14 Nèk ènèng sedulur sing lara,
penuntun-penuntuné pasamuan kudu
dityeluk. Dadiné sedulur-sedulur kuwi
bisa ndongakké sing lara lan ngusapi
lenga ing jenengé Gusti. 15 Pandongané
para penuntun sing nganggo pengandel
bakal nambani sing lara lan nèk dèkné
nduwé salah, Gusti uga bakal ngapura.
16 Mulané, sing lara kudu ngomongké
salahé lan liya-liyané kudu ndongakké
sing lara supaya bisa mari. Awit kowé
kudu ngerti para sedulur, pandongané
wong sing manut kekarepané Gusti kuwi
gedé kwasané. 17 Kowé mesti kélingan
lelakoné nabi Elia. Dèkné ya namung
wong urip kaya awaké déwé iki. Lah
dèkné ndonga tenanan supaya ora udan
lan wujuté ya terus ora udan telung
taun setengah suwéné. 18 Kadung dèkné
ndonga menèh njaluk udan, wujuté ya
terus udan terus lan tandurané bisa
tukul menèh.

19-20 Para sedulur, nèk nang tengahmu
ènèng sakwijiné sedulur ninggal dalané
Gusti terus ènèng sedulur liyané sing
narik wong kuwi bisa manut menèh,
ngertia iki para sedulur: sedulur sing
narik wong dosa sangka dalan sing ala
kuwi sakjané narik nyawané wongé
sangka pati. Sedulur kuwi nulungi wong
sing nggawé dosa kuwi, supaya Gusti
Allah bisa ngapura dosa-dosané kabèh.

Para sedulur, tyukup seméné layang
iki.

Yakobus

Layangé rasul Pétrus
Layang nomer siji

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1 Layang marang sedulur-sedulurku
sing pada kapentyar manggon nang
bawah Pontus, bawah Galasia, bawah
Kapadosia, nang bawah Asia lan bawah
Bitinia, sedulur-sedulur sing wis dipilih
karo Gusti Allah dadi umaté lan saiki
pada manggon nang panggonan sing
adoh karo negarané déwé.
Iki layang sangka Pétrus, sedulurmu
sing dipilih karo Gusti Yésus Kristus
dadi rasulé. 2 Para sedulur, kowé wis
dipilih karo Gusti Allah Bapaké awaké
déwé lan kuwi pantyèn wis dadi
karepé kawit mbiyèné. Mulané Dèkné
ngedunké Roh Sutyi ing uripmu, supaya
kowé bisa dadi umaté Gusti Allah sing
sutyi. Dadiné kowé bisa urip manut
Gusti Yésus Kristus lan bisa resik atimu,
jalaran Gusti Yésus Kristus wis nglakoni
pati lan getihé tumètès kanggo nebus
sakkèhé dosamu.
Muga-muga kabetyikané lan
katentremané Gusti Allah bisa lubèr ing
uripmu.

Gusti Yésus Kristus pengarep-arepé awaké déwé

3 Para sedulur, hayuk pada memuji
Gusti Allah, Bapaké Gustiné awaké
déwé Yésus Kristus. Awit sangka gedéné
kawelasané Dèkné nganyarké uripé
awaké déwé, bareng karo enggoné
Gusti Yésus Kristus ditangèkké sangka
pati. Jalaran sangka kuwi awaké déwé
saiki uripé kebek karo pengarep-arep.
4 Kejaba sangka kuwi, awaké déwé saiki
bisa ngarep-arep marang panduman
sing wis dityawiské karo Gusti Allah.
Panduman iki kasimpen nang swarga
kanggo awaké déwé, mulané ya ora bisa
rusak apa reget apa alum. 5 Karomenèh
para sedulur, Gusti Allah mageri awaké
déwé nganggo pangwasané, janji awaké
déwé mantep terus enggoné pretyaya
marang Dèkné. Tujuané, supaya ing
tembé, ing entèk-entèkané jaman,
Gusti Allah bisa ngluwari awaké déwé
sangka sak ènèngé ala lan entèk-entèké
sembarang bakal nekakké betyik kanggo
awaké déwé.
6 Mulané para sedulur, hayuk pada
mantep terus ing kabungahan, senajan
saiki awaké déwé kudu sedilut nandang
sak wernané kasusahan. 7 Kuwi kabèh
kudu klakon, supaya kétok tenan-
oraé pengandelé awaké déwé marang
Gusti Allah. Nèk dipikir para sedulur,
gèk emas sing bakal rusak waé kudu
diobong, supaya kétok tenan-oraé.
Mulané kuwi kabèh kudu klakon,
supaya mbésuk, nèk Gusti Yésus Kristus
teka menèh, awaké déwé bisa nampa
pengaleman gedé sangka Gusti Allah.
8 Kowé pada trésna marang Gusti Yésus
Kristus, senajan kowé durung tau
weruh Dèkné lan senajana kowé saiki
ora weruh Dèkné, meksa kowé pada
pretyaya marang Dèkné. Lan saiki kowé
pada ngalami kabungahan sing gedé
ing atimu, kabungahan sing ora kenèng
didunungké lan kabungahan sing
nggumunké tenan. 9 Para sedulur, bener
kowé pada bungah, jalaran Gusti Allah
bakal ngrampungké penggawéané ing
uripmu, yakuwi, Dèkné bakal ngluwari
kowé kabèh sangka sak ènèngé ala ing

donya kéné, supaya ing entèk-entèké
sembarang bisa dadi betyik kanggo
kowé. Lan kuwi bisa keturutan, jalaran
kowé pada pretyaya marang Gusti Yésus
Kristus.
10 Bab enggoné Gusti Allah bakal
ngluwari kowé sangka sak ènèngé ala
ing donya kéné kuwi para nabi ing
jaman mbiyèn wis kepéngin ngerti,
mulané wis pada mikir-mikirké lan
nitipriksa sak bisa-bisané. Para nabi
kuwi wis ngomongké nèk Gusti Allah
bakal ngétokké kabetyikané marang
kowé. 11 Awit Rohé Gusti Allah sing ana
ing Kristus uga ana ing para nabi kuwi
lan ngekèki ngerti marang para nabi,
nèk Kristus bakal nglakoni kasangsaran
gedé, uga nèk sakwisé kuwi Dèkné bakal
ngétokké gedéné kwasané. Para nabi
mau mikir lan nitipriksa kepéngin ngerti
kapan lan kepriyé enggoné prekara-
prekara mau bakal klakon. 12 Rohé Gusti
Allah nduduhké marang para nabi mau,
nèk prekara-prekara sing kudu klakon
kuwi ora bakal klakon ing jamané para
nabi kuwi, ora, nanging bakal klakon
ing jamané awaké déwé iki. Ya prekara-
prekara sing diomong karo para nabi
kuwi sing saiki dikabarké wong-wong
sing pada nggelarké kabar kabungahan
bab Gusti Yésus Kristus. Roh Sutyi sing
ngekèki kekuwatan marang wong-
wong kuwi kanggo nggelarké kabar
kabungahan kuwi lan para mulékat
waé kaya-kaya pada nginjen, jalaran
kepéngin dunung bab prekara-prekara
kuwi.

Pada urip sing sutyi

13 Mulané para sedulur, pada dipikir
prekara-prekara sing tak omong mau
lan pada sing ati-ati tenan enggonmu
nglakokké urip. Kowé kudu sing awas
lan sing mantep enggonmu pada ngarep-
arep tekané berkahé Gusti Allah, yakuwi
mbésuk nèk Gusti Yésus Kristus bakal
teka menèh lan ngluwari awaké déwé
sangka sak ènèngé ala ing donya kéné.
14 Kowé kudu manut marang Gusti Allah
ing prekara apa waé lan aja sampèk
katut menèh mèlu nglakoni barang sing
ala kaya sing mbok lakoni mbiyèn dongé
kowé durung ngerti kabar kabungahané
Gusti Yésus Kristus. 15 Nanging saiki
kowé kudu nglakoni urip sing sutyi, awit
Gusti Allah, sing manggil kowé, ya sutyi.
16 Pantyèn Gusti Allah déwé ya wis
ngongkon nabi Moses nulis ngéné: "Aku,
Gusti Allahmu, sutyi, mulané kowé uga
kudu urip sing sutyi."
17 Para sedulur, bener nèk kowé
ndonga Gusti Allah mbok tyeluk
"Bapak." Nanging kowé kudu ngerti nèk
Gusti Allah ora pilih-sih, ora dumèh
kowé anaké, ora, nanging Gusti Allah
bakal ndelok lakuné lan ala-beneré
kabèh wong. Mulané awaké déwé
kudu pada nduwèni wedi marang
Gusti Allah lan suwéné awaké déwé
urip ing donya kéné, hayuk pada urip
sing ati-ati. 18 Kowé ngerti déwé para
sedulur, mauné uripé awaké déwé ora
ènèng tegesé, awit piwulangé mbah-
mbahané awaké déwé namung marakké
awaké déwé nglakoni barang-barang
sing ora ènèng tegesé. Nanging saiki
awaké déwé wis dipedot sangka urip
sing ora migunani kuwi. Lah apa sing
dienggo mbayar kuwi para sedulur?
Ora barang sing rusak, ora emas apa
selaka, ora. 19 Sing dienggo mbayar ya
getihé Gusti Yésus, sing gedé ajiné. Awit
Gusti Yésus dikurbanké marang Gusti
Allah, kaya wedus sing ora ènèng tyiriné
blas. 20 Sakdurungé jagat digawé, Gusti
Allah wis milih Gusti Yésus Kristus,
sing bakal dadi kurban kanggo nebus
dosané manungsa. Nanging ngentèni
jaman entèk-entèkan iki, jamané awaké
déwé, Gusti Allah ngongkon Gusti Yésus
Kristus medun nang jagat kéné nekakké
keslametan kanggo awaké déwé. 21 Saiki
awaké déwé bisa pretyaya marang Gusti
Allah, jalaran Gusti Yésus Kristus wis
nglakoni pati kanggo nebus dosané
awaké déwé sak kabèhé. Nanging Gusti
Allah wis nangèké Dèkné sangka pati
lan Dèkné dikèki pangwasa ngungkuli
sembarang, tujuané, supaya awaké déwé
bisa pretyaya marang Gusti Allah lan

bisa ngarep-arep nampa sak ènèngé
kabetyikan sing wis dityawiské karo
Gusti Allah kanggo ing tembé.
22 Para sedulur, kowé pada temen
manut marang pituturé Gusti Allah,
mulané kowé ya pada nindakké urip
sing resik, pedot sangka sak ènèngé
piala. Kuwi jalarané kowé saiki pada
bisa trésna ing lair-batin marang
sedulur-sedulur tunggal pretyaya,
mulané ya pada mempenga terus
enggonmu pada nrésnani sakpada-pada,
nanging nganggo katrésnan sing luwih
jeru.
23 Awit ngertia para sedulur, kowé
saiki wis dadi wong anyar, kalairké
menèh, ora sangka bapa manungsa
sing kudu mati, ora, nanging sangka
tembungé Gusti Allah sing urip lan
langgeng.
24 Kuwi pantyèn wis tyotyok
karo sing ketulis nang Kitab sing uniné
ngéné:

> “Kabèh manungsa kuwi kaya suket
> lan gagah-gedéné namung kaya
> kembang.
> Suketé dadi garing lan kembangé
> gogrok,
> nanging tembungé Gusti Allah tetep
> terus
> slawas-lawasé.”

25 Ya tembungé Gusti Allah iki sing
digelarké marang kowé ing kabar
kabungahan.

Gusti Yésus watu sing urip

2
1 Para sedulur, kepriyé awaké déwé
enggoné kudu urip bebarengan
karo sedulur-sedulur tunggal pretyaya?
Kaping pisan, aja pada mikir ala bab
liyané. Kaping pindo, aja pada ngapusi
liyané. Kaping telu, aja pada étok-étok
nindakké betyik marang liyané, namung
kanggo nutupi salahé lan klèruné déwé.
Kaping papat, aja pada mèri marang
liyané. Kaping lima, aja pada nyatur ala
marang liyané. Watek sing kaya ngono
kuwi kudu mbok tinggal kabèh.
2-3 Sing
perlu déwé, kowé kudu kaya botyah bayi
sing entas lair kaé, namung kepéngin
banyu susu, tegesé kowé kudu namung
kepéngin manut marang tembungé
Gusti Allah, sing kenèng dipadakké karo
banyu susu kasukman sing tus. Iku sing
bisa marakké kowé nduwèni kekuwatan
terus manut marang kekarepané Gusti
Allah tekan entèk-entèkané, yakuwi
mbésuk nèk Gusti Allah wis ngluwari
awaké déwé sangka sak ènèngé ala ing
donya kéné. Mulané, pada mempenga
enggonmu pada manut marang
kekarepané Gusti Allah, awit kowé wis
pada ngrasakké déwé sepira gedéné
kabetyikané Dèkné.
4-5 Para sedulur, awaké déwé sing
pretyaya iki dadi omah panggonané
Gusti Allah. Lah Gusti Yésus kuwi
dadi watu sing wiwitan, watu sing
dipasang ndisik déwé, mulané awaké
déwé iki hayuk pada mara nang nggoné
Gusti Yésus, awit awaké déwé kenèng
dipadakké karo watu liya-liyané sing
dienggo nggawé omahé, nurut watu
sing wiwitan. Dadiné kanggo nggawé
omah kasukman iki, omah panggonané
Gusti Allah, Gusti Yésus dadi watu
sing urip. Gusti Allah déwé sing milih
Dèkné lan kanggo Gusti Allah Dèkné ya
gedé banget ajiné, senajan Dèkné ora
dikanggokké karo manungsa, jalaran
ora pada dunung. Nanging awaké déwé
iki uga dadi watu-watu sing urip kanggo
ngedekké omahé Gusti Allah, omah
kasukman. Mulané awaké déwé iki ya
dadi imam-imam sing kudu masrahké
kurban-kurban kasukman sing ndadèkké
legané atiné Gusti Allah, jalaran awaké
déwé wis dadi siji karo Kristus.
6 Bab iki
kabèh pantyèn ya wis ketulis nang Kitab
sing uniné ngéné:

> “Rungokké, Aku wis masang watu
> wiwitan
> nang kuta Sion,
> watu sing tak pilih déwé
> lan watu sing gedé banget ajiné.
> Sapa sing pretyaya marang Dèkné
> ora bakal kisinan.”

7 Dadiné para sedulur, kanggo awaké
déwé sing pretyaya, Gusti Yésus kuwi
gedé banget ajiné. Nanging kanggo wong-
wong sing ora pretyaya marang Dèkné
ènèng ayat nang Kitab sing uniné ngéné:

"Watu sing ora dikanggokké
karo sing tukang nggawé omah,
malah watu kuwi
sing dadi watu wiwitan."

8 Uga ènèng ayat liyané sing uniné
ngéné:

"Ya watu kuwi sing dadi sandungan
lan watu kuwi sing marakké wong
tiba."

Wong sing kesandung lan tiba kuwi ya
wong sing ora pretyaya marang kabar
kabungahané Gusti Yésus Kristus. Kuwi
wis dadi pestiné wong sing ora pretyaya.
9 Nanging awaké déwé iki bangsa
sing dipilih karo Gusti Allah, awaké
déwé dadi imam-imamé Gusti Allah
sing ngwasani sembarang. Awaké déwé
iki dadi bangsa sing sutyi, umaté Gusti
Allah déwé, kapilih kanggo ngabarké
penggawéné Gusti Allah sing nggumun-
nggumunké. Ya Dèkné sing ngluwari
awaké déwé sangka pangwasané
pepeteng lan saiki nuntun awaké déwé
ing pepadang sing nggumunké, awit
Dèkné tansah ngétokké katrésnané
lan kabetyikané marang awaké déwé.
10 Wujuté awaké déwé mbiyèn dudu
umaté Gusti Allah, nanging saiki awaké
déwé dadi umaté Dèkné déwé. Mbiyèn
awaké déwé ora dimelasi karo Gusti
Allah, nanging saiki Dèkné ngétokké
kawelasané marang awaké déwé.

Urip sing dadi tulada

11 Para sedulur sing tak trésnani, aja
pada lali nèk awaké déwé iki ing donya
kéné namung mampir ngombé. Kéné
ora panggonané awaké déwé kanggo
slawasé. Mulané aku ngélingké tenan
marang kowé: aja pada manut marang
kesenengané ati sing namung marakké
dosa. Kuwi namung ngalang-alangi
kowé enggonmu nuruti kekarepané
Gusti. 12 Apiké, ing sak tengahé bangsa-
bangsa sing ora pretyaya marang
Gusti Allah kowé pada nindakké urip
sing pantes. Dadiné, senajan wong-
wong pada ngarani kowé kuwi wong
ala, nanging jalaran nitèni tindakmu
sing betyik, kapan-kapan nèk ditekani
Gusti Allah déwé ing uripé, mesti bakal
ngelem Dèkné.

Ngajèni marang pernatan

13 Semono uga para sedulur,
enggonmu urip ing sak tengahé
wong sing ora pretyaya marang Gusti
Allah, pada manuta marang pernatan-
pernatan gawéané manungsa, awit kuwi
kekarepané Gusti. Tegesé, pada manuta
marang pernatan-pernatan sing sangka
ratuné, awit kuwi pangwasa sing duwur
déwé. 14 Uga pada manuta marang
pernatan-pernatan sangka gramang-
gramang, awit wong-wong kuwi dadi
wakilé ratuné kanggo nyetrap wong
sing nglakoni ala lan ngupahi wong
sing nindakké sing betyik. 15 Karepé
Gusti Allah kuwi, bisaa wong-wong sing
tanpa jalaran nyalahké lan nggunem
kowé pada weruh déwé, nèk kowé
namung nglakoni sing betyik. Entèk-
entèké bakal pada kisinan déwé lan
ora wani ngomong sing ora-ora menèh.
16 Para sedulur, bener kowé saiki wis
diluwari sangka setrapané Gusti Allah
kanggo wong dosa, nanging kuwi
aja terus digawé jalaran lan digawé
nutupi klakuan sing ala. Malah apiké,
saiki, sakwisé kowé wis merdéka,
nyambutgawéa manut karepé Gusti
Allah. 17 Kanggo ringkesé rembuk
para sedulur, pada ngajènana marang
tunggal manungsa lan trésnaa marang
sedulur-sedulur tunggal pretyaya. Pada
ngajènana marang ratuné lan pada
wedia marang Gusti Allah.

Nglakoni kasangsaran nglabuhi Gusti

18 Para sedulur, saiki aku kepéngin
nduwèni tembung marang para sedulur
sing slaf. Tembungku ngéné: Sedulur-
sedulur sing slaf, pada ngajènana
marang sing nduwèni kowé. Pada
manuta marang wong-wong kuwi, ora
namung marang sing apik lan gemati,
nanging uga pada manuta marang
sing kereng. 19 Kenèng apa kok aku
ngomong ngono para sedulur? Awit
nèk kowé tanpa salah apa-apa digebuki,

nanging jalaran kowé nglabuhi Gusti
kasangsaran kuwi mbok sangga karo
sabar, ngertia nèk kuwi berkahé Gusti.
20 Nèk kowé digebuki jalaran kowé
nglakoni barang sing ora apik, kuwi
ya pantyèn sak beneré. Nanging nèk
kowé nglakoni sing bener lan senajan
ngono kowé meksa digebuki, ngertia
para sedulur slaf, kuwi berkahé Gusti.
21 Mulané, aja pada kagèt para sedulur,
awit dongé Gusti Allah manggil awaké
déwé, Dèkné wis ngerti nèk awaké
déwé bakal kudu nglakoni kasangsaran.
Wujuté Kristus déwé ya wis nglakoni
kasangsaran nglabuhi kowé, kanggo
ninggali tulada sing kudu mbok
lakoni. Dadiné kowé saiki namung
nurut tipaké Dèkné. 22 Nèk dipikir para
sedulur, pantyèn bener sing ketulis
nang Kitab, sing uniné ngéné: “Dèkné
ora tau nglakoni ala lan Dèkné ora tau
goroh.” 23 Wujuté dongé Dèkné diolok-
olok, Dèkné ora ngolok-olok. Dongé
Dèkné dipilara, Dèkné ora ngomong
nèk arep mbales ala apa kepriyé, ora.
Nanging Dèkné masrahké sembarang
marang Gusti Allah, sing bakal ngrutu
sembarang manut sak beneré. 24 Mbok
dipikir para sedulur, enggoné Gusti
Yésus dipatèni nang kayu pentèngan.
Nang kono Dèkné nampa setrapan,
jalaran sangka dosa sing dilakoni karo
awaké déwé. Mengkono kuwi Gusti
Yésus medot pangwasané dosa sing
mbanda awaké déwé, tujuané, supaya
awaké déwé bisa urip sing bener manut
kekarepané Gusti Allah. Nabi Yésaya
dèk mbiyèn wis tau ngomongké bab
kasangsaran sing dilakoni karo Gusti
Yésus. Dèkné ngomong ngéné: “Bilur
nang awaké Dèkné ndadèkké warasmu.”
25 Awit para sedulur, mbiyèn kowé
kesasar-sasar kaya wedus mblarah,
nanging saiki kowé wis pada mulih
ngetutké Gusti Yésus Kristus, sing
ngengon lan ngrumati nyawamu.

Urip bebojoan

3 1 Para sedulur, aku saiki arep
ngomongké bab pernatan kanggo
wong wédok ing sakjeroné omah-omah.
Tembungku kanggo sedulur-sedulur
wédok sing nduwé bojo ngéné: “Kowé
kudu manut marang bojomu. Awit
ènèng sedulur-sedulur wédok sing
bojoné durung gelem pretyaya marang
pituturé Gusti. Nanging sedulur-
sedulur wédok kuwi bisa narik atiné
bojoné, supaya gelem pretyaya marang
Gusti, tanpa ngomong apa-apa bab
pituturé Gusti.” 2 Lah kuwi kepriyé
bisané keturutan? Kuwi bisa keturutan
nèk tingkah-lakuné sedulur-sedulur
wédok ngétokké nèk uripé resik lan
ngajèni marang Gusti. 3 Mulané sedulur-
sedulur wédok, kowé aja namung mikir
patyakané njaba sing kétok, kayadéné
nata rambut, nganggo gelang-kalung
emas lan salin sing nurut jaman, ora.
4 Nanging pada mikira patyakané
njeruh atimu, awit kuwi sing langgeng.
Kowé kudu nduwé ati sing gemati lan
sing anteng. Kuwi patyakan sing apik
déwé, sing disenengi karo Gusti Allah.
5 Awit wong wédok-wédok sing pada
ngabekti marang Gusti Allah ing jaman
mbiyèn ya namung merlokké patyakané
atiné. Wong-wong kuwi pada ngarep-
arep prejanjiané Gusti Allah lan uga
pada manut marang bojoné. 6 Kayadéné
ibu Sarah, bojoné Bapa Abraham.
Ibu Sarah uga manut marang Bapa
Abraham, mulané nyeluk dèkné Gusti.
Nèk kowé, sedulur-sedulur wédok, bisa
nduwèni ati kaya ibu Sarah, nglakoni
sing betyik, tanpa wedi alangan apa-
apa, kowé kenèng diarani anak-anaké
ibu Sarah.

7 Kanggo kowé sedulur-sedulur
lanang, pernatan ing sakjeroné
omah-omah kuwi ngéné: Kowé kudu
tumindak nganggo kadunungan,
mangertèni nèk wong wédok kuwi
luwih ringkih tenimbang wong lanang.
Mulané bojomu kudu mbok ajèni, awit
dèkné uga, kaya kowé, nampa urip
langgeng pawèhé Gusti Allah. Dadiné,
nèk kowé ora ngajèni marang bojomu,
pandongamu ora bakal ditampa karo
Gusti Allah.

Trésna lan rukun bebarengan

8 Tyekaké rembuk para sedulur, mbok
pada tunggala pikir lan tunggala karep
lan pada mèlua krasa lan mèlua nyangga
kangèlané liyané. Pada trésnaa lan
andap-asor marang sakpada-pada. 9 Aja
pisan-pisan mbales ala karo ala lan
nèk ènèng wong ngolok-olok kowé, aja
gentèn ngolok-olok wongé, aja ngono.
Nanging wong sing nggawé ala marang
kowé dipujèkké sing betyik waé. Dadiné
kowé bisa nampa sak ènèngé kabetyikan
sing wis dityawiské karo Gusti Allah
nang swarga kanggo kowé, awit kuwi
tujuané enggoné Gusti Allah manggil
kowé. 10 Bab iki nang Kitab wis ketulis
ngéné:

"Sapa sing kepéngin urip sing slamet
lan ngrasakké waktu sing kepénak,
wong kuwi kudu sing ati-ati karo ilaté,
aja sampèk ngetokké tembung sing ala.
Kudu bisa mbingkem lambéné,
aja sampèk ngetokké tembung sing goroh.
11 Nyingkirana barang ala
lan nglakonana sing betyik.
Nggolèkana rukun
lan pada nglumui
bisa nekakké katentreman.
12 Awit Gusti Allah seneng
marang wong sing nglakoni sing bener
lan Dèkné ngrungokké pandongané
wong sing kaya ngono,
nanging Dèkné nglawan
wong sing nglakoni ala."

Sangsara, jalaran nglakoni sing betyik

13 Para sedulur, lumrahé, nèk kowé
nglumui nindakké sing betyik, mesti
ya ora ènèng sing nggawé ala marang
kowé. 14 Nanging semunggoné kowé
kudu nglakoni sangsara senajan kowé
nglakoni sing betyik, kuwi anggepen
berkahé Gusti Allah waé. Mulané, aja
pada wedi marang wong sing medèn-
medèni kowé lan aja pada bingung.
15 Namung Kristus sing kudu mbok
pikir ing atimu, awit Dèkné Gustimu.
Dadiné nèk ènèng wong takon, kowé
bisa ndunung-ndunungké bab pengandel
lan pengarep-arep sing ana ing atimu.
16 Mung waé, sing ndunung-ndunungké
kuwi kudu nganggo tembung sing alus
lan pantes, karo ati sing resik. Dadiné
wong-wong sing ngomongké sing ora-ora
bab uripmu kuwi kisinan déwé, nèk
pada nitèni katemenané enggonmu
nurut Kristus.

Kristus sangsara kanggo tulada

17 Para sedulur, ngalami kasangsaran
jalaran nindakké sing betyik kuwi
malah barang sing apik, nèk kuwi
pantyèn kekarepané Gusti Allah,
tenimbang ngalami kasangsaran jalaran
nglakoni sing ala. 18 Awit para sedulur,
Kristus déwé ya wis nglakoni pati
nglabuhi awaké déwé, kanggo nebus
dosané awaké déwé sak kabèhé lan
kanggo slawasé. Dadiné wong sing ora
salah mati nglabuhi wong sing salah,
supaya awaké déwé bisa ketampa karo
Gusti Allah. Gusti Yésus bener dipatèni
badané, nanging rohé urip terus. 19 Ya
rohé Kristus kuwi sing medun nggelarké
kabar kabungahan marang roh-rohé
wong mati sing disetrap. 20 Yakuwi
roh-rohé wong-wong sangka jamané
nabi Noah, sing ora pada manut marang
Gusti Allah. Ing jaman kuwi Noah
nggawé kapal lan Gusti Allah ngentèni
karo sabar marang wong-wong, nanging
namung wong wolu sing mlebu nang
kapalé lan bisa slamet, ora katut mati
kelep. 21 Kelepan gedé lan kapal gedé
ing jamané nabi Noah kuwi gambaré
pembaptisan banyu sing ngluwari kowé
sangka setrapané Gusti Allah kanggo
wong dosa lan medot kowé sangka
urip dosa, jalaran kowé manut marang
Gusti Allah kaya nabi Noah ing jamané.
Dadiné pembaptisan banyu kuwi ora
kanggo ngresiki awaké sangka reget, ora,
nanging kanggo tanda nèk kowé manut
marang pituturé Gusti Allah lan kowé

ngakoni nèk uripmu wis mbok pasrahké
marang Gusti Allah. Para sedulur, kowé
ngerti nèk kowé wis diluwari sangka
setrapané Gusti Allah kanggo wong
dosa, jalaran kowé pretyaya marang
Kristus, sing wis tangi menèh sangka
pati. Mulané pembaptisanmu ing
banyu ya bisa nylametké kowé sangka
pangwasané dosa. 22 Lah Kristus, sing
wis tangi menèh sangka pati, saiki wis
munggah nang swarga nang tengené
Gusti Allah, ngétokké nèk Dèkné
ngwasani sembarang, kayadéné mulékat-
mulékat lan sak ènèngé pangwasané
roh-roh.

Urip anyar

4 1 Para sedulur, pada ngertia nèk
Kristus déwé ya wis nglakoni
kasangsaran dongé Dèkné ijik nang
jagat kéné. Mulané kowé semono uga
kudu kaya Kristus nata atimu, supaya
kuwat. Awit kasangsaran jalaran
nglabuhi Gusti kuwi tandané nèk
kowé wis mari nglakoni dosa. 2 Dadiné
suwéné ijik urip nang jagat kéné kowé
namung nuruti kekarepané Gusti Allah,
ora katut menèh karo kesenengané
ati kaya mauné. 3 Awit para sedulur,
nèk dipikir ya wis kesuwèn banget
enggonmu mauné katut lan kepeksa
mèlu-mèlu nglakoni urip kaya wong
sing ora pretyaya marang Gusti Allah.
Wujuté mauné kowé pada nglakoni
urip ngumbar seneng sing ora pantes
blas, nuruti karepé ati sing ala, kerep
mabuk, ramé-ramé grudak-gruduk,
ngumpul ombèn-ombèn lan uga kowé
pada nglakoni brahala werna-werna sing
ngisin-isinké. 4 Kantya-kantyamu mbiyèn
sing ora pretyaya terus pada kagèt
nitèni nèk kowé ora gelem mèlu-mèlu
menèh karo barang sing ora nggenah
kuwi. Mulané kowé saiki pada diarani
sing ora-ora. 5 Nanging ora apa-apa, awit
wong-wong kuwi wis nggenah nèk bakal
asok penjawab marang Gusti Allah sing
bakal ngrutu wong urip lan wong mati.
6 Yakuwi jalarané Kristus nggelarké
kabar kabungahan marang wong mati.
Awit, senajan wong-wong kuwi wis mati
sak tyara badan, nanging jalaran Kristus
nggelarké kabar kabungahan marang
wong-wong kuwi, saiki roh-rohé wong-
wong kuwi bisa urip karo Gusti Allah
slawasé.

Ngladèni sakpada-pada nganggo kekuwatané Gusti

7 Para sedulur, jaman iki wis arep
tekan entèk-entèkané. Mulané kowé
kudu sing padang ing pikiran lan sing
awas ing angen-angen, supaya kowé bisa
ndonga sing sak mestiné. 8 Sing penting
déwé sing kudu mbok lakoni yakuwi,
pada trésnaa sak atimu marang sakpada-
pada. Awit nèk awaké trésna sak atiné
marang liyané, awaké déwé ya ora
bakal ngomong-omongké bab klèruné
lan salahé liyané. 9 Uga para sedulur,
aja pada éman nampa sedulur tunggal
pretyaya nginep nang omahmu. Diladèni
tanpa nggresah. 10 Para sedulur, kowé
pada dikèki kapinteran déwé-déwé karo
Gusti Allah, kuwi pada dikanggokké
kanggo nulungi liyané. Nèk kowé
dikèki penggawéan apa waé karo Gusti
Allah, tandangana karo temen tekan
rampungé. Dadiné kabetyikané Gusti
Allah bisa kétok ing werna-werna tyara.
11 Gampangé omong: Nèk ènèng sedulur
ngetokké tembung sangka Gusti Allah,
ya bèn Gusti Allah tenan sing ngomong.
Nèk ènèng sedulur nulungi liyané, ya
dilakoni nganggo kekuwatané Gusti
Allah. Dadiné ing sembarang sing mbok
tindakké kanggo Gusti Yésus Kristus,
Gusti Allah sing diluhurké. Pantyèn,
Gusti Allah sing kudu digunggung lan
Dèkné sing ngwasani sembarang, saiki
lan slawas-lawasé. Amèn!

Nandang sangsara jalaran dadi wong Kristen

12 Para sedulur sing tak trésnani,
aja pada kagèt enggonmu nandang
kangèlan kanggo njajal mantep-oraé
pretyayamu. Kuwi sakwijiné lelakon
sing dialami kabèh wong sing pada
pretyaya marang Gusti. 13 Aja pada

kagèt, nanging pada bungaha, awit
kowé mèlu ngrasakké kangsangsarané
Kristus. Nanging kaya ngapa gedéné
kabungahanmu mbésuk nèk Kristus
bakal teka menèh lan kabèh wong bakal
weruh sepira gedéné kwasané. 14 Mulané,
nèk kowé diolok-olok wong jalaran kowé
nurut Kristus, kuwi anggepen berkah
sangka Gusti Allah, awit kuwi tandané
nèk Rohé Gusti Allah sing nggumunké
manggon ing atimu. 15 Aja sampèk kowé
nandang sangsara, jalaran kowé matèni
wong apa nyolong apa nglakoni ala
liyané apa jalaran kowé ngrusui uripé
wong liya. 16 Nanging nèk enggonmu
nandang sangsara kuwi jalaran kowé
nurut Kristus, kowé ora usah isin. Malah
pada bungaha lan memujia Gusti Allah
nèk kowé diarani wong Kristen.

17 Pantyèn, waktuné wis teka enggoné
Gusti Allah molai ngrutu manungsa
lan Dèkné bakal molai nang omahé
déwé ndisik, ya awaké déwé iki sing
pretyaya. Lah nèk Gusti Allah molai
karo awaké déwé sing pretyaya, lah
kaya ngapa bakalé nèk Gusti Allah bakal
ngrutu wong sing pada nampik kabar
kabungahané Kristus. 18 Bab iki nang
Kitab ènèng tulisan sing uniné ngéné:

> “Nèk Gusti Allah nglilani kangèlan
> nekani uripé wong betyik,
> lah wong sing ora pretyaya
> lan sing nglakoni ala menèh,
> kaya ngapa bakalé?”

19 Mulané para sedulur, nèk kowé
nandang sangsara jalaran kuwi
kekarepané Gusti Allah, pasraha
sembarang marang Dèkné sing nggawé
urip lan pada tetep terus enggonmu
nggawé betyik, awit Dèkné slawasé
bakal nulungi kowé.

Ngladèni sedulur-sedulur sing pretyaya

5 1 Para sedulur, aku saiki kepéngin
nduwèni tembung marang sedulur-
sedulur sing kaya aku dadi penuntuné
pasamuan. Kowé pada ngerti nèk aku
déwé weruh dongé Gusti Yésus Kristus
nglakoni kasangsaran nglabuhi awaké
déwé, supaya mbésuk nèk Dèkné
teka menèh marani awaké déwé, aku
bareng karo kowé kabèh uga nampa
pengaleman bareng karo Gusti Yésus
Kristus, sing bakal dikèki pangwasa
sing duwur déwé karo Gusti Allah.
2 Jalaran sangka kuwi mau kabèh,
aku nyuwun marang para penuntun,
sedulur-sedulur sing wis dipasrahké
marang kowé karo Gusti Allah pada
dirumati sing apik, tegesé, karo ati sing
karep, mangertèni nèk kuwi kekarepané
Gusti Allah, dadiné ora kepeksa. Aja
nandangi penggawéanmu jalaran kowé
mikir bayaran apa bati, ora, nanging
jalaran kepéngin ngladèni. 3 Aja mandori
wong-wong sing dipasrahké marang
penjawabmu, nanging malah pada dadia
tulada sing apik kanggo sedulur-sedulur
sing pada nurut Gusti. 4 Dadiné mbésuk,
nèk Gusti Yésus Kristus, Penuntun
Gedé, teka menèh lan kabèh wong bakal
weruh, Dèkné bakal ngelem kowé ora
ènèng entèké, kaya enggoné Gusti Allah
ngelem Dèkné.

5 Mengkono uga sedulur-sedulur sing
enom. Kowé kudu ngajèni lan nggugu
marang tembungé para penuntun. Para
sedulur, enggonmu bebarengan marang
sakpada-pada kudu nganggo andap-
asor. Awit nang Kitab ya wis ketulis
ngéné: “Gusti Allah sengit marang
wong sing sombong, nanging Dèkné
ngétokké kabetyikané marang wong
sing andap-asor.” 6 Mulané, pada sujuta
marang Gusti Allah sing kwasa, Dèkné
bakal ngangkat kowé nèk wis wantyiné.
7 Sumelangmu kabèh pasrahna marang
Gusti Allah, awit Dèkné sing ngrumati
kowé.

8 Para sedulur, pada sing padang
ing pikiran lan sing awas, awit Sétan,
mungsuhmu, klinteran kaya matyan
ngelih nggolèk pangan. 9 Mulané, pada
mantepa ing pengandel, supaya kowé
bisa nglawan nèk dèkné nekani kowé.
Awit, aja lali nèk sedulur-sedulurmu
tunggal pretyaya nang sak jagat uga
pada nandang kangèlan kaya kowé.
10 Nanging para sedulur, Gusti Allah sing

ngétokké kabetyikané marang kowé lan Dèkné sing nulungi kowé, ya Dèkné sing manggil kowé lan jalaran kowé pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, kowé bakal diangkat, supaya bisa mèlu nduwèni pangwasa sing duwur, slawas-lawasé. Bener kowé saiki pada nandang sangsara, nanging kuwi namung sedilut. Awit sakwisé kuwi kowé bakal ditangèkké lan dikèki kekuwatan, supaya kowé bisa ngadek jejek ing
pengandel, ora moyak-mayik. 11 Pantyèn,
Gusti Allah sing gedé déwé kwasané slawas-lawasé. Amèn.

Penutup lan pamuji slamet

12 Para sedulur, sedulur Silas sing ngréwangi aku nulis layang iki marang kowé. Dèkné ya kaya aku nyambutgawé kanggo Gusti lan aku ngerti nèk dèkné kenèng tak pretyaya. Aku nulis layang tyekak iki kanggo ngantepké pengandelmu lan uga kanggo ngekèki paseksi nèk Gusti Allah nulungi awaké déwé tenan, ya kaya sing tak omong nang layang iki. Mulané para sedulur, pada mantepa terus ing pengandel.

13 Sedulur-sedulurmu tunggal pretyaya kabèh nang kuta Babilon kéné pada kirim slamet marang kowé. Gusti Allah ya wis miji sedulur-sedulur iki, tunggalé waé karo kowé. Uga sedulur Markus kirim slamet marang kowé. Dèkné pantyèn tak anggep anakku
ing kasukman. 14 Diomongké marang
sedulur-sedulur kabèh nèk aku trésna marang kowé siji-sijiné.

Muga-muga katentremané Gusti Allah anaa ing kowé kabèh, jalaran kowé wis dadi siji karo Kristus.

Pétrus

Layangé rasul Pétrus
Layang nomer loro

Pembukakan lan pamuji slamet

1 1 Para sedulur, iki layang sangka
nggonku Simon Pétrus, rasulé lan
peladèné Gusti Yésus Kristus.
Layang iki tak kirimké marang
sedulur kabèh sing tunggalé waé karo
aku nampa pretyaya sing gedé banget
ajiné. Awaké déwé nampa pretyaya
iki sangka Yésus Kristus, Gusti Allahé
lan Juru Slameté awaké déwé. Dèkné
ngétokké kabenerané ora namung
marang aku, nanging uga marang kowé
kabèh.
2 Muga-muga kabetyikan lan
katentreman bisa mundak terus ing
uripmu, bareng karo enggonmu pada
mundak kenal marang Gusti Allah lan
marang Yésus, Gustiné awaké déwé.

Mundak ing Kristus

3 Para sedulur, sangka pangwasané
Gusti Allah awaké déwé bisa nampa
apa waé sing dibutuhké karo awaké
déwé, supaya awaké déwé ora namung
nduwé urip langgeng, nanging uripé
awaké déwé bisa ndadèkké bungahé
Gusti Allah. Dadiné awaké déwé bisa
kenal marang Gusti Allah sing wis
manggil awaké déwé, supaya awaké
déwé bisa mèlu ngrasakké kwasané sing
nggumunké.
4 Awaké déwé wis dikèki
prejanjian-prejanjian sing gedé banget
ajiné, supaya awaké déwé bisa dadi siji
karo Dèkné. Dadiné awaké déwé bisa
pedot sangka pangwasané pangrusak
sing nglakokké donya iki.
5 Mulané
kowé kudu temen terus enggonmu pada
ngantepké pengandelmu. Diantepké
nganggo tumindak sing betyik.
6 Nèk
kuwi wis keturutan, pengandelmu
diundakké nganggo kaweruh. Nèk wis
nemu kaweruh, nggolèkana kekuwatan
bisa ngwasani awakmu déwé. Sangka
kuwi golèkana kemantepané ati.
7 Nèk
wis nduwèni kemantepané ati, pada
nujua bisa urip sing ndadèkké bungahé
Gusti Allah. Nèk kuwi wis keturutan,
undakké nganggo katrésnan marang
sedulur tunggal pretyaya. Nèk wis bisa
trésna marang sedulur tunggal pretyaya
terus pada nujua, supaya bisa trésna
marang kabèh wong.
8 Nèk kowé wis
bisa nindakké prekara-prekara kuwi
mau kabèh tanpa kangèlan, kowé bakal
kenal apik tenan marang Gustiné awaké
déwé Yésus Kristus. Dadiné kowé bisa
nyambutgawé ngladèni Dèkné sing sak
mestiné lan penggawéanmu bakal kétok
pametuné.
9 Nanging sapa waé sing
ora nindakké kuwi mau kabèh kenèng
diarani wong sing tyetèk pikirané.
Malah kaya wong lamur sing ora ngerti
nang endi parané. Wong kaya ngono
kuwi wis lali nèk dèkné wis dingapura
dosa-dosané.
10 Mulané para sedulur, kowé aja pada
kaya ngono, nanging hayuk pada nglumui
enggonmu ngétokké nèk Gusti Allah
sing ngongkon kowé lan Dèkné sing miji
kowé. Nèk kowé nindakké kuwi, kowé
ora bakal tiba nang karusakan.
11 Kowé
malah bakal kelilan mlebu ing kraton
sing langgeng, kratoné Gustiné lan Juru
Slameté awaké déwé Yésus Kristus, sing
bakal nampa kowé karo bungah.
12 Mulané aku bakal ngélingké
marang kowé terus bab prekara-prekara

mau, senajan kowé wis ngerti lan wis
mantep pretyaya marang piwulang
sing bener, sing wis mbok tampa ing
atimu. 13 Pantyèn, suwéné aku urip aku
bakal ngélingké marang kowé terus
bab prekara-prekara kuwi mau, awit
kuwi wis tak anggep dadi penjawabku.
14 Kenèng apa aku kok ngomong ngono
para sedulur? Jalaran aku ngerti nèk ora
suwi menèh aku kudu ninggal badan
sing tak enggoni iki. Aku pretyaya kuwi,
awit Yésus Kristus déwé, Gustiné awaké
déwé, wis ndunungké marang aku kanti
jelas. 15 Mulané aku ya merlokké lan
ngemenké tenan saben-saben ngélingké
marang kowé, dadiné nèk aku wis ora
ènèng, kowé ora bakal lali marang
prekara-prekara kuwi mau kabèh.

16 Para sedulur, aku wis ngomongi
kowé nèk Gustiné awaké déwé Yésus
Kristus bakal teka menèh nganggo
pangwasa sing gedé. Iku ora dongèngan
gawéané manungsa, ora, nanging karo
mripatku déwé aku nyeksèni kwasané
Gusti. 17 Aku déwé nang kana dongé
Gusti Yésus diluhurké karo Gusti Allah
Bapaké awaké déwé. Aku krungu
swarané Gusti Allah sing gedé déwé
kwasané ngomong ngéné: "Iki Anakku
sing tak trésnani, sing ndadèkké
bungahé atiku." 18 Aku déwé krungu
swara kuwi sangka swarga, dongé
aku, rasul liyané lan Gusti Yésus nang
gunung sutyi.

19 Lan jalaran sangka kuwi aku
malah tambah pengandelé marang
tembungé para nabi. Mulané kowé ya
kudu nggatèkké marang tembungé para
nabi, awit tembungé para nabi kuwi
kaya dian sing murup ing wayah wengi
madangi panggonan sing peteng, tekan
ésuké, nèk padang teka. Tembungé para
nabi uga kaya lintang panjer ésuk sing
madangi atimu. 20 Nanging prekara siji
iki kowé aja sampèk lali para sedulur,
yakuwi: tembung-tembungé para nabi
sing ketulis nang Kitab ora kenèng
didunungké nganggo kapinterané
manungsa déwé-déwé. 21 Awit
tembungé para nabi kuwi ora metu
sangka karepé manungsa, ora, nanging
manut pinuntuné Roh Sutyi manungsa
ngetokké tembungé Gusti Allah.

Guru-guru palsu

2 1 Para sedulur, ing jaman mbiyèn
ènèng nabi-nabi palsu pada
njedul nang tengahé umaté Gusti
Allah, mulané ya aja kagèt nèk nang
tengahmu uga bakal ènèng guru-guru
palsu pada njedul. Wong-wong kuwi
bakal nglebokké piwulang-piwulang
sing nyasarké lan sing nggawé rusak,
awit pada nampik Gustiné sing wis
nebus uripé wong-wong kuwi. Mulané
Gusti Allah ya ndang bakal nekakké
karusakan sing nggegilani marang
wong-wong kuwi. 2 Nanging wong okèh
bakal katut karo klakuan sing ora pantes
kuwi lan jalaran sangka kuwi wong-
wong mikir nèk urip nurut pituturé
Gusti Allah kuwi ora apik. 3 Guru-guru
palsu kuwi bakal meres kowé nganggo
dongèngan-dongèngan gawéané déwé,
awit wis katut karo watek srakah.
Nanging Gusti Allah wis suwi enggoné
tata-tata arep ngrutu wong-wong kuwi.
Karusakan wis ngentèni.

4 Wujuté mulékat-mulékat sing pada
nglakoni dosa ora diéman karo Gusti
Allah, nanging diranté nang setrapan
sing peteng ndedet, ngentèni dinané
kruton. 5 Uga wong-wong ing jaman
mbiyèn ora diéman karo Gusti Allah,
Dèkné malah nekakké kelepan gedé
sing matèni kabèh wong sing nglakoni
ala. Namung nabi Noah lan wong pitu
liyané sing dislametké, ora mati, awit
nabi Noah ngomongi wong-wong nèk
kudu urip manut kekarepané Gusti
Allah. 6 Kowé mesti pada kélingan bab
kuta Sodom lan kuta Gomorah, sing
diobong karo Gusti Allah. Kuta-kuta
kuwi dirusak karo Gusti Allah kanggo
ngétokké kepriyé enggoné Gusti Allah
nyetrap wong-wong sing ora gelem
manut marang Dèkné. 7 Nanging Lot
dislametké, ora mati, awit dèkné manut
marang Gusti Allah. Lot pegel ing atiné
ngrasakké klakuané wong-wong sing

ora pantes lan sing ora pada perduli
marang kekarepané Gusti Allah. 8 Lot
manggon nang tengahé wong-wong
kuwi lan dina-dina dèkné kudu nyawang
lan ngrungokké tingkahé wong-wong
sing pada nglakoni ala kuwi. Pantyèn
pedes rasané ing ati. 9 Nanging Gusti
ngerti kepriyé enggoné nulungi kabèh
wong sing pada manut marang Dèkné,
supaya bisa utyul sangka pantyoba.
Gusti uga ngerti kepriyé sing nggarap
wong sing pada nglakoni ala. Wong-
wong iki wis dityawisi setrapan kanggo
mbésuk ing dina kruton. 10 Malah-malah
wong-wong sing pada katut karo karepé
kedaginganè lan nuruti kesenengan sing
ora pantes, wong-wong sing ora wedi
marang tembungé Gusti Allah, wong-
wong iki wis mesti nèk bakal nampa
setrapané Gusti Allah.

Para guru-guru palsu kuwi sombongé
éram-éram, malah wani ngèlèk-èlèkké
pangwasa-pangwasa sing nang swarga.
11 Para mulékat waé, sing kuwaté lan
kwasané ngungkuli wong-wong kuwi,
ora wani ngèlèk-èlèkké pangwasa-
pangwasa sing nang swarga kuwi.
Ngelahké nang nggoné Gusti Allah
waé ora wani. 12 Nanging wong-wong
kuwi uripé namung kaya kéwan galak
kaé sing manut rasa, ora bisa mikir.
Entèk-entèké ya mesti bakal kejiret lan
dipatèni. Wong-wong kuwi pada ngèlèk-
èlèkké marang prekara-prekara sing ora
dingertèni. Mulané wong-wong kuwi
bakal tiba ing karusakan, jalaran sangka
tumindaké déwé. 13 Wong-wong kuwi
wis mesti bakal éntuk balesané enggoné
pada nggawé ala marang liyané. Nèk
awan pada seneng nglakoni apa waé
kanggo ngumbar kesenengan sing ora
pantes. Pantyèn ya ngisin-isinké tenan
sing dilakoni karo wong-wong kuwi. Nèk
pada mèlu mangan bebarengan karo
kowé wong-wong kuwi namung ngregeti
kumpulanmu, awit ora pada isin
nuruti apa senengé. 14 Mripaté namung
nggolèki wong wédok lan ora pada
jelèh enggoné nglakoni dosa. Malah
pada seneng narik sing ringkih ing
pengandel, supaya pada mèlu nglakoni
dosa. Pantyèn wong-wong kuwi nduwèni
watek srakah lan mata-duwiten. Gusti
Allah wis nyawiské setrapan kanggo
wong-wong kuwi. 15 Jalaran pada
ninggal dalan sing bener wong-wong
kuwi saiki pada kesasar, awit pada
nurut klakuané Biléam, anaké Béor,
sing seneng nampa bayaran enggoné
nindakké penggawé-penggawé sing
ala. 16 Nanging Biléam diwelèhké karo
Gusti Allah, supaya dunung nèk dèkné
klèru banget. Kimaré Biléam terus bisa
ngomong kaya wong urip, marakké nabi
Biléam manut marang tembungé Gusti
Allah menèh.

17 Para sedulur, guru-guru palsu kuwi
kenèng dipadakké karo sumur sing
asat, dijagakké ngaya-ngaya, nanging
ora ènèng isiné. Uga kaya méga sing
kabur katut angin banter kaé, nanging
ora metu udané. Setrapané Gusti Allah
wis ngentèni wong-wong kuwi, yakuwi
panggonan sing peteng ndedet. 18 Awit
wong-wong kuwi omongané gedé-
gedé, nanging ora ènèng isiné, tujuané
ngenèng wong-wong sing durung suwi
utyul sangka tengahé wong-wong sing
uripé kesasar. Wong sing anyar-anyar
kuwi diomongi jaréné ora apa-apa,
senajan uripé sak karepé lan nuruti
kesenenganè apa waé. 19 Guru-guru
palsu kuwi pantyèn mulangi wong-wong
éntuk urip sak karepé, ora usah perduli
karo pernatané Gusti Allah, nanging
sakjané guru-guru kuwi déwé dikwasani
karo laku ala sing ngrusak manungsa.
Dadiné guru-guru palsu kuwi sak
beneré ya dadi peladèné pangwasané
ala, awit wong nèk uripé dilakokké
karo sakwijiné prekara, wong kuwi ya
peladèné prekara kuwi. 20 Nèk ènèng
sakwijiné wong bisa mentas sangka
petyerèné donya jalaran wong kuwi
kenal marang Gustiné lan Juru Slameté
awaké déwé Yésus Kristus, nanging
wongé terus tiba menèh nang petyerèn
mau lan ora gelem tangi menèh, wong
kuwi tibané jeruné ngungkuli mau-
mauné. 21 Kanggo wong kuwi luwih apik

nèk mauné ora ngerti marang dalan sing
bener, tenimbang ngerti, nanging malah
terus ora manut marang tembung-
tembung sutyi sangka Gusti Allah.
22 Pantes tenan wong kaya ngono kuwi
dipadakké karo asu sing ndilati utah-
utahané apa babi sing wis diedusi kipu
menèh nang petyerèné.

Ing entèk-entèkané jaman manungsa bakal sembrana

3 1 Para sedulur sing tak trésnani,
aku saiki wis nulisi kowé ping
pindo. Nang layang kabèh loroné aku
nuju nggugah angen-angen sing resik ing
atimu. 2 Mulané aku ya ngélingké marang
kowé bab tembung-tembungé para
nabi sutyi sing wis dietokké ing jamané
mbiyèn. Aku uga ngélingké marang
kowé bab piwulangé Gustiné lan Juru
Slameté awaké déwé, sing wis didunung-
dunungké marang kowé karo para rasul.
3-4 Prekara siji iki kowé aja sampèk lali
para sedulur! Ing entèk-entèkané jaman
wong-wong bakal ngumbar kedagingané
lan bakal moyoki kowé, takon: “Jaréné
Yésus wis janji arep teka menèh, lah
endi? Para mbah-mbahané awaké déwé
saiki wis dikubur, nanging sembarang
ijik kaya mbiyèn waé, wiwitané langit
lan bumi.” 5 Wong-wong kuwi njarak
ora gelem ngakoni nèk kawit wiwitané
mbiyèn wis ènèng langit lan bumi sing
tekané sangka tembungé Gusti Allah.
Sangka tembungé Gusti Allah bumi
mentas sangka banyu lan jalaran banyu
dipisah karo Gusti Allah, bumi bisa
ènèng. 6 Nanging ya nganggo banyu uga
Gusti Allah ngrusak bumi sing ndisik,
bumi dikelepké sak kabèhé. 7 Lan uga
manut tembungé Gusti Allah langit lan
bumi sing ènèng iki kasimpen tekané
mbésuk nèk bakal dirusak nganggo geni,
mbésuk ing dina kruton, nèk Gusti Allah
bakal ngrutu lan ngrusak kabèh wong
sing ora manut marang Dèkné.

Tekané Gusti Yésus

8 Para sedulur sing tak trésnani,
prekara siji iki kowé aja pada lali,
yakuwi: sing diarani sèwu taun karo
awaké déwé kuwi kanggo Gusti Allah
namung sedina. Dadiné kanggo
Dèkné sedina tunggalé karo sèwu
taun. 9 Mulané aja pada mikir nèk wis
kesuwèn banget lan Dèkné ora bakal
teka menèh. Ora para sedulur, nèk
Gusti wis ngetokké janji bakal balik
menèh, Dèkné mesti bakal teka menèh,
senajan ènèng sing pada mikir nèk
Gusti kesuwèn tekané. Nanging apa
ta jalarané kok Gusti durung teka?
Jalaran Gusti ngétokké kesabarané
marang kowé. Karepé Gusti, aja sampèk
ènèng wong siji waé tiba ing karusakan,
nanging bisaa kabèh wong pada ninggal
urip dosa lan pada nurut marang Gusti.
10 Nanging wantyiné tekané Gusti
kaya tekané maling kaé, ora kenèng
dijagakké. Nèk Gusti teka, langit bakal
ilang nganggo swara kaya nèk kanon
njebluk kaé lan pérang-pérangané
bumi bakal kobong kabèh. Jagat sak
penggawéné bakal kudu asok penjawab
marang Gusti Allah.
11 Para sedulur, nèk sembarang kuwi
mau kabèh bakal dirusak kaya ngono,
kepriyé perluné enggonmu nglakoni urip
sing sutyi lan sing nurut pituturé Gusti
Allah. 12 Pada ngarep-arepa dina tekané
Gusti kanti tenanan, nganggo urip sing
ngajèni marang Gusti Allah. Nèk Gusti
teka, langit bakal kobong lan pérang-
pérangané bumi bakal ilang, jalaran
sangka panasé geni. 13 Nanging awaké
déwé ngarep-arep langit anyar lan bumi
anyar, kaya sing wis dijanji karo Gusti.
Nang panggonan anyar iki sembarang
bakal mlaku kaya sing dikarepké Gusti
Allah.
14 Mulané para sedulur sing tak
trésnani, sak barengé awaké déwé
pada ngentèni kuwi mau kabèh klakon,
hayuk awaké déwé pada nglumui tenan
nindakké urip sing resik lan sing pantes,
rukun karo Gusti Allah. Dadiné nèk
Gusti teka, awaké déwé bisa ketemu
ngono. 15 Ngertia para sedulur, ya
kesabarané Gusti sing marakké awaké
déwé iki bisa nampa keslametan. Uga

layang-layangé seduluré awaké déwé
ing katrésnan, sedulur Paulus, enggoné
ngomong ya nganggo kaweruh sangka
Gusti Allah. 16 Wujuté, nang layang-
layangé kabèh dèkné ngomongké bab
iki. Ya bener, layang-layangé sedulur
Paulus ya ngrembukké prekara-prekara
sing angèl dunungé. Wong sing ora
ngerti lan ora jeru kaweruhé ora bisa
nyandak kuwi, digawé jalaran kanggo
nyimpangké tegesé. Wong-wong iki
ora namung klèru enggoné ndunungké
layang-layangé sedulur Paulus, wujuté
enggoné pada ndunung-ndunungké
isi-isiné Kitab Sutyi sing liya-liyané
ya klèru. Klakuan kaya ngono kuwi
namung nekakké karusakan kanggo
wong-wong kuwi déwé.

17 Para sedulur sing tak trésnani, kowé
kabèh saiki wis tak élingké lan wis pada
ngerti sakdurungé. Pada sing ati-ati
tenan karo piwulangé wong-wong sing
ora manut marang kekarepané Gusti
Allah. Aja sampèk katut penasarané
wong-wong kuwi lan aja sampèk pedot
sangka pengandelmu. 18 Malah pada
mundaka ing kabetyikané Gustiné lan
Juru Slameté awaké déwé Yésus Kristus.
Pada mundaka enggonmu kenal marang
Dèkné. Muga-muga Gusti diluhurké,
saiki lan slawas-lawasé! Amèn.

Pétrus

Layangé rasul Yohanes
Layang nomer siji

Tembung sing ngekèki urip

1
1 Layang sangka Yohanes.
Para sedulur, aku kepéngin
ngomongké bab Kristus, sing dadi
Tembung sing ngekèki urip. Dèkné
wis ènèng sakdurungé jagat digawé.
Nanging saiki awaké déwé wis nyawang
lan ndemèk Dèkné. 2 Tembung sing
ngekèki urip iki medun ing donya
rupa manungsa lan awaké déwé sing
dadi rasul wis pada weruh Dèkné lan
ngomongké bab Dèkné sak beneré.
Mulané awaké déwé ya ngabarké bab
Dèkné, sing ngekèki urip langgeng
marang manungsa. Mauné Dèkné nang
nggoné Gusti Allah Bapaké awaké déwé,
nanging saiki Dèkné wis dikétokké
marang awaké déwé sing dadi rasul.
3 Aku mau wis ngomong nèk awaké
déwé sing dadi rasul wis weruh lan
krungu Kristus, ya Dèkné sing dikabarké
karo awaké déwé marang kowé kabèh,
supaya kowé uga bisa bareng karo
awaké déwé dadi siji karo Gusti Allah
Bapaké awaké déwé lan dadi siji karo
Gusti Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah.
4 Mulané aku nulis layang iki marang
kowé kabèh, supaya kowé bisa mèlu
bungah karo awaké déwé. Iku sing
marakké kabungahané awaké déwé
sampurna.

Mlaku ing pepadang

5 Para sedulur, kabar sing diwulangké
marang awaké déwé karo Kristus lan
sing uga diwulangké karo awaké déwé
marang kowé uniné ngéné: "Gusti
Allah iku pepadang lan ora ènèng
pepetengé blas." 6 Dadiné, nèk awaké
déwé ngakuné wis dadi siji karo Kristus,
nanging wujuté ijik urip ing dosa,
awaké déwé goroh lan ora urip nurut
sing bener. 7 Nanging nèk awaké déwé
pada mlaku ing pepadang, awit Gusti
Allah kuwi pepadang, awaké déwé bisa
bebarengan sing sak mestiné. Tegesé,
nèk awaké déwé pada nglakoni sing
bener, awaké déwé niru Gusti Allah.
Awit patiné Gusti Yésus, Anaké Gusti
Allah, ngresiki sakkèhé dosané awaké
déwé.
8 Nèk awaké déwé nganggep ora
nduwé dosa, awaké déwé ya ngapusi
awaké déwé lan ora nurut sak beneré.
9 Nanging nèk awaké déwé ngakoni
salahé marang Gusti Allah, Dèkné mesti
bakal ngapura lan ngresiki awaké déwé
sangka sak ènèngé dosa. Awit para
sedulur, Gusti Allah kenèng dipretyaya
lan Dèkné mesti bakal nindakké
sing bener. 10 Malah nèk awaké déwé
ngakuné ora nglakoni dosa, awaké
déwé sakjané ngomong nèk Gusti Allah
goroh. Tibaké awaké déwé ya ora nurut
piwulangé Gusti Yésus Kristus.

Gusti Yésus nggawèkké dalan awaké déwé

2
1 Para sedulurku sing tak aku anak,
aku nulis layang iki marang kowé,
supaya kowé ora urip ing dosa. Nanging
nèk ènèng sedulur sing nggawé dosa,
ngertia nèk Gusti Allah bisa ngapura
kowé, awit ènèng wong sing nggawèkké
dalan awaké déwé nang nggoné Gusti
Allah Bapaké awaké déwé. Wong iki Gusti
Yésus Kristus, sing gedé kabenerané. 2 Ya

Dèkné sing mati nyangga setrapané awaké
déwé, supaya awaké déwé bisa nampa
pangapura. Patiné Gusti Yésus ora dadi
pangapurané dosané awaké déwé waé, ora,
nanging uga dosané wong kabèh.

Manut marang pituturé Gusti Allah

3 Kepriyé awaké déwé bisané ngerti nèk
awaké déwé kenal marang Gusti Allah?
Bisané ngerti, nèk awaké déwé pada manut
marang pituturé Gusti Allah. 4 Wong
sing ngomong nèk kenal marang Gusti
Allah, nanging ora manut pituturé, wong
kuwi goroh lan ora ngerti pitutur sing
bener. 5 Nanging wong sing manut marang
pituturé Gusti Allah, wong kuwi ngerti nèk
wis dadi siji karo Gusti Allah. 6 Sapa sing
ngaku nèk uripé wis dadi siji karo Gusti
Allah, uripé ya kudu kaya Kristus.

Seduluran ing katrésnan

7 Para sedulur sing tak trésnani, sing
tak omong nang layang iki ora prekara
sing anyar, ora, iki angger-angger sing
lawas; kowé wis ngerti bab iki kawit kowé
molai nurut Gusti Yésus Kristus, awit ya
pitutur iki sing diwulangké. 8 Nanging
senajana lawas, angger-angger iki ènèng
anyaré, awit kétok anyar ing uripé Kristus
lan uga ing uripmu. Wujuté, ala sing kaya
pepeteng wis lunga sangka uripmu lan
pituturé Gusti Allah sing bener wis teka,
semlorot kaya pepadang.
9 Dadiné, sapa sing ngakuné mlaku
ing pepadang, nanging sengit marang
seduluré, wong kuwi sak beneré ijik
mlaku ing pepeteng tekan sepréné.
10 Wong sing nrésnani seduluré, kuwi
sing mlaku ing pepadang lan ora ènèng
prekara sing bakal nibakké dèkné.
11 Nanging wong sing sengit marang
seduluré, wong kuwi uripé ing pepeteng
lan ya mlaku ing pepeteng. Wongé ora
ngerti nang endi parané, awit pepeteng
kuwi marakké wongé ora weruh dalan.

Aja nduwèni seneng marang kadonyaan

12 Para sedulur sing tak aku anak-
anakku, aku nulis layang iki marang
kowé, awit Gusti Allah wis ngapura
dosamu, jalaran Kristus wis nglakoni
pati nglabuhi kowé. 13 Para bapa, aku
nulis layang iki marang kowé, awit
kowé wis kenal marang Kristus, sing wis
ènèng sakdurungé jagat digawé. Para
sedulur sing enom, aku nulis layang iki
marang kowé, awit kowé wis menangké
Sétan.
14 Para sedulur sing tak aku anak-
anakku, sepisan menèh aku ngomong
marang kowé: kowé ngerti Gusti Allah
Bapaké awaké déwé. Lan kowé para
sedulur sing tuwa, sing kenèng diarani
bapak, tak balèni sepisan menèh, kowé
wis pada kenal marang Kristus sing wis
ènèng sakdurungé jagat digawé. Lan
kowé sing enom, aku nulis layang iki
marang kowé, awit kowé pada kuwat.
Pituturé Gusti Allah pantyèn wis
manggon ing atimu tenan lan kowé ya
wis ngalahké Sétan.
15 Aja pada trésna marang kadonyaan
lan sembarang ing donya. Awit sapa
sing trésna marang ala ing donya iki
ora bisa trésna marang Gusti Allah
Bapaké awaké déwé. 16 Sembarang ing
donya kéné sing disenengi karo wong
dosa, sembarang sing dikepéngini karo
mripat lan sing dienggo pamèran, kuwi
kabèh tekané ora sangka Gusti Allah
Bapaké awaké déwé, ora, nanging
sangka kadonyaan. 17 Ngertia para
sedulur, donya lan kesenengané kabèh
bakal ilang. Nanging sapa sing manut
marang pituturé Gusti Allah bakal urip
slawas-lawasé.

Bab Anti-Kristus

18 Para sedulur sing tak aku anak-
anakku, entèk-entèkané jaman iki wis
tyedek. Lan kaya sing wis diwulangké
marang kowé, Anti-Kristus bakal teka.
Saiki waé wong-wong sing kaya Anti-
Kristus, sing pada nglawan Kristus,
ya wis pada njedul. Iki tandané nèk
entèk-entèkané jaman wis tyedek
tenan. 19 Para Anti-Kristus kuwi mauné
bebarengan karo awaké déwé, nanging
terus pada lunga. Senajan mauné

bebarengan karo awaké déwé, nanging
wujuté ora tunggalé karo awaké déwé.
Semunggoné tunggalé karo awaké déwé
ngono, mesti ya ijik bebarengan karo
awaké déwé. Nanging wong-wong kuwi
pada ninggal awaké déwé, supaya ketara
nèk siji waé ora tunggalé awaké déwé.
20 Nanging kowé ora ngono para
sedulur. Kowé kabèh wis nampa Roh
Sutyi pawèhé Kristus. Mulané kowé ya
pada ngerti marang pitutur sing bener.
21 Aku nulis layang iki ora jalaran aku
mikir nèk kowé ora ngerti marang
pitutur sing bener, ora. Aku nulisi kowé,
awit kowé ngerti marang pitutur sing
bener. Kowé uga ngerti nèk barang
goroh kuwi tekané ora sangka Gusti
Allah.
22 Sapa ta sing tukang goroh kuwi?
Kuwi wong sing ngomong nèk Gusti
Yésus dudu Kristus, sing dikongkon
karo Gusti Allah nulungi manungsa
sing dosa. Wong kaya ngono kuwi sing
diarani Anti-Kristus, sing nampik Gusti
Allah Bapaké awaké déwé lan Gusti
Yésus, Anaké. 23 Sapa sing nampik Gusti
Yésus, Anaké Gusti Allah, ora bisa dadi
siji karo Gusti Allah Bapaké awaké déwé.
Nanging sapa sing nampa Gusti Yésus,
wong kuwi dadi siji uga karo Gusti Allah
Bapaké awaké déwé.
24 Mulané para sedulur, pituturé
Gusti Allah sing wis mbok tampa kawit
wiwitané kudu mbok simpen ing atimu.
Nèk pitutur kuwi mbok simpen tenan
ing atimu, kowé bakal kentyeng terus
dadi siji karo Gusti Yésus Kristus, Anaké
Gusti Allah lan uga karo Gusti Allah,
Bapaké awaké déwé. 25 Mengkono kuwi
prejanjiané Kristus bisa keturutan,
yakuwi, urip langgeng kanggo awaké
déwé.
26 Para sedulur, aku nulis layang iki,
supaya kowé pada ati-ati tenan karo
wong-wong sing arep nyasarké kowé
karo piwulangé. 27 Nanging kowé wis
ngerti nèk Kristus wis ngedunké Roh
Sutyi marang kowé lan ya Roh Sutyi iki
sing manggon ing atimu. Dadiné kowé
ora mbutuhké wong-wong kuwi, awit
Roh Sutyi déwé sing mulangi kowé bab
apa waé. Piwulangé Roh Sutyi nyata,
ora goroh, mulané, pada mantepa terus
enggonmu dadi siji karo Kristus, kaya
sing wis diwulangké marang kowé.

Sapa sing kenèng diarani anak-anaké Gusti Allah

28 Anak-anakku sing tak trésnani,
pada dadia siji terus karo Kristus.
Dadiné mbésuk, nèk Dèkné teka, awaké
déwé wani mara tanpa wedi, ora isin
metuki Dèkné. 29 Kowé ngerti nèk
Kristus nuruti kekarepané Gusti Allah
sak kabèhé, dadiné kowé uga ngerti nèk
wong sing nglakoni kekarepané Gusti
Allah kenèng diarani anaké Gusti Allah.

3 1 Para sedulur, dipikir déwé!
Pantyèn gedé tenan katrésnané
Gusti Allah Bapaké awaké déwé
marang awaké déwé, lah awaké déwé
kok diarani anaké Gusti Allah. Awaké
déwé ya pantyèn anaké Gusti Allah
tenan. Nanging wong jagat ora pretyaya
marang Gusti Allah Bapaké awaké déwé,
mulané ya ora dunung nèk awaké déwé
iki anaké Gusti Allah. 2 Para sedulurku
sing tak trésnani, awaké déwé pada
ngerti nèk awaké déwé iki anaké Gusti
Allah. Mbésuk awaké déwé iki embuh
kaya ngapa, awaké déwé durung ngerti.
Awaké déwé namung ngerti nèk awaké
déwé bakal weruh Kristus, mbésuk nèk
Dèkné teka lan awaké déwé bakal dadi
kaya Dèkné. 3 Mulané para sedulur, nèk
kowé nduwé pengarep-arep iki, kowé ya
kudu urip sing resik sangka dosa, awit
Kristus déwé ya resik.
4 Wong sing nggawé dosa kuwi
nerak wèté Gusti Allah, awit dosa
kuwi paneraké wèté Gusti Allah.
5 Para sedulur, kowé pada ngerti nèk
tekané Kristus ing donya kéné tujuané
mbuwang dosané awaké déwé lan kowé
uga ngerti nèk Dèkné déwé ora tau
nggawé dosa. 6 Mulané ya tyeta banget
kanggo awaké déwé nèk wong sing wis
dadi siji karo Kristus ora kenèng urip
ing dosa. Dadiné, wong sing urip ing
dosa kuwi ora dunung Kristus kuwi sapa.

Sak beneré wong kuwi ora kenal blas
marang Kristus.
7 Anak-anakku, pada sing ati-ati, aja
sampèk kenèng disasarké karo sapa
waé. Wong sing nuruti kekarepané Gusti
Allah, ya wong kuwi sing dianggep
bener karo Gusti Allah, kayadéné
Gusti Yésus sing nuruti kekarepané
Gusti Allah. 8 Nanging wong sing urip
ing dosa kuwi anaké Sétan, awit Sétan
kuwi kawit wiwitané nggawé dosa terus.
Mulané awaké déwé kudu ngerti iki:
Gusti Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah,
tekané nang jagat tujuané ngrusak
penggawéné Sétan.
9 Sapa waé sing wis dadi anaké Gusti
Allah ora kenèng urip ing dosa terus,
awit wongé kanggonan uripé Gusti
Allah. Wong kuwi ora bisa urip ing
dosa terus, awit wis dadi anaké Gusti
Allah. 10 Apa bédané anaké Gusti Allah
karo anaké Sétan? Wong sing ora nuruti
kekarepané Gusti Allah lan ora nrésnani
seduluré, wong kuwi dudu anaké Gusti
Allah.

Trésna marang sakpada-pada

11 Para sedulur, kawit wiwitané kowé
wis diwulangi nèk kowé kudu trésna
marang sakpada-pada. 12 Awaké déwé
aja kaya Kain, anaké Bapa Adam. Dèkné
nuruti kekarepané Sétan lan matèni
adiké. Kenèng apa Kain kok matèni
adiké? Awit dèkné sengit marang adiké,
jalaran adiké nuruti kekarepané Gusti
Allah. Nanging Kain déwé nindakké sing
ala.
13 Mulané para sedulur, aja pada
kagèt nèk wong jagat sengit marang
kowé. 14 Sing penting, awaké déwé
iki ngerti nèk awaké déwé wis nduwé
urip langgeng, awit awaké déwé wis
diboyong sangka pangwasané pati.
Wujuté awaké déwé trésna marang
sakpada-pada. Wong sing ora trésna
marang seduluré kuwi ijik dikwasani
karo pati. 15 Sapa sengit marang
seduluré, kanggo Gusti Allah wong
kuwi tunggalé waé karo wong sing
tukang matèni wong. Lan kowé ngerti
déwé para sedulur, wong tukang matèni
wong kuwi ora nduwèni urip langgeng.
Dadiné nèk ènèng sedulur sengit marang
tunggal seduluré, kanggo Gusti Allah
wong kuwi ya matèni seduluré lan
wongé ora nduwèni urip langgeng.
16 Para sedulur, bisané awaké déwé
ngerti nèk Kristus trésna marang
awaké déwé yakuwi, Dèkné wis
masrahké uripé kanggo nglabuhi awaké
déwé. Mulané awaké déwé ya nduwé
kuwajiban iki uga, tegesé, awaké déwé
kudu saguh masrahké uripé kanggo
nglabuhi sedulur-seduluré awaké déwé.
17 Nèk ènèng sedulur sing sampé ing
sandang-pangan lan weruh sedulur
liyané kekurangan, nanging ora gelem
nulungi, kepriyé sedulur kuwi bisa
ngomong nèk dèkné trésna marang
Gusti Allah. 18 Anak-anakku, hayuk
awaké déwé aja namung trésna nganggo
tembung, nanging hayuk katrésnan
dikétokké lantaran tulung-tinulung.
19 Nèk awaké déwé trésna marang
sakpada-pada nganggo tyara sing kaya
ngono kuwi, awaké déwé ngekèki tanda
nèk awaké déwé nurut pitutur sing
bener. Dadiné atiné awaké déwé ya
krasa tentrem nèk awaké déwé mara
nang ngarepé Gusti Allah. 20 Nanging
senajan ing ati rasané ora kepénak
jalaran rumangsa nduwé salah, awaké
déwé tansah tentrem atiné, awit awaké
déwé ngerti nèk Gusti Allah ngerti
rasané atiné lan angen-angené awaké
déwé sak kabèhé, malah ngungkul-
ungkuli awaké déwé. 21 Para sedulurku
sing tak trésnani, nèk atiné awaké déwé
ora rumangsa nduwé salah apa-apa,
awaké déwé ya ora usah wedi mara
nang nggoné Gusti Allah ing sakjeroné
pandonga. 22 Apa penjalukané awaké
déwé mesti bakal keturutan, awit awaké
déwé nuruti kekarepané Gusti Allah
lan nindakké apa sing disenengi karo
Dèkné. 23 Apa ta kekarepané Gusti Allah
kuwi? Angger-anggeré Gusti Allah ya
iki: awaké déwé kudu pretyaya marang
Gusti Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah
lan awaké déwé kudu trésna marang

sakpada-pada, awit Kristus déwé wis
mréntah awaké déwé ngono. 24 Wong
sing nglakoni angger-anggeré Gusti
Allah, wong kuwi pantyèn nyata dadi
siji karo Gusti Allah. Lah kepriyé awaké
déwé bisané ngerti nèk Gusti Allah dadi
siji karo awaké déwé? Awit Gusti Allah
wis ngekèki Roh Sutyi marang awaké
déwé lan Roh Sutyi saiki manggon ing
uripé awaké déwé.

Rohé Gusti Allah lan rohé Anti-Kristus

4 1 Para sedulur sing tak trésnani,
aja gampang pretyaya saben wong
sing ngakuné nduwé tembung sangka
Roh Sutyi. Dititèni sing apik ndisik wong
kuwi nduwé Rohé Gusti Allah tenan
apa ora. Kenèng apa aku kok ngomongi
kowé ngono? Awit ènèng wong ngapusi
okèh pada ndlajahi jagat, ngakuné
nabi-nabi kongkonané Gusti Allah. 2 Lah
kepriyé bisané ngerti sapa sing nduwèni
Rohé Gusti Allah? Iku ngéné: Sapa sing
ngakoni nèk Gusti Yésus Kristus iku
teka nang jagat wujut manungsa, wong
kuwi pantyèn nduwèni Rohé Gusti Allah.
3 Nanging sapa sing ora gelem ngakoni
kuwi ora nduwé Rohé Gusti Allah.
Wong kuwi malah dikwasani karo rohé
Anti-Kristus, mungsuhé Kristus. Kowé
wis krungu nèk roh kuwi bakal teka;
pantyèn ya wis teka tenan nang jagat
kéné.
4 Nanging kowé ora usah wedi
anak-anakku! Kowé kuwi wis dadi siji
karo Gusti Allah lan kowé ora bakal
dikalahké karo wong-wong kuwi, awit
Roh sing manggon ing uripmu kuwi
gedé kwasané, ngungkuli roh sing ing
atiné wong-wong jagat kuwi. 5 Nabi-
nabi palsu kuwi tukulé sangka jagat,
mulané tembungé ya namung prekara-
prekara kadonyaan. Mulané wong jagat
seneng ngrungokké tembung-tembungé.
6 Nanging awaké déwé iki anaké Gusti
Allah. Dadiné wong sing ngrungokké
awaké déwé iki ya wong sing ngerti
marang Gusti Allah. Wong sing dudu
anaké Gusti Allah ora bakal ngrungokké
tembungé awaké déwé. Mengkono
kuwi awaké déwé bisa nitèni sapa
sing nduwèni Rohé Gusti Allah, sing
nggawa pitutur sing bener lan sapa sing
dikwasani karo roh sing ngapusi.

Gusti Allah wujut katrésnan

7 Para sedulur sing tak trésnani,
hayuk trésna terus marang sakpada-
pada, awit katrésnan kuwi tekané
sangka Gusti Allah. Dadiné, sedulur
sing trésna marang liyané kuwi ngekèki
tanda nèk dèkné anaké Gusti Allah lan
dèkné ngerti Gusti Allah. 8 Nanging
sedulur sing ora trésna marang liyané
kuwi ora ngerti Gusti Allah, awit Gusti
Allah kuwi wujut katrésnan. 9 Kepriyé
awaké déwé bisané ngerti nèk Gusti
Allah trésna marang awaké déwé.
Tandané katrésnané Gusti Allah iki:
Dèkné ngongkon Anaké sing ora ènèng
tunggalé, yakuwi Gusti Yésus Kristus,
teka nang jagat kéné, supaya awaké
déwé bisa nampa urip langgeng, nèk
gelem pretyaya marang Dèkné. 10 Apa ta
sing diarani katrésnan kuwi? Ora kaya
tyarané enggoné awaké déwé nrésnani
Gusti Allah, ora, nanging kaya enggoné
Gusti Allah nrésnani awaké déwé lan
ngongkon Anaké, yakuwi Gusti Yésus
Kristus, teka nang jagat dadi kurbané
dosané awaké déwé, supaya awaké déwé
bisa nampa pangapura.
11 Para sedulur sing tak trésnani,
awaké déwé wis ngerti semono gedéné
katrésnané Gusti Allah marang awaké
déwé, mulané awaké déwé ya kudu
trésna marang sakpada-pada. 12 (Aja
pada nggugu, nèk ènèng wong ngomong
jaréné bisa weruh Gusti Allah.) Ora tau
ènèng wong weruh Gusti Allah, nanging
Gusti Allah manggon nang tengahé
awaké déwé. Mulané nèk awaké déwé
nrésnani sakpada-pada, katrésnané
Gusti Allah bisa kétok sak kabèhé. (Lah
mengkono kuwi Gusti Allah bisa kétok
ing uripé awaké déwé.)
13 Kepriyé awaké déwé bisané ngerti
nèk awaké déwé wis dadi siji karo Gusti
Allah lan Dèkné manggon nang tengahé

awaké déwé? Awaké déwé ngerti kuwi,
awit Gusti Allah wis ngekèki Roh Sutyi
sing manggon ing atiné awaké déwé.
14 Aku déwé wis weruh Anaké Gusti
Allah lan saiki aku ngabarké marang
wong liya nèk Gusti Allah Bapaké awaké
déwé sing ngongkon Gusti Yésus Kristus,
Anaké, dadi Juru Slameté manungsa.
15 Sapa sing ngakoni nèk Gusti Yésus
Kristus kuwi Anaké Gusti Allah, wong
kuwi pantyèn kanggonan Gusti Allah
lan wong kuwi pantyèn dadi siji karo
Gusti Allah. 16 Awaké déwé ngerti nèk
Gusti Allah trésna tenan marang awaké
déwé lan awaké déwé njagakké kuwi.

Para sedulur, Gusti Allah kuwi wujut
katrésnan. Dadiné sedulur sing nrésnani
liyané kuwi ya pantyèn wis dadi siji
karo Gusti Allah lan Gusti Allah pantyèn
ya manggon ing uripé sedulur kuwi.
17 Nèk awaké déwé nindakké katrésnané
Gusti Allah kaya sak mestiné, awaké
déwé uripé nang jagat kéné bisa kaya
Gusti Yésus Kristus. Dadiné mbésuk ing
dina kruton awaké déwé ya ora nduwé
wedi mara nang ngarepé Gusti Allah.
18 Wong sing trésna marang Gusti Allah
kuwi ora wedi, awit katrésnan sing sak
mestiné kuwi ngilangké rasa wedi. Wong
sing ijik nduwé rasa wedi kuwi durung
ngrasakké katrésnané Gusti Allah kaya
sak mestiné, awit dèkné ijik nduwé wedi
nèk bakal nampa setrapan.

19 Awaké déwé bisa trésna marang Gusti
Allah lan wong liyané, jalaran Gusti Allah
nrésnani awaké déwé ndisik. 20 Nèk ènèng
wong ngakuné trésna marang Gusti Allah,
nanging sengit marang seduluré, wong
kuwi tibaké goroh. Lah nèk wongé ora
bisa trésna marang seduluré sing dèkné
bisa weruh, gèk kepriyé wong kuwi bisa
trésna marang Gusti Allah sing dèkné ora
bisa weruh? 21 Angger-anggeré Gusti Allah
kanggo awaké déwé uniné ngéné para
sedulur: “Sapa sing trésna marang Gusti
Allah kudu trésna marang seduluré.”

Pretyaya marang Gusti Yésus Kristus

5 1 Para sedulur, wong sing ngaku
nèk Gusti Yésus kuwi Kristus,
kongkonané Gusti Allah, wong kuwi
pantyèn anaké Gusti Allah tenan. Wong
sing trésna marang Gusti Allah Bapaké,
mesti ya trésna marang anak-anaké.
2 Mulané, bisané awaké déwé ngerti,
nèk awaké déwé trésna marang para
anaké Gusti Allah yakuwi, nèk awaké
déwé trésna marang Gusti Allah lan
netepi angger-anggeré. 3 Nèk awaké
déwé ngakuné trésna marang Gusti
Allah, awaké déwé ya kudu netepi
angger-anggeré. Angger-anggeré Gusti
Allah ora abot kanggo awaké déwé.
4 Kenèng apa aku kok ngomong ngono,
para sedulur? Awit saben wong sing
wis dadi anaké Gusti Allah nduwèni
kekuwatan menangké donya. Awaké
déwé bisané menangké donya lantaran
pengandelé awaké déwé marang Gusti
Yésus. 5 Awit, sapa ta sing bisa menangké
pangwasané ala nang jagat kejaba wong
sing pretyaya nèk Gusti Yésus Kristus
kuwi Anaké Gusti Allah. 6 Pantyèn ya
Gusti Yésus Kristus sing teka nang jagat
terus dibaptis karo banyu lan getihé
tumètès dongé Dèkné dipatèni. Dèkné
ora namung dibaptis ing banyu, ora,
nanging Dèkné uga dipatèni. Lan Roh
Sutyi déwé sing dadi seksi nèk kuwi
klakon tenan, awit Roh Sutyi ora goroh.

7-8 Dadiné ènèng tanda telung werna
sing dikanggokké karo Gusti Allah
kanggo netepké nèk Gusti Yésus Kristus
kuwi Anaké, yakuwi: dongé Roh Sutyi
medun rupa manuk dara, dongé Gusti
Yésus dibaptis ing banyu lan dongé
Dèkné dipatèni lan getihé tumètès.
Tanda kabèh telu iki ya pantyèn tyotyok
tenan. 9 Mulané para sedulur, nèk
tembungé manungsa waé awaké déwé
ngandel, lah tanda sangka Gusti Allah
menèh awaké déwé ora kudu ngandel?
Yakuwi tanda sangka Gusti Allah nèk
Gusti Yésus Kristus kuwi Anaké. 10 Wong
sing pretyaya marang Anaké Gusti Allah,
wong kuwi wis ngerti uga ing atiné
nèk iki tenan. Wong sing ora pretyaya
marang Gusti Allah malah ndadèkké
Gusti Allah dadi wong goroh, awit
wongé ora pretyaya marang tembungé

Gusti Allah bab Anaké. 11 Tembungé
Gusti Allah bab Anaké kuwi tyekaké
ngéné: Gusti Allah wis ngekèki urip
langgeng marang awaké déwé lan urip
langgeng kuwi awaké déwé bisané
nampa nèk awaké déwé pretyaya
marang Gusti Yésus Kristus, Anaké
Gusti Allah. 12 Tegesé, wong sing wis
dadi siji karo Gusti Yésus, wong kuwi
wis nduwèni urip langgeng. Wong sing
ora dadi siji karo Gusti Yésus, Anaké
Gusti Allah, wong kuwi ora nduwé urip
langgeng.

Bab urip langgeng

13 Para sedulur, aku nulis layang
iki marang kowé, supaya kowé sing
pretyaya marang Gusti Yésus, Anaké
Gusti Allah, pada ngerti kabèh nèk
kowé wis nduwé urip langgeng.
14 Dadiné awaké déwé ya wani mara
nang nggoné Gusti Allah karo kendel,
awit awaké déwé ngerti nèk Gusti
Allah bakal ngrungokké pandongané
awaké déwé, janji penjalukané awaké
déwé tyotyok karo kekarepané. 15 Lah
nèk awaké déwé ngerti nèk Gusti
Allah ngrungokké marang penjalukané
awaké déwé apa waé, dadiné awaké
déwé ya ngerti nèk awaké déwé
nampa apa sing dijaluk karo awaké
déwé.

16 Mulané, nèk kowé weruh sedulurmu
nggawé dosa, nanging dudu dosa pati,
sedulur kuwi didongakké lan Gusti
Allah mesti bakal ngekèki urip marang
sedulur mau. Kuwi kanggo sedulur
kabèh sing nggawé dosa, nanging dudu
dosa pati. Awit uga ènèng dosa pati.
Wong sing nglakoni dosa kuwi wis ora
usah mbok dongaké. 17 Bener, kabèh ala
ya dosa, nanging ora kabèh dosa kuwi
dosa pati.

18 Para sedulur, awaké déwé ngerti nèk
wong sing wis dadi anaké Gusti Allah
kuwi ora urip ing dosa, awit Gusti Yésus
Kristus, Anaké Gusti Allah, mageri wong
kuwi. Sétan ora bisa ngwasani dèkné.

19 Awaké déwé ngerti nèk awaké déwé
wis dadi anaké Gusti Allah, senajan
jagat sak kabèhé wis dikwasani Sétan.

20 Para sedulur, awaké déwé ngerti nèk
Anaké Gusti Allah wis teka nang jagat
lan wis ngekèki kaweruh marang awaké
déwé, supaya awaké déwé kenal marang
Gusti Allah sing sejati. Uripé awaké
déwé iki wis dadi siji karo Gusti Allah
sing sejati, jalaran awaké déwé wis dadi
siji karo Anaké, yakuwi Gusti Yésus
Kristus. Dèkné Gusti Allah sing sejati
lan Dèkné sing ngekèki urip langgeng.

21 Anak-anakku, pada sing ati-ati lan
pada ngedohi sak wernané brahala.

Yohanes

Layangé rasul Yohanes
Layang nomer loro

Pembukakan lan pamuji slamet

[1] Iki layang sangka Yohanes,
pinituwané pasamuan, marang ibu sing
dipilih karo Gusti Allah lan marang
anak-anaké. Kowé kabèh pantyèn
tak trésnani tenan. Ora namung aku
déwé, nanging uga sakkèhé wong
sing pada pretyaya marang pitutur
sing sejati, kabèh pada nrésnani kowé.
[2] Pitutur mau tetep manggon ing atiné
awaké déwé lan bakal manggon terus,
slawasé.
[3] Muga-muga Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus,
Anaké Gusti Allah, ngedunké berkahé,
kabetyikané lan katentremané marang
kowé lan aku kabèh, supaya awaké
déwé bisa dadi siji terus bebarengan
ing pituturé Gusti Allah lan ing
katrésnan.

Pitutur sing bener lan katrésnan

[4] Aku pantyèn bungah tenan bisa
weruh anak-anakmu ènèng sing pada
manut marang pitutur sing bener, kaya
sing wis diwulangké karo Gusti Allah
Bapaké awaké déwé. [5] Mulané aku ya
ngélingké sepisan menèh, hayuk pada
trésna terus marang sakpada-pada. Sing
tak omong iki ora prekara sing anyar,
awit angger-angger iki wis dikèkké
marang awaké déwé kawit wiwitané.
[6] Nèk awaké déwé trésna, tegesé awaké
déwé nuruti kekarepané Gusti Allah.
Yakuwi angger-anggeré Gusti Allah
sing wis ditampa awaké déwé kawit
wiwitané: awaké déwé kudu trésna
marang sakpada-pada.

Sing ati-ati karo sing tukang ngapusi

[7] Para sedulur, pada ngertia nèk guru
penasaran pirang-pirang wis pada
njedul lan pada ndlajahi jagat. Wong-
wong kuwi ora ngakoni nèk Gusti
Yésus Kristus wis teka nang jagat rupa
manungsa. Ya wong-wong kuwi sing
kenèng diarani Tukang Ngapusi apa
Anti-Kristus. [8] Mulané kowé kudu sing
ati-ati, aja sampèk kélangan pengandel
sing wis dideder ing atimu karo awaké
déwé. Kowé malah kudu nglumui supaya
bisa nampa upah sak kabèhé, kaya sing
wis dijanji karo Gusti Allah.
[9] Sapa sing ora mantep ing piwulangé
Kristus, nanging malah nyimpang
sangka piwulang mau, wong kuwi wis
pedot sangka Gusti Allah. Nanging sapa
sing mantep ing piwulang kuwi, wong
kuwi sing urip dadi siji karo Gusti Allah
Bapaké awaké déwé lan Gusti Yésus
Kristus, Anaké. [10] Mulané, nèk ènèng
wong teka nang nggonmu nggawa
piwulang liyané sing dudu piwulangé
Kristus, aja dilebokké nang omahmu
lan aja dibagèkké. [11] Awit nèk kowé
nglebokké wong kuwi, tibaké kowé
nyetujoni wongé karo penggawéan ala
kuwi.

Penutup

[12] Para sedulur, sakjané ijik ènèng
prekara okèh sing kudu tak rembuk,
nanging ora nang layang iki. Tak kira
ora suwi menèh aku bakal kepetuk karo
kowé. Luwung tak rembuk adep-adepan
waé karo kowé, dadiné bisa ndadèkké
kemaremané atimu lan atiku.

13 Seméné waé layang iki lan nampaa
kabar slamet uga sangka sedulur-sedulur
sing nang pasamuan kéné.

Yohanes

Layangé rasul Yohanes
Layang nomer telu

Pamuji slamet

1 Iki layang sangka Yohanes,
pinituwané pasamuan, marang
sedulurku Gayus, sing tak trésnani ing
lair lan batin. 2 Pandongaku, muga-muga
kowé nemua slamet, seger-waras ing
badan, bisaa kaya enggonmu krasa-seger
ing kasukman.

Katrésnané Gayus

3 Aku jan bungah banget krungu kabar
sangka sedulur-sedulur sing wis pada
balik sangka nggonmu. Sedulur-sedulur
mau ngabarké bab katemenanmu
marang pituturé Gusti Allah lan uripmu
pantyèn ya tyotyok tenan karo pitutur
kuwi. 4 Awit ora ènèng kabungahan sing
gedéné ngungkuli kabungahanku nèk
krungu uripé anak-anakku pada miturut
pituturé Gusti Allah.
5 Kantyaku sing tak trésnani,
katemenanmu marang pituturé Gusti
Allah ketarané sangka pelabuhanmu
kanggo para sedulur tunggal Gusti,
malah uga sedulur-sedulur sing kowé
déwé durung kenal mbok rumati apik.
6 Ing pasamuan kéné wong-wong ya pada
ngomongké bab katrésnanmu marang
sedulur-sedulur kuwi. Pantyèn betyik
banget enggonmu nulungi sedulur-
sedulur, supaya bisa neruské kerjanané.
Pitulunganmu pantyèn ndadèkké
bungahé Gusti Allah. 7 Sedulur-sedulur
mau pada ngerjani penggawéané Kristus
lan pada budal tanpa njaluk sokongan
apa-apa marang wong sing ora pretyaya.
8 Mulané, awaké déwé iki sing pretyaya
kudu nyokongi sedulur-sedulur kuwi.
Mengkono kuwi awaké déwé bisa mèlu
ngréwangi sedulur-sedulur mau enggoné
pada ngabarké pituturé Gusti Allah.
9 Aku wis nulis layang marang
pasamuan, nanging Diotrifes, sing
kepéngin dadi pengarepé pasamuan, ora
gelem nampa, nanging malah nampik
awaké déwé. 10 Mbésuk nèk aku teka
aku bakal nggarap klakuané dèkné kuwi.
Diotrifes kuwi ngolok-olok lan ngomong-
omongké sing ora-ora bab aku lan
sedulur-sedulur sing nyambutgawé kanggo
Gusti karo aku. Ora namung kuwi waé,
nanging wani nulak sedulur-sedulur sing
pada teka arep ngabarké pituturé Gusti
mbarang. Iku durung lega, awit sapa sing
nampa sedulur-sedulur mau pada dialang-
alangi lan dietokké sangka pasamuan.
11 Gayus, sedulurku sing tak trésnani,
aja niru tumindak sing ala, nanging sing
betyik sing kudu mbok tiru. Wong sing
nindakké sing betyik kuwi ngekèki tanda
nèk wis dadi siji karo Gusti Allah, nanging
wong sing nggawé ala kuwi ngekèki tanda
nèk ora kenal marang Gusti Allah.
12 Bab sedulur Demitrius kabèh wong
namung ngomong apik. Kuwi pantyèn
ènèng wujuté, awit awaké déwé ya
namung ngomong betyik bab sedulur iki
lan kowé ngerti nèk tembungé awaké
déwé kenèng mbok pretyaya.

Penutup lan pamuji slamet

13 Sedulur Gayus, sakjané ijik okèh
sing kudu tak rembuk karo kowé,
nanging ora tak tulis nang layang waé.
14 Pengarep-arepku aku ndang kepetuk
karo kowé lan bisa omong-omongan
adep-adepan.

15 Seméné waé layang iki.
Muga-muga Gusti Allah ngekèki
ayem-tentrem ing atimu. Kantya-
kantyamu sing nang kéné pada kirim
slamet. Dikirimké slamet uga marang
kantya-kantyaku siji-sijiné sing nang
kono.

Yohanes

Layangé Yudas

Pembukakan lan pamuji slamet

1 Layang sangka Yudas, peladèné Gusti
Yésus Kristus lan seduluré Yakobus,
marang para sedulur sing ditrésnani
lan dipanggil karo Gusti Allah Bapaké
awaké déwé lan dipageri karo Gusti
Yésus Kristus.
2 Muga-muga katrésnané, kabetyikané
lan katentremané Gusti Allah ngebekana
atimu kanti lubèr.

Guru-guru palsu bakal nampa setrapané

3 Para sedulur sing tak trésnani, dongé
aku arep nulis layang marang kowé
bab keslametan sing wis dialami karo
awaké déwé, aku krasa kepeksa banget
ngélingké marang kowé, supaya pada
mantep mbélani pengandelmu, sing wis
dipasrahké karo Gusti Allah marang para
umaté, sepisan kanggo slawasé. 4 Kenèng
apa aku kok perlu ngomongi kowé bab
kuwi para sedulur? Awit ènèng wong
siji-loro sing nlusup nang kumpulanmu.
Wong-wong iki ora pretyaya marang
Gusti Allah, awit piwulang bab
kawelasané Gusti Allah malah diwalik.
Jaréné senajan nglakoni dosa ora apa-
apa, ora bakal nampa setrapané, awit
Gusti Allah ora ènèng entèké kawelasané.
Dadiné wong-wong pada diwulangi nèk
kenèng ngumbar senengé kedaginganė.
Wong-wong iki pada nampik Gusti Yésus
Kristus, ora gelem dikwasani lan ora
gelem nganggep Dèkné dadi Gustiné.
Ngertia para sedulur, Gusti Allah wis
nyawiské setrapan kanggo wong-wong
kuwi, malah wis suwi sakdurungé.
5 Kowé wis pada ngerti bab kuwi mau
kabèh, nanging arep tak élingké menèh.
Kowé mesti pada kélingan nèk Gusti
Allah ngluwari bangsa Israèl sangka
negara Egipte. Nanging sing ora gelem
pretyaya entèk-entèké dipatèni. 6 Kowé
mesti uga kélingan bab para mulékat
sing ora pada trima marang Gusti
Allah, malah pada ninggal panggonané.
Mulékat-mulékat kuwi dikapakké
karo Gusti Allah? Kabèh disetrap nang
panggonan sing peteng ndedet. Disetrap
nang kono tekan mbésuk ing dina
kruton sing medèni. 7 Kowé ijik kélingan
lelakoné wong-wong sing manggon
nang kuta Sodom, kuta Gomorah lan
kuta-kuta sak kiwa-tengené? Wong-
wong kuwi pada laku bédang lan pada
nuruti kesenenganė kedagingan sing ora
lumrah, tunggalé waé karo sing dilakoni
karo para mulékat kuwi. Kuta-kuta mau
sak wong-wongé terus ditibani geni karo
Gusti Allah. Dadiné kabèh wong sing
kepéngin nglakoni dosa sing kaya ngono
kuwi bisa ngerti, nèk entèk-entèké
bakal dibuwang nang geni sing murup
slawas-lawasé.
8 Semono uga wong-wong sing pada
nlusup nang kumpulanmu kuwi. Wong-
wong kuwi pada ngimpi-impi kepéngin
nglakoni dosa sing ngregeti awak-awaké
déwé lan pada nyepèlèkké pangwasané
Gusti Allah. Malah pada wani ngolok-olok
pangwasa-pangwasa sing nang swarga.
9 Gèk Mikaèl waé, sing penggedéné para
mulékat, ora wani ngelokké Sétan. Dongé
Mikaèl padu karo Sétan bab sapa sing
kudu nduwèni layoné nabi Moses, Mikaèl
namung ngomong ngéné: “Gusti Allah
sing bakal nyetrap kowé!” 10 Nanging
wong-wong kuwi malah ngolok-olok
marang barang-barang sing wong-wong
déwé ora ngerti. Kok éling-éling kaya

kéwan galak kaé sing namung manut rasa,
tanpa pikiran. Entèk-entèké bakal nemoni
karusakan. 11 Tyilaka banget wong-wong
kuwi! Pada niru klakuané Kain, sing
nyengiti lan matèni adiké. Wong-wong
kuwi klakuané kaya Biléam, nabi sing
mata-duwiten lan uga kaya Korah, sing
ora gelem manut marang Gusti Allah.
Entèk-entèké wong-wong iki bakal
dirampungké karo Gusti Allah, tunggalé
karo Korah. 12 Wong-wong iki namung
ngregeti enggonmu pada bebarengan
ing sakjeroné kumpulan pésta katrésnan.
Awit enggoné pada mangan ora nduwé
isin, namung mikir wetengé déwé. Eling-
éling wong-wong kuwi kok kaya méga
sing katut angin kaé, nanging ora dadi
udan, awit ora ènèng banyuné. Kaya wit-
witan sing ora metu wohé, senajan wis
wayahé, mulané ya mesti bakal ditegor
lan dibuwang, awit wis gapuk. 13 Kaya
ombaké segara sing ngetokké umpluké
rereget kaé, wong-wong kuwi bakal
ketara klakuané sing ora pantes. Kaya
lintang sing nglambrang, entèk-entèké
bakal ilang slawasé ing pepeteng sing
jeru.

14 Nabi Hénok, turunané Bapa Adam
sing nomer pitu, malah wis tau ngomong
ngéné bab wong-wong kuwi: "Delokké,
Gusti teka diarak karo para mulékat sing
sutyi, èwon-èwon okèhé. 15 Gusti bakal
ngrutu lan nyetrap kabèh wong sing
ora gelem pretyaya marang Dèkné, awit
pada nglakoni sak wernané dosa lan
pada ngetokké tembung-tembung sing
ala marang Gusti Allah."

16 Wong-wong kuwi pada seneng
nggresah lan sambat, namung nyalahké
liyané, senajan wong-wong kuwi
déwé uripé namung ngumbar senengé.
Sombongé éram-éram lan seneng
ngelem wong liya, supaya éntuk upah.

Pengéling-éling supaya mantep ing pretyaya

17 Nanging kanggo kowé para sedulur,
kowé aja pada lali marang tembungé
para rasulé Gusti Yésus Kristus dèk
mbiyèn. 18 Para rasul kuwi ngomong
ngéné: "Mbésuk nèk wis nyedeki entèk-
entèkané jaman bakal ènèng wong-wong
njedul sing pada moyoki kowé. Wong-
wong iki uripé namung ngumbar
senengé kedagingané." 19 Ya wong-wong
iki sing nggawé tyongkrèh nang njeroné
pasamuan. Uripé ora ènèng bédané
karo wong-wong sing ora nurut Gusti,
awit Roh Sutyi ora manggon ing atiné.
20 Nanging kowé ora kaya ngono para
sedulur. Pada ngadeka sing jejek ing
patokanmu, yakuwi pengandelmu sing
sutyi tenan. Pada ndedongaa nganggo
pangwasané Roh Sutyi. 21 Sak barengé
kowé pada ngarep-arep tekané Gusti
Yésus Kristus, uripmu dipasrahké
marang Gusti Allah sing trésna tenan
marang kowé. Nèk Kristus teka, Dèkné
bakal ngétokké kabetyikané lan bakal
ngekèki urip langgeng marang kowé.

22 Sedulur-sedulur sing pengandelé
ijik moyak-mayik kudu mbok tulungi.
23 Ditarik supaya ora katut tiba nang
geni. Nanging nèk nulungi wong liyané
kowé kudu sing ati-ati karo awakmu
déwé, awit wong-wong kuwi dosané
sampèk mbludak. Sangking kebatyuté
wong-wong kuwi wis ora bisa nutupi
klakuané, kaya-kaya saliné kabèh wis
gupak dosané. Wong kaya ngono kuwi
kudu mbok edohi.

Pamuji marang Gusti Allah

24 Gusti Allah sing bisa mageri kowé,
supaya kowé ora nganti tiba ing dosa,
Dèkné déwé sing bakal nuntun kowé.
Karo bungah lan pamuji lan karo ati
sing wis diresiki sangka dosa kowé bakal
mara nang ngarepé Gusti Allah, nang
panggonan sing kebek karo pangwasané.
25 Gusti Allah sing ora ènèng liyané,
sing ngongkon Yésus Kristus, Gustiné
awaké déwé, medun nang jagat kanggo
ngluwari awaké déwé sangka dosa. Ya
Gusti Allah iki sing kudu dipuji-puji,
awit Dèkné nggumunké tenan, gedé
kekuwatané lan gedé pangwasané, kawit
mbiyèn sakdurungé jagat ènèng tekané
saiki lan slawas-lawasé. Amèn.

Yudas

Pamedaran

Rasul Yohanes nampa pamedaran sangka Gusti Yésus Kristus

1 1 Buku iki isiné pamedaran bab
prekara-prekara sing bakal klakon,
sing tekané sangka Gusti Yésus Kristus.
Gusti Allah sing ngongkon marang
Kristus, supaya nduduhké marang para
peladèné Gusti Allah bab prekara-
prekara kabèh sing ndang kudu klakon.
Kristus ngongkon mulékat nduduhké
sembarang mau marang rasul Yohanes.
2 Rasul Yohanes terus ngomongké bab
sembarang sing dèkné weruh, tyotyok
karo sembarang sing diomong karo
Gusti Allah marang Gusti Yésus Kristus.
3 Beja wong-wong sing pada matyakké
lan beja sing pada ngrungokké lan
nglakoni tembung-tembung sing ketulis
nang buku iki, awit ora suwi menèh
kabèh bakal klakon.

Kabar slamet marang pasamuan pitu

4-6 Iki layang sangka nggonku,
Yohanes, marang pasamuan pitu sing
nang Asia Tyilik.

Gusti Allah, sing saiki ènèng lan sing
mbiyèn wis ènèng lan sing bakal teka,
muga-muga ngekèkana kabetyikan
lan katentreman marang kowé kabèh.
Semono uga roh pitu sing nang ngarepé
damparé lan uga Gusti Yésus Kristus,
Seksi sing kenèng dipretyaya. Dèkné
sing tangi sing ndisik déwé sangka pati
lan Dèkné nyekel sak ènèngé pangwasa
nang bumi iki.

Gusti Yésus, sing nrésnani awaké
déwé sampèk nglakoni pati kanggo
mbuwang dosané awaké déwé, wis
ngangkat awaké déwé dadi ratu-ratu lan
imam-imam kanggo Gusti Allah Bapaké.
Ya Gusti Yésus Kristus sing gedé déwé
kwasané lan sing kudu dipuji slawas-
lawasé. Amèn.
7 Titèni! Dèkné bakal teka nang méga
lan kabèh wong bakal weruh Dèkné, uga
wong sing njojoh Dèkné. Kabèh bangsa
nang bumi bakal pada sambat tangisan,
jalaran sangka Dèkné. Ya pantyèn ngono
tenan. Amèn!
8 "Aku iki Alfah lan Omékah"
(Wiwitané lan sing Penutupé) yakuwi
tembungé Gusti, Gusti Allah sing kwasa
déwé, sing saiki lan mbiyèn wis ènèng
lan sing bakal teka.

Rasul Yohanes nampa pamedaran nang pula Patmos

9 Aku iki Yohanes, sedulurmu lan
kantyamu ing sakjeroné kasusahan. Aku
tunggalé karo kowé kabèh dadi wargané
Kratoné Gusti Allah lan aku ya mantep
terus enggonku pretyaya marang Gusti
Yésus. Aku dibuwang nang pula Patmos,
jalaran aku ngabarké pituturé Gusti
Allah lan ngomongké bab Gusti Yésus.
10 Ing dina minggu aku dikwasani karo
Roh Sutyi. Aku terus krungu swara
banter nang mburiku, kaya swarané
trompèt. 11 Swara kuwi uniné ngéné:
"Apa sing kowé weruh kuwi ditulis
nang buku, terus dikirimké marang
pasamuan pitu, yakuwi pasamuan nang
Efése, Smirna, Pèrkamus, Tiatira, Sardis,
Filadèlfia lan pasamuan nang Laodiséa."
12-13 Aku terus nolèh mburi, awit
kepéngin weruh sapa sing ngomong
marang aku kuwi. Aku terus weruh
wadah dian pitu gawéan emas. Nang
tengah-tengahé wadah dian pitu
mau ènèng wong ngadek, kaya anaké
manungsa. Wongé nganggo salin sing

dawané sampèk tekan sikilé lan dadané
nganggo sabuk emas. 14 Rambuté putih
kaya wulu wedus, putih tenan kaya
mori lan mripaté murup kaya geni.
15 Sikilé semlorot kaya brons diobong
sampèk ajèr kaé lan swarané banteré
kaya banyu gumrojok. 16 Tangané
tengen nyekel lintang pitu. Sangka
tyangkemé metu pedangé sing landep
kiwa-tengen lan rainé semlorot kaya
srengéngé ing wayah awan. 17 Kadung
aku weruh wongé mau, aku terus tiba
kaya wong mati nang ngarepé. Nanging
wongé numpangké tangané tengen ing
aku karo ngomong: “Aja wedi! Aku
Wiwitané lan Penutupé. 18 Aku sing
urip. Aku wis mati, nanging saiki Aku
urip slawasé. Aku sing ngwasani pati
lan jagaté wong mati. 19 Mulané, apa
sing kowé weruh kuwi ditulis. Ditulis
prekara-prekara sing kowé weruh saiki
lan uga sing bakal klakon. 20 Lintang
pitu sing nang tanganku tengen lan uga
wadah dian emas pitu iki ènèng tegesé,
yakuwi: lintang pitu kuwi para mulékaté
pasamuan pitu lan wadah dian emas
pitu kuwi ya pasamuan sing pitu.”

Tembung kanggo pasamuan Efése

2 1 “Nulisa ngéné marang mulékaté
pasamuan Efése: Wong sing nyekel
lintang pitu nang tangané tengen lan
sing mlaku nang tengahé wadah dian
emas pitu ngomong ngéné: 2 Aku ngerti
sakkèhé penggawému, pelabuhmu lan
katemenanmu. Aku ngerti nèk kowé
ora bisa tyetyampuran karo wong sing
nglakoni ala. Wong-wong sing ngakuné
rasul, nanging wujuté dudu, pada mbok
titipriksa. Jebulé wong sing ngapusi.
3 Aku ngerti enggonmu sabar nglakoni
kasangsaran nglabuhi Aku, senajan
aboté kaya ngapa kowé ora semplak.
4 Nanging ènèng prekara siji Aku ora
seneng, yakuwi, kowé wis ora trésna
menèh marang Aku kaya ndisik-ndisiké.
5 Mulané kowé kudu ngrumangsani
tenan sepira duwuré tibamu. Pada
mbalika lan pada lakonana apa sing
mbok tindakké mau-mauné. Nèk kowé
ora nglakoni urip anyar, Aku bakal teka
lan bakal njikuk wadah diané sangka
panggonané. 6 Nanging ya ènèng prekara
siji sing apik, yakuwi, enggonmu pada
waé karo Aku sengit marang prekara-
prekara sing ditindakké karo wong-wong
sing mèlu Nikolais.

7 “Sapa sing nduwé kuping,
dirungokké tembungé Roh Sutyi marang
pasamuan-pasamuan.

“Sapa sing menang bakal tak kèki
mangan wohé wit panguripan sing nang
keboné Gusti Allah.

Tembung kanggo pasamuan Smirna

8 “Nulisa ngéné marang mulékaté
pasamuan Smirna: Iki tembungé
Wiwitané lan Penutupé, sing wis
mati lan urip menèh: 9 Aku ngerti
kesusahanmu. Kowé mlarat, nanging
sakjané kowé sugih. Aku ngerti nèk
kowé diolok-olok karo wong-wong sing
ngakuné wong Ju, sing nurut Gusti
Allah, nanging wujuté ora. Wong-
wong kuwi balané Sétan. 10 Kowé aja
wedi karo kasangsaran sing sedilut
menèh bakal nekani kowé. Sétan
bakal nglebokké wong siji-loro sangka
pasamuanmu nang setrapan. Kuwi
kanggo nyoba kowé. Kowé bakal
nandang kasusahan sepuluh dina
suwéné. Nanging pada mantepa terus
enggonmu nurut Aku, senajan kudu
labuh pati. Kowé bakal tak upahi urip
sing dadi makutané kamenanganmu.

11 “Sapa sing nduwé kuping,
dirungokké tembungé Roh Sutyi marang
pasamuan-pasamuan.

“Sapa sing mantep terus ora bakal
ngalami pati kapindo.

Tembung kanggo pasamuan Pèrkamus

12 “Nulisa ngéné marang mulékaté
pasamuan Pèrkamus: Iki tembungé sing
nduwèni pedang landep kiwa-tengen:
13 Aku ngerti panggonanmu. Kowé
manggon nang kuta sing dikwasani karo
Sétan. Kowé pada mantep enggonmu
nurut Aku. Malah dongé Antipas,

seksiku sing mantep, dipatèni nang
panggonané Sétan, kowé ora pada
nyélaki pengandelmu marang Aku.
14 Nanging senajan ngono, ènèng prekara
siji-loro nang pasamuanmu sing ora tak
senengi. Yakuwi, nang tengahmu ènèng
wong siji-loro sing nurut piwulangé
Biléam. Biléam kuwi ngajani Balak,
supaya nibakké wong Israèl ing dosa.
Dikongkon ngojok-ojoki wong Israèl
supaya pada mangan sesajèné brahala
lan supaya pada laku bédang. 15 Nang
pasamuanmu kono uga ènèng wong
siji-loro sing pada nurut piwulangé
murid-muridé Nikolais. 16 Mulané,
kowé pada ninggala dosa-dosamu lan
nglakonana urip anyar! Awit nèk ora,
Aku bakal ndang teka nang nggonmu
lan nglawan wong-wong kuwi nganggo
pedang sing metu sangka tyangkemku.
17 "Sapa sing nduwé kuping,
dirungokké tembungé Roh Sutyi marang
pasamuan-pasamuan.
"Sapa sing menang bakal tak kèki
manah simpenan lan bakal tak kèki
watu putih. Nang watu putih kuwi
ketulis jeneng sing anyar, jeneng sing
ora ènèng sing ngerti, kejaba namung
wong sing dikèki jeneng mau.

Tembung kanggo pasamuan Tiatira

18 "Nulisa ngéné marang mulékaté
pasamuan Tiatira: Iki tembungé Anaké
Gusti Allah, sing mripaté kaya urubé
geni lan sikilé kaya brons murup
mengangah: 19 Aku ngerti penggawému
kabèh, yakuwi katrésnanmu,
pretyayamu, pitulunganmu lan
kemantepanmu ing sakjeroné
nandang sangsara. Lan Aku ngerti nèk
penggawému sing kèri déwé luwih
apik nèk ditimbang karo sing ndisik.
20 Nanging ènèng prekara siji sing ora
tak senengi, yakuwi, enggonmu ngejarké
Isebèl. Wong wédok iki ngakuné nabiné
Gusti Allah lan memulang lan nyasarké
peladèn-peladènku, marakké pada laku
bédang lan mangan sesajèné brahala.
21 Aku wis ngekèki waktu marang
wong mau, nanging ora gelem mandek
enggoné laku bédang. 22 Mulané bakal
tak banting dadi lara lan bakal ngglétak
nang peturon. Nang kono Isebèl lan
wong-wong sing pada laku bédang karo
dèkné bakal nandang kasangsaran gedé.
Kuwi bakal ndang tak tindakké tenan,
nèk ora pada ngendek klakuané sing
ala kuwi. 23 Wong-wong sing pada nurut
Isebèl ya bakal tak patèni, supaya kabèh
pasamuan pada ngerti nèk Aku weruh
isiné atiné lan angen-angené manungsa.
Lan Aku bakal mbales marang kabèh
wong miturut klakuané déwé-déwé.
24 "Nanging kanggo wong-wong
liyané nang Tiatira sing ora nurut
piwulangé Isebèl lan sing ora nyinau
èlmu-èlmuné Sétan, Aku janji, Aku ora
bakal nambahi momotan liyané marang
kowé. 25 Nanging apa sing mbok lakoni
kuwi antepna terus nganti tekaku.
26 Sapa sing mantep terus lan nglakoni
tembungku tekan rampungé, bakal
tak kèki pangwasa kanggo ngwasani
para bangsa. 27 Wong-wong kuwi bakal
nglakokké pangwasa nganggo teken
wesi lan bangsa-bangsa mau bakal
diremuk kaya barang gawéan lempung.
28 Pangwasa sing kaya ngono kuwi Aku
uga wis nampa sangka Bapakku. Wong-
wong mau uga bakal tak kèki lintang
panjer ésuk.
29 "Sapa sing nduwé kuping,
dirungokké tembungé Roh Sutyi marang
pasamuan-pasamuan."

Tembung kanggo pasamuan Sardis

3 1 "Nulisa ngéné marang mulékaté
pasamuan Sardis: Iki tembungé
sing nduwé Rohé Gusti Allah pitu lan
sing nduwé lintang pitu: Aku ngerti
sakkèhé penggawému. Kowé pada
diarani urip, nanging wujuté kowé mati.
2 Mulané pada tangia lan dandanana
sing ijik kenèng didandani lan sing wis
arep mati. Awit penggawému ora ènèng
siji waé sing kaanggep sampurna karo
Gusti Allahku. 3 Mbok diéling-éling
menèh kepriyé enggonmu pada krungu
lan nampa pituturé Gusti. Kuwi mbok
dipikir lan pada nglakonana urip sing

anyar. Nèk kowé ora tangi, Aku bakal
nekani kowé kaya tyarané maling
nèk teka kaé, kowé ora ngerti kapan.
4 Nanging nang Sardis ènèng siji-loro
sing ora ngregeti saliné. Wong-wong
kuwi ènèng pantesé nganggo salin
putih lan bakal mlaku bebarengan karo
Aku. 5 Sapa sing mantep terus bakal
dienggoni salin putih lan jenengé wong
kuwi mau ora bakal tak ilaki sangka
buku panguripan. Aku malah bakal
ngakoni marang Bapakku lan para
mulékaté, nèk wong kuwi wèkku.
6 "Sapa sing nduwé kuping,
dirungokké tembungé Roh Sutyi marang
pasamuan-pasamuan.

Tembung kanggo pasamuan Filadèlfia

7 "Nulisa marang mulékaté pasamuan
Filadèlfia: Iki tembungé Sing Sutyi lan
Sing Sejati, sing nyekel kuntyiné Daved.
Nèk Dèkné mbukak, ora ènèng sing bisa
nutup lan nèk Dèkné nutup, ora ènèng
sing bisa mbukak: 8 Aku ngerti sakkèhé
penggawému. Aku wis mbukakké
lawang kowé lan ora ènèng sing bisa
nutup. Bener tyilik kekuwatanmu,
nanging kowé pada netepi piwulangku
lan ora mirangké Aku. 9 Ngertia,
wong-wong balané Sétan, sing pada
goroh lan ngaku-aku jaréné wong Ju,
nanging wujuté dudu, wong-wong kuwi
tak telukké supaya pada sujut nang
ngarepmu lan pada ngakoni nèk Aku
trésna marang kowé kabèh. 10 Jalaran
kowé pada netepi piwulangku lan pada
mantep terus, mulané Aku bakal mageri
kowé ing dina kasangsaran sing bakal
teka ing donya iki, kanggo njajal wong
sing manggon nang bumi. 11 Aku ndang
teka. Apa sing mbok duwèni kuwi
tyekelana sing kentyeng tenan lan aja
sampèk ènèng wong sing ngrebut upahé
kamenanganmu. 12 Sapa sing netepi
piwulangku bakal tak dadèkké tyagak
omahé Gusti Allahku lan ora bakal
metu menèh sangka kono. Karomenèh
wong kuwi bakal tak tulisi jenengé
Gusti Allahku lan jenengé kutané
Gusti Allahku, yakuwi kuta Yérusalèm
anyar gawéané Gusti Allah, sing medun
sangka swarga, sangka Gusti Allahku.
Uga bakal tak tulisi jenengku sing anyar.
13 "Sapa sing nduwé kuping,
dirungokké tembungé Roh Sutyi marang
pasamuan-pasamuan.

Tembung kanggo pasamuan Laodiséa

14 "Nulisa ngéné marang mulékaté
pasamuan Laodiséa: Iki tembungé Amèn,
sing kenèng dipretyaya, seksi sing temen
lan sejati, wiwitané sakkèhé titahé Gusti
Allah:
15 "Aku ngerti sakkèhé penggawému.
Aku ngerti nèk kowé ora adem lan ora
panas. Malah apik nèk kowé adem apa
panas. 16 Jalaran kowé ora adem ora panas,
mulané kowé bakal tak lepèh sangka
tyangkemku. 17 Kowé ngakuné: Aku iki
sugih, aku tyukup ing sembarang lan ora
kekurangan apa-apa. Nanging kowé kuwi
ora ngerti nèk sakjané kowé kuwi mlarat
lan kudu dimelasi tenan. Kowé kuwi wong
wuda lan lamur. 18 Mulané Aku ngomongi
kowé: pada tukua emas nang nggonku, sing
wis dietus nganggo geni, supaya dadi sugih.
Pada tukua nang nggonku sandangan putih
lan enggonen, kanggo nutupi enggonmu
wuda lan ngisin-isini. Uga, pada tukua
obat mata kanggo nambani mripatmu,
supaya bisa weruh. 19 Wong-wong sing tak
trésnani, yakuwi sing tak welèkké lan sing
tak ajar. Mulané pada ditenanké enggonmu
ngabekti lan pada ninggala dosa-dosamu
lan nglakonana urip anyar. 20 Ngertia!
Aku nang ngarep lawang lan totok-totok.
Nèk ènèng wong krungu swaraku lan
mbukakké lawang, Aku bakal mlebu nang
omahé lan mangan bebarengan karo wong
kuwi. 21 Sapa sing menang bakal tak ejèk
njagong nang damparku. Awit Aku uga wis
menang lan saiki njagong nang damparé
Bapakku.
22 "Sapa sing nduwé kuping,
dirungokké tembungé Roh Sutyi marang
pasamuan-pasamuan."

Dampar nang swarga

4
1 Sakwisé iku, aku, Yohanes, terus
éntuk pamedaran liyané. Aku

weruh lawang nang swarga menga lan
ènèng swara sing mauné aku wis tau
krungu lan sing uniné kaya trompèt.
Swara kuwi ngomong ngéné: "Munggaha
réné. Kowé bakal tak duduhi apa sing
bakal klakon mbésuk" 2 Ing waktu kuwi
aku terus dikwasani karo Rohé Allah.
Aku terus weruh dampar nang swarga
kono. 3 Sing njagong nang dampar kono
rupané semlorot kaya watu yaspis lan
sardis. Damparé mau diubengi kluwung
sing semlorot kaya smarak. 4 Nang sak
ubengé dampar mau ènèng dampar-
dampar liyané, patlikur okèhé. Dampar
patlikur kuwi dijagongi pinituwa
patlikur, sing pada nganggo salin putih
lan nganggo makuta emas. 5 Dampar
mau ngetokké sloroté padang pating
klélap, uga swara kaya gluduk. Nang
ngarepé dampar ènèng obor pitu murup:
kuwi Rohé Allah pitu. 6 Nang ngarepé
dampar uga ènèng kaya segara bening,
kaya katya kristal.

Nang sak tengahé dampar lan sak
ubengé ènèng kauripan papat, ngarep-
mburiné kebek mata. 7 Kauripan sing
nomer siji rupané kaya singa, sing nomer
loro kaya sapi lanang, sing nomer telu
rupané kaya wong urip lan sing nomer
papat rupané kaya manuk garuda mabur.
8 Kauripan papat mau siji-sijiné nduwé
swiwi nenem lan awaké sak kujur njaba-
njero kebek mata. Kauripan papat mau
awan-wengi pada memuji tanpa lèrèn,
ngomong:

"Sutyi, sutyi, sutyi, Gusti,
Gusti Allah sing kwasa déwé,
sing mbiyèn ènèng,
saiki ènèng
lan sing mbésuk bakal teka."

9-10 Lan saben-saben nèk kauripan
papat mau ngetokké tembung pamuji,
kahurmatan lan maturkesuwun marang
sing njagong nang dampar lan sing urip
langgeng slawas-lawasé, para pinituwa
patlikur pada sujut nang ngarepé sing
njagong nang dampar mau, nyembah sing
urip langgeng slawas-lawasé. Pinituwa
patlikur mau terus nyèlèhké makutané
nang ngarepé dampar mau karo ngomong:

11 "Duh Gusti, Gusti Allahé awaké
déwé,
Kowé pantes nampa kaluhuran,
pamuji lan pangwasa,
awit Kowé sing nggawé sembarang.
Sangka kekarepané Gusti
sembarang ènèng
lan bisa urip."

Buku gulungan

5 1 Aku terus weruh nèk sing njagong
nang dampar mau tangané tengen
nyekel buku gulungan. Buku mau
njaba-njero kebek tulisan lan diségel
karo ségel pitu. 2 Aku uga weruh
mulékat sing gedé-gagah. Mulékat iki
ngomong nganggo swara banter: "Sapa
sing pantes nglèntèki ségel-ségel iki lan
mbukak bukuné?" 3 Nanging ora ènèng
wong nang swarga apa nang bumi apa
nang sak ngisoré bumi sing bisa mbukak
buku gulungan kuwi lan ndelok njeroné.
4 Aku terus nangis kelara-lara, awit ora
ènèng wong sing bisa mbukak buku
mau lan matya isiné. 5 Terus ènèng
pinituwa ngomong marang aku: "Aja
nangis! Delokké, singa turunané Yudah,
turunané ratu Daved, wis menangké lan
bisa nglèntèk ségel pitu mau lan mbukak
bukuné gulungan."

6 Aku terus weruh Tyempé ngadek
nang sak tengahé dampar lan kauripan
papat lan para pinituwa. Tyempé mau
kétoké kaya wis dibelèh. Tyempé mau
sunguné pitu lan matané pitu, yakuwi
rohé Gusti Allah pitu sing dikongkon
budal nang sak lumahé bumi. 7 Tyempé
mau terus maju lan nampani buku
gulungan mau sangka tangan-tengené
sing njagong nang damparé. 8 Kadung
kuwi wis klakon, kauripan papat lan
pinituwa patlikur terus sujut nang
ngarepé Tyempéné. Saben pinituwa
nyekel harep lan mangkok emas isiné
menyan, yakuwi pandongané para
sutyi. 9-10 Terus pada singi kidung anyar,
tembungé:

"Kowé pantes nampa buku gulungan
lan nglèntèk ségel-ségelé.
Awit Kowé wis dipatèni

lan nganggo patimu
Kowé wis nebus manungsa
sangka saben taler,
saben basa,
saben negara lan bangsa,
kanggo Gusti Allah.
Wong-wong mau mbok dadèkké
turun-turunané ratu,
dadi imam-imam
sing ngladèni Gusti Allah,
sing uga bakal nyekel
pangwasa nang bumi."
11 Aku terus weruh lan krungu
swarané mulékat sing èwon-èwon
okèhé. Pada ngadek ngubengi damparé,
kauripan papat lan para pinituwa.
12 Para mulékat mau pada ngomong
nganggo swara banter, tembungé:
"Tyempé sing wis dibelèh
pantes nampa pangwasa,
kasugihan, kaweruh
lan kekuwatan, kahurmatan,
kaluhuran lan pamuji."
13 Aku terus krungu sakkèhé kauripan
sing nang swarga lan nang bumi lan uga
sing nang sak ngisoré bumi lan nang
segara, pantyèn sak ènèngé urip kabèh
pada singi, tembungé:
"Kaluhuran lan pamuji
marang sing njagong nang dampar
lan marang Tyempéné,
kahurmatan lan kekuwatan
slawas-lawasé."
14 Lah kauripan papat mau terus pada
semaur: "Amèn." Para pinituwa terus
pada sujut lan memuji.

Ségel nenem diklèntèk

6 1 Aku terus weruh Tyempéné
nglèntèk ségel siji sangka ségel
sing pitu. Aku krungu tembungé
kauripan papat mau sing nomer siji
ngomong nganggo swara kaya gluduk:
"Réné!" 2 Aku terus ngematké lan
weruh jaran putih. Sing numpak jarané
nyekel panah lan dienggoni makuta
kamenangan, terus maju kaya wong sing
menang perang.
3 Tyempéné terus nglèntèk ségel sing
nomer loro lan aku krungu kauripan
sing nomer loro ngomong: "Hayuk!"
4 Terus ènèng jaran liyané maju, rupané
abang mbranang. Sing numpak jarané
éntuk pangwasa mbuwang katentreman
sing nang bumi, supaya wong-wong
pada matèni sakpada-pada. Mulané
wongé éntuk pedang gedé.
5 Tyempéné terus nglèntèk ségel sing
nomer telu. Aku krungu kauripan nomer
telu ngomong: "Hayuk!" Aku ngematké
terus weruh jaran ireng, ditumpaki
wong sing nyekel timbangan. 6 Aku terus
krungu kaya swara sangka tengah-
tengahé kauripan papat mau, uniné:
"Gandum sekilo kanggo bayaran sedina
lan jagung telung kilo kanggo bayaran
sedina. Nanging aja ngrusak wit-wit olèf
lan wit-wit dreif."
7 Tyempéné terus nglèntèk ségel sing
nomer papat lan aku krungu kauripan
sing nomer papat ngomong: "Hayuk!"
8 Aku terus weruh ènèng jaran rupané
putyet ditumpaki wong sing jenengé
Pati. Wongé dietutké karo kratoné
Pati. Pati lan kratoné Pati pada éntuk
pangwasa matèni seprapaté bumi
nganggo pedang, kurang pangan,
pernyakit lan kéwan galak.
9 Kadung Tyempéné nglèntèk ségel
sing nomer lima, aku weruh nang
ngisoré altar nyawa-nyawané wong-
wong sing wis dipatèni, jalaran
pada nggelarké pituturé Gusti Allah.
10 Nyawa-nyawa mau pada tyeluk-
tyeluk nganggo swara banter, uniné:
"Duh Kristus sing kwasa déwé, sing
sutyi déwé lan sing temen déwé!
Kudu ngentèni sepira menèh suwéné
enggonmu ngrutu manungsa nang
bumi, kanggo mbales enggoné pada
matèni awaké déwé?" 11 Nyawa-nyawa
mau terus dikèki salin putih siji-siji lan
diomongi, supaya pada lèrèn ndisik
ngentèni genepé tyatyahé wong-wong
sing tunggal penggawéan karo wong-
wong kuwi lan sedulur-seduluré sing
uga bakal pada dipatèni kaya wong-
wong mau.
12 Kadung Tyempéné nglèntèk ségel
sing nomer nenem, aku terus krasa

ènèng lindu sing nggegirisi. Srengéngé
malih ireng kaya areng lan mbulané
malih abang kaya getih. 13 Lintang-
lintang nang langit pada rontok tiba
nang bumi, kaya woh anjir sing rontok
kenèng angin gedé. 14 Langité terus
ngluntung kaya kertas digulung lan
sakkèhé gunung lan pula pada ngalih
sangka panggonané. 15 Para ratu
nang bumi, para penggedé lan para
penuntuné militèr, para wong sugih
lan para pangwasa, sakkèhé slaf lan
wong merdéka pada ndelik nang guwa-
guwa lan nang watuné gunung-gunung.
16 Wong-wong mau pada ngomong
marang gunung-gunung lan watu-watu:
"Tibaa nibani awaké déwé lan aling-
alingana awaké déwé, supaya awaké
déwé ora kétok karo wong sing njagong
nang dampar lan supaya awaké déwé
ora kenèng setrapané Tyempéné. 17 Awit
dina pembalesané sing njagong nang
dampar lan Tyempéné wis teka; lah sapa
sing bisa urip?"

Wong satus patang puluh papat èwu

7 1 Aku terus weruh mulékat papat
ngadek nang pojoké bumi papat,
pada nyekel angin nang bumi sangka
kéblat papat. Dadiné nang daratan, nang
segara lan nang wit-witan ora ènèng
angin, anteng kabèh. 2 Aku terus weruh
ènèng mulékat liyané njedul sangka
wétan, nggawa tyap-tyapané Gusti Allah
sing urip. Karo swara banter mulékat
mau ngomong marang mulékat papat
sing dikèki pangwasa karo Gusti Allah
ngrusak daratan lan segara. 3 Tembungé
ngéné: "Aja ngrusak daratan lan segara
apa wit-witan, sakdurungé awaké
déwé ngetyap batuké para peladèné
Gusti Allah." 4 Aku terus diomongi nèk
tyatyahé para peladèné Gusti Allah
sing dietyapi batuké ènèng satus patang
puluh papat èwu. 5-8 Wong-wong kuwi
tekané sangka taleré bangsa Israèl rolas,
saben taler wong 12.000. Yakuwi sangka
taleré Yudah, Rubèn, Gad, Aser, Naftali,
Manasé, Siméon, Lévi, Isakar, Sébulon,
Yosèf lan Bènyamin.

Wong okèh ora kenèng diitung

9-10 Aku terus weruh ènèng wong okèh
banget, ora kenèng diitung sangking
okèhé. Wong-wong kuwi tekané sangka
sakkèhé bangsa, taler, negara lan basa
lan pada ngadek nang ngarepé dampar
lan nang ngarepé Tyempéné. Wong-
wong nganggo salin putih lan nyekel
pangé palem karo nyebut nganggo swara
banter, uniné: "Awaké déwé iki bisané
slamet namung jalaran sangka Gusti
Allahé awaké déwé sing njagong nang
damparé lan jalaran sangka Tyempéné."
11 Para mulékat pada ngadek ngubengi
damparé, bareng karo para pinituwa
lan kauripan papat mau. Para mulékat
terus pada mengkurep sujut marang
Gusti Allah nang ngarepé dampar mau.
12 Pada memuji Gusti Allah tembungé:
"Amèn! Sakkèhé pamuji diaturké marang
Gusti Allahé awaké déwé, uga sak
ènèngé kamulyan lan kaweruh. Pantes
nèk awaké déwé ngaturké panuwun lan
kahurmatan. Pangwasa lan kekuwatané
langgeng slawas-lawasé. Amèn!"
13 Terus ènèng pinituwa siji takon
marang aku ngéné: "Apa kowé ngerti
sapa sing nganggo salin putih kuwi lan
sangka ngendi tekané?"
14 Aku semaur: "Bapak, aku ora ngerti.
Malah Bapak sing ngerti."
Pinituwa mau terus ngomong marang
aku: "Kuwi wong-wong sing metu sangka
kasangsaran gedé lan sing wis pada
ngumbah saliné dadi putih nganggo
getihé Tyempéné. 15 Mulané pada ngadek
nang ngarepé damparé Gusti Allah
lan pada nyembah Gusti Allah awan
lan wengi nang omahé. Gusti Allah
sing njagong nang dampar kuwi bakal
manggon nang tengahé wong-wong kuwi.
16 Wong-wong kuwi ora bakal ngrasakké
ngelih lan ngelak menèh lan ora bakal
ngrasakké panasé srengéngé sing
sumelèt. 17 Awit Tyempéné sing njagong
nang dampar bakal dadi pangoné lan
bakal nuntun wong-wong nang etuké
banyu panguripan lan Gusti Allah bakal
ngusapi eluhé mripaté."

Ségel sing nomer pitu diklèntèk

8 [1]Kadung Tyempéné nglèntèk ségel
sing nomer pitu, nang swarga terus
sepi pet setengah jam suwéné. [2]Aku
terus weruh mulékat pitu ngadek nang
ngarepé Gusti Allah pada dikèki trompèt
pitu.
[3]Mulékat liyané sing nggawa wadah
menyan sing emas nyedeki altar terus
ngadek nang ngarepé altar mau. Mulékat
mau éntuk menyan okèh sing kudu
diobong lan dipasrahké marang Gusti
Allah, bareng karo pandongané para
umaté Gusti Allah kabèh, nang altar
emas nang ngarepé dampar. [4]Kebulé
menyan sing diobong tyampur karo
pandongané para umaté Gusti Allah
munggah sangka tangané mulékat mau
marang Gusti Allah. [5]Mulékaté terus
nggawa wadah menyané, terus diisèni
geni sangka altar, terus dibuwang nang
bumi. Terus ènèng swarané gluduk
gemluduk bareng karo klélapé bledèk,
uga ènèng lindu.
[6]Sakwisé kuwi mulékat pitu sing pada
nyekel trompèt mau terus pada tata-tata
arep diunèkké.
[7]Kadung mulékat sing nomer siji
ngunèkké trompèté, terus ènèng udan
krikil ès lan geni tyampur karo getih
tiba nang bumi. Sak prateluné bumi lan
sak prateluné wit-witan kobong kabèh,
uga sakkèhé suket.
[8]Mulékat nomer loro terus ngunèkké
trompèté. Terus ènèng kaya gunung
gedé metu geniné diuntyalké nang
segara. Sak prateluné segara terus malih
dadi getih. [9]Sak prateluné kauripan
nang segara terus pada mati lan sak
prateluné kapal-kapal kelep kabèh.
[10]Mulékat nomer telu terus ngunèkké
trompèté, terus ènèng lintang gedé
sing murup kaya obor, tiba sangka
langit. Lintang murup kuwi nibani sak
prateluné laut-laut lan etuk-etuké banyu.
[11]Lintangé jenengé Absintu, tegesé pait.
Sak prateluné sakkèhé banyu terus
malih pait, marakké okèh wong pada
mati, jalaran ngombé banyu pait kuwi.
[12]Mulékat nomer papat terus
ngunèkké trompèté, terus sak prateluné
srengéngé lan sak prateluné mbulan,
uga sak prateluné lintang-lintang ilang
sloroté, marakké sak prateluné awan lan
sak prateluné wengi ilang padangé.
[13]Aku terus weruh manuk garuda
mabur duwur nang awang-awang.
Manuk mau nyuwara banter. “Tyilaka,
tyilaka! Tyilaka nekani sakkèhé wong
nang bumi, nèk mulékat telu liyané
ngunèkké trompèté.”

Trompèt sing lima

9 [1]Mulékat sing nomer lima terus
ngunèkké trompèté. Aku terus
weruh ènèng lintang tiba sangka
langit nibani bumi. Lintang mau éntuk
kuntyiné lawangé jurang. [2]Kadung
lawangé dibukak, terus ènèng kebul
metu sangka jurang mau, kaya kebulé
pawon gedé. Sloroté srengéngé lan
awang-awang malih peteng, jalaran
sangka kebul mau. [3]Sangka kebul mau
terus ènèng walang okèh pada metu lan
niba nang bumi. Walang-walang mau
éntuk pangwasa, malih bisa ngentup
kaya kalajengking. [4]Walang-walang
mau pada dipenging ngrusak suket
apa wit-witan lan tetukulan liya-liyané
nang bumi, kejaba namung manungsa
sing nang batuké ora ènèng tyapé Gusti
Allah. [5]Walang-walang mau ora dililani
matèni manungsa, nanging namung
ngajar waé nganggo rasa lara. Rasa lara
mau suwéné limang sasi lan rasané kaya
nèk dientup kalajengking. [6]Sakjeroné
limang sasi mau wong-wong njaluk mati
waé sangking larané, nanging ora bisa.
Pada kepéngin mati, nanging malah
diedohi karo pati.
[7]Rupané walang-walang mau kaya
jaran sing tata-tata arep perang. Nang
endasé ènèng kaya makuta emas. Rainé
kaya rai manungsa. [8]Wuluné kaya
rambuté wong wédok lan untuné kaya
untu singa. [9]Dadané kaya ditutupi
wesi lan swarané swiwiné gemruduk
kaya swarané grobak perang ditarik
karo jaran pirang-pirang. [10]Walang-

walang mau nduwé buntut lan entup
kaya entupé kalajengking. Nang
buntuté ènèng kekuwatané kanggo
nglarakké manungsa limang sasi suwéné.
11 Walang-walang mau nduwé ratu,
yakuwi mulékat penggedéné jurang
peteng. Ing basa Ibrani jenengé Abadon,
ing basa Grik Apolion, tegesé tukang
ngrusak.
12 Kasangsaran sing sepisan wis
klakon. Ijik ènèng kasangsaran loro
menèh.

Trompèt sing nenem

13 Mulékat sing nomer nenem
terus ngunèkké trompèté. Aku terus
krungu swara sangka altar emas sing
nang ngarepé Gusti Allah. 14 Sangka
pojoké papat kuwi aku krungu swara
ngomong ngéné marang mulékat sing
nomer nenem sing nyekel trompèt
mau: "Mulékat papat sing pada kebanda
nang sak tyedeké laut Efrat utyulana."
15 Mulékat papat mau terus diutyuli.
Kuwi mulékat sing wis dityawiské
kanggo matèni sak prateluné manungsa
sing jamé, dinané, sasiné lan tauné wis
ditengeri. 16 Aku krungu tyatyahé soldat
sing numpak jaran, rong atus mliyun.
17 Ing pamedaran kuwi aku weruh jaran-
jaran lan sing pada numpaki. Sing pada
numpak mau nganggo salin wesi sing
rupané abang mbranang lan biru kaya
hiyasin lan kuning kaya lirang. Endasé
jarané kaya endas singa lan tyangkemé
metu geniné, kebul lan lirang. 18 Sak
prateluné manungsa pada dipatèni karo
memala telu, yakuwi geni, kebul lan
lirang sing metu sangka tyangkemé
jaran-jaran mau. 19 Kekuwatané jaran-
jaran kuwi nang tyangkemé lan nang
buntuté, awit buntuté kaya ula ènèng
endas-endasé. Jaran-jaran mau ngrusak
manungsa nganggo buntut-buntuté.
20 Nanging turahané manungsa, sing
ora dipatèni nganggo memala telu mau,
pada ora ninggal penggawéné ala. Ora
pada mari enggoné nyembah marang
para demit lan brahala-brahala gawéan
emas, selaka, brons, watu apa kayu
sing ora bisa weruh, krungu apa mlaku.
21 Uga ora pada mari enggoné pada
matèni, nglakoni èlmu pepeteng, laku
bédang lan nyenyolong.

Mulékat lan buku gulungan tyilik

10 1 Aku terus weruh mulékat liyané
sing gagah lan rosa medun
sangka swarga. Mulékat mau kemulan
méga lan nang sirahé ènèng kluwungé.
Rainé semlorot kaya srengéngé lan sikilé
kaya tyagak geni. 2 Tangané mulékat
mau nyekeli buku gulungan tyilik sing
wis mbukak. Sikilé sing tengen ngadek
nang segara lan sing kiwa nang daratan.
3 Mulékat mau mbengok seru kaya
nggerengé singa. Sakwisé iku gluduk
pitu nyauri nganggo swara sing pating
gluduk. 4 Apa sing diomong karo gluduk
pitu mau ijik arep tak tulis, nanging aku
krungu swara sangka swarga ngomong:
"Apa sing diomong karo gluduk pitu iku
wewadi. Aja ditulis!"
5-6 Mulékat sing aku weruh ngadek
nang segara lan nang daratan mau
terus ngetungké tangané tengen nang
swarga. Mulékaté terus sumpah ing
jenengé sing urip langgeng slawasé, sing
nggawé langit, bumi lan segara sak isiné,
tembungé: "Dinané ora bakal diundurké
menèh. 7 Nanging nèk mulékat sing
nomer pitu ngunèkké trompèté, Gusti
Allah bakal nindakké rantyamané,
kaya sing wis dikabarké marang para
peladèné, yakuwi para nabi."
8 Swara sing aku wis krungu sangka
swarga mau terus ngomong menèh:
"Majua, buku gulungan sing mbukak
sing nang tangané mulékat sing ngadek
nang segara lan nang daratan kuwi
tampanana."
9 Aku terus marani mulékaté lan
nembung, supaya bukuné dikèkké
marang aku. Mulékaté ngomong ngéné:
"Tampanana lan panganen. Nang
wetengmu rasané bakal ketyut, nanging
nang tyangkemmu rasané legi kaya
madu."
10 Buku tyilik mau terus tak tampani
lan tak pangan. Nang tyangkem rasané

kaya madu, nanging kadung wis tak elek
nang weteng rasané ketyut. 11 Aku terus
dipréntah kongkon ngabarké pituturé
Gusti Allah menèh marang para bangsa,
negara-negara, basa lan para ratu.

Seksiné Gusti Allah loro

11 1 Sakwisé kuwi aku terus dikèki
kayu ukuran. Aku diomongi
ngéné: "Omahé Gusti Allah lan altaré
diukur. Diitung sepira tyatyahé wong
sing nyembah Gusti Allah nang kono.
2 Namung latar sak njabané omahé
Gusti Allah aja diukur, awit kuwi wis
dipasrahké marang wong-wong sing
ora kenal marang Gusti Allah, sing
bakal ngidek-idek kuta sutyi kuwi
patang puluh loro sasi suwéné. 3 Aku
bakal ngongkon seksiku loro nganggo
sandangané wong kepatèn. Tak kongkon
ngabarké pituturku rolas atus swidak
dina suwéné."

4 Seksi loro mau yakuwi wit olèf loro
lan wadah dian loro sing ngadek nang
ngarepé Gusti Allahé jagat. 5 Nèk ènèng
wong sing arep nindakké ala marang
seksi loro kuwi, bakal dientèkké karo
geni sing metu sangka tyangkemé seksi
loro mau. Mengkono kuwi kabèh wong
sing arep nggawé susahé bakal dipatèni.
6 Seksi loro mau dikèki pangwasa
ngantying langit, supaya ora ènèng
udan suwéné pada ngabarké pituturé
Gusti Allah. Uga pada éntuk pangwasa
ngganti sakkèhé banyu didadèkké getih.
Malah uga nduwé pangwasa ngajar
bumi nganggo sak wernané memala, sak
wayah-wayah sing dikarepké.

7 Nèk wis rampung enggoné pada
ngetokké paseksiné, kéwan sing metu
sangka jurang peteng bakal nglawan,
ngalahké lan matèni seksi loro mau.
8 Layoné bakal gumlétak nang dalan
nang kuta gedé, panggonan pentènganè
Gustiné. Kuta mau dijenengké Sodom
lan Egipte, kuwi tembung kanggo
nggambarké. 9 Wong-wong sangka
sakkèhé taler, bangsa, basa lan negara
bakal nonton layon mau suwéné telung
dina setengah. Layon mau ora kelilan
dikubur. 10 Wong-wong nang bumi bakal
pada bungah karo patiné seksi loro
mau. Terus pada nganakké keraméan
lan pada kirim-kiriman kado, awit nabi
loro sing nggawé susahé wong kabèh
wis mati. 11 Nanging sakwisé telung
dina setengah layon loro mau terus
nampa ambekan sangka Gusti Allah.
Terus pada tangi lan kabèh wong sing
weruh pada wedi banget. 12 Nabi loro
kuwi terus pada krungu swara banter
sangka swarga nyeluk ngéné: "Pada
munggaha réné!" Terus pada munggah
nang swarga kakemulan méga lan
mungsuh-mungsuhé pada weruh kabèh.
13 Terus ènèng lindu gedé ngrubuhké sak
prasepuluhé kuta lan wong pitung èwu
mati. Wong-wong sing ijik urip pada
wedi banget, terus pada ngluhurké Gusti
Allah nang swarga.

14 Kasangsaran sing pindo wis kliwat.
Kasangsaran sing nomer telu ndang
nusul.

Trompèt nomer pitu diunèkké

15 Kadung mulékat nomer pitu
ngunèkké trompèté, nang swarga terus
ènèng swara-swara banter uniné ngéné:
"Pangwasané donya saiki dityekel karo
Gustiné awaké déwé lan Kristus. Dèkné
bakal dadi ratu lan nyekel pangwasa
slawas-lawasé." 16 Para pinituwa patlikur
sing pada njagong nang dampar-dampar
nang ngarepé Gusti Allah terus pada
sujut marang Dèkné. 17 Tembungé:

"Duh Gusti Allah sing kwasa déwé,
sing ènèng saiki lan mbiyèn,
Awaké déwé maturkesuwun
enggoné Gusti gelem nyekel
pangwasané sing gedé
lan saiki nglakokké pangwasa kuwi.
18 Wong-wong sing ora kenal marang
Gusti pada ngamuk,
awit wis tekan wantyiné
enggoné Gusti bakal ngetokké
nesuné.
Wantyiné uga wis tekan
enggoné Gusti bakal ngrutu
wong-wong sing wis mati.
Wis tekan wantyiné

Gusti bakal ngupahi para peladèné,
yakuwi para nabi lan kabèh umaté
Gusti,
yakuwi kabèh wong sing ngabekti
marang Gusti,
sing tyilik lan sing gedé.
Saiki wis wantyiné
Gusti ngrampungké kabèh wong
sing ngrusak bumi."

19 Omahé Gusti Allah sing nang
swarga terus menga lan Kotak Wadah
Prejanjian terus kétok nang kono. Terus
ènèng klélap-klélap, swara horek lan
gumluduk, uga buminé goyang-gaying
lan udan ès sing deres banget.

Wong wédok lan naga

12 1 Nang langit terus kétok ènèng
rerupa sing nggumunké. Enèng
wong wédok nganggo salin srengéngé
ngadek, mbulané nang ngisoré sikilé
lan nang sirahé nganggo makuta sing
ènèng lintangé rolas. 2 Wong wédok mau
meteng lan jalaran wis tekan wantyiné
mbayi, mulané wongé nglarani karo
sambat.

3 Nang langit terus ènèng rerupa anèh
menèh ngétok, yakuwi ènèng naga gedé
banget, rupané abang mbranang, endasé
pitu lan sunguné sepuluh lan saben
endas ènèng diadimé. 4 Karo buntuté,
naga mau nyèrèt sak prateluné lintang-
lintang nang langit, dibuwang nang
bumi. Naga mau mapan nang ngarepé
wong wédok sing nglarani mau, arep
nguntal bayiné nèk lair. 5 Wong wédok
mau terus nglairké anak lanang, sing
bakal ngwasani para bangsa nganggo
teken wesi. Nanging dadakan waé anak
lanang mau karebut, terus digawa nang
ngarepé damparé Gusti Allah. 6 Lah
wong wédoké terus mblayu nang wustèn,
nang panggonan sing wis dityawiské
karo Gusti Allah. Nang kono wong
wédok mau diopèni rolas atus swidak
dina suwéné.

Naga dikalahké

7 Nang swarga terus ènèng
peperangan. Mikaèl lan mulékat-
mulékaté pada peperangan nglawan
naga mau. Naga mau uga diréwangi
karo para mulékaté. 8 Nanging naga
kalah peperangé. Mulané naga lan para
mulékaté ora dililani manggon nang
swarga. 9 Naga gedé terus diuntyalké
metu, yakuwi ula sing kuna, sing uga
diarani Iblis lan Sétan, sing nyasarké
sak isiné jagat. Bareng karo mulékat-
mulékaté naga mau diuntyalké nang
bumi.

Kidung kamenangan

10 Aku terus krungu swara banter
banget nang swarga, muni ngéné:
"Saiki wis tekan waktuné Gusti Allah
nylametké umaté. Saiki Gusti Allah wis
nglakokké pangwasané. Pangwasané
Kristus saiki wis teka. Awit sing
ngelahké para seduluré awaké déwé
nang ngarepé Gusti Allah, sing ngelahké
awan-wengi, saiki wis diuntyalké
sangka swarga. 11 Para seduluré awaké
déwé wis pada ngalahké naga nganggo
getihé Tyempéné lan nganggo pituturé
Gusti Allah sing dikabarké. Awit ora
pada éman nyawané déwé, nanging
pada saguh mati. 12 Mulané, swarga
lan sing manggon nang swarga pada
bungah-bungaha! Nanging tyilaka
tenan bumi lan segara. Awit Sétan wis
medun nekani kowé karo nesu banget,
mangertèni nèk waktuné wis garèk
sedilut."

Naga ngoyak wong wédok

13 Kadung naga éling nèk wis
dibuwang nang bumi, terus ngoyak
wong wédok sing wis nglairké anak
lanang mau. 14 Nanging Gusti Allah
ngekèki swiwiné garuda gedé marang
wong wédoké, supaya bisa mabur lunga
nang panggonané nang wustèn. Nang
wustèn kono wong wédoké dirumati
telung taun setengah suwéné lan
dipageri sangka ulané. 15 Naga mau
nyemburké banyu kaya laut sangka
tyangkemé, supaya wong wédoké
katut karo banyuné. 16 Nanging bumi
nulungi wong wédoké. Bumi mangapké

tyangkemé lan nguntal banyu sing
disemburké karo naga mau. 17 Naga nesu
banget marang wong wédoké, terus
lunga arep nglawan turun-turunané
wong wédoké, yakuwi kabèh sing pada
nggatèkké marang pituturé Gusti Allah
lan temen nurut marang piwulangé
Gusti Yésus. 18 Naga terus mapan nang
pinggir segara.

Kéwan sing njedul sangka segara

13 1 Aku terus weruh kéwan njedul
sangka segara, sunguné sepuluh
lan endasé pitu. Saben sungu ènèng
makutané lan nang saben endasé ènèng
tulisan sing ngolok-olok marang Gusti
Allah. 2 Kéwan sing aku weruh kuwi
rupané kaya matyan tutul, sikilé kaya
sikil bruwang lan tyangkemé kaya
tyangkem singa. Kéwan mau dikèki
kekuwatan karo naga, malah uga dikèki
damparé lan pangwasané sing gedé.
3-4 Kétoké endasé kéwan mau ènèng siji
sing tatu nggegirisi, nanging tatuné
wis pulih. Wong sak jagat terus pada
ngetutké kéwan mau karo nggumun lan
pada nyembah naga, awit naga ngekèki
pangwasa marang kéwan. Wong-wong
mau pada memuji marang kéwan,
tembungé: “Sapa sing bisa madani
kéwan iki lan sapa sing wani perang
karo dèkné?”
5 Kéwan mau dililani karo Gusti
Allah ngetokké tembung-tembung
gemunggung lan tembung-tembung
pengolok-olok marang Gusti Allah.
Kéwan dililani uga nglakokké pangwasa,
patang puluh loro sasi suwéné. 6 Kéwan
terus ngolok-olok marang Gusti Allah,
uga ngolok-olok jenengé lan omahé Gusti
Allah lan kabèh sing manggon nang
swarga. 7 Kéwan uga kelilan nglawan
lan ngalahké kabèh sing pada nurut
Gusti Allah. Malah kelilan nglakokké
pangwasa marang saben taler lan negara,
basa lan bangsa. 8 Kabèh wong nang
bumi pada nyembah marang kéwan,
yakuwi kabèh wong sing kawit jagat
digawé jenengé ora ketulis nang Buku
Panguripané Tyempéné sing wis kabelèh.
9 “Sapa sing nduwé kuping, dirungokké!
10 Sapa wis pinesti disetrap ya bakal
dilebokké setrapan. Sapa wis pinesti
mati karo pedang ya bakal dipatèni karo
pedang. Mulané umaté Gusti Allah kudu
sabar-mantep lan pretyaya.”

Kéwan sing metu sangka daratan

11 Aku terus weruh kéwan liyané njedul
sangka daratan. Kéwan iki sunguné loro
kaya sunguné tyempé lan swarané kaya
swarané naga. 12 Kéwan iki nglakokké
sakkèhé pangwasané kéwan sing ndisik.
Jagat lan wong kabèh sing manggon nang
kono pada dipeksa nyembah marang
kéwan sing ndisik, sing wis mari sangka
tatuné sing medèni. 13 Kéwan sing nomer
loro nganakké mujijat-mujijat sing
nggumunké. Nang ngarepé wong kabèh
kéwan mau ngedunké geni sangka langit.
14 Kéwan iki pantyèn kelilan nindakké
mujijat-mujijat nang ngarepé kéwan sing
ndisik. Wong kabèh dikongkon karo kéwan
sing nomer loro supaya ngedekké retya
kanggo ngurmati kéwan sing ndisik, sing
wis tatu karo pedang, nanging ijik urip.
15 Kéwan sing nomer loro éntuk pangwasa
ngekèki nyawa marang retya mau, supaya
retyané bisa ngomong lan matèni kabèh
wong sing ora gelem nyembah marang
dèkné. 16 Wong kabèh, gedé-tyilik, sugih-
mlarat, slaf lan wong merdéka, dipeksa
karo kéwan sing nomer loro mau, nggawa
tenger nang tangané tengen lan nang
batuké. 17 Dadiné ora ènèng wong siji waé
sing bisa tuku apa adol, nèk ora nduwé
tengeré kuwi, yakuwi jenengé kéwan apa
nomeré jenengé kéwan mau.
18 Iki mbutuhké kaweruh. Wong sing
nduwé kaweruh bisa ngerti tegesé
nomeré kéwan kuwi, awit nomer kuwi
ngomongké manungsa lan nomeré kuwi
nem atus swidak nenem.

Pamujiné wong-wong sing wis nampa keslametan

14 1 Aku terus weruh Tyempéné
ngadek nang gunung Sion. Karo
Dèkné ènèng wong satus patang puluh
papat èwu. Nang batuké wong-wong

mau ketulis jenengé Tyempéné lan
jenengé Bapaké. 2 Aku terus krungu
swara sangka langit kaya swarané
banyu okèh gemrojok lan kaya swarané
gluduk sing medèni, uga kaya swarané
tyemplung sing ditabuh karo para
penabuh. 3 Nang ngarepé dampar lan
nang ngarepé kauripan papat, uga
nang ngarepé para pinituwa sing nang
sak ubengé dampar mau wong satus
patang puluh papat èwu pada singi
kidung anyar. Ora ènèng sing bisa blajar
kidung mau, kejaba namung wong
satus patang puluh papat èwu sing wis
dislametké sangka bumi. 4 Kuwi wong
sing pada nyimpen awaké resik, jalaran
ora tyetyampuran karo wong wédok.
Dadiné ora nduwé bojo. Wong-wong iki
pada ngetutké Tyempéné nang endi waé.
Iki sing pada katebus sangka tengahé
manungsa kabèh, dadi kurban sing
ndisik déwé sing dipasrahké marang
Gusti Allah lan marang Tyempéné.
5 Wong-wong kuwi ora tau goroh lan ora
ènèng regeté.

Mulékat telu

6 Aku terus weruh ènèng mulékat
liyané mabur nang awang-awang,
nggawa kabar kabungahan sing
langgeng, dikabarké marang wong-wong
sing manggon nang bumi, saben bangsa,
taler, basa lan negara. 7 Mulékat mau
ngomongé karo swara banter: "Pada
wedia marang Gusti Allah lan pada
dipuji Jenengé, awit saiki wis tekan
wantyiné enggoné Dèkné bakal ngrutu
manungsa. Pada sujuta marang Dèkné
sing nggawé langit lan bumi, segara lan
sakkèhé etuké banyu."
8 Mulékat sing ndisik disusul karo
mulékat sing kèri sing ngomong: "Wis
rubuh! Kuta Babilon sing gedé wis
rubuh! Ya kuta iki sing marakké para
bangsa pada mendem ngombé ala lan
laku bédang."
9-11 Terus ènèng mulékat nomer telu
nusul, ngomong banter: "Wong sing
nyembah marang kéwan lan retyané
lan sing nampa tengeré nang batuké
apa tangané, wong kuwi bakal ngombé
angguré nesuné Gusti Allah, sing
wis dityawiské nang wadahé, tanpa
dikurangi setitik-setitika. Wong kabèh
bakal diajar nganggo geni lan lirang
nang ngarepé para mulékaté Gusti Allah
lan nang ngarepé Tyempéné. Kebulé
geni sing ngajar wong-wong mau
munggah slawas-lawasé. Ajaran kuwi
ora bakal lèrèn awan-wengi, yakuwi
wong-wong sing pada nyembah marang
kéwan lan retyané lan kabèh wong sing
nduwé tengeré jenengé kéwan mau."
12 Ing kéné umaté Gusti Allah, sing
pada manut marang pituturé lan sing
pada temen nurut Gusti Yésus, kudu
sabar-mantep.
13 Aku terus krungu swara sangka
swarga: "Ditulis: Beja wong sing pada
mati menunggal karo Gusti."
"Pantyèn ngono," tembungé Rohé
Allah. "Supaya pada lèrèn sangka
penggawéané sing rekasa lan bisa
ngrasakké pametuné penggawéané."

Bumi dienèni

14 Aku terus weruh ènèng méga
putih. Nang méga kono ènèng sing
njagong, kétoké kaya Gusti Yésus, Anaké
Manungsa. Sirahé nganggo makuta emas
lan tangané nyekel arit sing landep.
15 Terus ènèng mulékat metu sangka
omahé Gusti Allah. Mulékaté ngomong
seru marang sing njagong nang méga
mau, tembungé: "Arit kuwi dikanggokké
kanggo panèn, awit wis tekan wantyiné
panèn, panènané wis tuwa." 16 Sing
njagong nang méga terus ngetungké
arité nang bumi terus bumi dienèni.
17 Aku terus weruh mulékat liyané
metu sangka omahé Gusti Allah nang
swarga, nyekel arit sing landep.
18 Sakwisé kuwi terus mulékat sing
nomer telu metu sangka altar. Mulékaté
kuwi ngwasani geni. Mulékat iki terus
mbengok marang mulékat sing nyekel
arit landep mau, tembungé: "Aritmu
landep kuwi enggonen babat lan
dompol-dompolan dreif sing nang kebon
dreif nang bumi pada diunduh, awit

wis mateng-mateng!” 19 Mulékaté terus
nyabetké arité lan ngunduhi dreif terus
diuntyalké nang jeding peresan sing
gedé, yakuwi panggonané nesuné Gusti
Allah. 20 Dreifé terus diperesi nang sak
njabané kuta. Sangka peresan mau terus
metu getihé, mili terus, jeruné sampèk
ènèng rong mèter lan adohé telung atus
kilomèter.

Para mulékat sing nggawa memala sing kèri

15 1 Aku terus weruh rerupa sing
élok lan nggumunké. Enèng
mulékat pitu pada nggawa memala pitu
sing kèri. Iki setrapané Gusti Allah sing
kèri déwé.
2 Aku terus weruh rerupa kétoké kaya
segara katya tyampur karo geni. Aku
uga weruh wong-wong sing wis pada
menang enggoné perang karo kéwan
lan retyané lan menangké wong sing
jenengé digambarké nganggo nomer.
Wong-wong sing wis pada menang kuwi
pada ngadek nang pinggiré segara katya
mau. Pada nyekel tylempung sing dikèki
Gusti Allah. 3 Wong-wong pada singi
kidungé nabi Moses, peladèné Gusti
Allah lan kidungé Tyempéné, tembungé:

“Duh Gusti Allah sing kwasa déwé,
Pantyèn gedé lan nggumunké
penggawéné Gusti,
Duh Ratuné kabèh bangsa,
Tumindaké Gusti
pantyèn lempeng lan bener.
4 Duh Gusti, sapa sing ora wedi
marang Kowé?
Sapa sing ora ngluhurké jenengé
Gusti?
Awit namung Gusti déwé sing sutyi.
Kabèh bangsa bakal mara
lan nyembah marang Gusti,
awit kabèh wong wis ngerti
nèk tandangé Gusti bener.”

5 Sakwisé kuwi aku terus weruh
omahé Gusti Allah nang swarga
mbukak lan nang njeroné ènèng tarup
panggonané Gusti Allah. 6 Mulékat
pitu sing nggawa memala pitu mau
pada metu sangka omahé Gusti Allah,
nganggo klambi putih sumeblak lan
nang dadané nganggo sabuk emas.
7 Salah-sakwijiné kauripan papat mau
terus ngelungké mangkok emas marang
mulékat pitu mau, mangkoké kabèh
kebek karo nesuné Gusti Allah sing
urip langgeng slawasé. 8 Omahé Gusti
Allah terus kebek karo kebul sangka
kaluhurané lan pangwasané Gusti
Allah. Sakdurungé memala pitu sing
ditindakké karo mulékat pitu rampung,
ora ènèng wong siji waé sing éntuk
mlebu nang omahé Gusti Allah.

Memala pitu

16 1 Aku terus krungu swara banter
sangka omahé Gusti Allah
ngomong marang mulékat pitu mau
ngéné: “Pada budala! Mangkok pitu
isiné nesuné Gusti Allah pada suntaken
nang bumi!”
2 Mulékat sing nomer siji terus budal
lan nyuntak mangkoké nang bumi.
Wong-wong sing pada nganggo tengeré
kéwané lan sing pada nyembah retyané
terus pada kenèng lara wudun sing
medèni lan nggilani.
3 Sakwisé kuwi mulékat sing nomer
loro nyuntak mangkoké nang segara.
Banyuné terus dadi kaya getihé wong
mati, marakké sak ènèngé kauripan
nang segara pada mati.
4 Mulékat sing nomer telu terus
nyuntak mangkoké nang laut-laut lan
etuk-etuké banyu, marakké banyuné
dadi getih. 5 Aku terus krungu mulékat
sing ngwasani banyu ngomong: “Duh
Gusti Allah sing sutyi déwé! Gusti
pantyèn sing bener déwé, sing ènèng
saiki, uga ing jaman sing kliwat.
6 Jalaran wong-wong kuwi pada
ngutahké getihé para sutyi lan para
nabi, mulané wong-wong kuwi pada
mbok ombèni getih. Kuwi pantyèn wis
sak mestiné.” 7 Aku terus krungu swara
sangka altar, uniné: “Duh Gusti, Gusti
Allah sing kwasa déwé, enggonmu
ngrutu kuwi pantyèn bener lan adil.”
8 Sakwisé kuwi mulékat nomer papat
nyuntak mangkoké nang srengéngé.

Srengéngé terus kelilan mbrongos
manungsa nganggo panasé sing sumelèt.
9 Manungsa terus pada gosong, jalaran
sangka sumelèté panasé. Manungsa
terus pada ngolok-olok Gusti Allah
sing nekakké memala mau. Nanging
manungsa meksa ora gelem marèni
dosa-dosané lan ora gelem ngluhurké
Gusti Allah.
10 Mulékat sing nomer lima terus
nyuntak mangkoké nang damparé
kéwané. Panggonan kono terus malih
peteng kabèh lan wong-wong sampèk
pada nggeget ilaté déwé sangking
ngrasakké larané. 11 Wong-wong mau
terus pada ngolok-olok Gusti Allah sing
nang swarga, awit ora betah ngrasakké
larané lan jalaran sangka wudun-
wuduné. Nanging wong-wong meksa ora
gelem marèni klakuané sing ala.
12 Sakwisé kuwi mulékat sing nomer
nenem terus nyuntak mangkoké nang
laut Efrat. Lauté terus asat, sampèk
kenèng dienggo liwat karo ratu-ratu
sangka bawah wétanan. 13 Aku terus
weruh ènèng roh reget telu rupané kaya
kodok. Siji metu sangka tyangkemé naga,
siji metu sangka tyangkemé kéwané
lan sijiné metu sangka tyangkemé nabi
palsu. 14 Kodok telu kuwi roh-rohé sétan
sing pada nggawé mujijat-mujijat. Kodok-
kodok mau terus nekani ratu-ratu sak
jagat kabèh, pada dilumpukké diejèk
perang ing dina gedé, dinané Gusti
Allah sing kwasa déwé.
15 “Kowé tak omongi nèk Aku bakal
teka kaya tyarané maling. Beja wong
sing jaga-jaga lan nganggo sandangané,
supaya ora wuda lan ditonton wong.”
16 Roh-roh mau nglumpukké para ratu
nang panggonan sing ing basa Ibrani
jenengé Armakédon.
17 Sakwisé kuwi, mulékat sing nomer
pitu nyuntak mangkoké nang awang-
awang. Sangka damparé omahé Gusti
Allah nang swarga terus ènèng swara
banter ngomong: “Wis rampung!”
18 Terus ènèng klélap-klélap, gluduk
lan lindu gedé sing durung tau klakon
kawit bumi dienggoni manungsa. 19 Kuta
sing gedé petyah dadi telu. Semono
uga kuta-kutané kabèh bangsa sak
jagat, kabèh jugruk. Gusti Allah ora
lali marang kuta gedé Babilon. Kuta iki
terus diombèni anggur nesuné Gusti
Allah. 20 Sakkèhé pula terus pada ilang
lan gunung-gunung uga wis ora kétok.
21 Terus ènèng udan ès prongkolan, sak
prongkolan boboté sèket kilo, pada tiba
sangka langit, nibani wong-wong. Wong-
wong terus pada ngolok-olok Gusti Allah,
jalaran sangka memala udan ès sing
nggilani kuwi.

Putusan bab kuta Babilon

17 1 Sakwisé kuwi salah-sakwijiné
mulékat pitu sing nggawa
mangkok pitu mau marani aku lan
ngomongi: “Mbrénéa, tak duduhi
setrapané lonté gedé, yakuwi kuta gedé
sing didekné nang panggonan sing okèh
banyuné. 2 Para ratu pada laku bédang
karo lonté gedé mau, uga wong-wong
sing manggon nang bumi wis pada
mendem karo angguré bédangé.”
3 Ing pangwasané Roh Sutyi aku
digawa nang wustèn karo mulékat mau.
Nang kono aku weruh ènèng wong
wédok numpak kéwan sing rupané
abang mbranang. Kéwan mau awaké sak
kujur kebek karo tulisan sing ngolok-
olok marang Gusti Allah. Kéwan kuwi
endasé pitu lan sunguné sepuluh. 4 Wong
wédoké nganggo klambi purper lan
abang mateng sing ènèng emas, inten
lan mutiarané. Tangané nyekel tyangkir
emas sing kebek karo barang-barang
reget lan jijik, éntuk-éntuké enggoné
laku bédang. 5 Nang batuké wong
wédoké ènèng tulisané jeneng simpenan,
yakuwi: “Babilon gedé, baboné sakkèhé
lonté lan sakkèhé penggawé ala nang
bumi.” 6 Aku weruh wong wédok mau
ijik mendem sangka getihé para wong
pretyaya lan getihé wong sing wis pada
janji nurut Gusti Yésus tekan pati.
Weruh kuwi mau kabèh aku nggumun
banget. 7 Mulékaté terus ngomong
marang aku: “Kenèng apa kowé kok
nggumun? Kowé tak omongi bab

wewadiné wong wédok lan wewadiné
kéwan sing ditumpaki, sing endasé pitu
lan sunguné sepuluh kuwi. 8 Kéwan
sing mbok sawang kuwi mauné ènèng,
nanging saiki ora ènèng. Kéwan kuwi
bakal njedul sangka jurang peteng lan
bakal dirampungké. Lah para manungsa
sing manggon nang bumi, sing jenengé
ora ketulis nang Buku Panguripan
sakdurungé jagat digawé, nèk pada
weruh kéwan mau bakal pada nggumun.
Awit kéwan kuwi mbiyèn ènèng, saiki
ora ènèng, nanging bakal njedul menèh.
9 “Prekara iki pantyèn mbutuhké
kaweruh lan pangerti. Endas pitu kuwi
nggambarké gunung pitu sing dijagongi
karo wong wédok mau. 10 Kuwi uga
nggambarké ratu pitu: sing lima wis
ambruk, sing siji ijik ngadek lan sing
sijiné menèh durung teka. Nèk kuwi
teka, sing ngadek ora suwi. 11 Lah
Kéwané, sing mauné ènèng, saiki ora
ènèng, kuwi ratu sing nomer wolu. Ratu
kuwi tunggalé karo ratu pitu sing bakal
diambrukké mau.
12 “Lah sungu sepuluh sing mbok
sawang kuwi nggambarké ratu sepuluh
sing durung molai nglakokké pangwasa.
Ratu-ratu kuwi bakal pada nampani
pangwasané bebarengan karo kéwané,
sak jam suwéné. 13 Ratu sepuluh
kuwi tujuané tunggalé, yakuwi, arep
masrahké pangwasané lan kekuwatané
marang kéwan. 14 Ratu-ratu lan
kéwané bakal dadi siji perang karo
Tyempéné. Nanging bakal dikalahké
karo Tyempéné lan para seduluré sing
wis dipanggil lan dipilih lan sing pada
temen nurut marang Dèkné. Awit Dèkné
kuwi Gustiné para gusti lan Ratuné para
ratu.
15 “Mulékat mau terus ngomongi aku
ngéné: Banyu sing mbok sawang, sing
dijagongi lonté kuwi, nggambarké
negara-negara lan golongan-golongané
wong, para bangsa lan basa. 16 Sungu
sepuluh lan kéwané kuwi bakal pada
sengit marang lonténé. Sembarang
nduwéné lonténé bakal direbut lan
wongé bakal diudani. Dagingé bakal
dipangan terus wongé diobong nang
geni. 17 Awit Gusti Allah wis ndèkèk ing
atiné wong-wong, supaya pada nglakoni
apa sing wis ditetepké karo Gusti
Allah. Wong-wong terus pada masrahké
pangwasané marang kéwané. Kéwan
bakal nglakokké pangwasané nganti
kabèh tembungé Gusti Allah keturutan.
18 “Wong wédok sing mbok sawang
kuwi nggambarké kuta gedé, sing
ngwasani para ratu nang bumi.”

Kuta Babilon rubuh

18 1 Sakwisé kuwi aku terus weruh
mulékat liyané medun sangka
swarga. Mulékat mau gedé pangwasané
lan bumi malih padang jalaran sangka
kamulyané. 2 Mulékat mau ngomong
nganggo swara banter: “Wis rubuh!
Babilon, kuta gedé kuwi wis rubuh.
Saiki wis dienggoni roh-roh reget lan
dadi panggonan delikané roh-roh ula
lan sak rupané manuk sing ala lan sing
disengiti wong. 3 Sakkèhé para bangsa
wis pada ngombé anggur dosané laku
bédang. Para ratu nang bumi wis pada
laku bédang karo Babilon lan para
sudagar nang bumi wis pada dadi sugih
sangka kasugihané Babilon sing ora
ènèng entèkè.”
4 Aku terus krungu swara liyané
sangka swarga uniné:

“Hé umatku! Metua sangka Babilon
kuwi!
Supaya kowé ora ketularan
karo dosa-dosané
lan ora mèlu kenèng setrapané.
5 Awit dosané wis tumpuk-undung
sampèk sundul langit
lan Gusti Allah ora lali
marang sak ènèngé ala sing
ditindakké.
6 Balesana kaya sing ditindakké
marang kowé,
malah didobelké pisan.
Tyangkiré diisèni ombèn-ombèn
sing kerasé dobel
ngungkuli sing disuguhké marang
kowé.
7 Ditekakké setrapan lan kasangsaran

sing pada gedéné
karo kaluhuran lan kasugihan
sing wis dirasakké.
Awit isiné atiné slawasé ngéné:
‘Aku iki ratu sing nindakké
pangwasa.
Aku dudu randa
lan ora bakal nandang sedi.’
8 Mulané bareng sedina kuwi uga,
wong kuwi bakal katekan memala
pirang-pirang:
pati, sedi, ngelih.
Wong mau bakal diobong nang geni,
awit Gusti Allah sing ngrutu kuwi
kwasa déwé.”

9 Para ratu sing pada laku bédang
karo wong wédok mau lan uga dadi
sugih jalaran gegandèngan karo
Babilon, bakal nangisi lan sambat nèk
weruh kebul munggah sangka geni
sing ngobong Babilon mau. 10 Para ratu
sing ngadek nang kadohan, sangking
wediné kenèng kasangsarané kuta mau,
omongé: “Aduh, kok tyilaka temen kowé
Babilon, kuta sing kesuwur gedéné.
Kowé katumpes karo setrapané Gusti
Allah sakjeroné sak jam.”

11 Para sudagar uga pada nangis lan
sambat, jalaran sangka wong wédok
mau, awit saiki wis ora ènèng wong
sing gelem nukoni daganganè menèh.
12-13 Yakuwi dagangan sing rupa emas
lan selaka, watu larang lan parel, mori
alus, mori purper, sutra lan mori abang,
rupa-rupa dam-daman sangka kayu
sing langka, sangka gading lan sangka
kayu sing larang regané, sangka brons,
wesi lan marmer, kanil, bumbu-bumbu,
lenga-wangi, menyan, anggur lan lenga,
glepung lan gandum, sapi lan wedus,
jaran, kréta, slaf lan uga manungsa.
14 Tembungé para sudagar: “Sembarang
sing dadi pepénginané atimu wis ilang
lan sembarang kalubèran lan apik-
apikan wis ora ènèng, ora bakal ketemu
menèh.” 15 Para sudagar sing malih sugih
jalaran pada dedagangan nang Babilon
bakal pada ngadek nang kadohan, awit
wedi nèk mèlu kenèng setrapané kuta
mau. Wong-wong namung pada nangis
lan sambat, tembungé: 16 “Aduh, kaya
ngapa tyilakané kuta gedé sing kesuwur
kuwi. Lumrahé nganggo mori alus,
mori purper, mori abang lan nganggo
emas, watu larang lan parel. 17 Nanging
sakjeroné sak jam waé kasugihané
semono okèhé wis ilang kabèh.”

Sakkèhé kapitèn, wong kapal layar lan
matrus lan kabèh wong sing kerjanané
nang segara pada ngadek nang
kadohan. 18 Kadung pada weruh kebul
sangka geni sing ngobong kuta mau,
terus pada bengok-bengok tembungé:
“Durung tau ènèng kuta sing seméné
gedéné.” 19 Sirahé terus disawuri lemah
ngétokké nèk susah. Terus pada nangis
lan sambat: “Aduh, tyilaka temen
kuta gedé iki! Kasugihané wis nggawé
sugihé sakkèhé juragan kapal. Nanging
sakjeroné sak jam wis ilang kabèh.”

20 Hé swarga, pada bungaha, awit
kuta kuwi wis rusak. Hé para umaté
Gusti Allah, rasul-rasul lan nabi-nabi,
pada bungaha! Awit Gusti Allah wis
ngedunké setrapan marang kuta kuwi
kanggo apa sing wis ditindakké karo
kuta mau marang kowé kabèh.

21 Sakwisé kuwi terus ènèng mulékat
rosa ngangkat watu, gedéné sak
gilingan lan nguntyalké watu mau
nang segara, karo ngomong: “Ya kaya
ngéné iki enggoné kuta Babilon sing
kesuwur bakal diuntyalké nganti ora
bakal ketemu menèh. 22 Swarané musiké
tukang tylempung, tukang singi, tukang
suling lan tukang trompèt ora bakal
krungu menèh nang panggonanmu. Wis
bakal ora ènèng kesenian menèh nang
kono. 23 Ora ènèng sloroté dian sing
madangi kowé menèh. Swarané wong
nduwé gawé ora bakal ènèng menèh.
Para sudagarmu kuwi wong sing diajèni
banget nang sak lumahé bumi. Lan
nganggo èlmu-èlmu pepeteng kowé wis
nyasarké sakkèhé bangsa nang bumi.”

24 Kuta Babilon wis disetrap, awit nang
kuta kono okèh getih wis wutah, yakuwi
getihé para nabi, getihé umaté Gusti
Allah, tyekaké rembuk: getihé kabèh
wong sing dipatèni nang bumi kono.

19 1 Aku terus krungu kaya swarané
wong okèh banget nang swarga,
uniné: “Pujia Gusti Allah! Keslametan,
kamulyan lan pangwasa ana ing tangané
Gusti Allahé awaké déwé! 2 Dèkné sing
ngrutu bener lan nyata. Dèkné wis
ngrutu lonté gedé, sing nggawé rusaké
bumi nganggo laku bédangé. Dèkné wis
mbales marang wong wédok kuwi, sing
wis matèni para peladèné.” 3 Swara mau
terus ngomong sepisan menèh: “Pujia
Gusti Allah! Kebul sing munggah sangka
geni sing ngobong kuta gedé mau bakal
langgeng slawasé!” 4 Para pinituwa
patlikur lan kauripan papat kuwi terus
pada sujut marang Gusti Allah sing
njagong nang dampar terus ngomong:
“Amèn, pujia Gusti Allah!”
5 Sangka dampar terus ènèng swara
ngomong: “Hé para peladèné Gusti
Allah kabèh lan sakkèhé wong sing
nyembah marang Gusti Allah, gedé-
tyilik, pada memujia marang Gusti
Allahé awaké déwé!” 6 Sakwisé kuwi
aku terus krungu kaya swarané wong
okèh banget. Swarané kaya swarané
banyu okèh gemrojok lan swarané
gluduk, tembungé: “Pujia Gusti Allah!
Awit Gusti, Gusti Allahé awaké déwé
sing kwasa déwé, Dèkné Ratu. 7 Hayuk
pada ramé-ramé lan bungah-bungah
ngluhurké kamulyané. Awit wis tekan
waktuné kawiné Tyempéné. 8 Mantèné
wédok kelilan nganggo mori alus putih
sing resik gumelap!” Mori alus kuwi
nggambarké penggawé bener sing
ditindakké karo para umaté Gusti Allah.
9 Mulékaté terus ngomong ngéné
marang aku: “Ditulis iki: Beja wong-
wong sing diundang kongkon mèlu pésta
kawiné Tyempéné.” Terus tembungé
menèh: “Iki tembungé Gusti Allah,
tembung sing nyata!”
10 Aku terus sujut nang ngarepé
mulékaté arep nyembah, nanging
mulékaté terus ngomong: “Aja! Aja
nyembah aku! Nyembaha Gusti Allah.
Aku iki tunggalé karo kowé lan para
sedulurmu kabèh sing pretyaya marang
Gusti Yésus!”
Awit paseksiné Gusti Yésus kuwi
sumberé tembungé para nabi.

Wong numpak jaran putih

11 Aku terus weruh swarga menga.
Enèng jaran putih, ditumpaki karo sing
dijenengké Setia lan Nyata. Dèkné sing
ngrutu lan perang sak beneré. 12 Mripaté
kaya geni murup. Sirahé nganggo
makuta okèh. Lah jeneng sing ketulis
ing Dèkné ora ènèng sing ngerti, kejaba
namung Dèkné déwé. 13 Penganggoné
salin kebek getih lan jenengé: Pituturé
Gusti Allah. 14 Para soldaté swarga pada
ngetutké lakuné karo numpak jaran
putih lan nganggo salin mori alus putih
resik. 15 Tyangkemé ngetokké pedang
landep arep kanggo menangké bangsa-
bangsa sing ora pretyaya. Dèkné bakal
ngwasani bangsa-bangsa nganggo teken
wesi lan bakal ngidek-idek bangsa-
bangsa kaya nèk ngidek-idek dreif nang
peresan, yakuwi nesuné Gusti Allah
sing kwasa déwé, sing nggilani. 16 Nang
saliné lan nang pupuné ènèng jeneng
ketulis, yakuwi: Ratuné para ratu lan
Gustiné para gusti.

Kéwan lan nabiné dikalahké

17 Aku terus weruh mulékat ngadek
nang srengéngé lan mbengok banter
marang sakkèhé manuk sing mabur
nang awang-awang, tembungé:
“Mbrénéa, pada nglumpuk réné ngguyupi
pésta gedé, sing dianakké karo Gusti
Allah. 18 Pada mangana dagingé para
ratu, dagingé para penggedéné perang
lan para soldat, dagingé jaran-jaran lan
sing pada numpaki, dagingé sakkèhé
manungsa, gedé-tyilik, slaf lan wong
merdéka.”
19 Aku terus weruh kéwané lan para
ratu pepak sak soldat-soldaté kabèh,
pada nglumpuk arep perang karo wongé
sing numpak jaran putih lan sak balané
mau. 20 Kéwané terus dityekel, uga nabi
palsu sing wis nindakké mujijat-mujijat
nang ngarepé kéwan mau. Ya nganggo
mujijat-mujijat kuwi kéwan nyasarké
wong-wong sing pada nampa tengeré

kéwan kuwi lan wong-wong sing pada
sujut nyembah retyané. Kéwan lan nabi
palsu terus dityemplungké urip-uripan
nang segara geni lirang. 21 Balané pada
dipatèni nganggo pedang sing metu
sangka tyangkemé wong sing numpak
jaran putih mau. Manuk-manuk terus
pada teka lan mangan dagingé sampèk
warek.

Kraton sing sèwu taun

20 1 Aku terus weruh ènèng
mulékat medun sangka swarga.
Tangané nyekel kuntyiné jurang peteng
lan ranté gedé. 2 Mulékaté terus nyekel
naga, yakuwi Iblis apa Sétan. Naga
terus diranté sèwu taun suwéné. 3 Dèkné
diuntyalké nang jurang peteng, terus
ditutup lan diségel, supaya ora nyasarké
para bangsa menèh sakdurungé sèwu
taun mau entèk. Sakwisé kuwi naga
bakal dietyulké menèh sak untara.
4 Aku terus weruh dampar-dampar.
Sing njagong nang dampar-dampar mau
éntuk pangwasa ngrutu. Aku uga weruh
nyawané wong-wong sing diketok guluné,
jalaran pada nyeksèni Gusti Yésus lan
pada ngabarké pituturé Gusti Allah.
Wong-wong kuwi durung tau sembah-
sujut marang kéwan lan marang retyané
lan uga ora nampani tengeré kéwan nang
batuké lan nang tangané. Wong-wong
kuwi kabèh urip menèh lan pada mèlu
dadi ratu karo Kristus sèwu taun suwéné.
5 Iki petangèn sangka pati sing sepisanan.
Nanging wong-wong mati liyané pada
ora urip menèh sakdurungé sèwu taun
mau entèk. 6 Wong-wong sing pada
ditangèkké ing petangèn sing sepisanan
pantyèn beja lan kaberkahan tenan. Awit
wong-wong kuwi ora bakal dikwasani
karo pati sing kapindo, nanging bakal
dadi imam-imamé Gusti Allah lan imam-
imamé Kristus. Wong-wong kuwi bakal
pada mèlu Kristus dadi ratu sèwu taun
suwéné.

Sétan dirampungké

7 Nèk wis genep sèwu taun, Sétan
bakal dietyulké menèh sangka setrapané.
8 Sétan bakal metu lan nyasarké para
bangsa nang sak lumahé bumi, yakuwi
Gok lan Magok. Bangsa-bangsa kabèh,
ora kenèng diitung okèhé, bakal
dilumpukké karo Sétan, diejèk perang.
9 Terus pada pentyar ngluruk perang
nang sak jagat kabèh, terus pada nepung
panggonané para umaté Gusti Allah
lan kuta sing ditrésnani karo Gusti
Allah. Nanging terus ènèng geni medun
sangka langit, matèni wong-wong kuwi.
10 Lah Sétan, sing nyasarké wong-wong,
terus dityemplungké nang segara
geni lan lirang, yakuwi panggonané
kéwan lan nabi palsu. Nang kono
bakal pada ngrasakké lara awan-wengi,
slawas-lawasé.

Kruton ing entèk-entèkané jaman

11 Aku terus weruh dampar gedé putih
lan sing njagongi dampar kuwi. Bumi
lan langit pada ilang sangka ngarepé
lan wis ora kétok menèh. 12 Aku terus
weruh wong-wong sing wis pada mati,
gedé-tyilik, pada ngadek nang ngarepé
dampaké. Nang kono ènèng buku-
buku sing wis kebukak, terus ènèng
buku liyané dibukak, yakuwi Buku
Panguripan. Wong-wong terus pada
dikrutu miturut penggawéné kaya sing
ketulis nang buku-buku mau. 13 Segara
masrahké wong-wong mati sing nang
njeroné. Penggedéné Pati lan kratoné
Pati uga pada masrahké wong-wong
mati. Wong-wong mau kabèh pada
dikrutu miturut penggawéné déwé-
déwé. 14 Sakwisé kuwi Pati lan kratoné
Pati terus dityemplungké nang segara
geni. Segara geni kuwi diarani pati sing
kapindo. 15 Sapa sing jenengé ora ketulis
nang Buku Panguripan dityemplungké
nang segara geni kuwi.

Langit anyar lan bumi anyar

21 1 Aku terus weruh langit lan
bumi anyar. Langit sing ndisik
lan bumi sing ndisik wis ora ènèng
lan segara ya wis ora ènèng. 2 Aku uga
weruh kuta sutyi, Yérusalèm sing anyar,
medun sangka swarga, sangka nggoné

Gusti Allah. Kuta mau dipatyaki kaya
mantèn wédok sing dipatyaki arep
ditemokké karo mantèn lanang. 3 Aku
terus krungu swara banter sangka
dampar mau, tembungé: “Saiki Gusti
Allah manggon nang tengahé manungsa!
Dèkné bakal manggon dadi siji karo
manungsa. Wong-wong bakal dadi
umaté lan Dèkné dadi Gusti Allahé.
4 Gusti Allah bakal ngusapi sakkèhé eluh
sangka mripaté umaté. Pati wis bakal
ora ènèng menèh. Kasusahan, tangis lan
lelara uga bakal ora ènèng. Sembarang
sing lawas wis ilang.”
5 Sing njagong nang dampar terus
ngomong: “Sembarang kabèh tak
dadèkké anyar!” Terus ngomong marang
aku: “Ditulis, awit tembung iki nyata lan
kenèng dipretyaya!” 6 Terus ngomong
menèh: “Sembarang kabèh wis klakon.
Aku iki Alfah lan Omékah, Wiwitané
lan Penutupé. Wong sing ngelak bakal
tak kèki ngombé sangka etuké banyu
panguripan, tanpa mbayar. 7 Sapa sing
mantep pengandelé bakal nampa kuwi
kabèh sangka Aku lan Aku bakal dadi
Gusti Allahé lan dèkné bakal dadi
anakku. 8 Nanging wong sing wedi,
wong sing ora kenèng dijagakké, sing
pada nglakoni barang sing ala, sing
tukang matèni wong, sing laku bédang,
sing nglakokké pangwasa pepeteng,
sing nyembah brahala lan wong kabèh
sing tukang ngapusi, kuwi kabèh bakal
dityemplungké nang segara geni lan
lirang sing murup. Kuwi pati sing
kapindo.”

Kuta Yérusalèm sing anyar

9 Salah-sakwijiné mulékat pitu sing
nggawa mangkok sing kebek karo
memala pitu sing kèri, teka lan ngomong
marang aku: “Mbrénéa! Réné tak duduhi
mantèn wédok, bojoné Tyempéné.”
10-11 Aku terus dikwasani karo Rohé
Allah, terus digawa karo mulékat mau
nang putyuké gunung sing duwur
banget. Aku diduduhi kuta Yérusalèm
sing sutyi medun sangka swarga, sangka
Gusti Allah, kebek karo kaluhuran lan
sloroté kamulyané Gusti Allah. Kuta
mau gilapé kaya watu larang yaspis lan
bening kaya kristal. 12 Témboké gedé
lan duwur, gapurané rolas lan dijaga
mulékat rolas. Nang gapurané ketulis
jenengé taleré bangsa Israèl rolas.
13 Nang sebelah wétan ènèng gapurané
telu, nang lor telu, nang kidul telu lan
nang kulon telu. 14 Témboké kuta kuwi
mubeng nganggo pondasi watu rolas.
Nang watu-watu mau ketulis jeneng-
jenengé rasul-rasul Tyempéné, tyatyahé
rolas. 15 Mulékat sing ngomong marang
aku mau nggawa ukuran emas, kanggo
ngukur kuta, gapura lan témboké
mubeng. 16 Kuta mau dawané pada
karo ambané lan duwuré. Dawané
kutané diukur ènèng 2.400 kilomèter.
Ambané lan duwuré pada karo dawané.
17 Kadung ngukur témboké mubeng
duwuré ènèng 60 mèter. Mulékaté
nganggokké ukurané manungsa.
18 Témbok mubeng mau gawéan watu
larang yaspis, kutané emas tulèn,
beningé kaya katya. 19-20 Pondasiné
témbok mubeng dipasangi watu larang
werna-werna. Pondasi sing sepisan
kuwi yaspis, sing pindo safir, sing telu
akat, sing papat smarak, sing lima oniks,
sing nenem kornalin, sing pitu krisolit,
sing wolu akwamarin, sing sanga topas,
sing sepuluh krisopras, sing sewelas
turkis, sing rolas ametis. 21 Gapura rolas
gawéané sangka parel rolas. Gapura
siji kuwi wujut parel siji. Lah dalan-
dalané kuta gawéan sangka emas tulèn,
beningé kaya katya.
22 Nang kuta kono aku ora weruh
omahé Gusti Allah, awit omahé Gusti
Allah kuwi ya Gusti déwé, Gusti
Allah sing kwasa déwé lan Tyempéné.
23 Kuta kuwi ora mbutuhké pepadangé
srengéngé apa mbulan, awit sing
madangi sloroté Gusti Allah déwé
lan Tyempéné sing dadi oboré. 24 Para
bangsa nang bumi bakal pada mlaku
nang pepadangé lan para ratuné bumi
bakal pada nggawa kasugihané nang
kuta kono. 25 Gapurané kutané bakal
menga terus ing wayah awan lan ora

bakal ditutup menèh, awit ora bakal
ènèng wengi menèh. 26 Kamulyané
lan kasugihané bangsa-bangsa bakal
kagawa mlebu nang kuta kono.
27 Nanging wong-wong sing pada
nglakoni penggawé ala lan wong sing
seneng ngapusi ora éntuk mlebu mbrono,
tegesé sembarang sing reget blas ora
kenèng digawa mlebu mbrono. Namung
wong-wong sing jenengé ketulis nang
Buku Panguripané Tyempéné sing bisa
mlebu.

22 1 Mulékat mau uga nduduhi
aku laut sing banyuné bening
kaya kristal, yakuwi Banyu Panguripan.
Laut mau metu sangka damparé Gusti
Allah lan Tyempéné, terus mili nang
sak tengahé dalan-dalan nang kuta
kono. 2 Nang sak kiwa-tengené lauté
ènèng wit-wit kauripan sing ngetokké
woh ping rolas sakjeroné setaun, sesasi
sepisan. Godongé dienggo nambani para
bangsa. 3 Nang kuta kono ora ènèng
barang sing kenèng tembung nesuné
Gusti Allah.

Damparé Gusti Allah lan Tyempéné
bakal nang tengahé kuta kono. Para
peladèné Gusti Allah bakal pada
ngabekti marang Dèkné lan bakal
pada nyawang rainé. 4 Batuké bakal
pada dietyap karo jenengé Gusti Allah.
5 Nang kono bakal ora ènèng wayah
wengi menèh, mulané wong-wong ora
mbutuhké obor apa srengéngé, awit
Gusti déwé sing bakal madangi. Wong-
wong mau bakal dadi ratu nglakokké
pangwasa langgeng slawas-lawasé.

Tekané Gusti Yésus

6 Mulékat mau terus ngomong
marang aku: "Tembung iki nyata lan
kenèng dipretyaya. Gusti Allah sing wis
ngekèkké Rohé marang para nabi, wis
ngongkon mulékaté, supaya nduduhké
marang para peladèné apa sing ndang
bakal klakon."

7 Tembungé Gusti Yésus: "Aku ndang
teka. Beja wong sing pada nggugu
marang tembung-tembung sing ketulis
nang buku iki."

8 Aku, Yohanes, wis weruh lan krungu
prekara-prekara mau kabèh. Sakwisé
krungu lan weruh, aku terus arep sujut
nang ngarepé mulékaté sing nduduhké
kabèh mau marang aku. 9 Nanging
tembungé mulékaté marang aku: "Aja!
Aja nyembah aku. Nyembaha Gusti
Allah. Aku ya namung peladèn kaya
kowé lan kaya sedulur-sedulurmu
para nabi lan kabèh wong sing pada
nggugu marang tembung-tembung
nang buku iki!" 10 Tembungé menèh:
"Pitutur-pitutur sing nang buku iki aja
ditutup-tutupi, awit wektuné wis tyedek
enggoné kuwi mau kabèh bakal klakon.
11 Wong ala bèn neruské enggoné
nggawé piala, sing reget bèn neruské
enggoné ngregeti awaké. Sapa sing
nglakoni bener bèn neruské enggoné
nglakoni sing bener. Sapa sing sutyi bèn
neruské enggoné nyutyèkké awaké."

12 Tembungé Gusti Yésus: "Aku
ndang teka. Aku nggawa sing wis tak
janji. Aku bakal ngupahi saben wong
miturut penggawéné. 13 Aku iki Alfah
lan Omékah, sing ndisik lan sing kèri,
Wiwitané lan Penutupé."

14 Beja wong sing ngumbah
sandangané sampèk resik. Kuwi
sing bakal kelilan mangan wohé wit
panguripan lan mlebu nang kuta, liwat
gapura-gapurané. 15 Nanging wong-wong
sing pada nglakoni penggawé ala, sing
nglakokké pangwasa pepeteng, wong
sing laku bédang, tukang matèni, wong
sing nyembah brahala lan wong sing
seneng ngapusi nganggo tembung lan
tindak, kabèh panggonané nang sak
njabané kuta mau.

16 "Aku, Yésus, wis ngongkon
mulékatku, supaya ngomongké
prekara mau kabèh marang pasamuan-
pasamuan. Aku iki turunané ratu
Daved, lintang panjer ésuk sing
semlorot."

17 Rohé Gusti Allah lan mantèn
wédok pada ngomong: "Gusti mbok
teka!"

Lan sapa sing krungu kudu semaur:
"Mbok teka Gusti!"

Sapa sing ngelak, majua. Sapa sing kepéngin, njikuka Banyu Panguripan tanpa mbayar.

Penutup

18 Wong sing ngrungokké tembung sing kawedar nang buku iki tak pituturi ngéné: "Nèk ènèng wong sing nambahi apa-apa nang buku iki, Gusti Allah mesti bakal nekakké memala marang wong kuwi, pada karo sing ketulis nang buku iki. 19 Nèk ènèng wong sing ngelongi tembung sing kawedar nang buku iki, Gusti Allah ya bakal njikuk pandumané berkah sangka wit panguripan lan sangka kuta sutyi kuwi, kaya sing ketulis nang buku iki."

20 Gusti sing ngekèki tembung mau kabèh ngomong ngéné: "Tenan, Aku mesti ndang teka! Amèn."

Ya Gusti Yésus, Gusti, mbok ndang teka!

21 Muga-muga kawelasané Gusti Yésus anaa ing kowé kabèh! Amèn.